

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

ISSN-1857-9779

Б И Л Т Е Н

НА

**УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Број 1124

Скопје, 1 јуни 2016 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Велимир СТОЈКОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

_5.8. 2013_

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКиМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ” бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италиќ формата за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**u**’, ‘**i**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКиМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**è**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**й**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

Проректор

Проф. д-р Коле Василевски

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1124 од 1 јуни 2016 година

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Теориски основи и компаративна анализа на кредитните политики на европскиот континентален и американскиот банкарски систем во однос на кредитните политики на македонскиот банкарски систем**, од м-р Горан Василев, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....9-16
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Ефикасноста на корпоративното управување во Република Македонија**, од м-р Анита Блажевска, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....17-27

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**м-р Иљчо Јованоски**).....28
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**Александра Кушиќ, Виктор Ристовски, Дејан Ѓошев**).....29

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по предметот радиологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**ас. д-р Маја Јакимовска Димитровска**).....30-42
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот неврологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Дијана Никодијевиќ**).....43-53
3. Реферат за избор на научни работници по предметот интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје (**насл. доц. д-р Биљана Герасимовска-Китановска, насл. доц. д-р Сашо Гелев, насл. доц. д-р Магдалена Отљанска, помл. ас. д-р Дејан Спасовски**).....54-157
4. Реферат за избор на асистент-докторанд по предметот офталмологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Наташа Трпевска Шекеринов**).....158-161
5. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијанието на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам врз појавата на токсични ефекти од високи дози на метотрексат кај деца со акутна лимфобласна леукемија** од **ас. д-р Билјана Чонеска-Јованова**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....162-167
6. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Лапароскопска наспроти отворена ингвинална херниластика – инфламаторен одговор и ран клинички исход** од **д-р Александар Митевски**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....168-175

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) македонистика, лексикологија, дијалектологија и енциклопедистика на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје (**д-р Елизабета Ралповска**).....176-193

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Пристапи за индуцирање топологии од 3-метрики**, од м-р Томи Димовски, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....194-198

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација со наслов **Компаративна анализа на социоекономски, клинички, и саливарни биохемиски и микробиолошки маркери и нивниот дијагностички потенцијал кај кариес-резистентни и кариес-активни училишни деца од м-р Сања Нашкова**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....199-205
2. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**Јасна Петровска, Агиме Драгидела Тенекија**).....206
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Зорица Ризинска, д-р Гајур Шабани**).....207

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: неорганска хемиска технологија- базна хемиска индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија – друго и вода, воздух и почва на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**д-р Слободан Богоевски**).....208-225
2. Реферат за избор во соработничко звање-асистент-докторанд во научните области: металургија на железо и челик, металургија на обоени и ретки метали прашкаста металургија, друго (наноматеријали и нанотехнологија) на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**м-р Александар Петровски**).....226-232

ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области микробиологија и имунологија на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**д-р Славчо Мреношки**).....233-247
2. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**Елена Атанаскова-Петров**).....248

ФАКУЛТЕТ ЗА ДИЗАЈН И ТЕХНОЛОГИИ НА МЕБЕЛ И ЕНТЕРИЕР

1. Рецензија на ракописот **Пиланска технологија на дрвото – збирка задачи** од авторот **проф. д-р Бранко Рабациски**, пријавен на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер во Скопје.....249-257

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област компјутерска техника и информатика на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (**д-р Марија Календар**).....258-273
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметите од наставно-научната област електроника на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (**д-р Бранислав Геразов**).....274-294
3. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област електроника на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (**д-р Зоран Ивановски**).....295-316

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Реферат за избор на редовен професор во научната област индустриски растенија на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**д-р Зоран Димов**).....317-330
2. Реферат за повторен избор на наставник во звањето редовен професор во научната област исхрана и диетика на животните на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**д-р Среќко Ѓорѓиевски**).....331-345
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Квалитет и ботаничко потекло на мед од различни региони на Република Македонија**, од м-р **Ирена Цимревска**, пријавена на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.....346-354

ФАКУЛТЕТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за ликовни уметности во Скопје (**Младен Стојановски, Ангелина Спировска**).....355

ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

1. Преглед на прифатени магистерски програми и теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за музичка уметност во Скопје (**Билјана Камчева, Марко Павлевски, Драгана Даутовска, Милош Стојановиќ, Миљан Тодоровиќ, Александар Пауновиќ, Игор Бакревски, Костадин Издушнов, Анастасија Волчевска, Бранко Илиевски, Зана Баша Бадивуку, Димче Белчовски, Татијана Караскаковска Петрушевска, Јована Трајчева, Марјан Николовски, Андријана Петковски**).....356-358

ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во областите: фармакогнозија и фармацевтска ботаника, на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**д-р Гоше Стефков**).....359-375
2. Преглед на прифатени теми за изработка на докторски труд на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**Симона Димчевска, Розафа Колиќи, Аида Шала**).....376
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**Зана Мустафа**).....377
4. Преглед на прифатени теми за изработка на специјалистички труд на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**Влатко Коколански, Ермира Красниќи, Ивана Дукошка, Теута Балидемај, Бранкица Спасеска, Емилија Апостолова, Јана Цветковска Лазаревска, Сузана Вурмеска**).....378-380

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини): историја на Македонија, современа историја (по 1914) и методика на Филозофскиот факултет во Скопје (**д-р Никола Жежов**).....381-393
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Религијата и култовите во Стоби и неговиот аге** од м-р **Анита Василкова Мидоска**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....394-396
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Имплементација на современите безбедносни системи и процедури во развојот на обезбедувањето на објектите од витален интерес за Република Македонија** поднесена од м-р **Горѓи Алчески**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....397-401
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Безбедноста низ призмата на климетските промени – геостратегиски и геополитички аспекти** од м-р **Николчо Спасов**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....402-405
5. Преглед на овобрани теми за изработка на докторски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**м-р Нена Неновска, м-р Благица Котовчевска**).....406
6. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**Сузана Станоевска, Силвана Боризовски, Катерина Атанасова, Андријана Алексовска, Нурхан Исмани Сејдини, Емилија Петрова, Силвана Јовановска, Ива Мангутова, Александра Мицова, Биљана Домазетова, Александра Ангеловска, Стојанче Кашиковски, Иво Стојаноски, Маријана Јанчевска**).....407-408

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Реферат за избор во звањето редовен професор по предметите: контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик, граматика на францускиот јазик, теорија на преведување и толкување, преведување од француски на македонски јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**д-р Ирина Бабамова**).....409-451
2. Рецензија на ракописот **Францускиот јазик во Република Македонија (низ призма на културно-образовната дејност)** од авторите проф. д-р **Ирина**

- Бабамова и проф. д-р Снежана Петрова**, пријавен на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....452-457
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Книжевно-филозофскиот дискурс во творештвото на Ајрис Мардок и Кица Барџиева Колбе** изработена од **м-р Јасмина Ивановска**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....458-465
  4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Примена на Заедничката европска референтна рамка за јазиците во средното образование во Република Македонија** од **м-р Маја Милевска-Кулевска**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....466-470
  5. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Терминологијата од областа на информатичко-компјутерската технологија во англискиот и во албанскиот јазик – споредбена анализа**, од **м-р Линдита Адеми**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....471-477
  6. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Морфосинтаксичка и семантичка анализа на придавките во делото на Ф. Скот Фицџералд и нивниот превод на албански јазик** од **м-р Ремзије Нухиу**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....478-483

ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Шумарскиот факултет во Скопје (**Ванчо Папазов**).....484

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Перспективи за подобрување на положбата во земјите во развој во светската економија** од **м-р Влатко Пачешкоски**, пријавена на Економскиот институт во Скопје.....485-489

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијанието врз животната средина од јаловиштето на олово и цинк „Кижница“ и предлози за заштита на средината**, од **м-р Кемаљ Зекири**, пријавена на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје.....490-498

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Реферат за избор во научно звање-научен соработник на Институтот за национална историја во Скопје (**д-р Александра Папазовска Санев**).....499-505
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Македонското искуство-модел за решавање на конфликти** од **м-р Димитар Спасески**, пријавена на Институтот за национална историја во Скопје.....506-510

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (**м-р Милка Кабранова**).....511
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд со **измена на насловот** пријавен на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (**Јована Петковска**).....512

ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Естетските и структуралните особености на македонските народни носии, со посебен осврт на мијачката носија и нивните трансформации во современиот моден дизајн** од м-р **Стојанка Манева-Чупоска**, пријавена на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје.....513-521

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ТЕОРИСКИ ОСНОВИ И
КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА
ЕВРОПСКИОТ КОНТИНЕНТАЛЕН И АМЕРИКАНСКИОТ БАНКАРСКИ
СИСТЕМ ВО ОДНОС НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА МАКЕДОНСКИОТ
БАНКАРСКИ СИСТЕМ” ОД М-Р ГОРАН ВАСИЛЕВ, ПРИЈАВЕНА НА
ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 28 април 2016 година, формираше Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Горан Василев со наслов **ТЕОРИСКИ ОСНОВИ И КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ЕВРОПСКИОТ КОНТИНЕНТАЛЕН И АМЕРИКАНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ ВО ОДНОС НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА МАКЕДОНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ**, во состав: проф. д-р Михаил Петковски (претседател), проф. д-р Љубе Трпески (ментор), проф. д-р Горан Петревски (член), доц. д-р Ѓорѓи Гоцков (член) и доц. д-р Кирил Јовановски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

И З В Е Ш Т А Ј

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Горан Василев, со наслов **ТЕОРИСКИ ОСНОВИ И КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ЕВРОПСКИОТ КОНТИНЕНТАЛЕН И АМЕРИКАНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ ВО ОДНОС НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА МАКЕДОНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ**, содржи 216 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, 194 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 6 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Материјата во овој труд е систематизирана во седум глави, тргнувајќи од елементарното теоретско и емпириско образложение на кредитните политики и кредитирањето, преку компаративна анализа на перформансите на банкарските институции и системи, завршувајќи со општиот импакт на кредитирањето и различните кредитни политики врз економскиот развој. Таа го има следниот редослед:

Во **првата глава** е извршено анализа на кредитирањето како главна активност и основен инструмент на комерцијалните банки за генерирање приходи. Тука се дадени теоретските основи на функционирањето на комерцијалните банки и улогата и

влијанието на кредитните политики во вкупните деловни политики на банките. Со користење расположливи, готови (секундарни) податоци, но и со спроведување анкета, оваа глава има за цел да даде информации за тоа колку менаџерите на банките биле и се под притисок за задоволување на барањата на нивните акционери за постојан пораст на пазарното учество преку постојан пораст на кредитирањето, а сè со цел зголемување на профитабилноста и стапките на поврат. Главата завршува со најчесто употребуваните техники за продажба, кои, пак, во понатамошниот дел од трудот треба да послужат во анализата околу влијанијата врз ризиците, односно дали масовната продажба го зголемува ризикот од ненаплатување на побарувањата во однос на персоналното банкарство.

Втората глава ги обработува банкарските ризици. Теоретски се анализирани различните видови ризици што постојат во работењето на банките и нивното влијание врз резултатите од работењето и врз целокупниот финансиски систем. Како најактуелен, посебен осврт за предметната тематика е даден на кредитниот ризик. Направена е анализа на факторите што влијаат врз зголемувањето на кредитниот ризик и како овој ризик се одразува и е закана за прудентното банкарско работење. При крајот на оваа глава се разгледуваат теоретските концепти за успешно управување со кредитно портфолио и бенефитите од примената на инструменти и политики за адекватно управување со кредитно портфолио и намалување на ризиците при работењето.

Во **третата глава**, на ниво на банкарски системи, во вид на агрегатни податоци е извршена пресметка на финансиската длабочина, степенот на банкарска интермедијација, показателот за големината на банкарскиот сектор, трендот на пораст на вкупната актива на банките како показатели што ја дефинираат досегашната и можноста за дополнителна експанзија на банкарскиот сектор. Потоа е пресметана каматната маргина, профитабилноста, ефикасноста и квалитетот на кредитните портфолија, односно процентот на нефункционални кредити и издвојувањата за резервации за нефункционални кредити. На ниво на конкретни банки, во трудот се извршило пресметка на коефициенти за најголемите банки, во поодделни земји поединечно, мерени согласно пазарното учество, односно големината на активата на банките. Од податоците од ревидираните финансиски извештаи, како и годишните извештаи на банките, дадени се пресметки за профитабилноста на кредитните портфолијата, учеството на портфолиото во вкупните приходи, учеството на кредитното портфолио во вкупната актива на банката, трендот на пораст на кредитното портфолио, трендот на пораст на каматните приходи, процентот на нефункционалните кредити, нето-каматната маргина и структурата на портфолиото.

Предмет на истражување во **четвртата глава** е банкарскиот систем на Република Македонија, односно подробно презентирање и анализирање на банкарскиот систем и перформансите на кредитните портфолија на најголемите банки во Република Македонија. Анализа на претходно опишаните коефициенти и трендови е дадена на примерот на Стопанска банка АД Скопје, Комерцијална банка АД Скопје и Тутунска банка АД Скопје.

Петтата глава прави поврзување на финансиските и реалните сектори, најпрвин во западноевропските земји и САД, а во вториот дел и во Република Македонија. Оваа глава, всушност, е главната поента на целото истражување, а покажува како кредитните политики на одредени банкарски системи влијаеле врз реалните сектори, односно го помагале или го одмагале развојот на економиите. Најновите случувања даваат одговор на дилемите за тоа дали самите банки заедно со монетарните власти воделе адекватни политики и применувале адекватни инструменти за менаџирање на кредитните портфолија. Оваа глава треба да даде одговор на

клучното прашање што се поставува во овој момент: дали македонскиот банкарски систем работи во функција на целокупната економија со тоа што креира стабилност и ниско ниво на задолженост или му одмага на стопанството во борбата со економската криза. Секако, одговорот на ова прашање е поврзан и со структурата на македонската економија, структурата на платниот биланс и државниот буџет. Во оваа глава се компарирани агрегатни показатели и трендови од реалниот и финансискиот сектор.

Со спроведување прашалник, **шестата глава**, всушност, нуди одговори (директно од банкарските менаџери) дали теоријата има и практична поткрепа, односно каков тип кредитни политики се водени во македонските, а каков во американските и западноевропските банки. Одговарајќи на шеснаесет прашања за периодот пред и за периодот по кризата, менаџерите даваат свој осврт на кредитирањето во своите банки. Врз основа на овие одговори трудот презентира анализа за тоа какви биле состојбите во поглед на кредитирањето во ЕУ и во САД, од една страна, а какви во Македонија, од друга страна, и дали и што се сменило по кризата.

Врз основа на анализирањето на реалниот сектор во петтата глава и влијанието на банкарскиот сектор врз неговиот развој и практичните податоци од претходната глава, последната глава дава **заклучоци** за тоа во која насока монетарните власти и банките би требало да ги насочуваат своите кредитни политики. Имајќи ги предвид искуствата од забрзаниот развој на западните земји во изминатите декади и најновите случувања во последните години, од една страна, и дијаметрално спротивниот развој на настаните во Македонија, од друга страна, оваа глава нуди препораки за идното работење на банките со цел постигнување долгорочен пораст на кредитните портфолија и профитабилноста на банките, но и долгорочен пораст на економиите во кои работат и се нераскинливо поврзани. Посебен акцент и внимание, секако, е ставен на банкарскиот сектор во Македонија и на македонската економија, но и на тоа како банките со своите кредитни политики треба да дадат импулс на македонската економија, не заборавајќи притоа да вршат адекватно управување со ризиците.

Во делот на *корисџена лиџераџура* се наведени 145 библиографски единици. Според бројот и карактерот на референците, може да се заклучи дека овој труд базира на преглед на релевантни книги, материјали, написи и дигитални медиуми кои во најголем дел се од англиското говорно подрачје.

Предмет на истражување

Предмет на ова истражување е спроведување на анализа на развојот на финансискиот сектор во западните земји, преку кредитните политики на нивните банкарски системи, и анализа на влијанието на тој развој врз развојот на реалниот сектор, но и да се направи споредба со случувањата во Република Македонија. Дополнително, трудот има за цел да покаже дали таквиот развој бил на здрава основа, имајќи го предвид најновиот развој на настаните, финансиската криза, економската криза и неизвесноста од презадоженоста на населението, фирмите и државите.

Во сличен контекст е анализиран и развојот на финансискиот и реалниот сектор во Република Македонија, денешните случувања како позитивен пример за земја која одржува стабилен монетарен систем, но, од друга страна, земја која е на врвот на земји по невработеност и сиромаштија. Имено, сето ова треба да покаже дали финансиските субјекти во Република Македонија направиле и дали прават правилен баланс меѓу потребата од порастот на кредитирањето и управувањето со ризиците.

За таа цел во трудот е разгледан период од десетина години, односно период од пет години пред и пет години по кризата од 2007/2008 година. При анализата, од една страна, се користени научни трудови што разработуваат слична област, како и теоретски основи во поглед на кредитирањето, управувањето со ризици и влијанието на кредитниот пораст врз економскиот развој. Од друга страна, со помош на практично истражување во форма на прашалник, трудот дава емпириска поддршка/одбивање на тезите за тоа:

- Дали кредитните политики на западноевропските и американските банки биле/се агресивни, а оние во Македонија конзервативни?

- Дали кредитните политики имаат влијание врз развојот на реалниот сектор и какво е тоа влијание?

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во последните неколку декади, сведоци сме на континуиран и стабилен пораст на земјите од Западна Европа и САД, заснован, пред сè, на стимулирање на потрошувачката. Еден од главните фактори за ваквиот пораст се и банкарските системи и експанзивниот пристап во кредитирањето.

БДП (PPP) по глава на жител во ЕУ во 2010 година изнесува 30.455 УСД, а во 2014 година 35.718 УСД. Стапката на невработеност е 9,7% во 2010 година и 10,2% во 2014 година. Стапката на сиромаштија е стабилна и околу 16%.

БДП (PPP) по глава на жител во САД во 2010 година изнесува 47.184 УСД, а во 2014 година 54.527 УСД. Стапката на невработеност е 9% во 2010 година, а во 2014 година опаѓа на 6,15%. Стапката на сиромаштија е 15% во 2010 година, со тенденција за намалување во последните години (околу 14%).

Водени од потребата за постојан пораст на профитот како главен показател за успешноста на една банка, банките применуваа агресивни политики за пораст на нивното кредитно портфолио. Овој пораст беше поддржуван и од матичните централни банки.

Годишниот ЕУРИБОР на средината од 1994 година изнесува 7%, во 1995 година 6,8%, во 1996 година 5,1%, во 1997 година 4,3%, во 1998 година 3,9%, следната година 3,2%, во 2000 година 5%, во 2004 и 2005 година 2,3%, во 2006 година 3,5%, во 2007 година 4,5%, во 2008 година 5,3%, во 2009 и 2010 година 1,3% и во 2011 година 2% и стапки помали од 0,5% во 2014 година. Денес овие стапки веќе имаат негативен предзнак.

Стапката на тримесечни благајнички записи во САД во 2002 година беше 4,5%, во 2003 година 6,6%, во 2004 година 7,2%, во 2005 година 6,1%, во 2006 година 5,1%, во 2007 година 2,9%, во 2008 година 5,7%, во 2009 година 4,3%, во 2010 година 3,8% и во 2011 година 1,5%. Денес, овие стапки се помали од 0,3%, а годишните благајнички записи се околу 0,5% (покачени на крајот од 2015 година).

Процентот на задолжителна резерва во зоната на ЕУ е 2%, во Велика Британија не постои задолжителна резерва, во САД од нула до 10%, во зависност од износот на трансакциските сметки што ги поседува институцијата.

Како резултат на позитивниот ефект што го имаше оваа синергија помеѓу финансискиот и реалниот сектор, западните банки одржуваа висококвалитетни кредитни портфолија. Нефункционалните кредити во САД во периодот од 1984 година до 2002 година се движат од 4% до 1%, а просекот за периодот од 1999 година до 2009 година е 1,67%. Во 2011 година, овој коефициент достигна над 3%, за да падне на

помалку од 2% во 2014 година. Сличен е процентот на нефункционални кредити и во ЕУ, 3,1% во 2011 година, а толкав е процентот и во 2014 година.

Сепак, последните години покажаа дека силната и експанзивна политика резултираше со непочитување на прудентните кредитни политики и управувањето со ризици. Презадолженоста на населението кулминира во САД и ја предизвика финансиската криза што брзо потоа прерасна во економска криза и го зафати целиот развиен свет преку системот на високоинтегрирани финансиски и економски пазари.

Македонија, од друга страна, од своето осамостојување до денес бележи слаби резултати во својот економски развој. Согласно податоците на НБРМ, стапката на пораст на БДП од 1993 година до денес се движи: БДП (стапки на реален пораст, во %)

Слични се податоците за стапката на сиромаштија. БДП (PPP) по глава на жител за 2010 година е 23,8 УСД, а за 2014 година е 27,6 УСД.

Спротивно на ова, банкарскиот сектор е во постојан пораст и унапредување, како во профитабилност, така и во намалување на ризикот, преку постојано подобрување на кредитното портфолио на банките. Нефункционалните кредити во Македонија во бројки може да се согледаат преку учеството на кредитните пласмани класифицирани во категориите В, Г и Д во вкупното кредитно портфолио на банкарскиот систем. Во 1995 година се високи 44,4%, во 2000 година се 34,8%, додека, пак, во 2004 година и 2005 година се бележи значително намалување на 13,2% и 10,9%, респективно. И во услови на финансиска и економска криза што го зафатија целиот свет, стапката на нефункционални кредити во последниве години се задржа на ниво од околу 11,5%.

Ваквото унапредување на квалитетот на портфолиото на банките во голема мера е резултат на влезот на странски банки на нашиот пазар и на носење „know-how“, како и на рестриктивната политика на НБРМ. Процесот на приватизација на банкарскиот сектор достигна процент од над 80% од капиталот на банките и придонесе за подобрување на начинот на нивното менаџирање.

Каматната стапка на благајничките записи е 7,5% на почетокот од 2004 година, 10% во 2005 година, 5,15% на почетокот од 2008 година, 9% на средината од 2009 година, 4,11% на крајот од 2010 година и во моментот се наоѓа на рекордно ниско ниво од 3,25%.

Стапките на задолжителна резерва во домашна и странска валута во 2004 година изнесуваат 7,5%, од 2005 година до средината на 2009 година изнесуваат 10%, а од средината на 2009 година до денес, задолжителната резерва во домашна валута со девизна клаузула е покачена на 20%, а во странска валута на 13%.

Конзервативните политики на банките во Македонија, стимулирани и контролирани од НБРМ, во комбинација со неразвиените и неинтегрирани финансиски пазари, на Македонија ѝ овозможија стабилен финансиски систем и не толку големи потреси од финансиската криза што започна во 2007 година во САД, а се прошири и прерасна во светска економска криза во 2008 година. Како и во 2008 година, така и денес, кога сме на прагот на нова криза, која овој пат се шири од еврозоната и е предизвикана од должничката криза на некои нејзини членки, финансискиот систем во државата се очекува да ја задржи својата стабилност. Сепак, македонската економија е соочена со предизвиците од намалениот економски раст, односно стагнацијата во ЕУ, чии членки се наши најголеми трговски партнери. Може да се очекува прелевање на кризата и во нашата економија преку намалување на порачките од овие земји, а со тоа и пад на извозот, намалување на обемот на работа на фирмите и зголемување на невработеноста. Несомнено, сето ова ќе има импликации и врз банкарскиот сектор, пред сè преку порастот на нефункционалните пласмани.

Краток опис на применетите методи

При изработка на трудот, кандидатот ги користел следниве научноистражувачки методи:

1. Квалитативен метод

Квалитативните методи се употребени за проучување на теоретските и практичните концепти и за изведување заклучоци и препораки.

Дополнително во трудот се презентирани резултати од спроведените анкети со менаџери што се или биле на клучни позиции во банки и во монетарната власт. Целта на анкетите е врз основа на нивните одговори, најпрво да се провери тезата за тоа какви кредитни политики воделе странските (ЕУ и американски банки), а какви македонските, а потоа дали и какви промени имало по кризата во однос на преткризниот период.

2. Квантитативен метод

Квантитативните методи се употребуваат за анализа на статистичките податоци, анализа на финансиски коефициенти, биланси, се применуваат тренд-анализа и соодветни статистички модели за обработка на податоците. Податоците се компарираат на ниво на банки, банкарски системи и реалниот сектор, интерно и екстерно помеѓу земји.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Врз основа на емпириските истражувања, применети во докторскиот труд, можат да се извлечат следниве основни заклучоци:

- Македонските банки водат умерена кредитна политика пред кризата, и оваа политика продолжува и по кризата со одредени тенденции кон рестриktivност во одделни сегменти, но и либерализација во други сегменти по кризата. Иако одговорите на прашалникот сугерираат на рестриktivност, ако се изврши споредба со објективните статистички податоци, заклучокот би бил дури во спротивна насока, имајќи ги предвид големите стапки на пораст на активата и вкупните кредити. Сепак, ако се земе предвид ниското ниво на почетна интермедијација (основни вредности), овој голем пораст се релативизира и банките би можеле да се оценат како умерени.
- Умерените и здрави кредитни политики на македонските банки овозможуваат задржување на квалитетното кредитно портфолио, задржување на стабилниот финансиски сектор преку релативно ниска кредитна задолженост на двата главни економски агенти, фирмите и населението. Ова зачувување на финансискиот сектор, од друга страна, има позитивно влијание врз реалниот сектор и врз неговата борба против увезената економска криза.
- Стапките на пораст на банкарската актива и вкупните кредити за целиот период, а посебно во периодот пред кризата, во споредба со стапките на пораст на вкупната економија им противречат на ставовите присутни во јавноста за влијанието на банкарскиот сектор врз економијата. Имено, постојат тези што заговараат преголема рестриktivност на банкарскиот сектор и негова изолација од стопанството, со што придонесуваат за слабата развиеност на македонската економија. Сепак, неколкупати повисоките стапки на пораст на кредитите во однос на порастот на економијата сведочат дека банките во никој случај не можат да се окарактеризираат како рестриktivни. Напротив, тие се еден од основните двигатели

на порастот на економијата и нејзината стабилност. Незадоволителниот пораст на економијата и животниот стандард би требало да се бараат во други фактори.

- Странските банки и нивните агресивни кредитни политики пред кризата, како и преминувањето кон рестриктивност по кризата само ги потврдуваат горните заклучоци за здравите кредитни политики на македонските банки. Промените на курсот на водење кредитни политики кај странските банки во насока на оние што се практикуваат од страна на македонските банките на некој начин се признание за оправданоста на вторите.
- Влијанието на банките врз економиите на странските земји анализирани во овој труд, исто така, одат во прилог на однесувањето на македонските банки во анализираниот период. Имено, американските банки се едни од двигателите на кризата, а во другите земји (посебно Словенија и Грција), банките не само што не одиграа улога на стабилизатори, туку или беа иницијатори или беа елементи за продлабочување на кризата.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Горан Василев, со наслов **ТЕОРИСКИ ОСНОВИ И КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ЕВРОПСКИОТ КОНТИНЕНТАЛЕН И АМЕРИКАНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ ВО ОДНОС НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА МАКЕДОНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ**, претставува научно истражување од областа на монетарната економија, финансите и банкарството. Кандидатот елаборира значајна и актуелна проблематика од областа на банкарството. Актуелноста и релевантноста на оваа проблематика е поврзана со фактот што денес значењето на банките во рамките на еден финансиски систем е особено голема. Дополнително, прашањето за кредитните политики е значајно и во условите на забавен економски раст и кредитирање од страна на банките во кои се наоѓаат сите земји по големата финансиска криза од 2007 до 2008 година.

Општата архитектура на докторската дисертација (глави, точки, подточки, нивните пропорции по обем и заемна поврзаност на деловите, табелите и сликите) е јасна. Текстот во дисертацијата е компјутерски обработен и среден, лектуриран, отпечатен на хартија и технички квалитетно укоричен. Техничкото оформување на докторската дисертација е на високо ниво, а приодот кон материјата е доволно селективен. Содржината на докторската дисертација е соодветна на усвоените тези. Докторската дисертација содржи 67 табели и слики, кои се во функција на истражувањето и заклучоците до кои дошол кандидатот.

Проверката на оригиналноста и самостојноста на докторската дисертација на тема со наслов **ТЕОРИСКИ ОСНОВИ И КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ЕВРОПСКИОТ КОНТИНЕНТАЛЕН И АМЕРИКАНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ ВО ОДНОС НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА МАКЕДОНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ**, изработена од кандидатот м-р Горан Василев, во Системот за анализа и пронаоѓање на плагијати на Министерството за образование и наука на Република Македонија е иницирана од менторот проф. д-р Љубе Трпески. Резултатот за документот е: документот содржи 36.292 збора, од кои за 2.105 (5,8%) е пронајдено сповпаѓање во документите од базата.

Докторската дисертација ја содржи потребната теоретска и методолошка заснованост која овозможува оригинален, критичен и аналитичен пристап кон научно-теоретските и апликативните истражувања. Истражувањето овозможува сеопфатно осознавање на теоретските и практичните импликации на влијанието на клучните

фактори за зголемување на ефикасноста на банкарското работење во Република Македонија.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Горан Василев, со наслов **ТЕОРИСКИ ОСНОВИ И КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ЕВРОПСКИОТ КОНТИНЕНТАЛЕН И АМЕРИКАНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ ВО ОДНОС НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА МАКЕДОНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ**, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за изработка на докторски труд.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главниот научен придонес на кандидатот се огледа во спроведување на анализа на развојот на финансискиот сектор во западните земји, преку кредитните политики на нивните банкарски системи, и анализа на влијанието на тој развој врз развојот на реалниот сектор. Дополнително, покрај опсежната дијагноза на состојбите во модерните банкарски системи, кандидатот прави споредба со и случувањата во Република Македонија.

Подрачјето на примена и ограничувањата на дисертацијата укажуваат дека нејзините резултати треба да бидат од корист за секој менаџер или вработен во банка. Дополнително, затоа што најголемиот дел од заклучоците се засноваат на историска анализа на трендовите и искуствата од промена на регулативите на супервизијата, трудот може да се корисити и како помагало во процесот на донесување на одлуки во рамките на макроекономските политики. Заедно со заклучоците од анализата на историските податоци, трудот во себе содржи и препораки за подобрување на ефикасноста на банкарското работење кои се извлечени преку разработка на одговорите од спроведениот прашалник. Со него точно се идентификуваат тенденциите и сентиментот на менаџерите во банките, а во функција на зголемување на кредитната активност во нашата земја.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Горан Василев** со наслов **ТЕОРИСКИ ОСНОВИ И КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ЕВРОПСКИОТ КОНТИНЕНТАЛЕН И АМЕРИКАНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ ВО ОДНОС НА КРЕДИТНИТЕ ПОЛИТИКИ НА МАКЕДОНСКИОТ БАНКАРСКИ СИСТЕМ**.

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Михаил Петковски, претседател, с.р.**
- 2. Проф. д-р Љубе Трпески, ментор, с.р.**
- 3. Проф. д-р Горан Петревски, член, с.р.**
- 4. Доц. д-р Ѓорѓи Гоцков, член, с.р.**
- 5. Доц. д-р Кирил Јовановски, член, с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА *ЕФЕКТИВНОСТА НА*
КОРПОРАТИВНОТО УПРАВУВАЊЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ОД М-Р АНИТА БЛАЖЕВСКА , ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 28.4.2016 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Анита Блажевска со наслов „Ефективноста на корпоративното управување во Република Македонија“, во состав: проф. д-р Љубомир Дракулевски (претседател), проф. д-р Бобек Шуклев (ментор), проф. д-р Александар Николовски (член), проф. д-р Сашо Арсов (член) и доц. д-р Стојан Дебарлиев (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот на Економскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Анита Блажевска, со наслов „Ефективноста на корпоративното управување во Република Македонија“, содржи 246 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 156 фусноти, 248 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и 39 интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во вовед, 7 глави, заклучоци, референци и прилог. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот, целта и задачите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката укажува дека во литературата за корпоративното управување се изучуваат, се истражуваат и се идентификуваат

начините како претпријатијата можат да ја подобрат работата на одборот на директори и истовремено да ја подобрат ефективноста на корпоративното управување.

Првата глава од докторската дисертација насловена ***Современи концепции на корпоративното управување*** е посветена на теоретските аспекти на корпоративното управување, презентирајќи е осврт на различните теории на корпоративното управување, со посебен акцент на основите теории, и тоа: теоријата на застапување, теоријата на трансакциски трошоци и теорија на стеикхолдери. Меѓународните институции вршат притисок, особено врз малите и млади економии да прифатат нови стандарди и начела на корпоративно управување. Сепак, во наметнувањето на овие стандарди, меѓународните институции им даваат доволна флексибилност на националните економии да ја надминат суетата за ограничена автономија во креирањето на својата национална политика. Така, овие организации со помош на таканареченото „soft law“ повеќе ја дополнуваат отколку што ја заменуваат државата. Исто така, анализата ги опфати и принципите на ОЕЦД, принципите на ASX за корпоративно управување, нивното влијание врз ефективноста на корпоративното управување, како и конфликтот на интереси. На крајот од оваа глава се анализирани моделите на корпоративно управување како англоамериканскиот и континенталниот модел со посебен осврт на сличностите и на разликите кои постојат помеѓу нив.

Втората глава во докторската дисертација, со наслов ***Оценка на ефикасноста на одборот на директори***, е посветена на истражување на ефикасната структура на одборот на директори. При тоа се истражувани перформансите на директорите во одборот на директори, оценувањето на директорите во одборот на директори, одредувањето на составот на одборот на директори и на ефикасноста на состаноците на одборот. Добро спроведеното оценување има потенцијал: да потврди дека тој има поволна рамнотежа на вештини и други квалитети и го фокусира вниманието на квалитетите што се бараат кај секој нов директор; да ги идентификува стратегиските приоритети; да развива вештини, знаење и разбирање кај индивидуалните директори; тие ги прегледуваат своите практики и процедури и на тој начин стануваат поефикасни и поефективни; го оправдуваат тоа што се препорачува како избор на секој директор по три години. Во процесот на оценување, извршните директори веќе

ја немаат можноста да се спротивстават на редовните оценувања. Денес тие имаат три алтернативи, и тоа: тие можат да седат и да гледаат како одборот го развива процесот; тие можат да се обидат да го ублажат процесот насочувајќи го одборот кон површна листа за оценување што ги задоволува законските барања; заедничкиот напор на извршниот директор и на одборот да дизајнираат процес за оценување кој е сериозен, внимателен, од помош за извршниот директор и корисен за компанијата и за нејзините акционери. На крајот на оваа глава е даден посебен осврт на случајот „Enron“ и на неговото влијание врз ефективностa на корпоративното управување.

Во **третата глава** во докторската дисертација со наслов ***Неусіехої и реформїше во корїорайивноїшо уїравување***, елаборирана е дифузијата на одговорноста, конфликтот на интереси, критиките и реформите на одборот на директори, како и злоупотребите во корпоративното управување. Работењето во една комплексна глобална економија е незамисливо без помош од професионални специјалисти за одделни финансиски и технолошки прашања, даночни закони, сложени прописи, сметководствени процедури и сл. Под притисок лично да се заштитат од правната одговорност и од други ризици, компаниите најмуваат специјалисти за да ги намалат ризикот и грешката и да развијат структури за да се максимизираат ефикасноста и ефективностa. Не постојат едноставни насоки за тоа како да се решат конфликтите или да се игнорираат и нивното решавање истовремено претставува предуслов за културата на одборот во поглед на соработката. Постојат нови директиви на ЕУ за транспарентност (2004), проспекти (2003), транспарентност, злоупотреба на пазарот (2003), преземања (2004), финансиски инструменти (2004). Клучните цели на „Sarbanes–Oxley Act“ е да се зголеми независноста на одборот како во поглед на размерот на независните директори што работат во одборите на приватните компании на САД, така и во поглед на дефиницијата за тоа што претставува „независност“ на еден директор и да се подобри надгледувањето на одборот со јасно дефинирање на одговорностите на одборите и на нивните комитети. На крајот на оваа глава е ставен посебен акцент на утврдување на ризикот во корпоративното управување и на влијанието на кодексот „Sarbanes–Oxley“ врз иднината на корпоративното управување.

Четвртата глава во докторската дисертација со наслов ***Улоїайїа на одборої на дирекїори во корїорайивноїшо уїравување***, се фокусира

на кодексот на корпоративното управување, политиката на корпоративното управување и одговорностите на директорите во одборот. Со усвојувањето, следењето и редовното надградување на кодексот за корпоративно управување, компанијата ја потврдува својата намера транспарентно да го води и да го промовира доброто корпоративно управување. За да ја зацврсти довербата на акционерите, вработените, инвеститорите и јавноста, кодексот на корпоративно управување на компанијата треба дури и да оди преку границите на воспоставената законска рамка и да ги вклучи најдобрите национални и меѓународни практики за добро корпоративно управување. Со унитарниот одбор во САД обично претседава главниот извршен директор на компанијата. Тоа е исклучително невообичаено во Велика Британија и е против принципот кој експлицитно утврдува дека „улогите на претседавачот и на главниот извршен директор не треба да ги извршува исто лице. Поделбата на одговорностите помеѓу претседавачот и главниот извршен директор треба да биде јасно воспоставена, утврдена во писмена форма и одобрена од одборот“. На крајот од главата посебно се истражувани културата на одборот на директори и компетентноста што треба да ја поседуваат директорите. Одборите треба да создадат култура за одговорност, а не потчинета согласност. Одговорниот одбор презема сериозна одговорност за работата на компанијата. Одговорноста е камен-темелник врз кој се гради менаџментот на компанијата.

Петтата глава од докторската дисертација, со наслов ***Институционалните инвеститори и корпоративното управување***, е посветена на улогата што ја имаат институционалните инвеститори во корпоративното управување, целите на институционалните инвеститори, како и нивното влијание врз корпоративното управување. Во текот на дваесеттиот век, шемата на сопственост продолжила да се менува и, особено во САД и Велика Британија, индивидуалната сопственост на акции се намалила, а институционалната сопственост на акции се зголемила. На почетокот на овој век, институционалните инвеститори поседуваат голем дел од капиталот во многу земји во светот. Не може да се потцени клучната улога која ја имаат институционалните инвеститори во корпоративното управување. Со интернационализацијата на прекуграничните портфолија и со финансиските кризи кои се случуваат во многу делови од светот, можеби не изненадува фактот што институционалните инвеститори многу повнимателно гледаат на корпоративното управување на компаниите. Институционалните инвеститори ја играат улогата на теоретски арбитражи на финансиските пазари во реалниот свет. На крајот на оваа глава е

даден посебен осврт на способноста на институционалните акционери и на нивното учество и влијание врз корпоративното управување.

Шестата глава од докторската дисертација со наслов ***Современи аспекти на корпоративното управување***, истражувањето го фокусира на корпоративното управување во јавните компании, непрофитните организации и во средните и малите компании. На крајот од главата акцент е ставен на корпоративното управување во семејните бизниси.

Во **седмата глава** од докторската дисертација со наслов ***Корпоративното управување во Република Македонија*** е презентирано емпириското истражување спроведено во 50 трговските друштва. Анализирани е правната рамка за корпоративно управување во Република Македонија, анализирани се добиените податоци од истражувањето спроведено за ефективноста на корпоративното управување во трговските друштва со помош на параметарска статистика (Т-тестот и One Way Anova-тестот), утврдени се факторите што влијаат врз ефективноста на корпоративното управување, како и бариерите за ефективно корпоративно управување во Република Македонија.

Во **заклучоците** презентирани се резултатите од истражувањето на ефективноста на корпоративното управување на глобално ниво и во Република Македонија.

Интегрален дел претставува и ***листата на референци*** која е користена при истражувањето на проблематиката за корпоративното управување и корпоративната репутација. Листата ја сочинуваат 209 наслови на домашни и странски книги и 39 извори од интернет.

На крајот, во ***прилогот*** на докторската дисертација, приложени се: изјавата за плагијат, изјавата на лекторот за лекторирана дисертација и копија од лиценцата на лекторот заверена на нотар.

Предмет на истражување

Предметот на истражувањето на докторската дисертација се однесува на создавање вредност на корпоративното управување, како и на факторите кои влијаат на ефективноста на корпоративното управување. Целта на корпоративното управување е да се обезбеди ефективен, претприемачки и визионерски менаџмент кој ќе овозможи успешни резултати на долг рок на претпријатието. Корпоративното управување се

однесува на работата на одборот на директори и како се формулираат вредностите за акционерите.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Финансиската криза која се случи во текот на 2008-2009 година доведе до тоа да се ревидираат практиките за корпоративното управување во светот. Во Велика Британија, Sir David го ревидираше системот на управување со банките и финансиските институции. Исто така, Генералниот секретаријат на Европската комисија за внатрешниот пазар и услуги изготви т.н. две посебни „зелени книги“ во 2010 и 2011 година за корпоративното управување во финансиските институции и политиките за наградување. Придобивките од реформите во корпоративното управување покрај другото се огледаат во фактот дека преставува вовед во реформата на пазарот и враќањето на довербата кај институционалните инвеститорите. Особено е важен квалитетот во ангажирање на институционалните инвеститори во претпријатијата за да се обезбедат приходи на долг рок. Акционерскиот активизам се однесува на мерење и анализа на енормните приходи откако се обелоденува учеството во капиталот на акционерите, акционерскиот активизам на малцинските акционери и правното окружување за акционерскиот активизам во земјата.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Дел од резултатите од истражувањето се однесуваат на фактот дека:

- ✓ Максималниот број на членови во одборот во акционерските друштва кои котираат на берза изнесува 14 и е двојно поголем од максималниот број на членови во одборот на друштвата кои не котираат на берза и изнесува 7.

- ✓ Жените како членови во одборот на директори имаат најмало учество во одборот кај групата на акционерски друштва со двостепен модел на управување 0,93 и имаат најголемо учество во одборот кај групата на акционерски друштва кои вршат дејност индустрија 1,16.

- ✓ 41% од акционерските друштвата кои имаат комисии во состав на одборот имаат комисија за ревизија, 28% имаат комисија за награди, 21% имаат комисија за номинирање и 10% имаат друг вид комисија.

- ✓ Најголемиот број од анкетираниите акционерски друштва одговориле дека постојат бариери за успешно корпоративно управување и притоа ги навеле следните: недостаток на знаење и свест за тоа што е

корпоративно управување, остварување на правата на малцинските акционери, немањето кодекс за корпоративно управување, недоволна транспарентност во работењето, непостојана законска регулатива и др.

✓ 24 од анкетираниите акционерски друштва одговориле дека имаат континуирана едукација на директорите, додека 26 од анкетираниите друштва одговориле дека немаат континуирана едукација на директорите. Во врска со фреквенцијата на едукацијата на директорите во одборот, само 4 друштва одговориле дека постои континуирана едукација, додека останатите ја организираат обуката по потреба.

✓ Ефикасноста на директорите во одборот се мери со индивидуалната ефикасност на директорите во одборот кај 83% од анкетираниите акционерски друштва, кај 11% од акционерските друштва се мери со ефикасноста на претседателот на одборот и кај 6% од акционерските друштвата се мери со ефикасноста на комисиите.

✓ Само 45 од анкетираниите акционерски друштва одговориле на прашањето дали имаат дефиниран кодекс на корпоративно управување, така што 40% од анкетираниите акционерски друштва имаат дефиниран кодекс на корпоративно управување, а 60% немаат дефиниран кодекс на корпоративно управување.

✓ При тестирањето на параметрите на корпоративното управување според припадноста на акционерските друштва во групата која котира на берза и не котира на берза, при интервал на доверба од 95%, може да се заклучи дека отстапувањето на бројот на членовите во секоја група на акционерски друштва е хомогено, освен што постои значителна разлика кај две променливи варијабли помеѓу двете независни групи на акционерски друштва кои котираат и не котираат на берза, и тоа: кај бројот на членовите во одборот на директори и кај бројот на неизвршните членови на одборот на директори.

✓ При тестирањето на параметрите на корпоративното управување според припадноста на акционерските друштва во групата со едностепен и со двостепен модел на управување, при интервал на доверба од 95%, може да се заклучи дека отстапувањето на бројот на членовите во секоја група на акционерски друштва е хомогено, освен што постои значителна разлика кај една променлива варијабла помеѓу двете независни групи на акционерски друштва

со едностепен и со двостепен модел на управување, и тоа: кај бројот на извршните членови во одборот на директори.

✓ При тестирањето на параметрите на корпоративното управување според припадноста на акционерските друштва во групата со дејност индустрија, трговија и услуги, при интервал на доверба од 95%, може да се заклучи дека споредбата на просечните вредности на испитуваните параметри укажува дека постојат мали незначителни разлики помеѓу акционерските друштва кои вршат дејност индустрија, трговија и услуги во однос на бројот на членови на одборот на директори, вклученоста на извршните, неизвршните и независните директори во одборот на директори и учеството на жени членови во одборот. Т-дистрибуцијата со зголемена вредност од 5,48, како и р-статистиката со вредност 0,007, која е помала од 0,05 при интервал на доверба од 0,95, покажуваат значително отстапување кај фреквенцијата на состаноци кои ги одржува одборот на директори помеѓу трите независни групи на акционерски друштва од дејностите индустрија, услуги и трговија.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Анита Блажевска, со наслов „Ефективноста на корпоративното управување во Република Македонија“, претставува истражување во областа на корпоративното управување. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел теоретско и методолошко истражување на светските искуства за создавањето ефективност на корпоративно управување преку одредување на составот на одборот на директори, оценка на ефективноста на одборот на директори, зголемување на квалитетите на директорите, оценување на перформансите на главниот извршен директор, конфликтите на интереси, кодексот и унапредувањето на етичките стандарди итн.

Дополнителен научен и стручен придонес претставува фактот што кандидатката успеала да спроведе комплексно и детално истражување на факторите кои влијаат на ефективноста на корпоративното управување. Кандидатката на научно издржан начин успеа да ги истражи, теориски и емпириски, различните фактори кои влијаат на ефективноста на корпоративното управување.

Одборот на директори е стратегиски партнер со менаџментот на претпријатието во создавање на успешна стратегија за да се создаде ефективност на претпријатието. Одборите на директори не секогаш се успешни во избегнувањето на скандалите.

Случаите анализирани во дисертацијата посочуваат дека понекогаш одборите на директори се поефективни во уништување на вредноста отколку во создавањето на вредноста. Практично не ја исполниле улогата и одговорностите во зголемување на вредноста на претпријатието што ја очекуваат инвеститорите. Инвеститорите бараат претпријатија со етички практики. Сепак, преовладува тезата дека ефективните одбори на директори овозможуваат финансиски резултати и создавање на вредноста. Една од важните улоги на одборот на директори преку претприемачки дух и поддржување на иновацијата е да го овозможи создавањето на дополнителна вредност на претпријатието на долг рок. Дополнителна обврска е одборот на директори да овозможи одржлива компаративна предност на претпријатието.

Во дисертацијата е спроведено емпириско истражување, кое обезбедува квантитативен преглед на различни податоци, варијабли и стапки кои се испитуваат на примерок од 50 акционерски друштва во Република Македонија. Во првиот дел од анализата со примена на дескриптивна статистика се презентирани различните аспекти кои влијаат на ефективноста на корпоративно управување, додека во вториот дел од анализата со примена на параметарска статистичка анализа преку користење на **T-тестот** - кој претставува споредба на две независни групи при испитување на иста зависна променлива и **„One Way Anova“ тестот** - кој претставува параметарско тестирање на хипотези, а се применува кога се споредуваат разликите помеѓу три или повеќе групи од една популација во однос на одредена појава која е предмет на истражувањето.

Општата архитектоника на ракописот (глави, точки, потточки, нивните пропорции по обем и заемна поврзаност на деловите, табелите и сликите) е јасна. Техничкото оформување на докторската дисертација е на највисоко ниво, а приодот кон материјата е доволно селективен. Текстот во дисертацијата е компјутерски обработен, лектуриран, отпечатен на хартија со висок квалитет и техничко квалитетно укоричен. Текстот во докторската дисертација целосно е во боја. Содржината на докторската дисертација е соодветна на усвоените тези. Докторската дисертација содржи 25 слики и 35 табели кои се во функција на истражувањето и заклучоците до кои дошла кандидатката.

Проверката на докторската дисертација на тема под наслов „Ефективноста на корпоративното управување во Република Македонија“, изработена од м-р Анита Блажевска, е иницирана од менторот

проф. д-р Бобек Шуклев на 14.04.2016 година во 7,51 часот, со време на почеток на 14.4.2016 во 7,51 часот, а заврши на 14.4.2016 година во 9,24 часот. **Резултатот за документот е: 6,23% (4290/68859 зборови)** е пронајдено совпаѓање во 989 документи.

Докторската дисертација ја содржи потребната теоретска и методолошка заснованост која овозможува оригинален, критички и аналитички пристап кон научно-теоретските и апликативни истражувања поврзани со материјата од областа на ефективност на корпоративното управување. Главниот проблем кој се истражува во рамките на дисертацијата се однесува на утврдување на начинот на кој претпријатијата ја зголемуваат ефективност на корпоративното управување во претпријатијата и кои се практиките и механизмите за да се оствари поголема ефективност. Истражувањето овозможува сеопфатно осознавање на теоретските и практичните импликации на ефективност на корпоративното управување и неговата репутација. Користената литература содржи значителен број автори од подрачјето на корпоративно управување, менаџментот, лидерството, организацискиот развој, и деловната етика.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главниот научен придонес на кандидатот се огледа во: начинот на унапредување на ефективност на корпоративното управување, утврдување на факторите кои влијаат на корпоративната репутација, видовите неуспех и реформите на корпоративното управување, улогата на одборот на директори во корпоративното управување и долгорочно зголемување на вредноста на акциите, новата ера на институционалните инвеститори во корпоративното управување, современите аспекти на корпоративното управување во непрофитни организации, средни и мали компании, во семејните бизниси и во трговските друштва.

Подрачјето на примена и ограничувањата: истражувањето треба да биде од корист за секој институционален инвеститор, законодавец или менаџер, но сепак се забележуваат ограничувања во однос на недостиг на анализа на улогата на сметководителите, финансиерите и адвокатите како закана за ефективност на корпоративното управување; недоволна разработка на корпоративното управување и глобалната финансиска криза; недоволна застапеност на глобалната конвергенција на корпоративното управување; но тие не влијаат врз севкупниот квалитет на докторската дисертација.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Анита Блажевска** со наслов **Ефективноста на корпоративното управување во Република Македонија.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубомир Дракулевски,
претседател, с.р.

Проф. д-р Бобек Шуклев, ментор, с.р.

Проф. д-р Александар Николовски,
член, с.р.

Проф. д-р Сашо Арсов, член, с.р.

Проф. д-р Стојан Дебарлиев, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на докторски труд прифатени од
 Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
 на седницата одржана на 28.04.2016 година

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Иљчо Јованоски	Подобрување на енергетската ефикасност на пречистителни станици за отпадни води преку анализа на работата и востановување на референтни енергетски параметри	Energy efficiency improvement of wastewater treatment plants using operational analysis and establishing reference energy parameters	Вон. проф. д-р Зоран Марков	02-231/6 28.04.2016 год.

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
 Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
 на седницата одржана на 28.04.2016 година

МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Александра Кушиќ	Компаративно истражување за примена на PLM концептот во деловниот модел на производните компании	Comparative research of PLM concept application into business model of production companies	Проф. д-р Валентина Гечевска	02-911/2 28.04.2016 год.
2.	Виктор Ристовски	Безбедност при работа при изведба на практичната настава во средните технички училишта	Occupational safety during the practical teaching in secondary technical schools	Проф. д-р Јасмина Чалоска	02-895/2 28.04.2016 год.
3.	Дејан Гошев	Примена на техниките на менаџментот на промени при имплементација на ERP информациски системи	Applying the techniques of change management in the implementation of ERP information systems	Проф. д-р Валентина Гечевска	02-910/2 28.04.2016 год.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ПРЕДМЕТОТ РАДИОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 35/08, 103/08, 26/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15 и 30/16), а во врска со членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.274/13), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XVI редовна седница одржана на 6.4.2016 година, донесе Решение за избор на **1 наставник во сите наставно-научни звања** по предметот **РАДИОЛОГИЈА** во согласност со конкурсот објавен на 4.3.2016 година, во дневните весници „Утрински весник“ и „Коха“ и формираше Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Михаел Груневски, проф. д-р Надица Митреска, проф. д-р Светлана Антевска Грујоска, проф. д-р Василчо Спиров и доц. д-р Елизабета Стојовска Јовановска.

На конкурсот се пријави кандидатката ас. д-р сци.мед. Маја Јакимовска Димитровска. По разгледувањето на доставените документи, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во радиологија, во предвидениот рок се пријави Маја Јакимовска Димитровска.

1. Биографски податоци и образование

Ас. д-р сци.мед. Маја Јакимовска Димитровска е родена на 23. 4.1969 година во Скопје каде што завршила основно и средно образование. Во 1987 година ги започнала студиите на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги завршила во јануари 1994 година, со просечен успех 8,57.

Од април 1995 година е во редовен работен однос во ЈЗУ Универзитетска клиника за радиологија, Скопје.

Во октомври 2001 година го положила специјалистичкиот испит по радиологија и се стекнала со називот специјалист радиодијагностичар. Во април 2010 година го положила супспецијалистичкиот испит и се стекнала со звањето супспецијалист по гинеколошка и мама радиодијагностика.

Постдипломските студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ ги завршила со просечна оценка 9,6, а во март 2008 година го одбрала магистерскиот труд со наслов: „Вредноста на галактографијата во дијагностицирање и диференцирање на процесите во дојката“ и се стекнала со научен степен - магистер на медицински науки.

Во ноември 2009 година ја пријавила докторската дисертација, а во ноември 2015 година, на истоимениот Универзитет, ја одбрала докторската дисертација со наслов „Интервентни процеси во дојка - метода на предоперативна локализација со жица маркер кај клинички окултни лезии” и се стекнала со научен степен - доктор на медицински науки.

Во моментот е асистент по предметот радиологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1108 од 2015 година.

Активно се служи со англискиот јазик и посетува меѓународен сертификат Кемриџ Б1..

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 736/1999, 849/2004, 977/2009 и 1108/2015.

2. Наставно-образовна дејност

Во 1999 година е избрана за помлад асистент на Катедрата за радиологија, а во 2009 година за асистент на Катедрата и сè до денес континуирано одржува вежби по предметот радиологија за студентите на Медицинскиот факултет. Од 2002 до 2006 година одржувала вежби за истиот предмет и за студентите на Стоматолошкиот факултет.

Во периодот до 2010 година, не постоел систем за евалуација на работата на асистентите и наставниците на Медицинскиот и Стоматолошкиот факултет.

Активно учествувала во работата на школи и семинари од областа на радиологијата и сродни на неа, во земјава и во странство.

Активно учествува како едукатор во здравствената едукација на специјалисти радиолози и е коментор на специјалистичка работа на Катедрата за радиологија.

Научноистражувачка дејност

Во текот на својата научноистражувачка дејност, автор и коавтор е на 50 стручни и научни трудови од областа на радиологијата.

Земала учество како предавач, на два научно/стручни собира со меѓународно учество, а активно учествувала и на повеќе научни симпозиуми и конгреси во земјата и во странство, со усни и постерски презентации на трудови.

Публикувала 5 труда со оригинални научни резултати во научни/стручни списанија и 5 труда во референтни научни/стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор.

Досега рецензираните трудови се објавени во следниве билтени: бр. 736/1999, 847/2004, 977/2009 и 1108/2015.

Стручно-апликативна дејност

Активно учествува во секојдневната работа на Клиниката за радиологија, каде што самостојно ги извршува поставените работни задачи.

Од 2008 год вовела две нови јавноздравствени методи во областа на здравството: кор биопсија на дојка и бележење на дојка со жица маркер. Член е на Комисијата за малигни заболувања од областа на гинекологијата од 2010 год. и на Комисијата за подготовка на акционен план за скрининг на карцином на дојка.

Во својата долгогодишна стручна и научна дејност има остварено тромесечен едукативен престој во Универзитетската болница во Ан Арбор, Мичиген, Универзитетската болница во Сремска Каменица, Србија и во Онколошкиот Институт во Љубљана, Словенија.

Член е на: Македонската асоцијација на радиолози, Европското здружение на радиолози и Македонската лекарска комора.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката Маја Јакимовска Димитровска, во периодот 2010–2016 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

Комисија

1. Проф. д-р Михаел Груневски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Надица Митреска, член, с.р.
3. Проф. д-р Светлана Антевска Грујоска, член, с.р.
4. Проф. д-р Василчо Спиrow, член, с.р.
5. Доц. д-р Елизабета Стојовска Јовановска, член, с.р

АНЕКС2

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Маја Стојан Јакимовска Димитровска

(име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет, Скопје, УКИМ, Скопје
ЈЗУ Универзитетска клиника за радиологија, Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: радиологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на вежби- од прв циклус студии	
1.1	Асистент по предметот радиологија - медицинари 2000-2014:3 (часа неделно)x 3(групи)x 15 (недели) x 0,03	56,7
1.2	Асистент по предметот радиологија - стоматолози 2000-2006:1 (часа неделно) x 15 (недели) x 0,03	3,6
1-3	Консултации со студенти -медицинари 2000-2014: 3 (групи) x 20(студенти) x 0,002	1,92
1.4	Консултации со студенти -стоматолози 2000-2006: 20 (студенти) x 0,002	0,32
	Вкупно:	62,54
2.	Настава во школи и работилници-учесник	
	Cornell Seminars-Diagnosing imaging, Salzburg 2002	1
	Трет национален тренинг курс за заштита од радијација во дијагностичка радиологија, Скопје, 2009	1

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Трет Балкански семинар на телемедицина , Скопје	1
	Школа за МРИ на дојка и мала карлица, напреден курс, Дрезден, Германија, 2006	1
	ESDIR Семинар , Имиџинг на хепар, билијарен систем и панкреас и интервенција;Берлин, Германија, 2006	1
	ESDIR Семинар, Скелетна траума, радиолошка дијагноза и терапевтски импликации, Базел, Швајцарија, 2006	1
	ИБУС -Напреден курс за дијагностика на дојка, Цирих, Швајцарија,2008	1
	Курс за дигитализација на рентген , Скопје , 2008	1
	Едукативен курс на напреден имиџинг на дојка и интервентни процедури, Нови Сад, Србија, 2012	1
	Тренинг за скрининг за карцином на дојка , во Проект Леонардо да Винчи,Љубљана, Словенија 2013	1
	Конгрес на радиолози на Северна Америка, RSNA 2012, Чикаго, Илиноис, САД	1
3-	Ментор/коментор на специјалистичка работа 4 (спец.)x 1	4
4-	Едукатор на здравствена едукација 10 (часа) x 90 (недели) x 0.08	72
	Вкупно:	149,54

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
1.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	Метод на предоперативна локализација со жица маркер на клинички окултни лезии, Петти конгрес на радиолози на Македонија, 2009, Охрид	3
	Вкупно:	3
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/ стручно списание	
	М.Јакимовска Димитровска, Ѓурчинов Д, Лазареска М.Мамографија и ехосонографија на машка дојка. Acta Morphologica, 2008; Vol.5(1)34-37	3,2
	Н.Матвеева , С. Јовевска, Ј. Живадиновиќ, М. Јакимовска, Ј. Брезовска Кавракова. Фораминална спинална стеноза.Е.Огојовска-Јовановска,И-Битоска. Модифициран КТ протокол за. Acta Morphologica, 2008; Vol.5(2);11-15	2,8
	М.Јакимовска Димитровска, С. Банев, М. Стојчевска Чапова, Ф. Ристески, Р. Јовановиќ.Радиолошки карактеристики на филодес тумор на градата. Physioacta, 2008;Vol 2(1);101-107	2,8
	М.Јакимовска Димитровска Предоперативна локализација на непалпабилни лезии во дојка. Acta Morphologica, 2009;Vol.6(1):45-47.	4
	М.Јакимовска Димитровска, Б. Антевски, С.Банев Метода на обележување на микрокалцификати кај непалпабилна лезија во града со жица маркер под контрола на мамографија(приказ на случај). Physioacta 2009; Vol 3(1):125-131	3,2
	Вкупно:	19

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/ стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	М. Јакимовска Димитровска. Вредноста на микрокалцификатите кај асимптоматски жени. Acta Morphologica,2013; vol.10(1);30-33	6
	М. Јакимовска Димитровска Окултни лезии во дојка-Перкутана преоперативна локализација со жица.Acta Morphologica,2011; vol.8(2);55-58	6
	М.Јакимовска Димитровска, И.Исмаили, Д.Јакимовски. Галактографија-метода на избор кај сецернирачка дојка. Медикус,2008; vol.9(1):62-68°	4,8
	М.Јакимовска Димитровска ,Н.Митреска, М.Лазареска, Е.Стојовска Јовановска, А.Додевски,А.Стојкоски. Постапка на обележување со жица маркер и рана детекција на карцином на дојка - наши искуства. Македонско списание за медицински науки(MJMS) 2015	4,8
	М.Јакимовска Димитровска. Дуктален карцином ин ситу(DCIS)во дојка.Acta morph.2013;10(2):21-23	6
	Вкупно:	27,6
4.	Апстракти објавени во зборник на конференција-национална (0,5 бода)	
	"Ретки лезии во дојката-ревија на слики и радиопатолошка корелација", М. Јакимовска Димитровска, С. Темелковска, Н.Митреска. Балкански радиолошки конгрес,Охрид , 2013	0,5
	Улогата на хистеросалпингографијата во дијагностицирање на аномалиите на матката. М.Јакимовска Димитровска. Втор конгрес на гинеколози и опстетричари од Република Македонија,2003, Охрид	0,5

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Влијанието на хормоналната супституциона терапија на мамограмите во менопауза и постменопауза. М.Јакимовска Димитровска, Д.Јакимовски Радиолошки архив на Србија, 2003	0,5
	Вкупно:	1,5
5.	Апстракти објавени во зборник на конференција - меѓународна	
	"Рано откривање на метастази во мускулоскелетниот систем со конвенционална радиографија, КТ и МР", М. Јакимовска Димитровска, Н. Киријас, А. Глигоријевски, В. Василевска, З.Трајковски	1
	"Ултразвучна дијагноза на апендицитис", В.Василевска, З. Трајковски, С. Антевска Грујоска, М. Јакимовска Димитровска, М. Петровски, М. Анастасова Китаноска, Б.Даскалов II конгрес на Хрватското друштво на радиолозите, Осиек, Хрватска, 1998.	1
	"Вредноста на фистулографија во евалуација на бронхијалните цисти на вратот", М.Јакимовска Димитровска, З.Трајковски, С.Антевска Грујоска. II конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, 2000.	1
	" Карцином на машка дојка", С.Антевска Грујоска, Д. Димчевски, М. Јакимовска Димитровска II конгрес на радиолози на Македонија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, 2000.	1

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	<p>Радиолошка евалуација на површните коскени лезии</p> <p>М.Јакимовска Димитровска, Н. Киријас, З. Трајковски, С. Антевска Грујоска, Н.Митреска</p> <p>Европски конгрес на радиолозите, 2001, Виена, Австрија.</p>	1
	<p>Радиолошка евалуација на зголемување на машка дојка</p> <p>М.Јакимовска Димитровска, С. Антевска Грујоска, Ј.Јошева, Д.Јакимовски, Ј.Стојановска</p> <p>III конгрес на Хрватското здружение на радиолози, 2002, Сплит, Хрватска.</p>	1
	<p>"Вредноста на галактографијата во дијагностицирање на болестите на дојката", М.Јакимовска Димитровска, С.Антевска Грујоска, Ј.Јошева, С.Темелковска, Д.Јакимовски.</p> <p>III конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, 2002.</p>	1
	<p>Имиџинг на филодес тумор</p> <p>М. Јакимовска Димитровска, Јакимовски Д.</p> <p>Трет конгрес на Хрватското друштво на радиолози, 2002, Сплит, Хрватска</p>	1
	<p>"Мамографија на машка дојка</p> <p>М.Јакимовска Димитровска, Ј.Стојановска, М.Лазаревска, Д.Јакимовски</p> <p>III конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, 2002.</p>	1
	<p>"Невообичаени бенигни промени во дојка-",</p> <p>М.Јакимовска Димитровска, Ј.Јошева, Д.Јакимовски.</p> <p>Балкански радиолошки форум, 2003, Херцег Нови, Црна Гора.</p>	1

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	"Радиолошка евалуација на аксиларна тврдина", М.Јакимовска Димитровска II балкански радиолошки форум, Охрид, Македонија, 2004.	1
	"Галактоцела во дојката-приказ на слики", М.Јакимовска Димитровска, М. Стојчева Чапова. II балкански радиолошки форум, Охрид, Македонија, 2004.	1
	"Метода на предоперативно обележување со жица маркер кај клинички окултни лезии. М.Јакимовска Димитровска. Петти конгрес на радиолозите на Македонија со интернационално учество, Охрид, 2009.	1
	Карцинома на машка дојка. С.Антевска Грујоска, Д.Димчевски, М.Јакимовска Димитровска. Втор конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2000.	1
	"Евалуација на нодули со ехотомографија,мамографија и палпација", С.Антевска-Грујоска,М.Јакимовска,Е-Стојовска-Јовановска,Д.Димчевски. II конгрес на Хрватското друштво на радиолози, Осиек, Хрватска, 1998.	1
	Ултразвучна дијагноза на ехинококоза на бубрег, М.Анастасова Китаноска, З.Трајковски, В.Василевска, М.Јакимовска, Е.Јовановска Стојовска. Втор конгрес на Хрватското друштво на радиолози 1998, Осиек, Хрватска.	1
	Вредноста на фистулографијата во евалуација на бронхијалните цисти на вратот М.Јакимовска Димитровска, З. Трајковски, С.Антевска Грујоска. Втор конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, 2000, Охрид.	1
	Радиографски знаци за белодробна болест кај ХИВ позитивни пациенти, М. Јакимовска Димитровска, Груневски М, Лазареска М, Витанова Д. Радиолошки архив на Србија, 2003.	1

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Вкупно:	18
6.	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација)	
	"Вредноста на микрокалцификатите во дојката кај жени", М.Јакимовска Димитровска. 11. Балкански радиолошки конгрес, Охрид, 2013.	1
	Вкупно:	1
	Вкупно 1-6:	70,1

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1.	Воведување нова јавноздравствена метода во областа на здравството	
	Воведување биопсија на дојка	4
	Воведување на бележење на дојка со жица маркер	4
2.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	
	Завршена специјализација по радиодијагностика	2
	Завршена супспецијализација по мамографија и гинеколошка дијагностика	1

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	Дејности од поширок интерес	
3.	Студиски престој во странство (до три месеци)	
	Студиски престој во Унверзитетската клиника во Ан Арбор, Мичиген, 2012, во траење од 3 месеци	0,5
	Студиски престој на Онколошки Институт во Љубљана , 2013, во траење од 2 недели	0,5
4.	Учество во комисии и тела на државни и други органи	
	Член на Комисија за подготовка на Акционен план за скрининг на карцином на дојка кај жени во Република Македонија, 2010	1
	Член на Комисија за малигни заболувања од областа на гинекологија 2012	1
	Член на Комисија за примопредавање на нова медицинска опрема -мамографи , 2011	1
	Вкупно:	15

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	149,54
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	70,1
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15
Вкупно:	234,64

Комисија

1. Проф. д-р Михаел Груневски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Надица Митреска, член, с.р.
3. Проф. д-р Светлана Антевска Грујоска, член, с.р.
4. Проф. д-р Василчо Спиров, член, с.р.
5. Доц. д-р Елизабета Стојовска Јовановска, член, с.р

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на извршениот увид во доставената документација, образецот кон извештајот за избор и досегашното познавање на наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на кандидатката, како и извршената рецензија на доставените стручно-научни трудови, Рецензентската комисија цени дека кандидатката ги исполнува условите предвидени за избор на наставник во сите звања, согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје да ја избере **ас. д-р сци.мед. Маја Јакимовска Димитровска** во звањето ДОЦЕНТ по предметот радиологија на Медицинскиот факултет во Скопје.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Михаел Груневски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Надица Митреска, член, с.р.
3. Проф. д-р Светлана Антевска Грујоска, член, с.р.
4. Проф. д-р Василчо Спиров, член, с.р.
5. Доц. д-р Елизабета Стојовска Јовановска, член, с.р

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО НАУЧНИ ЗВАЊА ПО
ПРЕДМЕТОТ НЕВРОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински Факултет Скопје, објавен во весникот „Коха“ на 11.02.2016 и во весникот „Нова Македонија“ на 12.02.2016 година, за избор на наставник во сите наставно научни звања по предметот неврологија, и врз основа на Одлуката на Наставно научниот совет, бр. 274-2013, донесена на 22.02.2016, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф.д-р Сашо Стојчев, проф.д-р Спасе Јовковски, проф.д-р Александар Чапароски, проф.д-р Методи Чепреганов, и проф.д-р Петар Пемов.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно научни звања по предметот неврологија, во предвидениот рок се пријави вонр. проф. д-р Дијана Никодијевиќ.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Дијана Никодијевиќ е родена на 27.03.1963 година во Скопје. Средно образование завршил во 1981 во Гимназија „Орце Николов“. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет во Скопје, во 1987 година. Дипломирала во 1987 година, со просечен успех 9,70.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1993 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Клиниката за неврологија. Студиите ги завршила во 1997 година, со просечен успех 10. Во декември 1997 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Ефекти од примена на кортикостероидите во шрејманоти на мускулни дистрофии.*

Докторска дисертација пријавила во 1998 година на Медицинскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Улоги на современиите неврофизиолошки и невроимеџини методи кај епилепсиите/клиничка корелативна студија* ја одбрала во 2002 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Миодраг Врчаковски, проф. д-р Пасху Михаил, проф. д-р Илија Цонов, проф. д-р Методи Чепреганов, и проф. д-р Ристо Љапчев. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област неврологија.

Во 2002 година е избран во звањето доцент на Медицинскиот факултет во Скопје по предметот неврологија.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр.1071-2014 од 2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтен/билтени бр.926-2007,809-2002,1071-2014, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, кандидатката д-р Дијана Никодијевиќ изведува (настава, вежби, теренска настава, итн.) на прв циклус студии на студиската програма медицина, стоматологија, логопеди, физиотерапевти и на втор.

Кандидатката била ментор на дипломски и на специјалистички трудови.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 6 дипломски, 10 специјалистички и на 2 докторски дисертации.

Кандидатот е автор на рецензиран учебник под наслов „Современи тераписки принципи кај невролошките заболувања“.

Научно истражувачка дејност

Д-р Дијана Никодијевиќ има објавено вкупно 128 научни трудови од областа на неврологијата, од кои 1 научен труд во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 7 труда во меѓународни научни списанија, меѓународни научни публикации и 13 труда во зборници од научни собири.

Д-р Дијана Никодијевиќ бил раководител на комисија за национални, односно меѓународни научни проекти. Била национален координатор на 1 меѓународен научен проекти, а учествувала и како член во други научни проекти.

Кандидатката била ментор на магистерски трудови и 2 докторски дисертации.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Дијана Никодијевиќ активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Медицинскиот факултет во Скопје.

Стручно усовршување во странство остварил со студиски престои во САД, ОК, и Р. Словенија.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Медицинскиот факултет во Скопје:

- Комисија за позитивна листа, Министерство за здравство, 2007 год.

Д-р Дијана Никодијевиќ активно е вклучен во работата на бројни комисии на УКИМ, и тоа: Комисија на Очна клиника и на клиниката за уво, нос, и грло.

Била член на 2 рецензентски комисии за избор на лица во наставно научно звање.

Во изборниот период, д-р Дијана Никодијевиќ учествувала во изготвување и пријавување на научни, стручно апликативни проекти на МОН и развојни проекти.

Оценка од самоевалуација

Кандидатотката Дијана Никодијевиќ, во 2016 година, доби позитивна оценка (9,59) од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Кандидат: Дијана Бранислав Никиодијевиќ

Институција: ЈЗУ Универзитетска клиника за неврологија

Научна област: неврологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр. на активности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Одржување на настава			
	Од прв циклус (период 2013-2016) – студенти по медицина, стоматологија, логопеди, физиотерапевти	3 години * 46 часа = 138 часа	0,04	5,5
	Од втор циклус (специјализации)	6 часа годишно * 3 години = 18 часа	0,05	0,2

	Од трет циклус студии (докторски)			
2.	Настава во работилници и школи			
	Раководител (КМЕ) Меѓународен интернационален симпозиум за епиклепси и неврофизиологија, Охрид, 2007	1	1,5	1,5
	Учесник	5	1	5
	Раководителна семинар по клиничка неврофизиологија, Скопје, Стоунбриџ, 2009	1	1,5	1,5
3.	Подготовка на нов предмет			
	Современ терапевски пристап во менаџирање на епилепсии (трет циклус) – теорија и пракса	1+0.5	5+10	10
4.	Консултации со студенти (од прв, втор и трет циклус студии)			
	Од прв циклус студии *0,002 Од втор циклус вкупно за 3 години Консултации во рамките на здравствена клиничка практика 2013-2016	2000 12 * 0,2	0,002	4 2,4
5.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат - 2 * 0,5	2	0,5	1
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа	10	0,2	2

7	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	6	0,1	0,6
8	Ментор на специјалистичка работа	2	1,0	2,0
9	Евалуација 2015, 2016 Позитивно рецензиран универзитетски учебник-коавтор			
		2	6	12
Вкупно:		47,7		

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр. на активности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Секциско предавање на научен собир Здружение за невролози, Велес 2007, Скопје, 2008.	2	1	2
	Пленарно предавање секциско на меѓународен собир симпозиум за епилепсии и неврофизиологија	1	3	3
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание			
	Dolnenenc B.N.,NikodijevikD,Petrovska C.D.Urinary cysteinyl leucotrienes,edema and hematoma volume values screening study in acute	1		

	primary supratentorial intracerebral hemorrhage. Medicus 2014,19(2):273-27		4,8	4,8
	Галевска В,Никодијевиќ Д,Оровцанец Н,Христова А.Значајноста на примената на ЕЕГ кај психијатриски пациенти со агресивно и криминогено однесување,Епилепсија.2007.23/24,47-57.	1	2,4	2,4
	Cvetkovska E,Nikodijevic D.Myoclonic epilepsy.Epilepsia 2009.31/32,11-17	1	3,6	3,6
	Baneva N,Nikodijevik D,Kiteva G,Petrov I,Cvetkovska D,Lazarova S.Ceparovska D,Bekarovski N.Intracerebral hematoma,perihemorrhagic edema and urinary excreted cysteinyl leucotrienes correlation study.mak.med.preg.2014;68(1):91-95	1	3,6	3,6
	Cepreganova T,Nikodijevik D,Cvetkovska E<Marku M,Petrovska D,Dietemann JL,Cepreganov M.Dilatation of virchow-robin perivascular spaces:a neurologic and radiologic correlation.Epilepsia 2009,33/34,31-371	1	2,4	2,4
	Petrovska CD,Nikodijevik D,Dolnenenc BN.Seizures after spontaneous supratentorial intracerebral hemorrhage. Medicus 2014,19(2):359-363	1	4,8	4,8
	Dolnenenc BN,Nikodijevik D,Petrovska CD,Popovska A.Firs 5-day follow-up and correlation study between urinary cysteinyl leucotrienes and edema values in primary spontaneous supratentoria intracerebral hemorrhage.Sanamed,2014;9(2):123-129	1	3,6	3,6
	Petrovska CD,Dolnenenc BN,Nikodijevik D,Cepreganova CT.Correlative study between serum matrix proteinase 9 values and neurologic deficit in acute,primary supratentorial intracerebral	1	3,6	3,6

haemorrhage.MAOSA.Contributions2014.35-2,39-45			
Илиевска Л, МитревЗ, АнгусеваТ, Атанасов З,НикодијевикД,Георгиевскав Е.Превентивен третман на мозочен удар кај каротидна болестсо тромбартеректомиа.Епилепсиа,2011.39/40;26-30	1,0	3,6	3,6
Сереганова Т,СветковскаЕ,НикодијевикД,Босковски В.Temporal lobe epilepsy2010,35/36(10)60-63	1	3,6	3,6
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно /стручно списание NikodijevikD,Cvetkovska E,PetrovskaCD.Guidelines for treatment of patients with epilepsySitges Epilepsy2008;29/30:53-56	1	3,2	3,2
DaskalovaV,NikodijevikD,PetrovskaCD.A-waves in neurology-review.Epilepsy 2007,25/26;23-28	1	3,2	3,2
Nikodijevik D et all.Effects of lamotrigine-Lamal in treatment of different types of epilepsy and epileptic syndromes Epilepsy,2007;25/26;29-32	1	3,6	3,6
Petrovska CD,NikodijevikD,Dzonov I.Effectivness of carbamazepine,Топирамате and Lamotrigine as a monotherapy in management of refractory epilepsies.Epilepsia 2007,25/26;33-40	1	3,2	3,2
Апстракти објавени во зборник на конференција-меѓународна/национална			
Baneva N,Radulovic S,Petrovska D,Nikodijevik DZafirofska B.Ischaemic stroke in young age.5 th congress ofneurologists of macdonia with intern.participation,Ohrid 2012.Abstr.book.5.			
ЦветковскаД,БаневаН,НикодијевикД.Новини во препораките за третман на интрацеребралната хеморагија.5ти конгрес на невролозите на Македонија со интерн.учество.Охрид 2012.Апстр.зборн.38			

Угриновска Ј,Никоијевиќ Д,Младеновски С,Митрев З,Петровска Д,Колевски Г.5ти конгрес на невролози на Македонија со интерн.учество,2012.Апстр.зборн.82			
Никодијевиќ Д,Цветковска Д,Максимовска Б,ДолнененцН,Поповски Ј,Ристевски М.5ти конгрес на невролозите на Македонија со интерн.учество.2012Охрид.Апстр,збор.92			
MarkuM,NikodijevikD,PetrovaV,TaravariA.Диференцијално дијагностицки особини на тремор.4ти конгрес на невролозите на македонија со интернационално учество,Охрид 2008,абстр.боок.33			
Ристески М, Никодијевиќ Д, Исмаили М Цветковска Е.Возможни механизми на развој на морфолоските промени кај туберозната склероза.4 ти конгрес на невролозите на Македонија со интернац.учество.Охрид 2008.абстр.боок.61.			
Ристески М, Никодијевиќ Д,Цветковска Е.Диететски режим при третман на рефракторните епилепсии.4 ти конгрес на невролозите на Македонија со интерн.учество. Охрид 2008.Абстр.зборн.67			
Сепреганова Т,Nikodijevik D,MarkuM,Cvetkovska e.Case report:agenesis of corporis calosi.4 ти конгрес на невролозите на Македонија со интерн.учеств.Охрид 2008,абстр.зборн.			
CvetkovskaPD,Nikodijevk D,DolnenencBN,сепреганова Т.Efficacy and tolerability of old AEDS in elderly patients with epilepsy,International congress on epilepsy brain and mindPrague 2010,32			
NikodijevikD,CvetkovskaD,BanevaN,RadulovikS.Comparative clinical study of reduction of seizures and quality of life in patients with refractory epilepsy-od versus new generation AEDs.International congress on epilepsy brain and mind.Prague 2010,54.			
CvetkovskaD,NikodijevikD,Baneva N et all.The influence of blood preasure on recurent stroke and myocardial infarction.5 th Macedonian congress of cardiology 2014.21			
Cvetkovska D,Nikodijevik D,Baneva N.Stroke and atrial fibrillation.5 th congress of cardiology.2014.32p			
Петровска Д,Никодијевиќ Д.Ефективноста на ламотрижинот врз квалитетот на живот,когницијата и бихевиоралниот статус кај пациенти со епилепсија.4ти конгрес на	11x0,5=5,5 2x1=2		

	психјатриите на РМ со меѓун.учество.2009,Охрид 68.			
Вкупно:		59,1		

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр. на активности	Поени од форму- лар	Вкупно
1.	Поглавје во книга			
4.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството			
	неврологија	1	2	2

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС				
1.	Уредник на научно/стручно списание			
	епилепсија	1	2	2
5.	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир			
	4. Конгрес на епилепсии 2007	1	2	2
6.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир		1	1
	Охрид 2008-конгрес на невролози на РМ	1		
9.	Член на факултетска комисија			
	за позитивна листа на лекови Мин за здравств, 2007	1	0,5	0.5
	Комисија за глуви и слепи	2	0,5	1

11.	Национален координатор на одредена стручна област			
	Комисија за меѓународни проекти (национален координатор) 2007-2008	1	3	3
Вкупно:		11,5		

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	47,7
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	59,1
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	11,5
Вкупно:	118,3

Членови на Комисијата

Проф. д-р Сашо Стојчев, претседател с.р.

Проф. д-р Петар Пемов, член с.р.

Проф. д-р Александар Чепаровски, член с.р.

Проф. д-р Јовковски Спасе с.р.

Проф. д-р Методи Чепреганов с.р.

З А К Л У Ч О К

По опстојно, детално и внимателно разгледување на целокупната приложена документација на кандидатката, како и по увидот во сите релевантни податоци важни за избор на наставници и соработници, согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Комисијата констатира дека кандидатката вонр. проф. д-р Дијана Никодијевик ги исполнува критериумите за избор во звањето за кое конкурира.

Високо оценувајќи го квалитетот на кандидатката, како и нејзината досегашна успешна и квалитетна наставна, стручна и научна активност, Комисијата едногласно заклучи и има задоволство и чест на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да му предложи вонр. проф. д-р Дијана Никодијевик да биде избран за **редовен професор** по предметот неврологија.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Сашо Стојчев, претседател с.р.

Проф. д-р Спасе Јовковски, член с.р.

Проф. д-р Александар Чепаревски, член с.р.

Проф. д-р Петар Пемов, член с.р.

Проф. д-р Методи Чепреганов, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАУЧНИ РАБОТНИЦИ ПО ПРЕДМЕТОТ ИНТЕРНА МЕДИЦИНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Медицински факултет, објавен во весниците „Утрински весник“, „Дневник“ и „Коха“ од 4.3.2016 година, за избор на 4 научни работници по предметот интерна медицина, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет бр.02-1337/51, донесена на XVI-та редовна седница одржана на 6.4.2016, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Силвана Јованова, проф.д-р Соња Генадиева-Ставриќ, проф.д-р Петар Дејанов, доц.д-р Ирена Кафеџиска, н. сов. д-р Лујза Груева.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на 4 научни работници по предметот интерна медицина, во предвидениот рок се пријавија насл.доц.д-р Биљана Герасимовска-Китановска, насл. доц.д-р Сашо Гелев, насл. доц.д-р Магдалена Отљанска и помл.ас.д-р Дејан Спасовски. На 6.4.2016 год. насл.доц.д-р. Магдалена Отљанска своеволно ги повлече поднесените документи.

Д-р БИЛЈАНА ГЕРАСИМОВСКА-КИТАНОВСКА

Биографски податоци

Д-р Билјана Герасимовска-Китановска е родена на 26.2.1969 год, во Скопје. Студиите на Медицинскиот факултет ги започнала во учебната 1987/88 год. Во текот на студиите учествувала на 4 студентски конгреси со теми од областа на биохемијата, нефрологијата и неврофизиологијата. Практичниот дел од предметот интерна медицина го спровела во Универзитетската болница во Александрија, Египет, во 1991 година, а практичниот дел од предметот хирургија го спровела во Универзитетската болница во Кошице, Република Словачка, во 1993 год. Студиите ги завршила во 1994 год., со просечна оценка 8,9, а стручниот испит го положила во 1995 год. Постдипломските студии ги завршила во 1999 со одбраната на магистерска теза со просечна оценка 10. Докторската теза ја одбрала во јуни 2011 год. Просечна оценка од самоevaluација од 2015/2016 год. е 9,25.

Вработена е на Клиниката за нефрологија од мај 1998 година, каде што работи на Одделот за функционална и структурна процена на бубрежната функција. Специјализацијата по интерна медицина ја завршила во 2003 година, а по семејна медицина во 2011 година. Супспецијализацијата по нефрологија ја завршила во 2014 година.

Професија / звање

Доктор на медицина, специјалист по интерна медицина, специјалист по семејна медицина, супспецијалист по нефрологија, магистер и доктор на медицински науки.

Избрана е за помлад асистент во октомври 2003, односно за асистент во 2006 година.

За насловен доцент е избрана во 2012 година.

Едукациона биографија

1987-1994, Медицински факултет, Универзитет "Св. Кирил и Методиј" - Скопје, Р. Македонија.

1994-1995 - задолжителен лекарски стаж и стручен испит.

1995-1999, постдипломски студии - магистратура од областа на медицинските науки.

Магистерската теза „Учество на азотниот моноксид во генезата на хипертензијата индуцирана со гравидитет" успешно ја одбранила во декември 1999 година и се здобила со звањето магистер на медицински науки.

1998-2003- специјализација по интерна медицина

2008-2011, докторската дисертација на тема „Интегриран прогностички пристап, прогностички скор и предикција на индивидуален ризик за настанок на прееклампсија" успешно ја одбранила и се здобила со звањето доктор на медицински науки.

2011-специјализација по семејна медицина

2014- супспецијализација по нефрологија

Развој и стручна работа во области од посебен интерес

Вработена е на Клиниката за нефрологија, на Одделот за функционална и структурна процена на бубрежната функција.

Професионални посети и специјализации

Учествувала на повеќе стручни состаноци, симпозиуми и конгреси во земјата и во странство, со презентации и постери, како поканет предавач и како автор и коавтор на повеќе стручно-научни трудови.

Посетувала курсеви за молекуларна биологија, новости во нефрологијата и епидемиологија во нефрологијата. Во периодот од април до јуни 2007 година престојувала на Клиниката за нефрологија во Хановер, Германија, со стипендија од Европското ренално здружение.

Била вклучена во проектите за предикција на хипертензија индуцирана со гравидитет, за ризик-фактори за хипертензија и за ризик-фактори за хронична бубрежна болест во Република Македонија.

Кораководител (заменик раководител) е на европски проект во рамките на Европската мрежа за истражување во примарното здравство, како и национален раководител на истиот проект.

Активно е вклучена во работата на Центарот за семејна медицина и Катедрата за семејна медицина, како член на едукативниот одбор, предавач, едукатор, ментор, предавач и испитувач на специјалистички испит, и како координатор за специјализанти за интерна медицина. Вклучена е и во неколку проекти на Центарот за семејна медицина.

Публикациска дејност и наставно-научна дејност

Објавила над 150 труда, публикувани и/или презентирани на интернационални и на домашни стручни и научни собири.

Автор е на книгата „Integrated prognostic model and prediction of risk for preeclampsia”, објавена во 2013 година на англиски јазик од страна на германската издавачка куќа „Scholar's Press”. Коавтор е на публикација за хипертензија кај ромската популација, како и национални стратегии за репродуктивно здравје.

Уредник и преведувач е на 5 преведени книги од областа на интерната и семејната медицина и нефрологија.

Соработник е на интернет порталот Webdoctor, на кој учествува со прилози од областа на нефрологијата наменети за здравствени работници.

Знаење на јазици: Професионално познавање на англиски, одлично познавање на француски, а исто така и италијански и германски јазик.

Судски преведувач е од англиски на македонски јазик и обратно. Превела 15 книги и прирачници од областа на медицината и селектирани поглавја од областа на нефрологијата од Оксфордскиот учебник за клиничка нефрологија, Сесиловиот учебник за интерна медицина и Ракеловиот учебник за семејна медицина.

Членство и активности во професионални здруженија/тела:

Член е на: Европската ренална асоцијација и Европското здружение за дијализа, трансплантација и вештачки органи (ЕДТА-ЕРА), Здружението на нефролозите при Македонското лекарско друштво, Македонското лекарско друштво и Македонското здружение за нефрологија, дијализа, трансплантација и вештачки органи.

Во Македонската асоцијација за хипертензија е активен член и благајник.

Од 2007 до 2012 година е национален соработник на Светската здравствена организација за областа родови односи и здравје и е коавтор на повеќе истражувачки студии од истата област.

Национален претставник за Република Македонија е во Советодавниот одбор на Европската мрежа за истражување во примарното здравство од 2013 година.

Награди и признанија: за трудот "Намалување на азотниот моноксид кај есенцијална хипертензија-заради помалку вазоконстриктори?" е добитничка на првата награда "Бруно Вочингер" за најуспешна постер-презентација на 15. Подунавски симпозиум за нефрологија одржан во Линц во јуни 2000 година.

Во 2013 година, добитник е на награда од проектот „Топ 100 најдобри доктори во јавното здравство“

Во зимскиот семестар 2013/2014 година е избрана за најдобар асистент за предметите интерна медицина и ургентна медицина (оцена 10) и предметот клиничко испитување (оцена 9,71) од областа нефрологија.

Добитник е на Диплома за придонесот кон работата на Македонското лекарско друштво.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Герасимовска Китановска Димитар Билјана

Институција: Клиника за нефрологија

Научна област: интерна медицина - нефрологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ (Прилог бр. 1)	Број	Поени
А. Одржување на вежби (број на часови)		

1.Интерна медицина (2003-2009 год, 12 вежби, 2 семестра, по 3 часа)	$12*2*3*13*0.03 =$	28.08
2.Интерна медицина (2010-2016 год, двапати годишно по 5 вежби во блок по 3 часа)	$5*2*3*6*0.03=$	5.4
3.Интерна медицина-клиничка пракса, ментор (2010-2016 г., 5 дена *7 часа, 4 кандидати годишно)	$35*4*6*0.06=$	50.4
4.Интерна пропедевтика/клиничко испитување (2003-2009 година, 12 вежби, 2 семестри, блок по 3 часа)	$12*2*3*13*0.03 =$	28.08
5.Интерна пропедевтика/клиничко испитување (2010-2016година, 3 вежби, 2 семестри, блок по 4 часа)	$3*2*4*6*0.03=$	4.32
6.Ургентна медицина (2010-2015 г, 1 вежба, 3 часа)	$1*2*3*5*0.03=$	0.09
7.Семејна медицина (2010-2012 г, 2 вежби по 3 часа, 2 семестри)	$2*3*2*3*0.03$	1.08
8.Интерна медицина за стоматолози (2003-2009 год, 12 вежби , 2 семестра, по 3 часа)	$12*2*3*13*0.03 =$	28.08
9.Интерна медицина за стоматолози (2010-2016 год, 2 вежби , 2 семестра, по 2 часа)	$2*2*2*6*0.03=$	1.44
10.ОСНАР -шестгодишни студии (2008-2016 г, 8 вежби по 3 часа)	$8*3*8*0.03=$	5.76
11.ОСНАР - редовни трогодишни студии за логопеди, физиотерапевти и мед. Сестри (2008-2016 год, 3 вежби, блок 3 часа)	$3*3*8*0.03=$	2.16
12. ОСНАР - вонредни трогодишни студии за логопеди, физиотерапевти и мед. Сестри (2008-2016 год3 вежби, блок 3 часа)	$3*3*8*0.03=$	2.16
13. Модули за специјализација за семејна медицина – научноистражувачка работа, семинарски трудови, хронично болни (0,06 бода за час)	$42 \text{ часа} * 0.06 =$	2.52
14. Ментор на кандидати за доедукација на семејна медицина- 12 кандидати, вкупно 210 часа (0,06 бода за час)	$210 * 0.06$	12.6
15. Учество во специјалистички испит по семејна медицина-ОСКИ станици-2 пати	$2 * 0.1$	0.2
16.Предавања семејна медицина во додипломска настава	$18 * 0.04$	0.72

17. Учество во комисија за специјалистички испит по семејна медицина- седум кандидати	7*0.2	1.4
18. Интерна скрипта за предавања за семејна медицина	1	4
19. Координатор за специјализанти на интерна медицина	1	1
Вкупно		179.49
Б. Настава во школи и работилници (прилог бр.2)		
1. Nucleic based methods in human and veterinary medicine, курс на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија, 1998 - <i>учесник</i>	1	1
2. An update in nephrology-курс за актуелности во нефрологијата Дубровник, 2003 – <i>учесник</i>	1	1
3. КМЕ курс-Актуелности во дијализа и трансплантација, , 16.09.2006- <i>учесник</i>	1	1
4. КМЕ курс- Воведен курс за епидемиологија во нефрологијата, Грција 10-12.2.2007- <i>учесник</i>	1	1
5. Семинар- Клиничка нефрологија- 8-9.06.2007- <i>учесник</i>		
6 Програма за обука на клучни тренери-лиценца за испитувач, декември 2006 и февруари 2007- <i>учесник</i>	1	1
7. Курс за едукација на наставници- обука за влијанието на медиализацијата во општата медицина-семејната медицина, 2009 <i>учесник</i>	1	1
8. Работилница-обука на едукатори по семејна медицина, 2010 г. - <i>едукатор</i>	1	1
9. Работилница за испитувачи за специјалистички испит за семејна медицина, 12-13.6.2010- <i>учесник</i>	1	1
10. Семејна медицина-принципи и новости- 7.6.2011- <i>учесник</i>		
11. Работилница-Медицински професионализам, 29-30.10.2011– <i>учесник</i>	1	1

12.Обука на обучувачи за едукација за превенција на насилство на СЗО, TEACH-VIP, 12-14.10.2010 –учесник	1	1
13.Курс за едукација на наставници, 11-12.12.2009-учесник	1	1
14.Работилница „Заболувања на дојкаџа“ во 2011, учесник		
15.Работилница „Ревматоидна во примарна здравствена заштита“ 2012, учесник	1	1
16.Работилница „Дијабетес мелитус“ 2012 год. , учесник		
17.Работилница „Нефрологија во примарна здравствена заштита„ 2012 год. , предавач	1	1
18.Работилница „Прва ултрасонографска нефролошка школа”, - предавач, 2015	1	1
19.Работилница „Кардиоваскуларни заболувања” -2013 година, предавач	1	1
20.Работилница за спроведување на скрининг за колоректален карцином- 2013 година, учесник	1	1
21.Работилница за користење медицинска база на податоци HINARI-Train the trainers	1	1
	1	1
	1	1
	1	1
	1	1
Вкупно		21
В. Научно-популарни статии во стручно списание		
1. Следење на ендотелна активација и ендотелна дисфункција преку циркулирачки ендотелни клетки. Вокс медицина, бр.63, 2009, стр. 36-37		
2. Webdoctor.com.mk	1 статија	1
	10 статии	10
Вкупно		11

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	179.49+21+11	211.49
Вкупно I и II		

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА РАБОТА- (Прилог бр.3)	Бр.	Поени	Вкупно поени
А) Учесник во национален научен проект			32
1.Ризик-фактори за хипертензија во Република Македонија (2002-2005 год)-учесник	1	3	
2.Предикција на хипертензија индуцирана со гравидитет (1998-2000)-учесник	1	3	
3.Скрининг за ризик од бубрежна болест-учесник	1	3	
4. Активен пациент- Семејна медицина	1	3	
	1	3	
5.Национален координатор на меѓународен научен проект	1	6	
6. Заменик раководител на меѓународен проект – заменик претседател на Управниот комитет за Европската работна група во Студијата СоСо- Самогрижа на пациентите при обични настинки	1	9	
7. Учесник во меѓународен научен проект Студија СоСо- Самогрижа на пациентите при обични настинки	1	5	
Б) Дел од монографија			
Вкупно			12

Health, health care and impacts on the health of the Roma in the Republic of Macedonia-part Hypertension-коавтор	1	4	
Стратешка проценка на политиката, квалитетот и пристапот до контрацепција и абортус во Република Македонија-(коавтор)	1	4	
Стратегија за сексуално и репродуктивно здравје	1	4	
Цела монографија објавена во странство			
Integrated prognostic model and prediction of risk for preeclampsia”, објавена во 2013 година на англиски јазик од страна на германската издавачка куќа Scholar's Press.			12
В) Трудони со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание (прилог бр. 7)			4 *2.4=9.6
1. <u>Gerasimovska-Kitanovska B, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance Lj.</u> <u>Association of moderate alcohol intake, blood pressure regulation and renal function .</u> <u>Srp med pregl, 2007, 60 suppl 2:78-80.</u>			2,4
2. <u>Герасимовска-Китановска Б, Зафировска К, Цикова С, Богдановска С, Лозанче Љ.</u> Индекс на ренална резистенција на доплер ехосонографија кај пациенти со есенцијална хипертензија. <i>Acta morphologica</i> , 2007, вол 1: пп 63-67.			2,4
3. Герасимовска Китановска Б, Зафировска К, Богдановска С, Лозанче Љ, Малевска-Ивановска В, Северова Андреевска Г. Нови согледувања за корисноста на урикемијата како маркер за дефинирање на прееклампсијата. <i>Physioacta</i> , 2007, vol 1, no 1, 123.			2,4
4. Герасимовска-Китановска Б, Зафировска К, Богдановска С, Лозанче Љ. Системски инфламаторен одговор кај прееклампсија следен преку леукоцитоза и метаболна адаптација. <i>ММП</i> , 2010. 64(1):19-22.			2.4

Г) Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (прилог бр. 8)	Вкупн о		48.348
1. Journal of hypertension			
2. Acta medica croatica	1	6+ 3,98	5,99
3. Journal of artificial organs	1	6	3,6
4. Croatian medical journal	1	6+1,277	4,36
5. Prilozi	1	6+1,45	4,47
6. Nephro-urology monthly	1	6	3,6
7. BANTAO Journal	1	6	3,6
8. Physioacta	1	6	3,6
9. Macedonian Journal of Medical sciences	1	6	3,6
10. Evidence Based Complementary and Alternative Medicine	1	6	3,6
11. Acta morphologica		6	3.6
12. Acta morphologica	1	6+1.88	4.728
	1	6	3.6
	1	6	3.6
1 (7). Katica G. Zafirovska, Vesela T. Malevska, Stevka V. Bogdanovska, Ljubinka A. Lozance, Jelka Masin-Paneva and Biljana D. Gerasimovska. Plasma human ANP, endothelin-1, aldosterone and plasma-renin activity PRA in pregnancy induced hypertension. Journal of Hypertension, 1999, 17:1317-1321;			5.99
2. (8) J. Paneva-Masin, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, LJ. Lozance, B. Gerasimovska: Changes of plasma fibronectin levels in pregnancy induced hypertension Acta medica croatica, 2000.			3.6
3. (9) M. Polenakovic on behalf of the Dialysis Working Group: A. Sikole, R. Grozdanovski, V. Amitov, Lj. Stojkovski, A. Oncevski, L. Grcevska, S. Dzikova, K. Cakalaroski, S. Bogdanovska, V. Gerasimovska, B. Gerasimovska, M. Milovanceva, O. Stojceva-Taneva at all: Dialysis in adults in year 2000 in the Republic of Macedonia. Int J Artif Organs 2002;25(5):386-390.			4.36
4. (10) Biljana Gerasimovska-Kitanovska, Katica Zafirovska, Stevka Bogdanovska, Ljubinka Lozance, Galina Severova-Andreevska: Decreased Nitric			4.47

Oxide in Women with Essential Hypertension in Prehypertensive Phase. Croat Med J, 2005, 46(6): 889-893.			
5.(11) Gerasimovska-Kitanovska B, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance LJ.	Risk factors and outcome of Preeclampsia. <i>Prilozi</i> . 2010, Dec; 31(2):17-25		3.6
6.(12) Gerasimovska-Kitanovska B, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance LJ.	Hypertension and proteinuria in early pregnancy: preeclampsia, acute intermittent porphyria or both? <i>Nephro Urology Monthly</i> , 2010, vol 3 no 2, pp 130.		3.6
7. (13) Gj Selim, O Stojceva Taneva, Lj Tozija, S Gelev, G Adamova, Gerasimovska Kitanovska B, Sikole A.	Pregnancy in end-stage renal disease patients on long term hemodialysis: two case reports. <i>Bantao journal</i> 2010; 8 (2):85-87.		3.6
8. (14) Герасимовска-Китановска Б, Зафировска К, Богдановска С, Лозанче Љ.	Предиктивност на 24 часовното мониторирање на крвниот притисок кај прееклампијата. <i>Physioacta</i> , 2010, vol 4, no 1, pp 95-103.		3.6
9. B.Gerasimovska-Kitanovska, V.Gerasimovska:	Extended spectrum beta-lactamase (ESBL) strains of E.coli as a cause of urinary tract infections in hospitalized patients. <i>Acta morphologica</i> , 2014, vol 11 (2). pp 28-335.		3.6
10. V.Gerasimovska, B.Gerasimovska-Kitanovska, K.Popovska-Jovanovska:	Nosocomial infection with <i>Stenotrophomonas maltophilia</i> as a risk in haemodialysis patients with central venous catheters. <i>Acta morphologica</i> , 2014, vol 11 (2), pp 33-38		3.6
11. Julijana Petrovska, Biljana Gerasimovska Kitanovska, Stevka Bogdanovska, Svetlana Pavleska Kuzmanoska.	Case Report Pheochromocytoma and Neurofibromatosis Type 1 in a Patient with Hypertension. <i>Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences</i> . 2015 Dec 15; 3(4):713-716.		3.6
12. Birgitta M. Weltermann, Biljana Gerasimovska-Kitanovska et al.	Self-Care Practices for Common Colds by Primary Care Patients: Study Protocol of a European Multicenter Survey—The COCO Study. <i>Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine</i> Volume 2015		4.72
Д) Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир-ММП суплемент (прилог бр. 9 и 10)		Вкупно	23.4
и апстракти од национални конференции	1	(1*2 бода *0,9	1.8
	8	8*2 бода*0,6	9,6

	12	12 *2 бода *0,5	12
<p>1.(15) Герасимовска Б, Чакалароски К. "Трансплантација на бубрези: акутно отфрлање, дијагноза и терапија" Трудот е печатен во целост во Македонски медицински преглед, 1994, суплемент 14.</p>			1,8
<p>2.(16) B. Gerasimovska, K. Zafirovska, Lj. Lozance, S. Bogdanovska, J. Paneva-Masin: Pheochromocitoma in one patient with chronic renal failure. BANTAO, Second Congress, Mac Med Review, 51(suplement 29); A 65, 1997. Трудот е печатен во целост во ММП, 1999, 35:[супл. 35], с 63-65.</p>			1,2
<p>3. (17) Lj. Lozance, S. Bogdanovska, J. Masin-Paneva, B. Gerasimovska, K. Zafirovska: Multiple myeloma (MM) - type of renal involvement in 10 cases. BANTAO, Second Congress, Mac Med Review, 51(suplement 29); A 66, 1997. Трудот е печатен во целост во ММП,1995, 35:[супл. 35], с 59-62.</p>			1,2
<p>4. (18) J. Paneva-Masin, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, Lj. Lozance, B. Gerasimovska: Profile of patients with renovascular hypertension (RVH). BANTAO, Second Congress, Mac Med Review, 51(suplement 29); A 65, 1997.</p>			0,5
<p>5. (19) Zafirovska K, Lozance Lj, Bogdanovska S, Malevska V, Masin-Paneva J, Tofovski J, Dzikov Z, Drakulevski S, Gerasimovska B: Determinant factors od diurnal rhythmicity of blood pressure in pregnancy induced hypertension. II Congress of MZNDTVO. Mak Med Review 1997;51 (suppl): 46 (abstr).</p>			0,5
<p>6. (20) J. Панева-Масин, К. Зафировска, С. Богдановска, Љ. Лозанче, С. Дракулевски, Б. Герасимовска: Плазма фибронектин (ПФ) како предиктор на хипертензија индуцирана со гравидитет (ХИГ). Втор конгрес на МЗНДТВО, Мак.мед. преглед, 51: (суплемент), стр. 69, 1997.</p>			0,5
<p>7.(21) Герасимовска Б, Зафировска К, Богдановска С, Лозанче Љ, Дракулевски С, Панева-Масин Ј. Успешен исход на гравидитетот кај пациентка со рефлуксна нефропатија и хипертензија индуцирана со гравидитет. Втор конгрес на МЗНДТВО. Мак. мед. преглед 51(супл) : 68 (А), 1997.</p> <p>8.(22) Lozance Lj, Zafirovska K, Bogdanovska S, Paneva Masin J, Gerasimovska B. Clustering of cardiovascular risk factors in predisposed subjects for essential hypertension Втор конгрес на МЗНДТВО. Мак. мед. преглед 51(супл) : 68 (А), 1997.</p> <p>9.(23) Bogdanovska S, Zafirovska K, Lozance J, Tofovski J, Maleska V, Paneva Masin J, Gerasimovska B. Vozrast, telesna te`ina i indeks na telesna masa kaj rizi`na bremenost Втор конгрес на МЗНДТВО. Мак. мед. преглед 51(супл) : 68 (А), 1997.</p>			0,5 1,2 1,2

<p>10.(24) Панева- Масин Ј, Зафировска К, Богдановска С, Лозанче Љ, Поп-Стефанова А, Герасимовска Б. Промени на плазма вискозност кај хипертензија индуцирана со гравидитет. II Congress of MZNDTVO. Mak Med Review 1997;51 (suppl): 69 (abstr).</p>	1,2
<p>11. (25) S. Bogdanovska, K. Zafirovska, Lj. Lozance, V. Bogdanova, S. M. Ristevska, J.Paneva-Masin, B. Andonovski, B. Gerasimovska: Renal hemodynamic parameters and serum uric acid (SUA) in essential hypertension. Прв македонски конгрес за нуклеарна медицина со меѓународно учество, 1998. Книга на апстракти, Б6.</p> <p>Трудот е печатен во Мак. мед. преглед, 2000, 54: (суплемент 38); стр. 25</p> <p>12.(26) С. Богдановска, К. Зафировска, В. Богданова, Љ. Лозанче, С. Мицева-Ристевска, Ј.Панева-Масин, Б. Герасимовска: Промени во реналната хемодинамика кај есенцијална хипертензија третирана со калциум антагонисти и АЦЕ-инхибитори. Прв Македонски конгрес за нуклеарна медицина со меѓународно учество, 1998. Книга на апстракти, Б4.</p> <p>Трудот е печатен во Мак. мед. преглед, 2000, 54: (суплемент 38), стр.17-19.</p>	1,2
<p>13. (27) J. Paneva-Masin, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, Lj. Lozance, S. Miceva-Ristevska, B. Gerasimovska: Separated glomerular filtration rate in patient with renovascular hypertension. Постер презентација на Прв македонски конгрес за нуклеарна медицина со меѓународно учество 1988. Книга на апстракти, В4. Трудот е печатен во Мак. мед. преглед, 54: (суплемент 38), стр. 37-39, 2000.</p>	1,2
<p>14. (28) Богдановска С, Зафировска К, Лозанче Љ, Малеска В, Панева Масин Ј, Герасимовска Б. Динамика на промени во липидниот статус кај хипертензија индуцирана со гравидитет. II Congress of MZNDTVO. Mak Med Review 1997;51 (suppl): 46 (abstr).</p>	0,5
<p>15. (29). Gerasimovska B, Pashu M, Kiprovski K</p> <p>"The P-3b component of the event-related potentials in normal subjects"</p> <p>Книга на апстракти на 16. Конгрес на студенти по медицина, одржан во Охрид, 1992 година.</p>	0,5

16. (30) Gerasimovska B , Cvetkovska E "The P-3b in early diagnostic of intellectual impairment in chronic renal failure" Книга на апстракти на 17. конгрес на студенти по медицина, одржан во Охрид, 1993 година.	0,5
17. (31) S. Bogdanovska, K. Zafirovska, Grncaroska Z, Lj. Lozance, B. Gerasimovska: Dishormonal changes of vaginal squamous epithelium predisposing to recurrent uroinfections in menopausal women , Зборник на апстракти од Симпозиум за урогинекологија, Скопје, 1996 година.	0,5
18. (32) С. Богдановска, К. Зафировска, Q. Лозанче, Б. Герасимовска, Ј. Масин-Панева: Клиничко искуство од постмаркетиншко испитување на Панцеф (Цефиксиме) во лекувањето на проксимални и дистални уринарни инфекции. Панцеф монографија, стр. 44-49, 1999. Промоција на XV конгрес на лекарите на Македонија, 1999.	0,5
19. (33) Bogdanovska S, Zafirovska K, Lozance Lj, Gerasimovska Kitanovska B, Severova Andreevska G, Rambabova Busljetic I. Renal resistive index-predictor of target organ damage in essential hypertension. Книга на апстракти, Трет македонски конгрес по кардиологија, 2006 год, Охрид.	0,5
20. (34) Bogdanovska S, Zafirovska K, Lozance Lj, Gerasimovska Kitanovska B . Dynamic changes in lipid abnormalities in essential hypertension treated with atorvastatin. Книга на апстракти, Трет македонски конгрес по кардиологија, 2006 год, Охрид.	0,5
21 (35) Богдановска СВ, Зафировска КГ, Лозанче ЈА, Герасимовска Китановска БД . Есенцијална хипертензија и прогресија на исхемична ренална болест . 18-ти Конгрес на лекарите со меѓународно учество, 2011.	0,5
Д) Апстракти објавени во зборник од конференции научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (вкупно 67 труда)	

	Вкупно	117
1. (36) Paneva-Masin J, Bogdanovska S, Lozance Lj, Malevska V, Gerasimovska B , Pop-Stefanova A & Zafirovska K. Plasma viscosity as predictor of pregnancy induced hypertension (PIH). XXXIV EDTA/ERA Congress. Nephrol Dial Transpl vol. 12, n. 9, A 60, 1997.	1	
2. (37) Lj. Lozance, S. Bogdanovska, V. Malevska, J. Paneva-Masin, B. Gerasimovska , K. Zafirovska: Calcium and magnesium urinary excretion as predictors of pregnancy induced hypertension. XXXIV EDTA/ERA Congress. Nephrol Dial Transpl vol. 12, n. 9, A 60, 1997.		
3.(38)V. Maleska, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, Lj. Lozance, J. Masin, L. Todorovska, B. Gerasimovska : Plasma ANP, Endothelin (ET-1), aldosteron (Uald) and PRA in pregnancy induced hypertension. XXXIV EDTA/ERA Congress, Nephrol Dial Transpl vol. 12, n. 9, A60, 1997.		
4.(39) Bogdanovska S, Zafirovska K, Lozance Lj, Maleska V, Masin Panev J, Gerasimovska B . Serum uric acid predicts pregnancy indced hypertension from the first trimester .XXXIV EDTA/ERA Congress, Nephrol Dial Transpl vol. 12, n. 9, A60, 1997.	1	
5. (40). Lj. Lozance, S. Bogdanovska, J. Paneva-Masin, B. Gerasimovska , K. Zafirovska: Clustering of cardiovascular risk factors in predisposed subjects for essential hypertension. XXXV-th EDTA/ERA Congress. Abstract book,A86, 1998.	1	
6. (41) Paneva-Masin J, Zafirovska K, Bogdanovska S, Pop-Stefanova A, Lozance Lj, Tofoski J, Maleska V, Gerasimovska B . Effects of lipoproteins on plasma viscosity in pregnancy induced hypertension (PIH). XXXV ERA-EDTA. Abstract book, A 71; 1998.		
7. (42) Bogdanovska S, Lozance Lj, Maleska V, Paneva-Masin J, Gerasimovska B and Zafirovska K. Dynamic changes of lipid status in pregnancy induced hypertension (PIH). XXXV-th EDTA/ERA Congress, Abstract book, A 73, 1998.		
8.(43) Lozance Lj, Paneva Masin J, Gerasimovska B, Zafirovska K. Multiple myeloma type of renal involvement in 10 cases XXXV-th EDTA/ERA Congress, Abstract book, A 73, 1998.	1	
9.(44) Paneva Masin J, Zafirovska K, Bogdanoska S, Pop Stefanova A, Lozance Lj, Tofoski J, Maleska V, Gerasimovska B. Effects of lipoproteins on plasma viscosity in pregnancy-induced hypertension. XXXV-th EDTA/ERA Congress, Abstract book, A 73, 1998.		
10.(45) Bogdanovska S, Lozance Lj, Maleska V, Paneva Masin J, Gerasimovska B, Zafirovska K. Dynamic changes of lipid status in pregnanvy induced hypertension. XXXV-th EDTA/ERA Congress, Abstract book, A 73, 1998.		
11. (46) Bogdanovska S, Lozance Lj, Maleska V, Paneva-Masin J, Gerasimovska B , Zafirovska K. Dynamic changes of metabolic abnormalities in essential hypertension. 14 th Danube Symposium on nephrology. Actuality v nefrologii. 4:(1): pp 73 (abstr); 1998.	1	
12. (47) Lozance Lj, Bogdanovska S, Maleska V, Gerasimovska B , Paneva-Masin J & Zafirovska K. Calcium, magnesium and prostaglandins urinary excretion as predictors of superimposed preeclampsia (SPE). 14 th Danube Symposium on nephrology. Actuality v nefrologii. 4(1): pp (abstr), 1998.	1	
13 (48) . Lj. Lozance, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, B. Gerasimovska, E. Paneva-Masin: Role of parathyroid hormone (PTH) in blood		

pressure regulation in essential hypertension. XXXVI EDTA/ERA Congress, Abstracts book, A85, 1999.

14 (49) Gerasimovska B, Zafirovska K, Maleska V, Dejanova B, Bogdanovska S, Lozance Lj, Paneva Masin J. Plasma concentration of nitric oxide in patients with essential hypertension. XXXVI EDTA/ERA Congress, Abstracts book, A85, 1999.

1

15.(50) Paneva Masin J, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance Lj, Pop Stefanija A, **Gerasimovska B**, Промени во плазма вискозност кај хипертензија индуцирана со гравидитет. MMP 2001, suppl. 49, 122-125

1

16. (51) Lj. Lozance, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, **B. Gerasimovska**, Z. Dzikov, V. Malevska, O. Vaskova: Calcium urinary excretion in relation with prostaglandins and parathroid hormon in preeclampsia. Tenth European Meeting on Hypertension, Goteborg. Journal of Hypertension, 2000, vol. 18 (suppl.2), P1.62.

17.(52) K. G. Zafirovska, Lj. A. Lozance, S. V. Bogdanovska, V.T. Malevska, **B. D. Gerasimovska**, J. Masin-Paneva: Plasma viscosity in pregnancy induced hypertension. Tenth European Meeting on Hypertension, Goteborg. Journal of Hypertension, 2000, vol 18(suppl), P1.67, S32.

1

18.(53) Gerasimovska B, Zafirovska K, Bogdanovska S, Maleska V, Dejanova B, Lozance Lj, Paneva Masin J, Role of nitric oxide in the genesis of pregnancy-induced hypertension. Journal of Hypertension, 2000, vol 18(suppl), P3.202 S203.

1

19.(54) J. Paneva-Masin, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, Lj. Lozance, V. Malevska, **B. Gerasimovska**, J. Tofoski: The value of fibronectin and fibrinogen in pregnancy induced hypertension. Tenth European Meeting on Hypertension, Goteborg. Journal of Hypertension 2000, vol. 18 (suppl), P3.210, S205.

1

20. (55) K. Zafirovska, L. Lozance, V. Maleska, S. Bogdanovska, **B. Gerasimovska**: Nocturnal fall of blood pressure and serum and urinary calcium, magnesium and prostacyclin in pregnancy induced hypertension. 18th Scientific Meeting of the International Society of Hypertension, Chicago, Abstract book, P11.22, 2000.

1

21. (56) V. Maleska, K. Zafirovska, B. Dejanova, S. Bogdanovska, **B. Gerasimovska**, Z. Stojkova.: Endothelin-1 concentration in normotensive and

- hypertensive pregnancy. 18th Scientific Meeting of the International Society of Hypertension, Chicago, Abstract book, P35.10, 2000. 1
- 22 (57) S. Bogdanovska, K. Zafirovska, Lj. Lozanche, V. Maleska, B.Gerasimovska: Uricemia as predictor of pregnancy induced hypertension (PIH) from the first trimester. Proceedings of the BANTAO Congress, 277-278, 2001**
- 23. (58) Lozance Lj, Zafirovska K, Bogdanovska S, Gerasimovska Kitanovska B. Malignant hypertension as a single symptom of bilateral urinary tract obstruction by ureteric stones. Abstract book of the first international consultation on stone disease, Paris, 2001** 1
- 24. (59) S. Bogdanovska, Gerasimovska Kitanovska B, Lj. Lozanche, K. Zafirovska. Medullary sponge kidney, nephrolithiasis, nephrocalcinosis and hypertension. Abstract book of the first international consultation on stone disease, Paris, 2001**
25. (60) A.Oncevski, V.Gerasimovska, P.Dejanov, **B.Gerasimovska-Kitanovska**: Catheter survival in femoral temporary hemodialysis access : a report of 190 cases. 2nd International Congress of the Vascular Access Society, London UK,30th May 1st June 2001, Abstract book pp110. 1
- 26. (61) Zafirovska KG, Bogdanovska SV, Malevska VT, Lozance LA, Gerasimovska BD Endothelin 1 and plasma viscosity in normotensive pregnancy and preeclampsia. Abstract Book of the 19th Scientific Meeting of the ISH, 2002 Prague** 1
- 27 (62) Malevska VT, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance LA, Dejanova BV, Gerasimovska BD: Endothelial vasoactive mediators in pregnancy-induced hypertensive disorders. Abstract Book of the 19th Scientific Meeting of the ISH, 2002 Prague**
- 28. (63) Zafirovska KG, Maleska TV, Bogdanovska SV, Lozance LA, Gerasimovska BD. Changes in Plasma Atrial Natriuretic peptide in Different types of ypertensive disorders of pregnancy. BANTAO JOURNAL vol 1, Issue 1, September 2003** 1
- 29. (64) Lozance Lj, Zafirovska K, Bogdanovska S, Gerasimovska-Kitanovska BD, Malevska V, Vaskova O, Parathyroid hormona in relation with blood pressure in normal pregnancy and pregnancy induced hipertension. Nephrology, Diaslysis, Transplantation vol 18, supl 4 (June 2003)** 1
- 30. (65) Lozance Lj, Zafirovska K, Bogdanovska S, Gerasimovska Kitanovska B, Maleska V, Vaskova O. Parathyroid hormone in relation with blood pressure in normal pregnancy and pregnancy induced hypertension.Nephrology, Diaslysis, Transplantation vol 18, supl 4 (June 2003)**

<p>31 (66) Bogdanovska S, Zafirovska K, Lozance Lj, Gerasimovska-Kitanovska B, Severova G Increasing of maternal weight, body mass index and age: risk factors for developing of preeclampsia. XVII Danube Symposium of Nephrology, Abstract book, pp86</p>	1
<p>32 (67) Stevka Bogdanovska, K. Zafirovska, S. Dzikova, Lj. Lozance, B. Gerasimovska-Kitanovska, G. Severova-Andreevska: Bilateral fibromuscular dysplasia of the renal arteries-case presentation. Abstract book XVII Danube Symposium of Nephrology, pp92.</p>	
<p>33. (68) Gerasimovska V, Oncevski A, Dejanov P, Gerasimovska-Kitanovska B, Polenakovic M Predicting risk factors for infections and malfunction of tunneled haemodialysis catheters. XVII Danube Symposium of Nephrology, Abstract book</p>	1
<p>34. (69) Gerasimovska V, Oncevski A, Dejanov P, Gerasimovska Kitanovska B. Hospitalized versus non hospitalized patients with femoral catheters used as a temporary vascular access for hemodialysis.</p>	
<p>35. (70) Bogdanovska S, Zafirovska K, Lozance Lj, Gerasimovska Kitanovska B, Severova-Andreevska G: Atrophic changes and recurrent lower urinary tract infections in menopausal women. 8th International Conference of Geriatric Nephrology and Urology, Abstract book; May 5-8, 2005, Thessaloniki, Greece.</p>	1
<p>36. (71) V.Gerasimovska, A.Oncevski, P.Dejanov, B.Gerasimovska-Kitanovska, Polenakovic M : Risk factors associated with infection and malfunction of tunneled hemodialysis catheters. XLI Congress of the European Renal Association , European Dialysis and Transplant Association May 18-20, 2004 Lisbon, Portugal Abstract book p 159.</p>	1
<p>37 (72). S. Bogdanovska, K. Zafirovska, S. Dzikova, Lj. Lozance, B. Gerasimovska-Kitanovska, G. Severova-Andreeva, M Milovanceva, A. Asani.</p>	
<p>Renal Resistive Index: is it a predictor of renal vascular and target organ damage in essential hipertensi3n? Bantao Journal-Proceedings vol 3, Issue 2, September 2005</p>	1
<p>38. (73) Lozance Lj, Zafirovska K, Bogdanovska S, Gerasimovska-Kitanovska BD, Malevska V, Vaskova O Calcium and magnesium urinary excretion as predictors of preeclampsia Bantao Journal-Proceedings vol 3, Issue 2, September 2005</p>	1
<p>39 (74) Gerasimovska-Kitanovska B, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance Lj, Severova-Andreeva G. Hypertensive nephroarteriosclerosis in subclinical phase Bantao Journal-Abstract Book vol 3, Issue 2, September 2005</p>	
<p>40.(75) K. Zafirovska KG, Bogdanovska SV, Lozance LjA, Kitanovska BG, Andreevska GS: Relation of age and body size with the pulse pressure and nocturnal fall of blood pressure in elderly women. Усмена презентација. BANTAO Journal 3(1); p III; 2005.</p>	1

41.(76) K. Zafirovska KG, Bogdanovska SV, Lozance LjA, Kitanovska BG, Andreevska GS: Changes of circadian blood pressure rhytm in relation to changes in the global renal function. BANTAO Journal 3(1); p III; 2005.

1

42.(77) Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance Lj, Maleska V, Gerasimovska B. Endothelin 1 and plasma viscosity in normotensive pregnancy and preeclampsia. Proceedings of the BANTAO, 5th Congress, 30.09-02.10.2001

43.(78) Lozance Lj, Zafirovska K, Bogdanovska S, Gerasimovska B, Dzikova S, Malevska V, Vaskova O. Calcium urinary excretion in relation with prostaglandins and parathyroid hormone in preeclampsia. BANTAO, 5th Congress, 30.09-02.10.2001

1

44. (79) Bogdanovska S, Lozance Lj, Maleska V, Gerasimovska Kitanovska B, Zafirovska K. Uricemia as a predictor of pregnancy induced hypertension from the first trimester. BANTAO, 5th Congress, 30.09-02.10.2001

45 (80)Gerasimovska Kitanovska B, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance Lj. Nitric oxide in essential hypertension. BANTAO, 5th Congress, 30.09-02.10.2001

46.(81) Masin Paneva J, Bogdanovska S, Lozance Lj, Gerasimovska B, Masin G and Zafirovska K. Plasma fibronectin levels in preeclampsia. BANTAO, 5th Congress, 30.09-02.10.2001

1

47. (82) V. Gerasimovska, A.Oncevski, P.Dejanov, B. Gerasimovska-Kitanovska : Malfunction and infection of temporary femoral catheters used in a hospital and ambulatory haemodialysis patients : can we prevent risk factors ? XLIII ERA-EDTA European Dialysis and Transplant Association Congress July 15-18, 2006 Glasgow, United Kingdom

48. (83) V. Gerasimovska, A.Oncevski, P.Dejanov, **B.Gerasimovska-Kitanovska**: Infections and malfunctions of temporary femoral catheters- hospital VS ambulatory patients; BANTAO Journal 2005; 3 (2):p.62-63.

1

49. (84) A.Oncevski, V. Gerasimovska,P.Dejanov, **B.Gerasimovska-Kitanovska**, M.Polenakovic. Complications and management of long term central venous catheters for hemodialysis. Abstracts of the XXXII congress of ESAO, 2006

50. (85) V.Gerasimovska, A.Oncevski, P.Dejanov, **B.Gerasimovska-Kitanovska**, M.Polenakovic: Follow up of femoral catheters used as a temporary vascular access - diabetic vs non-diabetic patients XLII Congress of the European Renal Association, European Dialysis and Transplant Association June 4-7,2005 Istambul Turkey Abstract book.

1

51. (86), A.Oncevski, P.Dejanov, **B. Gerasimovska-Kitanovska**: Risk factors associated with infection and malfunction of femoral catheters: Hospital vs ambulatory patients, 4-th International Congress Vascular Access Society Berlin Germany, 23-26 May 2005 Blood Purif 2005; 23:227-261 .

1

52.(87) V. Gerasimovska, A.Oncevski, P.Dejanov, **B.Gerasimovska-Kitanovska:** Comparative study of femoral catheters used as a temporary vascular access- diabetic vs non- diabetic patients, 4-th International Congress Vascular Access Society Berlin Germany, 23-26 May 2005 Blood Purif 2005; 23:227-261.

1

53.(88) V.Gerasimovska, A.Oncevski, P.Dejanov, **B. Gerasimovska-Kitanovska:** Long term follow up of catheter-related bloodstream infections in tunneled cuffed hemodialysis catheters, 5-th International Congress of the Vascular Access Society (VAS) Nice, France 11-13 June 2007 Abstract book.

54.(89)V.Gerasimovska, A.Oncevski, P.Dejanov, **B. Gerasimovska-Kitanovska:** Microbiological analysis of catheter-related bloodstream infections in tunneled cuffed hemodialysis catheters, 8th BANTAO Congress of Balkan Cities Association of Nephrology, Dialysis, Transplantation and Artificial Organs, Sept. 16-19 2007 Belgrade, Serbia, Book of abstracts.

1

55. (90) Bogdanoska S, Zafirovska K, Lozance Lj, **Gerasimovska Kitanovska B,** Essential hypertension and dynamic changes of metabolic abnormalities. 8th BANTAO Congress of Balkan Cities Association of Nephrology, Dialysis, Transplantation and Artificial Organs, Sept. 16-19 2007 Belgrade, Serbia, Book of abstracts.

1

56. (91) **Gerasimovska Kitanovska B,** Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance Lj. Alcohol intake influences renal function and blood pressure regulation but not through the metabolic syndrome. XVIII Danube symposium of nephrology, 2006

1

57. (92) Lozance Lj, Zafirovska K, Bogdanovska S, **Gerasimovska Kitanovska B,** Maleska V, Vaskova O. Calcium and magnesium urinary excretion as predictors of preeclampsia. Abstract book 3rd world congress of nephrology, 2005

58. (93) Lozance Lj, Zafirovska K, Bogdanovska s, **Gerasimovska Kitanovska B,** Maleska V, Vaskova O. magnesium and calcium in relation with ambulatory blood pressure in normal pregnancy and preeclampsia. Abstract book of ERA/EDTA, XLI Congress, 2004, Lisbon.

1

59. (94) V.Gerasimovska, A.Oncevski, P.Dejanov, **B.Gerasimovska-Kitanovska** : Central venous catheters as a vascular access in diabetic patients on hemodialysis

– are they a safe vascular access? XXXV Anual meeting European Society for Artificial Organs (ESAO Congres), 3-6 September 2008, Geneva Switzerland, Int J Artif Organs 2008, Vol 31 no7, p 649.

1

60. (95) V.Gerasimovska, A.Oncevski, P.Dejanov, **B.Gerasimovska-Kitanovska** Predicting risk factors for infections and malfunction of tunneled hemodialysis catheters 11th Symposium of Vascular Access for Hemodialysis, 2008, Orlando, USA, The Journal of Vascular Access 2008 ; 9 (Suppl 1) p.S-11 44.(107).

61. (96) A.Oncevski, V.Gerasimovska, P.Dejanov, **B.Gerasimovska-Kitanovska**

1

Follow up of femoral catheters used as a temporary vascular access - is there a difference between diabetic and non-diabetic patients 11th Symposium of Vascular Access for Hemodialysis, 2008, Orlando, USA, The Journal of Vascular Access 2008 ; 9 (Suppl 1) p.S-20.

62. (97) Gerasimovska V, Oncevski A, **Gerasimovska Kitanovska B**, Sikole A. Nosocomial events in patients on hemodialysis with tunnelized femoral and jugular catheters. VASA XII symposium, Las vegas, 2010.

1

63. (98)V.Gerasimovska, A.Oncevski, **B.Gerasimovska-Kitanovska**, A. Sikole : Femoral vs jugular tunneled catheters and risk of nosocomial events in patients on chronic hemodialysis, XLVI ERA-EDTA Congress and World Congress of Nephrology Milan Italy, May 22-26 Abstracts CD ROM.

64. (99) Lozance Lj, Zafirovska K, Bogdanovska S, **Gerasimovska Kitanovska B**, Severova G, Maleska V, Magnesium urinary excretion in relation with prostaglandins and parathyroid hormone in preeclampsia. Abstract book, XXXIV Congress, 2007

1

65. (100) Severova G, **Gerasimovska Kitanovska B**, Lozance Lj, Bogdanovska S, zafirovska K. Obesity, leptin and essential hypertension. XXXV ESAO Congress, abstract book, 2008

66. (101) **Gerasimovska B**, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance Lj. Determinants of uncontrolled hypertension in the population of the R.Macedonia. XXXV ESAO Congress, abstract book, 2008

1

67. (102) **B. Gerasimovska-Kitanovska**, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, Lj. Lozance. Night dipping and MESOR analysis of 24-hour blood pressure monitoring in patients with chronic kidney disease and patients with essential hypertension. Abstract book, ESAO Congress, 2009.P44, 433.

68. (103) Lj. Lozance, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, **B. Gerasimovska-Kitanovska**, G. Severova. Renal dysfunction associated with hypertension in predisposed subjects. Abstract book, ESAO Congress, 2009.P87, 444.

1

69. (104) Gerasimovska V, Oncevski A, Gerasimovska Kitanovska B, Sikole A. Infection with antimicrobial resistant microorganisms in patients with tunnelled cuffed hemodialysis catheters. Abstract book, ESAO Congress, 2010, p 485	1
70. (105) G. Severova-Andreevska, B. Gerasimovska-Kitanovska, P. Dzekova, B. Nikolovska, Lj Lozance, S. Bogdanovska, V. Malevska-Ivanovska, K. Zafirovska Antihypertensive therapy reduces serum leptin levels in patients with essential hypertension and obesity. Abstract book, ESAO Congress, 2009.P80, 442.	1
71. (106) Gerasimovska V, Oncevski A, Gerasimovska Kitanovska B, Sikole A. Suspected catheter related bloodstream infection-nontunnelled vs tunnelled hemodialysis catheters. Abstract book, ESAO Congress, 2011. 644	1
72. (107) Gerasimovska V, Oncevski A, Gerasimovska Kitanovska B, Sikole A. Antimicrobial agents and chemotherapy for bacteriemia associated with tunnelled femoral catheters for hemodialysis. Abstract book, ESAO Congress, 2011. 463	1
73. (108) Gerasimovska V, Oncevski A, Gerasimovska Kitanovska B, Sikole A. Risk factors of nontunnelled noncuffed hemodialysis catheter malfunction. Abstract book, 10th congress BANTAO, 2011	
74. (109) Gerasimovska V, Oncevski A, Gerasimovska Kitanovska B, Sikole A. Catheter related bloodstream infection in patients with permanent hemodialysis catheters. Abstract book, 10th congress BANTAO, 2011	1
75. (110) G. Severova Andreevska, B. Gerasimovska Kitanovska, P. Dzekova, B. Nikolovska, Lj. Lozance, S. Bogdanovska, V. Maleska Ivanova, K. Zafirovska Leptin and antihypertensive therapy, Abstract book, BANTAO 2009, Antalia	
76. (111) Biljana Gerasimovska Kitanovska, Katica Zafirovska, Stevka Bogdanovska, ljubinka lozance. Combination of mesor analysis and night dipping of 24 hour blood pressure monitoring are good predictors of target organ damage in	1

patients with chronic kidney disease Abstract book, BANTAO 2009, Antalia

77. (112) Olivera Stojceva Taneva¹, Natasa Eftimovska¹, Beti Zafirova², Gjulsen Selim¹, **Biljana Gerasimovska Kitanovska**¹, Katica Zafirovska¹. Prevalence of chronic kidney disease in the republic of macedonia: the skrobb study Abstract book, BANTAO 2009, Antalia

1

78 (113) Vesna Gerasimovska, Angel Oncevski, **Gerasimovska Kitanovska B**, Sikole A outcome of femoral catheters for hemodialysis used as a temporary vascular access. Abstract book, BANTAO 2009, Antalia

1

79.(114) **B. Gerasimovska-Kitanovska**, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, L. Lozance. A novel prognostic model for preeclampsia. Abstract book, BANTAO, 2011, Sani beach

80.(115) V. Gerasimovska, A.Oncevski,**B.Gerasimovska-Kitanovska**, A.Sikole :Infection with antimicrobial-resistant microorganisms in patients with tunneled cuffed hemodialysis catheters , XXXVII Annual ESAO Congress, 8-11 September , 2010, Skopje, Int J Artif Organs 2010;33 no 7 pp 485

1

81.(116)V. Gerasimovska, A.Oncevski, **B.Gerasimovska-Kitanovska** A.Sikole: Antimicrobial agents and chemotherapy for bacteremia associated with tunneled femoral catheters for hemodialysis, XXXVII Annual ESAO Congress, 8-11 September , 2010, Skopje, R.Macedonia , Int J Artif Organs 2010;33 no 7 pp 463

1

82.(117) V. Gerasimovska, A.Oncevski, **B. Gerasimovska- Kitanovska**, A.Sikole: Temporary femoral catheters for hemodialysis- hospitalized vs ambulatory patients, VASA -12th Symposium of Vascular Access for Hemodialysis -12-14 May, 2010, Las Vegas, USA, The Journal of Vascular Access 2010; 11 supl.2, p.S-27.

83.(118) V. Gerasimovska, A.Oncevski, **B. Gerasimovska- Kitanovska**, A. Sikole: Nosocomial events in patients on hemodialysis with tunneled femoral and jugular catheters, VASA -12th Symposium of Vascular Access for Hemodialysis –

1

12-14 May ,2010, Las Vegas, USA, The Journal of Vascular Access 2010; 11 supl.2, p.S-22

84.(119) V. Gerasimovska, A.Oncevski, **B. Gerasimovska- Kitanovska**, A. Sikole: Catheter-related bacteremia – comparison of non-tunneled vs tunneled haemodialysis catheters, 7th International Congress of the Vascular Access Society (VAS) Istanbul, Turkey, 5-7 May 2011, The Journal of Vascular Access Vol 12, No2, April-June 2011 p. 151

1

85. (120) V. Gerasimovska, A.Oncevski, **B.Gerasimovska-Kitanovska** A.Sikole :Suspected catheter-related bloodstream infection – nontunneled vs tunneled hemodialysis catheters , XXXVIII Annual ESAO Congress, 9-12 October , 2011, Porto, Portugal , Int J Artif Organs 2011; 34 (8): 644

1

86.(121) V. Gerasimovska, A.Oncevski,**B. Gerasimovska- Kitanovska**, A. Sikole: Risk factors of nontunneled noncuffed hemodialysis catheter malfunction, 10th BANTAO Congress, 13-15 October, 2011, Chalkidiki, Greece, Abstract book, BANTAO Journal, Vol 9, Suppl 1, October 2011 p.3

1

87.(122) V. Gerasimovska, A.Oncevski, **B. Gerasimovska- Kitanovska**, A. Sikole: Catheter-related bloodstream infection in patients with permanent hemodialysis catheters, 10th BANTAO Congress, 13-15 October, 2011, Chalkidiki, Greece, Abstract book, BANTAO Journal, Vol 9, Suppl 1, October 2011 p.

1

88.(123) V. Gerasimovska, A.Oncevski,**B. Gerasimovska- Kitanovska**, A. Sikole : Epidemiology and outcome of nosocomial catheter-related bloodstream infections in patients on hemodialysis with temporary femoral catheters. XLVIII ERA-EDTA Congress June 23-26.2011 Prague Czech Republic, NDT

1

89.(124) В.Герасимовска, А.Ончевски, **Б.Герасимовска-Китановска**, А.Шиколe : Компликации и исход на привремените феморални катетери за хемодијализа. Четврти конгрес по нефрологија на Р.Македонија со меѓународно учество, Скопје, Р. Македонија, 10-13 мај 2012, Книга на апстракти, стр. 37.

90.(125) В.Герасимовска, А.Ончевски, К.Поповска-Јовановска **Б.Герасимовска-Китановска**, А.Шиколe : Употреба на антибиотска терапија за катетер поврзана инфекција кај тунелизирани феморални

1

катетери. Четврти Конгрес по нефрологија на Р.Македонија со меѓународно учество, Скопје, Р. Македонија, 10-13 мај 2012, Книга на апстракти, стр 37

91.(126) V. Gerasimovska, P. Dejanov, V.Pusevski, **B. Gerasimovska-Kitanovska**: Creation and use of pre-dialysis arterio-venous fistula 4-ти Конгрес на македонското здружение за нефрологија, дијализа, трансплантација и вештачки органи (МЗНДТВО) со интернационална партиципација, Охрид, Р. Македонија, 21-24 јуни 2012, Книга на апстракти, стр. 52.

1

92.(127)V. Gerasimovska, A. Oncevski, **B. Gerasimovska- Kitanovska**: Outcome of central venous catheters used as a vascular access in diabetic patients on hemodialysis. 4-ти Конгрес на Македонското здружение за нефрологија, дијализа, трансплантација и вештачки органи (МЗНДТВО) со интернационална партиципација, Охрид, Р. Македонија, 21-24 Јуни 2012, Книга на апстракти, стр 61/62

1

93.(128)V. Gerasimovska, A.Oncevski, **B. Gerasimovska- Kitanovska**, K.Popovska, A. Sikole : Central venous catheter –associated bloodstream infection – comparison of tunneled vs nontunneled hemodialysis catheters, VASA -13th Symposium of Vascular Access for Hemodialysis – 09-11-14 May ,2012, Orlando, Florida, USA, The Journal of Vascular Access 2012; 11 supl.2, p.S-22

1

94.(129). V.Gerasimovska, **B. Gerasimovska- Kitanovska**, K. Popovska-Jovanovska, A. Sikole: Gram positive cocci as a reason for catheter-related bloodstream infection, 8th International Congress of the Vascular Access Society (VAS) Prague, Czech Republic, 25-27 April 2013, The Journal of Vascular Access Vol 14, No1, January-March 2013 p.40

1

95.(130) V. Gerasimovska, **B. Gerasimovska- Kitanovska**, A. Sikole: Predialysis arteriovenous fistula creation – the best choice of vascular access for patients on hemodialysis, 8th International Congress of the Vascular Access Society (VAS) Prague, Czech Republic, 25-27 April 2013, The Journal of Vascular Access Vol 14, No1, January-March 2013 p.40/41

1

96.(131) V. Gerasimovska, **B.Gerasimovska-Kitanovska** A.Sikole :Management of infection with gram positive cocci as a reason for catheter-related bloodstream infection, XL Annual ESAO Congress, 11-14 September , 2013, Glasgow ,Scotland. Int J Artif Organs 2013; 36 (8): 546

97.(132) B. Gerasimovska-Kitanovska, S. Bogdanovska, G. Severova-Andreevska, V.Gerasimovska, A. Sikole, K. Zafirovska: A novel prognostic model for preeclampsia, 50 th ERA-EDTA Congress, May 18-21, 2013 ,Istanbul, Turkey NDT Vol 28 No S1 May 2013 p i92	1
98.(133) B. Gerasimovska-Kitanovska, S. Bogdanovska, G. Severova-Andreevska, V.Gerasimovska, A. Sikole : Morning surge on 24 hour blood pressure monitoring more pronounced in mild chronic kidney disease, 50 th ERA-EDTA Congress, May 18-21, 2013 ,Istanbul, Turkey NDT Vol 28 No S1 May 2013, p i86	1
99.(134) V. Gerasimovska, B.Gerasimovska-Kitanovska, A.Sikole: Outcomes of vascular access creation –arteriovenous fistula prior to hemodialysis 50 th ERA-EDTA Congress, May 18-21, 2013 ,Istanbul, Turkey NDT Vol 28 No S1 May 2013 p. i230	1
100.(135) V. Gerasimovska, B.Gerasimovska-Kitanovska: Suspected catheter-related bloodstream infection- nontunneled vs tunneled hemodialysis catheters 50 th ERA-EDTA Congress, May 18-21, 2013 ,Istanbul, Turkey NDT Vol 28 No S1 May 2013 p. i236	1
101.(136) В.Герасимовска, Б.Герасимовска-Китановска, К. Поповска: Stenotrophomonas maltophilia - предизвикувач на катетер поврзана инфекција кај пациенти на хемодијализа, 5 Конгрес на микробиологи на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 28-31 мај 2014 год. Мак. мед. преглед Год:86 (супл. 86) стр.117, 2014	1
102.(137) V.Gerasimovska, B.Gerasimovska-Kitanovska, Z.Cekovska, K.Popovska : Catheter-related bloodstream infection caused from gram positive cocci in patients on chronic hemodialysis. 5 Конгрес на микробиологи на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 28-31 Мај 2014г , Мак мед преглед Год:86 (супл. 86) стр.118, 2014	1
103.(138) B.Gerasimovska-Kitanovska, K.Zafirovska, S. Bogdanovska, V.Gerasimovska, A.Sikole : Risk factors for occurrence of early and severe	1

preeclampsia, 51st ERA-EDTA Congress, Amsterdam, Netherlands May 31-June 3rd
Nephrol.Dial.Transplant. (2014) 29 (5)

104.(139) V.Gerasimovska, **B.Gerasimovska-Kitanovska**, A.Sikole : Outcomes of Arteriovenous Fistula Created Before Dialysis Start, 2014 VASA (Vascular Access Society of America) Symposium, Dallas Texas, May 2-3, 2014, J Vasc Access 2014 ; 15 (2): 150

1

105.(140) V.Gerasimovska, **B.Gerasimovska-Kitanovska**, A.Sikole : Hemodialysis tunneled central venous catheters: single center experience, XLI Annual ESAO Congress, 17-20 September , 2014, Rome ,Italy. Int J Artif Organs 2014; 37 (8): 604

1

106.(141) V.Gerasimovska, **B.Gerasimovska Kitanovska**, A. Sikole. Predialysis fistula creation in elderly patients. XLI Annual ESAO Congress, 17-20 September , 2014, Rome ,Italy. Int J Artif Organs 2014; 37 (8): 604

1

107.(142) Г Северова Андреевска, **Б Герасимовска Китановска**, С Богдановска, В Малевска, К Зафировска, А Шиколе. Лептин и хипертензија. Четврти Конгрес по нефрологија на Р.Македонија со меѓународно учество, Скопје, Р. Македонија, 10-13 мај 2012, Книга на апстракти, стр. 28

1

108.(143) Богдановска С, Зафировска К, **Герасимовска Китановска Б**, Ристовска В, Милованчева Поповска М, Лозанче Љ. Ренални и хипертензивни оштетувања на целните органи кај есенцијална хипертензија. Четврти конгрес по нефрологија на Р.Македонија со меѓународно учество, Скопје, Р. Македонија, 10-13 Мај 2012, Книга на апстракти, стр 30

1

109.(144) **B Gerasimovska Kitanovska**, K Zafirovska, S Bogdanovska, L. Lozance, G. Adamova, V. Livrinova Preeclampsia is associated with increased risk of chronic kidney disease in later life. Четврти конгрес по нефрологија на Р.Македонија со меѓународно учество, Скопје, Р. Македонија, 10-13 мај 2012, Книга на апстракти, стр. 61

110.(145) **B Gerasimovska Kitanovska**, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, L. Lozance, O. Stojceva Taneva. Risk factors of hypertension control among the very elderly in the Republic of Macedonia. Четврти конгрес по нефрологија на

1

Р.Македонија со меѓународно учество, Скопје, Р. Македонија, 10-13 Мај 2012, Книга на апстракти, стр. 62

111. (146) **B Gerasimovska Kitanovska**, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, L. Lozance, G. Severova Andreevska. Determinants of uncontrolled hypertension in the population of Republic of Macedonia. Четврти конгрес по нефрологија на Р.Македонија со меѓународно учество, Скопје, Р. Македонија, 10-13 мај 2012, Книга на апстракти, стр 62\

1

112. (147) **Biljana Gerasimovska Kitanovska**, Stevka Bogdanovska, Svetlana Pavleska Kuzmanovska, Vesna Gerasimovska, Aleksandar Sikole. Clinical characteristics of apparent treatment-resistant hypertension in chronic kidney disease patients evaluated by 24 hour ambulatory blood pressure monitoring. 52nd ERA-EDTA congress, London, UK, May 28-31

1

113. (148) Vesna Gerasimovska, **Biljana Gerasimovska-Kitanovska**, Aleksandar Sikole. Hemodialysis tunneled central venous catheters: five years single center experience. 52nd Era-Edta congress, London, UK, May 28-31

1

114. (149) Birgitta Weltermann, **B. Gerasimovska Kitanovska**, M. Hasanagic, R. Hoffman, E. Pirotta, S. Tekiner, A. Uludag, S. Czachowski, K. Hoffmann, K. Buczkowski, F. Petrozzuoli for the EGPRN working group on self medication and traditional remedies in Europe. Which measures do primary care physicians consider as typical self medication and home remedies used by their patients for common colds? A cross sectional study among physicians from several European primary care sites. 1th joint meeting of the European General practice Research network, Attard, Malta, 17-20. October, 2013

1

115. (150) Influence of patients' disease understanding and subjective discomfort on self-care practices for common colds: A cross-sectional study at 27 European sites (CoCo study) Birgitta Weltermann¹, **Biljana Gerasimovska Kitanovska**² et al Meeting of the EGPRN, Crete, Greece, 2014.

116. (151) Self care practices for common cold across 14 European countries: Regional differences for frequently used practices. Birgitta Weltermann, **Biljana Gerasimovska Kitanovska** et al. Meeting of EGPRN, Timisoara, Romania, 07-10.05.2015.

1

117. (152) Self care for common colds across 14 European countries (COCO study): predictors for higher use of self care measures.

Birgitta Weltermann, **Biljana Gerasimovska Kitanovska et al.** For the European General Practice Research Network working group on self care. Meeting of EGPRN, Edirne, Turkey, 17-20.10.2015.

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

Г) Пленарно предавање на научен стручен собир со меѓународно учество	3	3	12
1. Хипертензија и прогресија на хронична бубрежна болест- 18. Конгрес на лекари- Охрид, 2011 год.	1	3 бода	
2. Хипертензија и хронична бубрежна болест. 3 Конгрес на лекарите по ОМ/СМ на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид, 26-29 април 2012	1	3	
3. Кои лекови за самолекување и домашни лекови ги користат пациентите кога имаат обична настинка?- XXIII симпозиум на лекарите по семејна медицина на РМ со меѓународно учество, Скопје, 18-20.10.2013	1	3	
4. Предизвици за семејниот лекар: Одредување на кардиоваскуларен ризик- Поканета презентација на Конгресот на лекари на РМ	1	3	
	1	3	
Е) Секциски предавања на научен/стручен собир	1	1 бод	14
1. Хипертензија и метаболичен синдром –Македонско здружение за дебелина, 4.10.2007			1
2. Метаболичен синдром и дебелина –Македонска асоцијација за хипертензија, 15.11.2007			
3. Упатства за хипертензија –втор дел- Македонска асоцијација за хипертензија, 14.3.2008			1
4. Хипертензија и гравидитет-Македонска асоцијација за хипертензија, 20.2.2010			
5. Македонско-хрватски нефролошки денови-22-25.10.2010			1
6. Хипертензија и бубрег-Здружение на нефролозите, 2.12.2011			
7. Нови препораки за артериска хипертензија- на стручен состанок Актуелности во третманот на болните со хемодијализа – Здружение на нефролозите – 26.10.2014			1

<p>8. Клинички карактеристики на очигледната хипертензија резистентна на третман – Светски ден на хипертензија- Македонска асоцијација за хипертензија, 16.5.2015</p> <p>9. Предизвици за семејниот лекар: Одредување на кардиоваскуларен ризик – секциски состанок на Македонската асоцијација за хипертензија одржан на 25.2.2016</p> <p>10. Предавач на прва ултрасонографска школа- Улогата на ултрасонографијата во откривање на реналните тумори -17.5.2015</p>	<p>1</p> <p>1</p>			
<p>Предавања на Катедрата за интерна медицина:</p>				
<p>1.Хипертензивна нефроартериолосклероза во супклиничка фаза -2.3.2006</p>	<p>1</p>			
<p>2. Ендотелно оштетување и опоравување следено преку циркулирачки ендотелни клетки како предиктори и маркери на настанок на хипертензија индуцирана со гравидитет, 15.11.2007</p>	<p>1</p>			
<p>3. 24-часовно мониторирање на крвниот притисок во нефрологијата - 23.10.2008</p>	<p>1</p>			
<p>4. Нов модел на предвидување на прееклампсија – 1.12.2011</p>	<p>1</p>			
<p></p>	<p>1</p>			
<p></p>	<p>1</p>			
<p></p>	<p>1</p>			
<p></p>	<p>1</p>			
<p></p>	<p>1</p>			
<p></p>	<p>1</p>			
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="188 1646 970 1780">Ж) Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество</td> <td data-bbox="970 1646 1118 1780">6</td> <td data-bbox="1118 1646 1294 1780">2 бода</td> <td data-bbox="1294 1646 1541 1780">12</td> </tr> </table>	Ж) Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	6	2 бода	12
Ж) Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	6	2 бода	12	
<p>1. B. Gerasimovska-Kitanovska, K. Zafirovska, S. Bogdanovska, Lj. Lozance, V,. Malevska, B. Dejanova: Decreased nitric oxid in essential hypertension - is it due to predominant vasoconstrictors? 15th Danube Symposium on Nephrology, Linz, Austria, 2000 (oral presentation). This presentation has been awarded "Bruno Warschinger Prize" for the best poster presentation.</p> <p>2. Biljana Gerasimovska Kitanovska, Katica Zafirovska, Stevka Bogdanovska, Ljubinka Lozance. Combination of mesor analysis and night dipping of 24 hour blood</p>	<p>2</p>			

<p>pressure monitoring are good predictors of target organ damage in patients with chronic kidney disease Abstract book, BANTAO 2009, Antalia</p> <p>3. Olivera Stojceva Taneva, Natasa Eftimovska, Beti Zafirova, Gjulsen Selim, Biljana Gerasimovska Kitanovska, Katica Zafirovska. Prevalence of chronic kidney disease in the Republic of Macedonia: the SKROBB study Abstract book, BANTAO 2009, Antalia</p> <p>4. Vesna Gerasimovska, Angel Oncevski, Gerasimovska Kitanovska B, Sikole An outcome of femoral catheters for hemodialysis used as a temporary vascular access. Abstract book, BANTAO 2009, Antalia</p> <p>5. Билјана Герасимовска Китановска, Биргита Велтерман, Мелида Хасанагиќ, Александра Спасовска. Кои лекови за самолекување и домашни лекови ги користат пациентите кога имаат обична настинка? XXIII Симпозиум на лекарите по семејна медицина на РМ со меѓународно учество, 18-20.10.2013</p> <p>6. B.Gerasimovska-Kitanovska, K.Zafirovska, S. Bogdanovska, V.Gerasimovska, A.Sikole : Risk factors for occurrence of early and severe preeclampsia, 51st ERA-EDTA Congress, Amsterdam, Netherlands May 31-June 3rd Nephrol.Dial.Transplant. (2014) 29 (5)</p>	2	2	2	2
<p>3) Учество на научен/стручен собир со реферат (постер, првиот автор)</p>	6	0,5 бода	3,0	

<p>1. Gerasimovska B, Lozance Lj, Bogdanovska S, Maleska V, Paneva-Masin J & Zafirovska K. Human atrial natriuretic peptide, plasma renin activity and calculated glomerular filtration rate in preexisting hypertension in pregnancy. 14 th Danube Symposium on nephrology. Actuality v nefrologii. 1998; 4(1):80 (abstr).</p> <p>2. B. Gerasimovska, K. Zafirovska, V. Maleska, E. Dejanova, S. Bogdanovska, Lj. Lozance, E. Paneva-Masin: Plasma concentrations of nitric oxide in patients with essential hypertension. XXXVI-th EDTA/ERA, Abstracts book, A85,1999, Madrid</p> <p>3. Gerasimovska Kitanovska B, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance Lj. Alcohol intake influences renal function and blood pressure regulation but not through the metabolic syndrome. XVIII Danube symposium of nephrology, 2006, Novi Sad</p>	0,5
<p>9. Gerasimovska B, Zafirovska K, Bogdanovska S, Lozance Lj. Determinants of uncontrolled hypertension in the population of the R.Macedonia. XXXV ESAO Congress, Abstract book, 2008, Geneva</p> <p>10. B. Gerasimovska-Kitanovska, S. Bogdanovska, G. Severova-Andreevska, V.Gerasimovska, A. Sikole : Morning surge on 24 hour blood pressure monitoring more pronounced in mild chronic kidney disease, 50 th ERA-EDTA Congress, May 18-21, 2013 ,Istanbul, Turkey NDT Vol 28 No S1 May 2013, p i86</p>	0,5
<p>11. Biljana Gerasimovska Kitanovska, Stevka Bogdanovska, Svetlana Pavleska Kuzmanovska, Vesna Gerasimovska, Aleksandar Sikole. Clinical characteristics of apparent treatment-resistant hypertension in chronic kidney disease patients evaluated by 24 hour ambulatory blood pressure monitoring. 52nd ERA-EDTA congress, London, UK, May 28-31</p>	0,5
	0,5
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА РАБОТА- ВКУПНО	326.35

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		
Превод	Вкупно	22
-дел од книга – учебник-Cecil Medicine-дел нефрологија		1
-дел од книга- учебник- Oxford textbook of clinical nephrology дел бубрезите и бременоста		1
-дел од книга-стручна рецензија- Family medicine		1
-дел од книга- Harrison's Internal Medicine		1
-цела книга: Здравствени системи во транзиција		3
-цела книга:Iodine deficiency in the FY Republic of Macedonia		3
-цела книга:Успешно доење		3
-цела книга: Амбулантно водење на мало дете со акутна респираторна инфекција		3
-цела книга: Курс за обука за водење на случаите со дијареа		3
-цела книга: Туберкулоза		3
Завршена специјализација		
-интерна медицина		2
-семејна медицина		2
Завршена супспецијализација		
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен стручен собир		
1. Член на научен одбор на 18. конгрес на лекарите на Република Македонија , Охрид, 15-18.6.2011		1
Награда од струкова организација		
1. Награда „Бруно Вочингер“ за најдобар постер на 15-ти Подунавски симпозиум по нефрологија, 14-16.6.2000, Линц, Австрија		2
2. Награда 100 најдобри доктори во 2013 година		1
3. Диплома од МЛД		3

Раководител на оддел	1
Рецензент во ММП и МЈМС	2
Студиски престој во странство	
-до три месеци - Оддел за нефрологија, Медицински факултет - Хановер, Германија	0,5
Подготовка на национални документи	
Стратегија за репродуктивно здравје	2
Учество во комисии и тела на државни и други органи	
1. Министерство за здравство- Едукативен одбор во центар за семејна медицина- решение бр. 17-9901/1	1
2. Министерство за здравство-Работна група за процена за абортус и контрацепција	1
3. Министерство за здравство-Стратегија за репродуктивно здравје	1
4. Министерство за здравство-Национален соработник на СЗО и прашања за унапредување на меѓуполови односи и здравје (решение бр. 07-6266/1	
5. Министерство за здравство – Работна група за втора фаза на усовршување на актуелните клинички патеки решение бр. 22-7282/1)	1
6. Министерство за здравство - Работна група за обука на матични лекари од примарна здравствена заштита (Решение бр. 07-1417/2)	1
7. Министерство за здравство -тим лидер на работна група за обука на матичните лекари за примена на клинички упатства за практикување на медицина базирана на докази –Решение од Министерството за здравство под бр. 07-1417/2 од 31.01.2014г	1
8. Акредитиран испитувач за спроведување на стручниот испит на здравствените работници со високо образование, за добивање на лиценца за работа во периодот од 2014-2016г - Лекарска комора на Р.Македонија, бр. 08-3060/1	
9. Национален претставник на Република Македонија во советодавен одбор на Европската мрежа за истражување во примарното здравство (EGPRN)	1

	1
	1
Вкупно	48.5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	179,49
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	326,35
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	48,5
Вкупно:	554,34

РЕЦЕНЗЕНСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Силвана Јованова с.р
2. Проф. д-р Соња Геннадиева Ставриќ с.р
3. Проф. д-р Петар Дејанов с.р

4. Доц. д-р Ирена Кафециска с.р

5. Н.сов. д-р Лујза Груева с.р

Д-р САШО ГЕЛЕВ

Биографски податоци

Д-р Гелев Сашо е роден во Скопје во 1958 година. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје во 1987 година со просечна оценка 9,38. Првото вработување му е во санитарската служба на поранешната Југословенска народна армија каде што започнал специјализација по интерна медицина. Од 1992 година е вработен на Клиниката за нефрологија во Скопје. На Медицинскиот факултет во Скопје во 1996 година го положил специјалистичкиот испит по интерна медицина, а во 2007 година завршил и супспецијализација по нефрологија. Вработен е на Клиниката за нефрологија во Скопје како супспецијалист нефролог во одделот за надворешни болни.

Наставно образовна дејност

Од 1994 до 2005 год. бил асистент на Катедрата за интерна медицина при Медицинскиот факултет во Скопје, при што ја вршел практичната настава по интерна медицина и интерна пропедевтика. На 12.6.2012 година бил избран за насловен доцент по предметот интерна медицина, по што од септември 2012 година повторно одржува вежби по интерна медицина и по клиничко испитување, како и практична настава по ургентна медицина и по нефрологија.

Учествувал во континуирана обука на лекари за водење на хемодијализа. Има остварено престој со едукација и обука на лекарите во центарите за хемодијализа во Железара во Скопје (2006 година) и во Делчево (2000 година). Од септември 2014 во траење од 5 месеци, бил ангажиран да обавува стручни консултации од областа на хемодијализата и да обавува едукативно стручна обука на персоналот преку секојдневна посета на центрите за хемодијализа. Има изготвено писмени материјали за лекарите кои се едуцираат од областа на хемодијализата.

Научноистражувачка дејност

Јавен труд на ниво на магистерски труд под наслов "Споредба меѓу лантан-карбонатот и калциум-карбонатот во третман на хиперфосфатемијата кај болните на дијализа" одбрал на Медицинскиот факултет во Скопје во 2003 година. Докторска дисертација под наслов „Артериски калцификати кај болните на хемодијализа: застапеност, асоцирани фактори, клиничко значење" ја одбрал исто така на Медицинскиот факултет во Скопје во април 2010 година.

Имал активно учество како коистражувач во повеќе научноистражувачки проекти, изведени кај пациентите на хемодијализа:

1. Ефектите од примената на лантан-карбонатот, спореден со калциум-карбонатот, врз бубрежната коскена болест кај пациентите со терминална бубрежна болест [Treatment of hyperphosphatemia with non-calcium containing phosphate binder Lanthanum carbonate (Fosrenol®) in end-stage renal disease (ESRD) patient], меѓународен научен проект, 2000-2001 година (коистражувач).

2. Клиничките последици врз адинамичната коскена болест кај болните на дијализа од третманот со различни нивои на калциум во дијализатната течност, (Hemopharms research project: Adynamic bone disease-clinical outcome of the treatment with different dialysate calcium concentration), меѓународен научен проект 2003 година (коистражувач).

3. Ефикасноста и безбедноста од примената на холестиланот како врзувач на фосфатот кај пациентите со терминална бубрежна болест, (Efficacy and safety of Cholestilan™ as a phosphate binder in end-stage renal disease), меѓународен научен проект 2003 година (коистражувач).

4. Проценка на коскената хистоморфометрија кај дијализните пациенти со секундарен хиперпаратироидизам, [Bone histomorphometry assessment for dialysis patients with secondary hyperparathyroidism of end stage renal disease (BONAFIDE)], меѓународен научен проект 2009 / 2011 година (коистражувач).

Досега учесувал во изработката на многу стручни и научни трудови од областа на нефрологијата. На Медлајн има 17 цитирани трудови. Има повеќе од 210 публикации (трудови ин екстензо и абстракти) објавени самостојно или во соработка со други автори во домашни и меѓународни медицински саписанија кои се од значење за развојот на

науката и структурата. Учествовал со бројни постери и презентации на многу конгреси во Македонија и во странство.

Има повеќе поканети предавања од областа на нефрологијата на конгреси, симпозиуми, секции и едукациски курсеви.

Стручно-апликативна дејност

Има значајна експертска активност во смисла на евалуација и стручна ревизија на работата на центрите на хемодијализа во Република Македонија. Бил активен учесник при воведувањето на новата дијагностичка метода за детектирање на состојбата наречена дијализно зависната амилоидоза кај болните на хемодијализа со ^{99m}Tc обележан Beta-2 microglobulin (во 1998-1999 година - Институт за нуклеарна медицина).

Дејности од поширок интерес:

Бил член на организациониот одбор на научно-стручните собири на четири последователни конгреси по нефрологија со меѓународно учество, како и член на организациониот одбор на седмиот конгрес на Асоцијацијата на балканските градови за нефрологија, дијализа, трансплантација и вештачки органи (БАНТАО), одржан во 2005 година и 37 конгрес на Европското здружение за вештачки органи (ESAO) одржан во Скопје во 2010 година.

Добитник е благодарници и плакети (2002 и 2013 година) од Македонското лекарско друштво.

Учествовал во подготовката на националната стратегија за воведување на стандарди за хемодијализа во Република Македонија во однос на просторот, опремата, кадарот, следењето и третманот на пациентите.

Бил член на сите комисии формирани од Министерството за здравство на Република Македонија во 2014 и 2015 година кои имале за задача да ги утврдат условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа за центрите за дијализа.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** Сашо Тодор Гелев**Институција :** Клиника за нефрологија**Научна област :** интерна медицина – нефрологија**НАСТАВНО - ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред.број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на теренска настава	
1.1	Одржување на теренска настава во соработка со ПЗУ Систина нефроплус од 5.9.2014 до 31.1.2015 година Вкупно 20 недели, по 5 дена во неделата, по 6 часа дневно	20x30 x 0.04 = 24
2.	Одржување на вежби (клинички)	
2.1	Одлука за избор на помлад асистент (од 27.6.1994 год.) по предметот Интерна медицина (вкупно 6 семестри)	6 x 1.35 = 8.1
2.2	Одлука за избор на асистент (02-306 од 29.10.1997 год.) по предметот Интерна медицина (вкупно 9 семестри)	9 x 1.35 = 12.15
2.3	Одлука за избор на асистент (02-1653 од 28.12.2001 год.) по предметот интерна медицина (вкупно 6 семестри)	6 x 1.35 = 8.1
	Решение за престанок на статусот асистент (02-2282 од 19.01.2005 г.) по предметот Интерна медицина.	
2.4	Вежби по интерна медицина 2012-2016 година, Вкупно 9 недели, по 5 дена во неделата, по 4 часа на ден	9x20 x0.03= 5.4

2.5	Вежби по клиничко испитување 2012-2015 година Вкупно 6 недели, по 2 дена во неделата, по 3 часа во денот	6x6 x 0.03= 1,08
2.6	Практична настава по нефрологија 2012-2016 година Вкупно 10 недели, по 5 дена во неделата, по 7 часа во денот	10 x 35 x 0.03 = 10.5
2.7	Практична настава по ургентна медицина (18.09.2013) 3 часа	0.09
	Вкупно	69,42

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред.број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
1.	Учесник во меѓународен научен проект	
1.1	Потврда за учество во меѓународен научен проект (Hemopharms research project: Adynamic bone disease-clinical outcome of the treatment with different dialysate calcium concentration) воден на клиниката за нефрологија во 2003 год. (Хемофарм-Србија)	5
2.	Монографија	
2.1	С.Гелев: Споредба меѓу лантан-карбонатот и калциум-карбонатот во третман на хиперфосфатемијата кај болните на дијализа; 2003, Медицински факултет – УКИМ Скопје, Јавен труд.	8
2.2	С.Гелев: Артериски калцификати кај болните на хемодијализа: застапеност, асоцирани фактори, клиничко значење; 2010, Медицински факултет – УКИМ Скопје, Докторска дисертација.	8
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно /стручно списание	
3.1	О.Стојчева-Танева, Ѓ.Селим, Р.Гроздановски, С.Гелев , М.Поленакоски: Епидемиолошки аспекти на хоспиталното лекување на клиниката за нефрологија во Скопје; <i>Македонски медицински преглед</i> , 1999; год.53; број 3-4: стр.241-245.	2.4
3.2	С.Гелев , А.Шиколе, Р.Гроздановски, Ѓ.Селим: Дијализно зависна амилоидоза фактори на ризик, клиничка презентација; <i>Македонски Медицински преглед</i> , 2000; год.54; бр.1-2: стр.13-16.	2.4

3.3	С.Гелев , М.Поленаковиќ, О.Стојчева, Р.Гроздановски, А.Шиколе: Бета-2 микроглобулин кај болните на дијализа; <i>Македонски Медицински Прејлед</i> , 2000; год.54; бр. 5-6: стр: 195-199.	2.4
3.4	Ѓ.Селим, Р.Гроздановски, О.Стојчева-Танева, В.Амитов, С.Гелев , Љ.Стојковски, Н.Стојчев, Л.Стаматов, А.Шиколе: Влијанието на клиничките карактеристики на пациентот врз адекватноста на хемодијализата; <i>Македонски мед. Прејлед</i> , год.54, 2000; бр.5-6: стр. 203-207.	2.4
3.5	Гелев С , Шиколе А, Спасовски Г, Гроздановски Р: Хиперфосфатемијата како важен клинички проблем кај пациентите на дијализа; <i>Македонски медицински Прејлед</i> , 2001; год.55; бр. 1-2: стр. 69-72.	2.4
3.6	С.Гелев , А.Шиколе, А.Стојановиќ, О.Стојчева-Танева, Ѓ.Селим, В.Амитов, Р.Гроздановски: Пациент на хронична хемодијализа со polycythemia rubra vera приказ на случај; <i>Македонски медицински прејлед</i> , 2001; год.55; бр. 3-4: стр.112-115.	2.4
3.7	П. Цекова, А. Шиколе, И. Николов, Г. Северова-Андреевска, Љ. Стојковски, С. Гелев , Р. Гроздановски: Влијанието на инфламацијата и метаболната ацидоза на нутритивниот статус на пациентите на хронична хемодијализна програма; <i>Македонски Медицински Прејлед</i> , 2005; год.59; бр. 1-2: стр.19-24.	2.4
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно /стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
4.1	М Polenakovic, А Sikole, S Dzikova, В Polenakovic, S Gelev : Acquired renal cystic disease and tumor markers in chronic hemodialysis patients; <i>Int J Artif Organs</i> , Feb. 1997, Vol. 20 (2), pp. 96-100.	3.6 + 0.64
4.2	<i>P. Dzekova, A. Slavkovska, L. Simjanovska, I. Nikolov, A. Sikole, R. Grozdanovski, A. Asani, G. Selim, S. Gelev, V. Amitov, G. Spasovski, M. Polenakovic: Prevalence of hepatitis C virus infection in dialysis patients; BANTAO Journal, Vol 4, Issue 1, 2006: pp.6-7.</i>	3.6
4.3	<i>P. Dzekova, I. Nikolov, G. Severova Andreevska, A. Sikole, R. Grozdanovski, A. Asani, G. Selim, S. Gelev, V. Amitov, G. Spasovski, M. Polenakovic: Influence of inflammation on nutritional status of dialysis patients; BANTAO Journal, Vol 4, Issue 1, 2006: pp.8-9.</i>	3.6
4.4	S. Gelev , S. Dzikova, A. Sikole, Gj. Selim, P. Dzekova, V. Amiotv, G. Spasovski: Factors associated with carotid and femoral atherosclerosis in non-diabetic hemodialysis patients; <i>BANTAO Journal, Vol 4, Issue 1, 2006: pp.93-98.</i>	3.6
4.5	S. Gelev , G. Spasovski, S. Dzikova, S. Tosev, M. Bosevski, Gj. Selim, P. Dzekova, A. Asani, V. Amitov, A. Sikole: Different ankle brachial index levels	3.6

	<i>in asymptomatic hemodialysis patients; BANTAO Journal, Vol 4, Issue 2, 2006: pp.41-45.</i>	
4.6	<i>G. Selim, O. Stojceva-Taneva, K. Zafirovska, A. Sikole, S. Gelev, P. Dzekova, K. Stefanovski, V. Koloska, M. Polenakovic: Inflammation predicts all-cause and cardiovascular mortality in hemodialysis patients; Прилози (Contributions), Ogg. бoул. мeг. нaуки, МAНУ (2006), XXVII (1): pp.133-144.</i>	3.6
4.7	Goce B Spasovski, Aleksandar Sikole, Saso Gelev , Jelka Masin-Spasovska, Tony Freemont, Isabel Webster, Maggie Gill, Chris Jones, Marc E De Broe, Patrick C D'Haese: Evolution of bone and plasma concentration of lanthanum in dialysis patients before, during 1 year of treatment with lanthanum carbonate and after 2 years of follow-up; <i>Nephrol Dial Transplant</i> August 2006, Vol. 21, Issue 8, Pages 2217-24.	3.6 + 3.15
4.8	<i>Sikole A, Nikolov V, Dzekova P, Stojcev N, Amiotv V, Selim G, Asani A, Gelev S, Grozdanovski R, Masin G, Klinkmann H, Polenakovic M: Survival of patients on maintenance hemodialysis over a twenty-year period; Прилози (Contributions), Ogg. бoул. мeг. нaуки, МAНУ (2007), XXXVIII (2): pp. 99-110.</i>	3.6
4.9	<i>Selim G, Stojceva Taneva O, Polenakovic M, Georgievska-Ismail Lj, Gelev S, Hristova-Antova E, Andova V, Dzekova P, Sikole A: Effect of nephrology referral on the initiation of haemodialysis and mortality in ESRD patients; Прилози (Contributions), Ogg. бoул. мeг. нaуки, МAНУ (2007), XXVIII (2): pp. 111-125.</i>	3.6
4.10	Spasovski G, Gelev S , Masin-Spasovska J, Selim Gj, Sikole A, Vanholder R: Improvement of bone and mineral parameters related to adynamic bone disease by diminishing dialysate calcium; <i>Bone</i> , October 2007, Vol. 41 (4), pp: 698-703.	3.6 + 3.97
4.11	<i>Sikole A, Dzekova P, Asani A, Amitov V, Selim Gj, Gelev S, Polenakovic M: New approaches in the therapy of hepatitis C in dialysis patients; Прилози (Contributions), Ogg. бoул. мeг. нaуки, МAНУ (2008), XXIX (2): pp. 155-164.</i>	3.6
4.12	Gelev S , Spasovski G, Trajkovski Z, Damjanovski G, Amitov V, Selim Gj, Dzekova P, Sikole A: Factors associated with various arterial calcifications in hemodialysis patients; <i>Прилози (Contributions), Ogg. бoул. мeг. нaуки, МAНУ (2008), XXIX (2): pp. 185-199.</i>	3.6
4.13	<i>Dzekova-Vidimliski P, Asani A, Selim Gj, Gelev S, Polenakovic M, Sikole A: Patterns of viremia in hemodialysis patients with hepatitis C; Прилози (Contributions), Ogg. бoул. мeг. нaуки, МAНУ (2008), XXIX (2): pp.201-211.</i>	3.6
4.14	Gelev S , Spasovski G, Dzikova S, Trajkovski Z, Damjanovski G, Amitov V, Sikole A: Vascular calcifications and atherosclerosis in hemodialysis patients:	3.6

	what can we learn from the routine clinical practice? <i>Int Urol Nephrol</i> 40, 2008, pp.763-770.	+ 0.91
4.15	Dzekova Pavlina, Asani Arben, Selim Gjulsen, Gelev Saso , Trajceska Lada, Amitov Vili, Selja Nexheni, Zabzun Mustafa, Mena Sami, Gaseva Magdalena, Sikole Alexander: Long-term follow up of sustained viral response after treatment of hepatitis C with pegylated interferon α -2a in hemodialysis patients; <i>The international Journal of Artificial Organs</i> 2009; vol. 32: N-3, pp.180-184.	3.6 + 1.42
4.16	<i>Polenakovic M, Sikole A, Nikolov IG, Georgiev D, Selim G, Dzekova Vidimliski P, Gelev S, Amitov V, Oncevski A, Severova G, Pavleska S, Poposki A, Kaovacevska V, Alceva M, Zdravkovska V, Antarorov R, Dimitrov S et al: Diabetics on dialysis in the Republic of Macedonia: a nationwide epidemiological study; Прилози (Contributions), Ogg. бoул. мeг. нaуку, МАНУ (2010), XXXI (1): pp. 261-277.</i>	3.6
4.17	<i>Selim Gjulsen, Stojceva-Taneva Olivera, Tozija Liljana, Gelev Saso, Adamova Gordana, Gerasimovska-Kitanovska Biljana, Sikole Aleksandar: Pregnancy in end-stage renal disease patients on long-term hemodialysis: Two case reports; BANTAO Journal, 2010, 8 (2): 85-87.</i>	3.6
4.18	<i>Dzekova-Vidimliski P, Severova-Andreevska G, Trajceska L, Pusevski V, Selim G, Gelev S, Amitov V, Dzikova S, Sikole A: Aminotransferase activity as a poor predictor of liver disease progression in dialysis patients with chronic hepatitis C; Bratisl Lek Listy 2011, 112 (10): 568-571.</i>	3.6 + 0.4
4.19	<i>G.Selim, O.Stojceva-Taneva, G.Spasovski, L.Georgievska-Ismail, B.Zafirovska-Ivanovska, S.Gelev, P.Dzekova, L.Trajceska, S.Trojacanec-Piponska, A.Sikole: Brain natriuretic peptide between traditional and nontraditional risk factors in hemodialysis patients: Analysis of cardiovascular mortality in two-year follow up; Nephron Clin Pract 2011, 119 (2): c162-c170.</i>	3.6 + 2.04
4.20	<i>G.Spasovski, V.Zdravkovska, M.Zabzun, R.Antarorov, K.Ivanovski, P.Janakievska, J.Neskovski, E.Karceva-Sarajlija, B.Panova, T.Petrovska, L.Zulbeari, J.Masin-Spasovska, N.Taleska-Matovska, S.Gelev: Achievements in CKD-MBD guidelines targets: is there a progress in the implementation practice?; Int Urol Nephrol 2011 Dec 16. [Epub ahead of print].</i>	3.6 + 1.32
4.21	<i>P.Dzekova-Vidimliski, S.Dzikova, Gj.Selim, S.Gelev, L.Trajceska, V.Pushevski, A.Sikole: Ultrasound predictors of compensated liver cirrhosis in hemodialysis patients with hepatitis C; Saudi Journal of Kidney Diseases and Transplantation, Volume 24, Issue 1, Year 2013, page: 30-35</i>	3.6
4.22	<i>Selim G, Stojceva-Taneva O, Spasovski G, Tozija L, Grozdanovski R, Georgievska-Ismail L, Zafirova-Ivanovska B, Dzekova P, Trajceska L, Gelev S, Mladenovska D, Sikole A: Timing of nephrology referral and initiation of</i>	3.6 + 1.59

	dialysis as predictor for survival in hemodialysis patients: 5-year follow-up analysis; <i>Int Urol Nephrol</i> , 2015 Jan, 47(1): 153-160	
5.	Трудови со оригинални научни /стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен /стручен собир	
5.1	К.Чакалароски, Н.Ивановски, Л.Тозија, С.Гелев , Г.Спасовски, Ѓ.Масин, М.Поленаковиќ: Acute renal failure as a complication of septic abortion and gestosis - 23 years clinical experience; <i>Македонски медицински преглед</i> , 1994; год.47; Дополмент 14: стр. 101-110.	1.2
5.2	Љ.Стојковски, С.Џикова, Е.П.Пепељуговска, Л.Грчевска, М.М.Поповска, Т.Јосифовска, С.Гелев , Г.Спасовски, М.Гудевска, М.Поленаковиќ: Современи дијагностички методи во анализа на уринарниот седимент; <i>Македонски медицински преглед</i> , 1994; год.47; Дополмент 14: стр. 139-142.	1.2
5.3	О.Стојчева-Танева, З.Антова, Г.Спасовски, С.Гелев , В.Амитов, Ѓ.Масин, Б.Петровска: Проценка на квалитетот на живот кај пациенти на хемодијализа; <i>Македонски Медицински Преглед</i> , 1994; год.47; Дополмент 14: стр. 203-205.	1.2
5.4	Н.Стојчев, В.Амитов, С.Гелев , З.Антова, Г.Спасовска, К.Чакалароски, Ѓ.Масин: Форми на туберкулоза кај болни на хронична хемодијализа; <i>Македонски медицински преглед</i> , 1994; год.47; Дополмент 14: стр. 207-210.	1.2
5.5	С.Гелев , М.Поленаковиќ, О.Стојчева, К.Чакалароски, Ѓ.Масин, З.Антова: Ревматоидниот артрит (РА) како причина за хронична бубрежна слабост (ХБС); <i>Македонски медицински преглед</i> , 1994; год.47; Дополмент 14: стр. 263-266.	1.2
5.6	Т.Josifovska, L.Grcevska, K.Cakalaroski, V.Amitov, S.Gelev , T.Gruev, N.Orovcanec: Уринарни ензимски маркери како предиктори на тубулската лезија кај примарните гломерулонефритиси; <i>Македонски Медицински Преглед</i> , 2001; год. 55; Дополмент 49: стр. 100-103.	1.2
5.7	Т.Josifovska, L.Grcevska, V.Amitov, S.Gelev , N.Stojcev, A.Sikole, M.Polenakovic: Tubular markers and tubulointerstitial lesions in glomerulopathies; <i>Македонски медицински преглед</i> , 2001; год. 55; Дополмент 49: стр.104-106.	1.2
5.8	V.Amitov, S.Gelev , A.Sikole, Z.Antova, Т.Josifovska, V.Gerasimovska, М.Polenakovic: Hepatitis C in patients on maintenance hemodialysis - prevalence and clinical-biochemical correlation; <i>Македонски медицински преглед</i> , 2001; год. 55; Дополмент 49: стр.159-163.	1.2
5.9	В.Амитов, В.Ристовска, С.Гелев , Ѓ.Селим, Л.Стаматова, Р.Гроздановски, А.Шиколe: Инфекција со хепатитот Ц во одделението за хемодијализа при Клиниката за нефрологија во периодот од 1995 до	1.2

	1999 година; <i>Македонски Медицински Прејлед</i> ; Зборник на трудови; 2003; год.56; Дополмент 59: стр.128-131.	
5.10	М.Поленакoвiк, А.Шикoлe, Р.Грoздaнoвски, В.Амитoв, А.Ончeвски, Н.Ивaнoвски, К.Чaкaлaрoски, Л.Грчeвскa, С.Џикoвa, М.М.Пoпoвскa, Љ.Стoјкoвски, О.С.Тaнeвa, В.Ристoвскa, П.Дeјaнoв, В.Гeрaсимoвскa, С.Гeлeв , Ѓ.Сeлим, Г.Спaсoвски, Н.Стoјчeв, Е.Мaсин и сoр.: Лeкyвaњe нa вoзрaсни сo дијaбeтeс мeлитyс и тeрминaлнa бyбрeжнa инсyфициeнцијa сo дијaлизa вo 2000 гoдинa вo Р.Мaкeдoнијa; <i>Македонски медицински прeјлeд</i> ; Зборник на трудови; 2003; год.56; Дополмент 59: стр.137-141.	1.2
6.	Труд со оригинални научни /стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен /стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
6.1	V.Amitov, V.Koloska, R.Grozdanovski, B.Polenakovic, S.Gelev , V.Ristovska, A.Sikole, M.Polenakovic: Correlation of hepatitis C, ALT, number of blood transfusion and time of hemodialysis (HD) in patients on maintenance HD; <i>Proceedings, BANTAO 5-th Congress</i> ; 2001: pp. 190-191.	1.8
6,2	Gj.Selim, O.Stojceva-Taneva, R.Grozdanovski, A. Sikole, V.Amitov, S.Gelev , L.Trajcevska: C-Reactive Protein Predicts All-Cause Mortality in Hemodialysis Patients; <i>BANTAO Journal of the 7-th BANTAO Congress-Proceedings</i> , Vol.3, Issue 2, September 2005: pp.59-61.	1.8
6.3	G.B.Spasovski, A. Sikole, S.Gelev , J.Masin-Spasovska, T.Freemont, I.Webster, M.Gill, C.Jones, P.C.D'Haese, M.E.De Broe: Comparative Effects of Lanthanum Carbonate and Calcium Carbonate on Renal Osteodystrophy in Patients with End-Stage Renal Disease; <i>BANTAO Journal of the 7-th BANTAO Congress-Proceedings</i> , Vol.3, Issue 2, September 2005: pp.72-75.	1.8
6.4	G.Spasovski, S.Gelev , A. Sikole, J.Masin-Spasovska, M.Bogdanova, S.Subeska Stratrova, V.Amitov, N.Stojcev, R.Grozdanovski, K.Zafirovska: Adynamic Bone Disease-Clinical Outcome of the Treatment with Different Dialysate Calcium Concentration; <i>BANTAO Journal of the 7-th BANTAO Congress-Proceedings</i> , Vol.3, Issue 2, September 2005: pp.153-155.	1.8
6.5	G.Spasovski, S.Gelev , V.Zdravkovska, V.Tomanovski, Lj.Trpenovski, K.Ivanovski, T.Bajraktarova, P.Janakievska, M.Damjanovski, J.Neskovski, E.Karceva-Sarajlia, T.Petrovska, K.Filkovska, S.Matovic, V.Ljuseva, D.Jordanovski, M.Zafirovska: Epidemiology of Renal Osteodystrophy in R.Macedonia; <i>BANTAO Journal of the 7-th BANTAO Congress-Proceedings</i> Vol.3, Issue 2, September 2005: pp.160-161.	1.8
7.	Секциско предавање на научен /стручен собир	
7.1	Секциско предавање (Фактори асоцирани со артериските калцификати кај болните на хемодијализа) на Здружението на нефролозите при МЛД, одржано на 2.5.2008 во Дојран	1

7.2	Секциско предавање (Клинички препораки за метаболните болести на коските кај пациентите со хронична бубрежна болест во 5-ти стадиум) на Здружението на нефролозите при МЛД, одржано на 29.5.2010 год. во Дојран	1
7.3	Секциско предавање (Дијабетес мелитус кај пациентите на дијализа) на Здружението на нефролозите при МЛД, Научното здружение на ендокринолозите и дијабетолози на Македонија и Новонордиск фарма ДООЕЛ, одржано на 2.3.2012 год. во Скопје	1
7.4	Секциско предавање (Компликации за време на хемодијализната сесија) на Здружението на нефролози при МЛД, одржано на 29.6.2014 год на Велешко езеро	1
8.	Секциски предавања на научен /стручен собир со меѓународно учество	
8.1	Секциско предавање со меѓународно учество [What parameters for CKD-MBD should be followed in order to have a successful guidelines implementation (focus on the KDOQI 2003 guidelines)] на Првата средба на националните нефролошки здруженија на Македонија, Албанија и Косово, одржано во Скопје на 27.2.2010 год.	2
8.2	Секциско предавање со меѓународно учество (How can we prevent or regress vascular calcifications in CKD?) на Втората средба на националните нефролошки здруженија на Македонија, Албанија и Косово, одржано во Струга на 19.11.2011 год.	2
8.3	Секциско предавање со меѓународно учество (Vascular calcification in hemodialysis patients) на Здружението на нефролози при МЛД одржано на 12.3.2014 год во Скопје.	2
9.	Учество на научен /стручен собир со реферат – усна презентација	
9.1	Усна презентација (<i>Factors associated with atherosclerotic lesions in non-diabetic hemodialysis patients</i>) на научно-стручен собир (<i>XXXIII Annual ESAO Congress Umea Sweden</i>) во 2006 год.	1
9.2	Усна презентација (<i>N-terminal pro brain natriuretic peptide predicts mortality in patients with end-stage renal disease in hemodialysis</i>) во описување на првиот автор др.Ѓулиен Селим, на научно-стручен собир (<i>9-th BANTAO Congress Antalya Turkey</i>) во 2009 год.	1
9.3	Усна презентација (<i>Pulse pressure predicts all-cause and cardiovascular mortality in hemodialysis patients</i>) во описување на првиот автор	1

	<i>гр.Гулиен Селим, на научно-сѣручен собир (9-th BANTAO Congress Antalia Turkey) во 2009 год.</i>	
9.4	<i>Усна презентација – Фактори поврзани со атеросклеротични лезии кај недијабетични пациенти на хемодијализа) на 4 Конгрес по нефрологија со меѓународно учество во Скопје во 2012 година.</i>	1
10	Учество на научен /стручен собир со реферат – постер презентација	
10.1	<i>Постер-презентација (Примарен хиперпаратироидизам и хронична бубрежна слабост) на научно-сѣручен собир (Третиот конгрес по нефрологија на РМ со меѓународно учество) одржан во Скопје во 2001 год</i>	0.5
10.2	<i>Постер-презентација (Дијализно зависна амилоидоза кај болните на хронична хемодијализа) на научно-сѣручен собир (Третиот конгрес по нефрологија на РМ со меѓународно учество) одржан во Скопје во 2001 год</i>	0.5
10.3	<i>Постер-презентација (Ниво на бета 2 микроглобулин во серумот кај болните на хронична хемодијализа) на научно-сѣручен собир (Третиот конгрес по нефрологија на РМ со меѓународно учество) одржан во Скопје во 2001 год</i>	0.5
10.4	<i>Постер-презентација (Доза на одржување на рекомбинантен хуман еритропоетин кај болните на хемодијализа) на научно-сѣручен собир (Третиот конгрес по нефрологија на РМ со меѓународно учество) одржан во Скопје во 2001 год.</i>	0.5
10.5	<i>Постер-презентација (The impact of different factors on parathyroid hormone response in hemodialysis patients) на научно-сѣручен собир (XXXI Annual ESAO Congress Warsaw Poland) во 2004 год.</i>	0.5
10.6	<i>Постер-презентација (Comparasion between hemodialysis patients with different arterial calcification status) на научно-сѣручен собир (XLIV ERA EDTA Congress Barcelona Spain) во 2007 год.</i>	0.5
10.7	<i>Постер-презентација (Arterial disease in asymptomatic hemodialysis patients) на научно-сѣручен собир (XXXIV Annual ESAO Congress Krems Austria) во 2007 год.</i>	0.5
10.8	<i>Постер-презентација (Importance of K/DOQI guideline for bone and mineral metabolism achievement and arterial calcification in hemodialysis patients) на научно-сѣручен собир (XXXV Annual ESAO Congress Geneva Switzerland) во 2008 год.</i>	0.5
10.9	<i>Постер-презентација (K/DOQI guideline for bone and mineral metabolism attainment and relationship with arterial calcification in CKD patients) на</i>	0.5

	<i>научно-сѣручен собир (XLV ERA EDTA Congress Stocholm Sweden) во 2008 ѿог.</i>	
10.10	Постер-презентација (Is there an association between thrombosis of AV fistula and the type of arterial calcification and atherosclerotic lesions in non-diabetic HD patients) на <i>научно-сѣручен собир (XLV ERA EDTA Congress Stocholm Sweden) во 2008 ѿог</i>	0.5
10.11	Постер-презентација (The relationship between various types of arterial calcifications and atherosclerotic lesions and QT interval (ECG) dispersion in HD patients) на <i>научно-сѣручен собир (XLV ERA EDTA Congress Stocholm Sweden) во 2008 ѿог.</i>	0.5
10.12	Постер-презентација (<i>The relationship between K/DOQI guidelines for bone and mineral disorder attainment and QT interval (ECG) dispersion in hemodialysis patients</i>) на <i>научно-сѣручен собир (XLVI ERA EDTA Congress Milan Italy) во 2009 ѿог.</i>	0.5
10.13	Постер-презентација (<i>The association of K/DOQI guidelines for mineral and bone disorder achievement and ankle brachial systolic pressure index in hemodialysis patients</i>) на <i>научно-сѣручен собир (XLVI ERA EDTA Congress Milan Italy) во 2009 ѿог.</i>	0.5
10.14	Постер-презентација (<i>Is there association between the QT interval (electrocardiograms) dispersion and thrombosis of the arterio-venous fistula in hemodialysis patients</i>) на <i>научно-сѣручен собир (9-th BANTAO Congress Antalia Turkey) во 2009 ѿог.</i>	0.5
10.15	Постер-презентација (<i>Hemodialysis patients with hepatitis C and ultrasound predictors of compensated liver cirrhosis</i>) во <i>оѿсусѣво на ѿрвиоѿ авѿор Џекова Павлина, на научно-сѣручен собир (9-th BANTAO Congress Antalia Turkey) во 2009 ѿог.</i>	0.5
10.16	Постер-презентација (<i>Is there association between thrombosis of arterio-venous fistula and the type of arterial calcification in hemodialysis patients</i>) на <i>научно-сѣручен собир (9-th BANTAO Congress Antalia Turkey) во 2009 ѿог.</i>	0.5
10.17	Постер презентација (<i>The importance of K/DOQI guideline for intact parathyriod hormone achievement on arterial calcification presence in hemodialysis patients</i>) на <i>научно-сѣручен собир (XXXVII Annual ESAO Congress Skorje, R.Macedonia) во 2010 ѿог.</i>	0.5
10.18	Постер-презентација (<i>Anti-hepatitis C virus antibody positivity and relationship with arterial calcification presence in hemodialysis patients</i>) на <i>научно-сѣручен собир (XXXVII Annual ESAO Congress Skorje, R.Macedonia) во 2010 ѿог.</i>	0.5
10.19	Постер-презентација (<i>Health-related quality of life in hemodialysis patients with different type of arterial calcification finding</i>) на <i>научно-</i>	0.5

	<i>сѣручен собир (XXXVIII Annual ESAO Congress Porto Portugal) во 2011 ѿг.</i>	
10.20	<i>Постер-презентација (K/DOQI guidelines attainment of bone and mineral metabolism markers and relationship with health-related quality of life in hemodialysis patients) на научно-сѣручен собир (XXXVIII Annual ESAO Congress Porto Portugal) во 2011 ѿг</i>	0.5
10.21	<i>Постер-презентација - Факѿори ѿврзани со арѿеросклероѿичниѿе лезии кај недијабетѿични ѿациенѿи на хемодијализа) на научно-сѣручен собир (Четѿврѿи конѿрес ѿо нефролоѿија со меѿународно учесѿво, Скопје Р.Македонија) во 2012 ѿгодина.</i>	0.5
10.22	<i>Постер-презентација - Дали ѿприсусѿвоѿо на арѿерискиѿе калцификаѿии на радиоѿрамииѿе е ризик факѿор за ѿдолѿ QT интервал (ЕКГ) кај ѿациенѿиѿе на хемодијализа) на научно-сѣручен собир (Четѿврѿи конѿрес ѿо нефролоѿија со меѿународно учесѿво, Скопје Р.Македонија) во 2012 ѿгодина</i>	0.5
10.23	<i>Постер-презентација - Наогоѿи на арѿериски калцификаѿии и серум нивоаѿи на маркериѿе на коскениоѿи метаболизам кај болниѿе на дијализа) на научно-сѣручен собир (Четѿврѿи конѿрес ѿо нефролоѿија со меѿународно учесѿво, Скопје Р.Македонија) во 2012 ѿгодина.</i>	0.5
10.24	<i>Постер-презентација во отсуство на првиот автор- Serum iPTH, calcium and phosphate, and all cause and cardiovascular mortality in hemodialysis patients: a single center 5 year follow-up analysis) на научно-сѣручен собир (49-th ERA EDTA Congress Paris France) во 2012 ѿгодина</i>	0.5
10.25	<i>Постер-презентација во отсуство на првиот автор- Early nephrology referral and late initiation of dialysis predicts survival in hemodialysis patients: 5 year follow-up analysis) на научно-сѣручен собир (49-th ERA EDTA Congress Paris France) во 2012 ѿгодина</i>	0.5
10.26	<i>Постер-презентација - Is there associations between arteriovenous fistula thrombosis and presence of the cardiac valve calcifications in non-diabetic hemodialysis patients) на научно-сѣручен собир (49-th ERA EDTA Congress Paris France) во 2012 ѿгодина</i>	0.5
10.27	<i>Постер-презентација - The relationship between cardiac valve calcifications presence and QT interval (ECG) prolongation in hemodialysis patients) на научно-сѣручен собир (49-th ERA EDTA Congress Paris France) во 2012 ѿгодина</i>	0.5
10.28	<i>Постер-презентација - Health related quality of life in HD patients with different daily intake of calcium carbonate) на научно-сѣручен собир (XXXIX Annual ESAO Congress Rostock Germany) во 2012 ѿгодина</i>	0.5

10.29	Постер-презентација - KDIGO suggestions for serum MBD markers and health related quality of life in HD patients) на научно-сѝручен собир (XXXIX Annual ESAO Congress Rostock Germany) во 2012 година	0.5
10.30	Постер-презентација во отсуство на првиот автор - Adequate sodium profiling effects good quality of dialysis and sodium & fluid balance) на научно-сѝручен собир (50-th ERA EDTA Congress Istanbul Turkey) во 2013 година	0.5
10.31	Постер-презентација во отсуство на првиот автор - Acceptance of palliative care by dialysis patients and their families in non-western society) на научно-сѝручен собир (50-th ERA EDTA Congress Istanbul Turkey) во 2013 година	0.5
10.32	Постер-презентација - The association of KDIGO suggestions for mineral and bone disorder markers achievement and different anklebrachial systolic pressure index in our hemodialysis patients) на научно-сѝручен собир (50-th ERA EDTA Congress Istanbul Turkey) во 2013 година	0.5
10.33	Постер-презентација - The relationship between KDIGO suggestions for bone and mineral disorder markers attainment and QT interval (ECG) duration in our hemodialysis patients) на научно-сѝручен собир (50-th ERA EDTA Congress Istanbul Turkey) во 2013 година	0.5
10.34	Постер-презентација во отсуство на првиот автор - Adequate sodium profiling effects good quality of dialysis and sodium & fluid balance) на научно-сѝручен собир (40-th Annual ESAO Congress Glasgow Scotland) во 2013 година	0.5
10.35	Постер-презентација во отсуство на првиот автор - Plasma sodium and blood pressure) на научно-сѝручен собир (40-th Annual ESAO Congress Glasgow Scotland) во 2013 година	0.5
10.36	Постер-презентација - The association of KDIGO suggestions for CKD-MBD markers achievement and different ankle brachial systolic pressure index in our hemodialysis patients) на научно-сѝручен собир (40-th Annual ESAO Congress Glasgow Scotland) во 2013 година	0.5
10.37	Постер-презентација - The importance of KDIGO guidelines for CKD-MBD markers achievement on carotid atherosclerosis presence in our hemodialysis patients) на научно-сѝручен собир (40-th Annual ESAO Congress Glasgow Scotland) во 2013 година	0.5
10.38	Постер-презентација - The relationship between KDIGO suggestions for CKD-MBD markers attainment and QT interval (ECG) duration in our hemodialysis patients) на научно-сѝручен собир (40-th Annual ESAO Congress Glasgow Scotland) во 2013 година	0.5

10.39	Постер-презентација - Health-related quality of life in our hemodialysis patients with cardiac valve calcification) на научно-сѝручен собир (41-th Annual ESAO Congress Roma Italy) во 2014 ѝгодина	0.5
10.40	Постер-презентација - Daily prescribed dose of calcium carbonate as a predictor of the cardiac valve calcification presence in our hemodialysis patients) на научно-сѝручен собир (41-th Annual ESAO Congress Roma Italy) во 2014 ѝгодина	0.5
10.41	Постер-презентација - Cardiac valve calcification presence and KDIGO suggestions for mineral and bone disorder markers achievements in hemodialysis patients) на научно-сѝручен собир (41-th Annual ESAO Congress Roma Italy) во 2014 ѝгодина	0.5
10.42	Постер-презентација - Association between cardiac valve calcification and arteriovenous fistula thrombosis in hemodialysis patients) на научно-сѝручен собир (42-th Annual ESAO Conference Leuven Belgium) во 2014 ѝгодина	0.5
10.43	Постер-презентација - A connection between QT interval (ECG) prolongation and cardiac valve calcification in hemodialysis patients) на научно-сѝручен собир (42-th Annual ESAO Conference Leuven Belgium) во 2014 ѝгодина	0.5
11.	Апстракт објавен во зборник на конференција - меѓународна	
11.1	D.Ilic, E.Janevik-Ivanovska, K.Cakalaroski, R.Grozdanovski, S.Gelev , B.Andonovski, T.Arsov, O.Vaskova: 99mTc Beta-2 microglobulin imaging of dialysis related amyloidosis; <i>European Journal of Nuclear Medicine</i> , 2000, OS 348: p.981.	1
11.2	Sikole A, Spasovski G, Stojceva-Taneva O, Gelev S , Stojkovski Lj, Amitov V, Stojcev N, Selim G, Grozdanovski R: The influence of age and sex on the efficacy of erythropoietin therapy; <i>Book of abstracts, BANTAO 5th Congress</i> ; 2001: p.41.	1
11.3	A.Sikole, N.Stojcev, G.Spasovski, M.Polenakovic, V.Amitov, S.Gelev , V.Nikolov, G.Selim, R.Grozdanovski: Survival of patients on chronic hemodialysis - 11 years single center experience; <i>Book of abstracts, BANTAO 5th Congress</i> ; 2001: p.44.	1
11.4	D.Miladinova-Ilik, E.Janevik-Ivanovska, K.Cakalaroski, B.Andonovski, O.Vaskova, S.Gelev , R.Grozdanovski: Radionuclide imaging of dialysis related amyloidosis; <i>Zbornik sazsetaka, 31-vi Jugoslovenski sastanak nuklearne medicine</i> , 2001: p.51.	1
11.5	R.Grozdanovski, Gj.Selim, A.Sikole, O.Stojceva-Taneva, V.Amitov, S.Gelev , N.Stojcev, L.Stamatov: Urea rebound significantly influences parameters for hemodialysis adequacy; <i>Abstracts, XXXVIII Congress of the ERA EDTA Vienna</i> , 2001: p.173.	1

11.6	Gj.Selim, R.Grozdanovski, O.Stojceva, V.Amitov, S.Gelev , A.Sikole: The influence of the patients clinical characteristic over adequacy of hemodialysis; <i>Abstracts, XXXVIII Congress of the ERA EDTA Vienna, 2001</i> : p.178.	1
11.7	A.Sikole, Lj.Stojkovski, K.Cakalaroski, S.Gelev , V.Amitov, G.Spasovski, G.Selim, N.Stojcev, R.Grozdanovski: Successful treatment of soft tissue calcifications in uremia-case report; <i>Abstracts, XXXVIII Congress of the ERA EDTA Vienna, 2001</i> : p.199.	1
11.8	A.Sikole, R.Grozdanovski, N.Stojcev, G.Spasovski, V.Amitov, G.Selim, S.Gelev , V.Nikolov, M.Polenakovic: Survival of patients on chronic hemodialysis; <i>Abstracts, XXXVIII Congress of the ERA EDTA Vienna, 2001</i> : p.230.	1
11.9	A.Sikole, G.Spasovski, S.Gelev , R.Grozdanovski, V.Amitov, P.D'Haese, M.De Broe: The use of lanthanum carbonate as a novel phosphate binder in maintenance dialysis patients; <i>XXXIX ERA-EDTA Congress Copenhagen Denmark, Nephrol Dial Transplant / Abstracts, 2002, Vol.17, Suppl.1, M-63</i> : pp.67-68.	1
11.10	G.Spasovski, A.Sikole, S.Gelev , R.Grozdanovski, V.Amitov, P.D'Haese, M.De Broe: The beneficial effect of lanthanum carbonate on low turnover bone disease in dialysis patients; <i>The international Journal of artificial organs, Abstracts, Vol.26, No.7 (2003)</i> ; P40: p.630.	1
11.11	<i>Goce Spasovski, Aleksandar Sikole, Saso Gelev, Risto Grozdanovski, Vili Amitov, Patrick D'Haese, Marc De Broe</i> : The impact of lanthanum carbonate and calcium carbonate on renal bone disease in dialysis patients - single center experience; <i>XL ERA-EDTA Congress (June 2003) Berlin Germany, Nephrol Dial Transplant / Abstracts, 2003, Vol.18, Suppl.4, W-436</i> : pp.685-686.	1
11.12	G.Spasovski, A.Sikole, S.Gelev , J.Masin, T.Freemont, I.Webster, M.Gill, C.Jones, P.D'Haese, M.De Broe: Renal osteodystrophy an evolving disorder: a follow-up with three bone biopsies within 3 years of dialysis enrolment; <i>The international Journal of artificial organs, Abstracts, Vol.27, No.7 (2004)</i> ; P90: p.619.	1
11.13	S.Gelev , G.Spasovski, A.Sikole, R.Grozdanovski: The impact of different factors on parathyroid hormone response in hemodialysis patients; <i>The international Journal of artificial organs, Abstracts, Vol.27, No.7 (2004)</i> ; P100: p.621.	1
11.14	<i>Aleksandar Sikole, Goce Spasovski, Saso Gelev, Vili Amitov, Nikola Stojcev, Risto Grozdanovski</i> : Lanthanum carbonate – a novel phosphate binder in maintenance dialysis patients; <i>XLII ERA EDTA Congress (June 2005) Istanbul Turkey, Nephrol Dial Transplant / Abstracts, 2005, Vol. 20, Suppl.5, SP-228</i> : pp.v.95-v.96	1

11.15	<i>Goce B. Spasovski, Aleksandar Sikole, Saso Gelev, Jelka Masin-Spasovska, Tony Freemont, Isabel Webster, Maggie Gill, Jones Chris, Marc De Broe, Patrick D'Haese: Comparative, bone biopsy-based, 3-years follow-up study in dialysis patients during and after 1-year treatment with lanthanum carbonate; XLII ERA EDTA Congress (June 2005) Istanbul Turkey, Nephrol Dial Transplant / Abstracts, 2005, Vol. 20, Suppl.5, TO-14: pp.v.376</i>	1
11.16	Sikole A, Spasovski G, Gelev S , Grozdanovski R: The use of non-calcium containing phosphate binding agent in maintenance dialysis patients; <i>BANTAO Journal of the 7-th BANTAO Congress-Abstract book</i> , Vol.3, Issue 1, July 2005: pp. 60-61.	1
11.17	Stojkovski Lj, Stojceva-Taneva O, Gelev S , Selim Gj, Oncevski A: Peritoneal dialysis suppress the progression of chronic renal failure; <i>BANTAO Journal of the 7-th BANTAO Congress-Abstract book</i> , Vol.3, Issue 1, July 2005: p.90.	1
11.18	Stojkovski Lj, Nikolov I, Dzekova P, Gelev S , Selim Gj: Administration of iron therapy in chronic peritoneal dialysis (CPD) patients; <i>BANTAO Journal of the 7-th BANTAO Congress-Abstract book</i> , Vol.3, Issue 1, July 2005: p.93.	1
11.19	Gelev S , Spasovski G, Selim Gj, Grozdanovski R, Zafirovska K: Influence of low and high calcium containing dialysate solution on QT interval duration in hemodialysis patients; <i>BANTAO Journal of the 7-th BANTAO Congress-Abstract book</i> , Vol.3, Issue 1, July 2005: p.94.	1
11.20	G. Spasovski, S. Gelev , A. Sikole, J. Masin-Spasovska, M. Bogdanova, V. Amitov, N. Stojcev, R. Grozdanovski, M. Polenakovic: Can we improve bone turnover throughout treatment with different dialysate calcium concentration; <i>The international Journal of artificial organs</i> , Vol.28, No.9 (2005); O 59: p.883.	1
11.21	A. Sikole, G. Spasovski, S. Gelev , R. Grozdanovski, P. Dzekova, V. Amitov, N. Stojcev: Prevention of hypercalcemia in dialysis patients; <i>The international Journal of artificial organs</i> , Vol.28, No.9 (2005); O 60: p.883.	1
11.22	G. Spasovski, S. Gelev , V. Zdravkovska, V. Tomanovski, Lj. Trpenovski, K. Ivanovski, T. Bajraktarova, P. Janakievska, M. Damjanovski, J. Neskovski, E. Karceva-Sarajlia, T. Petrovska, K. Filkovska, S. Matovic, V. Luseva, D. Jordanovski, M. Zafirovska: Diagnosis and treatment of renal osteodystrophy in Rep. Macedonia; <i>The international Journal of artificial organs</i> , Vol.28, No.9 (2005); P 48: p.914.	1
11.23	S. Gelev , K. Zafirovska, Gj. Selim, G. Spasovski, R. Grozdanovski: Efficacy and safety of low molecular heparin (enoxaparin) compared with unfractionated heparin in hemodialysis; <i>The international Journal of artificial organs</i> , Vol.28, No.9 (2005); P 59: p.917.	1
11.24	Spasovski G, Sikole A, Gelev S , Masin-Spasovska J, Polenakovic M, Webster I, Gill M, Chris J, D'Haese P, De Broe M: The evolution of renal osteodystrophy in dialysis patients: Comparative effects of lanthanum	1

	carbonate and calcium carbonate; <i>J Am Soc Nephrol (JASN)</i> , Vol.16 (2005): Sa-PO842, p.741A.	
11.25	<i>Sikole A, Dzekova P, Asani A, Selim G, Amitov V, Gelev S: Chronic hepatitis C virus infection in dialysis patients and treatment with pegylated interferon; XXXIII Annual ESAO Congress 2006 Umea Sweden, The international Journal of artificial organs No.5, Vol 29, 2006: O-15, p.502.</i>	1
11.26	Gelev S, Dzikova S, Spasovski G, Selim Gj, Dzekova P, Amitov V, Sikole A: Factors associated with atherosclerotic lesions in non-diabetic hemodialysis patients; XXXIII Annual ESAO Congress 2006 Ume a Sweden, The international Journal of artificial organs No.5, Vol 29, 2006: O-16, p.502.	1
11.27	<i>Sikole A, Nikolov V, Dzekova P, Stojcev N, Amitov V, Selim G, Asani A, Gelev S, Grozdanovski R, Masin G, Polenakovic M, Klinkmann H: Outcome in haemodialysis over period of twenty years; XXXIII Annual ESAO Congress 2006 Umea Sweden, The international Journal of artificial organs No.5, Vol 29, 2006: P-11, p.530.</i>	1
11.28	<i>Dzekova P, Sikole A, Nikolov I, Asani A, Selim G, Gelev S, Amitov V, Polenakovic M: Presence of HCV RNA in serum in HCV antibody positive dialysis patients. XXXIII Annual ESAO Congress 2006 Umea Sweden, The international Journal of artificial organs No.5, Vol 29, 2006: P-17, p.531.</i>	1
11.29	<i>Paulina Dzekova, Arben Asani, Gulsen Selim, Saso Gelev, Vili Amitov, K. Zafirovska, Aleksandar Sikole: First experiences of treatment of dialysis patients with chronic hepatitis C virus infection with pegylated interferon; XLIII ERA-EDTA Congress (July 2006) Glasgow - United Kingdom, Nephrol Dial Transplant / Abstracts, 2006, Vol.21 Suppl.4, SP-254: pp.iv.99</i>	1
11.30	Saso Gelev, Sonja Dzikova, Goce Spasovski, Aleksandar Sikole, Katica Zafirovska, Slavco Tosev: Factors associated with different ankle brachial index levels in asymptomatic non-diabetic hemodialysis patients; XLIII ERA-EDTA Congress (July 2006) Glasgow - United Kingdom, Nephrol Dial Transplant / Abstracts, 2006, Vol.21 Suppl.4, SP-500: pp.iv.183.	1
11.31	<i>Goce Spasovski, Saso Gelev, Jelka Masin-Spasovska, Petar Dejanov, Vili Amitov, Nikola Stojcev, Aleksandar Sikole: Could various dialysate calcium concentration treatment improve adynamic bone disease; XLIII ERA-EDTA Congress (July 2006) Glasgow - United Kingdom, Nephrol Dial Transplant / Abstracts, 2006, Vol.21 Suppl.4, MP-363: pp.iv.421.</i>	1
11.32	<i>Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Katica Zafirovska, Aleksandar Sikole, Sonja Dzikova, Lada Trajcevska, Saso Gelev, Vili Amitov, Ljubica Georgievska-Ismail: Cardiac output and mean postdialysis blood pressure: hemodynamic determinants of the post-hemodialysis urea rebound; XLIII ERA-EDTA Congress (July 2006) Glasgow - United Kingdom, Nephrol Dial Transplant / Abstracts, 2006, Vol.21 Suppl.4, MP-374: pp.iv.425.</i>	1

11.33	G.Selim, O.Stojceva-Taneva, A.Sikole, S.Gelev , L.Trajcevska, V.Amitov, P.Dzekova, A.Asani, K.Zafirovska: Relationship between the prescription time for hemodialysis and the post-hemodialysis urea rebound; <i>Hippokratia</i> 2006, Vol.10, Suppl.1, PP-68, p. S55.	1
11.34	<i>Aleksandar Sikole, Paulina Dzekova, Igor Nikolov, Nexhimi Selja, Mustafa zabzun, Sheriat Muharemi, Arben Asani, Vili Amitov, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Magdalena Gaseva, Ljubomir Ivanovski, Violeta Grunevska: Efficacy and safety of pegylated interferon as monotherapy for treatment of hepatitis C in hemodialysis patients; XLIV Congress of the ERA-EDTA Barcelona Spain, Nephrol Dial Transplant Vol 22, Suppl. 6, 2007: FP 483, pp. vi182-vi183.</i>	1
11.35	<i>Paulina Dzekova, Igor Nikolov, Arben Asani, Gjulsen Selim, Ljupco Stojkovski, Saso Gelev, Vili Amitov, Momir Polenakovic, Aleksandar Sikole: Hepatitis C virus infection in dialysis patients: An emergency call; XLIV Congress of the ERA-EDTA Barcelona Spain, Nephrol Dial Transplant Vol 22, Suppl. 6, 2007: FP 493, p.vi186.</i>	1
11.36	Saso Gelev , Goce Spasovski, Sonja Dzikova, Zoran Trajkovski, Gjulsen Selim, Paulina Dzekova, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: Comparasion between hemodialysis patients with different arterial calcification status; <i>XLIV Congress of the ERA-EDTA Barcelona Spain, Nephrol Dial Transplant Vol 22, Suppl. 6, 2007: SaP 279, p.vi326.</i>	1
11.37	Arben Asani, Aleksandar Sikole, Gjulsen Selim, Paulina Dzekova, Saso Gelev , Vili Amitov, Svetlana Pavleska: Association of erythropoietin therapy with the gender, age and haemoglobin level in dialysis patients; <i>XLIV Congress of the ERA-EDTA Barcelona Spain, Nephrol Dial Transplant Vol 22, Suppl. 6, 2007: SaP 346, p. vi349.</i>	1
11.38	Goce Spasovski, Saso Gelev , Jelka-Masin Spasovska, Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole, Raymond Vanholder: Improvement of bone and mineral parameters related to adyanamic bone disease by diminishing dialysate calcium; <i>XLIV Congress of the ERA-EDTA Barcelona Spain, Nephrol Dial Transplant Vol 22, Suppl. 6, 2007: SaP 367, p. vi357.</i>	1
11.39	A.Sikole, P.Dzekova, N.Selja, M.Gaseva, M.Zabzun, S.Muharemi, A.Asani, V.Amitov, G.Selim, S.Gelev , S.Mena, V.Grunevska, M.Polenakovic: Treatment outcome of hepatitis C in hemodialysis patients; <i>The International Journal of Artificial Organs - Abstracts: XXXIV Annual ESAO Congress, Krems – Austria / Vol. 30, No.8, 2007, O-51 (36), p.698.</i>	1
11.40	P.Dzekova, P.Dejanov, V.Gerasimovska, A.Asani, S.Pavleska, G.Selim, S.Gelev , V.Amitov, A.Oncevski, A.Sikole: The influence of fistula blood flow rate on dialysis adequacy in maintenance hemodialysis patients; <i>The International Journal of Artificial Organs - Abstracts: XXXIV Annual ESAO Congress, Krems – Austria / Vol. 30, No.8, 2007, P-27 (175), p.737.</i>	1

11.41	Gelev S , Spasovski G, Dzikova S, Tosev S, Bosevski M, Selim Gj, Dzekova P, Asani A, Amitov V, Sikole A: Arterial disease in asymptomatic hemodialysis patients; <i>The International Journal of Artificial Organs - Abstracts: XXXIV Annual ESAO Congress, Krems – Austria / Vol. 30, No.8, 2007, P-31 (177)</i> , p.738.	1
11.42	G. Selim, O. Stojceva-Taneva, V. Amitov, S. Gelev , P. Dzekova, A. Asani, S.Pavleska, A.Sikole: Anemia and cardiovascular mortality in hemodialysis patients: the role of inflammation and malnutrition; <i>The International Journal of Artificial Organs - Abstracts: XXXIV Annual ESAO Congress, Krems – Austria / Vol. 30, No.8, 2007, P-50 (189)</i> , p.741.	1
11.43	A.R. Asani, P. Dzekova, G. Selim, S. Gelev , V. Amitov, L. Trajceska, S. Pavleska, A. Sikole: Hemoglobin level and association of age and gender in dialysis patients treated with erythropoietin; <i>XXXV ESAO Congress Geneva Switzerland, The international Journal of Artificial Organs, Vol.31, No.7 (2008): P.144, pp.645-646</i> .	1
11.44	G. Selim, O. Stojceva-Taneva, V. Amitov, N. Stojcev, S. Gelev , L. Trajceska, P. Dzekova, I. Rambabova-Busletic, S. Pavleska, A. Sikole: Predictors of cardiovascular mortality in hemodialysis patients: Analysis at 4 years of follow up; <i>XXXV ESAO Congress Geneva Switzerland, The international Journal of Artificial Organs, Vol.31, No.7 (2008): P.147, p.646</i> .	1
11.45	P. Dzekova, S. Pavleska, I. Busletic, L. Stamatov, S. Gjulsen, S. Gelev , V. Amitov, L. Stojkovski, N. Ivanovski, M. Polenakovic, A. Sikole: Prevalence of hepatitis C virus infection in patients on renal replacement therapy; <i>XXXV ESAO Congress Geneva Switzerland, The international Journal of Artificial Organs, Vol.31, No.7 (2008): P.154, p.648</i> .	1
11.46	P. Dzekova, V. Amitov, N. Stojcev, S. Gelev , G. Selim, L. Trajceska, S. Pavleska, I. Busletic, A. Asani, P. Dejanov, M. Polenakovic, A. Sikole: Intermittent viremia of hepatitis C virus in dialysis patients; <i>XXXV ESAO Congress Geneva Switzerland, The international Journal of Artificial Organs, Vol.31, No.7 (2008): P.155, p.648</i> .	1
11.47	L. Trajceska, S. Gelev , V. Amitov, G. Selim, S. Pavleska, A. Sikole: Parathyroid hormone and erythropoietin therapy; <i>XXXV ESAO Congress Geneva Switzerland, The international Journal of Artificial Organs, Vol.31, No.7 (2008): P.163, pp.650-651</i> .	1
11.48	S. Gelev , G. Spasovski, Z. Trajkovski, V. Amitov, A. Sikole: Importance of K/DOQI guideline for bone and mineral metabolism achievement and arterial calcification in hemodialysis patients; <i>XXXV ESAO Congress Geneva Switzerland, The international Journal of Artificial Organs, Vol.31, No.7 (2008): P.165, p.651</i> .	1
11.49	Saso Gelev , Goce Spasovski, Zoran Trajkovski, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: K/DOQI guideline for bone and mineral metabolism attainment and relationship with arterial calcification in CKD patients; <i>XLV Congress of the</i>	1

	<i>ERA-EDTA Stockholm Sweden, Nephrol Dial Transplant Vol 1, Suppl. 2, 2008: SP 333, p. ii139.</i>	
11.50	Saso Gelev , Goce Spasovski, Sonja Dzikova, Zoran Trajkovski, Pavlina Dzekova, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: Is there an association between thrombosis of AV fistula and the type of arterial calcification and atherosclerotic lesions in non-diabetic HD patients; <i>XLV Congress of the ERA-EDTA Stockholm Sweden, Nephrol Dial Transplant Vol 1, Suppl. 2, 2008: SP 350, p.ii144.</i>	1
11.51	Saso Gelev , Goce Spasovski, Sonja Dzikova, Zoran Trajkovski, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: The relationship between various types of arterial calcifications and atherosclerotic lesions and QT interval (ECG) dispersion in HD patients; <i>XLV Congress of the ERA-EDTA Stockholm Sweden, Nephrol Dial Transplant Vol 1, Suppl. 2, 2008: MP 339, pp. ii346-ii347.</i>	1
11.52	Goce Spasovski, Saso Gelev , Adrian Covic, Raymond Vanholder, David Goldsmith: Bone histology and KDOQI guidelines for bone metabolism and disease relationship in CKD patients; <i>XLV Congress of the ERA-EDTA Stockholm Sweden, Nephrol Dial Transplant Vol 1, Suppl. 2, 2008: MP 403, p. ii371.</i>	1
11.53	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Ljubica Georgievska-Ismail, Saso Gelev , Pavlina Dzekova, Vili Amitov, Arben Asani, Lada Trajceska, Svetlana Pavleska, Aleksandar Sikole: <i>The time of referral to nephrologists: Impact on the initiation of haemodialysis and mortality in ESRD patients; XLV Congress of the ERA-EDTA Stockholm Sweden, Nephrol Dial Transplant Vol 1, Suppl. 2, 2008: MP 435, p. ii383.</i>	1
11.54	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Ljubica Georgievska-Ismail, Saso Gelev , Nikola Stojcev, Elizabeta Srbinovska-Kostovska, Pavlina Dzekova, Irena Rambabova-Busletic, Arben Asani, Aleksandar Sikole: <i>Traditional cardiovascular risk factors and cardiovascular mortality in hemodialysis patients: 5-ya follow-up analysis; XLVI Congress of the ERA-EDTA Milan Italy, NDT Plus Vol 2, Suppl. 2, 2009: Su 485.</i>	1
11.55	Saso Gelev , Goce Spasovski, Slavco Tosev, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: <i>The relationship between K/DOQI guidelines for bone and mineral disorder attainment and QT interval (ECG) dispersion in hemodialysis patients; XLVI Congress of the ERA-EDTA Milan Italy, NDT Plus Vol 2, Suppl. 2, 2009: Sa 524.</i>	1
11.56	Saso Gelev , Goce Spasovski, Slavco Tosev, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: <i>The association of K/DOQI guidelines for mineral and bone disorder achievement and ankle brachial systolic pressure index in hemodialysis patients; XLVI Congress of the ERA-EDTA Milan Italy, NDT Plus Vol 2, Suppl. 2, 2009: Sa 530.</i>	1
11.57	Lada Trajceska, Saso Gelev , Gulsen Selim, Daniela Mladenovska, Vladimir Pusevski, Aleksandar Sikole: <i>Nutritional status, inflammation and</i>	1

	<i>advanced glycoxidation end products intake; XLVI Congress of the ERA-EDTA Milan Italy, NDT Plus Vol 2, Suppl. 2, 2009: Sa 694.</i>	
11.58	<i>Paulina Dzekova-Vidimliski, Arben Asani, Galina Severova-Andreevska, Lada Trajceska, Gulsen Selim, Saso Gelev, Nikola Stojcev, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: Hepatitis C virus infection and survival of hemodialysis patients; XLVI Congress of the ERA-EDTA Milan Italy, NDT Plus Vol 2, Suppl. 2, 2009: Sa 647.</i>	1
11.59	<i>Lada Trajceska, Saso Gelev, Gulsen Selim, Paulina Dzekova, Aleksandar Sikole: Does reaching the targets for calories and protein intake by K/DOQI guidelines promotes adequate intake of advanced glycoxidation end products? XLVI Congress of the ERA-EDTA Milan Italy, NDT Plus Vol 2, Suppl. 2, 2009: Sa 687.</i>	1
11.60	<i>Paulina Dzekova-Vidimliski, Arben Asani, Galina Severova-Andreevska, Lada Trajceska, Gulsen Selim, Saso Gelev, Vili Amitov, Nikola Stojcev, Momir Polenakovic, Aleksandar Sikole: Different patterns of viremia in hemodialysis patients with hepatitis C; XLVI Congress of the ERA-EDTA Milan Italy, NDT Plus Vol 2, Suppl. 2, 2009: Sa 588.</i>	1
11.61	<i>Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Beti Zafirova-Ivanovska, Sonja Trojacanec-Piponska, Saso Gelev, Igor Nikolov, Nikola Stojcev, Paulina Dzekova, Irena Rambabova-Busletic, Arben Asani, Aleksandar Sikole: Brain natriuretic peptide in hemodialysis patients: Predictive value for all-cause and cardiovascular mortality; XLVI Congress of the ERA-EDTA Milan Italy, NDT Plus Vol 2, Suppl. 2, 2009: Su 457.</i>	1
11.62	<i>Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Nikola Stojcev, Saso Gelev, Arben Asani, Paulina Dzekova Vidimliski, Lada Trajceska, Galina Severova-Andreevska, Vlado Pusevski, Aleksandar Sikole: N-terminal pro brain natriuretic peptide predicts mortality in patients with end-stage renal disease in hemodialysis; 9-th BANTAO Congress Antalia Turkey, BANTAO Journal 2009, Vol.7, Suppl.1: OP-02, p.6.</i>	1
11.63	<i>Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Nikola Stojcev, Saso Gelev, Paulina Dzekova Vidimliski, Lada Trajceska, Arben Asani, Galina Severova-Andreevska, Vlado Pusevski, Aleksandar Sikole: Pulse pressure predicts all-cause and cardiovascular mortality in hemodialysis patients: A 5 years prospective observational study; 9-th BANTAO Congress Antalia Turkey, BANTAO Journal 2009, Vol.7, Suppl.1: OP-46, p.19.</i>	1
11.64	<i>Saso Gelev, Goce Spacovski, Angel Oncevski, Slavco Tosev, Lada Trajceska, Vili Amitov, Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole: Is there association between the QT interval (electrocardiograms) dispersion and thrombosis of the arterio-venous fistula in hemodialysis patients; 9-th BANTAO Congress Antalia Turkey, BANTAO Journal 2009, Vol.7, Suppl.1: PP-004, p.25.</i>	1

11.65	<i>Paulina Dzekova Vidimliski, Arben Asani, Galina Severova-Andreevska, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Sonja Dzikova, Momir Polenakovic, Aleksandar Sikole: Hemodialysis patients with hepatitis C and ultrasound predictors of compensated liver cirrhosis; 9-th BANTAO Congress Antalia Turkey, BANTAO Journal 2009, Vol.7, Suppl.1: PP-006, p.25.</i>	1
11.66	Saso Gelev , Goce Spacovski, Angel Oncevski, Zoran Trajkovski, Lada Trajceska, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: <i>Is there association between thrombosis of arterio-venous fistula and the type of arterial calcification in hemodialysis patients; 9-th BANTAO Congress Antalia Turkey, BANTAO Journal 2009, Vol.7, Suppl.1: PP-015, p.27.</i>	1
11.67	G. Selim, S. Gelev , P. Dzekova, I. Busletic, A. Asani, L. Trajceska, G. Severova, S. Pavlevska, V. Pusevki, A. Sikole: Brain natriuretic peptide in hemodialysis patients: Prognostic value of baseline measurement for all cause and cardiovascular mortality; <i>The international Journal of Arteficial Organs 2009, Vol.32, No. 7, Abstracts from the XXXVI ESAO Congress, O-58, pp. 406.</i>	1
11.68	L.T. Trajceska, D.M. Mladenovska, S.Gelev , V.A. Amitov, A.S. Sikole: Quality of life and intradialytic hypotension; <i>The international Journal of Arteficial Organs 2009, Vol.32, No. 7, Abstracts from the XXXVI ESAO Congress, O-59, pp. 406-407.</i>	1
11.69	S. Gelev , G. Spasovski, S. Tošev, L. Trajceska, G. Selim, V. Amitov, A. Šikole: The relationship of the QT interval (ECG) dispersion with ankle brachial systolic pressure index levels and thrombosis of arteriovenous fistula in hemodialysis patients; <i>The international Journal of Arteficial Organs 2009, Vol.32, No. 7, Abstracts from the XXXVI ESAO Congress, P-59, pp. 437.</i>	1
11.70	S. Gelev , G. Spasovski, S. Đikova, Z. Trajkovski, L. Trajceska, V. Puševski, G. Selim, V. Amitov, A. Šikole: Association between thrombosis of arteriovenous fistula and type of arterial calcification in non-diabetic hemodialysis patients; <i>The international Journal of Arteficial Organs 2009, Vol.32, No. 7, Abstracts from the XXXVI ESAO Congress, P-60, pp. 437-438.</i>	1
11.71	L. Trajceska, S.A. Arsov, P. Dzekova, S.Gelev , G.S. Selim, V.A. Amitov, R.G. Graaff, A.S. Sikole: Food intake and skin accumulation of advanced glycation end products; <i>The international Journal of Arteficial Organs 2009, Vol.32, No. 7, Abstracts from the XXXVI ESAO Congress, P-66, pp. 439.</i>	1
11.72	A. Asani, G. Selim, P. Dzekova, S. Gelev , V. Amitov, S. Pavleska, A. Sikole: Erythropoietin therapy and antihypertensive treatment in dialysis patients; <i>The international Journal of Arteficial Organs 2009, Vol.32, No. 7, Abstracts from the XXXVI ESAO Congress, P-74, pp. 441.</i>	1
11.73	A. Sikole, P. Dzekova-Vidimliski, G. Severova-Andreevska, L. Trajceska, G. Selim, S. Gelev , N. Stojcev, V. Amitov: Survival of hemodialysis patients and hepatitis C virus infection; <i>The international Journal of Arteficial Organs</i>	1

	<i>2009, Vol.32, No. 7, Abstracts from the XXXVI ESAO Congress, P-79, pp. 442.</i>	
11.74	P. Dzekova-Vidimliski, A. Asani, G. Andreevska, L. Trajceska, G. Selim, S. Gelev , V. Amitov, S. Dzikova, M. Polenakovic, A. Sikole: Ultrasound predictors of compensated liver cirrhosis in hemodialysis patients with hepatitis C; <i>The international Journal of Arteficial Organs 2009, Vol.32, No. 7, Abstracts from the XXXVI ESAO Congress, P-82, pp. 443.</i>	1
11.75	<i>Paulina Dzekova-Vidimliski, Galina Severova-Andreevska, Lada Trajceska, Vladimir Pusevski, Gulsen Selim, Saso Gelev, Vili Amitov, Sonja Dzikova, Aleksandar Sikole: Aminotransferase activity as a poor predictor of liver disease progression in hemodialysis patients with chronic hepatitis C; XLVII ERA-EDTA Congress (June 2010) Munich Germany, NDT Plus 2010, Vol 3, Suppl. 3, Su 282, p. ii401.</i>	1
11.76	<i>Lada Trajceska, Daniela Mladenovska, Galina Severova, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: Predictors of quality of life in hemodialysis patients; XLVII ERA-EDTA Congress (June 2010) Munich Germany, NDT Plus 2010, Vol 3, Suppl. 3, Su 304, p. ii409.</i>	1
11.77	Saso Gelev , Goce Spasovski, Daniela Mladenovska, Zoran Trajkovski, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Vladimir Pusevski, Aleksandar Sikole: Health related quality of life in hemodialysis patients with various types of arterial calcification; <i>XLVII ERA-EDTA Congress (June 2010) Munich Germany, NDT Plus 2010, Vol 3, Suppl. 3, Su 311, p. ii412.</i>	1
11.78	<i>Galina Severova, Lada Trajceska, Vladimir Pusevski, Paulina Dzekova, Saso Gelev, Gulsen Selim, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: Acquired renal cysts predict lower erythropoietin requirements in dialysis patients; XLVII ERA-EDTA Congress (June 2010) Munich Germany, NDT Plus 2010, Vol 3, Suppl. 3, Su 569, p. ii501.</i>	1
11.79	<i>S.Pavleska, S.Gelev, G.Spasovski, Z.Trajkovski, G.Selim, L.Trajceska, G.Severova-Andreevska, V.Pusevski, V.Amitov, A.Sikole: Is there a relationship between QT interval dispersion and different type of arterial calcification in hemodialysis patients; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, O-84 (232), pp. 441-442.</i>	1
11.80	S.Gelev , G.Spasovski, Z.Trajkovski, L.Trajceska, G.Selim, G. Andreevska-Severova, V.Amitov, A.Sikole: The importance of K/DOQI guideline for intact parathyroid hormone achievement on arterial calcification presence in hemodialysis patients; <i>The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-64 (57), p. 460.</i>	1
11.81	<i>S.Pavleska, S.Gelev, G.Spasovski, S.Dzikova, S.Tosev, A.Oncevski, P.Dejanov, V.Gerasimovska, L.Trajceska, G.Selim, V.Amitov, A.Sikole: Relationship between thrombosis of arterio-venous fistula and carotid</i>	1

	<i>atherosclerosis lesions in hemodialysis patients; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-67 (231), p. 461.</i>	
11.82	S.Gelev , G.Spasovski, Z.Trajkovski, L.Trajceska, P.Dzekova, S.Gjulsen, V.Amitov, A.Sikole: <i>Anti-hepatitis C virus antibody positivity and relationship with arterial calcification presence in hemodialysis patients; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-68 (56), p. 461.</i>	1
11.83	G. Andreevska-Severova, L.Trajceska, P.Dzekova, V.Pusevski, S.Gelev , G.Selim, V.Amitov, A.Sikole: <i>Important factors for optimized blood pressure control in hemodialysis patients; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-69 (176), pp. 461-462.</i>	1
11.84	L.Trajceska, P.Dzekova, S.Gelev , G.Selim, A.Sikole: <i>Microinflammation is improved by higher advanced glycation end products food intake in dialysis patients over time; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-73 (91), pp. 462-463.</i>	1
11.85	V.Amitov, S.Gelev , L.Trajceska, G.Severova-Andreevska, V.Pusevski, A.Sikole: <i>Mortality in hemodialysis patients at the hemodialysis center Cair-Skopje; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-77 (262), p. 463.</i>	1
11.86	L.Trajceska, P.Dzekova, S.Gelev , V.Pusevski, G.Selim, V.Amitov, A.Sikole: <i>Season influence on the advanced glycation end products food intake in dialysis patients; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-83 (224), p. 465.</i>	1
11.87	A.Sikole, L.Trajceska, V.Pusevski, G.Severova, P.Dzekova, S.Gelev , G.Selim, V.Amitov: <i>Factors associated with hemoglobin variability in dialysis patients; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-85 (90), p. 465.</i>	1
11.88	P.Dzekova Vidimliski, G.Severova-Andreevska, L.Trajceska, V.Pusevski, G.Selim, S.Gelev , V.Amitov, A.Sikole: <i>Epo doses in hemodialysis patients with hepatitis C; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-162 (223), p. 483.</i>	1
11.89	P.Dzekova Vidimliski, L.Trajceska, G.Severova-Andreevska, V.Pusevski, G.Selim, S.Gelev , V.Amitov, A.Sikole: <i>Liver disease progression and aminotransferase activity in hemodialysis patients with chronic hepatitis C; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-163 (222), p. 484.</i>	1

11.90	<i>V.Pusevski, D.Mladenovska, L.Trajceska, S.Gelev, V.Amitov, A.Sikole: The effect of high-flux hemodialysis on quality of life in dialysis patients; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-170 (92), p. 485.</i>	1
11.91	<i>G. Severova-Andreevska, L.Trajceska, P.Dzekova, G.Selim, S.Gelev, V.Amitov, A.Sikole: Daily salt intake and overhydration in patients on hemodialysis; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-183 (178), p. 488.</i>	1
11.92	<i>G.Selim, O.Stojceva-Taneva, S.Gelev, N.Stojcev, V.Amitov, G.Adamova, A.Sikole: Succesful pregnancy in a 43 year-old woman who undergo long-term hemodialysis; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-185 (293), p. 489.</i>	1
11.93	<i>G.Selim, O.Stojceva-Taneva, S.Gelev, N.Stojcev, P.Dzekova, L.Trajceska, A.Asani, I.Busletic, S.Pavleska, A.Sikole: A multi-biomarker approach for the prediction of cardiovascular mortality in hemodialysis patients; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-186 (294), p. 489.</i>	1
11.94	<i>G.Severova, L.Trajceska, P.Dzekova, V.Pusevski, S.Gelev, G.Selim, V.Amitov, A.Sikole: Acquired renal cysts predict lower erythropoietin requirements in dialysis patients; The international Journal of Arteficial Organs 2010, Vol.33, No. 7, Abstracts from the XXXVII ESAO Congress, P-188 (145), p. 489.</i>	1
11.95	<i>Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Saso Gelev, Nikola Stojcev, Paulina Dzekova, Lada Trajcevska, Galina Severova, Svetlana Pavleska, Aleksandar Sikole: Predictors of cardiovascular mortality in hemodialysis patients: 5 year follow-up analysis; XLVIII ERA-EDTA Congress Prague Czech Republic, NDT Plus, june 2011, Vol 4, Suppl. 2, F 370.</i>	1
11.96	<i>Paulina Dzekova-Vidimliski, Galina Severova-Andreevska, Svetlana Pavlevska, Lada Trajceska, Gulsen Selim, Saso Gelev, Aleksandar Sikole: Survival of hemodialysis patients with chronic hepatitis C infection; XLVIII ERA-EDTA Congress Prague Czech Republic, NDT Plus, june 2011, Vol 4, Suppl. 2, F 481.</i>	1
11.97	<i>Lada Trajceska, Daniela Mladenovska, Galina Severova, Vili Amitov, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Paulina Dzekova-Vidimliski, Aleksandar Sikole: Non-adherence to medical investigations – another indicator of non-compliance in dialysis patients; XLVIII ERA-EDTA Congress Prague Czech Republic, NDT Plus, june 2011, Vol 4, Suppl. 2, F 511.</i>	1
11.98	<i>Lada Trajceska, Daniela Mladenovska, Galina Severova, Saso Gelev, Gjulsen Selim, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: Non-adherence to medical</i>	1

	<i>investigations impacts mortality of dialysis patients; XLVIII ERA-EDTA Congress Prague Czech Republic, NDT Plus, June 2011, Vol 4, Suppl. 2, F 515.</i>	
11.99	<i>Aleksandar Sikole, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Paulina Dzekova, Vili Amitov, Stefan Arsov: Microinflammation is improved by higher advanced glycation end products food intake in dialysis patients over time; XLVIII ERA-EDTA Congress Prague Czech Republic, NDT Plus, June 2011, Vol 4, Suppl. 2, F 193.</i>	1
11.100	<i>Aleksandar Sikole, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Vili Amitov, Paulina Dzekova, Saso Gelev, Galina Severova, Ted Trajceski: Association of left ventricular diastolic dysfunction with intra-dialytic hypotension in dialysis patients; XLVIII ERA-EDTA Congress Prague Czech Republic, NDT Plus, June 2011, Vol 4, Suppl. 2, Sa 383.</i>	1
11.101	<i>Galina Severova- Andreevska, Lada Trajceska, Saso Gelev, Vili Amitov, Aleksandar Sikole: Daily salt intake and overhydration in patients on hemodialysis; XLVIII ERA-EDTA Congress Prague Czech Republic, NDT Plus, June 2011, Vol 4, Suppl. 2, Sa 471.</i>	1
11.102	<i>Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Saso Gelev, Nikola Stojcev, Paulina Dzekova, Lada Trajceska, Galina Severova, Svetlana Pavleska, Aleksandar Sikole: Influence of nephrology referral on the relationship between timing of dialysis initiation and survival in hemodialysis patients; XLVIII ERA-EDTA Congress Prague Czech Republic, NDT Plus, June 2011, Vol 4, Suppl. 2, Sa 486.</i>	1
11.103	<i>Aleksandar Sikole, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Paulina Dzekova, Vili Amitov, Stefan Arsov: Seasonal variations of bilirubin in dialysis patients, a possible interplay between nutrition and sunlight; XLVIII ERA-EDTA Congress Prague Czech Republic, NDT Plus, June 2011, Vol 4, Suppl. 2, Sa 444.</i>	1
11.104	<i>G.Severova-Andreevska, L.Trajceska, S.Gelev, V.Amitov, A,Sikole: Daily salt intake and overhydration in patients on hemodialysis; The international Journal of Arteficial Organs 2011, Vol.34, No. 8, Abstracts from the XXXVIII Congress of the ESAO, P-97 (EI0314), p. 673.</i>	1
11.105	<i>P.Dzekova-Vidimliski, G.Severova-Andreevska, S.Pavleska, L.Trajceska, G.Selim, S.Gelev, V.Amitov, A.Sikole: .Survival of hemodialysis patients with chronic hepatitis C virus infection; The international Journal of Arteficial Organs 2011, Vol.34, No. 8, Abstracts from the XXXVIII Congress of the ESAO, P-99 (EI0120), p. 673.</i>	1
11.106	<i>S.Gelev, G.Spasovski, D.Mladenovska, Z.Trajkovski, L.Trajceska, G.Selim, A.Sikole: Health-related quality of life in hemodialysis patients with different type of arterial calcification finding; The international Journal of Arteficial Organs 2011, Vol.34, No. 8, Abstracts from the XXXVIII Congress of the ESAO, P-105 (EI0052), p. 675.</i>	1

11.107	S.Gelev , G.Spasovski, D.Mladenovska, L.Trajceska, G.Severova-Andreevska, G.Selim, A.Sikole: <i>K/DOQI guidelines attainment of bone and mineral metabolism markers and relationship with health-related quality of life in hemodialysis patients; The international Journal of Artificial Organs 2011, Vol.34, No. 8, Abstracts from the XXXVIII Congress of the ESAO, P-106 (EI0049), p. 675.</i>	1
11.108	L.Trajceska, D.Mladenovska, G.Severova, P.Dzekova, S.Gelev , V.Amitov, G.Selim, A.Sikole: <i>Non-adherence to medical investigations impacts mortality of dialysis patients; The international Journal of Artificial Organs 2011, Vol.34, No. 8, Abstracts from the XXXVIII Congress of the ESAO, P-110 (EI0007), p. 676.</i>	1
11.109	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Nikola Stojcev, Saso Gelev , Pavlina Dzekova-Vidimliski, Svetlana Pavleska, Aleksandar Sikole: <i>Early nephrology referral and late initiation of dialysis predicts survival in hemodialysis patients: 5 year follow-up analysis; Abstracts from the 49-th ERA-EDTA Congress, Paris France, May 24-27 2012, [SAP211], eraedta2012.org</i>	1
11.110	Saso Gelev , Lada Trajceska, Elizabeta Srbinovska, Svetlana Pavleska, Vili Amitov, Gjulsen Selim, Pavlina Dzekova, Aleksandar Sikole: <i>The relationship between cardiac valve calcifications presence and QT interval (ECG) prolongation in hemodialysis patients; Abstracts from the 49-th ERA-EDTA Congress, Paris France, May 24-27 2012, [FP472], eraedta2012.org</i>	1
11.111	Saso Gelev , Lada Trajceska, Elizabeta Srbinovska, Svetlana Pavleska, Angel Oncevski, Petar Dejanov, Vesna Gerasimovska, Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole: <i>Is there associations between arteriovenous fistula thrombosis and presence of the cardiac valve calcifications in non-diabetic hemodialysis patients; Abstracts from the 49-th ERA-EDTA Congress, Paris France, May 24-27 2012, [FP560], eraedta2012.org</i>	1
11.112	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Saso Gelev , Vlatko Pusevski, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Irena Rambabova-Busletic, Aleksandar Sikole: <i>Serum iPTH, calcium and phosphate, and all cause and cardiovascular mortality in hemodialysis patients: a single center 5 year follow-up analysis; Abstracts from the 49-th ERA-EDTA Congress, Paris France, May 24-27 2012, [SAP568], eraedta2012.org</i>	1
11.113	Aleksandar Sikole, Galina Severova-Andreevska, Lada Trajceska, Saso Gelev , Vili Amitov, Svetlana Pavleska-Kuzmanovska: <i>Does the daily sodium intake influence mortality in dialysis patients; Abstracts from the 49-th ERA-EDTA Congress, Paris France, May 24-27 2012, [FP593], eraedta2012.org</i>	1
11.114	Pavlina Dzekova-Vidimliski, Aleksandar Sikole, Saso Gelev , Gjulsen Selim, Lada Trajceska: <i>Clinical effectiveness of vaccination against influenza in dialysis patients; Abstracts from the 49-th ERA-EDTA Congress, Paris France, May 24-27 2012, [SAP607], eraedta2012.org</i>	1

11.115	Pavlina Dzekova-Vidimliski, Svetlana Pavleska-Kuzmanovska, Lada Trajceska, Igor Nikolov, Gjulsen Selim, Saso Gelev , Vili Amitov, Aleksandar Sikole: Decreasing prevalence of hepatitis C virus infection in hemodialysis patients: following KDIGO guidelines; <i>Abstracts from the 49-th ERA-EDTA Congress, Paris France, May 24-27 2012</i> , [FP662], eraedta2012.org	1
11.116	Lada Trajceska, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Saso Gelev , Stefan Arsov, Aleksandar Sikole: Nutrition in relation to advanced glycation end products in dialysis patients; <i>Abstracts from the 49-th ERA-EDTA Congress, Paris France, May 24-27 2012</i> , [FP672], eraedta2012.org	1
11.117	Severova-Andreevska G, Trajceska L, Gelev S , Pavleska-Kuzmanovska S, Amitov V, Sikole A: Does the daily sodium intake influence mortality in dialysis patients; Abstracts-XXXIX Congress of ESAO, Rostock Germany, 26-29 September 2012, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol35/No.8, 2012 August, O101, p.578.	1
11.118	Sikole A, Trajceska L, Dzekova P, Severova G, Gelev S , Selim Gj, Nikolov I: The effect of high-flux hemodialysis on hemoglobin concentrations in patients on dialysis; Abstracts-XXXIX Congress of ESAO, Rostock Germany, 26-29 September 2012, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol35/No.8, 2012 August, P65, p.601	1
11.119	Sikole A, Trajceska L, Dzekova P, Severova G, Gelev S , Selim Gj, Nikolov I: Survival of dialysis patients in relation to malnutrition inflammation complex syndrome; Abstracts-XXXIX Congress of ESAO, Rostock Germany, 26-29 September 2012, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol35/No.8, 2012 August, P66, p.601	1
11.120	Gelev S , Mladenovska D, Trajceska L, Pavleska S, Selim Gj, Dzekova P, Amitov V, Sikole A: Health related quality of life in HD patients with different daily intake of calcium carbonate; Abstracts-XXXIX Congress of ESAO, Rostock Germany, 26-29 September 2012, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol35/No.8, 2012 August, P75, p.603	1
11.121	Trajceska L, Gelev S , Dzekova P, Pavleska S, Selim Gj, Sikole A: Clinical effectiveness of vaccination against influenza in dialysis patients; Abstracts-XXXIX Congress of ESAO, Rostock Germany, 26-29 September 2012, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol35/No.8, 2012 August, P77, p.603	1
11.122	Gelev S , Mladenovska D, Trajceska L, Pavleska S, Selim Gj, Dzekova P, Amitov V, Sikole A: KDIGO suggestions for serum MBD markers and health related quality of life in HD patients; Abstracts-XXXIX Congress of ESAO, Rostock Germany, 26-29 September 2012, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol35/No.8, 2012 August, P79, p.604	1
11.123	Galina Severova-Andreevska, Lada Trajceska, Saso Gelev , Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole: Adequate sodium profiling effects good quality of dialysis and sodium & fluid balance; Abstracts from the 50-th ERA-EDTA Congress,	1

	Istanbul 2013, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> , Volume 28, Number S1, May 2013, [SP549]	
11.124	Aleksandar Sikole, Lada Trajceska, Saso Gelev , Pavlina Dzekova, Gjulsen Selim, Vili Amitov: Acceptance of palliative care by dialysis patients and their families in non-western society; Abstracts from the 50-th ERA-EDTA Congress, Istanbul 2013, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> , Volume 28, Number S1, May 2013, [SP610]	1
11.125	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Ljubica Georgievska-Ismail, Saso Gelev , Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada Trajceska, Zvezdana Petronievic, Aleksandar Sikole: Sodium gradient and mortality in hemodialysis patients: 5 year follow-up analysis; Abstracts from the 50-th ERA-EDTA Congress, Istanbul 2013, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> , Volume 28, Number S1, May 2013, [MO054]	1
11.126	Sasho Gelev , Slavco Toshev, Lada Trajceska, Svetlana Pavleska, Gjulsen Selim, Pavlina Dzekova, Aleksandar Shikole: The association of KDIGO suggestions for mineral and bone disorder markers achievement and different anklebrachial systolic pressure index in our hemodialysis patients; Abstracts from the 50-th ERA-EDTA Congress, Istanbul 2013, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> , Volume 28, Number S1, May 2013, [MP451]	1
11.127	Sasho Gelev , Slavco Toshev, Lada Trajceska, Svetlana Pavleska, Gjulsen Selim, Pavlina Dzekova, Aleksandar Shikole: The relationship between KDIGO suggestions for bone and mineral disorder markers attainment and QT interval (ECG) duration in our hemodialysis patients; Abstracts from the 50-th ERA-EDTA Congress, Istanbul 2013, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> , Volume 28, Number S1, May 2013, [MP452]	1
11.128	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Ljubica Georgievska-Ismail, Saso Gelev , Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada Trajceska, Zvezdana Petronievic, Aleksandar Sikole: Effect of the longer duration of nephrology referral on all-cause and cardiovascular mortality in hemodialysis patients: 5 year prospective study; Abstracts from the 50-th ERA-EDTA Congress, Istanbul 2013, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> , Volume 28, Number S1, May 2013, [MP472]	1
11.129	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Ljubica Georgievska-Ismail, Saso Gelev , Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada Trajceska, Zvezdana Petronievic, Aleksandar Sikole: Dialysis treatment time, cardiovascular risk factors and mortality in hemodialysis patients: 5 year follow-up analysis; Abstracts from the 50-th ERA-EDTA Congress, Istanbul 2013, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> , Volume 28, Number S1, May 2013, [MP491]	1
11.130	A.Sikole, P.Dzekova-Vidimliski, S.Gelev , Gj.Selim, L.Trajceska: Acceptance of palliative care by traditional families of patients on dialysis; Abstracts-XL Congress of ESAO, Glasgow Scotland, 11-14 September 2013, <i>The</i>	1

	<i>international journal of artificial organs</i> , Vol36/No.8, 2013 August, P41, p.579	
11.131	G.Severova-Andreevska, P.Dzekova-Vidimliski, S.Gelev , Gj.Selim, A.Sikole, L.Trajceska: Adequate sodium profiling effects good quality of dialysis and sodium & fluid balance; Abstracts-XL Congress of ESAO, Glasgow Scotland, 11-14 September 2013, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol36/No.8, 2013 August, P43, p.579	1
11.132	A.Sikole, P.Dzekova-Vidimliski, S.Gelev , G.Severova-Andreevska, L.Trajceska: Cessation of iron therapy is a safe way of controlling hemoglobin level in patients who do not require exogenous erythropoietin; Abstracts-XL Congress of ESAO, Glasgow Scotland, 11-14 September 2013, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol36/No.8, 2013 August, P46, p.580	1
11.133	L.Trajceska, P.Dzekova-Vidimliski, S.Gelev , Gj.Selim, G.Severova-Andreevska, A.Sikole: Naive erythropoietin is a harmful as exogenous when hemoglobin exceeds 130g/L; Abstracts-XL Congress of ESAO, Glasgow Scotland, 11-14 September 2013, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol36/No.8, 2013 August, P52, p.581	1
11.134	G.Severova-Andreevska, S.Gelev , A.Sikole, L.Trajceska: Plasma sodium and blood pressure; Abstracts-XL Congress of ESAO, Glasgow Scotland, 11-14 September 2013, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol36/No.8, 2013 August, P54, p.582	1
11.135	L.Trajceska, P.Dzekova-Vidimliski, S.Gelev , D.Mladenovska, Gj.Selim, A.Sikole: Sleep disturbance and longer dialysis vintage worsen immune response in dialysis patients; Abstracts-XL Congress of ESAO, Glasgow Scotland, 11-14 September 2013, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol36/No.8, 2013 August, P57, p.582	1
11.136	S.Gelev , S.Toshev, L.Trajceska, S.Pavleska, P.Dzekova, Gj.Selim, A.Sikole: The association of KDIGO suggestions for CKD-MBD markers achievement and different ankle brachial systolic pressure index in our hemodialysis patients; Abstracts-XL Congress of ESAO, Glasgow Scotland, 11-14 September 2013, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol36/No.8, 2013 August, P58, p.583	1
11.137	S.Gelev , S.Dzikova, S.Toshev, L.Trajceska, S.Pavleska, P.Dzekova, Gj.Selim, A.Sikole: The importance of KDIGO guidelines for CKD-MBD markers achievement on carotid atherosclerosis presence in our hemodialysis patients; Abstracts-XL Congress of ESAO, Glasgow Scotland, 11-14 September 2013, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol36/No.8, 2013 August, P59, p.583	1
11.138	S.Gelev , P.Dzekova, S.Pavleska, Gj.Selim, A.Sikole, S.Toshev, L.Trajceska: The relationship between KDIGO suggestions for CKD-MBD markers attainment and QT interval (ECG) duration in our hemodialysis patients;	1

	Abstracts-XL Congress of ESAO, Glasgow Scotland, 11-14 September 2013, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol36/No.8, 2013 August, P60, p.583	
11.139	Sasho Gelev , Slavco Toshev, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Pavlina Dzekova, Aleksandar Shikole: Cardiac valve calcification presence in our hemodialysis patients with different daily prescription of calcium carbonate; Abstracts from the 51-th ERA-EDTA Congress, Amsterdam The Netherlands, May31 June3 2014, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> (2014), Volume 29 (5), [SP491]	1
11.140	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada Trajceska, Saso Gelev , Zvezdana Petronievic, Aleksandar Sikole: Low serum uric acid level predicts all-cause and cardiovascular mortality in hemodialysis patients: 5 year follow-up analysis; Abstracts from the 51-th ERA-EDTA Congress, Amsterdam The Netherlands, May31 June3 2014, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> (2014), Volume 29 (5), [SP518]	1
11.141	Galina Severova Andreevska, Lada Trajceska, Saso Gelev , Pavlina Dzekova, Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole: Immune response deterioration by sleep disturbance and longer dialysis vintage in dialysis patients; Abstracts from the 51-th ERA-EDTA Congress, Amsterdam The Netherlands, May31 June3 2014, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> (2014), Volume 29 (5), [SP670]	1
11.142	Lada Trajceska, Galina Severova Andreevska, Irena Rambabova Busletik, Saso Gelev , Svetlana Pavleska Kuzmanovska, Pavlina Dzekova Vidimiski, Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole: Vitamin D deficiency is predicted by age, gender and cardiac function in dialysis patients; Abstracts from the 51-th ERA-EDTA Congress, Amsterdam The Netherlands, May31 June3 2014, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> (2014), Volume 29 (5), [SP671]	1
11.143	Aleksandar Sikole, Lada Trajceska, Vili Amitov, Irena R Busletik, Pavlina Dzekova, Gjulsen Selim, Galina Severova Andreevska, Saso Gelev : Improvement of the clinical, nutritional and inflammatory parameters during high flux hemodialysis; Abstracts from the 51-th ERA-EDTA Congress, Amsterdam The Netherlands, May31 June3 2014, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> (2014), Volume 29 (5), [SP678]	1
11.144	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada Trajceska, Saso Gelev , Vili Amitov, Zvezdana Petronievic, Aleksandar Sikole: Serum magnesium concentration and mortality in hemodialysis patients: 5 year follow-up analysis; Abstracts from the 51-th ERA-EDTA Congress, Amsterdam The Netherlands, May31 June3 2014, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> (2014), Volume 29 (5), [MP457]	1
11.145	Sasho Gelev , Slavco Toshev, Lada Trajceska, Svetlana Pavleska, Gjulsen Selim, Pavlina Dzekova, Aleksandar Shikole: The association of KDIGO suggestions for mineral and bone disorder markers achievement and presence of the cardiac valve calcification in our hemodialysis patients; Abstracts from the 51-th ERA-EDTA Congress, Amsterdam The Netherlands,	1

	May31 June3 2014, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> (2014), Volume 29 (5), [MP472]	
11.146	Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada Trajceska, Zvezdana Petronievic, Saso Gelev , Vili Amitov, Aleksandar Sikole: Sodium gradient and long-term outcomes in hemodialysis patients; Abstracts from the 51-th ERA-EDTA Congress, Amsterdam The Netherlands, May31 June3 2014, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> (2014), Volume 29 (5), [MP520]	1
11.147	Pavlina Dzekova-Vidimliski, Igor Nikolov, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Saso Gelev , Nadica Matevska Geshkovska, Aleksandar Dimovski, Aleksandar Sikole: Single nucleotide polymorphisms genotype independent predictor of sustained viral response in hemodialysis patients with chronic hepatitis C; Abstracts from the 51-th ERA-EDTA Congress, Amsterdam The Netherlands, May31 June3 2014, <i>Nehrology Dialysis Transplantation</i> (2014), Volume 29 (5), [MP560]	1
11.148	S.Gelev , D.Mladenovska, S.Tosev, L.Trajceska, Gj.Selim, P.Dzekova, A.Sikole: Health-related quality of life in our hemodialysis patients with cardiac valve calcification; Abstracts-XLI Congress of ESAO, Rome Italy, 17-20 September 2014, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol37/No.8, 2014 August, P4, p.609	1
11.149	S.Gelev , S.Tosev, L.Trajceska, Gj.Selim, P.Dzekova, A.Sikole: Daily prescribed dose of calcium carbonate as a predictor of the cardiac valve calcification presence in our hemodialysis patients; Abstracts-XLI Congress of ESAO, Rome Italy, 17-20 September 2014, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol37/No.8, 2014 August, P5, p.609	1
11.150	S.Gelev , S.Tosev, L.Trajceska, Gj.Selim, P.Dzekova, A.Sikole: Cardiac valve calcification presence and KDIGO suggestions for mineral and bone disorder markers achievements in hemodialysis patients; Abstracts-XLI Congress of ESAO, Rome Italy, 17-20 September 2014, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol37/No.8, 2014 August, P6, p.610	1
11.151	L.Trajceska, S.Gelev , P.Dzekova-Vidimliski, I.R.Busletik, Gj.Selim, A.Sikole: Vitamin D deficiency is predicted by age, gender and cardiac function in dialysis patients; Abstracts-XLI Congress of ESAO, Rome Italy, 17-20 September 2014, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol37/No.8, 2014 August, P12, p.611	1
11.152	Gelev S : Association between cardiac valve calcification and arteriovenous fistula thrombosis in hemodialysis patients; Abstracts-XLII Congress of ESAO, Leuven Belgium, 2-5 September 2015, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol38/No.7, 2015 July, P3, p.394	1
11.153	Gelev S , Trajceska L, Srbinska E, Selim G, Dzekova-Vidimliski P, Sikole A: A connection between QT interval (ECG) prolongation and cardiac valve calcification in hemodialysis patients; Abstracts-XLII Congress of ESAO,	1

	Leuven Belgium, 2-5 September 2015, <i>The international journal of artificial organs</i> , Vol38/No.7, 2015 July, P4, p.394	
12.	Апстракти објавени во зборник на конференција - национална	
12.1	С.Гелев , О.Стојчева, Р.Гроздановски, Г.Спасовски, Ј.Масин, А.Шиколе: Примарен хиперпаратироидизам и хронична бубрежна слабост; <i>Македонски Медицински Прејлед, Книџа на ајсџрактџи ог Трејџиоџ Конџрес џо Нефролоџџа на Р.Македониџа со меџународно учесџво</i> ; 2001; год.55; Суплемент 48: стр.83.	0.5
12.2	Gj.Selim, R.Grozdanovski, O.Stojceva-Taneva, V.Amitov, S.Gelev , N.Stojcev, L.Stamatov, Lj.Stojkovski, A.Sikole: Risk factors for inadequate hemodijalysis; <i>Македонски медицински прејлед, Книџа на ајсџрактџи ог Трејџиоџ Конџрес џо Нефролоџџа на Р. Македониџа со меџународно учесџво</i> ; 2001; год.55; Суплемент 48: стр.87.	0.5
12.3	С.Гелев , Љ.Стојковски, Д.Илиќ, Ѓ.Селим, В.Амитов, К.Чакалароски, Р.Гроздановски, А.Шиколе: Дијализно зависната амилоидоза кај болните на хронична хемодијализа; <i>Македонски Медицински Прејлед, Книџа на ајсџрактџи ог Трејџиоџ Конџрес џо Нефролоџџа на Р. Македониџа со меџународно учесџво</i> ; 2001; год.55; Суплемент 48: стр.87	0.5
12.4	С.Гелев , Љ.Стојковски, Е.Јаневиќ-Ивановска, Д.Илиќ, В.Амитов, Ѓ.Селим, Н.Стојчев, Р.Гроздановски, А.Шиколе: Ниво на Бета-2 микроглобулин во серумот кај болните на хронична хемодијализа; <i>Македонски медицински прејлед, Книџа на ајсџрактџи ог Трејџиоџ Конџрес џо Нефролоџџа на Р.Македониџа со меџународно учесџво</i> ; 2001; год.55; Суплемент 48: стр.88.	0.5
12.5	С.Гелев , А.Шиколе, Г.Спасовски, Љ.Стојковски, В.Амитов, Ѓ.Селим, Н.Стојчев, Р.Гроздановски: Доза на одржување на рекомбинантен хуман еритропоетин кај болните на хемодијализа зависна од полот; <i>Македонски медицински прејлед, Книџа на ајсџрактџи ог Трејџиоџ Конџрес џо Нефролоџџа на Р.Македониџа со меџународно учесџво</i> ; 2001; год.55; Суплемент 48: стр.89.	0.5
12.6	Љ.Стојковски, Р.Гроздановски, А.Ончевски, П.Дејанов, С.Гелев , Ѓ.Селим, О.Стојчева-Танева, А.Шиколе: Компликации поврзани со ЦАПД: Наши искуства; <i>Македонски медицински прејлед, Книџа на ајсџрактџи ог Трејџиоџ Конџрес џо Нефролоџџа на Р.Македониџа со меџународно учесџво</i> ; 2001; год.55; Суплемент 48: стр.90.	0.5
12.7	A.Sikole, G.Spasovski, D.Zafirov, M.Polenakovic, V.Amitov, S.Gelev , G.Selim, R.Grozdanovski: Epoetin omega for treatment of anaemia in maintenance haemodialysis patients; <i>Македонски медицински прејлед, Книџа на ајсџрактџи ог Трејџиоџ Конџрес џо Нефролоџџа на Р.Македониџа со меџународно учесџво</i> ; 2001; год.55; Суплемент 48: стр.93.	0.5

12.8	A.Sikole, M.Polenakovic, V.Spirovska, G.Spasovski, S.Gelev , B.Polenakovic, H.Klinkmann, P.Scigalla: Recurrence of left ventricular hypertrophy following cessation of erythropoietin therapy; <i>Македонски медицински преглед, Книга на ајсџрактџи ог Трејшоџи Конџрес џо Нефролоџџа на Р.Македонџа со меџународно учесџво</i> ; 2001; год.55; Суплемент 48: стр.93.	0.5
12.9	A.Sikole, G.Spasovski, S.Gelev , G.Selim, V.Amitov, N.Stojcev, O.Stojceva, R.Grozdanovski, M.Polenakovic, K.Abendroth, R.Schmidt, C.Zingler, P.Scigalla, H.Klinkmann: Bone histomorphometry and erythropoietin therapy; <i>Македонски медицински мреџед, Книга на ајсџрактџи ог Трејшоџи Конџрес џо Нефролоџџа на Р.Македонџа со меџународно учесџво</i> ; 2001; год.55; Суплемент 48: стр.94.	0.5
12.10	С.Гелев , С.Џикова, Ѓ.Селим, Л.Трајческа, П.Џекова-Видимлиски, С.Павлеска, В.Амиџов, А.Шиколе: Факџори џоврзани со аџтеросклероџичниџ леџии кај недијабетџични џациенџџи на хемодијализа; <i>Книџа на ајсџрактџи, Четџврџи конџрес џо нефролоџџа со меџународно учесџво, 10-13 Мај 2012, Скоџје, Р.Македонџа, сџр 20</i>	0.5
12.11	С.Гелев , С.Павлеска, З.Трајковски, Г.Дамјановски, Л.Трајческа, Ѓ.Селим, П.Џекова-Видимлиски, В.Амиџов, А.Шиколе: Дали џрисусџвоџо на арџтерискиџе калџификаџџи на радиоџрамитџе е ризик факџор за џоголџ QT инџтервал (ЕКГ) кај џациенџџиџе на хемодијализа; <i>Книџа на ајсџрактџи, Четџврџи конџрес џо нефролоџџа со меџународно учесџво, 10-13 Мај 2012, Скоџје, Р.Македонџа, сџр 21</i>	0.5
12.12	С.Гелев , З.Трајковски, Г.Дамјановски, Л.Трајческа, С.Павлеска, Ѓ.Селим, П.Џекова-Видимлиски, В.Амиџов, А.Шиколе: Наогоџ на арџтериски калџификаџџи и серум нивоаџа на маркерџџе на коскениоџ мейаболизам кај болниџе на дијализа; <i>Книџа на ајсџрактџи, Четџврџи конџрес џо нефролоџџа со меџународно учесџво, 10-13 Мај 2012, Скоџје, Р. Македонџа, сџр 32</i>	0.5
12.13	L.Trajceska, V.Amitov, G.Severova, P.Dzekova, S.Pavleska, S.Gelev , G.Selim, A.Sikole: Clinical efectivness of vaccination against influenza in dialysis patients; <i>Книџа на ајсџрактџи, Четџврџи конџрес џо нефролоџџа со меџународно учесџво, 10-13 мај 2012, Скоџје, Р.Македонџа, сџр 50</i>	0.5
12.14	L.Trajceska, B.Petrusevska, D.Mladenovska, G.Severova, P.Dzekova, S.Gelev , G.Selim, A.Sikole: Dialysis complications contribute to worsening disability; <i>Книџа на ајсџрактџи, Четџврџи конџрес џо нефролоџџа со меџународно учесџво, 10-13 мај 2012, Скоџје, Р. Македонџа, сџр 50</i>	0.5
12.15	P.Dzekova-Vidimliski, L.Trajceska, S.Pavleska-Kuzmanovska, G.Selim, S.Gelev , V.Amitov, A.Sikole: Decreasing prevalence of hepatitis C virus infection in hemodialysis paients; <i>Книџа на ајсџрактџи, Четџврџи конџрес џо нефролоџџа со меџународно учесџво, 10-13 мај 2012, Скоџје, Р.Македонџа, сџр. 55</i>	0.5

12.16	L.Trajceska, V.Amitov, P.Dzekova, S.Pavleska, S.Gelev , G.Selim, A.Sikole: The effect of high-flux hemodialysis on hemoglobin concentrations in dialysis patients; <i>Книѝа на аѝсѝтракѝи, Четѝврѝи конѝрес ѝо нефролоѝиѝа со меѝународно учесѝво, 10-13 мај 2012, Скоѝје, Р. Македониѝа, сѝр. 58</i>	0.5
12.17	D.Mladenovska, V.Amitov, S.Gelev , P.Dzekova, G.Selim, L.Trajceska, A.Sikole: Perceived social support as predictor of quality of life in dialysis patients; <i>Книѝа на аѝсѝтракѝи, Четѝврѝи конѝрес ѝо нефролоѝиѝа со меѝународно учесѝво, 10-13 Мај 2012, Скоѝје, Р.Македониѝа, сѝр 59</i>	0.5
12.18	S.Pavleska-Kuzmanovska, L.Trajceska, G.Severova-Andreevska, P.Dzekova, S.Gelev , V.Amitov, A.Sikole: Survival of dialysis patients in relation to malnutrition inflammation complex syndrome; <i>Книѝа на аѝсѝтракѝи, Четѝврѝи конѝрес ѝо нефролоѝиѝа со меѝународно учесѝво, 10-13 мај 2012, Скоѝје, Р. Македониѝа, сѝр. 60</i>	0.5
12.19	G.Severova-Andreevska, L.Trajceska, S.Gelev , G.Selim, S.Pavleska, V.Amitov, A.Sikole: Does the daily sodium intake influence mortality in dialysis patients? <i>Книѝа на аѝсѝтракѝи, Четѝврѝи конѝрес ѝо нефролоѝиѝа со меѝународно учесѝво, 10-13 мај 2012, Скоѝје, Р. Македониѝа, сѝр.64</i>	0.5
	Вкупно	341.94

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред.број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1.	Експертска активност: стручна ревизиѝа	
1.1	Извршен стручен надзор на работата на центрите за диѝализа во рамките на интерните одделениѝа на општите болници во РМ, по Решението 09-10046/1 од 30.11.2010 год. од министерот за здравство на РМ.	1
2	Воведување нова јавноздравствена метода во областа на здравството	
2.1	Прв пат во државата воведена метода за детектирање на диѝализно-зависната метода со технициум 99 обележан бета-2 микроглобулин кај болните на диѝализа – учество од страната на Клиниката за нефрологиѝа, изведена од страна на Институтот за патофизиологиѝа и нуклеарна медицина во Скопје во текот на 1998-1999 година	4

3	Клиничка или научно-апликативна студија во областа на медицинските науки и здравството	
3.1	Учество во клиничка студија (Effect of Lanthanum Carbonate compared with Calcium Carbonate on Renal Bone Disease in Chronic Renal Failure Patients Receiving Dialysis) од областа на медицинските науки, изведена на клиниката за нефрологија во текот на 2000-2001 год.	1
3.2	Учество во клиничка студија (Efficacy and safety of Cholestilan ^{TM} as a phosphate binder in endstage renal disease) од областа на медицинските науки, изведена на клиниката за нефрологија во текот на 2003 год.	1
3.3	Учество во клиничка студија [Bone histomorphometry assessment for dialysis patients with secondary hyperparathyroidism of end stage renal disease (BONAFIDE)], од областа на медицинските науки, изведена во Заводот за нефрологија во Струга и Центарот за хемодијализа во Железара-Скопје во текот на 2009-2011 год.	1
4.	Завршена специјализација во областа на здравството	
	Уверение за завршена специјализација (интерна медицина)	2
5.	Завршена субспецијализација во областа на здравството	
	Уверение за завршена супспецијализација (нефрологија)	1
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
1.	Член на организационен или програмски одбор на научен /стручен собир	
1.1	Член на организациониот одбор на <i>научно-стручен собир</i> со меѓународно учество [Први конгрес на Македонското здружение за нефрологија, дијализа, трансплантација и вештачки органи (МЗНДТВО)], одржан во 1994 год. во Охрид	0.5
1.2	Член на организациониот одбор на <i>научно-стручен собир</i> со меѓународно учество [Втори конгрес на Македонското здружение за нефрологија, дијализа, трансплантација и вештачки органи (МЗНДТВО)], одржан во 1997 год. во Струга	0.5
1.3	Член на организациониот одбор на <i>научно-стручен собир</i> со меѓународно учество (Третиот конгрес по нефрологија на РМ), одржан во 2001 год. во Скопје	0.5
1.4	Член на организациониот одбор на <i>научно-стручен собир</i> со меѓународно учество (<i>Четврти</i> конгрес по нефрологија на Здружението на нефролозите при МЛД), одржан во 2012 година во Скопје	0.5

2	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен /стручен собир	
2.1	Член на организациониот одбор на меѓународен <i>научно-стручен собир</i> [Седмиот конгрес на Асоцијацијата на балканските градови за нефрологија, дијализа, трансплантација и вештачки органи (БАНТАО)], одржан во 2005 год во Охрид	1
2.1	Член на организациониот одбор на меѓународен <i>научно-стручен собир</i> [37 конгрес на Европската асоцијација за вештачки органи (ЕСАО)], одржан во 2010 год. во Скопје	1
3	Награда за постигнувања од струковата организација	
3.1	Плакета од МЛД на РМ (2002 год.)	3
3.2	Плакета од МЛД на РМ (2013 год.)	3
4	Раководител на внатрешна организациона единица	
4.1	Раководител на отсек за хронична амбулаторна хемодијализа во 2012 г	3
4.2	Раководител на отсек за дневна болница во 2014 г	3
5	Учество во комисији и тела на државни и др органи	
5.1	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Охрид	1
5.2	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Гостивар	1
5.3	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Скопје	1
5.4	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Кичево	1
5.5	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Тетово	1
5.6	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Битола	1

5.7	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Железара Скопје	1
5.8	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Крива Паланка	1
5.9	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Куманово	1
5.10	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Гевгелија	1
5.11	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Кочани	1
5.12	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Струмица	1
5.13	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Штип	1
5.14	Учество во Комисија за да ги утврди условите во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за издавање на дозвола за работа на центарот за дијализа со седиште во Делчево	1
	Вкупно	41

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	69,42
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	341,94
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	41
Вкупно	452,36

РЕЦЕНЗЕНСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Силвана Јованова с.р
2. Проф. д-р Соња Генадиева Ставриќ с.р
3. Проф. д-р Петар Дејанов с.р
4. Доц. д-р Ирена Кафеџиска с.р
5. Н.сов. д-р Лујза Груева с.р

Д-р ДЕЈАН СПАСОВСКИ

Биографски податоци

Д-р Дејан Спасовски е роден 1976 година во Скопје, Република Македонија. Основно училиште завршил со одличен успех. Средно образование завршил во МУЦ „Др. Панче Караѓозов -Скопје“ во учебната 1995 година со одличен успех. Студиите на Медицинскиот факултет ги започнал во учебната 1994/95 год во Скопје. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје во 2001 год со просечен успех на студии 8,62. Стручниот испит го положил во 2002 год.

Од 2002 до 2004 год вработен на Клиниката за дигестивна хирургија. Од 2004 год е вработен на Клиниката за Ревматологија.

Последипломски студии на Медицинскиот факултет-отсек: ревматологија, запишал во 2004 год, кој се успешно завршени со просечен успех на студии 10,0. Магистерски труд на тема : „N-Acetyl- β -D-Glucosaminidasa како индикатор за проценка на ренална дисфункција кај пациенти со ревматоиден артритис третирани со кетопрофен и метотрексат“ го одбранил 2008 година.

Наставна активност

За помлад асистенте избаран во 2008 година.

Специјализација од областа на интерна медицина обавувал обавувал во периодот од 2004-2008 год. Специјалистички испит го положил во 2008 година, а супспецијалистички испит по ревматологија во 2013 година.

Во 2014 година ја одбранил докторската дисертација на тема: „Дијагностичката вредност на Asymmetric dimethylarginin како индикатор за проценка на ендотелна дисфункција кај пациенти со ревматоиден артритис третирани со Лефлуномид“.

Наставно-научна активност

По вработувањето на Клиниката за ревматологија, активно е вклучен во стручната и научната работа на Клиниката. Учесник на повеќе стручни научни собири стручни предавања и конгреси во Република Македонија. Член е на Македонската ревматолошка асоцијација-МААР, како и на ЕУЛАР- Европска Ревматолошка Асоцијација.

Активно зборува англиски јазик.

Оценка од самоевалуација

Добиена е позитивна оценка од самоевалуација (9,49) за учебната 2015/2016 од анонимно спроведената анкета на студентите на медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Дејан Бранко Спасовски

Институција: Клиника за ревматологија, Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, Република Македонија

Научна област: интерна медицина

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активността	Поени

1	Додипломска настава (од прв циклус на студии)	
	Одржување на настава (вежби)	
1/1	Одржување вежби по предмети интерна медицина од 2008/2009 (зимски) до 2015-2016 (летен) (16 семестри) 16семестриx24часаx0.03	11.5
1/2	Одржување вежби по предметот клиничко испитување од 2008/2009(зимски) до 2015-2016 (летен) (16 семестри) 16семестриx8часаx0.03	3.84
1/3	Одржување вежби по семејна медицина 12семестриx4часаx0.03	1.44
1/4	Вежби за студенти по стоматологија 2010-2011(3) до 2015-2016(3) 16семестриx4часаx0.03	1.92
1/5	Ментор на студенти по клиничка практика Вкупно 23 групи по 3 студенти, 8 часа дневно; 5 дена во неделата; 8(часа)x 5(дена во недела)x 0.06 x 23 групи	55.2
1/6	Консултации со студенти по клиничка практика 3 x 0,2 x 14 3(број на студенти во група) x 0.2 x 23 (групи)	13.8
1/7	Консултации со студенти	1.6
2	Работилници, академии, школи	
2/1	Учесник и едукатор на Првата академија за ревматоиден артритис Македонска ревматолошка асоцијација, Прва академија за ревматоиден артритис, 29-30.04. 2010 година, хотел Тино, Охрид	1.5

2/2	Учесник и едукатор на Втора академија за Ревматоиден артритис, Македонска ревматолошка асоцијација, Втора академија за ревматоиден артритис, 7-9.04. 2011 година, хотел Тино, Охрид	1.5
2/3	Учесник и едукатор на Трета академија за Ревматоиден артритис, Македонска ревматолошка асоцијација-МААР, Трета академија за ревматоиден артритис, 3 до 5 мај, 2012 година, Леуново, Маврово	1.5
2/4	Учесник на 3 мускулоскелетен ехосонографски курс за реуматолози- Интермедијарно ниво; 29-31 март 2012, Белград, Србија, под патронат на ЕУЛАР 3 rd Musculoskeletal sonography course for rheumatologist-Intermediate level.	1
2/5	Учесник во работилница: Процена на активноста на болеста кај Ревматоиден артритис, Хотел „Романтик“, Велес, 2009 година, 13-14 март.	1
2/6	Центар за континуирана едукација на фармацевтски факултет, Симпозиум со тема: „Биолошки слични лекови-колку сличното е биолошки слично“ Скопје, 2 ноември 2012	1
2/7	Здружение на психијатри на македонија, Здружение на клубови на лекувани алкохоличари на Македонија; Симпозиум со тема: Едуктивен семинар за третман на Семејства кој имаат проблеми со зависност од алкохол Скопје, 23.02.2012	1
2/8	Учество во едукација за презентациски вештини; 4-5 мај 2012 година, хотел Радика, Леуново (Маврово)	1
2/9	Учесник на 4 ревматолошка академија на тема Современ Тераписки пристап на ревматските заболувања, 30.10.2014- 1.11.2014, хотел „Миленум“, Охрид	1
2/10	Учесник во: The Second National GCP Seminar Training in Republic of Macedonia: Ethical and Regulatory aspect of Good Clinical Practice. 04.12.2015, Скопје, х.Александар палас, под покровителство на MALMED и Association for Good Clinical Practice and Clinical Research Development	1
3	Научнопопуларни статии во стручно методиско списание	

3/1	Ревматоиден артритис; Живот и здравје, бр.39, 7 декември 2012;	1
3/2	Редовни вежби, релаксација и добар сон благопријатно влијаат при фибромиалгија; здравје 24 Часа; 28 април 2014	1
3/3	Псоријатичен артритис- на болните зглобови им годат топло-ладно облоги; здравје 24 Часа; 26 мај 2014;	1
3/4	Полимиозитис-воспалените мускули бараат и медикаментозна и физикална терапија; здравје 24 Часа; 16 јуни 2014;	1
3/5	Нелекуваниот ревматоиден артритис може да ни го скуси животот за 3 до 18 години; здравје 24 Часа; 11 август 2014;	1
3/6	Третманот на лупусот е комплексен и доготраен а резултатите доаѓаат одложено, со упорност и посветеност; здравје 24 Часа; 01 септември 2014;	1
3/7	И сувите уста и очи асоцираат на ревматоиден артритис-Сјогренов синдром; здравје 24 Часа; 06 октомври 2014	1
3/8	Септичниот артритис сериозно може да ги оштети рскавиците и коските; здравје 24 Часа; 13 октомври 2014	1
3/9	Јувенилен идиопатски артритис ; здравје 24 Часа; 20 октомври 2014	1
	Вкупно	9
	ВКУПНО	109,87

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		
Реден број		Поени
4/1	Епидемиолошко испитување за ризик од појава на фрактури кај постменопаузални жени, 2014- 2015 год во времетраење од 3 месеци	3

	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание	
1.	N-Acetyl- β -D-Glucosaminidase како трасер за нефротоксичност кај пациенти со ревматоиден артритис третирани со кетопрофен и метотрексат. Спасовски Дејан, Марина Нада, Чаловски Јордан, Божиновски Ѓорги, Перчинкова Снежана, Љатифи Ариф, Сланинка-Мицевска Маја, Милошевски Петар, Алабаковска Соња, Масин- Спасовска Јелка, Јаневска Весна, Јанкуловски Никола, Спасовски Гоце. Мак.мед.преглед, 2010; 64(3): 21-33.	2.4
2.	Клиничката примена на asymmetric dimethylarginine кај пациенти со ревматоиден артритис. Дејан Спасовски, Ариф Љатифи, Нада Марина, Јордан Чаловски, Ирена Кафециска, Ѓорги Божиновски, Снежана Перчинкова, Маја Сланинка-Мицевска, Трајан Балканов, Бети Дејанова, Соња Алабаковска, Светлана Крстевска-Балканов, Јелка Масин-Спасовска, Гоце Спасовски, Стевка Богдановска, Никола Јанкуловски и Весна Јаневска. Мак.мед.преглед,2012; 66(1): 26-34	2.4
3.	Поврзаност помеѓу asymmetric dimethylarginine и анти ццп антитела од втора генерација кај пациенти со ревматоиден артритис . Дејан Спасовски, Ариф Љатифи, Нада Марина, Јордан Чаловски, Ирена Кафециска, Ѓорги Божиновски, Снезана Перчинкова, Маја Сланинка-Мицевска, Трајан Балканов, Бети Дејанова, Соња Алабаковска, Светлана Крстевска-Балканов, Тања Сотирова, Јелка Масин-Спасовска, Гоце Спасовски, Весна Јаневска .Мак.мед.преглед, 2012; 66(3): 158-165.	2.4
4.	Клиничката примена на Анти-ЦЦП антитела кај пациенти со ревматоиден артритис. Марина Нада, Спасовски Дејан, Груев Тодор, Чаловски Јордан, Перчинкова Снежана, Богдановска Стефка, Јаневска Весна, Сотирова Татјана, Љатифи Ариф. Мак.мед.преглед, 2009; 62(2): 57-64.	2.4
5.	Paulus-ови критериуми за процена на терапискиот одговор од метотрексат кај пациенти со ран ревматоиден артритис. Кафециска И, Грличков М, Чаловски Ј, Перчинкова С, Божиновски Ѓ, Антова Д, Бојациоска М, Спасовски Д, Рајчевска Љ. Acta morphologica 2008; Vol5(2):41-46.	2.4
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно стручно/научно списание со меѓународен уредувачки одбор	

1.	<p>Symmetric dimethyl arginine and N-acetyl-β-D-glucosaminidase lysozymuria of proximal renal tubules as a target for nephrotoxicity in patients with rheumatoid arthritis treated with disease modifying antirheumatic drugs.</p> <p>Dejan Spasovski, Arif Latifi, Nada Marina, Jordan Calovski, Irena Kafedziska, Gjorgi Božinovski, Snežana Percinkova, Maja Slaninka-Micevska, Trajan Balkanov, Beti Dejanova, Sonja Alabakovska, Svetlana Krstevska-Balkanov, Goce Spasovski, Vesna Janevska. <i>Journal of Nephropathology</i>. 2013; 2(1): 36-52. Pubmed</p>	3.6
2.	<p>Determination of the diagnostic values of asymmetric dimethylarginine as an indicator for evaluation of the endothelial dysfunction in patients with rheumatoid arthritis.</p> <p>Spasovski Dejan, Arif Ljatifi, Bashkim Osmani, Svetlana Krstevska-Balkanov, Irena Kafedziska, Maja Slaninka-Micevska, Beti Dejanova, Sonja Alabakovska, Trajan Balkanov. <i>Arthritis</i>. 2013; volume 2013:818037. Pubmed</p>	3.6
3.	<p>Diagnostic value of brush border enzymes of the proximal renal tubules in rheumatoid arthritis;</p> <p>Dejan Spasovski, Jelka Masin-Spasovska, Marina Nada, Jordan Calovski, Emilija Sandevska, Baskim Osmani, Tatjana Sotirova, Svetlana Balkanov, Dusko Dukovski, Arif Ljatifi, Goce Spasovski. <i>Clinical Laboratory</i> 2011; 57: 305-314; Pubmed ; Impact factor 1.129 /2014</p>	3.6+1.3= 4.729
4.	<p>The Diagnostic value of the second generation Anti-CCP test in rheumatoid arthritis.</p> <p>Dejan Spasovski, Todor Gruev, Nada Marina, Jordan Calovski, Snežana Percinkova, Ljubinka Rajcevska, Baskim Osmani, Koco Cakalaroski. <i>Journal of medical biochemistry</i>, 2008; 27(1) 52-58.</p>	3.6
5.	<p>Alanine aminopeptidase, γ-glutamyl transferase and β_2-microglobulin as diagnostic markers in patients with rheumatoid arthritis.</p> <p>Dejan Spasovski, Todor Gruev, Nada Marina, Jordan Calovski, Ljubinka Rajcevska, Snežana Percinkova, Irena Kafedziska, Koco Cakalaroski, Maja Slaninka-Micevska. <i>Journal of medical biochemistry</i>, 2008; 27(1) 59-63.</p>	3.6
6.	<p>The Diagnostic value of N-Acetyl-β-D-Glucosaminidase and microglobulin concentrations in rheumatoid arthritis.</p> <p>Dejan Spasovski, Todor Gruev, Nada Marina, Jordan Calovski, Snežana Percinkova, Baskim Osmani, Ljubinka Rajcevska, Koco Cakalaroski, Tatjana</p>	3.6

	Sotirova, Svetlana Balkanov, Maja Salninka-Micevska. Journal of medical biochemistry, 2007; 26(4) 300-308.	
7.	Hairy cell leukemia treatment: Where we are now? Svetlana Krstevska, Sonja Genadieva-Stavric, Tatjana Sotirova, Dejan Spasovski , Trajan Balkanov. Materia Socio medica, 2011, 23(4); 227-227. Pubmed	3.6
8.	The use of anti citrullinated protein / peptide antibody assay as diagnostic test in patients with rheumathoid arthritis. Spasovski Dejan , Tatjana Sotirova. J.Ortho rheum. 2014, Volume 1, Issue 1:004.	5.4
9.	Renal Enzymes and Microglobulins in patients with Rheumathoid arthritis. Dejan Spasovski , Tatjana Sotirova. J. Nephrol Ther,2014. 4: 185.	5.4
10.	Anti Citrilinated protein / peptide antibody assay, rheumathoid factors or both as shifted test in diagnostic and prognostic evaluation in patients with rheumathoid arthritis. Dejan Spasovski , Tatjana Sotirova, Svetlana Krstevska-Balkanov, Maja-Slanika Micevska, Trajan Balkanov, Sonja Albakovska, Sonja-Genadieva-Stavric. Clin Med Rev Case raport 2014; 1:1	3.6
11.	Investigation of the diagnostic performance of dimethyl arginine derivate and lisosomal enzymes in patients with rheumathoid arthritis. Spasovski Dejan , Alabakovska Sonja, Jankulovski Nikola, Bozinovski Gjorgi, Bogdanovska Stevka, Grcevska Ladislava, Sotirova Tatjana, Genadieva-Stavric Sonja, Chaparova Daniela, Gjorcev Angelko, Sadicario Samuel. Interdisciplinary Journal of Microinflamation, 2014; 1:119	3.6
12.	C-Reactive protein-The most useful marker in Rheumathoid arthritis Spasovski Dejan , Sotirova Tatjana. Interdisciplinary Journal of Microinflamation, 2014; 1:120.	5.4
13.	Link between Dimethyl arginine Derivats and Acpa Antibodies in Patients with Rheumatoid Arthritis. Spasovski Dejan , Sotirova Tatjana. Interdisciplinary Journal of Microinflamation, 2014; 1:122.	5.4
14.	Association between osteoarticular scores and acute phase reactant levels in rheumathoid arthritis.	

	Irena Kafedziska, Dejan Spasovski , Todor Gruev, Mane Grlickov, Koco Cakalarski, Vlado Serafimovski, Tatjana Sotirova, Petar Milosevski. Journal of medical biochemistry, 2009; 28(2) 116-121.	3.6
15.	Association between sharps radiographic index and acute phase reactant in rheumathoid arthritis. Irena Kafedziska, Dejan Spasovski , Todor Gruev, Nada Marina, Mane Grlickov, Jordan Calovski, Tatjana Sotirova, Oliver Karanfilski, Stefka Bogdanovska. Journal of medical biochemistry, 2008; 27(4) 447-453.	3.6
16.	Influence of prognostic factor on overall survival in myelodisplastic syndromes. Tanja Sotirova, Aleksandar Sojanovic, Sonja Genadieva-Stavric, Svetlana Krstevska, Dejan Spasovski , Trajan Balkanov. Mater Sociomed 2014; 26(5): 292-296. Pubmed	3.6
17.	Renal Marker for assestment of renal tubular and glomerular dysfunction. Dejan Spasovski , J.Nephropharmacol.2013;2(2):23-25	6
18.	Outcomes of Influence of Dimethylarginine Derivats, PAD Isoenzymes, or both as Hallmark on Citrullinisation Process on Autoantigens ACPA/Anti CCP Antibodies overall for Diagnosis in Rheumatoid Arthritis Dejan Spasovski , Tatjana Sotirova. Clin Med Rev Case raport 2015; 2:1	5.4
19.	Some Methabolic Aspect and Described Determination with Explanation of Influence of Prognostic Factor between Linked Overall Derivative of Dimethylarginine and Acpa Antibodies in Patients with Rheumatoid Arthritis Dejan Spasovski , Tatjana Sotirova. J.Ortho rheum. 2015, Volume 1, Issue 1:005.	5.4
20.	Some Diagnostic Aspect on Abnormal Nitric Oxide Metabolism and Some Pharmacological Aspects of the most used Drugs in Rheumatoid Arthritis. Dejan Spasovski , Clin Med Rev Case raport. 2015; 2:046	6
21.	Determination of the Carpal Unstability in Patients with Rheumatoid Arthritis.	6

	Dejan Spasovski. Interdisciplinary Journal of Microinflammation, 2015; 2:2;131.	
22.	Lysoenzymuria as a Hypotetical Tracer for Evaluation of Nephrotoxicity in Patients with Rheumathoid Arthritis Treated with Most Used Slow Acting Antirheumatic Drugs-Saards. Dejan Spasovski. J.Ortho rheum. 2015, Volume 1, Issue 1:006.	6
23.	Some Diagnostic Aspect with Overall Clinical Expression of Asymmetric Dimethylarginine as an Hallmark for Evaluation of Subclincic Athrosclerosis in Patients with Rheumatoid Arthritis with Aspect on Abnormal Nitric Oxid Metabolism and Some Pharmacological Aspects of the Most Used Drugs in RA Dejan Spasovski, Emerg Med (Los Angeles) 2015, 5:271 Impact factor 0.875	6+0.87= 6.87
24.	Some Comparation Aspect of Determination of Overall Scoring Indexes between Osteoarticular Scores, Sharp's Radiographic Indexes in Patients with Rheumathoid Arthritis Dejan Spasovski, Clin Med Rev Case raport. 2015; 2:4	6
25.	Some Aspect of Clinical Assessment of Carpal Unstability and Colapsus in Untreated Rheumatoid Arthritis Dejan Spasovski, Clin Med Rev Case raport. 2015; 2:4	6
	Труд објавен во научно популарно списание	
	Третман на акутно болно рамо. Д.Спасовски, Меѓународен саем на медицина, дентална и фармацевтска опрема, Зборник на научни трудови, 10-13 мај 2005 година, Скопје	2
	Учество на научен стручен собир со реферат	
	-Усна презентација (абстракт 1,2,5,12)	4
	-Постер 0.5 (8x0.5)	4
	Абстракт објавен во зборник на конференција-меѓународна	
1.	The diagnostic value of anti-cyclic citrullinated peptide antibodies in patients with rheumathoid arthritis.	

	L. Damjanovska Rajcevska, V. Jovanovska, D.Spasovski, N. Marina, G. Bozinovski, M. Grlickov, J. Calovski, V. Ognenovski. Annals of Rheumatic disease; 2007; 66(suppl2), 585. Annual European congress of Rheumatology, EULAR 2007; Barcelona, Spain 13-16 june; ABO067.	1
2.	Association of HLA class 2 histocompatibility complex alleles with susceptibility to rheumathoid arthritis. S.M.Percinkova, N.Marina, M.Grlickov, D.Antova, A.Karadzova, S.Pavlova, B.Osmeni, D.Spasovski, A.Petlichkovski, M.Spirovski, Annals of Rheumathoid disease.2005; 64(suppl3): 561. Annual European congress of Rheumatology, EULAR 2005; Vienna, 08-11 june; ABO044	1
3.	Clinical utility of anti-cyclic citrullinated peptide antibody assay in patients with rheumathoid arthritis. Marina N, Spasovski D, Damjanovska L, Percinkova SM, Gruev T, Calovski J. Annals of Rheumatic Disease.2009;68(suppl 3):734.	1

	Апстракти објавени во зборник на конференција-национални	
	1. Ултразвук во дијагнозата и менаџирањето на ревматските болести. Б.Османи, С.Павлова, Д.Спасовски, Д.Антова, СМ.Перчинкова, М.Грличков, С.Мицева-Ристовска. Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, ОП-12,2013; 65	0.5
	2. Карпал тунел синдром-дијагностичка и клиничка евалуација Е.Сандевска, М.Бојациоска, Б.Османи, Д.Спасовски, С.Павлова, И.Кафеџиска. Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, ОП-22,2013; 74	0.5
	3. Потенцијалот на антителата од ИгА класата против нативната dsDNA во мониторирањето на активноста на болеста кај болните од СЛЕ. Д.Антова, С.М. Перчинкова, Г.Божиновски, И.Кафеџиска, Б.Османи, М.Трајановска, М.Н Котевска, А.С.Карацова, С.Павлова, Љ.Рајчевска, С.Видинич, М.Бојациоска, Е.Сандевска, Д.Спасовски, Ф.Гучев. Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на абстракти. Охрид, 2013; П-03, 81	0.5
	4. Вонзглобен ревматизам кај хоспитални болни во периодот од 2000 до 2012 година.	

	И.Кафеџиска, Ј.чаловски, М.Грличков, С.М Перчинкова, Д.Антова, Е.Сандевска, М.Бојаџиоска, Д.Спасовски, С.Павлова. Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, П-20,2013; 98	0.5
	5. Корелација на ДАС-индексот со функционалниот капацитет и sharp-радиографски индекс на дланките кај ревматолошкиот артритис. И. Кафеџиска, М. Грличков, Ј. Чаловски, Г. Божиновски, С.М. Перчинкова, Д. Антова, Љ. Дамјановска, М. Бојаџиоска, Д. Спасовски. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, 2009;ОП-10, 53-54.	0.5
	6. АСР-критериуми за процена на тераписки одговор од метатраксат кај ревматоиден артритис. И. Кафеџиска, М. Грличков, Ј. Чаловски, С. М. Перчинкова, Ѓ. Божиновски, Н. Марина, Д. Антова, Д. Спасовски, С. Павлова, Е. Сандевска. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, П-23, 2009; 88-89.	0.5
	7. Потенцијалот на антителата од ИгА класата против нативната dsDNA во мониторирањето на активноста на болеста кај болните од СЛЕ. Д.Антова, И.Кафеџиска М. Котевска, М.Трајановска, А.Стојановска, С.Павлова, С.Видинич, Б.Османи, Е.Сандевска, Љ.Дамјановска, М.Бојаџиоска, Д.Спасовски, Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, 2009; П-01, 69.	0.5
	8. Асоцијација помеѓу N-Acetyl-β-D-Glucosaminidase и крвниот притисок кај ревматоидниот артритис артритис третиран со кетопрофен и метотрексат. Ј. Чаловски, Д. Спасовски, Н. Марина, И. Кафеџиска, М. Грличков, С. Перчинкова, Ѓ. Божиновски, Б. Османи, С. Богдановска, Т. Груев. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на абстракти. Охрид, 2009;П-25, 89.	0.5
	9. Некротичен васкулит кај ревматоиден артритис, приказ на случај. Б.Османи, Д.Антова, Д.Спасовски, Е.Сандевска, М.Грличков. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, П-26,2009; 90.	0.5
	10. Хроничен тофусен гихт-приказ на случај.	

	Д.Бислими, А.Трајковска, Н.Марина, Љ.Дамјановска, Д.Спасовски. Зборник на апстракти, 17. Конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество. Охрид ПП-1, 2007, стр.71.	0.5
	11. Секундарен Сјогрен синдром кај пациентите со ревматоиден артритис. Д. Антова, М. Грличков, Ј. Чаловски, С. Перчинкова, Н. Марина, М. Крстевска, А. Стојановска, С. Павлова, С. Видиниќ, Б. Османи, Д. Спасовски: Зборник на апстракти, 17 Конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество. Охрид, ПП-14, 2007.стр. 76.	0.5
	12. Дијагностичка вредност на анти-цикличните цитрулинарни пептидни антитела кај ревматоидниот артритис. Љ. Дамјановска, Н. Марина, Г. Божиновски, С.М. Перчинкова, Ј. Чаловски, Д. Антова, Д. Спасовски, И. Кафеџиска. Зборник на апстракти, 17. Конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2007,ОП-1, стр.65.	0.5
	Секциски предавања на научно стручен собир/ со меѓународно учество	
1.	BITs 3 rd Symposium on SEB Enzymes and Biocatalysis 25-28.04.2012. Molme, Sweden. Theme: Design Robust Enzymes in a new era. Dejan Spasovski: Title: N-acetyl-B-D Glikozaminidase as a tracer for evaluation of nephrotoxicity in patients with Rheumathoid arthritis treatth with Ketoprofen and Metotrexate.	2
	Секциско предавање на научно стручен собир/ со меѓународно учество-орална презентација	
1.	Корелација помеѓу N-Acetyl-β-D-Glucosaminidase и фармацевскиот облик и доза на кетопрофен и метотрексат кај ревматоиден артритис. Д. Спасовски , Н. Марина, Ј. Чаловски, М.Грличков, С. Перчинкова, Ѓ. Божиновски, Б. Османи, Љ.Рајчевска, Т. Груев, В.Јаневска, А.Љатифи, Т.Сотирова. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, 2009; П-30; 94-95.	1

2.	<p>Поврзаност меѓу N-Acetyl-β-D-Glucosaminidase и Анти ЦЦП втора генерација кај ревматоиден артритис третиран со кетопрофен и метотраксат,</p> <p>Д. Спасовски, Н. Марина, Ј. Чаловски, М. Грличков, С. Перчинкова, Ѓ. Божиновски, С. Богдановска, Т. Груев. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 9-3. 10. 2009, Зборник на апстракти, П-32; стр. 96.</p>	1
3.	<p>Утврдување на дијагностичката вредност на анти-ЦЦП 2 генерација како просејувачки тест кај ревматоиден артритис.</p> <p>Д.Спасовски, Н.Марина, Ј.Чаловски, С.Перчинкова, Т.Груев, Љ.Рајчевска, Д.Антова. Зборник на апстракти, 17. Конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество. Охрид, ПП-15 2007, стр.76.</p>	1
4.	<p>Асоцијација помеѓу N-Acetyl-β-D-Glucosaminidase и ДАС28 индекс на активност на болеста кај ревматоиден артритис третиран со кетопрофен и метотрексат.</p> <p>Д.Спасовски, Н.Марина, Ј.Чаловски, И.Кафеџиска, В.Јаневска, Б.Дејанова, М.Сланинка-Мицевска. С.Алабаковска. Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, 2013; 61, ОП-09.</p>	1
5.	<p>Корелација помеѓу N-Acetyl-β-D-Glucosaminidase и визуелна аналогна скала кај ревматоиден артритис третиран со кетопрофен и метотрексат.</p> <p>Д.Спасовски, Н.Марина, Ј.Чаловски, И.Кафеџиска, В.Јаневска, Б.Дејанова, М. Сланинка-Мицевска. С.Алабаковска. Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Зборник на апстракти. Охрид, 2013; 88, П-10</p>	1
6.	<p>The diagnostic value of Anti-DS DNA and ANA in patients with CNS lupus.</p> <p>Spasovski D, Marina N, Calovski J, Rajcevska Lj, Antova D. 4 Congress of neurologists of Macedonia with international participation, Ohrid,2008, Abstract book, page 112. P-70</p>	1
7.	<p>The The diagnostic value of Anti-DS DNA in central nervous system involvement in systemic lupus erythematosus.</p> <p>Spasovski D, Marina N, Calovski J, Rajcevska Lj, Antova D. 4 Congress of neurologists of Macedonia with international participation, Ohrid,2008, Abstract book, page 113. P-71</p>	1

--	--	--

Секциско предавање на научно стручен собир		
1.	Дисабилитет кај ревматоиден артритис во ерата на биолошка терапија, 3 Академија за ревматоиден артритис; 3-5 мај 2012 година, хотел Радика, Леуново (Маврово)	1
2.	N-Acetyl- β -D-Glucosaminidase како трасер на нефротоксичност кај пациенти со Ревматоиден артритис третирани со Нестероиден антиревматик и метотрексат; 03.12. 2010 година, Дојран, Хотел Алкалоид; Стручен состанок на ревматолошка секција на тема: Новини во дијагностицирањето и лекувањето на остеоартритисот	1
3.	Третман на акутно болно рамо. Меѓународен саем на медицина, дентална и фармацевтска опрема, Зборник на научни трудови, 10-13 мај 2005 година, Скопје	1
Предавања на Катедра за Интерна медицина (четри)		
1.	Panicullitis nodularis febrilis -приказ на случај; 23.11.2006	1
2.	NAG ензимурија како трасер за нефротоксичност кај пациенти со ревматоиден артритис третирани со кетопрофен и метотрексат. 19.03.2009	1
3.	Xantelazma и ревматоиден артритис -приказ на случај; 06.10.2011	1
4.	Lipoedema fuska -приказ на случај; 31.10.2013	1
	вкупно	7
	ВКУПНО	173,6

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		
1.	Стручна монографија со позитивна рецензија од проф. д-р. Маја Сланинка-Мицевска, проф. д-р.Трајан Балканов, Институт за претклиничка фармакологија Едукативен прирачник за воспалителни ревматски заболувања, Скопје, 2015 СIP 616-002.77(035)	8

	616.72-002.77(035) ISBN 978-608-65885-1-9 COBISS.MK-ID 99309066	
2.	Стручна монографија со позитивна рецензија од проф. д-р. Маја Сланинка-Мицевска, проф. д-р.Трајан Балканов, Институт за претклиничка фармакологија Проценка на васкуларно оштетување кај ревматоиден артритис. Скопје, 2015 CIP 616.72-002.77-06:616.13/.14 ISBN 978-608-65885-2-6 COBISS.MK-ID 99311114	8
3.	Стручна монографија со позитивна рецензија од проф. д-р. Маја Сланинка-Мицевска, проф. д-р.Трајан Балканов, Институт за претклиничка фармакологија	8
4.	Стручна монографија со позитивна рецензија од проф. д-р. Маја Сланинка-Мицевска, проф. д-р.Трајан Балканов, Институт за претклиничка фармакологија Утврдување на карпална нестабилност и колапс кај ревматоиден артритис. Скопје, 2015 CIP 617.575:616.72-002.7 ISBN 978-608-65885-3-3 COBISS.MK-ID 99308810	8
5.	Стручна монографија со позитивна рецензија од проф. д-р. Маја Сланинка-Мицевска, проф. д-р.Трајан Балканов, Институт за претклиничка фармакологија Ренално засегање кај ревматоиден артритис, Скопје, 2015 CIP 616.72-002.77-06:616.61-008.64 ISBN 978-608-65885-4-0 COBISS.MK-ID 99309578	8
6.	Стручна монографија со позитивна рецензија од проф. д-р. Маја Сланинка-Мицевска, проф. д-р.Трајан Балканов, Институт за претклиничка фармакологија	

	<p>Најчести деформитети на шакта и стапалото кај ревматоиден артритис, Скопје, 2015</p> <p>CIP 616.72-002.77:617.575/.578 616.72-002.77:617.585/.588</p> <p>ISBN 978-608-65885-5-7</p> <p>COBISS.MK-ID 99310858</p>	8
	<p>Воведување на нова лабораториско/клиничка или јавно здравствена метода во областа на медицинските науки и здравството за прв пат во државата или институцијата</p> <p>N-acetyl-β-D-glucosaminidasa enzymuria, Asymmetric dimethylarginine -NAG, Microalbumin</p>	4 4
	<p>Клиничка или научно-апликативна студија во областа на медицинските науки и здравството</p> <p>Утврдување на дијагностичка вредност на N-acetyl-β-D-glucosaminidasa enzymuria Microalbuminuria кај пациенти со Ревматоиден артритис</p> <p>Утврдување на дијагностичка вредност на Asymmetric dimethylarginine како индикатор за проценка на ендотелна дисфункција кај пациенти со Ревматоиден артритис</p>	2 2
	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2
	Завршена супспецијализација во областа на медицинските науки и здравството	1
	ВКУПНО	63

	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
1.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	1

	Член на Editorial Board of Jacobs Journal of Orthopedics and Rheumatology, USA	
2.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание Член на Editorial Board of Archives of Clinical Nephrology, Peertechz Journal, INDIA	1
3.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание Член на Editorial Board of Austin Emergency Medicine, USA	1
4.	Член во организационен одбор на Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Охрид, 2009	1
5.	Член на претседателството на програмскиот одбор на Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, Охрид, 2009.	0.5
6.	Член во организационен одбор на Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 2013	0.5
7.	Член на претседателството на програмскиот одбор на дегенеративни ревматски заболувања и Ревматски заболувања во детска возраст на Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР. Охрид, 2013	0.5
8.	Член е на Македонската Ревматолошка Асоцијација-МААР	0.5
9.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (носител) Determination of the diagnostic values of asymmetric dimethylarginine as an indicator for evaluation of the endothelial dysfunction and subclinic atherosclerosis in patient with rheumathoid arthritis Министерство за образование и наука на Република Македонија, 2011-2013.	0.5
10.	Подготовка на национален документ-стратегија Упатства за практикување медицина заснована на докази во 5 тома; 2007 година; Проект на Министерството за здравство на Република Македонија	2
	ВКУПНО	8,50

--	--	--

ПЕРСОНАЛИЗИРАНИ РЕФЕРЕНЦИ КА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР НА ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНООБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	109,87
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	173,6
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	63
ДЕЈНОСТ ОД ОПШТЕСТВЕН ИНТЕРЕС	8,5
ВКУПНО	354,97

РЕЦЕНЗЕНСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Силвана Јованова с.р
2. Проф. д-р Соња Генадиева Ставриќ с.р
3. Проф. д-р Петар Дејанов с.р
4. Доц. д-р Ирена Кафеџиска с.р
5. Н.сов. д-р Лујза Груева с.р

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на насл. доц. д-р Биљана Герасимовска-Китановска, насл. доц. д-р Сашо Гелев и помл.ас.д-р Дејан Спасовски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите, Комисијата заклучи дека насл. доц. д-р Биљана Герасимовска-Китановска, насл. доц. д-р Сашо Гелев и помл.ас.д-р Дејан Спасовски поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани за научни работници по предметот интерна медицина.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, насл. доц. д-р Биљана Герасимовска-Китановска, насл. доц. д-р Сашо Гелев и помл.ас.д-р Дејан Спасовски да бидат избрани во звањето научен соработник по предметот интерна медицина.

РЕЦЕНЗЕНСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Силвана Јованова с.р
2. Проф. д-р Соња Геннадиева Ставриќ с.р
3. Проф. д-р Петар Дејанов с.р
4. Доц. д-р Ирина Кафеџиска с.р
5. Н.сов. д-р Лујза Груева с.р

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ-ДОКТОРАНД ПО ПРЕДМЕТОТ ОФТАЛМОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Утрински весник“, „Дневник“ и „Коха“ од 2.2.2016 година и исправката објавена на 3.2.2016 година, а кој се однесува за избор на наставнонаучни, научни и насловни звања и асистенти-докторанди, и врз основа на Одлуката на Наставно- научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XV редовна седница одржана на 22.2.2016 година, за избор на 2 асистенти–докторанди по предметот офталмологија, формирана е РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА во состав:

- 1. проф. д-р Весна Димовска Јорданова,**
- 2. проф. д-р Милена Голубовиќ,**
- 3. н.с.ор. д-р Емилија Гошевска Даштевска.**

На објавениот конкурс за избор на 2 асистенти-докторанди по предметот офталмологија, во предвидениот рок се пријави кандидатката д-р Наташа Трпевска Шекеринов. Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Наташа Трпевска Шекеринов

---

1. Биографски податоци

Кандидатката д-р Наташа Трпевска Шекеринов е родена во Скопје, на 23 ноември 1983 година. Основно и средно образование завршила во Скопје, ДСМУ „Д-р Панче Караџозов“, отсек фармацевтски техничар со одличен успех (5, 0). На Медицинскиот факултет во Скопје дипломирала на 7.11.2008 година со просечна оценка 9, 23. Во 2009 година запишала приватна специјализација на Катедрата за офталмологија, а од октомври 2010 година е во редовен работен однос при ЈЗУ Универзитетска клиника за очни болести во Скопје. Специјалистичкиот испит го положила на 20.12.2013 година и се стекнала со звањето специјалист-офталмолог. Запишана е во првата генерација на трет циклус студии-докторски студии при УКИМ и во тек е на изработка на докторската дисертација.

Активно го користи англискиот јазик (PET- B1) и има основно познавање на италијанскиот јазик.

2. Стручна активност

Кандидатката е активно вклучена во редовните работни активности на Универзитетската клиника за очни болести во Скопје.

Во тек на студирањето била вклучена во работата на студентската организација на Медицинскиот факултет и престојувала на едномесечни студентски размени и тоа: август 2007 година во Минхен, Германија, на Одделот за ортопедија под менторство на Prof. D-r. Reiner Gradinger и август 2008 година Порто, Португалија, на Одделот за офталмологија, под менторство на Prof. D-r. Manuel Falco, Hospital Sao Joao, Porto, Portugal.

Учествува активно на стручни состаноци, симпозиуми, стручни работилници и конгреси во земјата и во странство. Поседува сертификати за завршени курсеви и тоа: 2010, Training program on progressive lens retraction by Essilor Training Team Skopje, Macedonia; 2011, завршен курс „ Vidni zivac kod Glaucoma“ Belgrade, Serbia; 2013, Balkan Ophthalmology Wet Lab Course- Phaco, Sofia, Bulgaria; 2014, учество на курс „ 5 th. LOEC Age Related Macular Degeneration Course“ Prague, Czech Republic.

Во септември 2013 година е избрана за соработник на Катедрата за Офталмологија (за периодот 1.9.2013 - 1.9.2014), а во својство стручњак од практиката е ангажирана од 1.9.2014 година, па се до денес за изведување на практична настава по предметот офталмологија и клиничко испитување за студентите на Медицинскиот факултет при УКИМ.

3. Научноистражувачка дејност

За рецензија кандидатката ги има доставено следниве трудови:

1. Spontaneous closure of traumatic macular hole /Case report/ Trpevska Natasha, Angelovska A., Shekerinov D., Golubovic M., Dimovska- Jordanova V., 12 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS), Budva, Montenegro, 2015.

2. Blepharoplasty: benefits, complications and solutions Spasov V., Shekerinov D., Trpevska N., Stavric D., 12 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS), Budva, Montenegro, 2015.

3. Evaluations of corneal changes in chemical burns with anterior segment optical coherence tomography; Magdalena Antova Velevska, Hristijan Duma, Natasha Trpevska SEEJO, article 12. 2015.

4. Значењето на оптичката кохерентна томографија во евалуација на идиопатската макуларна дупка Наташа Трпевска; VOX Medici, прилог- Офталмологија, јуни 2014.

5. Проценка на влијанието на ЈАГ-капсулотомијата врз интраокуларниот притисок, Наташа Трпевска, Весна Димовска Јорданова; МЈО 2014 VOL 1, UDK 617.741-004.1-089.85.621.375.826 ISSN 1857-9523.

6. Евалуација на Идиопатска централна серозна хориоретинопатија со оптичка кохерентна томографија / Evaluation of the idiopathic central serous chorioretinopathy with Optical Coherent Tomography/ Наташа Трпевска, Весна Димовска Јорданова, Мак.мед.преглед 2013; 67(2):118-122.
7. Преден увеитис придружен со ирис пигмент епителитис / anterior uveitis with iris pigment epithelitis / Милена Голубовиќ и Наташа Трпевска, Мак.мед.преглед 2013; 67(2): 111-114.
8. Corneal optico-coherence tomography experience and applications Antova M., Duma H., Ismaili I., Sazdovski I., Trpevska N. ; 10 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Ohrid, Macedonia, 2013.
9. Correlations between changes of peripapillary nerve fiber and the central corneal thickness at primary glaucoma evaluated with optical coherence tomography Dimovska Jordanova V., Blazevska Buzarovska K., Bogdanova I., Trpevska N., ; 10 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Ohrid, Macedonia, 2013.
10. Assessment of the characteristics of central serous chorioretinopathy through with optical coherence tomography Trpevska N., Shekerinov D., Velevska Antova M., Dimovska Jordanova V., ; 10 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Ohrid, Macedonia, 2013.
11. Assessment of the thickness of the cornea during the early postoperative period of senile cataract phacoemulsification I Sazdovski, A. Angelovska, N. Trpevska, D. Stavric, V. Jordanova Dimovska; 10 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Ohrid, Macedonia, 2013.
12. Relapsing hyphema – case report Angelovska A., Fileva V., Trpevska N., Velevska Antova M., Dimovska Jordanova V.,; 10 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Ohrid, Macedonia, 2013.
13. The importance of the perimetry pachymetry and the OCT in treatment of early glaucoma Blazevska Buzarovska K., Dimovska V., Bogdanova V., Trpevska N., ; 10 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Ohrid, Macedonia, 2013.
14. Evaluations of the macular hole with optical coherence tomography Trpevska N., Angelovska A., Spasov V., Golubovic M, Dimovska Jordanova V., ; 10 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Ohrid, Macedonia, 2013.
15. RNFL thickness evaluated by OCT in patients with POAG Vesna Dimovska, Natasha Trpevska; 9 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Portoroz, Slovenia, 2012.
16. Aggressive posterior retinopathy of prematurity –a case report Bekim Tateshi, Vesna Dimovska Jordanova, Antova Velevska Magdalena, Natasha Trpevska, Velkovska Bisera, A. Oros; 9 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Portoroz, Slovenia, 2012.
17. OCT of the anterior segment – patient with opaque cornea after trauma, Natasha Trpevska, Magdalena Antova Velevska, Vesna Dimovska Jordanova Hristijan Duma, Bekim Tateshi ; 9 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Portoroz, Slovenia, 2012.

18. Cogan- Reese Syndrome – a case report; Ilir Osmani, Vesna Dimovska, Natasha Trpevska, Sasho Gjorgjioski; 9 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Portoroz, Slovenia 2012.

19. Bilateral anterior uveitis following zoledronic acid therapy in prostatic cancer Natasha Trpevska, Dejan Shekerinov, Karolina Blazevska Buzarovska, Milena Golubovic; ; 9 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Portoroz, Slovenia 2012.

20. Specific clinical entity of anterior uveitis Milena Golubovic, Hristijan Duma, Natasha Trpevska; 9 Congress of South East European Ophthalmology Society (SEEOS) Portoroz, Slovenia, 2012.

21. The effects of UV rays on the eyes Natasha Trpevska, Sonja Janeva Celakoska, Bekim Tateshi VIII Congress of the South East European Ophthalmological Society, Istanbul, Turkey, 2011.

22. Modern Society problem Computer Vision Syndrome Shekerinov D., Trpevska N., Duma H., Spasov V., Tateshi B.,; VIII Congress of the South East European Ophthalmological Society (SEEOS), Istanbul, Turkey, 2011.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По разгледувањето на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката и доставената документација, Комисијата заклучи дека ги задоволува условите за избор во звањето асистент-докторанд пропишани со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти- докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува Наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на д-р Наташа Трпевска Шекеринов.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, **д-р Наташа Трпевска Шекеринов** да биде избрана во звањето **асистент-докторанд** по предметот офталмологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Весна Димовска Јорданова, с.р**
- 2. Проф. д-р Милена Голубовиќ, с.р**
- 3. Н.с.р. д-р Емилија Ѓошевска Даштевска, с.р**

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕТО НА
ПОЛИМОРФИЗМИТЕ НА ГЕНИТЕ ВКЛУЧЕНИ ВО ФОЛАТНИОТ
МЕТАБОЛИЗАМ ВРЗ ПОЈАВАТА НА ТОКСИЧНИ ЕФЕКТИ ОД ВИСОКИ
ДОЗИ НА МЕТОТРЕКСАТ КАЈ ДЕЦА СО АКУТНА ЛИМФОБЛАСТНА
ЛЕУКЕМИЈА“ ОД АС. Д-Р БИЛЈАНА ЧОНЕСКА-ЈОВАНОВА, ПРИЈАВЕНА
НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата XVI редовна седница одржана на 6.4.2016 година, со Одлука бр. 0905-1337/9 од 6.4.2016 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Билјана Чонеска-Јованова со наслов „Влијанието на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам врз појавата на токсични ефекти од високи дози на метотрексат кај деца со акутна лимфобластна леукемија“, во состав: проф. д-р Софијанка Гламочанин (претседател), проф. д-р Соња Алабаковска (ментор), проф. д-р Ката Мартинова (член), проф. д-р Сашо Панов (член) и проф. д-р Милка Здравковска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Билјана Чонеска-Јованова, со наслов „Влијанието на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам врз појавата на токсични ефекти од високи дози на метотрексат кај деца со акутна лимфобластна леукемија“, содржи 242 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 216 библиографски единици, меѓу нив научни трудови и книги.

Трудот е структуриран во 8 глави, вклучувајќи ги воведот и заклучните согледувања. Деловите се систематизирани со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **првата глава - вовед** на трудот, изложени се литературниот преглед и теоретската рамка на докторската студија, инциденцата и епидемиологијата, етиологијата, клиничката презентација, дијагнозата и класификацијата на акутната лимфобластна леукемија (АЛЛ), како и цитогенетските и молекуларно-генетските промени. Кандидатката, понатаму, се осврнува и на современите модалитети на терапија на АЛЛ, прогнозата на текот на болеста, особено на раниот одговор на терапијата како прогностички фактор, потоа на минималната резидуална болест (МРД) како прогностички фактор и на релапсот на детската АЛЛ. Во натамошниот текст од воведот, опишани се основните принципи на хемотерапија, видовите на хемотерапевтици и нивниот механизам на дејство, како и токсичните ефекти од хемотерапијата. Следува детален преглед на принципите на терапијата на АЛЛ во детската возраст според протоколите БФМ (Берлин-Франкфурт-Минстер). Опишани се фазите во третманот, како и историјатот, механизмот на дејство, клиничката употреба и токсичните ефекти на метотрексатот (MTX) во третманот на АЛЛ, индивидуализирањето на терапијата и улогата на фармакогенетиката кај АЛЛ. Посебен акцент е ставен врз полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам: *MTHFR* C677T и *MTHFR* A1298C, *TSE* 2R/3R, односно двојната и тројната репетиција во тандем, *RFC1* 80A>G познат и како *SLC19A180*, *MS2756* A/G и полиморфизмот *ABCB1* G2677A/T. Кандидатката ја објаснува асоцијацијата на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам со токсичните ефекти од метотрексатот и со терапевскиот исход.

Втората глава го објаснува **мотивот** на докторската дисертација. Имено, д-р Чонеска-Јованова смета дека, со оглед на тоа што досега во Македонија не е вршена генотипизација на

полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам, ниту пак е анализирано нивното влијание врз ризикот за појава на леукемија, токсичните ефекти од терапијата со високи дози на МТХ и ризикот за релапс на болеста, со оваа студија во иднина ќе се овозможи персонализирање на третманот на пациентите со малигни заболувања, со цел да се постигне нивно излекување и подобар квалитет на живот.

Третата глава се однесува на **целите** на трудот. Кандидатката ги наведува следниве цели: 1. анализа на токсичните ефекти од хемотерапијата со високи дози на МТХ кај пациенти со АЛЛ; 2. генотипизација на пациентите со АЛЛ за шест полиморфизми на гените вклучени во фолатниот метаболизам: *MTHFR* C677T, *MTHFR* A1298C, *MS* 2756A>G, *TS* 2R/3R, *RFC1*80 A>G (*SLC19A1*) и *ABCB1* G2677A/T; 3. да се утврди корелацијата на секој полиморфизам поединечно со појавата на токсични ефекти од високите дози на МТХ, со ризикот за АЛЛ, ЕФС и релапсот на болеста; 4. анализа на влијанието на комбинацијата на два или повеќе полиморфизми на гените вклучени во фолатниот метаболизам врз појавата на токсичните ефекти од МТХ; 5. анализа на асоцијацијата на генските полиморфизми и концентрацијата на МТХ по истекувањето на лекот.

Во **четвртата глава, Материјал и методи**, опишани се начинот на селекција на пациентите, односно на критериумите за влчување и исклучување во студијата, како и анализата на болничките истории и на токсичните ефекти. Понатаму, детално се опишани користените молекуларни анализи, односно изолацијата на геномска DNA, генотипизација на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам, како и статистичката анализа на добиените податоци.

Резултатите од студијата се опишани во **петтата глава**. Во секоја од секциите на оваа глава се наведени резултатите од клиничките и демографските податоци за пациентите и контролната група, како и за испитуваните полиморфизми. Опишани се резултатите од молекуларно-генетските анализи и од споредбите на фреквенциите на генотиповите и алелите за секој од испитуваните полиморфизми, во однос на токсичните ефекти по терапијата, како и со концентрациите на МТХ.

Шестата глава, Дискусија, ја опфаќа критичката споредба на добиените резултати и сознанија со досега објавените слични студии и толкувањата на можните причини за сличностите и разликите во резултатите.

Во **седмата глава**, кандидатката ги наведува следниве **заклучоци**: 1. најчесто манифестирани токсични ефекти во тек и по завршување на терапијата со високи дози на МТХ беа хепатотоксичноста и депресијата на коскената срцевина манифестирана со редукција на хемоглобинот и неутрофилните леукоцити кај повеќе од 50% од пациентите, а потоа следува тромбоцитопенијата кај нешто повеќе од 25% од пациентите. Останатите токсични ефекти се манифестираа кај помалку од 10% од пациентите, но некои од нив биле со сериозни клинички импликации; 2. при анализа на степенот на изразеност на токсичниот ефект (1-4 степен), од вкупно регистрирани 189 епизоди на токсичност во тек на терапијата со МТХ, најзастапени беа токсичните епизоди од трет степен (43,3%) кои можат да имаат сериозни импликации врз третманот и исходот на болеста; 3. тромбоцитопенијата (во пет циклуси на терапија со МТХ) беше најзастапен токсичен ефект од четврт степен, додека најчесто манифестиран токсичен ефект од трет степен беа неутропенијата (во 23 циклуси), потоа анемијата (во 17 циклуси) и хепатотоксичноста (во 12 циклуси); 4. Детерминирани се генотиповите за шест специфични полиморфизми на гените вклучени во фолатниот метаболизам – *MTHFR* (C677T и A1298C), *TSER* (2R/3R), *RFC1* (*SLC19A1* A80G), *MS* (2756 A>G) и *ABCB1* (G2677T/A) и се етаблирани методите за нивна генотипизација; 5. во нашата популација, споредено со податоците од литературата, почесто е застапен варијантниот CC генотип на *MTHFR* A1298C полиморфизмот; 6. застапеноста на останатите полиморфизмите во нашата популација беше во согласност со објавените податоци во литературата за застапеноста на овие полиморфизми во европската популација; 7. *MTHFR* 1298AC генотипот има значаен импакт врз појавата на токсичноста во тек и по завршување на

терапијата со високи дози на МТХ. Пациентите хетерозиготи за овој полиморфизам и пациентите носители барем на еден варијантен алел (С) имаа статистички сигнификантно пониска инциденца на хепатотоксичност и тромбоцитопенија, но имаа повисока инциденца на други токсични ефекти; 8. присуството на *ABCB1* 2677 GA генотипот беше поврзано со намалена инциденца на анемија, додека носителите на варијантниот алел почесто манифестираа орален мукозит; 9. пациентите носители на *TSER* 2R/3R, *TSER* 3R/3R генотипот и носителите на варијантниот 3R алел статистички сигнификантно почесто манифестираа тромбоцитопенија; 10. инциденцата на инфекции во тек и по завршување на терапијата со МТХ беше повисока кај пациентите носители на *MTHFR* 677 CT, *MTHFR* 677 TT, *MTHFR* 1298 AC и *ABCB1* 2677 TT генотипот, без статистичка сигнификантност; 11. споредувајќи ги шесте полиморфизми на гените вклучени во фолатниот метаболизам меѓу студиската и контролната група, беше регистрирана статистички сигнификантна разлика во дистрибуцијата на *TS* 2R/3R, *SLC19A1* 80 AG, *SLC19A1* 80 GG, како и на *ABCB1* GT полиморфизмот кај студиската популација во однос на контролната група. Оваа разлика укажува на зголемен ризик за АЛЛ кај носителите на овие генотипови; 12. при споредба на дистрибуцијата на испитуваните алели меѓу студиската и контролната група беше утврдена статистички сигнификантна разлика во присуството на G алелот на *MS2756* и G алелот на *SLC19A1* 80 полиморфизмот кај студиската во однос на контролната популација, што исто така укажува на зголемен ризик за АЛЛ кај носителите на овие алели; 13. малиот број на пациенти со релапс или егзитус (7,69%), ја ограничија статистичката употребливост на анализи на поврзаноста на генотиповите со ризикот за релапс или летален исход; 14. носителите на дивите генотипови на полиморфизмите *MTHFR* 677 i на *MTHFR* 1298 се поврзани со статистички сигнификантно повисоки концентрации на МТХ 24 часа по завршувањето на терапијата, во однос на индивидуите со хетерозиготните и хомозиготните варијантни генотипови на овие два полиморфизми; 15. поврзаност на повеќе гени вклучени во фолатниот метаболизам и токсични ефекти од хемотерапијата беше утврдена кај носители на хетерозиготниот и варијантниот генотип за *MS* 2756 AG+ *MTHFR* C677T кои имаа зголемена инциденца на инфекции, но без статистичка сигнификантност; 16. не е регистрирана значајна поврзаност кај останатите шест полиморфни генотипови во меѓусебна комбинација со кој било од токсичните ефекти; 17. генотипизацијата на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам сметаме дека се корисни маркери за предвидување на токсичните ефекти од хемотерапијата со високи дози на МТХ и понатамошно индивидуализирање на терапијата на детската АЛЛ. Овие молекуларни анализи би требало да се воведат во редовните дијагностички процедури на децата со АЛЛ пред започнување на хемотерапијата; 18. потребни се понатамошни иследувања, на поголема група пациенти, посебно пациенти со поволна прогноза на АЛЛ. Детектирањето на специфични генски полиморфизми кај овие пациенти би овозможило селектирање на пациенти со зголемен ризик за несакани настани или летален исход во тек на ремисија на болеста како последица на токсичноста од хемотерапијата со високи дози на МТХ; 19. неопходни се понатамошни студии кои би ја истражувале интеракцијата меѓу фармакогенетските полиморфизми и ризикот за неуспех на хемотерапијата со цел се детерминира дали приспособувањето на дозата согласно со генотипот би овозможило зголемена ефикасност на антилеукемискиот третман, намалена токсичност на хемотерапијата и минимален ризик за релапс на болеста.

Предмет на истражување

Испитување на поврзаноста и на можната употреба на селектирани полиморфизми на гените вклучени во фолатниот метаболизам како маркери за предвидување на токсичните ефекти од хемотерапијата со високи дози на МТХ и понатамошно индивидуализирање на терапијата на детската АЛЛ.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во последниве години, молекуларните фармакогенетски анализи се користат како предиктори на клиничкиот одговор и на токсичните ефекти при третманот на малигните

заболувања со хемиотерапевтици. Подрачјето е во рана фаза и сè уште недостасуваат доволно податоци за клиничка примена.

Краток опис на применетите методи

Во оваа ретроспективно-проспективна студија беа вклучени вкупно 108 пациенти. Пациентите беа поделени во 2 групи – студиска и контролна. Студиската група се состоеше од 65 пациенти со АЛЛ кај кои беше извршена генотипизација за полиморфизмите вклучени во фолатниот метаболизам и нивното влијание врз токсичните ефекти и терапискиот исход. Контролната група се состоеше од 43 здрави пациенти кај кои беше спроведена само генотипизација. Од секој пациент по добивање на информирана согласност, беше изолирана геномска DNA и генотипизацијата на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам: *MTHFR* C677T, *MTHFR* A1298C, *TSER* 2R/3R, *SLC19A180*, *MS2756* A/G и *ABCB1* G2677A/T.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Добиените резултати покажаа дека најчесто манифестирани токсични ефекти во тек и по завршување на терапијата со високи дози на МТХ беа хепатотоксичноста и депресијата на коскената срцевина манифестирана со редукција на хемоглобинот и неутрофилните леукоцити кај повеќе од 50% од пациентите, а потоа следеше тромбоцитопенијата кај нешто повеќе од 25% од пациентите. Останатите токсични ефекти се манифестираа кај помалку од 10% од пациентите, но некои од нив беа со сериозни клинички импликации. Беа детерминирани генотиповите за шест специфични полиморфизми на гените вклучени во фолатниот метаболизам – *MTHFR* (C677T и A1298C), *TSER* (2R/3R), *RFC1* (*SLC19A1* A80G), *MS* (2756 A>G) и *ABCB1* (G2677T/A) и беа етаблирани методите за нивна генотипизација. Споредено со податоците од литературата, почесто е застапен варијантниот CC генотип на *MTHFR* A1298C полиморфизмот, додека застапеноста на останатите полиморфизмите беше во согласност со објавените податоци во литературата за застапеноста на овие полиморфизми во Европската популација. По анализата на корелацијата на полиморфизмите вклучени во фолатниот метаболизам и токсичните ефекти од МТХ-от утврдено беше дека *MTHFR* 1298AC генотипот има значаен импакт врз појавата на токсичноста во тек и по завршување на терапијата со високи дози на МТХ. Присуството на *ABCB1* 2677 GA генотипот беше поврзано со намалена инциденца на анемија, додека носителите на варијантниот алел почесто манифестираа орален мукозит. Пациентите носители на *TSER* 2R/3R, *TSER* 3R/3R генотипот и носителите на варијантниот 3R алел статистички сигнификантно почесто манифестираа тромбоцитопенија. Инциденцата на инфекции во тек и по завршување на терапијата со МТХ беше повисока кај пациентите носители на *MTHFR* 677 CT, *MTHFR* 677 TT, *MTHFR* 1298 AC и *ABCB1* 2677 TT генотипот, без статистичка сигнификантност. За анализа на можното влијание на овие полиморфизми врз ризикот за појава на АЛЛ беше компарирано присуството на полиморфизмите меѓу студиската и контролната група. При анализа на влијанието на полиморфизмите врз концентрацијата на метотрексатот беше утврдено дека носителите на дивите генотипови на полиморфизмите *MTHFR* 677CC и на *MTHFR* 1298AA имаа статистички сигнификантно повисоки концентрации на МТХ 24 часа по завршувањето на терапијата. Беше регистрирана зголемена инциденца на инфекции кај носители на хетерозиготниот и варијантниот генотип за *MS* 2756 AG истовремено со *MTHFR* C677T, но без статистичка сигнификантност.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Билјана Чонеска-Јованова, со наслов „Влијанието на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам врз појавата на токсични ефекти од високи дози на метотрексат кај деца со акутна лимфобластна леукемија“, претставува интердисциплинарно истражување во областа на педијатриската хематоонкологија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација се очекува да ги постигне горенаведените

цели и да даде значаен научен придонес во разбирањето на механизмот на токсичните ефекти од високите дози на метотрексат кај децата со акутна лимфобластна леукемија, што ќе овозможи индивидуализирање на терапијата кај децата со акутна лимфобластна леукемија.

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Билјана Чонеска-Јованова, со наслов „Влијанието на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам врз појавата на токсични ефекти од високи дози на метотрексат кај деца со акутна лимфобластна леукемија“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Автори: Билјана Чонеска-Јованова, Ката Мартинова, Соња Алабаковска, Зорица Антевска-Трајкова, Костандина Кузевска-Манева, Светлана Кочева и Александра Јовановска. „Токсични ефекти предизвикани од хемотерапија со високи дози метотрексат кај деца со акутна лимфобластна леукемија“, објавен во: Архиви на јавно здравје, 7(1): 28-34, 2015.
- [2]. Автори: Билјана Чонеска-Јованова, Соња Алабаковска, Ката Мартинова, Сашо Панов, Зорица Антевска-Трајкова, Светлана Кочева и Александра Јовановска. „The influence of MTHFR C677T polymorphism on methotrexate toxicity in pediatric acute lymphoblastic leukemia“, објавен во: Архиви на јавно здравје, 7(1): 35-40, 2015.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: пресек на состојбата на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам во Р. Македонија, со посебен акцент на групата на деца со акутна лимфобластна леукемија и нивното влијание врз појавата на токсичните ефекти од високите дози на метотрексат.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: дијагностика и третман на децата со акутна лимфобластна леукемија, дијагностика на токсичните ефекти од третманот на децата со акутна лимфобластна леукемија, генотипизација на полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам како корисни маркери за предвидување на токсичните ефекти од хемотерапијата со високи дози на метотрексат и понатамошно индивидуализирање на терапијата на акутната лимфобластна леукемија во детската возраст, воведување на овие молекуларни анализи како редовни дијагностички процедури кај децата со акутна лимфобластна леукемија - АЛЛ пред започнување на хемотерапијата.

Можните понатамошни истражувања се: проширување на истражувањето на поголема група пациенти, посебно пациенти со поволна прогноза на АЛЛ. Детектирањето на специфични генски полиморфизми кај овие пациенти ќе овозможи селектирање на пациенти со зголемен ризик за несакани настани или летален исход во тек на ремисија на болеста како последица на токсичноста од хемотерапијата со високи дози на метотрексат. Неопходни се понатамошни студии кои би ја истражувале интеракцијата помеѓу фармакогенетските полиморфизми и ризикот за неуспех на хемотерапијата со цел се детерминира дали приспособувањето на дозата на лекот согласно со генотипот би овозможило поголема ефикасност на антилеукемискиот третман, намалена токсичност на хемотерапијата и минимален ризик за релапс на болеста, што е главна цел и предизвик во лекувањето на АЛЛ во детската возраст.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **ас. д-р Билјана Чонеска-Јованова** со наслов „Влијанието на

полиморфизмите на гените вклучени во фолатниот метаболизам врз појавата на токсични ефекти од високи дози на метотрексат кај деца со акутна лимфобластна леукемија“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Софијанка Гламочанин, претседател с.р.

Проф. д-р Соња Алабаковска, ментор с.р.

Проф. д-р Ката Мартинова, член с.р.

Проф. д-р Сашо Панов, член с.р.

Проф. д-р Милка Здравковска, член

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ ЛАПАРОСКОПСКА НАСПРОТИ ОТВОРЕНА ИНГВИНАЛНА ХЕРНИОПЛАСТИКА-ИНФЛАМАТОРЕН ОДГОВОР И РАН КЛИНИЧКИ ИСХОД “ ОД Д-р Александар Митевски , ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на 16. редовна седница одржана на 6.4.2016 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Александар Митевски со наслов ЛАПАРОСКОПСКА НАСПРОТИ ОТВОРЕНА ИНГВИНАЛНА ХЕРНИОПЛАСТИКА-ИНФЛАМАТОРЕН ОДГОВОР И РАН КЛИНИЧКИ ИСХОД , во состав: проф. д-р Александар Караѓозов (претседател), проф. д-р Никола Јанкуловски (ментор), проф. д-р Ѓорѓи Јота (член), проф. д-р Марија Папазова (член) и проф. д-р Милка Здравковска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Александар Митевски, со наслов ЛАПАРОСКОПСКА НАСПРОТИ ОТВОРЕНА ИНГВИНАЛНА ХЕРНИОПЛАСТИКА-ИНФЛАМАТОРЕН ОДГОВОР И РАН КЛИНИЧКИ ИСХОД, содржи 110 страници компјутерски обработен текст во фонт Arial, со 1,15 проред и големина на букви 12, со 182 фусноти и библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 11 глави. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Првата глава е воведот на трудот, во него се изложени предметот на истражувањето, теоретската рамка и методите на истражувањето, реализиран историски и актуелен пресек за почетоците на примената , развојот на методите кои се компарираат и начинот на кој тие се изведуваат. Кандидатот укажува на предностите на лапароскопската поправка на ингвинална хернија, пред сè на помалата постоперативна болка, побрзата мобилизација и помалиот процент на компликации на местото на херниопластиката, компарирано со отворената метода, повикувајќи се на релевантни светски истражувања.

Втората глава од докторската дисертација е насловена „Цели на трудот“. Во неа, кратко и таксативно се изложени целите на докторската дисертација и хипотезата која ја поткрепуваат. Наведени се од примарните и секундарните цели, и тоа:

1. **Примарна цел** е раниот клинички исход и инфламаторен одговор на пациентите третирани со ТАПП-техника.

2. **Секундарни цели** се компарација на:

- постоперативната болка и аналгезија;
- функционалниот статус и реконвалесценцијата;

- постоперативниот морбидитет;
- времетраењето на оперативниот зафат;
- процентот на окултни хернии кои се откриваат со лапароскопската метода.

Третата глава ги анализира материјалите и методите со кои е извршено истражувањето. Студијата е дизајнирана како контролирана проспективна рандомизирана студија, со предетерминиран протокол и собирање на податоци. Спроведена е во Клиничката болница во Штип, во соработка со Универзитетската клиника за дигестивна хирургија во Скопје и Болницата „8-ми Септември“- Скопје, во период од 3 години, од 2013 до почетокот на 2016 година. Во студијата се вклучени 65 пациенти со примарна унилатерална некомлицирана ингвинална хернија со јасно дефинирани инклузиони критериуми. Групата на испитувани пациенти (лапароскопка) има 35 испитаници. Во контролната група (отворена херниопластика по Lichtenstein) има 30 пациенти.

Јасно се наведени предоперативните испитувања кај пациентите, скалите за болка и функционален статус и параметрите кои ќе се анализираат. Детално е опишано како се извршува оперативниот третман и кои постоперативни иследувања и параметри се земаат за анализа.

Четвртата глава е за статистичката обработка на податоците добиени во текот на истражувањето. Податоците се внесени во компјутерска база на податоци, а потоа статистички се обработувани со помош на следниве статистички методи:

1. сите податоци од интерес за изработка на трудот се табеларно и графички прикажани;
2. кај сериите со нумерички белези, дистрибуцијата на податоците е тестирана со Test for normality: Kolmogorov-Smirnov тест, Lilliefors-test и Shapiro-Wilks W тест;
3. дескрипција на квантитативните податоци е направена со мерките на централна тенденција (аритметичка средина/просек) и мерките на дисперзија (стандардна девијација), а на квалитативните со односи и пропорции;
4. тестирање на значајност на разликите меѓу две аритметички средини кај независните примероци (помеѓу групите) при правилна дистрибуција е направено со Student – t тест за независни примероци, а кај варијаблите кај кои постои неправилна дистрибуција е направено со непараметарскиот Mann-Whitney U Test;
5. тестирање на значајност на разликите меѓу две аритметички средини кај зависните примероци (во групите) при правилна дистрибуција е направено со Student – t test за зависни примероци, а кај варијаблите кај кои постои неправилна дистрибуција е направено со непараметарскиот Wilcoxon Matched Pairs тест;
6. за одредување на значајност на разлики помеѓу две пропорции кај зависните примероци користен е Wilcoxon Matched Pairs Test, а кај независните примероци применет е Mann-Whitney U Test;
7. за одредување на значајност на разлики помеѓу три и повеќе пропорции кај зависните примероци користена е Friedman ANOVA;
8. за сигнификантни се сметани сите оние резултати каде што вредноста на $p < 0,05$.

Во **петтата глава** се дадени резултати, а **шестата глава** е дискусија. Во дискусијата критички се анализирани добиените резултати од истражувањето, кои се споредени со досегашните испитувања во науката. Направена е компарација на раниот клинички исход преку анализа на постоперативната болка, постоперативниот морбидитет, функционалниот статус и реконвалесценцијата. Се анализира времетраењето на оперативниот зафат, времето на испис од болница, како и

инфламаторниот одговор преку CRP(C reactive protein), леукоцити во диференцијална крвна слика и гликемија. Добиените резултати за времетраењето на оперативниот зафат покажуваат значително пократко времетраење на отворената метода. Останатите резултати и нивното споредување укажа значително помала постоперативна болка кај лапароскопската метода, помал морбидитет и пократок престој на пациентите во болница кај лапароскопската група, што одговара и на резултатите од студиите кои се споредуваат и се користеа во дискусијата. Анализата на реконвалесценцијата и функционалниот статус исто така беа во полза на лапароскопската метода. Во однос на инфламаторниот одговор не се најде сигнификантна разлика помеѓу двете методи. Кандидатот ја анализира можната причина за овие резултати и дава соодветно објаснување поткрепено со резултати од слични студии.

Седмата глава е заклучокот. Во заклучните согледувања се истакнува дека пациентите третирани со лапароскопската ТАПП-метода, споредено со пациентите третирани со отворената Lichtenstein метода имаат подобар ран клинички исход. Се заклучува дека параметрите кои го поткрепуваат подобриот ран клинички исход се периоперативната болка, поретката појава на рани постоперативни компликации што води до пократка на хоспитализација, подобар постоперативен функционален статус и реконвалесценција кај лапароскопската метода. Корелација помеѓу раниот клинички исход и инфламаторниот одговор не е најдена.

Се заклучува дека времетраењето на оперативниот зафат е пократко кај пациентите кои се третирани со отворената Lichtenstein-метода, а предноста на лапароскопската ТАПП-метода претставува интраперитонеалната експлорација и откривањето на окултните хернии чие третирање може да ја спречи натамошната симптоматологија и морбидитет.

Од **осмата до единаесеттата глава** се сместени апстрактот, индексот и литературата на докторската дисертација.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во студијата се параметрите кои укажуваат на раниот клинички исход кај двете компарирани методи на поправка на ингвинална хернија: постоперативната болка, постоперативниот морбидитет, функционалниот статус и реконвалесценцијата. Исто така се испитува времетраењето на оперативниот зафат, постоперативната хоспитализација и инфламаторниот одговор како параметри за компарација на двете методи на поправка на ингвиналната хернија.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Најчест оперативен зафат во општата хирургија претставува ингвиналната херниопластика. Се смета дека во целата адултна популација се јавуваат во 15%, а односот меѓу половите е околу 90% спрема 10%, мажи во однос на жени. Околу 2 милиона ингвинални херниопластики годишно се изведуваат во светот, од кои околу 800 000 во САД.

Во Република Македонија, податоци за болни лекувани од ингвинална кила има до периодот од 2006 (според Институтот за јавно здравје), со пораст од 100 херниопластики секоја година од 2001 до 2006, кога имаме вкупно 1851 (според годишниот пораст сметаме дека во 2012 има околу 2000 херниопластики). Бројот на

пластики на ингвинална кила во 2012 во Клиничката болница во Штип изнесувал 235 (нема лапароскопски), а на Клиниката за дигестивна хирургија во Скопје, 147.

Краток опис на применетите методи

ОПЕРАТИВЕН ТРЕТМАН. Во лапароскопски испитуваната група пациентите се третирани со ТАПП (трансабдоминална преперитонеална) техника. Предоперативно е дадена една доза на антибиотик парентерално од групата на цефалоспорини 3 генерација, кај алергични пациенти на цефалоспорини се користи ампицилин, клиндамицин или хинолонски препарат парентерално. Пациентот поставен во 10-15° Trendelenburg – ова положба со рацете покрај телото и без уринарен катетер изведена е стандардна лапароскопска ТАПП-процедура (интраабдоминален притисок со CO₂ до 12mm Hg). Директните и индиректните килни кеси се редуцираат и се прави преперитонеален простор зад миопектинеалниот отвор, трансверзалната фасција кај поголемите директни хернии се фиксира за Соорег-овиот лигамент со еден или два такери. Се користи голема еднинечна полипропиленска мрежа-протеза (со маса > 35 г/м²) широка 13-15 см и висока на медијалниот (среден) дел 10-12 см и на латералниот 8 см. Фиксирана е со титаниумски спирални “такери”, 1-3 на Соорег –овиот лигамент, по 1-2 на задната страна на правите абдоминални мускули, и еден латерално на ниво на предната горна илијачна спина. Перитонеумот се затвора над мрежата со титаниумски такери.

Пациентите во контролната група се третирани со стандардна предна отворена метода на херниопластика со полипропиленска протеза – техника по Lichtenstein. Пациентите примија предоперативно доза на антибиотик парентерално како и кај испитуваната група. Оперативниот зафат се изведува без уринарен катетер со инцизија и дисекција на ткивото до задниот ѕид на ингвиналниот канал. Се дисецираат и нервите (најчесто илиоингиналниот, а потоа илиохипогастричниот и гениталната гранка на генито-феморалниот нерв) се прави кремастеректомија и се дисецира килното кесе (директно или индиректно) кое се враќа во предперитонеалниот простор. Се поставува полипропиленска мрежа-протеза (со маса > 35 г/м²) со димензии 13-15 см на 7-8 см со направен шлиц за фуникулусот. Протезата се фиксира со полипропиленски шев 3/0.

ВРЕМЕТРАЕЊЕ НА ОПЕРАТИВЕН ЗАФАТ И ИСПИШУВАЊЕ ОД БОЛИЦА. Се евидентира траењето на оперативните зафати од инцизија на кожата до затворање на оперативните рани и времето на испис во постоперативни денови.

БОЛКА. Болката се евидентира со ВРС(VRS-Verbal Rating Scale) со четири степени: 1- без болка, 2-умерена болка, 3-силна болка, 4-многу силна болка, предоперативно, ПОД 1, ПОД 3 и ПОД 7 (ПОД- постоперативен ден). Индиректен податок за болката се добива и од бројот на таблети(аналгетик) потребни во тек на денот за да нема болка (која го лимитира извршувањето на секојдневните активности).

ФУНКЦИОНАЛЕН СТАТУС. Се користи ВРС –Вербална рејтинг-скала (VRS-Verbal Rating Scale) со четири степени: 1-способен, 2-лесно уморен, 3-уморен, 4-малаксан предоперативно, ПОД 1, ПОД 3 и ПОД 7.

ПОСТОПЕРАТИВЕН МОРБИДИТЕТ. Се евидентира појава на сером, хематом, или инфекција на оперативна рана на денот на исписот и 7-от пост оперативен ден. Исто така се евидентира и уринарната ретенција со потребата од катетеризација на мочниот меур.

РЕКОНВАЛЕСЦЕНИЈА. Се одредува реконвалесценција во однос на извршување на секојдневните активности во постоперативни денови (ПОД).

ИНФЛАМТОРЕН ОДГОВОР. Лабораториски инфламаторниот одговор се евидентира преку мерење на CRP(C reactive protein - Ц-реактивен протеин), леукоцити во диференцијална крвна слика и гликоза во серум.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Во студијата се анализирани вкупно 62 пациенти (тројца од 65 вклучени во лапароскопската група се исклучени заради интраоперативна верификација на окултна контралатерална ингвинална хернија), кои според методата на хируршката интервенција се рандомизирани во две испитувани групи. Првата група (N1) ја чинат 32 пациенти оперирани со ТАПП, а втората испитувана група (N2) од 30 пациенти се оперирани по методот на Lichtenstein. Просечната возраст на вкупниот број испитаници (N=62) изнесуваше $46,1 \pm 13,7$ години. Просечната возраст на пациентите оперирани со ТАПП изнесуваше $44,5 \pm 12,6$ години, а на оперираните по Lichtenstein $47,7 \pm 14,9$ години. Анализата покажа дека непостои статистички значајна разлика во однос на возраста помеѓу двете испитувани групи.

Просечното времетраење на интервенцијата кај пациентите оперирани со ТАПП изнесуваше $45,3 \pm 11,7$ минути, а на оперираните по Lichtenstein $34,8 \pm 5,3$ минути. Направената анализа покажа дека постои статистички значајна разлика во однос на времетраењето на интервенцијата помеѓу двете испитувани групи, односно интервенцијата значајно пократко траела кај пациентите оперирани според Lichtenstein. Најголем број од пациентите -19(59,7%), оперирани со ТАПП, беа испишани по 1 ден од интервенцијата, а останатите 13(40,6%) по два дена/на вториот ден од интервенцијата. Од оперираните пациенти по Lichtenstein, најголем број-17(56,7%) беа испишани по два дена, 7(23,3%) лица по 3 дена, а само 6(20%) лица по 1 ден од интервенцијата. Постои статистички значајна разлика во однос на постоперативните денови при испис помеѓу двете испитувани групи, односно значајно пократко се задржуваа во болница пациентите кои беа оперирани со ТАПП.

Непостои статистички значајна разлика во однос на присутноста и интензитетот на болката при кашлање пред операцијата помеѓу двете испитувани групи. Првиот постоперативен ден, 19(59,4%) пациенти оперирани со ТАПП изјавија дека немаат болка, а 13(40,6%) дека чувствуваат умерена болка. Од оперираните со Lichtenstein методата, 24(80%) пациенти потврдија умерена, а 6(20%) присуство на силна болка. Анализата покажа дека постои статистички значајна разлика во однос на присутноста и интензитетот на болката на првиот пост оперативен ден помеѓу двете испитувани групи. Првиот постоперативен ден, при кашлање, 31(96,9%) пациент оперирани со ТАПП изјавија дека имаат умерена болка, а 1(3,1%) пациент дека нема болка. Од оперираните со Lichtenstein методата, 6(20%) пациент потврдија умерена, а 24(80%) присуство на силна болка при кашлање. Анализата покажа дека постои статистички значајна разлика во однос на присутноста и интензитетот на болката на првиот пост оперативен ден при кашлање помеѓу двете испитувани групи. Анализата за постоперативната болка третиот и седмиот постоперативен ден покажа дека има значителни разлики во интензитетот на болката при мирување и кашлање во двете групи, пациентите третирани лапароскопски имаат помал интензитет на болката. После интервенцијата, од вкупно 32 лица оперирани со ТАПП, 26(81,3%) лица земале до 2 таблети против болка, а

6(18,7%) лица повеќе од две дневно. Кај оперираните по методата на Lichtenstein 8(26,7%) пациенти земале до 2 таблети против болка, додека останатите 22(73,3%) лица имале потреба од повеќе аналгетика дневно. Анализата покажа дека постои статистички значајна разлика во однос на потребата од аналгетска терапија која е помала кај ТАПП.

Пред интервенцијата, сите пациенти оперирани со ТАПП, како и сите оперирани по Lichtenstein-методата, изјавија дека биле функционално способни. Според вербалната рејтинг-скала, на првиот постоперативен ден, од пациентите оперирани со ТАПП, 12(37,5%) лица изјавија дека се чувствуваат способни за секојдневните активности, а 20(62,5%) дека чувствуваат лесен умор. Од пациентите оперирани по Lichtenstein- методата 15(50,0%) изјавија дека чувствуваат лесен умор, а останатите 15(50,0%) лица дека чувствуваат умор. Постои статистички значајна разлика во однос на функционалниот статус на првиот, третиот и седмиот постоперативен ден помеѓу двете испитувани групи, пациентите третираны ТАПП имаат подобар функционален статус.

Од вкупно 32 испитаника оперирани со ТАПП, кај еден пациент се појави сером, а еден пациент беше со катетер. Кај пациентите оперирани по Lichtenstein-методата, кај вкупно 5 пациенти (16,7%) се јави одредена постоперативна компликација – 1 лице со сером, 2 лица со хематом и 2 лица со катетер.

Просечното време на реконвалесценција во денови, кај пациентите оперирани со ТАПП изнесуваше $4,6 \pm 1,2$ дена, а на оперираните по Lichtenstein- $6,6 \pm 1,10$ дена. Направената анализа покажа дека постои статистички значајна разлика во однос на времето на реконвалесценција помеѓу двете испитувани групи. Конвалесценцијата е значајно подолга кај пациентите кои беа оперирани по Lichtenstein-методата.

Пред интервенцијата, кај сите пациенти 32(100,0%) оперирани со ТАПП, вредностите на CRP беа во референтните граници. Кај оперираните пациенти по Lichtenstein, вредностите на CRP беа во референтните граници кај 28(93,3%) лица. Евидентно е дека не постои статистички значајна разлика во однос на вредностите на CRP пред интервенцијата помеѓу двете испитувани групи. По интервенцијата, кај само 5(15,6%) оперирани со ТАПП, вредностите на CRP беа во референтните граници. Кај сите 30 лица оперирани по Lichtenstein, вредностите на CRP беа над референтните граници. И по направената интервенција не постои статистички значајна разлика во однос на вредностите на CRP помеѓу двете испитувани групи. И кај оперираните со ТАПП и кај оперираните по Lichtenstein постои многу значајна разлика во однос на CRP пред и по интервенцијата – вредностите се многу покачени по операцијата и кај двете испитувани групи. Во однос на бројот на леукоцити и гликемија не постои значителна разлика кај двете групи пред и по интервенцијата.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Александар Митевски, со наслов **ЛАПАРОСКОПСКА НАСПРОТИ ОТВОРЕНА ИНГВИНАЛНА ХЕРНИОПЛАСТИКА-ИНФЛАМАТОРЕН ОДГОВОР И РАН КЛИНИЧКИ ИСХОД**, претставува истражување во областа на општата и абдоминална хирургија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација потекнува од настојувањата да се докаже бенефитот од лапароскопската ингвинална херниопластика кај унилатералните некомплицирани примарни

ингвинални хернии преку раниот клинички исход со компарирање на постоперативната болка, морбидитетот и реконвалесценцијата.

Во студијата е направена компарација на лапароскопската ТАПП-техника со отворената Lichtenstein-техника за поправка на ингвинална хернија која претставува „златен стандард“ за поправка на ингвиналната хернија. Резултатите и дискусијата укажуваат на помалата периоперативна болка, поретката појава на рани постоперативни компликации, пократка хоспитализација, подобар постоперативен функционален статус и реконвалесценција кај пациентите третирани со лапароскопска техника. Овие параметри кандидатот ги поврзува и го одредува и раниот клинички исход, кој е подобар кај лапароскопската ТАПП-техника. Корелација помеѓу раниот клинички исход и инфламаторниот одговор не е најден. Споредбата на времетраењето на оперативниот зафат покажува дека е пократко кај пациентите кои се третирани со отворената Lichtenstein-метода во споредба со лапароскопската ТАПП-метода. Предност на лапароскопската ТАПП-метода се наоѓа и во можноста за интраперитонеалната експлорација и откривањето на окултните хернии чие третирање може да ја спречи натамошната симптоматологија и морбидитет. Студијата поттикнува на натамошни истражувања за да се докажат предностите на лапароскопската поправка на примарни унилатерални ингвинални хернии.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Александар Митевски, со наслов **ЛАПАРОСКОПСКА НАСПРОТИ ОТВОРЕНА ИНГВИНАЛНА ХЕРНИОПЛАСТИКА-ИНФЛАМАТОРЕН ОДГОВОР И РАН КЛИНИЧКИ ИСХОД**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд ги објавил следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [3]. Автор: Александар Митевски. Предизвици на лапароскопската поправка на ингвинална хернија. *Medicus* 2013 Мау; 18(1): 136-141.
- [4]. Автор: Александар Митевски. Лапароскопска ингвинална херниопластика. *Маг Мед Преглед* 2014; 68(3): 150-154.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се: унапредување на поправката на ингвинални хернии преку воведување и презентирање на лапароскопската метода; започнување на еден плански и систематизиран развој на лапароскопската ТАПП-метода како една релативно нова и нераспространета минимално инвазивна метода во Република Македонија.

Подрачје на примена и ограничувања. Подрачје на примена се општата и абдоминална хирургија, а со воведувањето на минимално инвазивната метода би се овозможила пократка реконвалесценција и побрзо враќање на работоспособноста на третираниите пациенти. Како ограничување се јавува поврзаноста на лапароскопската техника со напредната медицинска технологија, нејзино добро техничко познавање и соодветната медицинска експертиза.

Можни понатамошни истражувања. Резултатите од ова истражување поттикнуваат за понатамошно валидизирање на предностите и бенефитот од

лапароскопската ингвинална херниопластика со други рандомизирани студии и вклучување на претставената студија во студии и мета-анализи.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот д-р Александар Митевски со наслов **ЛАПАРОСКОПСКА НАСПРОТИ ОТВОРЕНА ИНГВИНАЛНА ХЕРНИОПЛАСТИКА-ИНФЛАМАТОРЕН ОДГОВОР И РАН КЛИНИЧКИ ИСХОД**.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Александар Караѓозов, претседател, с.р.

2. Проф. д-р Никола Јанкуловски, ментор, с.р.

3. Проф. д-р Ѓорѓи Јота, член, с.р.

4. Проф. д-р Марија Папазова, член, с.р.

5. Проф. д-р Милка Здравковска, член, с.р.

РЕФЕРАТ
**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
 ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНА)
 МАКЕДОНИСТИКА, ЛЕКСИКОЛОГИЈА, ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈА И
 ЕНЦИКЛОПЕДИСТИКА
 НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО
 СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, објавен во весниците „Дневник,“ и „Лајт“ од 21.4.2016 година (со техничка исправка во истите весници од 23.4.2016 г.), за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) македонистика, лексикологија, дијалектологија и енциклопедистика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-590/3, донесена на 18.5.2016 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Људмил Спасов, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Билјана Маленко, редовен професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје и д-р Мито Спасевски, редовен професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) македонистика, лексикологија, дијалектологија и енциклопедистика, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Елизабета Ралповска.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката доц. д-р Елизабета Ралповска е родена на 28.1.1973 година во Ресен. Средно образование завршила во УЦСО „Јосип Броз Тито“ во Ресен на 11.6.1991 година. Со високо образование се стекнала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Дипломирала на 21.2.1996 година, со просечен успех 8,55.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1996/97 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Студиите ги завршила на 30.5.2001 година, со просечен успех 9,50. На 6.10.2004 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Лексичко-семантичката ируја на зборови со значење „овошје“ во македонскиот јазик (семантичка и зборообразувачка анализа).*

Докторска дисертација пријавила на 7.6.2006 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Дисертацијата на тема: *Парадигматскиот однос кај описниот придавки во македонскиот јазик* ја одбрала на 27.5.2011 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Људмил Спасов, проф. д-р Даринка Гортан-Премк, проф. д-р Снежана Велковска, проф. д-р Искра Пановска-Димкова и проф. д-р Катерина Велјановска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на филолошки науки.

На 16.1.2006 година е избрана во звањето асистент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје во областа мајчин јазик. На 27.5.2009 година е избрана во звањето асистент по втор пат, од областа мајчин јазик.

Во моментот е доцент, избрана на 26.10.2011 година. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1015 од 2011 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 887; 962; 1015, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, кандидатката д-р Елизабета Ралповска изведува настава и вежби на прв циклус студии на студиските програми: предучилишно воспитание (македонски јазик со култура на изразувањето 1 и македонски јазик со култура на изразувањето 2, задолжителни предмети на македонски наставен јазик, и македонски јазик со култура на изразувањето 1 и македонски јазик со култура на изразувањето 2, задолжителни предмети за етничките групи), одделенска настава (лексикологија со фразеологија и диференцијална граматика на македонскиот јазик, изборни предмети на македонски наставен јазик) и на библиотекарство (македонски јазик и лексикографија и енциклопедистика, задолжителни предмети).

Кандидатката бил ментор на 6 дипломски трудови.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 108 дипломски и на 1 магистерски труд.

Кандидатката е коавтор на два рецензирани практикума под наслов: Практикум по македонски јазик со култура на изразувањето 1 и Практикум по македонски јазик со култура на изразувањето 2, објавени во 2015 г.

Д-р Елизабета Ралповска е рецензент на еден универзитетски учебник од д-р Благоица Петковска: Методика на наставата по предметот Македонски јазик (I-V одделение) во основното училиште (во печат) и на еден универзитетски прирачник од д-р Благоица Петковска и м-р Анита Штерјоска-Митреска: Говориме и пишуваме (Прирачник по јазична писменост од I до V одделение за студенти, наставници и обучувачи), објавен во 2015 г.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Елизабета Ралповска има објавено вкупно 20 научни трудови од соодветната научна област (македонистика, лексикологија, дијалектологија и енциклопедистика), од кои 1 труд во меѓународно научно списание, 6 труда во научни списанија со меѓународен уредувачки одбор, 6 труда во меѓународни научни публикации и 7 труда во зборници од научни собири.

Д-р Елизабета Ралповска учествувала на 20 национални и меѓународни научни конференции и собири, во земјава и во странство.

Д-р Елизабета Ралповска учествувала како член во националниот научен проект: Толковен речник на македонскиот јазик, том V и VI, објавени како речнички изданија во 2011 и во 2014 г.

Кандидатката е коментор на 1 магистерски труд.

Кандидатката е автор на една рецензирана монографија под наслов: Парадигматските односи кај описните придавки во македонскиот јазик, објавена во 2016 г.

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.
Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Елизабета Ралповска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје. Врши стручна дејност како член на Комисијата за евалуација на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, од самиот почеток на формирањето на Комисијата во 2013 година (мандатот ѝ завршува во 2017 година).

Д-р Елизабета Ралповска е коавтор во двата последни тома на Толковниот речник на македонскиот јазик, том V и VI, објавени во 2011 и во 2014 г.

Д-р Елизабета Ралповска има извршено лектура на 2 магистерски труда од областа на македонскиот јазик и на 15 стручни, научни и популарни книги.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии при Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје:

- Комисија за редовен годишен физички попис на основните средства, ситниот инвентар и потрошниот материјал;
- Комисија за изготвување Упатство за одредување и почитување на стандарди за академско пишување на магистерски труд;
- Комисија за спроведување на постапката за избор на раководител на Наставно-научниот колегиум за одделенска настава, за втор циклус студии;
- Комисија за изготвување нови студиски програми за втор циклус студии на Институтот за предучилишно воспитание;
- Комисија за реализација на Конкурсот за најдобар студент и на Конкурсот за најдобар есеј;
- Комисија за контрола на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за прв циклус студии;
- Комисија за обработка на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за втор циклус студии.

Д-р Елизабета Ралповска била член на Организациониот одбор за реализација на 9-th International Balkan Education and Science Congress, Trakya University, Edirne, 16-18 October 2014 г. и на Организациониот одбор за реализација на 10. Меѓународен балкански конгрес за образование и наука „Образованието и глобализацијата“, Охрид, 17-19 септември 2015 г.

Во изборниот период, д-р Елизабета Ралповска учествувала во изготвување и пријавување на 2 научни проекта на ИМЈ „Крсте Мисирков“: Семантичко-деривациски

речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи, во 2012 г. и Речник на хомоними во македонскиот јазик, 2016 г. и на 1 научен проект на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје: Уверувањата на идните учители и воспитувачи за природата на знаењата, учењето и поучувањето мајчин јазик и математика, 2013-2014 г.

Д-р Елизабета Ралповска е добитник на државната награда „Гоце Делчев“ за особено значајни научни постигнувања во 2015 година, како дел од тимот кој работеше на трудот „Толковен речник на македонскиот јазик“.

Д-р Елизабета Ралповска е раководител на Наставно-научниот колегиум за втор циклус студии по библиотекарство на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, во периодот 2015-2017 г.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Елизабета Ралповска доби позитивни оценки од анонимно спроведената анкета на студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје за следниве семестри:

Зимски семестар 2013/2014

Македонски јазик со култура на изразувањето 1 (предучилишно воспитание на македонски наставен јазик) = 9,67

Македонски јазик со култура на изразувањето 1 (предучилишно воспитание на албански наставен јазик) = 9,59

Летен семестар 2013/2014

Македонски јазик со култура на изразувањето 2 (предучилишно воспитание на македонски наставен јазик) = 9,81

Македонски јазик со култура на изразувањето 2 (предучилишно воспитание на албански наставен јазик) = 9,67

Зимски семестар 2014/2015

Македонски јазик со култура на изразувањето 1 (предучилишно воспитание на македонски наставен јазик) = 9,72

Македонски јазик со култура на изразувањето 1 (предучилишно воспитание на албански наставен јазик) = 9,52

Лексикологија со фразеологија (одделенска настава на македонски наставен јазик) = 9,80

Летен семестар 2014/2015

Македонски јазик со култура на изразувањето 2 (предучилишно воспитание на македонски наставен јазик) = 9,67

Македонски јазик со култура на изразувањето 2 (предучилишно воспитание на албански наставен јазик) = 9,57

Диференцијална граматика на македонскиот јазик (одделенска настава на македонски наставен јазик) = 9,76

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Елизабета Ралповска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Елизабета Ралповска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област македонистика, лексикологија, дијалектологија и енциклопедистика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, д-р Елизабета Ралповска да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област македонистика, лексикологија, дијалектологија и енциклопедистика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Људмил Спасов   с.р.**
- 2. Проф. д-р Билјана Маленко   с.р.**
- 3. Проф. д-р Мито Спасевски   с.р.**

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ****Кандидат:**

Елизабета Методија Ралповска

Институција:

Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ - Скопје

Научна област:

македонистика, лексикологија, дијалектологија и енциклопедистика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Назив на активноста	Поени
Настава прв циклус студии: македонски јазик со култура на изразувањето 1, за предучилишно воспитание 3+2 (5 семестри 3 часа неделно 15 недели)	9
Настава прв циклус студии: македонски јазик со култура на изразувањето 2, за предучилишно воспитание 3+2 (5 семестри 3 часа неделно 15 недели)	9
Настава прв циклус студии: македонски јазик со култура на изразувањето 1, за предучилишно воспитание, за етничките групи 1+1 (5 семестри 1 час неделно 15 недели)	3
Настава прв циклус студии: македонски јазик со култура на изразувањето 2, за предучилишно воспитание, за етничките групи 1+1 (5 семестри 1 час неделно 15 недели)	3
Настава прв циклус студии: македонски јазик, за библиотекарство 2+2 (5 семестри 2 часа неделно 15 недели)	6

Настава прв циклус студии: лексикографија и енциклопедистика, за библиотекарство 2+1+1 (5 семестри 2 часа неделно 15 недели)	6
Настава прв циклус студии: лексикологија со фразеологија, за одделенска настава 2+1 (3 семестри 2 часа неделно 15 недели)	3,6
Настава прв циклус студии: диференцијална граматика на македонскиот јазик, за одделенска настава 2+1 (3 семестри 2 часа неделно 15 недели)	3,6
Вежби прв циклус студии: македонски јазик со култура на изразувањето 1, за предучилишно воспитание 3+2 (5 семестри 2 часа неделно 15 недели)	4,5
Вежби прв циклус студии: македонски јазик со култура на изразувањето 2, за предучилишно воспитание 3+2 (5 семестри 2 часа неделно 15 недели)	4,5
Вежби прв циклус студии: македонски јазик со култура на изразувањето 1, за предучилишно воспитание, за етничките групи 1+1 (5 семестри 1 час неделно 15 недели)	2,25
Вежби прв циклус студии: македонски јазик со култура на изразувањето 2, за предучилишно воспитание, за етничките групи 1+1 (5 семестри 1 час неделно 15 недели)	2,25
Вежби прв циклус студии: македонски јазик, за библиотекарство 2+2 (5 семестри 2 часа неделно 15 недели)	4,5
Вежби прв циклус студии: лексикографија и енциклопедистика, за библиотекарство 2+1+1 (5 семестри 1 час неделно 15 недели)	2,25
Вежби прв циклус студии: лексикологија со фразеологија, за одделенска настава 2+1 (3 семестри 1 час неделно 15 недели)	1,35
Вежби прв циклус студии: диференцијална граматика на македонскиот јазик, за одделенска настава 2+1 (3 семестри 1 час неделно 15 недели)	1,35
Консултации со студенти	10,62
Ментор на дипломска работа – 6	1,2
Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура – 1	0,3
Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа – 108	10,8
Позитивно рецензиран практикум (коавтор): Практикум по македонски јазик со култура на изразувањето 1, 2015	3

Позитивно рецензиран практикум (коавтор): Практикум по македонски јазик со култура на изразувањето 2, 2015	3
Рецензент на универзитетски учебник од д-р Благица Петковска: Методика на наставата по предметот Македонски јазик (I-V одделение) во основното училиште (во печат)	1
Рецензент на универзитетски прирачник од д-р Благица Петковска и м-р Анита Штерјоска-Митреска: Говориме и пишуваме (Прирачник по јазична писменост од I до V одделение за студенти, наставници и обучувачи), 2015	1
Вкупно	97,07

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Коментор на магистерска работа: Развој на математичко мислење кај учениците од шестгодишна возраст со поддршка на сликовници.	0,5
2.	Учесник во национален научен проект: Толковен речник на македонскиот јазик, томV, ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2011.	3
3.	Учесник во национален научен проект: Толковен речник на македонскиот јазик, томVI, ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2014.	3
4.	Монографија: Парадигматските односи кај описните придавки во македонскиот јазик, ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2016.	8
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: <i>Color adjectives for giving descriptions in the elementary education, Iskustva i perspective ranoga učenja jezika i književnosti u suvremenom europskom kontekstu</i> , Uciteljski fakultet, Zagreb 2014.	4
6.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно-популарно списание со меѓународен уредувачки одбор: <i>Парадигматските односи кај описните придавки во македонскиот јазик</i> , Македонски јазик, ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2011.	3
7.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно-популарно списание со меѓународен уредувачки одбор: <i>Семантичките системи</i>	3

	<i>на боиџе во рамкиџе на џарадиџајџиџе односи</i> , Македонски јазик, ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2012.	
8.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно-популарно списание со меѓународен уредувачки одбор: <i>Современиџе линџивисџички исџражувања во македонисџикаџа и џридонесоџ на македонскиџе линџивисџи во сџабилџизациџаџа и во сџандарџизациџаџа на јазичнаџа норма на македонскиоџ јазик</i> , Македонски јазик, ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2012.	3
9.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно-популарно списание со меѓународен уредувачки одбор: <i>Хомонимџаџа кај оџисниџе џриџавки во македонскиоџ јазик</i> , Педагошка ревиџа, УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, 2012.	3
10.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно-популарно списание со меѓународен уредувачки одбор: <i>On the basic semantic realisations of descriptive adjectives and their lexical definition</i> , Teacher, International journal, vol. 5, University “St. Kliment Ohridski”, Faculty of Education, Bitola 2013.	3
11.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно-популарно списание со меѓународен уредувачки одбор: <i>За семанџичкаџа сџрукџура на оџисниџе џриџавки со значење боја</i> , Македонски јазик, ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2014.	3
12.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Анџонимџаџа во семанџичкиоџ сисџем на боиџе</i> , објавен во Зборник на трудови од научниот собир „Современите линџвистички истражувања во македонистиката и придонесот на македонските линџвисти во стабилџизациџата и во стандарџизациџата на јазичната норма на македонскиоџ јазик“ (Скопје, 11-12 мај 2011), ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2012.	2
13.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Анџонимџаџа кај оџисниџе џриџавки во македонскиоџ јазик</i> , објавен во Зборник на трудови од XXXVIII научна конференциџа на XLIV меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид, 14-15 јули 2011), УКИМ, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, 2012.	2
14.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Оџисниџе џриџавки во Грамаџикаџа на Блаже Конески</i> , објавен во Зборник на трудови од меѓународниот научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиоџ јазик, литература и култура“ (Скопје, 15-16 декември 2011), УКИМ, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2012.	2
15.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Оџразоџ на јазичнаџа кулџура во именувањеџо на боиџе</i> , објавен во Зборник на трудови од научниот собир „Македонскиоџ јазик како средство за	2

	комуникација и како израз на културата“ (Скопје, 10-11 мај 2012), ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2013.	
16.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Повеќезначноста кај описните придавки</i> , објавен во Зборник на трудови од научниот собир „Значењето низ времето и просторот“ (Скопје, 22-23 мај 2013), ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2015.	2
17.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Описните придавки во Толковниот речник на македонскиот јазик</i> , објавен во Зборник на трудови од научниот собир „Лексикологијата и лексикографијата – мостови меѓу јазиците“ (Прилеп-Битола, 28.2. – 2.3. 2014), ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2016.	2
18.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Придавкиите со субјективна оценка во македонскиот јазик</i> , објавен во Зборник на трудови од Јазичната работилница „Различни аспекти на лексиката со субјективна оценка“ (Охрид, 24-25 септември 2015), ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2016.	2
19.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Lexicography and modern education</i> , објавен во Зборник на трудови (со меѓународен уредувачки одбор) од VI балкански конгрес за образование и наука „Современото општество и образованието“ (Охрид, 29.9.-1.10 2011), УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, Скопје 2011.	3
20.	Труд со оригинални научни резултати: <i>International Names for Colours in the Macedonian Language</i> , објавен во Зборник на трудови (со меѓународен уредувачки одбор) од 8-th International Conference „Inovations, Challenges and Tendencies in the Post Modern Education“ (12-13 September 2013), Stara Zagora, Bulgaria, 2013.	3
21.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Linguistic metaphor and the names of colours</i> , објавен во Зборник на трудови (со меѓународен уредувачки одбор) од 1st International Conference “Education Across Borders”, University of Western Macedonia, Faculty of Education (5-7 October 2012), University of Western Macedonia, Faculty of Education, Florina 2014.	3
22.	Труд со оригинални научни резултати: <i>The colours in the herminias – painting manuals for icon-painters</i> , објавен во Зборник на трудови (со меѓународен уредувачки одбор) од 1st International Conference “Education Across Borders”, University of Western Macedonia, Faculty of Education (5-7 October 2012), University of Western Macedonia, Faculty of Education, Florina, 2014, коавтор.	3
23.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Turkish Loan Words as Denominations for Colors in the Macedonian Language</i> , објавен во Зборник на трудови (со меѓународен уредувачки одбор) од 9-th	3

	International Balkan Education and Science Congress, Trakya University (16-18 October 2014), Trakya University, Edirne 2014.	
24.	Труд со оригинални научни резултати: <i>Vocabulary and language thinking in elementary education</i> , објавен во Зборник на трудови (со меѓународен уредувачки одбор) од 2-nd International Conference <i>Education Across Borders</i> , “Critical Thinking in Education”, University “Fan S. Noli”, Faculty of Education and Philology (31.10-1.11.2014), University “Fan S. Noli”, Faculty of Education and Philology, Korçë, Albania, 2014.	3
25.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Анџонимијата кај оџисниџе џридавки во македонскиот јазик</i> , XXXVIII меѓународна научна конференција на XLIV меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 14 - 15 јули 2011.	1
26.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Lexicography and modern education</i> , VI балкански конгрес за образование и наука „Современото општество и образованието“, УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, Охрид, 29.9.-1.10 2011.	1
27.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Оџисниџе џридавки во Грамаџикаџа на Блаже Конески</i> , Меѓународен научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура“, УКИМ, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 15-16 декември 2011.	1
28.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Огразоџ на јазичнаџа кулџура во именувањето на боџите</i> , Научен собир „Македонскиот јазик како средство за комуникација и како израз на културата“, ИМЈ „Крсте Мисирков“, Скопје, 10-11 мај 2012.	1
29.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Pridjevi za boju u funkciju opisivanja u razrednoj nastavi</i> , Меѓународна конференција „Education in the Modern European Environment“, Опатија, Хрватска, 17-18 September 2012.	1
30.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Linguistic metaphor and the names of colours</i> , 1st International Conference “Education Across Borders”, University of Western Macedonia, Faculty of Education, Florina, 5-7 October 2012.	1
31.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>The colours in the herminias – painting manuals for icon-painters</i> , 1st International Conference “Education Across Borders”, University of Western Macedonia, Faculty of Education, Florina, 5-7 October 2012, коавтор.	1

32.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Повеќезначноста кај описните придавки</i> , Научен собир „Значењето низ времето и просторот“, ИМЈ „Крсте Мисирков“, Скопје, 22-23 мај 2013.	1
33.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Глаголската придавка и нејзината идентификација како описна придавка</i> , Меѓународна конференција за применета лингвистика „Практиката во јазикот, јазикот во практиката“, Универзитет ФОН, Факултет за странски јазици, Скопје, 7-8 јуни 2013.	1
34.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>International Names for Colours in the Macedonian Language</i> , 8-th International Conference „Inovations, Challenges and Tendencies in the Post Modern Education“ (12-13 September 2013), Stara Zagora, Bulgaria, 2013.	1
35.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Синонимите на хомонимите и нивната лексикографска обработка</i> , Меѓународна научна конференција „Македонистиката меѓу традицијата и современите предизвици“, ИМЈ „Крсте Мисирков“, Скопје, 21-22 ноември 2013.	1
36.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Метафората кај описните придавки</i> , Меѓународна научна конференција „Славјански јазици и литератури в синхронии и диасхронии“, М.В.Ломоносов, Филологически факултет, Москва, Русија, 26-28 ноември 2013.	1
37.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Описните придавки во Толковниот речник на македонскиот јазик</i> , Научен собир „Лексикологијата и лексикографијата – мостови меѓу јазиците“, ИМЈ „Крсте Мисирков“, Прилеп-Битола, 28.2. – 2.3. 2014.	1
38.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Turkish Loan Words as Denominations for Colors in the Macedonian Language</i> , 9-th International Balkan Education and Science Congress, Trakya University, Edirne, 16-18 October 2014.	1
39.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Vocabulary and language thinking in elementary education</i> , 2-nd International Conference <i>Education Across Borders</i> , “Critical Thinking in Education”, University “Fan S. Noli”, Faculty of Education and Philology, Korçë, Albania, 31.10-1.11.2014.	1
40.	Учество на научен собир со реферат со орална презентација: <i>Usporedba pravopisnih i slovopisnih rješenja hrvatske i makedonske jezične prakse u drugoj polovici 19. stoljeća i prvoj polovici 20. stoljeća:</i>	1

	<i>morfo(fono)loško naspram fonetskoga/fonološkoga pisanja</i> , Меѓународни зnanstveni skup “Riječki filološki dani 10”, Filozofski fakultet, Odsjek za kroatistiku, Риека, Хрватска, 27-29 ноември 2014	
41.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Боиџе во сликаџа на свеџоџи</i> , Научен собир „Јазичната слика на светот“, ИМЈ „Крсте Мисирков“, Скопје, 23-24 април 2015.	1
42.	Учество на Workshop “Languages Meet” со реферат со усна презентација: <i>Unifying lexis in different languages in the region of Upper Prespa</i> , University of Helsinki & Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Struga, 1 June 2015.	1
43.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>The colors in the process of language nomination and identification</i> , 10. Меѓународен балкански конгрес за образование и наука „Образованието и глобализацијата“, Охрид, 17-19 септември 2015.	1
44.	Учество на 3 rd annual Field Seminar Helsinki Area & Language Studies (HALS), со реферат со орална презентација: <i>The lexical features of the dialects in Prespa</i> , University of Helsinki, Helsinki, Finland, 13-14 November 2015.	1
45.	Учество на научен собир со реферат со усна презентација: <i>Глаџолскаџа џриџавка како хомонимски џарник</i> , Научен собир „Јазикот наш денешен – јазикот наш насушен“, ИМЈ „Крсте Мисирков“, Скопје, 14-15 април 2016.	1
46.	Апстракт објавен во зборник на конференција: <i>Глаџолскаџа џриџавка и неџинаџа иџенџификаџа како оџисна џриџавка</i> , Меѓународна конференција за применета лингвистика „Практиката во јазикот, јазикот во практиката“, Универзитет ФОН, Факултет за странски јазици, Скопје, 7-8 јуни 2013.	1
47.	Апстракт објавен во зборник на конференција: <i>Uporedba pravopisnih i slovopisnih rješenja hrvatske i makedonske jezične prakse u drugoj polovici 19. stoljeća i prvoj polovici 20. stoljeća: morfo(fono)loško naspram fonetskoga/fonološkoga pisanja</i> , Меѓународни зnanstveni skup “Riječki filološki dani 10”, Filozofski fakultet, Odsjek za kroatistiku, Риека, Хрватска, 27-29 ноември 2014.	1
48.	Апстракт објавен во зборник на конференција: <i>The colors in the process of language nomination and identification</i> , 10. Меѓународен балкански конгрес за образование и наука „Образованието и глобализацијата“, Охрид, 17-19 септември 2015.	1
Вкупно		92,5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Коавтор во: Толковен речник на македонскиот јазик, томV,ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2011	3
2.	Коавтор во: Толковен речник на македонскиот јазик, томVI,ИМЈ „Крсте Мисирков“, 2014	3
3.	Член на Комисија за евалуација на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје (2013-2017)	1
4.	Лектура на книга: <i>Годишен зборник</i> на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје, УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“: Скопје, 2011	1
5.	Лектура на книга од Марија Ралповска: <i>Фрајарија</i> , Готен: Скопје, 2012	1
6.	Лектура на книга од Ели Амир: <i>Жрџвено јајне</i> , Готен: Скопје, 2012	1
7.	Лектура на книга од Ким Монзо: <i>Размерот на трагедијата</i> , Готен: Скопје, 2012	1
8.	Лектура на книга од Роберт Алаѓозовски: <i>Готен или саска хроника</i> , 2 дел, Готен: Скопје, 2012	1
9.	Лектура на магистерски труд на Илчо Поповски: <i>Историја на називите на земјоделските алатки и производи во говорот на Малешевијата (оштина Берово и Пехчево)</i> , УКИМ, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2013	1
10.	Лектура на универзитетски учебник од Владимир Талевски: <i>Основи на музичката теорија</i> , Скопје, 2013	1
11.	Лектура на книга од Владимир Талевски: <i>Практикум по основи на музичката теорија</i> , Скопје, 2013	1
12.	Лектура на книга од Јетон Незирај: <i>Пагош на Ајфеловата кула</i> , Готен: Скопје, 2013	1
13.	Лектура на книга од Марија Ралповска: <i>Фрајарија – Осумше чувари</i> , Готен: Скопје, 2013	1
14.	Лектура на книга од Билјана Камчевска: <i>Микроспирити за примена на учењето со откривање во раниот училишен период</i> , УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“: Скопје, 2014	1
15.	Лектура на книга од Лулзим Муртезани: <i>Вредности и вредности ориентации и школскиот успех на учениците од различни</i>	1

	култури, УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“: Скопје, 2014	
16.	Лектура на книга од Марија Ралповска: <i>Рај во ѝеколоѝ</i> , Готен: Скопје, 2015	1
17.	Лектура на книга: <i>Информайор за ѝредучилишно восѝѝѝание</i> , УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“: Скопје, 2015	1
18.	Лектура на книга: <i>Кажѝѝе ѝо своѝѝо!</i> (Прирачник за ревидираната Европска повелба за учеството на младите во локалниот и во регионалниот живот), ОБСЕ: Скопје, 2015	1
19.	Лектура на книга од Татјана Котева-Мојсовска: <i>Условиѝе за ѝодгршка на индивидуалниѝе каракѝерисѝѝѝики на ученициѝе во раниоѝ училишѝен ѝериод од основноѝо образование</i> , УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“: Скопје, 2016	1
20.	Лектура на магистерски труд на Маја Димоска: <i>Јазична анализа на ѝреводоѝ на романоѝ ‘Ранѝѝѝоѝ орел’ од Милица Јаковлевиќ МИР-ЈАМ од срѝски на македонски јазик</i> , 2016	1
	Вкупно	24
Дејности од поширок интерес		
1.	Член на Организационен одбор за реализација на 9-th International Balkan Education and Science Congress, Trakya University, Edirne, 16-18 October 2014	1
2.	Член на Организационен одбор за реализација на 10. Меѓународен балкански конгрес за образование и наука „Образованието и глобализацијата“, Охрид, 17-19 септември 2015	1
3.	Државна награда „Гоце Делчев“ за особено значајни научни постигнувања во 2015 година за трудот „Толковен речник на македонскиот јазик“, учесник во тим	2
4.	Соработник во научен национален проект: Семантичко-деривациски речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи, ИМЈ „Крсте Мисирков“, Скопје 2012	0,5
5.	Соработник во научен национален проект: Уверувањата на идните учители и воспитувачи за природата на знаењата, учењето и	0,5

	поучувањето мајчин јазик и математика, УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје, 2013-2014	
6.	Соработник во научен национален проект: Речник на хомоними во македонскиот јазик, ИМЈ „Крсте Мисирков“, Скопје 2016	0,5
7.	Член на Комисија за редовен годишен физички попис на основните средства, ситниот инвентар и потрошниот материјал на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, за 2012	0,5
8.	Член на Комисија за редовен годишен физички попис на основните средства, ситниот инвентар и потрошниот материјал на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, за 2013	0,5
9.	Член на Комисија за изготвување Упатство за одредување и почитување на стандарди за академско пишување на магистерски труд, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, 2012 година	0,5
10.	Член на Комисија за спроведување на постапката за избор на раководител на Наставно-научниот колегиум за Одделенска настава, за втор циклус студии на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, 2012 година	0,5
11.	Член на Комисија за изготвување нови студиски програми за втор циклус студии на Институтот за предучилишно воспитание на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, 2014	0,5
12.	Член на Комисија за реализација на Конкурсот за најдобар студент и на Конкурсот за најдобар есеј на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, 2015	0,5
13.	Член на Комисија за комисиско полагање на група предмети од студиската програма Библиотекарство на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје, 2015	0,5
14.	Член на Комисија за контрола на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за прв циклус студии во учебната 2012/13 година, прв и втор уписен рок, на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје	0,5
15.	Член на Комисија за контрола на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за прв циклус студии во учебната 2013/14 година, прв и втор уписен рок, на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје	0,5
16.	Член на Комисија за контрола на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за прв циклус студии во учебната 2014/15 година, прв и втор уписен рок, на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје	0,5

17.	Член на Комисија за контрола на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за прв циклус студии во учебната 2015/16 година, прв и втор уписен рок, на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје	0,5
18.	Член на Комисија за обработка на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за втор циклус студии во учебната 2012/13 година на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје	0,5
19.	Член на Комисија за обработка на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за втор циклус студии во учебната 2013/14 година на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје	0,5
20.	Член на Комисија за обработка на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за втор циклус студии во учебната 2014/15 година на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје	0,5
21.	Член на Комисија за обработка на податоци за реализација на Конкурсот за упис на нови студенти за втор циклус студии во учебната 2015/16 година на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје	0,5
22.	Раководител на Наставно-научниот колегиум за втор циклус студии по Библиотекарство, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје (2015-2017)	2
Вкупно		39

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	97,07
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	92,5
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	39
Вкупно	228,57

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Људмил Спасов, претседател с.р.
2. Проф. д-р Билјана Маленко, член с.р.
3. Проф. д-р Мито Спасевски, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРИСТАПИ ЗА ИНДУЦИРАЊЕ ТОПОЛОГИИ ОД 3-МЕТРИКИ”, ОД М-Р ТОМИ ДИМОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет бр.02-2304/9, донесена на седницата одржана на 12.5.2016 година, избрана е Рецензентска комисија за оцена на докторската дисертација под наслов ПРИСТАПИ ЗА ИНДУЦИРАЊЕ ТОПОЛОГИИ ОД 3-МЕТРИКИ, изработена од м-р Томи Димовски, во состав: акад. Дончо Домовски, ред.проф. на ПМФ-Скопје, д-р Љубиша Кочинац, професор емеритус на ПМФ, Ниш, Србија, д-р Костадин Тренчевски, редовен професор на ПМФ, Скопје, д-р Билјана Крстеска, редовен професор на ПМФ, Скопје и д-р Ѓорѓи Маркоски, вонреден професор на ПМФ, Скопје.

По разгледувањето на поднесената докторска дисертација, Комисијата до ННС на ПМФ го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Изработената докторска дисертација „Пристапи за индуцирање топологии од 3-метрики“ од м-р Томи Димовски е напишана на 81 страница и се состои од пет глави: Вовед (35); (3,2, ρ)-К-метризабилни простори (5); Својства на (3, j , ρ)-метризабилни простори, $j=1,2$ (17); Принципи на селекција (12); и Класи на (3, j)-метризабилни простори, $j=1,2$ (6). На крајот е дадена листа на користена литература и индекс на поими.

II. Геометриските проблеми во метричките простори и нивната аксиоматска класификација биле разгледувани уште во 1928 година од Менгер. Подоцна се разгледувани повеќе обопштени метрики и топологии индуцирани од нив, како што се: симетрики, о-метрики, псевдо-о-метрики, од С. Недев и М. Чобан; обопштени метрики од З. Мамузиќ; 2-метрики и $m+1$ -метрики од S. Gähler; и мрежи со $m+1$ -растојанија од Ј. Ушан. Во последните години поголем број математичари вршат истражувања во врска со D-метрики и G-метрики. Пред повеќе од 20 години направено е обопштување на поимот за $m+1$ -метрика од Менгер до поимот за (n,m, ρ)-метрика од Д. Димовски. За една метрика на дадено множество постои единствен начин за дефинирање отворени топки, со чија помош се дефинира топологија на M индуцирана од метриката. За една (n,m, ρ)-метрика на дадено множество M постојат повеќе начини за дефинирање отворени топки, па според тоа и повеќе начини за дефинирање топологии на M со помош на тие отворени топки.

Предмет на истражување во докторската дисертација е испитување на својствата и класифицирање на топологиите индуцирани од (3,1, ρ)-метрики и (3,2, ρ)-метрики.

III. Преглед на дисертацијата

1. Во првата воведна глава изнесени се основните поими за 3-метрики и индуцирани топологии, наведени се познати својства и дадени се одреден број примери.

Овде ќе ги дадеме само основните дефиниции.

Нека M е непразно множество. Пресликување $d: M^{(3)} \rightarrow [0, \infty)$ се нарекува (3, j , ρ)-метрика на M ако d ги задоволува условите **(Mo)** и **(Mj)**, а се нарекува (3, j , ρ)-симетрика на M, ако ги задоволува условите **(Mo)**, **(Mj)** и **(Ms)**, каде што $j=1,2$ и:

(Mo) $d(x,x)=0$, за секој $x \in M$;

(M1) $d(x,y,z) \leq d(x,y,a) + d(x,a,z) + d(a,y,z)$, за секои $x,y,z,a \in M$;

(M2) $d(x,y,z) \leq d(x,a,b) + d(a,y,b) + d(a,b,z)$, за секои $x,y,z,a,b \in M$;

(Ms) $d(x,x,y) = d(x,y,y)$, за секои $x,y \in M$.

Ако d е $(3,j,\rho)$ -метрика и $d(x,y,z)=0$ само за $x=y=z$, тогаш d се нарекува $(3,j)$ -метрика.

За дадена $(3,j,\rho)$ -метрика d на M , $j \in \{1,2\}$, за $x,y \in M$ и $\varepsilon > 0$, дефинирани се следните ε -топки, како подмножества од M :

а) $B(x,y,\varepsilon) = \{z \mid z \in M, d(x,y,z) < \varepsilon\}$ – ε -топка со центар во (x,y) и радиус ε ;

б) $L(x,\varepsilon) = \{z \mid z \in M, d(x,z,z) < \varepsilon\}$ – “мала” ε -топка со центар во x и радиус ε ;

в) $V(x,\varepsilon) = \{z \mid z \in M, \text{постои } v \in M \text{ такво што } d(x,z,v) < \varepsilon\}$ – ε -топка со центар во x и радиус ε .

Со горенаведените топски, дадена $(3,j,\rho)$ -метрика d на M , ги индуцира следните седум топологии на M , означени со: $\tau(G,d)$, $\tau(H,d)$, $\tau(D,d)$, $\tau(N,d)$, $\tau(W,d)$, $\tau(S,d)$ и $\tau(K,d)$:

1) $\tau(G,d)$ – топологијата генерирана со сите ε -топки $B(x,y,\varepsilon)$ т.е. топологијата чија база е множеството од конечните пресеци на сите ε -топки $B(x,y,\varepsilon)$;

2) $\tau(H,d)$ – топологијата генерирана со сите ε -топки $V(x,\varepsilon)$;

3) $\tau(D,d)$ – топологија генерирана со сите ε -топки $B(x,x,\varepsilon)$;

4) $\tau(K,d)$ – топологијата генерирана со сите ε -топки $L(x,\varepsilon)$;

5) $\tau(N,d)$ – топологијата дефинирана со: $U \in \tau(N,d)$ ако и само ако $\forall x \in U, \exists \varepsilon > 0$ такво што $B(x,x,\varepsilon) \subseteq U$;

6) $\tau(S,d)$ – топологијата дефинирана со: $U \in \tau(S,d)$ ако и само ако $\forall x \in U, \exists \varepsilon > 0$ такво што $L(x,\varepsilon) \subseteq U$;

7) $\tau(W,d)$ – топологијата дефинирана со: $U \in \tau(W,d)$ ако и само ако $\forall x \in U, \exists \varepsilon > 0$ такво што $V(x,\varepsilon) \subseteq U$.

2. Втората глава е посветена на класата $(3,2,\rho)$ -К-метризибилните простори. Испитувани се својствата на просторите од оваа класа. Докажани се следните својства: секој $(3,2,\rho)$ -К-метризибилен простор е нормален; секој отворен покривач на $(3,2,\rho)$ -К-метризибилен простор кој е компактен или го има својството на Bolzano-Weierstrass, има Lebesgue-ов број; секој $(3,2,\rho)$ -К-метризибилен простор кој е и T_1 простор, е паракомпактен; секој паракомпактен локално $(3,2,\rho)$ -К-метризибилен простор има σ -локално конечна база; секој $(3,2,\rho)$ -К-метризибилен простор кој е и T_1 простор е метризибилен; тополошки простор е $(3,2)$ -К-метризибилен ако е метризибилен; и во $(3,2,\rho)$ -К-метризибилен простор, својството на Lindelöf, 2-преброивоста и сепарабилноста се еквивалентни.

3. Третата глава се состои од пет дела.

Во првиот дел се испитувани $(3,j,\rho)$ -N-метризибилните простори. Дефинирани се четири типа конвергенција на низи во овие простори и дадени се примери со кои се покажува дека во општ случај тие конвергенции не се еквивалентни. Покажано е дека кај $(3,2)$ -N-метризибилните простори овие конвергенции се еквивалентни.

Во вториот и третиот дел се разгледани $(3,j,\rho)$ -D-метризибилните простори и $(3,j,\rho)$ -N-D-метризибилните простори. Докажани се својства аналогни на својства вообичаени за обичните метрики.

Во четвртиот дел се дадени доволни услови за метризибилност на $(3,j,\rho)$ -D-метризибилните простори.

Во петтиот дел се разгледани $(3,1,\rho)$ -G-метризибилните простори. Дефинирани се G-Cauchy-еви низи, G-комплетни простори и покажани се Cantor-овата теорема и теоремата на Вајге за категории за $(3,1,\rho)$ -G-метризибилните простори.

4. Четвртата глава е посветена на принципите на селекција и тополошките игри. Составена е од три дела.

Во првиот дел се дадени основните дефиниции за покривачките својства на Menger, Rothberger и Hurewicz, а потоа се воведени поимите M-ограничен, R-ограничен, H-ограничен, D-преткомпактен, σ -D-преткомпактен, D-пред-Lindelöf-ов и D-ограничен $(3,j,\rho)$ -D-метризибилен простор. Докажани се следниве својства: ако (M,τ) го има покривачкото својство на Menger, тогаш (M,τ) е M-ограничен; ако (M,τ) го има покривачкото својство на Rothberger, тогаш (M,τ) е R-ограничен; ако (M,τ) го има покривачкото својство на Hurewicz, тогаш (M,τ) е H-ограничен; ако (M,τ) е σ -компактен, тогаш (M,τ) го има покривачкото својство на Menger; ако (M,τ) е σ -компактен, тогаш (M,τ) е M-ограничен; ако (M,τ) е D-предкомпактен, тогаш (M,τ) е H-ограничен; ако (M,τ) е H-ограничен, тогаш (M,τ) е M-ограничен; ако (M,τ) е M-ограничен, тогаш (M,τ) е D-пред-Lindelöf-ов; ако (M,τ) е R-ограничен, тогаш (M,τ) е M-ограничен; простор (M,τ) е D-ограничен ако е D-предкомпактен.

Во вториот дел се докажани уште неколку својства поврзани со принципите на селекција и $(3,j,\rho)$ -D-метризибилните простори.

Во третиот дел е дефиниран фрагментиран тополошки простор од $(3,j,\rho)$ -метрика $\bar{d}$ и разгледани се три тополошки игри: играта на Banach-Mazur; играта на Kenderov-Moors; и обопштената игра на Kenderov-Moors. Докажани се следните теореми.

Теорема 1. Ако (M,τ) е регуларен $(3,j)$ -D-метризибилен простор и множеството

$$D_n = \left\{ x \mid \exists y \in M, \text{ т. ш. } x \in B\left(y, y, \frac{1}{n}\right) \text{ и } \overline{B\left(y, y, \frac{1}{n}\right)} \text{ е компактно множество} \right\}$$

е густо во M за секој $n \in \mathbf{N}$, тогаш вториот играч има победничка стратегија во играта на Banach-Mazur.

Теорема 2. Ако (M,τ) е компактен $(3,j)$ -D-метризибилен простор, тогаш вториот играч има победничка стратегија во играта на Banach-Mazur.

Теорема 3. Ако (M,τ) е $(3,2)$ -D-метризибилен простор, тогаш вториот играч има победничка стратегија во играта на Kenderov-Moors.

Теорема 4. Ако тополошкиот простор (M, τ) може да се претстави како преброива унија од фрагментирани потпростори, тогаш првиот играч не може да има победничка стратегија за модифицираната игра на Kenderof-Moors.

5. Петтата глава е посветена на класите на $(3, j)$ -метризибилни простори.

Нека $W < N < D < G$ и нека $X, Y \in B = \{W, N, D, G, K\}$, $X < Y$ или $X = Y$, $j \in \{1, 2\}$.

Со $\mathcal{C}(X-Y, j)$ е означена класата на сите $(3, j)$ - X - Y -метризибилни простори, а со $\mathcal{C}(s, X-Y, j)$ е означена класата на сите $(3, j)$ - X - Y -симетризибилни простори. Кога $X = Y$ се пишува само $\mathcal{C}(X, j)$ и $\mathcal{C}(s, X, j)$. На овој начин, добиени се 44 класи тополошки простори чии топологии се индуцирани од $(3, j)$ -метрики.

Докажани се соодветни врски меѓу овие класи. Некои од нив се совпаѓаат, некои се вистински поткласи од други од тие класи.

Докажано е дека постојат најмногу:

11 различни класи тополошки простори од облик $\mathcal{C}(X-Y, 1)$;

6 различни класи тополошки простори облик $\mathcal{C}(s, X-Y, 1)$;

5 различни класи тополошки простори од облик $\mathcal{C}(X-Y, 2)$;

3 различни класи тополошки простори од облик $\mathcal{C}(s, X-Y, 2)$.

Според тоа, бројот на различни класи од $(3, 1)$ -метризибилни простори не е поголем од 17, а бројот на $(3, 2)$ -метризибилни простори не е поголем од 7.

IV. Заклучок и предлог

Врз основа на анализата на доставениот материјал, Комисијата одлучи дека докторската дисертација под наслов „Пристапи за индуцирање топологии од 3-метрики“, изработена од м-р Томи Димовски, претставува успешно истражување во областа на топологијата како дел од математиката, што може да се согледа од претходно изнесеното.

Комисијата оценува дека дисертацијата претставува ново научно достигнување во областа на топологијата, кое отвора можности за натамошно истражување и добивање на нови резултати и според тоа, ги задоволува критериумите за докторска дисертација во областа на математичките науки.

Врз основа на презентираното образложение, Комисијата му препорачува на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да го прифати извештајот и на м-р Томи Димовски му одобри јавна одбрана на докторската дисертација „Пристапи за индуцирање топологии од 3-метрики“.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Акад. Дончо Димовски, ред.проф. на ПМФ, Скопје, с.р.
2. Д-р Љубиша Кочинац, проф. емер. на ПМФ, Ниш, с.р.
3. Д-р Костадин Тренчевски, ред. проф. на ПМФ, Скопје, с.р.
4. Д-р Билјана Крстеска, ред. проф. на ПМФ, Скопје, с.р.
5. Д-р Ѓорѓи Маркоски, вонред. проф. на ПМФ, Скопје, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА СОЦИОЕКОНОМСКИ, КЛИНИЧКИ, И САЛИВАРНИ БИОХЕМИСКИ И МИКРОБИОЛОШКИ МАРКЕРИ И НИВНИОТ ДИЈАГНОСТИЧКИ ПОТЕНЦИЈАЛ КАЈ КАРИЕС - РЕЗИСТЕНТНИ И КАРИЕС - АКТИВНИ УЧИЛИШНИ ДЕЦА” ОД М-Р САЊА НАШКОВА, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Согласно со член 63 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 14/14/, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, и 154/15), член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Универзитетски гласник бр. 121/09, 188/11, 234/12 и 276/14) и член 61 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус - докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Универзитетски гласник бр. 245/2013), Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на својата 32 - ра редовна седница одржана на 19.5.2016 година, а по предлог на Советот на трет циклус - докторски студии формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Сања Нашкова со наслов, *КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА СОЦИОЕКОНОМСКИ, КЛИНИЧКИ, И САЛИВАРНИ БИОХЕМИСКИ И МИКРОБИОЛОШКИ МАРКЕРИ И НИВНИОТ ДИЈАГНОСТИЧКИ ПОТЕНЦИЈАЛ КАЈ КАРИЕС РЕЗИСТЕНТНИ И КАРИЕС АКТИВНИ УЧИЛИШНИ ДЕЦА*, во состав: проф. д-р Мира Јанкуловска (претседател), проф. д-р Елизабета Георгиева(член), проф. д-р Златко Георгиев (член), проф. д-р Снежана Иљовска (ментор) и проф. д-р Марија Крстевска (член). Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Сања Нашкова, со наслов *КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА СОЦИОЕКОНОМСКИ, КЛИНИЧКИ, И САЛИВАРНИ*

БИОХЕМИСКИ И МИКРОБИОЛОШКИ МАРКЕРИ И НИВНИОТ ДИЈАГНОСТИЧКИ ПОТЕНЦИЈАЛ КАЈ КАРИЕС РЕЗИСТЕНТНИ И КАРИЕС АКТИВНИ УЧИЛИШНИ ДЕЦА , содржи 211 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman со 1,5 проред и големина на букви 12, 225 библиографска единица, меѓу нив научни трудови, статии, книги, и меѓународни акти. Таа содржи 59 табели, 32 графикони, 29 слики.

Докторската дисертација ги содржи сите поглавја на една научноистражувачка студија: вовед, мотив за изработка, цели на студијата, материјал и методологија, статистичка обработка, резултати, дискусија, заклучоци и литература. На почетокот е приложена кратка содржина (македонски и англиски). Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето. Начинот на изнесување на проблемот во дисертацијата и научната мисла се концизни, јасни и лесно разбирливи.

Во **воведот и прегледот на литература**, кандидатката дава јасна дефиниција за денталниот кариес и нагласува дека тој е најмасовно заболување во историјата на човештвото со класично пандемско обележје кое е хроничното заболување на тврдите забни ткива, со прогресивен центрипетален тек, иреверзибилна природа, на кое поединци се подложни во текот на целиот свој живот, предизвикувајќи нагласен социјален, медицински и економски проблем.

Кандидатката нагласува дека развитокот на кариозните лезии е резултат на динамични и комплексни интеракции помеѓу кариогените бактерии и одбраната на домаќинот, односно забот. Понатаму се осврнува на современиот концепт, кој ја подржува хипотезата дека забниот кариес се јавува како резултат на интеракција помеѓу генетски и еколошки фактори, во која социјалните, биолошки, психолошки и факторите на однесувањето се изразени во заемен интерактивен комплекс.

Во овој дел, нагласени се влијанието на социо-економски услови, индексот на телесната маса кај децата, потоа небактериските и бактериски состојки на плунката и нивното влијание врз појавата на денталниот кариес особено кај децата.

Понатаму, м-р Нашкова укажува на позитивното обележје на плунката, која ги обезбедува главните одбранбени системи против вирулентните фактори и исто така ја обезбедува рамнотежата меѓу деминерализација и реминерализација кои се во континуирана интеракцијата со бактериските вирулентни фактори и одбраната на домаќинот.

Мотив за изработка на студијата утврдување податоци за паритиципација на бактериските и небактериските компоненти во плунката а при тоа вклучувајќи и дел од надворешните фактори на поединците , врз појавата на денталниот кариес.

Од **целите** на студијата, кандидатката најнапред ја наведува главната цел, која претставува утврдување прецизни податоци за учеството на саливарните компоненти во плунката и нивното влијание врз појавата на денталниот кариес со што би допринеле да се надградат концептите и научни достигнувања во врска со разјаснувањето на етиологијата на денталниот кариес .

Специфичните целите на студијата се јасни и таксативно наброени: да се утврди социо-економската состојба кај испитаниците; да се утврди степенот на телесната маса кај испитаниците; да се детерминира денталниот статус по заби и површини и степенот на активност на кариесот кај испитаниците; да се утврди на индексот на орална хигиена; да се утврди на количеството на стимулирана плунка; да се утврди пуферскиот капацитет на плунката; да се утврди нивото на тоталните протеини во плунка; да се утврди нивото на имуноглобулините IgA и IgG, во плунката; да се утврди вкупниот атиоксидансен капацитет на плунката;

да се идентификуваат бактериите *Lactobacillus*, *Streptococcus mutans*, *Streptococcus sobrinus*, *Streptococcus salivarius*, *Streptococcus mitis* во плунката. Истражувањето, исто така, има за цел да ја утврди меѓузависноста на денталниот статус и степенот на активност на денталниот кариес со секој испитуван параметар поодделно и постоењето на разлики на вредностите на индексот на кариес помеѓу млечната и трајната дентиција.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Подрачјето чиј предмет на истражување го содржи овој труд е актуелен. И покрај многуте истражувања што досега се направени, ваква опсежна студија која ги опфаќа, збирно, сите параметри прикажани во оваа студија, кај нас е направена за прв пат.

Краток опис на применетите методи

Во студијата, опишани се протоколот на работа и истражувања на плунката со методологија која е реализирана на Институт за микробиологија и паразитологија и Институтот за биохемија на Медицинскиот факултет при УКИМ во Скопје.

Во поглавјето, **Материјал и методологија**, опишан е дизајнот на студијата. Тие, соодветствуваат со поставените цели, а поглавјето ги содржи следниве компоненти: анкета, проценка на социо-економскиот статус во семејството, проценка на нутрициониот статус, лабораториски испитувања и објективен клинички преглед.

Истражувањето е дизајнирано како проспективна студија која е спроведена во предучилишните и предучилишните установи во Штип . Во испитувањето биле вклучени испитаници поделени во две групи: I. група составена од 100 испитаници на возраст од 4 до 6 години (млечна дентиција), 30 испитаници со вредност на кеп=0 (контролна група) и 70 испитаници со кариес (студиска група) и II. Група составена од 71 испитаник од обата пола на возраст од 12 години (трајна дентиција), од кои 31 испитаник со вредност на КЕП=0 (контролна група) и 40 испитаници со дентален кариес (студиска група).

За статистичка обработка на податоците добиени во текот на истражувањето е направена база на податоци во статистичката програма SPSS, верзија 17 for Windows.

Резултатите од презентираниот студија се поделени во повеќе делови. Прикажувањето на резултатите се состои од клинички и лабораториски аспект, прикажани табеларно и со графикони, кои го олеснуваат нивното следење, и се прецизно опишани.

Дискусијата содржи анализа на добиените резултати, коментари и споредба со веќе објавени резултати во светската литература од таа област. Од трудот се

изведени 12 конкретни заклучоци, наведени во посебни точки, кои произлегуваат од поставените цели и добиените резултати.

Заклучните согледувања, содржат неколку значајни размислувања кои се резултат на добиените податоци од овој труд, а се однесуваат на идентификацијата на условите на живот, на немикробиолошките и микробиолошките причинители како фактори во етиологијата на денталниот кариес.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Сања Нашкова, со наслов „Компаративна анализа на социоекономски, клинички и саливарни биохемиски и микробиолошки маркери и нивниот дијагностички потенцијал кај кариес - резистентни и кариес - активни училишни деца“, претставува истражување во стоматолошките науки - област: детска и превентивна стоматологија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација и параметрите кои се вклучени во испитувањето можат да дадат научен придонес во подготвувањето на стратегии за индивидуална проценка на ризикот за појава на дентален кариес, со што стоматолозите би можеле да пристапат кон решавање на проблемот по пат на дејството на целни ризик - фактори за спречување на неговата појава.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Сања Нашкова, со наслов „Компаративна анализа на социоекономски, клинички и саливарни биохемиски и микробиолошки маркери и нивниот дијагностички потенцијал кај кариес - резистентни и кариес - активни училишни деца“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на ваков труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, во текот на истражувањето и подготовката на докторскиот труд, за одбрана, ги објавила, како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт- фактор) следниве рецензирани научно - истражувачки трудови:

- [5]. Naskova S., Iljovska S., Alimani-Jakupi J., Pavlevska M. Salivary paramethers at children with primary teeth at age of 5 years with and without caries. Internalonal Jornal of Scienc Bc and En지니어ing Research, Volume 7, Issue 2, February, 2016. 3.8 impact factor

- [6]. Naskova S., Iljovska S., Pavlevska M., Alimani-Jakupi J. .Socio-economic and nutritional status as dental caries risk factors in 12 years old children. Journal of Dental and Medical

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Сања Нашкова, со наслов „Компаративна анализа на социоекономски, клинички и саливарни биохемиски и микробиолошки маркери и нивниот дијагностички потенцијал кај кариес - резистентни и кариес - активни училишни деца“, според сите критериуми за ваков вид на труд, како што се содржината, предметот на истражување и поставените цели, во целост ги исполнува критериумите за ваков вид на научно истражување.

Треба да се има предвид дека добиените резултати ќе имаат **научен придонес**, но и апликативна клиничка примена, подразбираат утврдување на клинички критериуми за рано откривање на можноста за развој на денталниот кариес и дизајнирање на протоколи за примена на соодветни кариес - превентивни и терапевтски мерки, кои би се состоеле од едукативни, профилактични и минимално инвазивни постапки.

Подрачје на примена и ограничувањата се:

Стоматологија – област: детска и превентивна стоматологија .

Можни понатамошни истражувања се: истражувања кои би оделе во правец на примена на превентивни мерки кои би делувале адекватно на етиолошките фактори одговорни за појавата и прогредирањето на денталниот кариес.

Со оглед на наведеното, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка на трудот и да даде согласност за понатамошен тек на постапката за да одбрана на докторската дисертација, со наслов „Компаративна анализа на социоекономски, клинички и саливарни биохемиски и микробиолошки маркери и нивниот дијагностички потенцијал кај кариес - резистентни и кариес - активни училишни деца“ од кандидатката м-р Сања Нашкова .

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Мира Јанкуловска, с. р.

Проф. д-р Снежана Иљовска – ментор, с. р.

Проф. д-р Елизабета Ѓеоргиевска, с. р.

Проф. д-р Златко Ѓеоргиев, с. р.

Проф. д-р Марија Крстевска, с. р.

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Јасна Петровска	Дијагностичко прогностички можности на ортопантомограмот во детерминирање на положбата на импактираните максиларни канини	The diagnostic and prognostic possibilities of OPG imaging in position determination of impacted maxillary canines	Проф.д-р Марија Зужелова	26.05.2016 02-722
2.	Агиме Драгидела Тенекија	Антимикробната ефикасност на Er: YAG ласерот на бактерии од оралниот медиум во инфицираните коренски канали	Antimicrobial efficacy of Er: YAG Laser on mouth bacteria in infected root canals	Проф.д-р Мира Јанкуловска	26.05.2016 02-721

ПРЕГЛЕД

На теми за изработка на магистерски труд прифатени од
 Наставно-нучниот совет на Стоматолошки факултет во Скопје
 на седницата одржана на 19.05.2016 година

Кандидат	Тема	Ментор	Одлука од Научен совет
Д-р Зорица Ризинска	<p>Наслов на прифатени теми на македонски јазик: Површинска топографија и микроцврстина на конвенционални глас-јономер цементи по инкорпорирање на различни типови нанопартикли.</p> <p>Наслов на прифатени теми на англиски јазик: Surface topography and microhardness of conventional glass-ionomer cements after incorporation of different types of nanoparticles.</p>	<p>Проф. д-р Елизабета Ѓоргиевска</p> <p>Коментор: Проф. д-р Дејан Марковиќ</p>	Бр. 09-474/2 од 26.05.2016
Д-р Гајур Шабани	<p>Наслов на прифатени теми на македонски јазик: Квалитетот на живот кај деца со бруксизам згрижени со ортодонтски помагала.</p> <p>Наслов на прифатени теми на англиски јазик: Quality of life in children with bruxism treated with orthodontic appliances.</p>	<p>Проф. д-р Билјана Капушевска</p> <p>Коментор: Проф. д-р Лидија Кануркова</p>	Бр.09-595/2 од 26.05.2016

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: НЕОРГАНСКА ХЕМИСКА
ТЕХНОЛОГИЈА - БАЗНА ХЕМИСКА ИНДУСТРИЈА И ФЕРТИЛИЗАЦИЈА,
НЕОРГАНСКА ХЕМИСКА ТЕХНОЛОГИЈА - ДРУГО И ВОДА, ВОЗДУХ И
ПОЧВА НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Технолошко-металуршкиот факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 19.4.2016 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: неорганска хемиска технологија - базна хемиска индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго и вода, воздух и почва, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-817/1 од 9.5.2016 година, донесена на 7. редовна седница одржана на 6.5.2016 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Благоица Близнаковска, редовен професор во пензија, д-р Трајче Стафилов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, и д-р Благој Павловски, редовен професор во пензија.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области: неорганска хемиска технологија - базна хемиска индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго и вода, воздух и почва, во предвидениот рок се пријави д-р Слободан Богоевски, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Слободан Богоевски е роден на 7.2.1964 година во Тетово. Средно образование завршил во гимназијата „Јосип Броз Тито“ во Скопје. Со високо образование се стекнал на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, на студиската програма: базно неорганско инженерство. Дипломирал во 1989 година, со просечен успех 8,6.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1990 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Студиите ги завршил во 1993 година. Во 1994 година го одбранил магистерскиот труд на тема: „Определување на влијателни параметри и математички модел на динамиката на процесот на преципитација на аморфен SiO_2 , од раствор на натриумов силикат“.

Докторската дисертација на тема: „Варијации и дефинирање на особините и морфологијата на аморфен преципитат SiO_2 “, ја одбранил на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје во 2001 година, пред Комисија во состав: д-р Дончо Буревски, редовен професор на ТМФ (ментор), д-р Владан Златановиќ, редовен професор на ТМФ, д-р Стојан Зафировски, редовен професор на ТМФ, д-р Стефан Поцев, редовен професор на ТМФ и д-р Благој Павловски, редовен професор на ТМФ. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на технички науки од научната област хемиска технологија.

Во 2011 година е избран во звањето редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

Во моментот е редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1009 од 1 јуни 2011 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор во звањето редовен професор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

6. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Технолошко-металуршки факултет, кандидатот д-р Слободан Богоевски, редовен професор, изведува настава и вежби на прв, втор и трет циклус студии на студиската програма неорганско инженерство и заштита на животната средина и на втор циклус на интердисциплинарните студии по инженерство на животна средина и ресурси. Предметите на кои е ангажиран на наведените студиски програми се следните: технологија на киселини и бази, основни суровини и нивна технолошка подготовка, технологија на соли и ѓубрива, општа неорганска технологија, загадување на почви и ревитализација, проект, минералологија, структура, кристализација и особини на неоргански соли, влијание на глобалните климатски промени врз карактеристиките на водата и почвата, одржлив развој, структура на неоргански материјали, загадување на почвите, контрола и нивна ревитализација, синтеза на хидратизирани силикати и алумосиликати, влијание на неорганско-базна и керамичка индустрија врз животната средина, хемија на загадување на воздух, вода и почва, аморфни неоргански материјали, природни и синтетски силика материјали.

Другите активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот се наведени во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Слободан Богоевски, редовен професор, од последниот избор има објавено 9 научни труда, од кои 1 научен труд во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), 7 труда, во меѓународни научни списанија со меѓународен уредувачки одбор и 1 труд во зборник од научен собир.

Кандидатот бил ментор на 9 дипломски и на 3 магистерски трудови и една докторска дисертација, а учествувал и како член во комисија за одбрана на 3 дипломски, 3 магистерски труда и на 2 докторски дисертации.

Д-р Слободан Богоевски, редовен професор, е раководител на 1 национален научен проект. Учествувал како член во 1 научен проект.

Другите активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот, називите на трудовите, проектите и сл. се наведени во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Слободан Богоевски, редовен професор, активно и во висок обем е вклучен во стручно-апликативната работа на Технолошко-металуршкиот факултет во соработка со повеќе фирми од државата.

- Кандидатот д-р Слободан Богоевски, редовен професор, е автор на голем број елаборати, извештаи и други активности од апликативен карактер.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при ТМФ, како и во државни рамки:

- претседател на државната Комисија за контрола на квалитет и посебни својства на производ за заштита на географски назив „Охридски бисер“;
- член на комисии за реализација на конзерваторски активности на повеќе цркви во Македонија;
- одговорно лице за реализација на протоколи за научно-техничка соработка со фирми од стопанството.

Бил член на 2 рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

Другите активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Слободан Богоевски, редовен професор, во изминатите години, доби позитивна оценка (9,7 – 10,0) од анонимно спроведените анкети на студентите на Технолошко-металуршкиот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Слободан Богоевски, редовен професор.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Слободан Богоевски, редовен професор, поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, со вкупно 204,8 бода, ги исполнува сите услови да биде повторно избран во звањето редовен професор во научните области: неорганска хемиска технологија - базна хемиска индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго и вода воздух и почва.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје и Сенатот на УКИМ, д-р Слободан Богоевски, редовен професор, да биде повторно избран во звањето редовен професор во научните области: неорганска хемиска технологија - базна хемиска индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго и вода, воздух и почва.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Д-р Благоица Близнаковска, ред. проф. во пензија, с.р.**
- 2. Д-р Трајче Стафилов, ред. проф. ПМФ, Скопје, с.р.**
- 3. Д-р Благој Павловски, ред. проф. во пензија, с.р.**

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Д-р Слободан Богоевски, редовен професор

Институција: *Технолошко-металуришки факултет* - Скопје

Научна област: неорганска хемиска технологија - базна индустрија и фертилизација, неорганска хемиска технологија - друго, и воздух, вода и почва

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава - прв циклус на студии = ч.нед.·0,04·год. и вежби = ч.нед.·0,03·год.	
1.1.1	Основни суровини и нивна технолошка подготовка, 4 семестар (3 + 3), 2011/2012 - 2015/2016	9
1.1.2	Проект, 4 семестар (1+ 2), 2011/2012, 2014/2015, 2015/2016	1,8
1.1.3	Проект (вежби), 4 семестар (1+ 2), 2011/2012, 2014/2015, 2015/2016	2,7
1.1.4	Минералологија, 6 семестар (3 + 3), 2011/2012 - 2013/2014	5,4
1.1.5	Структура, кристализација и особини на неоргански соли, 6 семестар, (2 + 2), 2011/2012	1,2
1.1.6	Структура, кристализација и особини на неоргански соли (вежби), 6 семестар, (2 + 2), 2011/2012	0,9
1.1.7	Влијание на глобалните климатски промени врз карактеристиките на водата и почвата, 6 семестар (3 + 3), 2014/2015, 2015/2016	3,6
1.1.8	Технологија на киселини и бази, 7 семестар (3 + 3), 2011/2012 - 2015/2016	9
1.1.9	Технологија на соли и ѓубрива,	7,2

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	7 семестар (3 + 3), 2011/2012 - 2014/2015	
1.1.10	Општа неорганска технологија, 3 семестар (2 + 2), 2013/2014 - 2015/2016	3,6
1.1.11	Загадување на почви и ревитализација, 8 семестар (3 + 3), 2011/2012 - 2015/2016	9
1.2.	Одржување на настава - втор циклус на студии = ч·нед·0,05·год. и вежби = ч·нед·0,03·год.	
1.2.1	Одржлив развој, 2. семестар, 2014, 2016	4,50
1.2.2	Одржлив развој, (вежби) 2. семестар, 2014, 2016	0,9
1.2.3	Структура на неоргански материјали, 2. семестар, 2014	2,25
1.2.4	Структура на неоргански материјали, (вежби) 2. семестар, 2014	0,9
1.2.5	Загадување на почвите, контрола и нивна ревитализација, 2. семестар, 2011/2012, - 2015/2016	7,5
1.2.6	Загадување на почвите, контрола и нивна ревитализација, (вежби) 2. семестар, 2011/2012, - 2015/2016	4,5
	Синтеза на хидратизирани силикати и алумосиликати 2. семестар, 2011	2,25
1.2.7	Синтеза на хидратизирани силикати и алумосиликати, (вежби) 2. семестар, 2011	0,6

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.2.8	Влијание на неорганско-базна и керамичка индустрија врз животната средина, 2. семестар, 2013	1,5
1.2.9	Влијание на неорганско-базна и керамичка индустрија врз животната средина (вежби) 2. семестар, 2013	0,9
1.2.10	Хемија на загадување на воздух, вода и почва, Интердисциплинарни студии: Инженерство на животна средина и ресурси, 2. семестар, 2012/2013	1,5
1.2.11	Хемија на загадување на воздух, вода и почва, (вежби) Интердисциплинарни студии: инженерство на животна средина и ресурси, 2. семестар, 2012/2013	0,9
1.3	Одржување на настава - трет циклус на студии = ч.нед.·0,06·год. и вежби = ч.нед.·0,03·год.	
1.3.1	Аморфни неоргански материјали, 2. семестар, 2014	3,6
1.3.2	Аморфни неоргански материјали, (вежби) 2. семестар, 2014	1,2
1.3.3	Природни и синтетски силика материјали, 2. семестар, 2014	3,6
1.3.4	Природни и синтетски силика материјали, (вежби) 2. семестар, 2014	1,2
2.	Консултации со студенти = број·0,002	
	Вкупно 150 студенти (2011-2016, за сите предмети)	0,3
3.	Подготовка на нов предмет	
3.1	Општа неорганска технологија,	1,5

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	3. семестар, предавања и вежби, 1 + 0,5	
3.2	Влијание на глобалните климатски промени врз карактеристиките на водата и почвата, 6. семестар, предавања и вежби, 1 + 0,5	1,5
4.	Пакет материјали за одреден предмет	
4.1	Општа неорганска технологија, 3. семестар, предавања и вежби, 1	1
4.2	Влијание на глобалните климатски промени врз карактеристиките на водата и почвата, 6. семестар, предавања и вежби, 1	1
5.	Член на Комисија за одбрана	
5.1	Член на Комисија за одбрана на докторска дисертација,	
5.1.1	Ејуп Љатифи, Инертирање и валоризирање на филтерна прашина и металуршка троска со помош на високотемпературен третман, ТМФ, 2015	0,5
5.1.2	Александра Ангелеска, Дистрибуција на природни и вештачки радионуклиди во земја и прехранбени растителни култури со проценка на радијационен ризик кај населението, ТМФ, 2016	0,5
5.2	Член на Комисија за одбрана на Магистерски труд 2 x 0,3	0,6
5.3	Член на Комисија за одбрана на дипломска работа 3 x 0,1	0,3
	Вкупно	98,4

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор = 6.0+и.ф.	

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.1	S. Jančev, S. Bogoevski , B. Boškovski, M. Kochubovski, N. Stolic, E. Petrusev, Distribution of As in the top soil samples around the D.Lisice, G.Lisice, Dracevo, Ognjanci villages from the Skopje field territory, <i>Journal of Environmental Protection and Ecology</i> , Vol. 15, No 44, (2014), 1902-1908.	4,1
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание = 4·0,6 или 4·0,8	
2.1	B. Pavlovski, S. Jančev, Lj. Petreski, A. Reka, S. Bogoevski , B. Boškovski, "Trepel - a peculiar sedimentary rock of biogenetic origin from the Suvodol Village, Bitola, R. Macedonia", <i>Geologica Macedonica</i> , Vol. 25, No.1, (2011), 67-72.	2,40
2.2	S. Bogoevski , S. Jančev, B. Boškovski, Characterization of Diatomaceous Earth from Slavishko Pole locality in the Republic of Macedonia, <i>Geologica Macedonica</i> , Vol. 28, No.1, 2014, 39 - 43.	3,20
2.3	A. Reka, T. Anovski, S. Bogoevski , B. Pavlovski, B. Boškovski, Physical-chemical and mineralogical-petrographic examinations of diatomite from deposit near village Rožden, R. Macedonia, <i>Geologica Macedonica</i> , Vol. 28, No.2, 2014, 121-126.	2,40
2.4	K. Atkovska, B. Bliznakovska, G. Ruseska, S. Bogoevski , B. Boskovski, A. Grozdanov, Adsorption of Fe(II) and Zn(II) ions from landfill leachate by natural bentonite, <i>Journal of Chemical Technology and Metallurgy</i> , Vol. 51. No.2, 2016, 215-222	2,40
2.5	Aleksandra Todorovic, Elizabeta Dimitrieska Stojkovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Dimzovska, Slobodan Bogoevski , ¹³⁷ Cs analysis in cultivated soil and uncultivated soil samples from city Skopje-Macedonia, using gamma ray spectrometry, <i>Agriculture & Forestry</i> , Vol. 61, Issue 2: 149-156, 2015	2,40
2.6	Arianit A. Reka, Blagoj Pavlovski, Todor Anovski, Slobodan Bogoevski , Bosko Boskovski, Phase transformations of amorphous SiO ₂ in diatomite at temperature range of 1000-1200°C, <i>Geologica Macedonica</i> , Vol. 29, No. 1, pp. 81-92 (2015)	2,40
2.7	Boško. Boškovski, Slobodan Bogoevski , Gordana Ruseska, Katerina Atkovska, High temperature crystallization process into opalized tuff, <i>Geologica Macedonica</i> , Vol. 29, No. 2, pp. 209-213 2015	2,40

Ред. број	Назив на активност:	Поени
3.	Труд со оригинални научно стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор = 3•0,6	
3.1	S.Jančev, S.Bogoevski , B.Boskovski, B.Bliznakovska, “Statistical parameters on the content of arsenic of anthropogenic origin in the Skopje region soil”, Proceeding of the I International Conference “Ecology of urban areas 2011”, Zrenjanin, Srbija, September 2011, 484-492.	1,8
4.	Апстракти објавени во зборник од меѓународна конференција	
4.1	B. Boskovski, B. Bliznakovska, S. Bogoevski , K. Burevska, “Determination of heavy metals content in agricultural soils in urban area”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	1
4.2	S. Bogoevski , A. Reka, B. Pavlovski, B. Boskovski, B.Bliznakovska, “Characterization of natural amorphous SiO ₂ from a new deposits in the Republic of Macedonia”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	1
4.3	B. Bliznakovska, K. Burevska, S. Bogoevski , B. Boskovski, “Leachate oxygen parameters as key-factors in the MSWL maturing determination”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	1
4.4	K. Burevska, B. Bliznakovska, S. Bogoevski , B. Boskovski, “Adsorption characteristics of synthetic zeolites CaNaX and MgNaX determined from the water vapor”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	1
4.5	V. Jankulovska, B. Bliznakovska, S. Bogoevski , B. Boskovski, “Detection of some heavy metals in water present in the water supply system Studenchica in Kichevo on the basis of domestic water heater scale”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), Ohrid, Macedonia, 05-09 September 2012.	1

Ред. број	Назив на активност:	Поени
4.6	B. Bliznakovska, K. Atkovska, G. Ruseska, S. Bogoevski , B. Boskovski, Seasonal variation of heavy metals concentration in the underground waters on MSWL Drisla site, VI International Metallurgical Congress, Ohrid, Macedonia, 2014.	1
4.7	B. Bliznakovska, K. Atkovska, G. Ruseska, S. Bogoevski , B. Boskovski, P. Makreski, A. Grozdanov, Adsorption of Fe ²⁺ and Zn ²⁺ ions from landfill leachate by natural bentonite from Kriva Palanka (B - KP), Republic of Macedonia, IV International Conference "Ecology of urban areas 2014", Zrenjanin, Srbija, October (2014)	0,5
4.8	S. Bogoevski, B. Boskovski, T. Stafilov, G. Ruseska, M. Kochubovski, Selective extraction and passivation of arsenic and other microelements of anthropogenic contaminated soils, International Conference GREDIT, Skopje, 31 March – 2 April 2016, book of abstracts, p1–20	1
4.9	B. Boskovski, S. Bogoevski, T. Stafilov, G. Ruseska, M. Kochubovski Migration of arsenic and other microelements in anthropogenic contaminated soils, International Conference GREDIT, Skopje, 31 March – 2 April 2016, book of abstracts, p1–04	1
4.10	A. Angjeleska, E. Dimitrieska-Stojković, Z. Hajrulai-Mushu, S. Bogoevski, B. Boškovski, B. Stojanovska Dimzoska, R. Uzunov Evaluation of dose for the population due to natural radioactivity of uncultivated soil from the surrounding of the Skopje city, Macedonia, International Conference GREDIT, Skopje, 31 March – 2 April 2016, book of abstracts, p1–01	1
5.	Проекти	
5.1	Учесник во национален научен проект	
	Роберт Христоски, Слободан Богоевски ,... Нелинеарна педагогија: кон еден модел и примена на интердисциплинарните врски помеѓу спортот и физичкото образование со останатите области на академски знаења базиран на концептите од теоријата на сложени системи, Министерство за образование и наука на Р. Македонија, 2011/2012	3
5.2	Раководител на национален научен проект	

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	<p>Слободан Богоевски, Бошко Бошковски, Гордана Русеска, Катерина Атковска,</p> <p>Визуелизација на процесот на елутрација при сепарирање на минерални фази со различен гранулометриски состав, ТМФ, 2016</p>	6
6.	Менторство	
6.1	<p>Ментор на одбранета докторска дисертација:</p> <p>Бошко Бошковски, Миграција на арсен од антропогено потекло во почвата од микролокалитетот И-СИ-ЈИ од фабриката Охис, Скопје, ТМФ, 2015.</p>	3
6.2	Ментор на магистерски труд, 3 x 1	
6.2.1	<p>Ментор на одбранет магистерски труд:</p> <p>Арианит А. Река, Детална карактеризација на природен аморфен SiO₂ од ново лежиште во Р. Македонија, ТМФ, 2012.</p>	1
6.2.2	<p>Ментор на одбранет магистерски труд:</p> <p>Петар Ѓорѓиоски, Влијанието на глобалните климатски промени врз почвата и водата во Р. Македонија, ТМФ, 2015.</p>	1
6.2.3	<p>Ментор на одбранет магистерски труд:</p> <p>Ана Кузмановска, Влијание на активноста на РЕК Битола врз промената на некои физичко-хемиски карактеристики на почвата, ТМФ, 2015.</p>	1
6.3	Ментор на дипломска работа, 9 x 0,2	1,8
	Вкупно	49,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија = 1	
1.1	С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за извршена физичко-хемика карактеризација на примероци од јагленова прашина, инвеститор: АД фабрика за шеќер 4 ^{та} Ноември - Битола, ТМФ-Скопје, 2011.	1
1.2	С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за извршена анализа на примероци од вештачко ѓубриво, инвеститор: Црвени Брегови, АД - Неготино, ТМФ-Скопје, февруари 2011.	1
1.3	С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за керамички испитувања на глина од наоѓалиште близу село Новаци, Битолско, ТМФ-Скопје, септември 2011.	1
1.4	С.Богоевски, Извештај за извршени анализи на песоци, Инвеститор: Титан, Цементарница Усје, Скопје, ТМФ, 2011.	1
1.5	С.Богоевски, Извештај за определување на карактеристиките на градбените материјали од црквата Света Богородица Перивлепта во Охрид, Министерство за култура на Р. Македонија, 2011.	1
1.6	С.Богоевски, Елаборат за определување на карактеристиките на материјалите од внатрешноста на црквата Света Богородица Перивлепта во Охрид поврзани со фреско сликарството и проблемите со исолувањето, Министерство за култура на Р. Македонија, 2011.	1
1.7	С.Богоевски,	1

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Извештај за извршени анализи на соли од црквата Света Богородица Захумска, Охрид, НУ Завод и Музеј, Охрид, 2011	
1.8	С.Богоевски, Извештај за извршени анализи на примероци од конзерваторски активности во црквата „Сите Свети“ во Лешани, НУ Завод и Музеј, Охрид, 2011.	1
1.9	С.Богоевски, Извештај за извршени контролни анализи за екстрахирани соли од пробни конзерваторски активности во црквата Света Богородица Перивлепта во Охрид, Министерство за култура на Р. Македонија, 2011.	1
1.10	С.Богоевски, Извештај за минералозна детерминација на конкретни примероци од пигменти земени за време на пробните конзерваторски активности во јуни 2011, Министерство за култура на Р. Македонија, 2011.	1
1.11	С.Богоевски, Извештај за некои карактеристики на солите во црквата Света Богородица Захумска, Охрид, НУ Завод и Музеј, Охрид, 2012	1
1.12	С.Богоевски, Извештај за прелиминарни согледувања за состојбата на живописот во црквата Свети Ѓорѓија, Струга, НУ Завод и Музеј, Охрид, 2012	1
1.13	С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за керамички испитувања на глина од наоѓалиштето Русино, Гостивар, ТМФ-Скопје, септември 2012.	1
1.14	С.Богоевски, Извештај: Мислење за квалитет, примена и карактеристики на производот Аксил, Инвеститор: Стрмош, Пробиштип, ТМФ, октомври 2012.	1
1.15	С.Богоевски,	1

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Извештај: Мислење за квалитет за применливост на Зеофит од Славишко поле, с. Ранковце, Инвеститор: Стрмош, Пробиштип, ТМФ, октомври 2012.	
1.16	С.Богоевски, Елаборат за заштита на македонскиот производ Охридски бисер под името Охридски бисер , како географски назив, ТМФ, мај 2013.	1
1.17	С.Богоевски, Извештај за извршена анализа на проба именувана како „Син камен“, за потребите на Проект во врска со локации на кои престојувал Александар Македонски во Узбекистан, ТМФ, јуни 2013.	1
1.18	С.Богоевски, Извештај за извршени анализи на варовници од локалитетот Чардаковец, Општина Карпош, Инвеститор: Трансмет ДОО, Скопје, ТМФ, септември 2013.	1
1.19	С.Богоевски, Извештај за нормирање на природниот минерален комплекс <i>Зеофиџ</i> за пасивна деконтаминација на почвата во Велес и околината, Инвеститор: Стрмош, Пробиштип, ТМФ Скопје, 2013.	1
1.20	С.Богоевски, Извештај за минералошко-петрографски испитувања на суровина од Славишко поле, с. Ветуница, Општина Ранковце, Инвеститор: Стрмош, Пробиштип, ТМФ - Скопје, 2013.	1
1.21	С.Богоевски, Извештај за физичко-хемиска карактеризација на суровина од Славишко поле, с. Ветуница, Општина Ранковце, Инвеститор: Стрмош, Пробиштип, ТМФ - Скопје, 2013.	1
1.22	С.Богоевски, Б. Бошковски, Извештај за мислење за квалитет за производот <i>Зеофиџ инсекџ</i> , Инвеститор: Стрмош, Пробиштип, ТМФ - Скопје, 2015.	1
1.23	С.Богоевски, Б. Бошковски,	1

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Извештај за мислење за квалитет за производот <i>Зеофиџ сан ѓроџекџи</i> , Инвеститор: Стрмош, Пробиштип, ТМФ - Скопје, 2015.	
1.24	С.Богоевски , Б. Бошковски, Извештај за извршени термички испитувања на дијатомејска земја од Славишко поле, во релација со некои физичко-хемиски карактеристики, Инвеститор: Стрмош, Пробиштип, ТМФ - Скопје, 2015.	1
1.25	С.Богоевски , Б. Бошковски, Извештај за извршени механички операции и контролни анализи на дијатомејска земја од Славишко поле, Инвеститор: Стрмош, Пробиштип, ТМФ - Скопје, 2015.	1
1.26	С.Богоевски , Извештај за извршена силикатна хемиска анализа на примерок од <i>Зеофиџ илус</i> и мислење за примената, ТМФ - Скопје, 2015.	1
1.27	С.Богоевски , Извештај: Причини за процесите и промените на површината на боениот слој во црквата Свети Ѓорѓи во Струга, НУ Завод и Музеј, Охрид, бр. 11-611/8 од 4.11.2015	1
1.28	С.Богоевски , Г. Русеска, Б. Бошковски, Арианит. А. Река, Извештај за извршена хемиска анализа на неметална суровина, Инвеститор: Кондри 2010, ТМФ Скопје 2016	1
1.29	С. Јанчев, С.Богоевски , Г. Русеска, Б. Бошковски, Арианит. А. Река, Извештај за микроскопските испитувања на варовник од каменолом Кондри, с. Долно Беличица, Струга, Инвеститор: Кондри 2010, ТМФ – Скопје, 2016.	1
1.30	Протокол за научно-техничка соработка помеѓу ТМФ-Скопје и АД Зеолит - Пробиштип, задолжено лице	1
1.31	Протокол за научно-техничка соработка помеѓу ТМФ-Скопје и АД Стрмош рудници за неметали-Пробиштип, задолжено лице	1
1.32	Член на Комисија за државни натпревари: Наноматеријали – материјали на иднината, 2013-2015, 3 x 1	3

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.33	Рецензент на универзитетски учебник „Збирка задачи по аналитичка хемија“	1
1.34	Рецензент на универзитетски учебник „Практикум за лабораториски вежби по аналитичка хемија“	1
1.4	Мислење по авторезиме на докторска дисертација (4 x 1)	
1.4.1	Биљана М. Балабанова, Литогено и антропогено влијание на дистрибуцијата на различни хемиски елементи во почвите и воздухот во регионот на сливот на реката Брегалница, ПМФ	1
1.4.2	Билјана Јорданоска, Проучување на влијанието на некои почвени карактеристики врз содржината на тешки метали во тутунот произведен во Република Македонија, ПМФ	1
1.4.3	Катерина Бачева, дистрибуција на тешки метали во примероци од животната средина во околината на рудникот Алшар, ПМФ	1
1.4.4	Златко Панчевски, Дистрибуција на тешки метали во примероци од животната средина во Велес и неговата околина, ПМФ	1
	Вкупно	40

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Член на факултетска комисија = 0,5	
1.1	Раководител на Институт за неорганска технологија	3
1.2	Раководител на Наставно-научен колегиум на ПДС на студиската програма неорганско инженерство и заштита на животната средина	2
	Член на Советот за докторски студии, студиска програма: технологија	1
1.3	Член на Наставно-научен колегиум на ПДС на студиската програма инженерство на животната средина	1

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.4	Член на ННК на Интердисциплинарни студии: инженерство на животна средина и ресурси	1
1.5	Член на Комисија за прием на студенти во прва година на ТМФ, 2 мандатни периода	1,0
1.6	Претседател на Комисија за еквиваленција	0,5
1.7	Член на Комисија за истакнати стручњаци од практиката, ТМФ	0,5
2.	Учество во комисии и тела на други државни органи = 1	
2.1	Член на Комисија за избор во звање (3 x 0,2)	0,6
2.2	Претседател на државната Комисија за контрола на квалитет и посебни својства на производ за заштита на географски назив „Охридски бисер“	2
2.3	Член на стручен тим за реализација на Конзерваторски проект за конзервација и реставрација на живописот од црквата Света Богородица Перивлептос 1295 год.-Охрид, Решение бр. 02-1175/1 од 21.7.2014 год., НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј, Охрид	1
2.4	Член на стручен тим за конзервација и реставрација на живописот на црквата Свети Ѓорѓи – Струга, Решение бр. 02-1167/8 од 15.8.2014, НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј, Охрид	1
2.5	Член на стручен тим за конзервација и реставрација на живописот на црквата Света Богородица Захумска, во с. Трпејца, Решение бр. 02-616/3 од 21.7.2015 год., НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј, Охрид	1
2.6	Член на стручен тим за конзервација и реставрација на живописот на црквата Свети Ѓорѓи - Струга, Решение бр. 02-611/4 од 23.6.2015 год., НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј, Охрид	1
	Вкупно	16,6
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		98,4

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	49,8
	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	40
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	16,6
	Вкупно	204,8

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

4. Д-р Благица Близнаковска, ред. проф. во пензија, с.р.
5. Д-р Трајче Стафилов, ред. проф. ПМФ, Скопје, с.р.
6. Д-р Благој Павловски, ред. проф. во пензија, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ-АСИСТЕНТ-ДОКТОРАНД ВО НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: МЕТАЛУРГИЈА НА ЖЕЛЕЗО И ЧЕЛИК, МЕТАЛУРГИЈА НА ОБОЕНИ И РЕТКИ МЕТАЛИ, ПРАШКАСТА МЕТАЛУРГИЈА, ДРУГО (НАНОМАТЕРИЈАЛИ И НАНОТЕХНОЛОГИЈА), НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, донесена на VII редовна седница одржана на 6.V, 2016 год. (Решение бр. 02-815/1 од 9.V, 2016 год.), формирана е Рецензентска комисија за избор на асистент-докторанд во научните области: **металургија на железо и челик, металургија на обоени и ретки метали, прашкаста металургија, друго (наноматеријали и нанотехнологија)**, во состав:

1. д-р Александар Димитров, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
2. д-р Горан Начевски, вонреден професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
3. д-р Перица Пауновиќ, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Врз основа на пријавата и по разгледувањето на поднесената документација, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во весниците „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Ду+1“ од 14 април 2016 год., за избор во соработничко звање– асистент-докторанд во научните области: металургија на железо и челик, металургија на обоени и ретки метали, прашкаста металургија, друго (наноматеријали и нанотехнологија), се пријави само кандидатот м-р инж. Александар Петровски.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

М-р, Александар Петровски е роден на 24.4.1989 год. во Кавадарци, Р. Македонија. На Технолошко-металуршкиот факултет се запишал во учебната 2008/2009 година на студиската програма металургија и метални материјали, модул: екстрактивна металургија.

2. ОБРАЗОВАНИЕ

- 2008 - 2012 год. Дипломиран инженер - металург, насока: екстрактивна металургија на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, со среден просек 9,00.
Дипломска работа со наслов: *Добивање на нанодимензиониран анализ со термичко претворање на $Ti(OH)_4$ добиен по сол-гел постапка.*
- 2012 - 2013 год. Магистер на технички науки на студиската програма екстрактивна металургија, на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, со среден просек 10,00.
Магистерска работа со наслов: *Карактеризација на графен добиен по пат на електролиза во водени раствори со примена на реверзен потенцијал.*
- 2013- Запишан на докторски студии на насоката металургија, на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје.

3. РАБОТНО ИСКУСТВО

- 2013 год. Вработен на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, како надворешен стручен соработник на Институтот за екстрактивна металургија.
- 2015 год. Вработен на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, како лаборант на Институтот за екстрактивна металургија.

4. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Како млад истражувач, кандидатот м-р Александар Петровски има објавено 3 труда во меѓународни списанија со меѓународен уредувачки одбор, 1 труд во зборник на домашен научен собир, 2 поглавја во монографија и 21 соопштение на меѓународни научни собири.

I) НАУЧНИ ТРУДОВИ ОБЈАВЕНИ ВО МЕЃУНАРОДНИ СПИСАНИЈА СО МЕЃУНАРОДЕН УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

- 1) Beti Andonovic, Misela Temkov, Abdulakim Ademi, **Aleksandar Petrovski**, Anita Grozdanov, Perica Paunovic, Aleksandar Dimitrov. “Laue Functions Model vs Scherrer Equation in Determination of Graphene Layers Number on The Ground of XRD Data”, Journal of Chemical Technology and Metallurgy, 49, 6, 545-550, 2014.
- 2) Ejup Ljatif, Aleksandra Kamusheva, Goran Nacevski, Emilija Karamanova, Aleksandar Petrovski, Aleksander Karamanov, Perica Paunovic. “Thermal and

Environmental Characterization of Glass Produced from Metalurgical Wastes”, Material and Environment Protection, 4, 1, 11-18, 2015.

- 3) Beti Andonovic, Anita Grozdanov, Aleksandar Petrovski, Perica Paunovic, Aleksandar Dimitrov. “Determining Graphene Layers Number and N-Layer Region Coverage by XRD Data Distribution Model”, Material and Environment Protection, 4, 1, 19-25, 2015.

II) НАУЧНИ ТРУДОВИ ВО ЗБОРНИЦИ НА ДОМАШНИ НАУЧНИ СОБИРИ

- 1) Beti Andonovic, Abdulakim Ademi, **Aleksandar Petrovski**, Anita Grozdanov, Perica Paunovic, Aleksandar Dimitrov. “За некои XRD методи за определување број на слоеви кај графен: предности, споредба и зајакнување. Зборник на трудови: Технологија на подземна и површинска експлоатација на минерални, 258 – 265. 7. Стручно советување со меѓународно учество Подекс – Повекс '14, Радовиш, 14 - 15. 11. 2014.

III) ПОГЛАВЈА ОД МОНОГРАФИЈА

- 1) Chapter 11: **A. Petrovski**, A. Dimitrov, A. Grozdanov, B. Andonović, and P. Paunović, "Characterization of Graphene Produced by Electrolysis in Aqueous Electrolytes", in P. Petkov et al. (eds.), Nanoscience Advances in CBRN Agents Detection, Information and Energy Security, NATO Science for Peace and Security Series A: Chemistry and Biology, DOI 10.1007/978-94-017-9697-2_24, 2015, 103-110.
- 2) Chapter 24: P. Paunović, **A. Petrovski**, G. Načevski, A. Grozdanov, M. Marinkovski, B. Andonović, P. Makreski, O. Popovski, A. Dimitrov, "Pathways for the Production of Non-stoichiometric Titanium Oxides", in P. Petkov et al. (eds.), Nanoscience Advances in CBRN Agents Detection, Information and Energy Security, NATO Science for Peace and Security Series A: Chemistry and Biology, DOI 10.1007/978-94-017-9697-2_24, 2015, 239-253.

IV) СООПШТЕНИЈА НА МЕЃУНАРОДНИ НАУЧНИ СОБИРИ

- 1) 52. Технологијада – излагање на научно-стручен труд со наслов: “Карактеризација на графен, добиен по пат на електролиза во водени раствори, со примена на реверзен потенцијал”, Чањ - Црна Гора, мај, 2013.
- 2) P. Paunovic, **A. Petrovski**, A. Grozdanov, M. Marinkovski, G. Nacevski. “Bottom-Up Approach For Producing Non-Stoichiometric Titanium Oxides”, Book of abstracts, NN-5, 117, 6-th International Metallurgical Congress, Metallurgy, Materials, Environmental (MME), 29.05. – 01.06. 2014, Ohrid, Macedonia, **(with international participation)**
- 3) Beti. Andonovic, Aleksandar Dimitrov, Anita Grozdanov, **Aleksandar Petrovski**, Perica Paunovic. “Determining The Number Of Graphene Layers Using Spectroscopic Data”, 6-th International Metallurgical Congress, Metallurgy, Materials, Environmental (MME), Book of abstracts, NN-6, 118, Ohrid, Macedonia, 29.05. – 01.06. 2014, **(with international participation)**

- 4) Perica Paunovic, **Aleksandar Petrovski**, Anita Grozdanov. "Pathways For Production Of Titanium Non-Stoichiometric Oxides", NATO Advanced Study Institute (CBP.EAP.ASI 984723) on Nanoscience Advanced in CBRN Agents Detection, Information and Energy Security, Book of abstracts, 8, 2.2.-1 Lecture, Sozopol, Bulgaria, 29.05 – 06.06. 2014. **(with international participation)**
- 5) **Aleksandar Petrovski**, Aleksandar Dimitrov, Anita Grozdanov, Beti Andonovic and Perica Paunovic. "Characterization Of Graphene Produced By Electrolysis In Aqueous Solutions", NATO Advanced Study Institute (CBP.EAP.ASI 984723) on Nanoscience Advanced in CBRN Agents Detection, Information and Energy Security, Sozopol, Bulgaria, Book of abstracts, 93, 5.4. – 5. Contribution. + ORAL PRESENTATION – Освоено трето место за постер и усна презентација), 29.05 – 06.06. 2014. **(with international participation)**
- 6) **Aleksandar Petrovski**, Anita Grozdanov, Perica Paunovic, Roberto Avolio, Maria E. Errico, Beti Andonovic, Maria Cristina Coca, Gennaro Gentile, Francesca De Falco, Maurizio Avella and Aleksandar Dimitrov. "Characterization of Polyaniline/Graphene Nanocomposites by Electrochemical, Spectroscopic, Thermal and Conductivity Analysis" 6th Virtual Nanotechnology Poster Conference, P16-14, 11-17 April, 2016.
- 7) Ana Tomova, Anita Grozdanov, Perica Paunović, **Aleksandar Petrovski**, Aleksandar T. Dimitrov. "Production and Characterization of Multi Nanosensors Based on MWCNTS and Poly (Metyl Metacrylate) - PMMA Matrix", 6th Virtual Nanotechnology Poster Conference, P16-15, 11-17 April, 2016.
- 8) Katerina Atkovska, **Aleksandar Petrovski**, Gordana Ruseska, Bosko Boskovski, Perica Paunovic, Kiril Lisickov, Anita Grozdanov. "Comparision of Heavy Metals Sorbents", 6th Virtual Nanotechnology Poster Conference, P16-15, 11-17 April, 2016.
- 9) **Aleksandar Petrovski**, Perica Paunovic, Anita Grozdanov, Aleksandar Dimitrov. "Characterization Of Graphene Obtained Through Electrolysis In Aqueous Solution, By Applying Reverse Potential", 10 – th Congress Of Pure And Applied Chemistry Of Students From Macedonia (with international participation), Tehnolosko – metalurski fakultet, Skopje. Book of abstracts, 7, I 55, + Oral presentation, 17 – 19 October, 2013,
- 10) A. Ademi, A. Tomova, A. Grozdanov, **A. Petrovski**, A. Paunovic and A.T. Dimitrov. "Characterization of MWCNTs produced by electrolysis in molten LiCl using reverse potential", Sofia Electrochemical Days , Sofia – Bulgaria, Book of abstracts, 10, Decembar 10-13, 2012.
- 11) Perica Paunovic, **Aleksandar Petrovski**, Anita Grozdanov, Beti Andonovic. "Production and characterization of Ti-oxide nanostructured materials", 2-nd International Conference On Oxide And Non-Oxide Materials For Optoelectronics, Borovetz - Bulgaria. Book of abstracts, 5, 19 - 22 Decembar 2013.
- 12) A.T. Dimitrov, **A. Petrovski**, A. Grozdanov, A. Tomova, P. Paunovic. "Study Of Graphene Production By Electrolysis In Molten Salt Using Non-Stationary Current Regimes", 2-nd International Conference On Oxide And Non-Oxide Materials For Optoelectronics, Borovetz - Bulgaria, Book of abstracts, 9, 19 - 22 Decembar 2013.

- 13) **Aleksandar Petrovski**, Aleksandar T. Dimitrov, Anita Grozdanov, Beti Andonovic and Perica Paunovic. "Characterization of graphene synthesized by electrolysis in aqueous electrolytes", Graphene, International Conference And Exhibition, Toulouse – France, Poster Book Vol. 2, p. 101, May 06-09, 2014.
- 14) Goran Nacevski, Mirko Marinkovski, **Aleksandar Petrovski**. "Determination of Kinetic Parameters of Heterogeneous Sulphatization Roasting Process of Manganese Carbonate with Ferro Sulphate in Isothermal Conditions", 22 - nd Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Ohrid - Macedonia, Book of abstracts, 262, September 05-09, 2012.
- 15) P. Paunovic, **A. Petrovski**, A. Grozdanov, G. Nacevski, A.T. Dimitrov. "Formation of Magneli Phases by Thermal Treatment of Sol-Gel Produced $Ti(OH)_4$ in Reductive Atmosphere", Third International Conference on Materials, Energy and Environment, Icmee-2014, Honolulu - Usa, Book of abstracts, OR-52, 21, 1-3 Juli, 2014.
- 16) Kiril Stoimčev, Perica Paunović, Ruzica Manojlović, **Aleksandar Petrovski**, Dafinka Stoevska-Gogovska. "Construction of phase diagram for the system Zn-O-S using Mathcad", Sedmi Simpozijum o Termodinamici I Faznim Dijagrama, Bor, Zbornik Izvoda Radova, 23, 08. Jun, 2015.
- 17) A. Grozdanov, **A. Petrovski**, R. Avolio, P. Paunovic, M. E. Errico, B. Andonovic, M. C. Coca, G. Gentile, F. De Falco, A. Dimitrov, M. Avella, "Synthesis of polyaniline/graphene nanocomposite and its thermal, optical and electrochemical properties", Graphene 2015 - ImagineNano 2015, Bilbao-Spain, 10-13 March, 2015
- 18) A. Grozdanov, **A. Petrovski**, R. Avolio, B. Andonovic, M. E. Errico, P. Paunovic, G. Gentile, A. Dimitrov, M. Avella, "pH sensor based on Graphene/PMMA nanocomposites", World Congress and Expo on Nanotechnology and Materials Science, Dubai, UAE, April 13-15, 2015
- 19) A. Tomova, **A. Petrovski**, A. Grozdanov, B. Andonovic, P. Paunovic, and A. T. Dimitrov, "Chemical functionalization of CNTs for gas sensor application", Metallurgical & Materials Engineering Congress of South-East Europe, MME SEE2015, Belgrade, Serbia, Abstract Book, p.336, June 3-5, 2015
- 20) K. Stoimčev, **A. Petrovski**, A. Tomova, P. Paunović, A. Grozdanov, B. Andonović, A. Dimitrov, "Electrochemical deposition of polypyrrole/MWCNT nanocomposites", 11th Symposium "Novel Technologies and Economic Development", Proceedings, p. 104, Leskovac, October 23-24, 2015
- 21) A. Grozdanov, P. Paunovic, A.T. Dimitrov, M. Avella, G. Dentile, B. Andonovic, M.E. Errico, **A. Petrovski**, "PANI/MWCNT Nanocomposites for pH Sensing Applications", Minerals and Metals Production from Mine to Market (in honour of Professor Derek Fray), 15-16 Dec 2015, Trinity Hall, Cambridge, Abstract Book, p. 26

5. НАУЧНА И СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДРУГИ АКТИВНОСТИ

Кандидатот м-р Александар Петровски има учествувано во рамки на 3 научно-истражувачки проекти:

- I) COMMON SENSE – Cost-effective sensors, interoperable with international existing ocean observing systems, to meet EU policies requirements -614155, (FP7-OCEAN FOR TOMORROW.2013.2)(2013-2017) (студент – докторанд)
- II) „Заштита на природата од индустриски отпад преку валоризација на филтерна прашина и металуршки троски во нови еко-пријателски полимерни малтери и бетони“, финансиран од Министерството за заштита на животната средина и просторно планирање на Р. Македонија, 2013-2014
- III) „Истражување и развој на нови наноструктурирани сензори за заштита и унапредување на животната средина и природата“, финансиран од Министерството за заштита на животната средина и просторно планирање на Р. Македонија, 2013-2014.

Кандидатот има учествувано на 4 работилници поврзани со десеминација на проектните активности во рамките на проектот од програмата за инвестирање во животната средина од 2013 до 2015 година, финансиран од Министерството за заштита на животната средина и просторно планирање:

- I) Работилница – ПЛАЧКОВИЦА 2013, Десеминација на проектните активности во рамките на проектот од програмата за инвестирање во животната средина за 2013 година
- II) Работилница – ПОПОВА ШАПКА 2014, Десеминација на проектните активности во рамките на проектот од програмата за инвестирање во животната средина за 2014 година
- III) Работилница – ДОЈРАН 2015, Десеминација на проектните активности во рамките на проектот од програмата за инвестирање во животната средина за 2015 година
- IV) Работилница – БЕРОВО 2015, Десеминација на проектните активности во рамките на проектот од програмата за инвестирање во животната средина за 2015 година

М-р, Александар Петровски активно го познава англискиот јазик (**Cambridge English: Preliminary (PET)**, Level B2), а исто така поседува и солидни компјутерски вештини.

Други активности на кандидатот:

1. член на Организациониот одбор на 6. Интернационален конгрес на металурзи, 29.5 - 1.6. 2014 Охрид.
2. член на Сојузот на металурзи на Р. Македонија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од претходно изнесеното се гледа дека кандидатот м-р Александар Петровски е млад соработник, кој веќе стекнал искуство во научноистражувачката работа - магистрирал, во тек е изработката на неговиот

докторат, а е автор/коавтор на 27 научни труда (3 труда во списанија со меѓународен уредувачки одбор, 1 труд во зборник на домашен научен собир, 2 поглавја во монографија и 21 соопштение на меѓународни научни собири). Кандидатот, исто така, стекнал и педагошко искуство со учество во изведувањето на вежбите по предметните програми на додипломски студии кои ги покрива Институтот за екстрактивна металургија. Посебно се одликува со самостојност во работата и зрелост во исполнувањето на задачите.

Земајќи ги предвид изнесените квалитети, Рецензентската комисија смета дека кандидатот м-р Александар Петровски претставува потенцијален и перспективен научноистражувачки кадар и со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје да го избере во звањето асистент-докторанд во научните области: **металургија на железо и челик, металургија на обоени и ретки метали, прашкаста металургија, друго (наноматеријали и нанотехнологија).**

Рецензентска комисија

1. Д-р, Александар Димитров, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
с.р.
2. Д-р, Горан Начевски, вонреден професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
с.р.
3. Д-р, Перица Пауновиќ, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ
МИКРОБИОЛОГИЈА И ИМУНОЛОГИЈА
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/ Факултет за ветеринарна медицина, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 4.5.2016 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области микробиологија и имунологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202-945/3, донесена на 16.5.2016, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Зденко Маркиќ, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (во пензија), д-р Милена Петровска, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје и д-р Дине Митров, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области микробиологија и имунологија, во предвидениот рок се пријави кандидатот проф. д-р Славчо Мреношки, ДВМ, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

7. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот проф. д-р Славчо Мреношки е роден на 20.3.1966 година во Битола. Средно образование завршил во Средното медицинско училиште во Битола, на 14.6.1984. Со високо образование се стекнал на Ветеринарниот факултет при Универзитетот во Белград, Србија, каде што дипломирал на 29.4.1993 година, со просечен успех 8,28.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1995/96 се запишал на магистерските студии на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, на групата за микробиологија, епизоотиологија, хигиена на сточарството и болести кај живината и свињите, подгрупа: микробиологија, епизоотиологија и имунологија. Студиите ги завршил на 29.9.1999 година, со просечен успех 9,37. На 3.10.2001 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „*Actinobacillus pleuropneumoniae*: изолација, идентификација, серотипизација и испитување на осетливоста на антимикробни супстанции”.

Докторска дисертација пријавил на 10.05.2004 година на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Дисертацијата на тема: „Видови, застапеност и антимикробна резистенција на термофилните кампилобактери кај популацијата на свињи во Република Македонија” ја одбрал на 10.7.2006 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Милена Петровска, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје - претседател; проф. д-р Зденко Маркиќ, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје - член; доц. д-р Елена Трајковска - Докиќ, доцент на Медицинскиот факултет во Скопје - член; проф. д-р Ристо Проданов, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје - член, и проф. д-р Мишо Христовски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје - член. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на ветеринарни науки.

На 20.11.2006 година е избран во звањето доцент, а на 31.10.2011 година во звањето вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, во научните области микробиологија и имунологија.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр.1016 од 3.10.2011 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на УКИМ бр.

637 и 776 (помлад асистент), бр. 803 и 894 (асистент), бр. 905 (доцент) и бр. 1016 (вонреден професор), како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

8. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина, кандидатот д-р Славчо Мреношки изведува настава на интегрираните (прв и втор циклус) студии на Факултетот. Исто така, д-р Мреношки е наставник и на третиот циклус студии на ФВМС, на двете наставни програми: ветеринарна медицина и безбедност на храна, како и на вториот циклус студии на Факултетот за земјоделски науки и храна при УКИМ (студиска програма анимална биотехнологија).

Кандидатот бил ментор на 2 дипломски труда и учествувал како член во комисија за оцена/или одбрана на 6 дипломски, 5 магистерски трудови и на 6 докторски дисертации.

Научноистражувачка дејност

Д-р Славчо Мреношки, од неговиот последен избор, има објавено вкупно 15 научни трудови од соодветните научни области, од кои 4 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 4 труда во меѓународни научни списанија, и 7 труда во зборници од научни собири.

Д-р Славчо Мреношки бил раководител на 1 национален научен проект, а учествувал и како член во 6 меѓународни научни проекти.

Кандидатот бил ментор на 1 магистерски и 1 докторски труд.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Славчо Мреношки активно е вклучен и во стручно-апликативната работа на матичниот Факултет. Бил раководител на Ветеринарниот институт при ФВМС и Лабораторијата за беснило, и е раководител на Лабораторијата за микробиологија, во кои лаборатории изминатиот период за прв пат се воведени 8 нови методи во дијагностиката на заразните и зооозните болести кај животните. Исто така, додека кандидатот бил раководител на Ветеринарниот институт и Лабораторијата за беснило, таа била авторизирана од страна на Европската комисија за изведба на серолошки тестови за мониторинг на ефикасноста на вакцинацијата против беснило кај кучиња, мачки и ласици (период 1.1.2013 – 15.9.2014 година).

Стручно усовршување во странство остварил со 3 студиски престои во Виена (Австрија, двапати) и Мадрид (Шпанија).

Д-р Мреношки извршил стручна редакција и превел од англиски дел од книгата „Ветеринарна микробиологија“, чиј превод бил дел од проектот на Владата на Република Македонија за преведување на 1 000 стручни и научни книги и учебници.

Кандидатот покажува и активност во дејностите од поширок интерес. Активно бил вклучен во работата на Работната група за спроведување мерки за контрола и искоренување на болеста син јазик, формирана од директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на РМ а бил и заменик-член на Комитетот за следење на ИПАРД програмата.

Д-р Славчо Мреношки бил вклучен и во работата на Универзитетската изборна комисија на УКИМ (уписи 2011) и бил член на Универзитетскиот сенат за мандатниот период 2012 – 2016 година.

Кандидатот е член на уредувачкиот одбор на меѓународното научно-стручно списание “Македонски ветеринарен преглед”. Член е и на организациониот одбор на меѓународната научна конференција “Денови на ветеринарна медицина”, организирана од неговиот матичен Факултет, како и на 4 други симпозиуми и конгреси во земјата и во странство.

Бил член на 13 рецензентски комисии за избор на лица во соработничко, научно и наставно-научно звање.

Во изборниот период, д-р Славчо Мреношки учествувал во изготвување и пријавување на 3 национални и меѓународни проекти.

Рецензент е во три научни списанија, два во државата (Македонски ветеринарен преглед и Macedonian Journal of Medical Sciences) и еден во Република Србија (Biotechnology in Animal

Husbandry), како и во една научна фондација (Shota Rustaveli National Science Foundation, Грузија). Соработник (contributor) е и на списанието WHO Rabies Bulletin Europe, кој го издава Центарот за надзор и истражување на беснило при Германскиот федерален институт за здравје на животните Friedrich Loeffler.

Д-р Мреношки бил супервизор и тренер на 8 тренинзи на колеги од земји од Африка (Судан, Кенија, Мадагаскар, Зимбабве, Боцвана), Азија (Монголија) и Европа (Албанија), кои се обучувале во лабораториите на Ветеринарниот институт при ФВМС за дијагностика на повеќе заразни и зоонозни болести кај животните.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Славчо Мреношки, во учебните 2012/13, 2013/14, 2014/15 и 2015/16 (зимски семестар), доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Славчо Мреношки.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Славчо Мреношки поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето редовен професор во научните области микробиологија и имунологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Славчо Мреношки да биде избран во звањето редовен професор во научните области микробиологија и имунологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Зденко Маркиќ, претседател с.р.,
УКИМ, Факултетот за ветеринарна медицина - Скопје

2. Проф. д-р Милена Петровска, член с.р.

УКИМ, Медицински факултет - Скопје

3. Проф. д-р Дине Митров, член с.р.

*УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина -
Скопје*

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: СЛАВЧО БОГДАН МРЕНОШКИ

Институција: УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ, ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

Научни области: МИКРОБИОЛОГИЈА и ИМУНОЛОГИЈА

НАСТАВНО - ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активност:	Поени
Одржување на настава и вежби од прв циклус студии		
1.	Микробиологија, зимски (30+30) и летен (30+30) семестар, 2011/2012	3,00
2.	Имунологија, зимски семестар (15+15), 2011/2012	0,75
3.	Здравствена заштита на домашни миленици и копитари, модул Заразни болести, летен семестар (45+20), 2011/2012	2,25
4.	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар (15+15), 2011/2012	0,75
5.	Микробиологија, зимски (30+30) и летен (30+30) семестар, 2012/2013	3,00
	Имунологија, зимски семестар (15+15), 2012/2013	0,75
6.	Заразни заболувања на домашните животни, зимски (45+30) и летен (30+30) семестар, 2012/2013	3,75
7.	Микробиологија, зимски (30+30) и летен (30+30) семестар, 2013/2014	3,00
8.	Имунологија, зимски семестар (15+15), 2013/2014	0,75
9.	Заразни заболувања на домашните животни, зимски (45+30) и летен (30+30) семестар, 2013/2014	3,75
10.	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар (15+15), 2013/2014	0,75
11.	Микробиологија, зимски (30+30) и летен (30+30) семестар, 2014/2015	3,00

12.	Имунологија, зимски семестар (15+15), 2014/2015	0,75
13.	Заразни заболувања на домашните животни, зимски (45+30) и летен (30+30) семестар, 2014/2015	3,75
14.	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар (15+15), 2014/2015	0,75
15.	Микробиологија, зимски (30+30) семестар, 2015/2016	3,00
16.	Имунологија, зимски семестар (15+15), 2014/2015	0,75
Консултации со студенти		
17.	Учебна 2011/2012 (73 студенти)	0,146
18.	Учебна 2012/2013 (56 студента)	0,112
19.	Учебна 2013/2014 (51 студент)	0,102
20.	Учебна 2014/2015 (71 студенти)	0,142
21.	Учебна 2015/2016 (42 студенти)	0,084
Ментор на дипломска работа		
22.	„Химера вакцини и нивната употреба во ветеринарната медицина“, кандидат Круме Ангелов, 2012 година	0,2
23.	„Говедска вирусна дијареа“, кандидат Марија Тоневска, 2015 година	0,2
Член на комисија		
24.	За оцена или одбрана на докторат (6)	3
25.	За оцена или одбрана на магистерски труд (5)	1,5
26.	За оцена или одбрана на дипломска работа (6)	0,6
Рецензент на универзитетски учебник		
27.	„Ветеринарно-санитарен надзор на животните за колење и месо“ од авторите П. Секуловски, М. Проданов, А. Кирбиш, М. Крижман и П. Распор-Лаиншчек, наменет за студентите на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, за предметот Хигиена и технологија на месо, риби, јајца и мед.	1
Вкупно:		41,586

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активносста:	Поени
------------	-----------------------	-------

Ментор на докторска работа		
1.	„Изолација, молекуларна идентификација и типизација на микобактерии од <i>Mycobacterium tuberculosis</i> комплексот, изолирани од говеда во Република Македонија“, кандидат: м-р Искра Цветковиќ, ДВМ, пријавена на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (Одлука бр. 0201-653/4 од 29.2.2012)	3
Ментор на магистерска работа		
2.	„Застапеност, серотипизација и антимицробна резистентност на <i>Salmonella</i> spp. кај несилки во Република Македонија“, кандидат: Мирко Проданов, ДВМ, пријавена на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (Одлука бр. 0201-4367/12 од 5.12.2011)	1
Раководител на национален научен проект		
3.	„Молекуларна епидемиологија на туберкулозата кај говедата во Република Македонија“, финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје	6
Учесник во меѓународен научен проект		
4.	Supporting Early Warning and Surveillance of Avian Influenza Infection in Wild and Domestic Birds and Assessing Genetic Markers for Bird Resistance, IAEA RER/5/015, 2009-2012.	5
5.	Capacity building of the veterinary service for implementation of EU Acquis, IPA-Project, Component 3 focused on Rabies and Classical Swine Fever eradication, Aug 2010 – Dec 2012.	5
6.	EDENext, Biology and control of vector-borne infections in Europe, FP7 research project, 01/01/2011-31/12/2014	5
7.	Supporting Coordinated Control of Transboundary Animal Diseases with Socioeconomic Impact and that Affect Human Health, IAEA TC project RER/5/016, 2012-2013	5
8.	Towards Control of Avian Coronaviruses: Strategies for Diagnosis, Surveillance and Vaccination, COST Action FA1207, 29/04/2013 - 28/04/2017	5
9.	MediLabSecure, European project aiming to improve the surveillance of emerging viral diseases (respiratory viruses and arboviruses) and the training of public health experts in the Mediterranean and Black Sea regions, 2014-2017	5
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание		
10.	Prodanov, M., Ratkova, M., Angelovski, L., Jankuloski, D., Sekulovski, P. and Mrenoshki, S. (2012). Serotyping and antimicrobial resistance of <i>Salmonella</i> spp. isolated from commercial flocks of laying hens in R. Macedonia. Macedonian Veterinary Review 35(1): 29-33	2,4

11.	Žutić Jadranka, Radosavljević V, Radanović O, Mrenoski S, Bacić D, and Žutić, M. (2013) Antimicrobial resistance observed in Escherichia coli isolates from pigs. Archiva Zootechnica, Vol. 16, Issue 2, p75-82. 8p.	2,4
12.	Angjelovski, B., Mrenoshki, S., Djurovski, I., Dejanoski, T. and Dovenski, T. (2014) Sow productivity on commercial pig farms in the Republic of Macedonia. Macedonian Veterinary Review 37 (2): 135-140	2,4
13.	Krstevski, K., Naletoski, I., Mitrov, D., Mrenoshki, S., Cvetkovikj, I., Janevski, A., Dodovski, A. and Djadjovski, I. (2015) Application of fluorescence based molecular assays for improved detection and typing of Brucella strains in clinical samples . Macedonian Veterinary Review 38(2):i-x. DOI:10.14432/j.macvetrev.2015.09.055	2,4
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор		
14.	Kirandjiski, T., Mrenoski, S., Celms, I., Mitrov, D., Dzadzovski, I., Cvetkovikj, I., Krstevski, K., Picard-Meyer, E., Viviani, P., Malinovski, D., Demerson, J. M., Cvetkovikj, A. Davcheva, K., Nakova, E., Tomeska Mickova, S. and Cliquet F., 2012. First reported cases of rabies in the Republic of Macedonia. Veterinary Record 170 (12) 312 (IF 1.803)	5,403
15.	Cvetkovikj, I., Dodovski, A., Naletoski, I., Mrenoshki, S., Mitrov, D., Krstevski, K., Dzadzovski, I. and Cvetkovikj, A., 2012. No evidence of Avian Influenza viruses in backyard poultry from risk areas in R. Macedonia (Virological and molecular surveillance 2009). Slovenian Veterinary Research, Number 49, Vol. 1, pp 5 -12 (IF 0.647)	4,247
16.	Picard-Meyer, E., Mrenoshki, S., Milicevic, V., Ilieva, D., Cvetkovikj, I., Cvetkovikj, A., Krstevski, K., Dzhadzhovski, I., Robardet, E., Gagnev, E., Iliev, E., Plavsic, B., Kirandjiski, T. and Cliquet, F., 2013. Molecular characterisation of rabies virus strains in the Republic of Macedonia. Archives of Virology, Volume 158, Issue 1, pp 237-240 (doi: 10.1007/s00705-012-1466-9. Epub 2012 Sep 23) (IF 2.03)	5,63
17.	Mertens M, Vatansever Z, Mrenoshki S, Krstevski K, Stefanovska J, Djadjovski I, et al. (2015) Circulation of Crimean-Congo Hemorrhagic Fever Virus in the Former Yugoslav Republic of Macedonia Revealed by Screening of Cattle Sera Using a Novel Enzyme-linked Immunosorbent Assay. PLoS Negl Trop Dis 9(3): e0003519. doi:10.1371/journal.pntd.0003519 (IF 4.446)	8,046
Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор		
18.	Mrenoski, S., Naletoski, I., Mitrov, D., Cvetkovic, I., Krstevski, K., Dzadzovski, I. and Markic, Z. Classical Swine Fever in Republic of Macedonia - Present State and Challenges. Proceedings of IX Symposium for Health Care, Selection and Reproduction of Pigs, pp 41-51, 2011 May 26-28, Silver Lake (Veliko Gradiste), Serbia	1,8
19.	Dzadzovski, I., Acevski, S., Krstevski, K., Naletoski, I., Mitrov, D., Mrenoski, S., Cvetkovikj, I. and Janevski, A. First results on the situation with classical swine fever (CSF) in wild boars in R. of Macedonia.	1,8

	Proceedings of Days of Veterinary Medicine 2011, p.84-85, 2011 Sep 09-11, Ohrid, Macedonia	
20.	Krstevski, K., Dzhadzhovski, I., Naletoski, I., Mitrov, D., Acevski, S., Mrenoski, S., Cvetkovikj, I. and Janevski, A. Implementation of Molecular Assay for Detection of Bluetongue Virus. Proceedings of Days of Veterinary Medicine 2011, pp 91-92, 2011 Sep 09-11, Ohrid, Macedonia	1,8
21.	Djadjovski, I., Krstevski, K., Mitrov, D., Mrenoski, S., Acevski, S., Cvetkovikj, I., Celeska, I., Kirandjiski, T., Nakova, E. and O'Flaherty, R. Epidemiological situation, legal framework and laboratory diagnostic of classical swine fever in Republic of Macedonia. Proceedings of International scientific conference "Prevention of Classical Swine Fever in the border region Croatia-Serbia (STOP-CSF)", pp 137-147, 2012 Jun 07-08, Novi Sad, Republic of Serbia	1,8
22.	Cvetkovikj, A., Radeski, M., Mrenoshki, S., Kirandjiski, T., Krstevski, K., Dzhadzhovski, I., Gjurovski, I., Angielovski, B., Cvetkovikj, I. and Cliquet, F. Monitoring Bait Uptake Through Tetracycline Presence and Age Structure of Foxes in Oral Vaccination Against Rabies Campaigns in R. Macedonia. Book of Proceedings of the 3rd International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2012", pp 30-32, 2012 Sept 02-04, Ohrid, Macedonia	1,8
23.	Stefanovska, J., Kochevski, Z., Cvetkovikj, I., Farkas, R., Naletoski, I., and Mrenoshki, S. Serological Evidence of Ehrlichia Canis and Leishmania Infantum Co-Infection in Naturally Exposed Dogs on The Territory of Republic of Macedonia. Book of Proceedings of the 3rd International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2012", pp 38-39, 2012 Sept 02-04, Ohrid, Macedonia	1,8
24.	Krstevski, K., Dzadzovski, I., Mitrov, D., Mrenoshki, S., Acevski, S., Cvetkovikj, I. and Naletoski, I. Comparison of Results Obtained With two Different Elisa Kits for Detection of Antibodies Against Classical Swine Fever Virus. Book of Proceedings of the 3rd International Scientific Meeting "Days of Veterinary Medicine 2012", pp 59-61, 2012 Sept 02-04, Ohrid, Macedonia	1,8
Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество		
25.	IX Symposium for Health Care, Selection and Reproduction of Pigs, 26-28 May 2011, Silver Lake (Veliko Gradiste), Serbia	3
Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција		
26.	Mrenoski S., Cvetkovikj, I., Krstevski, K., Dzadzovski, I., Naletoski, I. and Mitrov D. Epidemiology of clostridial infection of small ruminants and cattle in R. Macedonia in period 1992-2010. Proceedings of Days of Veterinary Medicine 2011, p 93, 2011 Sep 09-11, Ohrid, Macedonia	1
27.	Mrenoski, S., Mitrov, D., Cvetkovikj, I., Cvetkovikj, A., Krstevski, K. and Dzadzovski, I. Update of rabies situation in Republic of Macedonia. Rabies scientific presentations of the 4th Workshop for Rabies, p 18, 2011 Sep 21, Nancy, France	1

28.	Djadjovski, I., Krstevski, K., Acevski, S., Mitrov, D., Mrenoski, S., Cvetkovik, I., and Kirandjiski, T. Current Classical Swine Fever (CSF) situation in domestic pigs and wild boars and report of the first sequence of CSF isolate from Macedonia. Abstract book of 4th European Symposium of Porcine Health Management, p.219, 2012 Apr 25-27, Bruges, Belgium	1
29.	Djadjovski, I., Krstevski, K., Mitrov, D., Mrenoshki, S., Acevski, S., Cvetkovikj, I., Celeska, I., Kirandjiski, T. and Naletoski, I. Evaluation of Vaccination Coverage Against Classical Swine Fever in Farm Pigs in Macedonia and Possible Reasons for the Poor Results. Book of Proceedings of the 3rd International Scientific Meeting “Days of Veterinary Medicine 2012”, pp.28-29, 2012 Sep 02-04, Ohrid, Macedonia	1
30.	Mrenoshki, S., Cvetkovikj, I., Cvetkovikj, A., Krstevski, K., Radeski, M., Djadjovski, I., Gjurovski, I., Kirandziski, T. and Mitrov, D. (2012) Rabies Diagnosis and Vaccination Monitoring in Republic of Macedonia in 2011 and 2012. Abstract Book of the 5th Workshop of the European Union Reference Laboratory for Rabies, Sep 26, Nancy, France	1
31.	Cliquet, F., Mrenoski, S., Davcheva, K., Kirandjiski, T. and Nakova, E. Rabies Control Programmes in the Balkan Region: Achievements and Perspectives in Macedonia. Proceedings of the The XXIII Meeting of Rabies in the Americas (RITA), p.55, 2012 Oct 14-19, São Paulo, Brazil.	1
32.	Taleski, V., Zdravkovska, M., Mrenoski, S., Markovski, V. and Bosnjakovski, D. (2013) Human Brucellosis in Macedonia: Past and Present. In: The 5th Eurasia Congress of Infectious Diseases, 15-18 May, Tirana, Albania.	1
33.	Taleski, V., Zdravkovska, M., Markovski, V., Bosnjakovski, D. and Mrenoski, S. (2013) Control of Human Brucellosis in Endemic Area - Challenge for Veterinary and Human Medicine. In: IX Kongres mikrobiologa Srbije, 30 May - 01 June, Beograd, Srbija.	1
34.	Angjelovski, B., Mrenoshki, S., Djurovski, I., Dejanoski, T. and Dovenski, T. (2013) An Analysis of Sow’s (Re)Productive Performances Associated with Management Practices in Commercial Swine Farms in R. Macedonia. Proceedings of the 4th International Scientific Meeting “Days of veterinary medicine 2013”, p.54, Sep 06-08, Struga, Macedonia	1
35.	Cvetkovikj, I., Mrenoshki, S., Krstevski, K., Djadjovski, I., Angjelovski, B., Gjurovski, I., Mitrov, D. and Cvetkovikj, A. (2013) Serology Testing of Rabies Vaccination Efficacy in Pet Animals: first year of experience in R. Macedonia. Abstract Book of the Rabies serology meeting 2013, Oct 1-2, Nancy, France.	1
36.	Krstevski, K., Djadjovski, I., Cvetkovikj, I., Janevski, A., Mrenoshki, S., Kirandjiski, T., Naletoski, I. and Mitrov, D. (2013) Rev 1 Vaccination in Sheep and Goats – Diagnostic Challenges. Proceedings and abstracts of Symposium “Brucellosis in Southeast Europe”, p.182, Oct 16 – 19, Nis, Serbia	1
37.	Kirandjiski, T., Nikolovska, G., Smilenovska-Mihajlovic, Biljana., Krstevski, K., Djadjovski, I., Cvetkovikj, I., Janevski, A., Mrenoshki, S. and Mitrov, D. (2013) Progress of Sheep and Goat Brucellosis Control in Republic of	1

	Macedonia. Proceedings and abstracts of Symposium “Brucellosis in Southeast Europe”, p.45, Oct 16 – 19, Nis, Serbia.	
38.	Krstevski, K., Djadjovski, I., Cvetkovikj, I., Janevski, A., Mrenoshki, S., Mitrov, D., Naletoski, I. Situation with brucellosis in Macedonia since introduction of Rev-1 vaccination (epidemiological update). Book of Abstracts P.67, VET Istanbul group Congress 2014, Apr 28-30, Istanbul, Turkey.	1
39.	Dodovski, A., Krstevski, K., Cvetkovikj, I., Dzadzovski, I. and Mrenoshki, S. Molecular Survey of Infectious Bronchitis Virus in Commercial Flocks in Macedonia. 8 TH International Symposium on Avian Corona- and Pneumoviruses and Complicating Pathogens & 2 ND Annual Meeting of the COST Action FA1207, Rauischholzhausen, Germany, 2014 Jun 17-20.	1
40.	Cvetkovikj, I., Mrenoshki, S., Krstevski, K., Djadjovski, I., Angjelovski, B. and Cvetkovikj, A. Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet animals in R. Macedonia in the framework of non-commercial movement of pet animals in the EU. Mac Vet Rev Vol 37; Suppl.1 2014, p.22-23 (<i>Abstracts from 5th International Scientific Meeting - Days of Veterinary Medicine 2014, 5-7 Sept., Ohrid, Republic of Macedonia</i>)	1
41.	Angjelovski, B., Cvetkovikj, A., Mrenoshki, S., Radeski, M., Cvetkovikj, I., Ratkova, M. and Dovenski, T. (2015) Bacteria associated with postpartum dysgalactia syndrome in farmed sows in the Republic of Macedonia. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1): 17-67, http://dx.doi.org/10.14432/j.macvetrev.2015.09.056 (<i>Proceedings of the 6th International Scientific Meeting “Days of veterinary medicine 2015”, Sep 24-26 Struga, Macedonia</i>)	1
42.	Cvetkovikj, I., Mrenoshki, S., Ratkova, M., Popova, Z., Djadjovski, I. and Krstevski, K. (2015) Outbreaks of listeriosis in small ruminants with different clinical manifestations in the Republic of Macedonia. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1): 17-67, http://dx.doi.org/10.14432/j.macvetrev.2015.09.056 (<i>Proceedings of the 6th International Scientific Meeting “Days of veterinary medicine 2015”, Sep 24-26 Struga, Macedonia</i>)	1
43.	Popova, Z., Krstevski, K., Djadjovski, I., Janevski, A., Mitrov, D., Mrenoshki, S., Cvetkovikj, I. and Dodovski, A. (2015) Partial sequencing reveals the existence of one BTV-4 strain on whole territory of Macedonia during 2014 outbreak. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1): 17-67, http://dx.doi.org/10.14432/j.macvetrev.2015.09.056 (<i>Proceedings of the 6th International Scientific Meeting “Days of veterinary medicine 2015”, Sep 24-26 Struga, Macedonia</i>)	1
Одржано предавање на семинар за потребите на домашни спортски здруженија и федерации		
44.	“Актуелни и новопојавени патогени и заразни болести кај свињите”, предавање за континуирана едукација на ветеринарите во Република Македонија одржано на 14.04.2014 за потребите на Ветеринарната комора на Македонија	0,5

Вкупно:	107,026
----------------	----------------

СТРУЧНО - АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активноста:	Поени
Воведување нова лабораториска/клиничка или јавноздравствена метода во областа на медицинските науки и здравството, првпат во државата		
1.	Изолација на вирусот на беснило на култури на клетки (N2a)	4
2.	Флуоресцентен вирус неутрализациски тест за детекција на поствакцинални антитела против вирусот на беснило	4
3.	Титрација на вакцинални мамки за орална вакцинација на лисици	4
4.	Изолација на <i>Mycobacterium</i> sp. од клинички примероци (органи) на вештачки хранливи подлоги	4
5.	Молекуларна идентификација на микобактерии од МТБК преку детекција на RD (regions of difference)	4
6.	Молекуларна идентификација на микобактерии од МТБК со детекција на мутација на <i>lep</i> A генот	4
7.	Генетска типизација на микобактерии од МТБК со употреба на MIRU VNTR-методот	4
8.	Изолација на вирусот на син јазик на култури на клетки (ВНК 21)	4
Превод на дел од книга		
9.	Превод од изданието на англиски јазик: Dwight C. Hirsh, N. James MacLachlan, Richard L. Walker (2004) <i>Veterinary Microbiology</i> , Blackwell Publishing ISBN 978-608-229-233-5. COBISS.MK-ID 90607882.	1
Раководител на лабораторија		
10.	Раководител на Лабораторија за микробиологија	1
11.	Раководител на Лабораторија за беснило	1
<i>Дејности од поширок интерес</i>		
Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание		
12.	International Scientific Journal "Macedonian Veterinary Review", an official Publication of the Faculty of Veterinary Medicine – Skopje, Ss. Cyril and Methodius University in Skopje	1
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир		

13.	10. Savetovanje: "Zdravstvena zastita, selekcija i reprodukcija svinja", sa medjunarodnim ucescem, Srebrno Jezero-Veliko Gradiste, 31.5. – 2.6.2012 (член на стручен одбор)	1
14.	Денови на ветеринарна медицина 2012, 2-4.9.2012, Охрид, Македонија (член на организационен одбор, Одлука бр. 0201-384/4 од 16.2. 2012)	1
15.	11. Savetovanje: "Zdravstvena zastita, selekcija i reprodukcija svinja", sa medjunarodnim ucescem, Srebrno Jezero-Veliko Gradiste, 31.5. – 2.6.2013 (член на стручен одбор)	1
16.	Денови на ветеринарна медицина 2013, 6-8.9.2013, Струга, Македонија (член на организационен одбор, Одлука бр. 0201-2903/8 од 1.10.2012)	1
17.	International Congress "Veterinary Science and Profession 2013", Oct 3-4, Faculty of Veterinary Medicine, University of Zagreb, Croatia (член на научен одбор)	1
18.	5-ти Конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 28-31.5.2014, Охрид, Македонија (член на научен одбор)	1
19.	Денови на ветеринарна медицина 2014, 5-7.9.2014, Охрид, Македонија (член на организационен одбор, Одлука бр. 0201-4/6-1 од 24.1.2014)	1
20.	XVII Simpozijum epizootiologa i epidemiologa (XVII Epizootiološki dani), 23 - 24.4.2015, Nis, Srbija (член на секретаријат)	1
21.	Денови на ветеринарна медицина 2015, 24-26.9.2015, Струга, Македонија (член на организационен одбор, 0201-3549/11 од 11.12.2014)	1
Студиски престој во странство до три месеци		
22.	UN/IAEA Regional Training Course: Advanced Bioinformatic and Genomic Tools for Enhanced Quality Assurance and Quality Control in Diagnostic Laboratory Practice, 2011 Jul 11-22, IAEA Laboratories in Seibersdorf, Austria (UN/IAEA project Supporting Early Warning and Surveillance of Avian Influenza Infection in Wild and Domestic Birds and Assessing Genetic Markers for Bird Resistance, Ref.: C7-RER-5.015-004, IAEA).	0,5
23.	European Regional Training Course on The Rapid and Confirmatory Diagnosis of Avian Influenza H7N9, 2013 Aug 19-30, IAEA Laboratories in Seibersdorf, Austria (UN/IAEA TC Project RER/5/016 – Supporting Coordinated Control of Transboundary Animal Diseases with Socioeconomic Impact and that Affect Human Health)	0,5
24.	Workshop/training on molecular diagnosis of relevant zoonotic arboviruses, 2015 Jun 15-19, INIA-CISA, Valedolmos - Madrid, Spain	0,5
Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (носител)		
25.	Improving national response to emerging and re-emerging animal and vector-borne zoonotic diseases with significant regional impact, концепт за национален проект во проектниот циклус 2016-2017, поднесен на	1

	8.5.2014 во рамките на техничката соработка на Македонија со Меѓународната атомска агенција (МАЕ одн. ИАЕА) во Виена, Австрија	
Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект (носител)		
26.	Establishment of sustainable early warning and surveillance systems for monitoring of vector borne diseases (VBDs) in the Southern-Eastern and Eastern European region (SEEE), концепт за регионален проект во проектниот циклус 2014-2015, поднесен на 25. V 2012 во рамките на техничката соработка на Македонија со Меѓународната атомска агенција (МАЕ одн. ИАЕА) во Виена, Австрија	2
Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект (соработник)		
27.	Re-enforcing Veterinary Authorities to Respond to Nuclear Emergencies, концепт за регионален проект во проектниот циклус 2016-2017, поднесен на 16.5.2014 во рамките на техничката соработка на Македонија со Меѓународната атомска агенција (МАЕ одн. ИАЕА) во Виена	1
Раководител на внатрешна организациона единица		
28.	Раководител на Ветеринарниот институт при ФВМС (Одлука бр. 03-2300 од 8.6.2011 година)	3
29.	Раководител на Ветеринарниот институт при ФВМС (Одлука бр. 02-845 од 31.3.2014 година)	3
Член на Универзитетскиот сенат		
30.	Претставник на ФВМС во Сенатот на УКИМ за мандатниот период 2012-2016 (Одлука бр. 0201-911/5 од 22.3.2012 година)	2
Член на универзитетска комисија		
31.	Член на Универзитетската конкурсна комисија за реализација на запишувањето на студенти во прва година во учебната 2011/12 (Одлука на УКИМ бр. 02-456 од 14.6.2011)	1
Член на факултетска комисија		
32.	Дисциплинска комисија за утврдување одговорност на студентите на ФВМС (Одлука бр. 0201-3732/7-2 од 7.10.2011)	0,5
33.	Комисија за признавање на испити икредити положени, одн. освоени на други факултети и универзитетив РМ и странство (Одлука бр. 0201-3631/7-1 од 7.10.2011)	0,5
34.	Комисија за изготвување на измените и дополнувањата на студиската програма од 2005 година (Одлука бр. 0201-4502/5 од 30.12.2011)	0,5
35.	Комисија за спроведување на студентска анкета за квалитетот на наставниот процес на ФВМС (Одлука бр.0201-653/6 од 29.2.2012)	0,5

36.	Работно тело за подготовки на активностите поврзани со одбележувањето на 18 ноември, Европскиот ден за рационална употреба на антибиотиците (Одлука бр.0202-3265/3-8 од 29.10.2012)	0,5
37.	Дисциплинска комисија за утврдување одговорност на студентите на ФВМС (Одлука бр. 0201-240/5 од 31.1.2013)	0,5
38.	Изборна комисија за спроведување на постапка за утврдување кандидат/и за избор на декан (Одлука бр. 0201-3528/2 од 23.9.2013)	0,5
39.	Комисија за подготовка на додаток на диплома (Одлука бр. 0201-619/5 од 10.3.2015)	0,5
Член на комисија за избор во звање		
40.	Помлад асистент (1)	0,2
41.	Соработник во наставно-образовниот процес (4)	0,8
42.	Асистент (6)	1,2
43.	Истражувач во сите научни звања (1)	0,2
44.	Наставник во сите наставно-научни звања (1)	0,2
Учество во комисији и тела на државни и други органи		
45.	Член на Работна група за спроведување на мерки за контрола и искоренување на болеста син јазик, формирана од директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на РМ (Одлука на АХВ бр. 02-5695/1 од 5.7.2014)	1
46.	Заменик-член на Комитетот за следење на ИПАРД-програмата, делегиран од страна на ФВМС (Одлука бр. 0202-2068/3-2 од 25.7.2014), на барање на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на РМ	1
Вкупно:		68,1

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	41,586
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	107,026
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	68,1
Вкупно:	216,712

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Зденко Маркиќ, претседател с.р.,
УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

2. Проф. д-р Милена Петровска, член с.р.

УКИМ, Медицински факултет - Скопје

3. Проф. д-р Дине Митров, член с.р.

УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА -
Скопје

12. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Елена Атанаскова - Петров	Клинички и дијагностички пристап кај кучешката Ерлихиоза во република Македонија	Clinical and diagnostic approach of canine Erlichiosis in R.Macedonia	Проф. д-р Тони Довенски	Бр. 0201-945/5 од 16.05.2016 година

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ПИЛАНСКА ТЕХНОЛОГИЈА НА ДРВОТО – ЗБИРКА ЗАДАЧИ” ОД АВТОРОТ БРАНКО РАБАЏИСКИ

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер во Скопје, бр. 0202-119/2-II-4, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебното помагало ПИЛАНСКА ТЕХНОЛОГИЈА НА ДРВОТО – ЗБИРКА ЗАДАЧИ од авторот проф. д-р Бранко Рабаџиски, наменет за студентите на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер, за предметот пиланска технологија на дрвото на студиската група инженерство на мебел и дрво, избрани се: проф. д-р Зоран Трпоски и проф. д-р Борче Илиев.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	ПИЛАНСКА ТЕХНОЛОГИЈА НА ДРВОТО – ЗБИРКА ЗАДАЧИ
Назив на предметната програма:	Пиланска технологија на дрвото
Назив на студиската програма:	Инженерство на мебел и дрво
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	3 + 2 часа и 6 ЕКТС-кредити
Предметот пиланска технологија на дрвото на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер е задолжителен предмет со фонд на часови 3+2, број на ЕКТС-кредити 6 и се слуша во четвртиот семестар.	
Реден број на изданието:	Прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 90 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12 pt. Текстот е поделен во 12 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 59 слики и две табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Зоран Трпоски с.р.

Проф. д-р Борче Илиев с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р ЗОРАН ТРПОСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Предложениот ракопис „Пиланска технологија на дрвото - збирка задачи“ претставува комплетен авторски труд на авторот проф. д-р Бранко Рабациски, и е во согласност со содржината на предметната програма и ќе претставува прво издание на збирката задачи.</p> <p>Содржината на предложениот ракописот е изложена на вкупно 94 страници, меѓу кои, покрај насловна страница и предговорот, на 2 страници е прикажана содржината, на 89 страници се прикажани 57 задачи и повеќе детални објаснувања за пристапот кон нивно решавање и 1 страница литература со 11 цитирани наслови.</p> <p>Материјата во ракописот е поделена во 11 поглавја, содржи вкупно 56 слики и 2 табели, кои значително придонесуваат за разбирање на обработената материја.</p> <p>Во првото поглавје, на 13 страници со 14 задачи е прикажан начинот на пресметка на цели стебла и делови од нив, односно пресметка на зафатнина на: цели стебла, пилански трупци, пад на дијаметар (збег) на пилански трупци, закривеност на трупци, средна должина на трупци, среден дијаметар на трупци, зафатнина на полуобработени трупци, зафатнина на техничко дрво со мали димензии, технички облици, технички полутки и технички цепеници.</p> <p>Во второто поглавје - „Дијаметар на трупци на тенкиот крај при бичење на сортименти со познати димензии“, на 3 страници со една задача е прикажан начинот на пресметка.</p> <p>Во третото поглавје, насловено „Складови на трупци“, на 7 страници и 5 задачи е прикажан начинот на пресметката на складови на суво и на склад на вода со анализа на истоварна и сортирна површина.</p> <p>Во четвртото поглавје, „Технолошки капацитет на работни машини и транспортни уреди на склад за трупци“, на 5 страници е прикажан начинот на</p>
--	---

пресметка на сите машини и транспортни уреди кои се користат на складот за трупци.

Петтото поглавје е именувано „Технолошки капацитет на примарни и секундарни машини применети во пиланската технологија на преработка на трупци“. Во ова поглавје, на 6 страници е прикажана пресметката на технолошкиот капацитет на: вертикален гатер, вертикална лентовидна пила-трупчарка, растружна лентовидна пила-паралица, еднолисна кружна пила за напречно режење (кратење) и технолошкиот капацитет на еднолисна кружна пила за надолжно режење (крајчење).

Шестото поглавје - „Мерење на димензии на бичени сортименти“, на 8 страници, со детално појаснување, слики и пример - задачи е прикажано мерењето на: неокрајчена и полуокрајчена граѓа-штици, неокрајчена и полуокрајчена граѓа-талпи,okraјчена граѓа, греди и гредички, капацитет и широчина на бичени сортименти.

Во седмото поглавје - „Зафатнината (кубатура) на бичени сортименти“, на 10 страници со 12 задачи, е прикажан начинот на пресметка на пиланските сортименти и чистата дрвна зафатнина во камара со бичена граѓа.

Во осмото поглавје насловено „Максимално квантитативно искористување“, на 27 страници е прикажан начинот на пресметка при бичење на пилански трупци во прва и втора фаза на преработка.

Пресметката на максималното квалитативно искористување е прикажано во деветтото поглавје насловено „Максимално квалитативно искористување“. Прикажана е пресметката на просечниот или среден коефициент на квалитет.

Во десеттото поглавје, „Максимално вредносно искористување“, авторот го објаснува коефициентот на вредносно искористување и начинот на неговата пресметка.

Во единаесеттото поглавје, „Складирање на бичени сортименти“, на 6 страници со 5 задачи е прикажана пресметката на површината на складот за складирање на бичена граѓа со посебен осврт на

	патиштата за комуникација при користење на челен и бочен вилушкар.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот е во целост усогласен со предметната програма
Предлози за потребни корекции:	Забелешки за потребни корекции во ракописот нема
Оцена на ракописот:	<p>Ракописот е пишуван на литературен македонски јазик, со примена на стручна и разбирлива терминологија. Табелите се прегледни и детални. Прикажаните слики се оригинални цртежи на авторите и даваат точна и јасна претстава за соодветната содржина.</p> <p>Содржината на ракописот во целост одговара на предметната програма за која е наменета – пиланска технологија на дрвото, кој што се слуша на студиската програма инженерство на мебел и дрво.</p> <p>Ракописот може да се користи и како дополнителна литература и за втор циклус студии.</p>
Категоризација:	Учебно помагало
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 94 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12 pt. Текстот е поделен во 12 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 59 слики и две табели.</p> <p>Ракописот „Пиланска технологија на дрвото - збирка задачи“ ги исполнува сите услови да биде издаден како учебно помагало - збирка задачи. Авторот се потрудил во ракописот, практично со пример - задачи, да ги објасни сите теоретски познавања од истиот предмет.</p> <p>Ракописот претставува единствен пример на труд од овој вид во Република Македонија и како таков, покрај студентите и истражувачите, можат да го применуваат и инженерите во дрвопреработувачката практика.</p> <p>Ракописот ги исполнува сите услови како оригинален авторски труд и може да се категоризира како учебно помагало.</p>

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало по предметот пиланска технологија на дрвото, примарно наменет за студентите на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Зоран Трпоски с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р БОРЧЕ ИЛИЕВ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот е изготвен според програмата за вежби по предметот пиланска технологија на дрвото и е наменет за студентите од студиската група инженерство на мебел и дрво. Тој е изготвен на 90 страници, поделен на еденаесет поглавја и литература. Во него се содржат 59 слики и 2 табели. Цитирани се 11 библиографски единици соодветни на обработената материја.</p> <p>Првото поглавје со наслов „Зафатнина на цели стебла и делови од нив” содржи четиринаесет решени примери со кои се објаснети методи за пресметка на зафатнината на цели стебла и делови од нив како и на зафатнината на пилански трупци, притоа користејќи ги познатите формули на Хубер и Смалиан, пресметка на падот на дијаметарот кај пиланските трупци, определување на закривеноста на трупците, пресметка на должината и средниот дијаметар на трупците, пресметка на полуобработени трупци според формулата на Хауска, како и пресметка на зафатнината на техничкото дрво со мали димензии (технички облици, технички плутки и технички цепеници).</p> <p>Второто поглавје со наслов „Дијаметар на трупци на тенкиот крај при бичење на сортименти со познати димензии” содржи еден пример за пресметка на дијаметарот на тенкиот крај на трупецот, но со два пристапа како посебни варијанти при пресметките.</p> <p>Во третото поглавје со наслов „Складови на трупци”, со примена на познати формули и пет решени примери, авторот ги обработува методите за пресметка на површината на складот за трупци на суво, на истоварната површина на складовите, на сортирната површина, како и пресметка на површината на складот со вода.</p> <p>Во четвртото поглавје со наслов „Технолошки капацитет на работни машини и транспортни уреди на склад за трупци”, со шест решени примери и со користење на познати формули, авторот ги обработува методите за пресметка на технолошките капацитети на машините и уредите на складовите за трупци, поточно пресметка на технолошкиот капацитет на машината за кретење, машината за окорување, виљушкарот (автокарот) за манипулација, порталниот кран за сложување,</p>
--	--

дозирната рампа и надолжниот синцирест транспортер.

Во петтото поглавје со наслов „Технолошки капацитет на примарни и секундарни машини применети во пиланската технологија на бичење на трупци и бичени сортименти”, дадени се пресметки за технолошкиот капацитет на вертикален гатер, вертикална лентовидна пила-групчарка, растружна лантовидна пила-паралица, еднолисна кружна пила за напречно режење (кратење) и еднолисна кружна пила за надолжно режење (крајчење). Во ова поглавје е опишан и начинот на пресметка на ширината на резот. Пресметките за технолошките капацитети на наведените машини се прикажани преку седум решени примери и еден пример за пресметување на ширината на резот.

Во шестото поглавје со наслов „Мерење на димензии на бичени сортименти”, објаснето е мерењето на основните елементи на неокрајчената граѓа-штици и полуокрајчената граѓа-талпи. Објаснето е и мерењето на основните елементи наokraјчената граѓа, мерењето на димензиите на гредите и гредичките со правоаголен и квадратен напречен пресек и мерењето на димензиите на капаците. На крај од поглавјето со три решени примери е објаснета пресметката на ширината на бичените сортименти, со напомена дека се користи теоремата на Питагора, при што напречниот пресек на трупците се зема како идеален круг.

Пресметките за зафатнината на бичените сортименти се обработени во седмото поглавје со наслов „Зафатнина (кубатура) на бичени сортименти”. Ова поглавје содржи единаесет решени примери за пресметка на зафатнината на единечни пилански сортименти и пресметка на чиста дрвна зафатнина во камара со бичена граѓа. Пресметката на зафатнината на пиланските сортименти е направена преку решени примери за ноекрајчена граѓа (самица), полуокрајчена граѓа (полусамица),okraјчена граѓа, греди, гредички, дрвени елементи (летви), фризи за паркет и железнички прагови. Пресметката на чистата дрвна зафатнина во камара со бичена граѓа е претставена со еден решен пример за камара со користење на летвички поставени помеѓу штиците. Во пресметката е употребен и фактор за редуција.

Во осмото поглавје со наслов „Максимално квантитативно искористување”, авторот преку решени примери на едноставен математички јазик

	<p>го објаснува начинот на пресметка на максималното квантитативно искористување на пиланските трупци, изразено како коефициент на квантитативното искористување или како процент на максималното квантитативно искористување. Примерите се поткрепени со графички прикази, со што се дава појасна слика за обработената материја.</p> <p>Во деветтото поглавје со наслов „Максимално квалитативно искористување”, авторот дава објаснување за квалитативното искористување на пиланските трупци, изразено со т.н. просечен или среден коефициент на квалитет како релативен однос на цените на граѓата за различен квалитет.</p> <p>Во десеттото поглавје со наслов „Максимално вредносно искористување”, авторот наведува дека ова искористување е тесно поврзано со максималното квантитативно и квалитативно искористување на пиланските трупци. Елементот кој истовремено ги обединува квантитативното и квалитативното искористување на трупците е коефициентот на вредносното искористување, за кој се дадени два начина за негово пресметување.</p> <p>Во единаесеттото поглавје со наслов „Склад на бичени сортименти” се обработени пет примери, со кои е објаснета пресметката на патиштата за комуникација во складовите за бичени материјали при користење на челен и бочен виљушкар, како и пресметка на површината на складот за складирање на бичена граѓа.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Ракописот во целост е усогласен со предметната програма.</p>
<p>Предлози за потребни корекции:</p>	<p>Забелешки за потребни корекции во ракописот нема.</p>
<p>Оцена на ракописот:</p>	<p>Ракописот е добро подготвен, прегледен, добро илустриран, збогатен со бројни решени примери и слики. Целокупната материја е поделена на одделни поглавја и потпоглавја, при што е користена децимална класификација, и со тоа е создадена добра прегледност и редослед на изложената материја.</p> <p>За олеснување при решавањето на примерите, таму каде што е неопходно, авторот користи стандардни влезни параметри, со што на едноставен математички начин доаѓа до решение. Решените примери се поткрепени со јасни графички прикази</p>

	<p>кои се ставени во функција на дообјаснување на проблематиката што се обработува.</p> <p>Од аспект на примената, можам да наведам дека содржината на ракописот, како и опфатот на одделните поглавја можат да бидат од интерес и за поширок број корисници, особено за оние што се занимаваат со оваа проблематика. Од посебно значење е тоа што ракописот претставува прво учебно помагало од ваков карактер напишан на македонски јазик, со кое се исполнува една празнина во стручната литература од оваа област.</p>
Категоризација:	Учебно помагало
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	<p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 90 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12 pt. Текстот е поделен во 12 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 59 слики и две табели.</p> <p>Врз основа на погоре изнесеното, ракописот го препорачувам да го користат студентите од прв циклус студии на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер во Скопје, како учебно помагало по предметот пиланска технологија на дрвото.</p>

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало по предметот пиланска технологија на дрвото, примарно наменет за студентите на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Борче Илиев с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ КОМПЈУТЕРСКА ТЕХНИКА И
ИНФОРМАТИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И
ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Дневник“ и „Коха“ од 30.3.2016 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област компјутерска техника и информатика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии, бр. 02-891/6, донесена на неговата седница на 20.4.2016 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Аксенти Грнарлов, редовен професор во пензија, д-р Аристотел Тентов, редовен професор на ФЕИТ и д-р Марија Кацарска, редовен професор на ФЕИТ.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област компјутерска техника и информатика, во предвидениот рок се пријави еден кандидат.

9. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката доц. д-р Марија Календар е родена на 21.1.1979 година, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје, во јуни 1997. Со високо образование се стекнала на Електротехничкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, каде што се запишала во септември 1997 година. Дипломирала на 13.3.2002 година со просечен успех 9,98 како прва и со највисок просек на Факултетот од својата генерација. Како првенец на генерацијата 1997/98 при Електротехничкиот факултет е наградена со плакета од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а добитник е и на признанието „Инженерски прстен“ што го доделува претседателот на Р. Македонија секоја година на инженери што дипломираат со најдобар просечен успех во текот на студирањето на техничките факултети.

Од февруари до јули 2002 работела како систем-администратор во факултетската Лабораторија за обработка на податоци при Електротехничкиот факултет во Скопје. Од октомври 2002 до септември 2008 година работела како помлад асистент при Институтот за компјутерска техника и информатика на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Во учебната 2002/2003 година се запишала на магистерски студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии. Студиите ги завршила во 2006 година, со просечен успех 10,00. Во јануари 2007 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Детектирање и контрола на P2P мрежен сообраќај*.

Во октомври 2008 година е избрана за асистент на предметите од наставно-научната област компјутерска техника и информатика на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје. Во рамките на наставната дејност држела аудиториски и лабораториски вежби по повеќе предмети од наставно-научната област компјутерска техника и информатика.

Докторската дисертација ја пријавила во септември 2007 година на Факултетот за електротехника и информациски технологии. Дисертацијата на тема: *Силастички засновано, хардверски поддржано улашување и контрола на мрежен сообраќај* ја одбрал на 4.7.2011 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Аксенти Грнарлов, претседател, проф. д-р Аристотел Тентов, ментор, проф. д-р Петар Лазов, член, проф. д-р Тони Јаневски, член, и доц. д-р Катерина

Ралева, член. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област технички науки.

На 28.9.2011 година е избрана во звањето доцент на Институтот за компјутерска техника и информатика при Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, во областа компјутерска техника и информатика.

Во моментот е доцент при Институтот за компјутерски технологии и инженерство на Факултетот за електротехника и информациски технологии. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1014 од 2011 година.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1014 од 2011, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

10. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, при Факултетот за електротехника и информациски технологии (ФЕИТ), кандидатката д-р Марија Календар изведува настава и аудиториски вежби од поголем број предмети од соодветната област на **прв циклус** студии, на студиските програми: компјутерски технологии и инженерство (КТИ) и компјутерско системско инженерство, автоматика и роботика (КСИАР), на **втор циклус** студии, на студиските програми: компјутерски мрежи - интернет на нешта, наменски компјутерски системи, вградливи микрокомпјутерски системи и мултимедиски системи, и на **трет циклус** студии, на студиската програма: електротехника и информациски технологии.

Кандидатката била ментор на дваесетина дипломски трудови.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на педесетина дипломски, дваесет и четири магистерски трудови и на шест докторски дисертации.

Кандидатката организирила и учествувала и на повеќе школи и работилници од соодветната област на работа.

Детали за сите наставно-образовни активности на кандидатката се прикажани во табелата од Анекс 2.

Научноистражувачка дејност

Во доменот на научноистражувачката дејност, д-р Марија Календар се занимавала со истражување во областа на компјутерско-комуникациски мрежи, дизајн на процесори и компјутерски архитектури и проценка на нивните перформанси. Има објавено 25 трудови на меѓународни и домашни конференции и во меѓународни научни списанија. Коавтор е на пет книги. Учествувала во 7 научноистражувачки и апликативни проекти од областа на компјутерските технологии и инженерство. Исто така, добитник е на стипендија од Светската федерација на научници во периодот од јануари до декември 2005 година.

Од претходниот избор до денес, д-р Марија Календар има објавено 11 научноистражувачки трудови во меѓународни научни публикации и еден труд објавен во меѓународно научно списание. Од претходниот избор до денес, д-р Марија Календар учествувала како член во еден домашен и два меѓународни научноистражувачки проекта.

Кандидатот е ментор на четири магистерски трудови во изработка.

Рецензија на публикувани трудови во периодот по последниот избор

- [1] Danijela Efnusheva, Goce Dokoski, Aristotel Tentov, Marija Kalendar, "Different Approaches for OFDM Transmitter and Receiver Design in Hardware, FPGA Design and Implementation with Performance Comparison", *International Journal of Advanced Research in Computer Science and Software Engineering* (ISSN 2277-128X), Volume 3, Issue 10, October 2013, pp. 1163-1172.

Во овој труд се испитани перформансите (пропусност и брзина), кои можат да се постигнат со различни хардверски имплементации на OFDM-предаватели и приемници, кои се базираат на различни алгоритми за пресметка на FFT, користат различни шеми на модулација, како и различни платформи за реализација (Virtex5 и Virtex7 FPGA-компоненти).

- [2] Danijela Efnusheva, Goce Dokoski, Aristotel Tentov and Marija Kalendar "A Novel Memory-centric Architecture and Organization of Processors and Computers", *Proceedings of the 3rd International Conference on Applied Innovations in IT (2015)*. Jg. III. Koethen: Hochschule Anhalt, 2015, pp. 47-53 (DOI: 10.13142/kt10003.09);

Во овој труд е претставен предлог на нова мемориско-центрична архитектура на процесор кој нема да користи регистри за размена на податоци со меморијата, туку директно ќе ги обработува податоците во меморијата. Новата организација ќе овозможи паралелно извршување на сите активни процеси сместени во меморијата на системот.

- [3] Goce Dokoski, Danijela Efnusheva, Aristotel Tentov and Marija Kalendar "Software for Explicitly Parallel Memory-Centric Processor Architecture" *Proceedings of the 3rd International Conference on Applied Innovations in IT (2015)*. Jg. III. Koethen: Hochschule Anhalt, 2015, pp. 37-40 (DOI: 10.13142/kt10003.07);

Овој труд ја презентира софтверската наградба за архитектурата претставена во претходниот труд. Прикажана е структурата на која се базираат архитектурата и одредени симулации направени врз база на симулатор за извршување на ново-дефинираните инструкции, како и споредба на добиените резултати со извршувањето на истата програма во добро познатата MIPS-архитектура. Добиените резултати се ветувачки за понатамошни истражувања.

- [4] Goce Dokoski, Danijela Efnusheva, Marija Kalendar and Aristotel Tentov, "Software Support Environment for Novel Memory-centric Processor Architecture", *Proceedings of XIIth International Conference ETAI2015, 24-26 September 2015, Ohrid, R. Macedonia*, pp. ETAI 5-6.

Овој труд го претставува првичниот дизајн на компајлерот и изработениот симулатор за поддршка на новиот концепт на мемориско-центрично извршување инструкции. Предложената структура би овозможила паралелно извршување на голем број процеси, имајќи предвид дека мемориските единки би имале можност за паралелно чување и извршување голем број процеси.

- [5] Danijela Efnusheva, Goce Dokoski, Aristotel Tentov and Marija Kalendar, "Design of Novel Memory-centric Architecture and Organization of Processors", *Proceedings of XIIth*

International Conference ETAI2015, 24-26 September 2015, Ohrid, R. Macedonia, pp. ETAI 5-7.

Во овој труд е претставена хардверска реализација на нова мемориско-центрична архитектура на процесори, каде што меморијата го диктира распоредувањето и извршувањето на инструкциите, управува со податоците и директно комуницира со извршната единица без употреба на регистри. Покрај тоа, во трудот е даден и предлог за проширување на предложената архитектура со повеќе мемориски и извршни единици, со што ќе се овозможи паралелизација на ниво на независни задачи.

- [6] Maya Malenko, Aristotel Tentov and Marija Kalendar, "Design of an Adaptive Transmitter at 60 GHz", Proceedings of XIIth International Conference ETAI2015, 24-26 September 2015, Ohrid, R. Macedonia, pp. ETAI 13-5

Во трудот е претставена предлог на архитектура за адаптивен предавател кој би работел во опсегот на 60GHz. Прикажан е дизајнот на две значајни компоненти од предавателот: модулатор и scrambler, кои можат да се адаптираат според карактеристиките на каналот и состојбата на мрежните уреди, односно имаат можност за промена на бројот на носители (single или multiple carriers) и/или шемите на модулација и кодирање.

- [7] Tatyana Chavdarova, Aristotel Tentov, Marija Kalendar, "Parallel Architecture Prototype for 60 GHz High Data Rate Wireless Single Carrier Receiver", Proceedings of 2nd International Conference on Applied Innovations in IT, Kothen, Germany, March 26-27, 2014, pp. 49-56, (DOI: 10.13142/kt10002.08).

Во овој труд е прикажан дизајн во основен опсег (baseband) на Single Carrier (SC) трансивер систем за пренос на безжични сигнали на фреквенции од 60GHz. Особен осврт е даден на дизајнот на изедначувачот (equalizer) како еден од најкомплексните елементи на трансиверот. За него е предложена паралелна архитектура за приемната страна и е направена споредба на придобивките во однос на соодветна сериска имплементација.

- [8] Bojan Gruevski, Aristotel Tentov, Marija Kalendar, "Implementation of Multi-Core Processor Based on PLASMA (most MIPS I) IP Core", Proceedings of 2nd International Conference on Applied Innovations in IT, Kothen, Germany, March 26-27, 2014, pp. 29-35, (DOI: 10.13142/kt10002.05).

Во овој труд е прикажана VHDL-имплементација на повеќејадрен процесор базиран на PLASMA IP-јадро. Имплементацијата е тестирана за коректност и перформанси, при што се забележува зависност на перформансите од бројот на поврзаните јадра, понатаму од типот на апликацијата што се извршува, како и дали системот користи кеш меморија или не. Основен фактор кој ја одредува ефикасноста на повеќејадриот процесор е користењето на магистралата за поврзување, според обработките кои треба да се извршуваат.

- [9] Danijela Efnusheva, Natasha Tagasovska, Aristotel Tentov, Marija Kalendar, "Efficiency comparison of DFT/IDFT algorithms by evaluating diverse hardware implementations, parallelization prospects and possible improvements", Proceedings of Second International Conference on Applied Innovations in IT, Koethen, Germany, March 26-27, 2014, pp. 11-20 (DOI: 10.13142/kt10002.03).

Во овој труд е направена анализа на повеќе алгоритми за реализација на FFT, како и различни техники за паралелизација кои овозможуваат зголемување на брзината при извршување на FFT-пресметки. Разгледани се и различни хардверски платформи со нивната примена за ефикасна реализација на различни FFT-алгоритми. Заклучено е дека ефикасноста при извршување на алгоритмот најмногу ќе зависи од можноста на хардверската архитектура да го поддржи расположливиот паралелизам на алгоритмот. Со оглед на тоа дека повеќето FFT-алгоритми вклучуваат податочни меѓузависности,

трудот предлага паралелизација на основните DFT-операции, со поедноставување на операциите на собирање и множење.

- [10] Igor Kalendar, Marija Kalendar, Aristotel Tentov, "SYSTEMS CONSOLIDATION USING VIRTUALIZATION TECHNOLOGIES", Proceedings of XIth International Conference ETAI2013, 26-28 September 2013, Ohrid, R. Macedonia, pp. EI-3

Во трудот е разгледан дизајн на решение на консолидација на два система, каде што првиот (системот домаќин) располага со поголем и делумно неискористен хардверски капацитет, додека вториот (системот гостин), е систем за кој е потребна софтверска надградба и промена на хардверот заради амортизираност. Дизајнот на решението произлегува како резултат на деталната анализа на работата на системите, потребата од хардверски ресурси, и технологијата за виртуелизација на системот со „неискористен“ хардвер. Консолидацијата ги прикажува придобивките: заштеда и искористеност на хардверските ресурси но и заштеда на трошоци за лиценци на софтвер.

- [11] Goran Jakimovski, Aristotel Tentov and Marija Kalendar, "OVERVIEW OF LINUX SCHEDULING AND PROPOSAL OF A NEW LINUX GA SCHEDULER", Proceedings of XIth International Conference ETAI2013, 26-28 September 2013, Ohrid, R. Macedonia, pp. I3-1

Трудот прикажува добар преглед на полето на работа на распоредувачи во рамките на оперативните системи (конкретно Linux базирани ОС). Покрај прегледот на функционалностите на распоредувачите, прикажана е и структурата на делот од ОС кој ја врши функцијата на распоредување. Најпосле, во трудот е даден предлог и имплементација на нов подобрен распоредувач базиран на генетски алгоритам, а се прикажани и добиените резултати од имплементацијата на новиот алгоритам.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Марија Календар активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Факултетот за електротехника и информациски технологии во повеќе сегменти: подготовка на елаборати за нови студиски програми, стручна редакција на превод на академски книги, активна изработка на информациски систем за евиденција на наставата на ФЕИТ, како и учество во повеќе комисији за државни натпревари и промотивни активности на Факултетот.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисији и работни групи при Факултетот за електротехника и информациски технологии:

- Комисија за студентска практична настава;
- Комисија за настава;
- Конкурсна комисија за упис на нови студенти;
- Пописна комисија;
- Комисија за иновирање на студиските програми;
- Поткомисија за самоевалуација на студиска програма;

Д-р Марија Календар активно е вклучена во работата и на комисији на УКИМ, одосно во Комисијата за информатичка технологија од 2013 година.

Била член на шест рецензентски комисији за избор на лица во наставно-научно звање.

Во изборниот период, д-р Марија Календар учествувала во изготвување и пријавување на неколку научни и стручно-апликативни национални и меѓународни проекти.

Д-р Марија Календар била член на организационен одбор на неколку меѓународни научни собири, координатор на неколку студиски програми во рамките на ФЕИТ, како и член на претседателството на Алумни-организацијата на добитници на наградата „Инженерски прстен“.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката доц. д-р Марија Календар, во 2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за електротехника и информациски технологии.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Марија Календар.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Марија Календар поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област компјутерска техника и информатика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, д-р Марија Календар да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област компјутерска техника и информатика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Аксенти Грноров, с.р.

Проф. д-р Аристотел Тентов, с.р.

Проф. д-р Марија Кацарска, с.р

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Марија Александар Календар

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за електротехника и информациски технологии-Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: компјутерска техника и информатика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
1.	Одржување на настава	77,55
1.1	ПРВ ЦИКЛУС	46,8
1.1.1	- Структурирано програмирање, зимски 2011/12 (2 часа, 260 студ.)	1,2
1.1.2	- Логички кола и дискретни автомати, зимски 2011/12 (2 часа, 43 студенти)	1,2
1.1.3	- Објектно ориентирано програмирање, летен 2011/12 (2 часа, 120 студенти)	1,2
1.1.4	- Компјутерски компоненти и периферии, летен 2011/12, летен 2012/13, (2+2=4 часа, 90+60 студенти)	2,4
1.1.5	- Микропроцесорски системи, летен 2011/12 (2 часа, 83 студенти)	1,2
1.1.6	- Компјутерски архитектури, летен 2011/12 (2 часа, 30 студенти)	1,2
1.1.7	- Програмирање и алгоритми, зимски 2012/13 (2 часа, 107 студенти), зимски 2013/14 (2+2=4 часа, 102+102 студенти), зимски 2014/15 (2 часа, 111 студенти)	4,8
1.1.8	- Интернет програмирање, зимски 2012/13 (2 часа, 31 студенти)	1,2

1.1.9	- Логичко и функционално програмирање, зимски 2012/13 (2 часа, 9 студенти)	1,2
1.1.10	- Формални јазици, зимски 2012/13 (2 часа, 6 студенти)	1,2
1.1.11	- Програмирање и алгоритми 2, летен 2012/13 (2+2=4 часа, 76+70 студенти)	2,4
1.1.12	- Системски софтвер, летен 2012/13 (2 часа, 6 студенти), летен 2013/14 (2 часа, 75 студенти)	2,4
1.1.13	- Логички кола и компјутерски архитектури, зимски 2013/14 (2 часа, 32 студенти), зимски 2014/15 (2 часа, 51 студенти), зимски 2015/16 (2 часа, 39 студенти)	3,6
1.1.14	- Напредни алгоритми и програмирање, зимски 2013/14 (2 часа, 56 студенти), зимски 2014/15 (2 часа, 51 студенти), зимски 2015/16 (2 часа, 61 студенти)	3,6
1.1.15	- Мрежно програмирање, зимски 2013/14 (2 часа, 21 студенти)	1,2
1.1.16	- Мрежни и интернет апликации, летен 2013/14 (2 часа, 23 студенти), летен 2014/15 (2 часа, 36 студенти)	2,4
1.1.17	- Мрежни стандарди и уреди, летен 2013/14 (2 часа, 13 студенти), летен 2014/15 (2 часа, 18 студенти), летен 2015/16 (2 часа, 28 студенти)	3,6
1.1.18	- Веб системи и сервери, летен 2013/14 (2 часа, 25 студенти)	1,2
1.1.19	- Програмски практикум, зимски 2014/15 (2 часа, 22 студенти)	1,2
1.1.20	- Оперативни системи, летен 2014/15 (2 часа, 70 студенти), летен 2015/16 (2 часа, 50 студенти)	2,4
1.1.21	- Напредни компјутерски архитектури и микропроцесорски системи, летен 2014/15 (2 часа, 27 студенти), летен 2015/16 (2 часа, 41 студенти)	2,4
1.1.22	- WAN мрежи и дистрибуирани системи, зимски 2015/16 (2 часа, 30 студенти)	1,2
1.1.23	- Мобилни мрежи и уреди (ОС и програмирање), зимски 2015/16 (2 часа, 22 студенти)	1,2
1.1.24	- Кластер системи, летен 2015/16 (2 часа, 26 студенти)	1,2
1.2	ВТОР ЦИКЛУС	30,75
1.2.1	- Современи методи за анализа на мрежи, зимски 2012/13 (2 часа, 2 студ.)	1,5
1.2.2	- Јавни мобилни мрежи, зимски 2012/13 (2 часа, 1 студ.)	1,5
1.2.3	- Современи методи за анализа на мрежи, летен 2012/13 (2 часа, 1 студ.)	1,5
1.2.4	- Процесни компјутери, летен 2012/13 (2 часа, 1 студ.)	1,5
1.2.5	- Софтвер за наменски компјутерски системи и мрежи, зимски 2013/14 (3 часа, 4 студ.)	2,25
1.2.6	- Интернет на нешта, зимски 2013/14 (3 часа, 2 студ.)	2,25

1.2.7	- Оперативни системи и драјвери, зимски 2013/14 (3 часа, 2 студ.)	2,25
1.2.8	- Оперативни системи и драјвери, летен 2013/14 (3 часа, 4 студ.)	2,25
1.2.9	- Интернет на нешта, зимски 2014/15 (3 часа, 3 студ.)	2,25
1.2.10	- Сензорски, безжични и мобилни компјутерски мрежи и системи, зимски 2014/15 (3 часа, 3 студ.)	2,25
1.2.11	- Софтвер за наменски компјутерски системи и мрежи, зимски 2014/15 (3 часа, 1 студ.)	2,25
1.2.12	- Оперативни системи и драјвери, зимски 2015/16 (3 часа, 1 студ.)	2,25
1.2.13	- Интернет на нешта, зимски 2015/16 (3 часа, 4 студ.)	2,25
1.2.14	- Софтвер за наменски компјутерски системи и мрежи, зимски 2015/16 (3 часа, 3 студ.)	2,25
1.2.15	- Проектирање со HDL, зимски 2015/16 (3 часа, 1 студ.)	2,25
2.	Одржување на вежби (аудиториски–АВ, лабораториски–ЛВ, семинарски труд)	6,75
2.1	- Кластер системи, летен 2015/16 (АВ-1 час, ЛВ-2 часа, 26 студенти)	1,35
2.2	- Истражувачки проект од областа на компјутерските мрежи, летен 2013/14 (6 часа, 1 студ.)	2,7
2.3	- Истражувачки проект од областа на компјутерските мрежи, летен 2014/15 (6 часа, 2 студ.)	2,7
3.	Настава во школи и работилници	9
3.1	Летна школа: "Вовед во програмирање Code@FEIT 2012", раководител	1,5
3.2	Летна школа: "Вовед во програмирање Code@FEIT 2013", раководител	1,5
3.3	Летна школа: "Вовед во програмирање Code@FEIT 2014", раководител	1,5
3.4	Летна школа: "Вовед во програмирање Code@FEIT 2015", раководител	1,5
3.5	Летна школа: "Дизајн на вградливи микрокомпјутерски системи 2014", учесник	1
3.6	Работилница: „INP - FEEIT Joint research initiative“, ноември 2015, учесник	1
3.7	Работилница: „INP - FEEIT Joint research initiative“, март 2016, учесник	1
4.	Подготовка на нов предмет	22,5
4.1	- Компјутерски компоненти и периферии (предавања)	1
4.2	- Програмирање и алгоритми (предавања)	1
4.3	- Интернет програмирање (предавања)	1

4.4	- Логичко и функционално програмирање, (предавања)	1
4.5	- Формални јазици (предавања)	1
4.6	- Програмирање и алгоритми 2 (предавања)	1
4.7	- Логички кола и компјутерски архитектури (предавања)	1
4.8	- Напредни алгоритми и програмирање (предавања)	1
4.9	- Мрежно програмирање (предавања)	1
4.10	- Мрежни и интернет апликации (предавања)	1
4.11	- Мрежни стандарди и уреди (предавања)	1
4.12	- Веб системи и сервери (предавања)	1
4.13	- Програмски практикум (предавања)	1
4.14	- Оперативни системи (предавања)	1
4.15	- Напредни компјутерски архитектури и микропроцесорски системи (предавања)	1
4.16	- WAN мрежи и дистрибуирани системи (предавања)	1
4.17	- Мобилни мрежи и уреди (ОС и програмирање) (предавања)	1
4.18	- Кластер системи (предавања + вежби)	1,5
4.19	- Софтвер за наменски компјутерски системи и мрежи (предавања)	1
4.20	- Интернет на нешта (предавања)	1
4.21	- Оперативни системи и драјвери (предавања)	1
4.22	- Сензорски, безжични и мобилни компјутерски мрежи и системи (предавања)	1
5.	Консултации со студенти	4,258
5.1	- вкупно студенти во сите семестри во сите циклуси настава	2129
6.	Ментор на дипломска работа	4
6.1	- вкупно дипломски работи (15+5(ИНФО))	4
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (6)	3
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (24)	7,2
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (51)	5,1

10.	Пакет материјали за одреден предмет	19
10.1	- Компјутерски компоненти и периферии (предавања)	1
10.2	- Програмирање и алгоритми (предавања)	1
10.3	- Интернет програмирање (предавања)	1
10.4	- Логичко и функционално програмирање (предавања)	1
10.5	- Програмирање и алгоритми 2 (предавања)	1
10.6	- Логички кола и компјутерски архитектури (предавања)	1
10.7	- Напредни алгоритми и програмирање (предавања)	1
10.8	- Мрежно програмирање (предавања)	1
10.9	- Мрежни и интернет апликацији (предавања)	1
10.10	- Мрежни стандарди и уреди (предавања)	1
10.11	- Веб системи и сервери (предавања)	1
10.12	- Оперативни системи (предавања)	1
10.13	- Напредни компјутерски архитектури и микропроцесорски системи (предавања)	1
10.14	- WAN мрежи и дистрибуирани системи (предавања)	1
10.15	- Мобилни мрежи и уреди (ОС и програмирање), (предавања)	1
10.16	- Кластер системи (предавања + вежби)	1
10.17	- Софтвер за наменски компјутерски системи и мрежи (предавања)	1
10.18	- Интернет на нешта (предавања)	1
10.19	- Оперативни системи и драјвери (предавања)	1
	Вкупно	158,358

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во национален научен проект	3,00
	"Routing And Traffic control In Next Generation COMputer NETworks", 01.01.2011-31.06.2012, финансиран од ФЕИТ, раководител проф. д-р Аристотел Тентов	3,00
2.	Учесник во меѓународни научни проекти	10,00
	VISION (Video-oriented UWB-based Intelligent Ubiquitous Sensing), 2010-2015, European Research Council (ERC) Grant, in the domain of Physical Sciences and Engineering, Project coordinator: Prof. Dajana Cassioli, University L'Aquila, Italy;	5,00
	IHP-FEIT Joint Research Initiative, 01.10.2015-01.10.2016, DFG Grant, Germany, Project coordinator: Prof. Rolf Kraemer, IHP (Frankfurt-Oder) and Univ. of Cottbus, Germany	5,00
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	2,40
3.1	Danijela Efnusheva, Goce Dokoski, Aristotel Tentov, Marija Kalendar , "Different Approaches for OFDM Transmitter and Receiver Design in Hardware, FPGA Design and Implementation with Performance Comparison", International Journal of Advanced Research in Computer Science and Software Engineering (ISSN 2277-128X), Volume 3, Issue 10, October 2013, pp. 1163-1172.	2,40
5.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	21,00
5.1	Danijela Efnusheva, Goce Dokoski, Aristotel Tentov and Marija Kalendar "A Novel Memory-centric Architecture and Organization of Processors and Computers", Proceedings of the 3rd International Conference on Applied Innovations in IT (2015). Jg. III. Koethen: Hochschule Anhalt, 2015, pp. 47-53 (DOI: 10.13142/kt10003.09);	1,80
5.2	Goce Dokoski, Danijela Efnusheva, Aristotel Tentov and Marija Kalendar "Software for Explicitly Parallel Memory-Centric Processor Architecture" Proceedings of the 3rd International Conference on Applied Innovations in IT (2015). Jg. III. Koethen: Hochschule Anhalt, 2015, pp. 37-40 (DOI: 10.13142/kt10003.07);	1,80
5.3	Goce Dokoski, Danijela Efnusheva, Marija Kalendar and Aristotel Tentov, "Software Support Environment for Novel Memory-centric Processor Architecture", Proceedings of XIIth International Conference ETAI2015, 24-26 September 2015, Ohrid, R. Macedonia, pp. ETAI 5-6	1,80
5.4	Danijela Efnusheva, Goce Dokoski, Aristotel Tentov and Marija Kalendar , "Design of Novel Memory-centric Architecture and Organization of Processors", Proceedings of XIIth International Conference ETAI2015, 24-26 September 2015, Ohrid, R. Macedonia, pp. ETAI 5-7	1,80
5.5	Maya Malenko, Aristotel Tentov and Marija Kalendar , "DESIGN OF AN ADAPTIVE TRANSMITTER AT 60 GHZ", Proceedings of XIIth International Conference ETAI2015, 24-26 September 2015, Ohrid, R. Macedonia, pp. ETAI 13-5	2,40

5.6	Tatyana Chavdarova, Aristotel Tentov, Marija Kalendar , "Parallel Architecture Prototype for 60 GHz High Data Rate Wireless Single Carrier Receiver", Proceedings of 2nd International Conference on Applied Innovations in IT, Kothen, Germany, March 26-27, 2014, pp. 49-56, (DOI: 10.13142/kt10002.08);	2,40
5.7	Bojan Gruevski, Aristotel Tentov, Marija Kalendar , "Implementation of Multi-Core Processor Based on PLASMA (most MIPS I) IP Core", Proceedings of 2nd International Conference on Applied Innovations in IT, Kothen, Germany, March 26-27, 2014, pp. 29-35, (DOI: 10.13142/kt10002.05);	2,40
5.8	Danijela Efnusheva, Natasha Tagasovska, Aristotel Tentov, Marija Kalendar , "Efficiency comparison of DFT/IDFT algorithms by evaluating diverse hardware implementations, parallelization prospects and possible improvements", Proceedings of Second International Conference on Applied Innovations in IT, Koethen, Germany, March 26-27, 2014, pp. 11-20 (DOI: 10.13142/kt10002.03)	1,80
5.9	Igor Kalendar, Marija Kalendar , Aristotel Tentov, "SYSTEMS CONSOLIDATION USING VIRTUALIZATION TECHNOLOGIES", Proceedings of XIth International Conference ETAI2013, 26-28 September 2013, Ohrid, R. Macedonia, pp. EI-3	2,40
5.10	Goran Jakimovski, Aristotel Tentov and Marija Kalendar , "OVERVIEW OF LINUX SCHEDULING AND PROPOSAL OF A NEW LINUX GA SCHEDULER", Proceedings of XIth International Conference ETAI2013, 26-28 September 2013, Ohrid, R. Macedonia, pp. I3-1	2,40
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат	2,00
7.1	Bojan Gruevski, Aristotel Tentov, Marija Kalendar , "Implementation of Multi-Core Processor Based on PLASMA (most MIPS I) IP Core", Second International Conference on Applied Innovations in IT, Kothen, Germany, March 26-27, 2014 - орална презентација	1,00
7.2	Danijela Efnusheva, Natasha Tagasovska, Aristotel Tentov, Marija Kalendar , "Efficiency comparison of DFT/IDFT algorithms by evaluating diverse hardware implementations, parallelization prospects and possible improvements", Second International Conference on Applied Innovations in IT, Koethen, Germany, March 26-27, 2014 - орална презентација	1,00
	Вкупно	38,40

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Координатор во подготовката на елаборат за нова студиска програма	2
1.1	-Компјутерски мрежи - Интернет на нешта (II циклус)	1
1.2	-Компјутерски технологии и инженерство (I циклус)	1

2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија	3
2.1	- стручна техничка редакција на книгата: - Р. К.Раниер, Е. Турбан, “Вовед во информациона системи”, второ издание, македонско издание, Арс студио, во печат, 2016	1
2.2	- стручна техничка редакција на книгата: - Кармин Гало, “Тајните на иновациите на Стив Џобс”, македонско издание, Арс ламина, 2013	1
2.3	- стручна техничка редакција на книгата: - Џон В. Питерсен, “Водич за апсолутни почетници низ бази на податоци”, македонско издание, Дата Понс, 2011	1
3.	Дизајн или изработка на информациски систем	1
3.1	- Дизајн и изработка на информациски систем: „Евиденција за присуство на настава на ФЕИТ“	1
4.	Учество во работата на комисији за државни натпревари	3
4.1	- 48-ти Државен натпревар на млади истражувачи од РМ по компјутерско програмирање, организиран од Народна техника, Берово, 2012	1
4.2	- 49-ти Државен натпревар на млади истражувачи од РМ по примена на софтвер, организиран од Народна техника, Штип, 2013	1
4.3	- 50-ти Државен натпревар на млади истражувачи од РМ по примена на софтвер, организиран од Народна техника, Скопје, 2014	1
3.	Учество во промотивни активности на Факултетот/Институтот	3,00
3.1	Отворен ден на ФЕИТ/КТИ, 2011.	0,5
3.2	Отворен ден на ФЕИТ/КТИ, 2012.	0,5
3.3	Отворен ден на ФЕИТ/КТИ, 2013.	0,5
3.4	Отворен ден на ФЕИТ/КТИ, 2014.	0,5
3.5	Отворен ден на ФЕИТ/КТИ, 2015.	0,5
3.6	Промоција на ФЕИТ во средни училишта во Кочани и Штип, 2012	0,5
	Дејности од поширок интерес	
1.	Член на организационен или одбор на меѓународен научен/ стручен собир	2
1.1	ЕТАИ 2013	1
1.2	ЕТАИ 2015	1
2.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (соработник)	0,5

2.1	“Routing And Traffic control In Next Generation COMputer NETworks”, 01.01.2011-31.06.2012, финансиран од ФЕИТ	0,5
3.	Член на универзитетска комисија	1
3.1	-Комисија за информатичка технологија (2013-сега)	1
4.	Член на факултетска комисија	4
4.1	- Комисија за студентска практична настава (од 2011 - 2014)	0,5
4.2	- Комисија за студентска практична настава (од 2014 - сега)	0,5
4.3	- Комисија за настава (2012 - сега)	0,5
4.4	- Конкурсна комисија за упис на нови студенти 2012	0,5
4.5	- Конкурсна комисија за упис на нови студенти 2011	0,5
4.6	- Подкомисија за самоевалуација на студиска програма КТИ (2012 - сега)	0,5
4.7	- Пописна комисија за компјутерска опрема во ФЛАОП и стручните служби за 2011 (претседател)	0,5
4.8	- Комисија за иовирање на студиските програми - 2011	0,5
5.	Член на комисија за избор во звање	1,2
5.1	- избори на асистент (6 комисији)	1,2
6.	Координатор на студиска програма	3
6.1	- Компјутерски мрежи и е-технологии, втор циклус (2011 - сега)	1
6.2	- Компјутерски мрежи - Интернет на нешта, втор циклус (2013 - сега)	1
6.3	- Професионални студии по Информатика (6 семестри) (2011 - сега)	1
7.	Учество во комисији и тела на државни и други органи	1
7.1	- Член на претседателство на Алумни асоцијација на добитници на наградата „ Инженерски прстен“ (2014-сега)	1
	Вкупно	23,70

--	--

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ Д-Р МАРИЈА КАЛЕНДАР ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	158,36
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	38,40
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	23,70
Вкупно	220,46

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Аксенти Грноров, с.р.
2. Проф. д-р Аристотел Тентов, с.р.
3. Проф. д-р Марија Кацарска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЕЛЕКТРОНИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (ФЕИТ) при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Дневник“ и „Коха“ од 15.III 2016 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област електроника, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-891/5, донесена на 20.IV 2016, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Зоран Ивановски, вонреден професор на ФЕИТ, д-р Љупчо Караинов, редовен професор на ФЕИТ и д-р Катерина Ралева, вонреден професор на ФЕИТ.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област електроника, во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Бранислав Геразов.

4. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Бранислав Геразов е роден на 2.X 1982 год. во Скопје. Средно образование завршил во Американската гимназија „НОВА“ во Скопје во 2001 г. Со високо образование се стекнал на Факултетот за електротехника и информациона технологии во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, на кој се запишал во 2001 г. на насоката електроника и телекомуникации. Дипломирал на 15.VI 2007 г. со просечен успех од испитите 9,52.

Кандидатот активно се служи со англискиот, српскиот и германскиот јазик.

Во учебната 2007/2008 г. се запишал на втор циклус (магистерски) студии на ФЕИТ, на насоката електроника. Студиите ги завршил со просечен успех 10,00, а на 5.XII 2011 г. го одбрал магистерскиот труд на тема: „Систем за синтеза на говор на македонски јазик базиран на квази-двогласи“ пред Комисија во состав: д-р Љупчо Пановски, редовен професор на ФЕИТ, претседател, д-р Зоран Ивановски, вонреден професор на ФЕИТ, ментор, и д-р Слободан Јовичиќ, редовен професор на Електротехничкиот факултет при Универзитетот во Белград, Белград, Србија, член.

Докторска дисертација пријавил на 21. XII 2011 г. на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дисертацијата на тема: „Автоматско препознавање на говор робусно на шум за примена во системи за вокална интеракција“ ја одбрал на 12.XII 2014 г., пред Комисија во состав: д-р Љупчо Пановски, редовен професор на ФЕИТ, претседател, д-р Зоран Ивановски, вонреден професор на ФЕИТ, ментор, д-р Димитар Ташковски, редовен професор на ФЕИТ, член, д-р Слободан Јовичиќ, редовен професор на Електротехничкиот факултет при Универзитетот во Белград, Белград, Србија, член, и д-р Владо Делиќ, редовен професор на Факултетот за технички науки при Универзитетот во Нови Сад, Нови Сад, Србија, член. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на технички науки.

Поради покажаниот успех во текот на средното образование, кандидатот бил избран како ученик на генерацијата за учебната 2000/2001 г. Четири пати е наградуван за остварување на просек над 9,00 во I, III, IV и V година од студирањето. Добитник е на I награда во индивидуален и групен пласман во дисциплината телекомуникации на меѓународниот студентски натпревар „Електријада“, во Игало, Црна Гора, во мај 2004 г., и на III награда во тимски пласман во дисциплината електроника 2 на меѓународниот студентски натпревар „Електријада“, во Копаоник, Србија, во мај 2005 г. За време на студиите извршува и четири стручни практики во: Hilti AG, Шаан, Лихтенштајн, во траење од 5 месеци, од септември 2006 до февруари 2007 г., Македонската радио-телевизија, во траење од 1 месец, од март до април 2006 г., Неотел, во траење од 1 месец, од септември до октомври 2005 г., и во Sebuonline, Истанбул, Турција, во траење од 2 месеца, од јуни до септември 2005 г.

Во текот на студиите бил ангажиран како студент-демонстратор по повеќе предмети на Институтот за електроника при ФЕИТ. Веднаш по дипломирањето во 2007 г. бил ангажиран со договор на ФЕИТ како демонстратор, а подоцна од 2012 до 2015 г. како соработник-докторанд, со задача одржување аудиториски и лабораториски вежби по предмети од областа електроника. На 22.IV 2015 г. е избран во звањето насловен доцент во областа електроника и на 1.VII 2015 г. е вработен на ФЕИТ.

За време на неговото ангажирање на ФЕИТ, тој реализирал два студиски престоја во Истражувачкиот институт Идиап, Мартињи, Швајцарија, од 1.VI до 31.VIII 2015 г. и од 15.VII до 31.IX 2014 г., во ИХП микроелектроника, Франкфурт (Одра), Германија, во траење од 21 до 31.VIII 2009 г., и во Техничкиот универзитет во Познањ, Полска, од 1 до 31.VII 2008 г.

Д-р Бранислав Геразов е претседател на здружениот оддел за процесирање сигнали и инженерство во медицината и биологијата при „Македонската секција на ИЕЕЕ“ и е член на меѓународните здруженија: Европска акустичка асоцијација и Мрежата на млади акустичари.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација од кандидатот, а која е од важност за изборот.

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, ФЕИТ, кандидатот д-р Бранислав Геразов изведува аудиториски и лабораториски вежби на прв циклус студии на предмети сервисирани од Институтот за електроника, на различни студиски програми. За време на неговата ангажираност, тој држел вежби и на предмети на дисперзираните студии на ФЕИТ во Штип и на Машинскиот факултет при УКИМ во Скопје. Предметите на кои д-р Бранислав Геразов бил ангажиран се: електроакустика, дигитални аудиосистеми, биомедицинска електроника, микроконтролери, линеарна електроника, електроника 1, компјутерска електроника 1, компјутерска електроника 1 во Штип, индустриска електроника и микропроцесори на МФ во Скопје, компјутерска електроника 2, дигитална електроника, моделирање и симулација во електроника, практикум по MATLAB, PLD и FPGA-компоненти, вгнездени компјутерски системи и системи за работа во реално време, логички кола и дискретни автомати, како и VLSI дизајн. Дел од овие предмети биле дел од старата наставна програма електроника и телекомуникации (ЕТ), а сега со иновирани содржина се држат и на новите ЕКТС-наставни програми: електроника, радиотехника и процесирање на сигнали (ЕРПС) и компјутерско хардверско инженерство и електроника (КХИЕ). За време на неговата ангажираност, д-р Бранислав Геразов постојано придонесувал во унапредувањето на наставата на сите предмети на кои бил ангажиран, преку иновирање и надградување на вежбите и предавањата. Посебна заложба остварил во подготвување на материјали за предавања, аудиториски и лабораториски вежби за предметите

електроакустика, дигитални аудиосистеми и биомедицинска електроника, како и за аудиториски и лабораториски вежби за предметите микроконтролери, дигитална електроника, компјутерска електроника 1, компјутерска електроника 2, практикум по MATLAB, како и логички кола и дискретни автомати.

Паралелно со ангажманот на предавањата и вежбите, д-р Бранислав Геразов им бил постојано на располагање на студентите во термините за консултации, но и надвор од нив, помагајќи им како во совладувањето на материјалот, така и во изработката на семинарските и дипломските работи.

Тој, исто така, се истакнува со неговиот наставен ангажман како предавач на летната школа за мултимедиски технологии во 2015 година, летната школа за дизајн на вградливи системи во 2013 и 2014 година, на RoboMac во 2009, 2010, 2012, 2013 и 2014 година, на работилницата за фонетски и фонолошки истражувања на македонскиот и словенечкиот јазик во 2013 година, на летната работилница организирана од германско-македонската иницијатива за напредно процесирање на аудио и говорни сигнали во 2013 година, на летната школа за дизајн на вградливи системи на DAAD во 2010 и 2011 година, на отворените денови на OSNET во 2011 година, на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во 2009 година, на конференцијата за дисеминација DSPBLEND во 2009 година и на Меѓународната студентска средба на IEEE во 2005 година.

Како предводник на тим на студенти има освоено 3 први награди на меѓународните студентски натпревари: RoboTEC 2014 на Политехничкиот универзитет во Темишвар, Романија, 9. – 12.IV 2014 г., Hardware & Software 2012, на Електротехничкиот факултет во Бања Лука, Босна и Херцеговина, 28.X – 3.XI 2012 г., Hardware & Software 2011, на Факултетот за технички науки во Нови Сад, Србија, 24. – 28.X 2011 г.

Научноистражувачка дејност

Д-р Бранислав Геразов има објавено 51 научноистражувачки труд, од кои 7 во научни списанија, 36 во зборници на трудови од научни собири со меѓународен уредувачки одбор, а останатите 8 на национални конференции. Поради покажаната продуктивност на кандидатот во ова поле, за поефикасно разгледување на неговите трудови, тие се групирани според темата што ја обработуваат.

Автоматско препознавање на говор

- 4. Бранислав Геразов**, „Автоматско препознавање на говор робусно на шум за примена во системи за вокална интеракција“, докторска дисертација, Скопје, Македонија, декември 2014 г.

Кандидатот во својата дисертација го претставува придонесот кој тој го направил во областа на автоматското препознавање на говор од два аспекта: дизајнот и изградбата на систем за препознавање на говор на македонски јазик и развојот на алгоритам за екстракција на карактеристики робусни на шум. Во дисертацијата се прикажани деталите од трите етапи од развојот на системот за препознавање на говор на македонски јазик, кој поддржува вокабулар од околу 200 зборови и е независен од говорник. Резултатите од евалуацијата покажуваат дека развиениот систем има високи перформанси за чист говорен сигнал со постигната точност од 95%, како и дека во услови на шум перформансите на системот не паѓаат под 90% за односи сигнал-шум до 15 dB. Предложениот алгоритам Кернелски коефициенти за ориентација на текот на моќноста (Kernel Power flow Orientation Coefficients – КРОС) воведува нов приод во опишувањето на спектро-темпоралната содржина на говорниот аудиосигнал, тоа е употребата на ориентацијата на текот на моќноста во аудиторниот спектрограм на говорниот аудиосигнал. Резултатите покажуваат дека КРОС алгоритмот има добри перформанси за различни типови на шум за односи сигнал-шум под 15 dB, надминувајќи ги повеќето референтни алгоритми земени за споредба.

5. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, "The Influence of the Number of States in Whole Word HMMs on ASR Performance", *Annual Journal of Electronics*, Vol. 6, No. 1, ISSN 1314-0078, pp. 144-147, Sofia, 2012.
6. **Геразов Б.**, З. Ивановски, „Прототип систем за АПГ за апликација за гласовно бирање на македонски јазик“, Летен симпозиум за електроника и обработка на сигнали ЛЕОС 2012, Маврово, Македонија, 14 – 15 септември, 2012.
7. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, "A Speaker Independent Small Vocabulary Automatic Speech Recognition System in Macedonian", TAKTONS 2013, Novi Sad, Serbia, Nov 13 – 16, 2013.

Во овие трудови кандидатот ги презентира своите резултати од работата на системот за препознавање на говор на македонски јазик. Во (2), тој ги претставува своите први резултати во дизајнот на систем за препознавање на десетте цифри во македонскиот јазик. Главниот фокус на овој труд е оптималниот избор на бројот на состојби во секој од скриените модели на Марков изградени за секоја од цифрите. Системот зависен од говорник постигнува прецизност од 100%. Во (3) кандидатот го претставува системот за препознавање на говор на македонски во неговата втора етапа од развојот – во која системот работи за вокабулар од 36 зборови кој сега, освен цифри, вклучува наредби и имиња. Прецизноста постигната со овој систем изнесува 98,95%. Во (4) кандидатот ја претставува последната етапа од развојот на овој систем во која тој работи со 188 зборови и независно од говорник. Постигнатата прецизност на системот изнесува 94,52%.

8. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, "Overview of Feature Selection for Automatic Speech Recognition", AES 132th Convention, Budapest, Hungary, Apr 26 – 29, 2012.
9. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, "Noise Robustness of Traditional Features for Macedonian Voice Dialing ASR", ICT Innovations 2012 (Editors S. Markovski and M. Gusev), Web proceedings, ISSN 1857-7288, pp.605-612, Ohrid, Macedonia, Sep 12 – 15, 2012.
10. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, "Evaluation of Noise Robust ASR Features on a Subset of TIDigits Database", Conference on Acoustics AIA-DAGA 2013, Merano, Italy, 18-21 Mar 2013.
11. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, "Influence of the Filter Bank on Automatic Speech Recognition System Performance in Noise", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.
12. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, "Gaussian power flow orientation coefficients for noise-robust speech recognition," EUSIPCO 2014, Lisbon, Portugal, Sep 1 – 5, 2014.
13. **Gerazov B.** and Z. Ivanovski, "Kernel power flow orientation coefficients for noise-robust speech recognition," IEEE Trans. Acoust. Speech Signal Process. vol. 23, no. 2, pp. 407-419, 2015.

Во овие трудови, кандидатот ги претставува резултатите од работата на автоматското препознавање на говор робусно на шум. Во (5), кандидатот прави анализа на различните типови на карактеристики употребени во областа автоматско препознавање на говор. Посебно внимание е посветено на нивната робусност на шум. Во (6), кандидатот ја проценува робусноста на шум на традиционалните типови на карактеристики во контекст на системот за автоматско препознавање на говор на македонски јазик, во втората етапа на развојот – 36 зборови. Резултатите покажуваат дека коефициентите на перцептуална линеарна предикција имаат најголема робусност на шум. Во (7), кандидатот прави анализа на робусноста на различни алгоритми за екстракција на карактеристики на дел од базата TIDigits. Главниот придонес во овој труд е претставената MATLAB школка, направена за брз развој и тестирање на системи за автоматско препознавање на говор базирани на алатникот НТК во MATLAB развојната средина. Во (8), кандидатот го истражува влијанието на различните банки на филтри познати во екстракцијата на карактеристики врз робусноста на шум. Резултатите на оваа анализа покажуваат дека Гаматон-банката на филтри е таа која дава најдобри перформанси во овој домен. Во (9), кандидатот го претставува алгоритмот Гаусови коефициенти за ориентација на текот на моќноста, кој е основата зад КРОС-алгоритмот претставен во докторската дисертација. Алгоритмот нуди

иновативен пристап во екстракцијата на карактеристики за препознавање на говор робусни на шум. Резултатите покажуваат дека тој ги надминува перформансите на повеќето класични алгоритми во оваа област. Деталите на алгоритмот, оптимизацијата на неговите параметри и сеопфатното тестирањето на неговите перформанси се претставени поопширно во (10).

Синтеза на говор

14. **Бранислав Геразов**, „Систем за синтеза на говор на македонски јазик базиран на квази-двогласи“, магистерска теза, Скопје, Македонија, декември 2011 г.
15. **Геразов Б.**, З. Ивановски, „Систем за синтеза на говор на македонски јазик базиран на квази-двогласи“, во *Македонски јазик LXIII*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2012, стр. 234-241.
16. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, “Text Normalization and Phonetic Analysis Modules for Macedonian TTS Synthesis”, 19th Telecommunications Forum TELFOR 2011, Belgrade, Serbia, Nov 22–24, 2011.
17. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, “Prosody Generation Module for Macedonian Text-to-Speech Synthesis”, AES 130th Convention, London, UK, May 13 – 16, 2011.
18. **Геразов Б.**, З. Ивановски, „Модул за модификација на прозодијата во системот за синтеза на говор „Зборувај македонски““, ЕТАИ 2011, Охрид, Македонија, 16 – 20. IX 2011.
19. **Gerazov B.**, S. Bogdanova, Z. Ivanovski, “Linear predictive based voice transformation module for Macedonian TTS“, 17th Telecommunications Forum TELFOR 2009, Belgrade, Serbia, Nov 24 – 26, 2009.
20. **Gerazov B.**, T. Janevski, Z. Ivanovski, “Web-based Application of the Text-to-Speech Synthesis System “Speak Macedonian”“, ICEST 2010, Ohrid, Macedonia, Jun 23 – 26, 2010.
21. **Геразов Б.**, Г. Шутиновски, „Еден пристап кон преобразба на текст во говор на македонски“, ЕТАИ 2007, Охрид, Македонија, 19 – 21. IX 2007.
22. **Gerazov B.**, G. Shutinoski, G. Arsov, “A Novel Quasi-Diphone Inventory Approach to Text-To-Speech Synthesis“, MELECON ‘08, Ajaccio, France, May 5 – 7, 2008.

Синтезата на говор претставува фокус на кандидатот за време на неговата работа на магистерската теза (11). Главен придонес на кандидатот во ова поле е дизајнот и реализацијата на систем за синтеза на говор од текст на македонски јазик. Краток опис на дизајнот на овој систем и резултатите добиени со него се претставени и во трудот (12). Системот е заснован на парадигмата на синтеза со надоврзување. Составен е од два главни модула: модул за анализа на текст и модул за синтеза на звук, кои во себе вклучуваат седум различни подмодули. Во (13), кандидатот го претставува модулот за анализа на текст специјално дизајниран да работи со спецификите на македонскиот јазик. Во (14), кандидатот го презентира дизајнираниот модул за автоматско генерирање на прозодија, кој се базира на темелно истражување и моделирање на македонската интонација, претставено во трудовите наведени подолу. Овој модул вклучува и алгоритам за поставување на тоничниот акцент базиран на табела на веројатности на појавување на зборовите во македонскиот јазик. Во (15), кандидатот го претставува модулот за модификација на прозодијата, кој има задача да ги прилагоди единките од базата на прозодијата генерирана од модулот за автоматско генерирање на прозодија. Во (16), кандидатот го претставува модулот за трансформација на гласот дизајниран за збогатување на перформансите на системот за синтеза на говор на македонски јазик. Неговата работа се базира на спектрална трансформација на синтетизираниот говор, како и промена на неговата висина и ритам преку модулот за генерирање на прозодија. Во (17), кандидатот го претставува веб-интерфејсот дизајниран за онлајн-тестирање на системот за синтеза на говор. Првите резултати од работата на полето на синтезата на говор, кандидатот ги претставува во трудот (18), во кој не само што ги анализира основните парадигми во оваа област, туку го претставува и дизајнот на систем за синтеза базиран на употребата на единки од ранг на гласови. Во (19), кандидатот за првпат го воведува концептот за квазидвогласи,

кој понатаму претставува интегрален концепт во реализацијата на системот за синтеза на македонски јазик.

23. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, “Analysis of Intonation in the Macedonian Language for the Purpose of Text-to-Speech Synthesis”, EAA EUROREGIO 2010, Ljubljana, Slovenia, 15 – 18 Sep, 2010.
24. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, “Analysis of Intonation Dynamics in Macedonian for the Purpose of Text to Speech Synthesis”, 18th Telecommunications Forum TELFOR 2010, Belgrade, Serbia, Nov 23 – 25, 2010.
25. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, R. Bilibajkić, “Modeling Macedonian Intonation for Text-to-Speech Synthesis”, DOGS 2010, Iriski Venac, Serbia, Dec 16 – 18, 2010.
26. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, “Generation of Pitch Curves for Macedonian Text-to-Speech Synthesis”, 6th Forum Acusticum, Aalborg, Denmark, Jun 26 – Jul 01, 2011.
27. **Геразов Б.**, З. Ивановски, „Анализа на интонациската структура на македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази“, XXXVIII научна конференција, XLIV меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, Македонија, 14 – 15 јули 2011.
28. **Геразов Б.**, В. Лаброска, З. Ивановски, „Моделирање на интонациската структура на македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази“, во: *Slavistična revija*, Miran Hladnik Ed., Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, No. 4, Oct-Dec 2012, pp. 639 – 658.
29. **Геразов Б.**, В. Лаброска, З. Ивановски, „Моделирање на интонациската структура на македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази – I етапа“, во: *Aktualna vprašanja slovanske fonetike*, Hotimir Tivadar Ed., Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta 2013, pp. 135 – 145.
30. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, “Analysis of Extracted Pitch Contours Across Speakers for Intonation Modelling in TTS Synthesis”, 5th International Symposium on Communications, Control, and Signal Processing ISCCSP 2012, Rome, Italy, May 2-4, 2012.

При развојот на системот за синтеза на говор на македонски јазик, направени се истражувања на гласовната и интонациската структура на македонскиот јазик. Резултатите од анализата на интонацијата на македонскиот јазик на ниво на интонациска фраза преку употреба на преклопени слики на интонациски криви се претставени во (20). Резултатите од анализата на динамиката на интонацијата се претставени во (21). Во (22), за прв пат се претставени сегментно-линеарни модели на македонската интонациска структура на ниво на интонациска фраза. Претставени се три модели наменети за моделирање на интонацијата кај завршните, сложените и прашалните реченици. На овие три модели се базира алгоритмот за автоматско генерирање на интонација претставен во (23). Алгоритмот е направен да генерира интонациски криви со одредено ниво на рандомизација во рамките на направените модели. Во трудовите (24), (25), (26) и (27), претставена е анализата на интонацијата во македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази направена преку екстракција на кривите на основната фреквенција од опишаната база на снимки, нивната нормализација, усреднување и обработка. Овој процес е клучен во дизајнирањето на моделите на македонската интонација во зависност од типот на интонациската фраза.

31. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, “Diphone Analysis of the Macedonian Language for the Purpose of Text-to-Speech Synthesis”, ICEST 2009, Veliko Tarnovo, Bulgaria, Jun 25 – 27, 2009.
32. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, “The Construction of a Mixed Unit Inventory for Macedonian Text-to-Speech Synthesis”, International Scientific – Professional Symposium INFOTEH, Jahorina, Bosnia and Herzegovina, Mar 16 – 18, 2011.

За целите на дизајнирањето на база на единки за работа на системот за синтеза на говор на македонски јазик, кандидатот ја прави првата анализа на фонотактиката на македонскиот јазик, со што го одредува бројот на двогласи (28). Системот користи база на единки од мешан тип,

базирана на нов тип на единки, наречени квазидвогласи. Деталите за снимањето на оваа база се претставени во (29).

Моделирање на прозодијата

33. Szaszák G., T.G. Csapó, P.N. Garner, **B. Gerazov**, Z. Ivanovski, G. Németh, B. Tóth, M. Sečujski, and V. Delić, “The SP2 SCOPES project on speech prosody,” in DOGS2014 - Digital speech and image processing, Novi Sad, Serbia, Oct 5 – 9, 2014.
34. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, “Modeling the language of prosody,” Conference on Digital speech and image processing, DOGS 2014, Novi Sad, Serbia, Oct 5 – 9, 2014.
35. **Gerazov B.** and P. Garner, “An investigation of muscle models for physiologically based intonation modelling,” TELFOR 2015, Belgrade, Serbia, Nov 24–25, 2015.
36. Honnet P.-E., **B. Gerazov**, and P. N. Garner, “Atom decomposition-based intonation modelling,” in Proceedings of the IEEE ICASSP, Brisbane, Australia, Apr 19 – 24, 2015.
37. **Gerazov B.**, P.-E. Honnet, A. Gjoreski, and P. N. Garner, “Weighted correlation based atom decomposition intonation modelling,” in Proceedings of Interspeech, Sep 6 – 10, 2015.
38. **Gerazov B.**, A. Gjoreski, and Z. Ivanovski, “Implementation of optimized matching pursuit techniques in WCAD intonation modelling,” 3rd International Acoustics and Audio Engineering Conference TAKTONS, Novi Sad, Serbia, Nov 18-21 2015.
39. Gjoreski A., **B. Gerazov**, and Z. Ivanovski, “Atom-decomposition based analysis for the purpose of emphatic word detection,” ETAI, Ohrid, Macedonia, Sep 24–26, 2015.
40. Stojkovic A., **B. Gerazov**, and Z. Ivanovski, “Emphatic Word Detection Based on Relative Phoneme Energies within Syllables,” ETAI, Ohrid, Macedonia, Sep 24-26, 2015.
41. Melov A., **B. Gerazov**, and Z. Ivanovski, “Emphatic word detection based on syllable durations,” ETAI, Ohrid, Macedonia, Sep 24 – 26, 2015.
42. Gjoreski A., **B. Gerazov**, and Z. Ivanovski, “Joint Atom-Decomposition Based Analysis of Energy and Intonation for Emphatic Word Detection,” 3rd International Acoustics and Audio Engineering Conference TAKTONS, Novi Sad, Serbia, Nov 18-21 2015.
43. Melov A., **B. Gerazov**, and Z. Ivanovski, “Towards Extracting the Global Component from the Syllable Duration Contour for Emphatic Word Detection,” 3rd International Acoustics and Audio Engineering Conference TAKTONS, Novi Sad, Serbia, Nov 18-21 2015.

Надвор од работата на системот за синтеза на говор, кандидатот продолжува да работи на анализата на интонацијата на говорот и прозодијата поопшто во рамките на меѓународниот проект „SCOPES проект за прозодија во говорот – SP2,“ кој е опишан во (30). Во (31), тој ги анализира неколку од најпознатите модели на интонацијата од аспект на заедничкото во нивниот пристап. Продолжува со работа на нов пристап на моделирање на интонацијата базиран на физиологијата на нејзиното создавање кај човекот и моделирање на елементарната мускулна активација опишано во (32). Новиот алгоритам, кој ја користи парадигмата на декомпозиција на сигналите на елементарни атоми добиени од физиолошкото моделирање, е претставен во (33). Предложениот алгоритам го развива со воведување на тежинската корелација и посебниот третман на атомите за моделирање на фразната компонента во (34). Следна надградба на системот е направена со воведена на оптимални методи за декомпозиција опишани во (35). Во (36), предложениот систем е успешно проширен на моделирање на амплитудната крива на говорниот сигнал и со него се постигнати врвни резултати во препознавањето на нагласени зборови. Препознавањето на нагласени зборови исто така е реализирано врз база на релативната енергија на гласовите во слогот во (37), односно времетраењата на слоговите во (38). Понатаму е работено на заедничка анализа на декомпозициите на енергијата и интонацијата за препознавање нагласените зборови во (39), како и кон проширување на истиот модел кон кривата на времетраења во (40).

Акустички анализи со примена во форензиката

Кандидатот, освен темите од главен научен интерес за неговата работа на магистерската и докторската теза, работел во многу области од дигиталното процесирање, како на говорот, така и на другите аудиосигнали. Посебно се насочил во областа на акустички анализи на аудиосигналите за примена во форензиката.

44. **Gerazov B.**, Z. Kokolanski, G. Arsov, V. Dimcey, "Tracking of Electrical Network Frequency for the Purpose of Forensic Audio Authentication", 13th International Conference on Optimization of Electrical and Electronic Equipment OPTIM 2012, Brasov, Romania, May 24-26, 2012.
45. Pop-Dimitrijoska V., G. Apostolovska, **B. Gerazov**, Z. Ivanovski and J. Jovanovski, "Forensic Speaker Identification Through Comparative Analysis of the Formant Frequencies of the Vowels in the Macedonian Language", in *Physica Macedonica*, 2012, Vol. 61, pp. 79-84.
46. **Gerazov B.**, V. Pop-Dimitrijoska, Z. Ivanovski, and G. Apostolovska, "Use of Gaussian Mixture Models in Macedonian Forensic Speaker Identification", 20th Telecommunications Forum TELFOR 2012, Belgrade, Serbia, Nov 20-22, 2012.
47. Naskovska L., M. Ristova, **B. Gerazov**, V. Pop-Dimitrioska, T. Markovski, "Linguistic-Acoustic Analysis for Speaker Dialect Identification", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 - 28, 2013.
48. **Gerazov B.**, I. Kostadinovski, Z. Ivanovski, "Forensic Firearm Identification based on Gunshot Recordings", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 - 28, 2013.

Во (41) е претставен систем составен од хардвер и софтвер, дизајниран за мониторирање на варијациите на фреквенцијата на напонот на градската мрежа. Овој систем може да се искористи за снимање на референтна база на овие варијации која би овозможила верификација на интегритетот на аудиозаписи во областа на аудиофорензиката. Во (42) се презентирани резултатите од форензичната идентификација на говорник направена според компаративната анализа на фреквенциите на формантите. Во (43), овој пристап е надограден преку моделирање на распределбата на овие фреквенции кај различните говорници и понатамошно споредување на добиените модели. Резултатите од овие два труда покажуваат дека прикажаниот пристап може да се искористи за реална идентификација на непознат говорник во форензични цели. Примената на овој пристап се проширува на идентификација на дијалекти во (44). Резултатите покажуваат дека варијациите во фонетскиот инвентар, како и времетраењата на гласовите претставуваат добра основа за утврдување на дијалектната припадност на говорникот. Во (45), претставени се резултати од анализата на акустичките својства на истрелите од огнено оружје за нивна можна идентификација врз база на аудиоснимка. Резултатите покажуваат дека истрелите можат да се искористат за разликување на одредени видови оружје, но не и за сите.

Трудови од пошироката област на дигиталното процесирање на аудиосигнали

Кандидатот во рамките на својата научна работа допрел и многу теми на кои кусо се задржал, но остварил резултати кои зборуваат за тоа.

49. **Gerazov B.**, V. Kafedziski, G. Shutinoski, "A Tool for Teaching Linear Predictive Coding", ELECTRONICS – ET2008, Sozopol, Bulgaria, Sep 24-26, 2008.
50. **Геразов Б.**, М. Богданов, З. Ивановски, „Сегментација на говор врз база на недецимирана вејвлет трансформација“, ЕТАИ 2009, Охрид, Македонија, 26 – 29 септември, 2009.
51. **Gerazov B.**, Z. Ivanovski, "Building a Basis for Automatic Melody Extraction from Macedonian Rural Folk Music", ETRAN 2010, Donji Milanovac, Serbia, Jun 7 - 11, 2010.
52. **Gerazov B.**, R. Velichkovska, I. Gerazova, "Rural Singing Parallels: Comparison of Formant Shift in Macedonian and Bulgarian Rural Singing", Third Symposium of the ICTM Study Group For Music And Dance In Southeastern Europe, Berovo, Macedonia, Apr 17-22, 2012.

- 53. Gerazov B.,** Z. Ivanovski, “International norms and recommendations for the digitization of archive material”, 1st International Conference of Cultural Heritage, Media and Tourism, - Ohrid, 18-19 Jan 2013.
- 54. Геразов Б.,** З. Ивановски, И. Геразова, „Меѓународни норми и препораки за дигитизацијата на архивскиот материјал”, во Македонски фолклор XXXVII, Институт за фолклор „Марко Цепенков”, Скопје 2015, бр. 70, стр. 249-254.
- 55. Hadzieva E., Gerazov B.,** “Fractal Analysis of Macedonian Folk Instruments”, ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.
- 56. Gerazov B.,** P. Gjorgji, M. Hristov, and Z. Ivanovski, “Towards speech emotion recognition in Macedonian,” ETAI, Ohrid, Macedonia, Sep 24–26, 2015.

Долгогодишната работа на кандидатот во наставната дејност, тој ја интегрира во неговата научна дејност преку трудот (46) во кој претставува алатка дизајнирана за доближување на алгоритмот за линеарно предиктивно кодирање на студентите. Во (47), кандидатот дава свој придонес во полето на „слепа“ сегментација на говорни аудиосигнали преку предлагање на оригинален алгоритам базиран на недецимираната вејвлет-трансформација. Прикажаните резултати добиени со овој алгоритам се ветувачки. Во (48), кандидатот претставува алгоритам за автоматска екстракција на мелодија дизајниран за работа со спецификите на македонската народна музика. Трудот (49) се занимава со акустичка анализа на техниките на изворно пеење во Македонија. За правење на експериментите во трудот е претставен специјален хардвер. Резултатите покажуваат адаптации во говорниот тракт при процесот на пеење споредливи со слични техники на меѓународен план. Во (50) и (51), кандидатот ги презентира резултатите од анализа на меѓународните норми и регулативи во полето на дигитализацијата на архивскиот аудиоматеријал, во полето на реализација на системи за оваа конверзија, како и техничките спецификации кои тие треба да ги задоволат. Трудот (52) се фокусира на алтернативен начин на анализа на аудиосигналите, поточно музичките инструменти, а тоа е употребата на фракталната анализа за таа намена. Резултатите покажуваат дека оваа методологија може само до одреден степен да се искористи за класификација на видовите на музички инструменти. Конечно, кандидатот работел и на проблематиката на препознавање на емоции во говорот и во (53) го претставува дизајнот и анализата на една пилот-база на емотивен говор на македонски јазик.

Учество во научноистражувачки проекти

Кандидатот д-р Бранислав Геразов е активен учесник во меѓународниот научноистражувачки проект: “SCOPES-проект за прозодија во говорот - SP2”, финансиран од SNSF, Швајцарија со партнери од Швајцарија, Унгарија и Србија, а со времетраење 1.IV 2014 – 31.III 2016 г.

Во склоп на проектот, кандидатот остварува значаен придонес во истражувањата, преку постигнување на значајни научни резултати во полето на темата на проектот. Истовремено, ангажманот на кандидатот е и во форма на воведување и раководење на младите истражувачи ангажирани на проектот на македонската страна.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Стручно-апликативната дејност на д-р Бранислав Геразов во изминатиот период се одвивала на различни полиња. Тој бил член на организациски одбор на 7 меѓународни и 2 национални конференции, и тоа: ETAI 2015, ETAI 2013, ЛЕОС 2012, ETAI 2011, 2nd ISMRI 2011, ЕРЕ-РЕМС 2010, РЕВОС 9, ETAI 2009 и 1st ISMRI 2008. Член бил и на Одборот за техничка поддршка за изготвување на Монографијата по повод 50-годишнината од постоењето на Факултетот, како и во Одборот за организација на прославата по повод оваа годишнина во 2009 г. Член е на Центарот за нови студенти при Факултетот од 2008 г. до денес.

Оценка од самоевалуација

Согласно со Извештајот од Комисијата за самоевалуација на Факултетот, кандидатот наставните обврски секогаш ги извршува професионално, совесно, квалитетно и стручно, што е потврдено со позитивните оценки кои кандидатот ги доби од спроведените анонимни студентски анкети.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од досега изнесеното, може да се заклучи дека кандидатот постигнал значителни резултати во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност.

Во наставно-образовната дејност, кандидатот покажал изразен ентузијазам и посветеност, како во изведбата на предавањата, аудиториските и лабораториските вежби по мноштво предмети, така и во несебичната работа со студентите за време на термините за консултации, но и често надвор од нив, поради што кандидатот е високо ценет од колегите наставници и од студентите. Од посебно значење е и ангажманот на кандидатот во обликувањето и унапредувањето на материјалите за предавања и вежби по речиси сите предмети кои ги има држено.

Во поглед на научноистражувачката работа, д-р Бранислав Геразов, преку големиот број на научни трудови и активното учество во меѓународен научноистражувачки проект, се покажал како квалитетен истражувач, способен за самостојно истражување, но и за работа во истражувачки тимови. Објавените 51 труд во редица списанија, меѓународни и национални конференции сведочат за длабочината и широчината на неговиот научен интерес.

Врз основа на претходно изнесеното, како и врз основа на податоците дадени во Анекс 2 кон овој извештај, Рецензентската комисија констатира дека д-р Бранислав Геразов со неговата вкупна дејност во целост ги исполнува условите за избор во звањето за кое конкурира, пропишани со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје. Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје да го избере **д-р Бранислав Геразов** во наставно-научното звање доцент по предметите од областа електроника.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Вонр. проф. д-р Зоран Ивановски, претседател с.р.**
- 2. Проф. д-р Љупчо Караџинов, член с.р.**
- 3. Вонр. проф. д-р Катерина Ралева, член с.р.**

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: _____ **Бранислав Душко Геразов** _____

(име, татково име и презиме)

Институција: **Факултет за електротехника и информациски технологии - Скопје**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **електроника** _____

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

	Назив на активноста	Поени
1	Одржување на настава (студии од прв циклус)	87,3
	- Дигитални аудиосистеми (1+1), зимски 2007/08	0,9
	- Микроконтролери (1+2), зимски 2007/08	1,35
	- Електроакустика (1+2), зимски 2007/08	1,35
	- Компјутерска електроника 1 (1+5), летен 2007/08	2,7
	- Линеарна електроника (2+0), летен 2007/08	0,9
	- Компјутерска електроника 1 – Штип (1+2), летен 2007/08	1,35
	- Индустриска електроника и микропроцесори – МФ (2+0), летен 2007/08	0,9
	- Електроакустика (1+1), зимски 2008/09	0,9
	- Компјутерска електроника 2 (1+1), зимски 2008/09	0,9
	- Дигитални аудиосистеми (1+1), зимски 2008/09	0,9
	- Микроконтролери (1+2), зимски 2008/09	1,35
	- Дигитална електроника (1+2), летен 2008/09	1,35
	- Компјутерска електроника 1 (1+6), летен 2008/09	3,15
	- Индустриска електроника и микропроцесори – МФ (2+0), летен 2008/09	0,9
	- Компјутерска електроника 2 (1+3), зимски 2009/10	1,8
	- Електроакустика (1+1), зимски 2009/10	0,9
	- Микроконтролери (1+2), зимски 2009/10	1,35
	- Дигитална електроника (1+1), летен 2009/10	0,9
	- Компјутерска електроника 1 (1+5), летен 2009/10	2,7
	- Индустриска електроника и микропроцесори – МФ (2+0), летен 2009/10	0,9
	- Електроника 1 (0+2), зимски 2010/11	0,9
	- Електроакустика (1+1), зимски 2010/11	0,9

- Компјутерска електроника 2 (1+1), зимски 2010/11	0,9
- Микроконтролери (1+2), зимски 2010/11	1,35
- Дигитална електроника (1+1), летен 2010/11	0,9
- Компјутерска електроника 1 (1+6), летен 2010/11	3,14
- Индустриска електроника и микропроцесори – МФ (2+0), летен 2010/11	0,9
- Електроника 1 (0+5), зимски 2011/12	2,25
- Компјутерска електроника 2 (1+1), зимски 2011/12	0,9
- Електроакустика (1+1), зимски 2011/12	0,9
- Микроконтролери (1+2), зимски 2011/12	1,35
- Дигитална електроника (1+1), летен 2011/12	0,9
- Линеарна електроника (2+0), летен 2011/12	0,9
- Компјутерска електроника 1 (1+0), летен 2011/12	0,45
- Индустриска електроника и микропроцесори – МФ (2+0), летен 2011/12	0,9
- Електроакустика (1+1), зимски 2012/13	0,9
- Микроконтролери (1+4), зимски 2012/13	2,25
- Компјутерска електроника 2 (1+1), зимски 2012/13	0,9
- Дигитална електроника (1+1), летен 2012/13	0,9
- Линеарна електроника (2+0), летен 2012/13	0,9
- Моделирање и симулација во електроника (1+1), летен 2012/13	0,9
- Практикум по MATLAB (0+6), летен 2012/13	2,7
- Индустриска електроника и микропроцесори – МФ (2+0), летен 2012/13	0,9
- PLD и FPGA компоненти (1+1), зимски 2013/14	0,9
- Дигитални аудиосистеми (1+1), зимски 2013/14	0,9
- Електроакустика (1+1), зимски 2013/14	0,9
- Микроконтролери (1+2), зимски 2013/14	1,35
- Вгнездени компјутерски системи и системи за работа во реално време (1+2), летен 2013/14	1,35
- Дигитална електроника (1+1), летен 2013/14	0,9
- Електроника 1 (0+3), летен 2013/14	1,35
- Практикум по MATLAB (0+3), летен 2013/14	1,35
- Индустриска електроника и микропроцесори – МФ (2+0), летен 2013/14	0,9
- PLD и FPGA компоненти (1+1), зимски 2014/15	0,9
- Логички кола и дискретни автомати (2+4), зимски 2014/15	2,7
- Микроконтролери (1+2), зимски 2014/15	1,35
- VLSI дизајн (1+1), летен 2014/15	0,9
- Дигитални аудиосистеми (3+1+1), летен 2014/15	2,7

	- Вгнездени компјутерски системи и системи за работа во реално време (1+2), летен 2014/15	1,35
	- PLD и FPGA компоненти (1+1), зимски 2015/16	0,9
	- Електроакустика (3+1+1), зимски 2015/16	2,7
	- Микроконтролери (1+2), зимски 2015/16	1,35
	- VLSI дизајн (1+1), летен 2015/16	0,45
	- Дигитални аудиосистеми (3+1+1), летен 2015/16	2,7
	- Вгнездени компјутерски системи и системи за работа во реално време (1+2), летен 2015/16	1,35
	- Биомедицинска електроника (3+1+1), летен 2015/2016	2,7
2	Одржување на консултации (студии од прв циклус)	3,882
	- зимски 2007/08 (53 студенти)	0,106
	- летен 2007/08 (177 студенти)	0,354
	- зимски 2008/09 (73 студенти)	0,146
	- летен 2008/09 (179 студенти)	0,358
	- зимски 2009/10 (76 студенти)	0,152
	- летен 2009/10 (156 студенти)	0,312
	- зимски 2010/11 (72 студенти)	0,144
	- летен 2010/11 (174 студенти)	0,348
	- зимски 2011/12 (147 студенти)	0,294
	- летен 2011/12 (172 студенти)	0,344
	- зимски 2012/13 (70 студенти)	0,14
	- летен 2012/13 (104 студенти)	0,208
	- зимски 2013/14 (53 студенти)	0,106
	- летен 2013/14 (148 студенти)	0,296
	- зимски 2014/15 (122 студенти)	0,244
	- летен 2014/15 (30 студенти)	0,06
	- зимски 2015/16 (64 студенти)	0,128
	- летен 2015/16 (71 студенти)	0,142
3	Пакет материјали за одреден предмет	14
	- Пред., ауд. и лабор. вежби: Биомедицинска електроника (КХИЕ - прв циклус студии)	1
	- Пред., ауд. и лабор. вежби: Дигитални аудиосистеми (КХИЕ - прв циклус студии)	1
	- Ауд. и лабор. вежби: Микроконтролери (КХИЕ - прв циклус студии)	1
	- Пред., ауд. и лабор. вежби: Електроакустика (КХИЕ - прв циклус студии)	1
	- Ауд. и лабор. вежби: Компјутерска електроника 1 (ИКИ - прв циклус студии)	1

	- Ауд. вежби: Линеарна електроника (ЕРПС - прв циклус студии)	1
	- Ауд. и лабор. вежби: Индустриска електроника и микропроцесори (МФ - прв циклус студии)	1
	- Ауд. и лабор. вежби: Компјутерска електроника 2 (ИКИ - прв циклус студии)	1
	- Ауд. и лабор. вежби: Дигитална електроника (ЕРПС - прв циклус студии)	1
	- Лабор. вежби: Практикум по MATLAB (сите - прв циклус студии)	1
	- Ауд. и лабор. вежби: PLD и FPGA компоненти (ЕРПС - прв циклус студии)	1
	- Ауд. и лабор. вежби: Вгнездени компјутерски системи и системи за работа во реално време (ЕРПС - прв циклус студии)	1
	- Лабор. вежби: Електроника 1 (ТК+КСИА - прв циклус студии)	1
	- Ауд. и лабор. вежби: Логички кола и дискретни автомати (КХИЕ+КТИ+КСИАР) - прв циклус студии)	1
4	Настава во летни школи и работилници	17
	- Gerazov B., "Digital synthesis of voice", Summer School "Multimedia Technologies", FEEIT, Skopje, Macedonia, 14 – 18 Oct, 2015.	1
	- Gerazov B., "Digital synthesis of sound", Summer School "Multimedia Technologies", FEEIT, Skopje, Macedonia, 14 – 18 Oct, 2015.	1
	- Gerazov B., "Biosonar: Seeing the World with Sound", Summer School "Embedded System Design", 2014.	1
	- Gerazov B., "Biosonar: Seeing the World with Sound", Summer School "Embedded System Design", 2013.	1
	- Gerazov B., "Text to speech conversion in modern robots", RoboMAC 2014.	1
	- Gerazov B., "Text to speech conversion in modern robots", RoboMAC 2013.	1
	- Gerazov B., "Text to speech conversion in modern robots", RoboMAC 2012.	1
	- Gerazov B., "Text to speech conversion in modern robots", RoboMAC 2010.	1
	- Gerazov B., "Text to speech conversion in modern robots", RoboMAC 2009.	1
	- Gerazov B., "Digital Analysis of the Phonetics of the Macedonian Language", Workshop on the Phonetic-Phonological Research of the Macedonian and Slovene Languages, Ljubljana, Slovenia, Dec 12-14 2013.	1
	- Gerazov B., "Noise Robust Features for Automatic Speech Recognition", Summer Workshop German-Macedonian Initiative on Advanced Audio and Speech Signal Processing, TU-Dresden, Dresden, Germany, Aug 19-24 2013.	1
	- Gerazov B., "Pitch Curve Generation for Embedded Applications", DAAD Summer School "Embedded System Design", FEEIT, Skopje, Macedonia, Jul 4 – 6, 2011	1
	- Gerazov B., "The Influence of Noise and Reverberation in the Speech and Health of Workers", OSNET Open Days: Industrial Hygiene, Environmental and Occupational Health, Skopje, Macedonia, Feb 24–26, 2011	1
	- Gerazov B., "Text-to-speech man-machine interface in embedded systems", DAAD Workshop "Embedded System Design", Nis, Serbia, 5 - 9 Jul 2010,	1

- Геразов Б., „Статистичка анализа на гласовната структура на македонскиот јазик“, XLII Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, Македонија, 10 – 27 август, 2009.	1
- Gerazov B., M. Markovikj, C. Daova, “Students training at PUT, Poland”, DSPBLEND Dissemination Conference, Skopje, Macedonia, May 21, 2009	1
- Gerazov B., D. Gjurkovski, A. Jovanovski, “Equalization With The Use of the Fast Fourier Transform“, International IEEE Student Meeting, Kopaonik, Serbia, May 2005.	1
ВКУПНО	122,18

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

	Назив на активноста	Поени
1	Одбранета докторска теза	8
2	Одбранета магистерска работа	4
3	Учесник во меѓународен научен проект	5
	- “SCOPES-проект за прозодија во говорот - SP2”, финансиран од SNSF, Швајцарија, со партнери од Швајцарија, Унгарија и Србија, 2014-2016 (раководител: Phil Garner, PhD., Idiap, Мартињи, Швајцарија)	5
4	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	19,2
	4. Геразов Б., З. Ивановски, И. Геразова, „Меѓународни норми и препораки за дигитизацијата на архивскиот материјал”, во: Македонски фолклор XXXVII, Институт за фолклор „Марко Цепенков”, Скопје 2015, бр. 70, стр. 249-254.	3,2
	5. Геразов Б., В. Лаброска, З. Ивановски, “Моделирање на интонациската структура на македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази – I етапа”, во: <i>Aktualna vprašanja slovanske fonetike</i>, Notimir Tivadar Ed., Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta 2013, pp. 135 – 145.	3,2
	6. Геразов Б., З. Ивановски, „Систем за синтеза на говор на македонски јазик базиран на квази-двогласи”, во: <i>Македонски јазик LXIII</i>, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков”, Скопје 2012, стр. 234-241.	3,6
	7. Геразов Б., В. Лаброска, З. Ивановски, „Моделирање на интонациската структура на македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази”, во <i>Slavistična revija</i>, Miran Hladnik Ed., Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, No. 4, Oct-Dec 2012, pp. 639 – 658.	3,2
	8. Pop-Dimitrijoska V., G. Apostolovska, B. Gerazov, Z. Ivanovski and J. Jovanovski, “Forensic Speaker Identification Through Comparative	2,4

	Analysis of the Formant Frequencies of the Vowels in the Macedonian Language”, in <i>Physica Macedonica</i> , 2012, Vol. 61, pp. 79-84.	
	9. Gerazov B. , Z. Ivanovski, “The Influence of the Number of States in Whole Word HMMs on ASR Performance”, <i>Annual Journal of Electronics</i> , Vol. 6, No. 1, ISSN 1314-0078, pp. 144-147, Sofia, 2012.	3,6
5	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	7,763
	10. Gerazov B. and Z. Ivanovski, “Kernel power flow orientation coefficients for noise-robust speech recognition,” <i>IEEE Trans. Acoust. Speech Signal Process.</i> vol. 23, no. 2, pp. 407-419, 2015.	7,763
6	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	88,8
	11. Gerazov B. and P. Garner, “An investigation of muscle models for physiologically based intonation modelling,” <i>TELFOR 2015</i> , Belgrade, Serbia, Nov 24–25, 2015.	2,7
	13. Gerazov B. , P.-E. Honnet, A. Gjoreski, and P. N. Garner, “Weighted correlation based atom decomposition intonation modelling,” in <i>Proceedings of Interspeech</i> , Sep 6 – 10, 2015.	1,8
	14. Honnet P.-E., B. Gerazov , and P. N. Garner, “Atom decomposition-based intonation modelling,” in <i>Proceedings of the IEEE ICASSP</i> , Brisbane, Australia, Apr 19 – 24, 2015.	2,4
	15. Gerazov B. , P. Gjorgi, M. Hristov, and Z. Ivanovski, “Towards speech emotion recognition in Macedonian,” <i>ETAI</i> , Ohrid, Macedonia, Sep 24–26, 2015.	1,8
	16. Gjoreski A., B. Gerazov , and Z. Ivanovski, “Atom-decomposition based analysis for the purpose of emphatic word detection,” <i>ETAI</i> , Ohrid, Macedonia, Sep 24–26, 2015.	2,4
	17. Stojkovic A., B. Gerazov , and Z. Ivanovski, “Emphatic Word Detection Based on Relative Phoneme Energies within Syllables,” <i>ETAI</i> , Ohrid, Macedonia, Sep 24-26, 2015.	2,4
	18. Melov A., B. Gerazov , and Z. Ivanovski, “Emphatic word detection based on syllable durations,” <i>ETAI</i> , Ohrid, Macedonia, Sep 24 – 26, 2015.	2,4
	19. Gerazov B. , A. Gjoreski, and Z. Ivanovski, “Implementation of optimized matching pursuit techniques in WCAD intonation modelling,” 3rd International Acoustics and Audio Engineering Conference TAKTONS, Novi Sad, Serbia, Nov 18-21 2015.	2,4
	20. Gjoreski A., B. Gerazov , and Z. Ivanovski, “Joint Atom-Decomposition Based Analysis of Energy and Intonation for Emphatic Word Detection,” 3rd International Acoustics and Audio Engineering Conference TAKTONS, Novi Sad, Serbia, Nov 18-21 2015.	2,4
	21. Melov A., B. Gerazov , and Z. Ivanovski, “Towards Extracting the Global Component from the Syllable Duration Contour for Emphatic Word Detection,” 3rd International Acoustics and Audio Engineering Conference TAKTONS, Novi Sad, Serbia, Nov 18-21 2015.	2,4
		2,7

22.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, "Gaussian power flow orientation coefficients for noise-robust speech recognition," EUSIPCO 2014, Lisbon, Portugal, Sep 1 – 5, 2014.	2,7
23.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, "A Speaker Independent Small Vocabulary Automatic Speech Recognition System in Macedonian", TAKTONS 2013, Novi Sad, Serbia, Nov 13 – 16, 2013.	2,7
24.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, "Influence of the Filter Bank on Automatic Speech Recognition System Performance in Noise", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	2,4
25.	Gerazov B. , I. Kostadinovski, Z. Ivanovski, "Forensic Firearm Identification based on Gunshot Recordings", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	1,8
26.	Naskovska L., M. Ristova, B. Gerazov , V. Pop-Dimitrioska, T. Markovski, "Linguistic-Acoustic Analysis for Speaker Dialect Identification", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	2,7
27.	Hadzieva E., Gerazov B. , "Fractal Analysis of Macedonian Folk Instruments", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	2,7
28.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, "Evaluation of Noise Robust ASR Features on a Subset of TIDigits Database", Conference on Acoustics AIA-DAGA 2013, Merano, Italy, 18-21 Mar 2013.	2,7
29.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, "International norms and recommendations for the digitization of archive material", 1st International Conference of Cultural Heritage, Media and Tourism, - Ohrid, 18-19 Jan 2013.	1,8
30.	Gerazov B. , V. Pop-Dimitrijoska, Z. Ivanovski, and G. Apostolovska, "Use of Gaussian Mixture Models in Macedonian Forensic Speaker Identification", 20th Telecommunications Forum TELFOR 2012, Belgrade, Serbia, Nov 20–22, 2012.	2,7
31.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, "Noise Robustness of Traditional Features for Macedonian Voice Dialing ASR", ICT Innovations 2012 (Editors S. Markovski and M. Gusev), Web proceedings, ISSN 1857-7288, pp.605-612, Ohrid, Macedonia, Sep 12 – 15, 2012.	1,8
32.	Gerazov B. , Z. Kokolanski, G. Arsov, V. Dimcev, "Tracking of Electrical Network Frequency for the Purpose of Forensic Audio Authentication", 13th International Conference on Optimization of Electrical and Electronic Equipment OPTIM 2012, Brasov, Romania, May 24-26, 2012.	2,7
33.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, "Analysis of Extracted Pitch Contours Across Speakers for Intonation Modelling in TTS Synthesis", 5th International Symposium on Communications, Control, and Signal Processing ISCCSP 2012, Rome, Italy, May 2-4, 2012.	2,7
34.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, "Overview of Feature Selection for Automatic Speech Recognition", AES 132th Convention, Budapest, Hungary, Apr 26 – 29, 2012.	2,4
35.	Gerazov B. , R. Velichkovska, I. Gerazova, "Rural Singing Parallels: Comparison of Formant Shift in Macedonian and Bulgarian	2,7

	Rural Singing”, Third Symposium of the ICTM Study Group For Music And Dance In Southeastern Europe, Berovo, Macedonia, Apr 17-22, 2012.	
	36. Gerazov B., Z. Ivanovski, “Text Normalization and Phonetic Analysis Modules for Macedonian TTS Synthesis”, 19th Telecommunications Forum TELFOR 2011, Belgrade, Serbia, Nov 22–24, 2011.	2,7 2,7
	37. Геразов Б., З. Ивановски, „Модул за модификација на просодијата во системот за синтеза на говор „Зборувај македонски“, ЕТАИ 2011, Охрид, Македонија, 16 – 20 септември, 2011	2,7
	38. Gerazov B., Z. Ivanovski, “Generation of Pitch Curves for Macedonian Text-to-Speech Synthesis”, 6th Forum Acusticum, Aalborg, Denmark, Jun 26 – Jul 01, 2011.	2,7
	39. Gerazov B., Z. Ivanovski, “Prosody Generation Module for Macedonian Text-to-Speech Synthesis”, AES 130th Convention, London, UK, May 13 – 16, 2011.	2,7
	40. Gerazov B., Z. Ivanovski, “The Construction of a Mixed Unit Inventory for Macedonian Text-to-Speech Synthesis”, International Scientific – Professional Symposium INFOTEH, Jahorina, Bosnia and Herzegovina, Mar 16 – 18, 2011.	2,7
	41. Gerazov B., Z. Ivanovski, “Analysis of Intonation Dynamics in Macedonian for the Purpose of Text to Speech Synthesis”, 18th Telecommunications Forum TELFOR 2010, Belgrade, Serbia, Nov 23 – 25, 2010.	2,4
	42. Gerazov B., Z. Ivanovski, “Analysis of Intonation in the Macedonian Language for the Purpose of Text-to-Speech Synthesis”, EAA EUROREGIO 2010, Ljubljana, Slovenia, 15 – 18 Sep, 2010.	2,4
	43. Gerazov B., T. Janevski, Z. Ivanovski, “Web-based Application of the Text-to-Speech Synthesis System “Speak Macedonian””, ICEST 2010, Ohrid, Macedonia, Jun 23 – 26, 2010.	2,7
	44. Gerazov B., S. Bogdanova, Z. Ivanovski, “Linear predictive based voice transformation module for Macedonian TTS“, 17th Telecommunications Forum TELFOR 2009, Belgrade, Serbia, Nov 24 – 26, 2009.	2,4 2,4
	45. Gerazov B., Z. Ivanovski, “Diphone Analysis of the Macedonian Language for the Purpose of Text-to-Speech Synthesis”, ICEST 2009, Veliko Tarnovo, Bulgaria, Jun 25 – 27, 2009.	
	46. Gerazov B., V. Kafedziski, G. Shutinoski, “A Tool for Teaching Linear Predictive Coding”, ELECTRONICS – ET2008, Sozopol, Bulgaria, Sep 24-26, 2008.	
	47. Gerazov B., G. Shutinoski, G. Arsov, “A Novel Quasi-Diphone Inventory Approach to Text-To-Speech Synthesis“, MELECON ‘08, Ajaccio, France, May 5 – 7, 2008.	
7	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	13,4

48.	Szaszák G., T.G. Csapó, P.N. Garner, B. Gerazov , Z. Ivanovski, G. Németh, B. Tóth, M. Sečujski, and V. Delić, “The SP2 SCOPES project on speech prosody,” in DOGS2014 - Digital speech and image processing, Novi Sad, Serbia, Oct 5 – 9, 2014.	1,2
49.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, “Modeling the language of prosody,” Conference on Digital speech and image processing, DOGS 2014, Novi Sad, Serbia, Oct 5 – 9, 2014.	1,8
50.	Геразов Б. , З. Ивановски, „Прототип систем за АПГ за апликација за гласовно бирање на македонски јазик“, Летен симпозиум за електроника и обработка на сигнали ЛЕОС 2012, Маврово, Македонија, 14 – 15 септември 2012.	1,8
51.	Геразов Б. , З. Ивановски, „Анализа на интонациската структура на македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази“, XXXVIII научна конференција, XLIV меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, Македонија, 14 – 15 јули 2011.	1,8
52.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, R. Bilibajkić, “Modeling Macedonian Intonation for Text-to-Speech Synthesis”, DOGS 2010, Iriski Venac, Serbia, Dec 16 – 18, 2010.	1,8
53.	Gerazov B. , Z. Ivanovski, “Building a Basis for Automatic Melody Extraction from Macedonian Rural Folk Music”, ETRAN 2010, Donji Milanovac, Serbia, Jun 7 – 11, 2010.	1,6
54.	Геразов Б. , М. Богданов, З. Ивановски, „Сегментација на говор врз база на недецимирана вејвлет трансформација“, ЕТАИ 2009, Охрид, Македонија, 26 – 29 септември 2009.	1,8
55.	Геразов Б. , Г. Шутиновски, „Еден пристап кон преобразба на текст во говор на македонски“, ЕТАИ 2007, Охрид, Македонија, 19 – 21 септември 2007.	
ВКУПНО		146,16

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

	Назив на активноста	Поени
1	Учество во работата на комисији за државни натпревари	8
	- Народна техника – државен натпревар на млади техничари и природници, натпревар по електроника, 2014 година	1
	- Народна техника - државен натпревар на млади техничари и природници, натпревар по електроника, 2013 година	1
	- Народна техника - државен натпревар на млади техничари и природници, натпревар по електроника, 2012 година	1
	- Народна техника - државен натпревар на млади техничари и природници, натпревар по електроника, 2011 година	1
	- Народна техника – републички натпревар, наука на млади, натпревар по електроника, 2014 г.	1
	- Народна техника – републички натпревар, наука на млади, натпревар по електроника, 2013 г.	1
	- Народна техника – републички натпревар, наука на млади, натпревар по	

електроника, 2012 г.	1
- Народна техника – републички натпревар, наука на млади, натпревар по електроника, 2011 г.	1

Дејности од поширок интерес

	Назив на активноста	Поени
1	Член на организациски или програмски одбор на научен/стручен собир	1
	- Член на организациски одбор на ЛЕОС 2012, Маврово, 14.-15.9.2012	0,5
	- Член на организациски одбор на ЕТАИ 2009, Охрид, 26.-29.9.2009	0,5
2	Член на организациски или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	7
	- Член на организациски одбор на ЕТАИ 2015, Ohrid, Macedonia, Sep 24–26, 2015.	1
	- Член на организациски одбор на ЕТАИ 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	1
	- Член на организациски одбор на ЕТАИ 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	1
	- Член на организациски одбор на PEVOC 9, Marseille, France, Aug 31 – Sep 03, 2011.	1
	- Член на организациски одбор на Second International Seminar for Magnetic Resonance Imaging in the Republic of Macedonia, Ohrid, Macedonia, Jun 15 – 18, 2011.	1
	- Член на организациски одбор на EPE-PEMC 2010, Ohrid, Macedonia, Sep 6 – 8, 2010.	
	- Член на организациски одбор на First International Seminar for Magnetic Resonance Imaging in the Republic of Macedonia, Ohrid, Macedonia, Aug 27 – 30, 2008.	
3	Студиски престој во странство (до три месеци)	2
	- Истражувачки престој во Idiap Research Institute, Мартињи, Швајцарија, 1.6. - 31.8.2015.	0,5
	- Истражувачки престој во Idiap Research Institute, Мартињи, Швајцарија, 15.7. - 30.9.2014.	0,5
	- Престој во INP Microelectronics, како дел од DAAD проектот “Embedded Systems Design”, Франкфурт (О), Германија, 21.-31.8.2009 г.	0,5
	- Престој во Техничкиот универзитет во Познањ за истражување на процесирање на 3Д слики, Познањ, Полска, 1-31.7.2008 г.	0,5
4	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	3
	- “ProsodyPhy”, Marie Skłodowska-Curie Actions, Individual Fellowships (IF) Call: H2020-MSCA-IF-2015, 2015, (раководител)	1

	- "SCOPES проект за прозодија во говорот - SP2", финансиран од SNSF, Швајцарија со партнери од Швајцарија, Унгарија и Србија, 2014-2016, раководител: Phil Garner, PhD., Idiар, Мартињи, Швајцарија,(соработник)	1
	- "An Intelligent Multispectral Video and Audio Based Surveillance System", NATO Science for Peace and Security Programme, главен истражувач проф. д-р Димитар Ташковски, 2014, (соработник)	1
5	Член на факултетска комисија	4,5
	- Центар за нови студенти на Факултетот, 2014 г.	0,5
	- Центар за нови студенти на Факултетот, 2013 г.	0,5
	- Центар за нови студенти на Факултетот, 2012 г.	0,5
	- Центар за нови студенти на Факултетот, 2011 г.	0,5
	- Центар за нови студенти на Факултетот, 2010 г.	0,5
	- Центар за нови студенти на Факултетот, 2009 г.	0,5
	- Член на Одборот за техничка поддршка за изготвување на Монографијата по повод 50-годишнината од постоењето на Факултетот, 2009 г.	0,5
	- Член на Одборот за организација на Прославата по повод 50-годишнината од постоењето на Факултетот, 2009 г.	0,5
	- Центар за нови студенти на Факултетот, 2008 г.	0,5
	ВКУПНО	25,2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	122,18
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	146,16
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	25,2
ВКУПНО	293,54

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Вонр. проф. д-р Зоран Ивановски, претседател с.р.

2. Проф. д-р Љупчо Карадинов, член с.р.

3. Вонр. проф. д-р Катерина Ралева, член с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЕЛЕКТРОНИКА
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ
ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 9.III 2016 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област електроника, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-891/4, донесена на 20.IV 2016 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Јосиф Ќосев, редовен професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, д-р Димитар Ташковски, редовен професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје и д-р Љупчо Пановски, редовен професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област електроника, во предвидениот рок се пријави д-р Зоран Ивановски, вонреден професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје по предметите од областа електроника.

11. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Зоран Ивановски е роден на 23.VII 1966 година во Битола. Средно образование завршил во ЕМУЦ „Ѓуро Салај“ во Битола во 1984 година. Со високо образование се стекнал на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Факултетот за електротехника и информациски технологии. Дипломирал на 29.IX 1990 година, со просечен успех 9,42.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1990/91 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје. Студиите ги завршил на 5.XII 2000 година со одбрана на магистерскиот труд на тема: „Компензација на глобалното движење при компресија на видеосеквенции“ и со просечен успех 10.

Докторската дисертација ја пријавил на 22.XII 2004 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дисертацијата на тема: „Суперрезолюција за реставрација на компримирано видео“ ја одбрал на 13.VII 2006 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Момчило Богданов, претседател, проф. д-р Љупчо Пановски, ментор, проф. д-р Лина Карам, коментор, проф. д-р Данчо Давчев, член и доц. д-р Димитар Ташковски, член, и со тоа се стекнал со научниот степен доктор на технички науки.

На Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје се вработил како стручен соработник во 1991 година, а во звањето асистент бил избран во 2001 година. На 29.XI 2016 година е избран во звањето доцент, а на 24.VIII 2011 г. во звањето вонреден професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје во областа електроника.

Во периодот 2003 - 2004 година престојувал на Arizona State University во Темпи, Аризона, како истражувач. Во склоп на учеството во меѓународен проект во рамките на програмата ТЕМПУС остварил и два куси студиски престоја до еден месец на универзитетите во Познањ, Полска и Марибор, Словенија, во 2008 и 2009 год. Во својство на раководител на македонскиот тим во проектот „SCOPES, проект за прозодија во говорот – SP2“, реализирал посети на Истражувачкиот институт Idiap во Швајцарија во 2015 г. и на Универзитетот за технологија и економија во Будимпешта во 2014 и 2016 г.

Како доцент, а потоа и како вонреден професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје бил ангажиран во оформувањето и држењето предавања по повеќе предмети на додипломските и постдипломските студии. Учествовал и во редица истражувачки и апликативни проекти со повеќе странски и домашни универзитети и компании.

Во моментот е вонреден професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1012 од 15.VII 2011 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во изданијата на Билтенот: бр. 624 од 01.X 1994 год., бр. 702 од 27. II 1998 год., бр. 775 од 15.III 2001 год., бр. 871 од 15.IV 2005 год., бр. 905 од 16.X 2006 год. и бр. 1012 од 15.VII 2011 год., како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

12. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за електротехника и информациски технологии, кандидатот д-р Зоран Ивановски изведува настава на прв циклус студии на студиската програма компјутерско хардверско инженерство и електроника и на втор циклус студии на студиските програми; дигитално процесирање на сигнали, вградливи микрокомпјутерски системи и мултимедиски системи.

Кандидатот бил ментор на 13 дипломски трудови.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена/или одбрана на 13 дипломски и 8 магистерски трудови и на 2 докторски дисертации.

По изборот во звањето вонреден професор, ангажманот на д-р Зоран Ивановски продолжува со предметот микропроцесорска електроника, кој го оформил во учебната 2007/2008 година и константно го дополнува и иновира сè до денес. Предметот претставува основа за воведување на микропроцесорските системи на поранешната програма ЕРПС, а од учебната 2014/2015 програмата КХИЕ. Во разгледуваниот период, тој е константно ангажиран и на предметот дигитално процесирање на слика, повторно и на двете програми, старата ЕРПС и новата КХИЕ. За истиот предмет своевремено бил вклучен во оформувањето на аудиториските и лабораториските вежби, кои во повеќе наврати ги изведувал и како вонреден професор. Предметот претставува вовед во дигиталната обработка на слики, подрачје кое трпи рапиден развој во изминатата деценија и кое непрестајно се менува. Следејќи ги овие промени, д-р Ивановски континуирано воведува иновации во наставните содржини на предметот, правејќи го

атрактивен и за студентите од другите студиски програми. Предметот телевизија е, исто така, константен ангажман на кандидатот во разгледуваниот период. На овој предмет кандидатот бил ангажиран како асистент во претходните години, а како наставник го наследил токму во периодот на воведување на дигиталната телевизија во Република Македонија, во 2012 година. Следејќи ја суштинската промена на концепцијата на телевизијата, д-р Ивановски направи темелна реконструкција на предметот, менувајќи и осовременувајќи го најголемиот дел од неговата содржината. Вака конципираниот предмет е дел и од новата наставна програма КХИЕ.

Покрај ангажманот во склоп на наставните програми негувани од Институтот на којшто припаѓа, д-р Зоран Ивановски е често ангажиран, како искусен наставник, и на други програми негувани од други институти на Факултетот, на други факултети при УКИМ и на други универзитети. Така, во учебната 2011/2012 г. е ангажиран во држење настава по предметите: структурирано програмирање и објектно ориентирано програмирање, а тој ангажман продолжува со предметите: програмирање и алгоритми и структури со програмирање во наредните две учебни години, а кои се замена за претходните предмети во новите наставни програми во првата година на додипломските студии. Во овие ангажмани работи со максимално дозволения број на студенти, а во два наврата и со повеќе паралелки. За потребите на наставата на Машинскиот факултет при УКИМ држи предавања по предметот електротехника и електроника, за кои го подготвил делот од областа електроника, а за потребите на Факултетот за драмски уметности држи предавања по предметите електронска техника и технологија 1 и 2. Во два наврата бил ангажиран и на Универзитетот за информатичка наука и технологија „Св. Апостол Павле“ во Охрид и држел предавања по предметот когнитивна наука.

Паралелно со ангажманот на студиите од прв циклус, д-р Зоран Ивановски е многу активно вклучен и во профилирањето и изведувањето на неколку курсеви на студиите од втор циклус. Во периодот до 2013 година, во склоп на старите наставни програми, на програмата вградливи микрокомпјутерски системи, кандидатот континуирано го држи курсот програмирање на вградливи системи во јазикот „C“, а на програмата Дигитално процесирање на сигнали, курсевите: мултимедиски технологии и компресија на слика и видео. Кандидатот ги има оформено овие курсеви при оформувањето на програмите и за нив тој има подготвено интерни материјали за учење. Во склоп на новите наставни програми од 2013 година ги држи предавањата по предметите: програмирање на вградливи системи во јазикот „C“, процесирање и анализа на слика, дигитално процесирање на аудио и говор и дигитално процесирање на видео. Иницијатор е и координатор на студиската програма од втор циклус студии-мултимедиски технологии.

Во разгледуваниот период, на програмите вградливи микрокомпјутерски системи и дигитално процесирање на сигнали, кај д-р Зоран Ивановски, како ментор, веќе магистрирале осум кандидати.

Во склоп на докторските студии, д-р Зоран Ивановски ги држи предавањата по предметите напредни техники за анализа на видеосеквенции и 3D-компјутерска визија, кои ги предложил и за кои ги подготвил материјалите. Кај него, како ментор, е одбранета една докторска дисертација.

Научноистражувачка дејност

До изборот во звањето доцент, д-р Зоран Ивановски пројавил широка научноистражувачка активност, објавувајќи како автор или коавтор, 25 труда од пошироката област на дигитално процесирање на слика и видео, рецензирани во следниве броеви на Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“: бр. 624 од 01.X 1994 г., бр. 702 од 27. II 1998 г., бр. 775 од 15.III 2001 г., бр. 871 од 15.IV 2005 г. и бр. 905 од 16.X 2006 г.

По изборот во звањето доцент, д-р Зоран Ивановски дополнително го проширил полето на својот научен интерес и ја интензивирал својата научноистражувачката работа. Резултат на неговата научноистражувачка работа во овој период се 36 нови труда, рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1012 од 15.VII 2011 г. Според научноистражувачкиот интерес на д-р Зоран Ивановски, научните трудови по неговиот избор во звањето доцент спаѓаат во неколку области: суперрезолюција од дигитални слики и видео, процесирање на дигитални слики и видео на мобилни платформи (подобрување на перцептуалниот квалитет, зголемување на динамичкиот опсег на дигитални фотографии и препознавање на контекст и класификација на содржина во дигитално видео) и дигитално процесирање на аудиосигнали.

Во периодот по изборот во звањето вонреден професор, д-р Зоран Ивановски има објавено вкупно 51 научен труд од областа електроника и нејзините подобласти, од кои 1 научен труд во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), 6 труда во научни списанија, 38 труда во зборник на трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор и 6 труда во зборници од научни собири.

Во периодот по изборот во звањето вонреден професор, д-р Зоран Ивановски бил раководител на 2 национални и 2 меѓународни научни проекти.

Кандидатот бил ментор на 8 магистерски и 1 докторски труд.

Треба да се истакне дека своите истражувања во склоп на научноистражувачките проекти д-р Зоран Ивановски ги врши со тим од млади истражувачи (DIPteam), студенти на докторски и магистерски студии, и така на многу ефикасен начин придонесува кон развојот на нови истражувачки кадри.

Објавените трудови по изборот на кандидатот во звањето вонреден професор се наведени во Анексот 2 на овој извештај, а подолу даваме кус осврт на содржината и резултатите на овие трудови, наведувајќи ги според областите во кои спаѓаат:

Трудовите [17] и [28] се резултат на истражувачката работа на д-р Зоран Ивановски во областа на суперрезолюцијата од дигитални слики и видео. Во трудот [28] е опишан алгоритам кој е резултат на континуитетот во истражувањата во склоп на приодот кон разрешување на проблемите на осетливоста на суперрезолуциските алгоритми на грешки во регистрацијата, предложен од кандидатот во неговите поранешни истражувања. Предложениот алгоритам работи во просторен домен и е базиран на машинско учење за препознавање на деградациите предизвикани од грешките во регистрацијата и за нивно потиснување. Постигнатите перформанси покажуваат ефективност на ниво на современите алгоритми за истата намена при редуцирана пресметковна комплексност до ниво на практична применливост. Трудот [17] презентира постапка за корекција на регистрациските грешки во суперрезолуциската постапка, со што од потиснување на ефектот на грешките се преминува кон корекција на грешките, а со тоа кон целосно искористување на расположливата информација.

Во трудовите [11] [18] [27] [32] [40] [41] и [49] се презентирани резултатите од истражувањата направени во областа на перцептуалниот квалитет на дигиталните слики и видео. Во трудот [11] е прикажан обид за подобрување на перцептуалниот квалитет на

дигиталните видеосеквенции преку потиснување на компресиските артефакти базирано на методите на машинско учење. Трудовите [18] [27] [32] [40] [41] и [49] се резултат на истражувањата во полето на моделирање на човековото чувство за визуелен квалитет. Дизајнираните модели се инкорпорирани во алгоритми за естимација на визуелниот квалитет без користење на референца, во широк опсег на кодирачките параметри. Во трудот [18] вниманието е насочено кон видеосеквенциите со висок степен на компресија, а трудот [32] се занимава со инкорпорирање на локалните карактеристики на сликата во насока на естимација на квалитетот на видеосеквенциите со низок степен на компресија. Обид за подобрување на естимацијата преку моделирање на човековото внимание е презентираан во трудот [41]. Трудот [40] презентира алгоритам за естимација на присуство на најзабележителните артефакти на компресијата - артефактите на блокови. Во трудот [27] е даден опис на имплементацијата на еден од дизајнираните алгоритми во демонстрациски софтверски пакет за лесна употреба. Приложените резултати во трудот [49] од практичните тестови со македонските провајдери демонстрираат супериорност на новопредложените алгоритми во однос на постојните и доволна прецизност за практична употреба.

Во трудовите [19] [26] [43] и [48] се презентирани истражувачките резултати од пошироката област анализа на слика. Во фокусот на овие истражувања е сегментацијата на слика и анотацијата на регионите во сликата. Истражувани се техники за зголемување на точноста со примена на двоен праг, [43] [48] и пропагација на контекстот во фазата на одлучување [19], како и во фазата на постпроцесирање [26]. Постигнатите резултати го потврдуваат изнесенiot став дека техниките на одлучување во повеќе чекори, базирани на зголемување на доверливоста и пропагирање на контекстот, нудат поголема точност при прифатливо зголемување на пресметковната комплексност.

Трудовите [34] и [42] се однесуваат на истражувањата направени во областа на компјутерскиот вид. Тие ги презентираат резултатите од истражувањата на техниките за естимација на 3D-структура на сцена од една слика. Постигнатите перформанси покажуваат супериорност во однос на мотивирачкиот алгоритам од Универзитетот Стенфорд.

Зголемувањето на динамичкиот опсег на дигиталните слики е во фокусот на вниманието во трудовите [20] [23] и [30]. Во нив се предложени постапки за зголемување на динамичкиот опсег, при што посебно внимание е посветено на проблемот на случајното движење на камерата во текот на снимањето, разгледуван во трудовите [20] и [23] и проблемот на дефокусирање, опфатен во трудот [30]. Предложените алгоритми се оптимизирани за примена на мобилни платформи и може да се извршат во реално време на современите мобилни телефони.

Во фокусот на интерес на кандидатот е и подрачјето на компресија на дигитални видеосеквенции, во кое подрачје е објавен трудот [44], кој се занимава со споредбена анализа на перформансите на постојните и новите стандарди за компресија на видеосеквенции.

Во доменот на обработка на медицински слики истражувано е компримираното скенирање на слики од магнетна резонанција, опфатено во трудот [39]. Понуден е нов алгоритам за избор на локацијата на точките за аквизиција, кој овозможува адаптација на множеството точки кон содржината на сликата.

Во својата истражувачката работа, д-р Зоран Ивановски се фокусира и на дигиталното процесирање на аудиосигнали, област со која тој започна да се занимава во 2009 година.

Во трудовите [7] [21] и [50] се презентирани резултатите од работата на систем за препознавање на говор на македонски јазик. Работата на овој систем се одвива во три фази: во првата фаза дизајнираниот систем ги препознава десетте цифри од македонскиот јазик со висока точност и е трениран за специфичен говорник, во втората тој е проширен да работи со вокабулар од 36 збора, кој, сега, освен цифри, вклучува наредби и имиња, а во третата фаза тој работи со 188 збора независно од говорникот. Прецизноста на системот во конечниот дизајн изнесува 94,52%.

Трудовите [1] [16] [22] [24] [33] и [36] ги содржат резултатите од истражувањата во доменот на автоматското препознавање на говор робусно на шум. Во [36] се анализирани различните типови на карактеристики кои вообичаено се користат во областа автоматско препознавање на говор, при што посебно внимание е посветено на нивната робусност на шум. Робусноста на шум и практично е тестирана во контекст на системот за автоматско препознавање на говор на македонски јазик, што е презентирано во трудот [33], а во [22] е направена анализа врз дел од базата TIDigits, за која цел е развиена MATLAB-школка за брз развој и тестирање на системи за автоматско препознавање на говор базирани на алатникот НТК. Во [24] се презентирани резултатите од истражувањето на различните банки на филтри користени во екстракцијата на карактеристики во поглед на робусноста на шум. Тие покажуваат дека Гаматон-банката на филтри е таа која дава најдобри перформанси во овој домен. Во [16] е предложен нов вектор на карактеристики, Гаусови коефициенти за ориентација на текот на моќноста, кој е основа на КРОС-алгоритамот претставен во [1]. Алгоритамот нуди нов пристап во екстракцијата на карактеристики за препознавање на говор робусно на шум. Резултатите покажуваат дека тој ги надминува перформансите на повеќето современи алгоритми во оваа област.

Дел од истражувањата на д-р Зоран Ивановски се насочени и кон синтезата на говор. Резултатите од овие истражувања се дадени во трудовите [4] [38] и [45]. Во [4] е даден краток опис на дизајнот на систем за синтеза на говор од текст на македонски јазик. Во [38] е претставен модул за анализа на текст, специјално дизајниран да работи со спецификите на македонскиот јазик, а во [45] е претставен модулот за модификација на прозодијата, кој ги приспособува единките од базата на прозодија генерирана од модулот за автоматско генерирање на прозодија.

При развојот на системот за синтеза на говор на македонски јазик, направени се истражувања на гласовната и интонациската структура на македонскиот јазик. Во трудовите [3] [5] [35] и [51] претставена е анализата на интонацијата во македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази, направена преку екстракција на кривите на основната фреквенција од опишаната база на снимки, нивната нормализација, усреднување и обработка. Овој процес е клучен во дизајнирањето на моделите на македонската интонација во зависност од типот на интонациската фраза.

Интонацијата на говорот и прозодијата се истражувани и во рамките на меѓународниот проект „SCOPEs, проект за прозодија во говорот – SP2“. Проектот е опишан во [47]. Во [46] се анализирани неколку од најпознатите модели на интонација од аспект на заедничкото во нивниот пристап. Фокусот на вниманието е насочен кон моделирање на интонацијата базирано на физиологијата на нејзиното создавање кај човекот и моделирање на елементарната мускулна активација. Во трудот [9] се опишани методи за декомпозиција на сигналите на елементарни атоми добиени од физиолошкото моделирање. Во [14] техниката за декомпозиција е успешно проширена на моделирање на амплитудната крива на говорниот сигнал во насока на препознавање на нагласени зборови. Препознавањето на нагласени зборови, исто така, е реализирано врз база на релативната енергија на гласовите во слогот во [12], односно врз база на времетраењата на слоговите во [13]. Истражувано е содејството на различните параметри. Во таа насока,

во [10] е презентирана заедничка анализа на декомпозициите на енергијата и интонацијата за препознавање на нагласените зборови, а во [8] е презентирано проширување на истиот модел кон кривата на времетраењата.

Воведни истражувања кандидатот спровел и во проблематиката на препознавање на емоции во говорот. Во [15] се претставен дизајнот и анализата на една пилот-база на емотивен говор на македонски јазик.

Д-р Зоран Ивановски се ангажирал и во дигиталното процесирање на говор и акустичките анализи на други аудиосигнали од аспект на нивната примена во форензиката. Трудот [6] ги презентира резултатите од форензичката идентификација на говорник направена според компаративна анализа на фреквенциите на формантите. Во [31] овој пристап е надграден преку моделирање на распределбата на овие фреквенции кај различните говорници и понатамошно споредување на добиените модели. Резултатите од овие два труда покажуваат дека прикажаниот пристап може да се искористи за реална идентификација на непознат говорник во форензички цели. Во [25] се претставени резултатите од анализата на акустичките својства на истрелите од огнено оружје заради нивна можна идентификација врз база на аудиоснимка. Резултатите покажуваат дека истрелите можат да се искористат за разликување на одредени видови оружје, но не и на сите.

Цел на интересирање на д-р Зоран Ивановски е и дигитализацијата на архивскиот аудиоматеријал. Во таа насока, трудовите [2] и [29] содржат резултати од анализата на меѓународните норми и регулативи во доменот на дигитализацијата на архивскиот аудиоматеријал, вклучително и на техничките спецификации кои треба да ги задоволат системите за дигитализација.

Во тек на разгледуваниот петгодишен период, д-р Зоран Ивановски учествувал на научни собири со реферат дваесет и два пати.

Учество во научноистражувачки проекти

Како што веќе беше споменато, кандидатот д-р Зоран Ивановски во изминатиот период бил раководител на два меѓународни истражувачки проекта. Првиот од нив е научноистражувачкиот проект „Истражување во суперрезолюција“, финансиран од Texas Instruments Incorporated, Dallas, TX, USA, реализиран во 2012 година. Во рамките на овој проект, тој раководел тим од млади истражувачи, студенти на магистерски студии, со кои се реализирани истражувања во областа суперрезолюциски техники применети врз дигитални слики и видео. Фокусот на вниманието бил врз проблемите поврзани со осетливоста на суперрезолюциските техники кон грешки во регистрацијата.

Вториот научноистражувачки проект е проектот „SCOPEs, Проект за прозодија на говорот“, финансиран од Швајцарската национална научна фондација (SNSF) и Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC), реализиран во периодот 1.4.2014 – 31.3.2016 г. Во реализацијата на овој меѓународен проект учествувале четири истражувачки тима, по еден од Истражувачкиот институт Idiap од Швајцарија, Факултетот за технички науки при Универзитетот во Нови Сад, Србија, Одделот за телекомуникации и медиуми при Универзитетот за технологија и економија во Будимпешта, Унгарија, и Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Целта на проектот била истражување на прозодијата на говорот, односно екстракцијата и синтезата на висината, траењето и интензитетот на говорот. Прозодијата е важен, но недоволно разбран аспект на говорот, па во рамките на проектот се извршени истражувања во насока на математичкото моделирање на прозодијата. Повторно, истражувањата се реализирани од тим млади истражувачи, еден докторанд и повеќе студенти на магистерски студии, раководен од д-р Зоран Ивановски.

Истите области се истражувани и во двата национални проекта раководени од д-р Зоран Ивановски: „Напредни суперрезолюциски методи за компримирани видеосеквенции“, во периодот 2011 - 2012 г. и „Истражување на македонската прозодија“, во периодот 2014 - 2016 г., и двата финансирани од ФЕИТ.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Стручната и стручно-апликативната дејност на д-р Зоран Ивановски по изборот во звањето вонреден професор се одвивала на неколку полиња. Во рамките на активностите на Факултетот за електротехника и информациски технологии, бил или е член на повеќе факултетски комисии, меѓу кои и пет рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање. Координатор е на студиската програма мултимедиски технологии на вториот циклус на студии. Како експерт бил ангажиран во стручна ревизија на иницијалната проектна програма за создавање на виртуелен театарски музеј во МНТ, финансирана од Министерство за култура на Р. Македонија во 2015 г., како и на повеќе стручни вештачења во доменот на дигиталната телевизија и фотографија. Бил главен проектант во дизајнирањето и имплементацијата на системот за електронски поддржана наплата на патарина, финансиран од Агенцијата за државни патишта на Р. Македонија, и е негов раководител од 2012 година до денес. Во склоп на истиот проект бил задолжен за дизајн и имплементација на следниве информациски системи: Систем за контрола на наплатата на патарина во наплатните станици преку системот за видеонадзор и Систем за евиденција на возилата кои одбиваат наплата на патарина во наплатните станици преку системот за видеонадзор, и двата во 2015 година. Учесник е во, тимовите за реализација на проектите: „Проект за презентирање на македонското културно наследство со нова технологија“, финансиран од Министерството за култура на Република Македонија и „Управување на кран со помош на камери“, финансиран од SEAVUS. Учесник е и во подготовката на студијата Analysis of technical specifications of DVB-T customer equipment and analysis of available DVB-T customer equipment on Macedonian market, technical specifications, standard compliance, definition of set of minimum requirements for DVB-T customer equipment, финансирана од Советот за радиодифузија на Република Македонија.

Во изминатите пет години кандидатот учествувал во подготвувањето на три меѓународни проекти, од кои во два како носител на проект.

Д-р Зоран Ивановски бил член на програмскиот одбор на шест меѓународни и три национални конференции (сите наведени во Анексот 2). Бил и рецензент на трудови за повеќе меѓународни списанија и конференции.

Д-р Зоран Ивановски е член на меѓународните здруженија IEEE и IFAC и на националното здружение ЕТАИ. Во два мандатни периода бил и претседател на Одделот за SP/EMV при Секцијата на IEEE на Република Македонија.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Зоран Ивановски, за учебните 2013/2014 и 2014/2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за електротехника и информациски технологии.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-

образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Зоран Ивановски.

Давајќи ја оваа позитивна оценка, Комисијата сака, покрај значајната стручно-апликативна дејност и богатата дејност од поширок интерес на д-р Зоран Ивановски, особено да нагласи две работи кои зборуваат за неговиот константен и сè поинтензивен развој во извонреден наставно-научен работник, а кои, впрочем, јасно произлегуваат и од увидот во изданијата на Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во кои се објавени рецензентските извештаи при неговите претходни избори:

- бројот на објавени трудови во меѓународни списанија и на реномирани конференции и бројот на учества или раководења со домашни и меѓународни научноистражувачки проекти на кандидатот е во постојан пораст во периодите меѓу два негови последоватени избора, а од изборот во звањето доцент расте и бројот на неговите менторства на магистри и доктори на науки;
- наставно-образовната дејност на кандидатот, од избор до избор, се развива и во поглед на обемот, и во поглед на бројот на различни дисциплини, главно развиени или унапредени од самиот кандидат, а и во поглед на бројот на факултети на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и на други универзитети во Република Македонија на коишто кандидатот ја врши оваа дејност.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Зоран Ивановски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, целосно ги исполнува сите услови да биде избран во звањето редовен професор во научната област електроника.

Според гореизнесеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, д-р Зоран Ивановски да биде избран во звањето редовен професор во научната област електроника.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

4. **Проф. д-р Јосиф Ќосев, с.р.**
5. **Проф. д-р Димитар Ташковски, с.р.**
6. **Проф. д-р Љупчо Пановски, с.р.**

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Зоран Александар Ивановски

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за електротехника и информациски
технологии - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: електроника

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

	Назив на активноста	Поени
1	Одржување на настава (прв циклус студии)	44,4
	Микропроцесорска електроника, зимски семестар, 2011/2012 (3 ч.)	1,8
	Структурирано програмирање, зимски семестар, 2011/2012 (2 ч.)	1,2
	Структурирано програмирање (ИНФО), зимски семестар, 2011/2012 (2 ч.)	1,2
	Електротехника и електроника (МФ), зимски семестар, 2011/2012 (2 ч.)	1,2
	Дигитално процесирање на слика, летен семестар, 2011/2012 (3 ч.)	1,8
	Објектно ориентирано програмирање, летен семестар, 2011/2012 (2 ч.)	1,2
	Микропроцесорска електроника, зимски семестар, 2012/2013 (3 ч.)	1,8
	Програмирање и алгоритми, зимски семестар, 2012/2013 (2 ч.)	1,2
	Електротехника и електроника (МФ), зимски семестар, 2012/2013 (2 ч.)	1,2
	Структури со програмирање, летен семестар, 2012/2013 (2 ч.)	1,2
	Телевизија, летен семестар, 2012/2013 (3 ч.)	1,2
	Когнитивна наука (УИТ-Охрид), летен семестар, 2012/2013 (3 ч.)	1,8
	Микропроцесорска електроника, зимски семестар, 2013/2014 (3 ч.)	1,8
	Дигитални аудиосистеми, зимски семестар, 2013/2014 (3 ч.)	1,8
	Програмирање и алгоритми, зимски семестар, 2013/2014 (2 x 2 ч.)	2,4
	Електронска техника и технологија 1, зимски семестар, 2013/2014 (2 ч.)	1,2
	Структури со програмирање, летен семестар, 2013/2014 (2 x 2 ч.)	2,4

	Електронска техника и технологија 2, летен семестар, 2013/2014 (2 ч.)	1,2
	Дигитално процесирање на слика, летен семестар, 2013/2014 (3 ч.)	1,8
	Телевизија, летен семестар, 2013/2014 (3 ч.)	1,8
	Когнитивна наука (УИТ-Охрид), летен семестар, 2013/2014 (3 ч.)	1,8
	Микропроцесорска електроника, зимски семестар, 2014/2015 (3 ч.)	1,8
	Електронска техника и технологија 1, зимски семестар, 2014/2015 (2 ч.)	1,2
	Микропроцесорска електроника, летен семестар, 2014/2015 (3 ч.)	1,8
	Телевизија, летен семестар, 2014/2015 (3 ч.)	1,8
	Електронска техника и технологија 2, летен семестар, 2014/2015 (2 ч.)	1,2
	Дигитално процесирање на слика, зимски семестар, 2015/2016 (3 ч.)	1,8
	Микропроцесорска електроника, летен семестар, 2015/2016 (3 ч.)	1,8
2	Одржување на вежби (прв циклус студии)	8,1
	Електротехника и електроника (МФ), зимски семестар, 2011/2012 (2 ч.)	0,9
	Дигитално процесирање на слика, летен семестар, 2011/2012 (2 ч.)	0,9
	Дигитално процесирање на слика, летен семестар, 2011/2012 (2 ч.)	0,9
	Електротехника и електроника (МФ), зимски семестар, 2012/2013 (2 ч.)	0,9
	Електронска техника и технологија 1, зимски семестар, 2013/2014 (2 ч.)	0,9
	Електронска техника и технологија 2, летен семестар, 2013/2014 (2 ч.)	0,9
	Електронска техника и технологија 1, зимски семестар, 2014/2015 (2 ч.)	0,9
	Електронска техника и технологија 2, летен семестар, 2014/2015 (2 ч.)	0,9
	Дигитално процесирање на слика, зимски семестар, 2015/2016 (2 ч.)	0,9
3	Одржување на консултации (прв циклус студии)	2,69
	Зимски семестар, учебна година 2011/2012 (167+61 студенти)	0,456
	Летен семестар, учебна година 2011/2012 (129 студенти)	0,258
	Зимски семестар, учебна година 2012/2013 (139+70 студенти)	0,418
	Летен семестар, учебна година 2012/2013 (139+6 студенти)	0,29
	Зимски семестар, учебна година 2013/2014 (230+10 студенти)	0,48
	Летен семестар, учебна година 2013/2014 (246+55+10 студенти)	0,622

	Зимски семестар, учебна година 2014/2015 (24+8 студенти)	0,064
	Летен семестар, учебна година 2014/2015 (9+8 студенти)	0,034
	Зимски семестар, учебна година 2015/2016 (9 студенти)	0,018
	Летен семестар, учебна година 2015/2016 (25 студенти)	0,05
4	Одржување на настава (втор циклус студии)	39,44
	Програмирање на вградливи системи во 'C', зимски семестар, 2011/2012 (2 ч.)	1,5
	Софтвер за вградливи системи и RTLinux, зимски семестар, 2011/2012 (1 ч.)	0,75
	Компресија на слика и видео, летен семестар, 2011/2012 (2 ч.)	1,5
	Програмирање на вградливи системи во 'C', зимски семестар, 2012/2013 (2 ч.)	1,5
	Мултимедиски технологии, зимски семестар, 2012/2013 (2 ч.)	1,5
	Процесирање и анализа на слика, зимски семестар, 2012/2013 (2 ч.)	1,5
	Компресија на слика и видео, летен семестар, 2012/2013 (2 ч.)	1,5
	Интелигентни системи, летен семестар, 2012/2013 (3 ч.)	2,25
	Процесирање и анализа на слика, зимски семестар, 2013/2014 (3 ч.)	2,25
	Програмирање на вградливи системи во 'C', зимски семестар, 2013/2014 (3 ч.)	2,25
	Процесирање и анализа на слика, летен семестар, 2013/2014 (3 ч.)	2,25
	Програмирање на вградливи системи во 'C', летен семестар, 2013/2014 (3 ч.)	2,25
	Дигитално процесирање на аудио и говор, зимски семестар, 2014/2015 (3 ч.)	2,25
	Дигитално процесирање на видео, зимски семестар, 2014/2015 (3 ч.)	2,25
	Процесирање и анализа на слика, зимски семестар, 2013/2014 (3 ч.)	2,25
	Програмирање на вградливи системи во 'C', зимски семестар, 2014/2015 (3 ч.)	2,25
	Процесирање и анализа на слика, зимски семестар, 2013/2014 (3 ч.)	2,25
	Програмирање на вградливи системи во 'C', зимски семестар, 2015/2016 (3 ч.)	2,25
	Дигитално процесирање на аудио и говор, зимски семестар, 2015/2016 (3 ч.)	2,25
5	Настава во школи и работилници	7,5
	RoboMAC 2016	1
	Мултимедиски технологии, летна школа, 2015 (раководител)	1,5
	Дизајн на вградливи микрокомпјутерски системи, летна школа, 2015	1

	Дизајн на вградливи микрокомпјутерски системи, летна школа, 2014	1
	Дизајн на вградливи микрокомпјутерски системи, летна школа, 2013	1
	Дизајн на вградливи микрокомпјутерски системи, летна школа, 2012	1
	RoboMAC 2012	1
6	Подготовка на нов предмет	2
	Дигитално процесирање на аудио и говор (втор циклус студии)	1
	Дигитално процесирање на видео (втор циклус студии)	1
7	Ментор на дипломска работа (13)	2,6
8	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (13)	1,3
9	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (8)	2,4
10	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (2)	1
11	Пакет материјали за одреден предмет	6
	Дигитално процесирање на слика (прв циклус студии)	1
	Телевизија (прв циклус студии)	1
	Дигитални видеосистеми (прв циклус студии)	1
	Процесирање и анализа на слика (втор циклус студии)	1
	Дигитално процесирање на аудио и говор (втор циклус студии)	1
	Дигитално процесирање на видео (втор циклус студии)	1
	ВКУПНО	117,43

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

	Назив на активноста	Поени
1	Ментор на докторска дисертација (1)	3
2	Ментор на магистерска работа (8)	8
3	Раководител на меѓународен научен проект	18
	„SCOPES Проект за прозодија на говорот“, финансиран од Швајцарската национална научна фондација (SNSF) и Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC), 01.04.2014 – 31.03.2016.	9

	„Истражување во супер-резолюција“, финансиран од Texas Instruments Incorporated, Dallas, TX, USA, 2012.	9
4	Раководител на национален научен проект	12
	„Истражување на македонската прозоодија“, научноистражувачки проект финансиран од ФЕИТ, 2014-2016.	6
	„Напредни суперрезолюциски методи за компримирани видеосеквенции“, научноистражувачки проект финансиран од ФЕИТ, 2011-2012.	6
5	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	7,76
	[1] Gerazov, B.; Ivanovski, Z. ; “Kernel Power Flow Orientation Coefficients for Noise-Robust Speech Recognition”, IEEE/ACM Transactions on Audio, Speech, and Language Processing, Volume: 23, Issue: 2, 2015. (2014 Impact Factor: 2.625)	7,76
6	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	19,2
	[2] Геразов Б., Ивановски З. , Геразова И., „Меѓународни норми и препораки за дигитизацијата на архивскиот материјал“, во Македонски фолклор XXXVII, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје 2015, бр. 70, стр. 249-254.	3,2
	[3] Геразов Б., Лаброска В., Ивановски З. , “Моделирање на интонациската структура на македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази – I етапа” во <i>Aktualna vprašanja slovanske fonetike</i> , Notimir Tivadar Ed., Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta 2013, pp. 135 – 145.	3,2
	[4] Геразов Б., Ивановски З. , “Систем за синтеза на говор на македонски јазик базиран на квази-двогласи”, Македонски јазик LXIII, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје 2012, стр. 234-241.	3,6
	[5] Геразов Б., Лаброска В., Ивановски З. , „Моделирање на интонациската структура на македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази“, во <i>Slavistična revija</i> , Miran Hladnik Ed., Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, 2012, pp. 639 – 658.	3,2
	[6] V. Pop-Dimitrijoska, G. Apostolovska, B. Gerazov, Z. Ivanovski and J. Jovanovski, “Forensic Speaker Identification Through Comparative Analysis of the Formant Frequencies of the Vowels in the Macedonian Language”, in <i>Physica Macedonica</i> , 2012, Vol. 61, pp. 79-84.	2,4
	[7] Gerazov B., Ivanovski Z. , “The Influence of the Number of States in Whole Word HMMs on ASR Performance”, <i>Annual Journal of Electronics</i> , Vol. 6, No. 1, ISSN 1314-0078, pp. 144-147, Sofia, 2012.	3,6
7	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	96,6
	[8] Aleksandar Melov, Branislav Gerazov, and Zoran Ivanovski , “Towards Extracting the Global Component from the Syllable Duration Contour for Emphatic Word Detection”, TAKTONS 2015, Novi Sad, Serbia, November 18-21, 2015.	2,4
	[9] Branislav Gerazov, Aleksandar Gjoreski, and Zoran Ivanovski , “Implementation of optimized matching pursuit techniques in weighted	2,4

	correlation based atom decomposition intonation modelling”, TAKTONS 2015, Novi Sad, Serbia, November 18-21, 2015.	
[10]	Aleksandar Gjoreski, Branislav Gerazov, and Zoran Ivanovski , “Joint Atom-Decomposition Based Analysis of Energy and Intonation for Emphatic Word Detection”, TAKTONS 2015, Novi Sad, Serbia, November 18-21, 2015.	2,4
[11]	Ana Stojkovikj, Dejan Gjorgjevikj, Zoran Ivanovski , "Machine Learning Approach to Blocking Effect Reduction in Low Bitrate Video", ICT Innovations 2015, Volume 399, Series Advances in Intelligent Systems and Computing, pp 173-183.	2,4
[12]	Ana Stojkovic, Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , "Emphatic Word Detection Based on Relative Phoneme Energies within Syllables", ETAI 2015, Ohrid, Macedonia, September 24-26, 2015.	2,4
[13]	Aleksandar Melov, Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , "Emphatic word detection based on syllable durations", ETAI 2015, Ohrid, Macedonia, September 24-26, 2015.	2,4
[14]	Aleksandar Gjoreski, Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , “Atom-decompositionbased analysis for the purpose of emphatic word detection”, ETAI 2015, Ohrid, Macedonia, September 24-26, 2015.	2,4
[15]	Branislav Gerazov, Gjorgi Peev, Martin Hristov, and Zoran Ivanovski , “Towards speech emotion recognition in Macedonian”, ETAI 2015, Ohrid, Macedonia, September 24-26, 2015.	1,8
[16]	Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , “Gaussian Power Flow Orientation Coefficients for Noise-Robust Speech Recognition”, EUSIPCO 2014, Lisbon, Portugal, September 1 – 5, 2014.	2,7
[17]	Ana Stojkovic, Zoran Ivanovski , „Motion Estimation for Super-resolution Based on Recognition of Error Artifacts“, EUSIPCO 2014, Lisbon, Portugal, September 1 – 5, 2014.	2,7
[18]	Martin Dimitrievski , Zoran Ivanovski , "No-reference quality assessment of highly compressed video sequences", 2013 IEEE the 15th International Workshop on Multimedia Signal Processing (MMSP), Sept.30-Oct.2, Pula, Sardinia, Italy.	2,7
[19]	Ivana Shopovska, Zoran Ivanovski , "Efficient Approach for Scene Understanding by Low Confidence Region Boosting", 2013 IEEE the 15th International Workshop on Multimedia Signal Processing (MMSP), Sept.30-Oct.2, Pula, Sardinia, Italy.	2,7
[20]	Tomislav Kartalov, Zoran Ivanovski , Ljupco Panovski, "Using Reduced Motion Vector Set for Real Time Motion Registration in HDR Imaging", 2013 IEEE the 15th International Workshop on Multimedia Signal Processing (MMSP), Sept.30-Oct.2, Pula, Sardinia, Italy.	2,4
[21]	Branislav Gerazov, and Zoran Ivanovski , “A Speaker Independent Small Vocabulary Automatic Speech Recognition System in Macedonian”, TAKTONS 2013, Novi Sad, Serbia, November 13-16, 2013.	2,7
[22]	Gerazov B., Ivanovski Z. , “Evaluation of Noise Robust ASR Features on a Subset of TIDigits Database”, Proc. Conference on Acoustics AIA-DAGA 2013, Merano, Italy, March 18 – 21, 2013.	2,7
[23]	Tomislav Kartalov, Zoran Ivanovski and Ljupcho Panovski, “Error Resilient Global Motion Registration for Image Fusion”, ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	2,4
[24]	Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , “Influence of the Filter Bank on Automatic Speech Recognition System Performance in Noise”, ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	2,7

[25]	Branislav Gerazov, Ivica Kostadinovski, Zoran Ivanovski , "Forensic Firearm Identification based on Gunshot Recordings", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	2,4
[26]	Ivana Shopovska, Zoran Ivanovski , "NEAREST NEIGHBOR BASED LABEL POST-PROCESSING IN IMAGE ANNOTATION", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	2,7
[27]	Martin Dimitrievski, Zoran Ivanovski , "DEMO SOFTWARE FOR NO-REFERENCE VIDEO QUALITY ESTIMATION", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	2,7
[28]	Ana Stojkovic, Zoran Ivanovski , "EFFICIENT SUPER-RESOLUTION ROBUST TO REGISTRATION ERRORS", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	2,7
[29]	Gerazov B., Ivanovski Z. , "International norms and recommendations for the digitization of archive material", 1st International Conference of Cultural Heritage, Media and Tourism, Ohrid, Macedonia, January 18 – 19, 2013.	2,7
[30]	Tomislav Kartalov, Zoran Ivanovski and Ljupcho Panovski, "A Low Cost Algorithm for Multi Focus Image Fusion", TELFOR 2012, Belgrade, Serbia, November 18 – 19, 2013.	2,4
[31]	Gerazov B., Pop-Dimitrijoska V., Ivanovski Z. , and Apostolovska G., "Use of Gaussian Mixture Models in Macedonian Forensic Speaker Identification", TELFOR 2012, Belgrade, Serbia, November 18 – 19, 2013.	1,8
[32]	Martin D. Dimitrievski, Zoran A. Ivanovski , "Fusion of Local Degradation Features for No-Reference Video Quality Assessment", 2012 IEEE Int. Workshop on Machine Learning for Signal Processing, Sept. 23–26, 2012, Santander, Spain.	2,7
[33]	Gerazov B., Ivanovski Z. , "Noise Robustness of Traditional Features for Macedonian Voice Dialing ASR", ICT Innovations 2012, (Editors S. Markovski and M. Gusev), Web proceedings, ISSN 1857-7288, pp.605-612, September 13 – 14, 2012.	2,7
[34]	Dimce Kostadinov, Zoran Ivanovski , "Single Image Depth Estimation using Local Gradient-based Features", 19th Int. Conf. on Systems, Signals and Image Processing (IWSSIP2012), Pages: 596 - 599, Vienna, Austria, 2012.	2,7
[35]	Gerazov B., Ivanovski Z. , "Analysis of Extracted Pitch Contours Across Speakers for Intonation Modelling in TTS Synthesis", 5th International Symposium on Communications, Control, and Signal Processing ISCCSP 2012, Rome, Italy, May 2-4, 2012.	2,7
[36]	Gerazov B., Ivanovski Z. , "Overview of Feature Selection for Automatic Speech Recognition", AES 132th Convention, Budapest, Hungary, Apr 26 – 29, 2012.	2,7
[37]	Vesna Gershan, Mimoza Ristova and Zoran Ivanovski , "Evaluation of the Hologic Selenia FFDM System with Tungsten Tube", RAD 2012, 2012.	2,4
[38]	Gerazov B., Ivanovski Z. , "Text Normalization and Phonetic Analysis Modules for Macedonian TTS Synthesis", 19th Telecommunications Forum TELFOR 2011, Belgrade, Serbia, Nov 22–24, 2011.	2,7
[39]	Elizabeta S. Ilievska, Zoran A. Ivanovski , "Customized k-space trajectory for Compressed Sensing MRI", 19th Telecommunications Forum TELFOR 2011, Belgrade, Serbia, Nov 22–24, 2011.	2,7
[40]	Aleksandar Milchevski, Zoran Ivanovski , and Dejan Gjorgjevikj, "A NO-REFERENCE RINGING METRIC BASED ON MACHINE LEARNING TECHNIQUES", ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	2,4
[41]	Martin Dimitrievski, Zoran Ivanovski , "IMPROVING BLIND VIDEO QUALITY ASSESSMENT USING REGIONS OF INTEREST", ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	2,7
[42]	Dimce Kostadinov and Zoran Ivanovski , "ANALYSIS OF ADAPTIVE SUSAN IMAGE FILTERING FOR IMAGE 3D INFORMATION	2,7

	DESCRIPTION AND RECONSTRUCTION”, ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	
	[43] Ivana Shopovska, Zoran Ivanovski , “SKY DETECTION ALGORITHM BASED ON DOUBLE THRESHOLDING”, ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	2,7
	[44] Tomislav Kartalov, Zoran Ivanovski , and Ljupcho Panovski, “THE FUTURE OF DIGITAL TELEVISION COMPRESSION STANDARDS”, ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	2,4
	[45] Бранислав Геразов и Зоран Ивановски , “Модул за модофикација на просодијата во системот за синтеза на говор ЗБОРУВАЈ МАКЕДОНСКИ”, ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	2,7
8	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	9,4
	[46] Gerazov B., Ivanovski Z. , "Modeling the language of prosody", DOGS 2014, Novi Sad, Serbia, October 5 – 9, 2014.	1,8
	[47] Szaszak, Gyorgy; Gabor Csapo, Tamas; Garner, Philip N.; Gerazov, Branislav; Ivanovski, Zoran ; Nemeth, Geza; Toth, Balint; Secujski, Milan; Delic, Vlado, "The SP2 SCOPES Project on Speech Prosody", DOGS 2014, Novi Sad, Serbia, October 5 – 9, 2014.	1,2
	[48] Ivana Sopovska, Zoran Ivanovski , Ljupco Panovski, “Image content classification using double thresholding”, LEOS 2012, Маврово, Македонија, 14 – 15 септември, 2012.	1,6
	[49] Martin Dimitrievski, Tomislav Kartalov, Zoran Ivanovski , Ljupco Panovski, “Objective Visual Quality Evaluation of the Content Broadcasted by Macedonian TV Providers”, LEOS 2012, Маврово, Македонија, 14 – 15 септември, 2012.	1,2
	[50] Геразов Б., З. Ивановски , “Прототип систем за АПГ за апликација за гласовно бирање на македонски јазик”, LEOS 2012, Маврово, Македонија, 14 – 15 септември, 2012.	1,8
	[51] Геразов Б., Ивановски З. , „Анализа на интонациската структура на македонскиот јазик на ниво на интонациски фрази“, XXXVIII Научна конференција, XLIV Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, Македонија, 14 – 15 јули 2011.	1,8
9	Учество на научен/стручен собир со реферат	22
	Ana Stojkovic, Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , "Emphatic Word Detection Based on Relative Phoneme Energies within Syllables", ETAI 2015, Ohrid, Macedonia, September 24-26, 2015.	1
	Aleksandar Melov, Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , "Emphatic word detection based on syllable durations", ETAI 2015, Ohrid, Macedonia, September 24-26, 2015.	1
	Aleksandar Gjoreski, Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , “Atom-decompositionbased analysis for the purpose of emphatic word detection”, ETAI 2015, Ohrid, Macedonia, September 24-26, 2015.	1
	Branislav Gerazov, Gjorgi Peev, Martin Hristov, and Zoran Ivanovski , “Towards speech emotion recognition in Macedonian”, ETAI 2015, Ohrid, Macedonia, September 24-26, 2015.	1

	Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , "Gaussian Power Flow Orientation Coefficients for Noise-Robust Speech Recognition", EUSIPCO 2014, Lisbon, Portugal, September 1 – 5, 2014.	1
	Ana Stojkovic, Zoran Ivanovski , „Motion Estimation for Super-resolution Based on Recognition of Error Artifacts“, EUSIPCO 2014, Lisbon, Portugal, September 1 – 5, 2014.	1
	Martin Dimitrievski, Zoran Ivanovski , "No-reference quality assessment of highly compressed video sequences", 2013 IEEE the 15th International Workshop on Multimedia Signal Processing (MMSP), Sept.30-Oct.2, Pula, Sardinia, Italy.	1
	Ivana Shopovska, Zoran Ivanovski , "Efficient Approach for Scene Understanding by Low Confidence Region Boosting", 2013 IEEE the 15th International Workshop on Multimedia Signal Processing (MMSP), Sept.30-Oct.2, Pula, Sardinia, Italy.	1
	Tomislav Kartalov, Zoran Ivanovski , Ljupco Panovski, "Using Reduced Motion Vector Set for Real Time Motion Registration in HDR Imaging", 2013 IEEE the 15th International Workshop on Multimedia Signal Processing (MMSP), Sept.30-Oct.2, Pula, Sardinia, Italy.	1
	Tomislav Kartalov, Zoran Ivanovski and Ljupcho Panovski, "Error Resilient Global Motion Registration for Image Fusion", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	1
	Branislav Gerazov, Zoran Ivanovski , "Influence of the Filter Bank on Automatic Speech Recognition System Performance in Noise", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	1
	Branislav Gerazov, Ivica Kostadinovski, Zoran Ivanovski , "Forensic Firearm Identification based on Gunshot Recordings", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	1
	Ivana Shopovska, Zoran Ivanovski , "NEAREST NEIGHBOR BASED LABEL POST-PROCESSING IN IMAGE ANNOTATION", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	1
	Martin Dimitrievski, Zoran Ivanovski , "DEMO SOFTWARE FOR NO-REFERENCE VIDEO QUALITY ESTIMATION", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	1
	Ana Stojkovic, Zoran Ivanovski , "EFFICIENT SUPER-RESOLUTION ROBUST TO REGISTRATION ERRORS", ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, Sep 26 – 28, 2013.	1
	Dimce Kostadinov, Zoran Ivanovski , "Single Image Depth Estimation using Local Gradient-based Features", 19th Int. Conf. on Systems, Signals and Image Processing (IWSSIP2012), Pages: 596 - 599, Vienna, Austria, 2012.	1

	Aleksandar Milchevski, Zoran Ivanovski , and Dejan Gjorgjevikj, "A NO-REFERENCE RINGING METRIC BASED ON MACHINE LEARNING TECHNIQUES", ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	1
	Martin Dimitrievski, Zoran Ivanovski , "IMPROVING BLIND VIDEO QUALITY ASSESSMENT USING REGIONS OF INTEREST", ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	1
	Dimce Kostadinov and Zoran Ivanovski , "ANALYSIS OF ADAPTIVE SUSAN IMAGE FILTERING FOR IMAGE 3D INFORMATION DESCRIPTION AND RECONSTRUCTION", ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	1
	Ivana Shopovska, Zoran Ivanovski , "SKY DETECTION ALGORITHM BASED ON DOUBLE THRESHOLDING", ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	1
	Tomislav Kartalov, Zoran Ivanovski , and Ljupcho Panovski, "THE FUTURE OF DIGITAL TELEVISION COMPRESSION STANDARDS", ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	1
	Бранислав Геразов и Зоран Ивановски , "Модул за модофикација на просодијата во системот за синтеза на говор ЗБОРУВАЈ МАКЕДОНСКИ", ETAI 2011, Ohrid, Macedonia, Sep 16 – 20, 2011.	1
	ВКУПНО	195,96

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

	Назив на активноста	Поени
1	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	4
	Стручна ревизија на иницијалната проектна програма за создавање на виртуелен театарски музеј во МНТ, Министерство за култура на Р. Македонија, 2015.	1
	Наод и мислење за извршено вештачење за предмет К.бр.202/12: извршената контрола на кабелскиот оператор „Филаделфија 2002“ ДООЕЛ - Кочани од страна на Координативното тело за заштита на интелектуалната сопственост, 2015	1
	Наод и мислење за извршено вештачење за предмет К.бр.140/13: извршената контрола на кабелските оператори „Филаделфија 2002“ ДООЛ - Кочани, „Кабел Риз“ ДОО - Кочани и „Астра Плус“ ДОО - Кочани од страна на Координативното тело за заштита на интелектуалната сопственост, 2015	1

	Наод и мислење за извршено вештачење на фотографии според барање број 03-1322/1 од 30.05.2013, 2013	1
2	Главен (основен) проект (одговорен проектант)	4
	Дизајн и имплементација на систем за електронски поддржана наплата на патарина, финансиран од Агенцијата за државни патишта на Р.Македонија, 2012 - тековно.	4
3	Главен (основен) проект (учесник/соработник)	4
	Проект за презентирање на македонското културно наследство со нова технологија, финансиран од Министерството за култура на Република Македонија, 2014 - 2018	2
	Управување на кран со помош на камери, финансиран од SEAVUS, 2015	2
4	Студија, физибилити студија, истражување на пазарот - учесник/соработник	1
	Analysis of technical specifications of DVB-T customer equipment and analysis of available DVB-T customer equipment on Macedonian market, Technical specifications, standard compliance, definition of set of minimum requirements for DVB-T customer equipment, финансирана од Совет за радиодифузија на РМ, учесник, 2012.	1
5	Дизајн или изработка на информациски систем	2
	Дизајн и имплементација на систем за контрола на наплатата на патарина во наплатните станици преку системот за видеонадзор, за потребите на Јавното претпријатие за државни патишта на Р.Македонија, 2015.	1
	Дизајн и имплементација на систем за евиденција на возилата кои одбиваат наплата на патарина во наплатните станици преку системот за видеонадзор за потребите на Јавното претпријатие за државни патишта на Р.Македонија, 2015.	1

Дејности од поширок интерес

	Назив на активноста	Поени
6	Член на организациски или програмски одбор на научен/стручен собир	1,5
	Член на програмски одбор на International Conference on Informatics and Information Technology: CIIT 2012, Molika, Bitola, Macedonia	0,5

	Член на програмски одбор на International Conference on Informatics and Information Technology: CIIT 2013, Molika, Bitola, Macedonia	0,5
	Член на програмски одбор на SPEECH AND LANGUAGE 2013, Belgrade, Serbia	0,5
7	Член на организациски или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	6
	Член на програмски одбор на International Conference on Computer Graphics, Visualization, Computer Vision and Image Processing, Lisbon, Portugal, 21-23 July, 2012.	1
	Член на програмски одбор на International Conference on Computer Graphics, Visualization, Computer Vision and Image Processing, Prague, Czech Republic, 22-24 July, 2013.	1
	Член на програмски одбор на International Conference on Computer Graphics, Visualization, Computer Vision and Image Processing, Lisbon, Portugal, 17-19 July, 2014.	1
	Член на програмски одбор на International Conference on Computer Graphics, Visualization, Computer Vision and Image Processing, Las Palmas de Gran Canaria, Spain, 22-24 July, 2015.	1
	Член на програмски одбор на ЕТАИ 2013, Охрид, Македонија.	1
	Член на програмски одбор на ЕТАИ 2015, Охрид, Македонија.	1
8	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	5
	„SCOPE5 - проект за прозодија на говорот“, финансиран од Швајцарската национална научна фондација (SNSF) и Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC), 1.4.2014 – 31.3.2016. (носител)	2
	„Истражување во супер-резолюција“, финансиран од Texas Instruments Incorporated, Dallas, TX, USA, 2012, (носител)	2
	„An Intelligent Multispectral Video and Audio Based Surveillance System“, NATO Science for Peace and Security Programme, главен истражувач: проф. д-р Димитар Ташковски, 2014, (соработник)	1
9	Член на факултетска комисија (1)	0,5
10	Член на комисија за избор во звање (5)	1
11	Координатор на студиска програма (1)	1
12	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.)(1)	2
	ВКУПНО	32,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	117,43
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	195,96
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	32,00
	345,39

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

7. Проф. д-р Јосиф Ќосев, с.р.
8. Проф. д-р Димитар Ташковски,
с.р.
9. Проф. д-р Љупчо Пановски, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ИНДУСТРИСКИ РАСТЕНИЈА
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје од XXXII седница и решение бр. 02.786/1 од 12. IV 2016 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Петар Егуменовски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (во пензија), д-р Милан Поспишил, редовен професор на Агрономскиот факултет во Загреб - Република Хрватска и д-р Петре Р. Ивановски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (во пензија), со задача да изврши преглед и оцена на наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на кандидатот кој се пријави за избор во звањето редовен професор.

Комисијата, откако ги прегледа поднесените документи во врска со конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во дневните весници „Дневник“ од 6. IV 2016 год. и „Коха“ од 5. IV 2016 год., констатира дека за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во научната област индустриски растенија се пријавил само кандидатот д-р Зоран Димов, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

По прегледот на доставената документација и другите податоци релевантни за изборот на кандидатот, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатот д-р Зоран Димов, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, е роден на 8. VII 1963 год. во Скопје. Основно и средно образование завршил во родниот град. На Земјоделскиот факултет во Скопје се запишал во учебната 1982/83 год., поледелска насока, по што заминал на отслужување на воениот рок. Студирањето го започнал во учебната 1983/84 год., а дипломирал во 1989 година со среден успех 8,13.

По дипломирањето се вработил како помлад асистент по предметот фуражни култури на Земјоделскиот институт во Скопје. Предвидените испити од постдипломските студии ги положил со среден успех 9,6, а магистерскиот труд со наслов „Фолијарна примена на микроелементите бор и молибден во комбинација со азот, фосфор и калиум и нивно влијание врз приносот на семе кај луцерката – *Medicago sativa* L.“ го одбрал во 1993 год., со што се стекнал со звањето магистер на земјоделски науки.

Од 1. IX 1997 год. е вработен како асистент по предметот индустриски култури на Земјоделскиот факултет, сегашен Факултет за земјоделски науки и храна во Скопје. Докторската дисертација под наслов „Морфолошко-биолошки својства и произведен потенцијал на неколку интродуирани сорти лен – *Linum usitatissimum* L.“ ја одбрал во октомври 2001 година и се здобил со звањето доктор на земјоделски науки. Во наставно-научното звање доцент по предметот индустриски култури на Земјоделскиот факултет во Скопје е избран на 15. XII 2001 год., во наставно-научното звање вонреден професор

по истиот предмет е избран на 26. XII 2006 год. на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, а во наставно-научното звање редовен професор е избран на 26. X 2011 год. на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Во текот на изминатиот период, кандидатот д-р Зоран Димов остварил учество на повеќе научни и стручни конференции, симпозиуми и други собири во земјата и во странство. Во 2013 година добитник е на германската стипендија ДААД (која ја добива по трет пат), која ја искористил за тримесечен студиски престој на Универзитетот „Георг Август“ во Гетинген, Германија, надворешен рецензент е на научноистражувачки проекти на Министерството за образование и наука на Р. Србија и член на Уредувачкиот одбор на списанието „Ратарство и повртарство“ при Институтот за земјоделство и градинарство од Нови Сад, Република Србија.

2. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА И ПЕДАГОШКА ДЕЈНОСТ

Кандидатот д-р Зоран Димов во досегашниот период успешно ја изведува наставата на додипломските студии на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, на повеќе наставни дисциплини:

- индустриски култури и познавање на индустриски култури, на студиските програми поледелство и преработка на земјоделски производи;
- специјално поледелство, на студиската програма фитомедицина;
- лековити и зачински растенија, на студиската програма градинарство и цвеќарство;
- производство на масло и производство на шеќер и скроб, на студиската програма преработка на земјоделски производи и квалитет и безбедност на храна;
- преработки од поледелски производи, на студиската програма квалитет и безбедност на храна;
- суровини од растително потекло, на студиската програма преработка на земјоделски производи (до 2013 година).

Кандидатот со успех учествува и во реализацијата на наставата на постдипломските студии на Факултетот за земјоделски науки и храна, на студиската програма растителна биотехнологија, каде што ја изведува наставата по предметните програми: влакнодајни култури, маслодајни култури, одгледување на лековити и ароматични растенија и технологија на масло и шеќер, како и на студиската програма анимална биотехнологија, каде што ја изведува наставата по предметот медоносни растенија.

Во периодот од изборот во наставно-научното звање редовен професор, кандидатот д-р Зоран Димов бил ментор на пет и член во комисија на 12 дипломски работи, бил ментор на една член на комисија на два магистерски труда, како и ментор на една докторска дисертација која во моментот е во изработка. Во овој период

кандидатот остварил голем број консултации со студенти на додипломските и постдипломските студии.

Наставно-образовниот процес на додипломските и постдипломските студии, кандидатот д-р Зоран Димов го реализира на завидно педагошко ниво, вклучувајќи интерактивна настава, семинарски работи и внесување на позитивни искуства во наставниот процес стекнати преку научноистражувачката и апликативната работа реализирана во престоите во странство, како и од соработките остварени со стопанските субјекти и институции во Р. Македонија.

3. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во периодот од изборот во наставно-научното звање редовен професор, кандидатот д-р Зоран Димов, како самостоен автор, го издаде универзитетскиот учебник „Индустриски култури“ наменет за прв, а како дополнителна литература и за втор циклус студии на ФЗНХ, во соработка со други автори, има изготвено и публикувано 13 научни труда, од кои два во референтни научни списанија со фактор на влијание – Plant Breeding и Genetika, додека останатите се публикувани во странски и домашни научни списанија, а дел се презентирани на странски и домашни симпозиуми или конференции, сите со меѓународен уредувачки одбор. Во овој период, кандидатот завршил со активностите со еден национален научноистражувачки проект финансиран од МОН на РМ, учествувал на пет меѓународни симпозиуми и остварил еден тримесечен студиски престој во Гетинген – Германија. Бил во работната група земјоделство која го изработи Третиот национален план за климатски промени, учествуваше во изработката на студијата за ранливост на лозарството во Вардарскиот плански регион со предлогот мерки за адаптација кон климатските промени, а преку тригодишна проектна активност заедно со група автори ја публикуваше студијата: Примена на мерки за адаптација кон климатските промени, поддржана/финансирана од USAID и Мрежата за рурален развој на Р. Македонија.

Врз основа на приложената документација се забележува дека во научно-истражувачката работа кандидатот се занимава со истражување на проблемите од научната област индустриски растенија, конкретно маслодајните култури, односно квантитативните и квалитативните својства на нивните главни и споредни производи. Во значаен дел од својот научен опус разработува проблематика на која во последниве години ѝ се посветува исклучително големо внимание како што се климатските промени и ефектите што тие ги манифестираат во земјоделскиот сектор, со можни предлог-мерки кои би ги ублажиле овие несакани влијанија.

Научноистражувачката работа кандидатот ја пренесува и на помладите генерации преку менторство на дипломски и магистерски работи, како и на една докторска дисертација.

4. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Од изборот во наставно-научното звање редовен професор, кандидатот, самостојно или во соработка со други автори, има изготвено три студии и учествувал во изготвување на еден меѓународен проект.

Во периодот по изборот во наставно-научното звање редовен професор, д-р Зоран Димов вршел различни дејности од поширок интерес. Член е на уредувачкиот одбор на научно-стручното списание „Ратарство и повртарство“ од Нови Сад, Р. Србија, бил член на организациониот или програмски одбор на три меѓународни научни стручни собири, како и член на Комисијата за изготвување стратегијата за развој на секторот индустриски култури во периодот 2014 – 2020 година. Меѓу другото, член е на Комисијата за постдипломски студии на ФЗНХ во периодот 2013-2017, како и на Комисијата за самоевалуација на ФЗНХ за периодот 2016–2020 година. Од 1. IV 2009 год., раководител е на вториот циклус студии на студиската програма растителна биотехнологија и таа функција веќе втор мандат ја извршува и денес.

5. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕДЛОГ

Кандидатот д-р Зоран Димов, во периодот од неговиот избор во наставно-научното звање редовен професор, ги продолжил и натаму ги развива активностите во наставно-образовната дејност, истовремено интензивирајќи ја и научноистражувачката и стручно-апликативната работа. Успешно ја изведува наставата на повеќе предмети на додипломските и постдипломските студии на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и во интерната евалуација високо е оценет од страна на студентите. Публикуваните научни и стручни трудови, раководењето и учеството во домашни и меѓународни научноистражувачки проекти, менторството на дипломските работи, магистерскиот труд и докторската дисертација, го претставуваат како квалитетен научен работник кој владее со методите на научноистражувачката работа во научната област индустриски растенија.

Во досегашното работење, кандидатот покажал забележителни резултати што дава основа за претпоставка дека и понатаму успешно ќе придонесува на полето на биотехничките науки и со успех ќе ги извршува сите задачи што произлегуваат од работното место.

Поаѓајќи од изложеното и оцената на активностите од последниот избор, а според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, имаме чест и задоволство да му предложиме на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Зоран Димов, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, да биде (ре)избран за наставник во научната област индустриски растенија, во звањето редовен професор.

Проф. д-р Петар Егуменовски, с.р.

Факултет за земјоделски науки и храна -
Скопје

Проф. д-р Милан Поспишил, с.р

Агрономски факултет,

Загреб, Р. Хрватска

Проф. д-р Петре Р. Ивановски, с.р.

Факултет за земјоделски науки и храна -
Скопје

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат:

Зоран Атанас Димов

Институција: Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје

Научна област: индустриски растенија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување на настава од прв циклус студии	
1	Специјално поледелство I (4+2): 2011/2012; 2012/2013	4.8
2	Индустриски култури (4+3): 2011/2012	2.4
3	Индустриски култури (3+2): 2011/2012; 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	9.0
4	Лековити и ароматични растенија (2+2): 2011/2012	1.2
5	Лековити и ароматични растенија (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015	5.4
6	Лековити и ароматични растенија (2+1): 2015/2016	1.2
7	Познавање на индустриски култури (2+2): 2011/2012	1.2
8	Познавање на индустриски култури (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	7.2
9	Производство на шеќери скроб (2+2): 2011/2012; 2012/2013	2.4
10	Производство на масло (2+2): 2011/2012; 2012/2013	2.4
11	Специјално поледелство (2+1): 2011/2012	1.2
12	Специјално поледелство (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	7.2
13	Суровини од растително потекло (3+2): 2011/2012; 2012/2013	3.6
14	Преработка на масло и шеќер (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	7.2
15	Преработки од поледелски производи (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	7.2
	Одржување на настава од втор циклус студии	

16	Маслодајни култури (3+2): 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	6.75
17	Влакнодајни култури (3+2): 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	6.75
18	Зачински и ароматични растенија (3+2): 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	6.75
19	Индустриски растенија за производство на масло, шеќер и алкалоиди (3+2): 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	6.75
20	Култури за производство на масло и шеќер (3+2): 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	6.75
21	Одгледување на лековити и ароматични растенија (3+2): 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	6.75
22	Технологија на масло и шеќер (3+2): 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	6.75
23	Медоносни растенија (2+2): 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	4.5
24	Индустриски растенија за производство на масло, шеќер и алкалоиди (4+2): 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	9.0
	Одржување на вежби од прв циклус	
25	Специјално поделство I (4+2): 2011/2012; 2012/2013	1.8
26	Индустриски култури (4+3): 2011/2012	1.35
27	Индустриски култури (3+2): 2011/2012; 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	4.5
28	Лековити и ароматични растенија (2+2): 2011/2012	0.9
29	Лековити и ароматични растенија (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015	2.7
30	Лековити и ароматични растенија (2+1): 2015/2016	0.45
31	Познавање на индустриски култури (2+2): 2011/2012	0.9
32	Познавање на индустриски култури (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	3.6
33	Производство на шеќери скроб (2+2): 2011/2012; 2012/2013	1.8
34	Производство на масло (2+2): 2011/2012; 2012/2013	1.8
35	Специјално поделство (2+1): 2011/2012	0.45

36	Специјално поделство (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	3.6
37	Суровини од растително потекло (3+2): 2011/2012; 2012/2013	1.8
38	Преработка на масло и шеќер (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	3.6
39	Преработки од поделски производи (3+2): 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016	3.6
40	Консултации со студенти 2011/2012; 2012/2013; 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016 = 250	0.5
41	Ментор на дипломска работа (5) - Ефекти од ѓубрење на маслодајна репка (<i>Brassica napus</i> L.) врз приносот и квалитетот (Бранислав Стојановски, 2012); - Фармаколошки и лековити својства на кантарион – <i>Hypericum perforatum</i> L. (Лидија Дробњак, 2012); - Складирање и можни промени при складирање на поважните маслодајни култури (Иле Кочишки, 2014); - Физички и хемиски карактеристики на масло од маслодајна репка (Весна Попова, 2014); - Промени во состав и квалитет на сончогледово масло во тек на екстракција и дегумирање (Елена Качаровска, 2015)	1.0
41	Член на комисија за оцена и одбрана на магистерски труд (2): - Испитување на компонентите на приносот кај некои сорти пченица одгледувана во регионот на Алексинац (Дејан Цветковиќ, 2014, ментор: проф. д-р Д. Бошев); - Влијание на рокот на сеидба и фазата на косење врз приносот на зелена маса кај маслодајна репка (<i>Brassica napus</i> L.) (Билјана Ристакоска, 2015, ментор: проф. д-р Т. Прентовиќ)	0.6
42	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа (12) - Технологија и манипулација на ориенталски тутун во Тутунски комбинат АД Прилеп (Елида Ристеска, 2016, ментор: проф д-р. З. Арсов);	1.2

	<ul style="list-style-type: none"> - Испитување на потенцијални хербициди за борба против плевели во афион (Стеванче Велјаноски, 2015, ментор: проф д-р. З. Пацаноски); - Физичко-хемиски параметри на пивски слад како основна суровина за производство на пиво (Благој Каракашов, 2012, ментор: проф д-р. Д. Бошев); - Технологија и ферментација на тутун во Тутунски комбинат АД Прилеп (Емилија Станоеска, 2014, ментор: проф. д-р З. Арсов); - Технологија на производство на цигари при Тутунски комбинат АД Прилеп (Изабела Пуцакоска, 2014, ментор: проф. д-р З. Арсов); - Интегрална заштита на пченица од штетни инсекти (Драган Рабаџиски, 2015, ментор: проф. д-р С. Лазаревска); - Наводнување на маслосидна репка во услови на органско производство (Елисавета Барабановска, 2013, ментор: проф. д-р В. Танасковиќ); - Производство на семе од луцерка (Мери Стојковска, 2013, ментор: проф. д-р Т. Прентовиќ); - Подготовка на силажа и сенажа (Иван Кралев, 2013, ментор: проф. д-р Т. Прентовиќ); - Продуктивни карактеристики на некои линии афион – <i>Paraver somniferum</i> L. (Александар Петров, 2012, ментор: проф. д-р Љ. Маринковиќ); - Природни тревници во делчевско (Далиборка Димитриева, 2012, ментор: проф. д-р П.Р. Ивановски); - Самоникнати ароматични растенија од фамилијата <i>Lamiaceae</i> и можности за нивно култивирање (Марија Божиновска, 2015, ментор: проф. д-р Е.М. Милевска). 	
43	Позитивно рецензиран учебник – Индустриски култури, 2015 (автор)	8.0
44	Научно-популарна или наставно-историска статија во стручно методско списание - Почвата и ветровите – важни фактори за садењето (списание “Моја земја” бр. 103, 2014, стр. 28-29)	1.0
45	Пакет материјали за одреден предмет	3.0

	<p>- Употреба на мрежи во боја за засенчување во производство на градинарски и цветни култури. 2015. USAID+Мрежа за рурален развој, Скопје, стр. 34</p> <p>- Покровни култури (затревување) на овошни и лозови насади. 2015. USAID+Мрежа за рурален развој, Скопје, стр. 34, стр. 29</p> <p>- Производство на биодизел. 2014. Цепросард, Скопје, стр. 21</p>	
	ВКУПНО	172.5

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Пое ни
46	<p>Ментор на докторска дисертација:</p> <p>„Варијабилност на квантитативните и квалитативните својства кај маслодајна репка – <i>Brassica napus</i> L., во зависност од количеството, начинот и времето на употреба на одделни макро и микроелементи“ (кандидат: Игор Иљовски, 2015)</p>	3.0
47	<p>Ментор на магистерска работа:</p> <p>„Влијание на рокот на сеидба врз приносот и компонентите на приносот на семе кај маслодајна репка (<i>Brassica napus</i> L.)“ (кандидат: Маријана Спирковска, 2013)</p>	1.0
48	<p>Раководител на национален научен проект:</p> <p>„Заемност на генотипот, условите на одгледување и нивниот ефект врз квантитативните својства кај зимски сорти и хибриди маслодајна репка (<i>Brassica napus</i> L.)“, МОН на РМ, 2010 - 2012</p>	6.0
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
49	<p>Zoran Dimov, Suprianto, E., Hermann, F., Mollers, C. 2012. Genetic variation for seed hull and fibre content in a collection of European winter oilseed rape material (<i>Brassica napus</i> L.) and development of NIRS calibration. Plant Breeding. Volume 131, Issue 3, pp 361-368</p>	3.6
50	<p>Mirjana Jankulovska, Sonja Ivanovska, Ana Marjanovic – Jeromela, Snezana Bolaric, Ljupco Jankulovski, Zoran Dimov, Dane Bosev, Biljana Kuzmanovska. 2014.</p>	3.6

	Multivariate analyses of quantitative traits can effectively classified rapeseed germplasm. Genetika, Vol 46, No. 2, pp 545 – 559.	
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание	
51	Vesna Dragicevic, Suzana Kratovalieva, Zoran Dumanovic, Zoran Dimov . 2015. Variations in level of some antioxidants in chickpea and peanut seeds. Chemical and Biological Technologies in Agriculture 2:2, DOI 10.1186/s40538-015-0031-7, pp. 1-6.	2.4
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор	
52	Mukaetov Dusko, Dimov Zoran , Boskov Krum, Cukaliev Ordan, Poposka Emilija. 2014. Climate change impact on viticulture in Povardarie region of Macedonia – assessment and adaptation. Agriculture & Forestry, Vol. 60 Issue 4: 87-93,	1.8
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
53	Zoran Dimov , Dusko Mukaetov, Ordan Cukaliev, Lazo Dimitrov, Vjekoslav Tanaskovic, Igor Iljovski. 2016. Design of agronomical measures for winter wheat and sunflower productivity to mitigate climate changes in south eastern Macedonia. 51 st Croatian and II International Symposium on Agriculture. Proceeding. pp. 218-222.	1.8
54	Kabranova, R., Arsov, Z., Zoran Dimov , Spirkovska, M. 2014. Impact of float tray technology on quality of oriental tobacco seedlings. 49 th Croatian and 9 th International Symposium on Agriculture. Dubrovnik, Proceedings, pp. 362-367.	1.8
55	Spirkovska, M. Zoran Dimov , Arsov, Z., Kabranova, R., Srbinoska, M., Ristakjovska, B. 2014. Plant development, seed yield and oil content of winter oilseed rape (<i>Brassica napus</i> L.) as affected by time of sowing and genotype. 49 th Croatian and 9 th International Symposium on Agriculture. Dubrovnik, Proceedings, pp. 420-425.	1.8
56	Zoran Dimov , Spirkovska, M., Arsov, Z., Kabranova, R., Srbinoska, M. 2013. Agronomic characteristics of oilseed rape cultivars (<i>Brassica napus</i> L.), depending of top dressing. 48 th Croatian and 8 th International Symposium on Agriculture, Proceeding, 467-472.	1.8
57	Zoran Dimov , Duško Mukaetov, Ordan Cukaliev, Emilija Poposka. 2013. Prediction of vulnerability of field crops production in South-East region of Macedonia affected by climate changes. 2nd International Scientific Conference Soil and Crop Management: Adaptation and Mitigation of Climate Changes, Proceeding of papers, 216 – 228.	1.8

58	Arsov, Z., Kabranova, R., Zoran Dimov , Spirkovska, M. 2013. Analysis of production and purchase of oriental tobacco in Balkan. International Symposium for Agriculture and Food. Skopje, Book I, pp. 9-20.	1.8
59	Moteva, M., Zoran Dimov , Tanaskovic, V. 2013. Cotton production in Bulgaria and Macedonia through the years. International Symposium for Agriculture and Food. Skopje, Book I, pp. 86-98.	2.4
60	Zoran Dimov , Arsov Z., Spirkovska M., Prentovic T., Iljovski I., Kabranova R. 2015. Effects of different concentrations on some foliar fertilizers on the yield of seed of the oilseed rape (<i>Brassica napus</i> L.). 2 nd International Symposium of Agriculture and Food. Ohrid, R. Macedonia. Proceeding of papers (in press)	1.8
61	Прентовиќ, Т., Миткова, Т., Зоран Димов , Маркоски, М. 2015 Ефекти од фиторемедијација врз апсорпција на тешки метали во велешкиот регион. Втор меѓународен симпозиум за земјоделство и храна, Охрид, Р. Македонија (во печат)	1.8
62	Учество на научен стручен собир со реферат/постер: <ul style="list-style-type: none"> - 5th International Symposium on Agricultural Sciences AgroRes, Banja Luka, 2016; - 51st Croatian and II International Symposium on Agriculture. Opatija, Croatia, 2016; - 5th International Scientific Agricultural Symposium Agrosym 2014, Bosnia and Herzegovina, 2014; - 48th Croatian and 8th International Symposium on Agriculture, Dubrovnik, 2013; - 24th International Scientific-Expert Conference of Agriculture and Food Industry. Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, 2013; - I International Symposium and XVII Scientific Conference of Agronomists of republikaSrpska, Trebinje, Bosnia and Herzegovina, 2012. 	3.0
63	Учество на научен стручен собир со реферат/усна презентација: <ul style="list-style-type: none"> - International Symposium for Agriculture and Food. Skopje, 2013; - International Symposium for Agriculture and Food. Skopje, 2015; 	2.0
64	Апстракт објавен во зборник на меѓународен симпозиум: Tatjana Prenovic, Biljana Ristakoska, Zoran Dimov , Zlatko Arsov, Romina Kabranova, Igor Iljovski. 2016. Response of green forage yield and yield components on some rapeseed genotypes (<i>Brassica napus</i> L) to sowing date and harvest stage. 5 th International Symposium on Agriculture Science AGRORES, Banja Luka	0.5
	ВКУПНО	43.7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред.	Назив на активност:	Поени
------	---------------------	-------

број		
65	<p>Студија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Трет национален план за климатски промени. Министерство за животна средина и просторно планирање, Скопје, 2014. Сектор: земјоделство: Мукаетов, Д., Зоран Димов, Чукалиев, О., Попоска, Е., Димитров, Л., Андонов, С.; - Мукаетов, Д., Zoran Dimov, Boskov, K., Poposka, E. 2013. Assessing viticulture vulnerability in the Vardar planning region for the design of adaption measures to climate change. Ministry of Environment and Physical Planning of R. Macedonia, Ministry of Local Self Government of R. Macedonia, UNDP. Skopje; - Зоран Димов, М. Кирпијановски, К. Белевски, В. Ѓамовски, О. Чукалиев, Д. Мукаетов, В. Танасковиќ. 2015. Примена на мерки за адаптација на земјоделството кон климатските промени. USAID/Мрежа за рурален развој на Р. Македонија, Скопје. 	3.0
	Дејности од поширок интерес	
66	Член на уредувачкиот одбор на научно-стручното списание „Ратарство и повртарство“ , Нови Сад, Р. Србија	0.5
67	<p>Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир:</p> <ul style="list-style-type: none"> - International Symposium for Agriculture and Food. Skopje, 2013; - International Symposium for Agriculture and Food. Ohrid, 2015; - 2nd International Balkan Agriculture Congress, Tekirdag, Turkey, 2017. 	3.0
68	<p>Студиски престој во странство до 3 месеци:</p> <p>Универзитет „Георг Август“ - Гетинген, Германија, 14. 9 – 14. 12. 2013, стипендист на ДААД</p>	0.5
69	<p>Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект:</p> <p>Resource-efficient and profitable industrial crops on marginal land (PUP-07-2016), Horizont 2020.</p>	1.0
70	Член на Комисијата за изготвување Стратегија за развој на секторот индустриски култури во периодот 2014–2020 , МЗШВ, 2013.	0.5
71	Член на Комисијата за постдипломски студии на ФЗНХ, 2013-2017	0.5
72	Член на Комисијата за самоевалуација на ФЗНХ 2016 - 2020	0.5
72	Раководител на постдипломски студии на групата растителна биотехнологија, 2009-2013; 2013-2107	4.0
74	Учество во изработка на националната програма: Поддршка за подготовка на националната стратегија за одржлив развој во РМ, 2014-2020, секторска група: земјоделство	3.0

Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, на својата триесет и втора редовна седница одржана на 20.4.2016 година, избра Рецензентска комисија во состав: д-р Никола Јорданоски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, во пензија, д-р Драган Гламочиќ, редовен професор на Земјоделскиот факултет при Универзитетот во Нови Сад, Република Србија и д-р Владимир Џабирски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, со задача да изврши преглед и оцена на научните и стручните трудови пристигнати по конкурсот за повторен избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област исхрана и диетика на животните на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Откако ја прегледа доставената документација, Комисијата го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот за повторен избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област исхрана и диетика на животните на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 6.4.2016 и 5.4.2016 година се пријави кандидатот д-р Среќко Ѓорѓиевски, редовен професор во научната област исхрана и диетика на животните на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

1. Биографски податоци

Д-р Среќко Ѓорѓиевски е роден на 13.6.1965 година во Скопје. Основно образование и гимназија завршил во Скопје. На Земјоделскиот факултет во Скопје, на сточарската насока се запишал во учебната 1983/84 година, а дипломирал во 1988 година. По дипломирањето се вработил во Институтот за сточарство при Земјоделскиот факултет во Скопје како помлад асистент по предметот исхрана на домашните животни. На постдипломски студии на групата за исхрана на домашни животни на Земјоделскиот факултет во Нови Сад се запишал во 1989/90 година. Магистрирал во 1994 година. Докторската дисертација ја одбранил во 2001 година. Во 2002 година е избран во звањето доцент по предметот исхрана на домашните животни, во 2006 во звањето вонреден професор во научната област исхрана на домашните животни на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, а во 2011 година е избран за редовен професор на научната област исхрана на домашните животни. Од 2010 година раководи со Катедрата за исхрана и технологија на добиточна храна на ФЗНХ. Покрај изнесеното, кандидатот располага со вештини за користење на информатичко-компјутерската технологија и активно се служи со англискиот јазик.

2. Наставно-образовна дејност

Д-р Среќко Ѓорѓиевски од 2011 година изведува теоретска и практична настава, како и лабораториски и теренски вежби, испити и колоквиуми со студентите од насоката анимална биотехнологија, насоките: квалитет и

безбедност на храна, преработки на земјоделски производи од анимално потекло, екоземјоделство и агроекономика, на четиринаесет (14) предметни содржини. Кандидатот е вклучен и во наставата на постдипломските студии на ФЗНХ. Д-р Среќко Ѓорѓиевски во периодот од 2011 до сега бил ментор на 8 дипломски работи и член на комисија за одбрана на 6 дипломски работи.

Од изборот за редовен професор, тој е максимално ангажиран во наставната дејност на сите студиски нивоа, работејќи на пет студентски насоки и водејќи четиринаесет наставни дисциплини. Покрај секојдневната ангажираност во наставата, тој наоѓа можност и за реализација на научна програма, со своите студенти и соработници. Кандидатот во процесот на самоевалуација е оценет со просечна оценка 9.57, кој е спроведен во учебната 2014/2015 година, преку анонимна анкета на студентите на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

3. Научноистражувачка дејност

Д-р Среќко Ѓорѓиевски од 2011 год. до сега бил ментор на една магистерска работа. Тој, како резултат на целокупната досегашна научноистражувачка активност, објавил 45 научни и 1 стручен труд, невклучувајќи ги магистерскиот труд и докторската дисертација. Притоа, 35 научни труда се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (бр. 593/1992 година, бр. 640/1995 година, бр. 796/2002, бр. 908/2006 и бр. 1012/2011). Конкурирајќи за повторен повторен избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област исхрана и диетика на животните на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје на објавениот конкурс, кандидатот приложи 11 труда:

1. Dzabirski V., Porcu K., Kocevski D., Georgievski S., 2012. Greenhouse gas emissions from livestock in the Republic of Macedonia, enteric fermentation and manure management, in the period 2006-2010. 4th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation and marking the 40th anniversary of the Macedonian ecological Society, October 12-15, Ohrid, p.86-91.

2. Kocevski D., Georgievski S., Dzabirski V., Bunevski G., Vukovic V., Porcu K. 2012. Managing poultry diet composition to reduce phosphorus excretion and environmental pollution. 4th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation and marking the 40th anniversary of the Macedonian ecological Society, October 12-15, Ohrid, p.92-98.

3. Kocevski D., Georgievski S., Dzabirski V., Bunevski G., Vukovic V., Porcu K. 2012. Restrictive feeding as a management tool for reduced manure production and environmental pollution from a layer farm. 4th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation and marking the 40th anniversary of the Macedonian ecological Society, October 12-15, Ohrid, p.99-102.

4. Dzabirski V., Porcu K., Bunevski G., Srbinovska S., Kocevski D., Georgievski S., Trajkovski G. 2012. Regional distribution of Sheep and goat farms in the Republic of Macedonia, according the farm size and breed structure. Proceedings of the

International symposium for agriculture and food, December 12-14, 65 years FASF, Skopje, p.649-664.

5. Georgievski S., Kocevski D., Dzabirski V., Bunevski G., Vukovic V., Porcu K., Nikolova N., Arsov S., Tasev G. 2012. Egg production and egg quality parameters of layers fed diets with or without added phytase. Proceedings of the International symposium for agriculture and food, December 12-14, 65 years FASF, Skopje, p.665-676.

6. Georgievski S., Kocevski D., Dzabirski V., Bunevski G., Vukovic V., Porcu K., Nikolova N., Arsov S., Tasev G. 2012. Comparing production data of layers under conventional and restricted feeding program. Proceedings of the International symposium for agriculture and food, December 12-14, 65 years FASF, Skopje, p.677-686.

7. Gjorgovska N., Filev K., Levkov V., Nastova R., Kostov V., Gjorgjievski S. 2016. Effects of Different Supplement Inclusion of the Enriched Diet on Productive Performance and Egg Structure. Bulletin UASVM Animal Science and Biotechnology, 73(1)/ 2016

8. Gjorgovska N., Filev K., Levkov V., Nastova R., Gjorgjievski S., Kostov V. 2016. Effects of isoflavones in feed on plasma estradiol concentration and productive performance in laying hens. Iranian Journal of Applied Animal Science (IJAS)

9. Gjorgjievski S., Gjorgovska N., Levkov V. 2016. Sawdust-roughage source in the feed mixtures for fattening steers Труд од симпозиум Охрид 2015 – in printing

10. Kocevski D., Gjorgjievski S., Vukovic V., Nikolova N. 2016. Broiler production in Macedonia.

Труд од симпозиум Охрид 2015 – in printing

11. Polovinski Horvatić M., Glamočić D., Jajić I., Krstović S., Guljaš D., Gjorgjievski S. 2016. Aflatoxin M1 in raw milk in the region of Vojvodina. Mljekarstvo – in printing

Во овој период, тој работи на заштитата на животната средина по пат на презентирање на емисијата на стакленички гасови од домашните животни (1), редукција на екскрецијата на фосфор (2), редукција на екскрецијата на измет (3), на квалитетот на произведените јајца со и без додавање на фитаза, што води до редукција на екскрецијата на фосфор во изметот (5), како и изнаоѓање на технолошко решение за производство на јајца со рестриктивна исхрана (6). Исто така, тој е вклучен и во студијата за регионална дистрибуција на овчарски и козарски фарми во РМ (4). Тој работи и на утврдување на влијанијата од додавање на изофлавонони и други различни адитиви на производните перформанси и структурата на јајцето (7,8). Во областа на исхраната на говедата, работи на испитување на влијанието на дрвните нуспроизводи во исхраната на гојните јуниња (9). Во однос на продукцијата на бројлери во Република Македонија, кандидатот учествува во анализа на моменталната состојба со

бројлерското производство (10). Кандидатот работи и на фреквенцијата на појава на афлатоксинот M_1 во млекото (11).

4. Заклучок и предлог

Врз основа на изнесените податоци за наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната активност на пријавениот кандидат, Комисијата заклучи дека д-р Среќко Ѓорѓиевски поседува педагошки, научни и стручни квалитети со кои според Законот за високото образование, Статутот на Универзитетот и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје ги исполнува сите услови да биде повторно избран во звањето редовен професор во научната област исхрана и диетика на животните.

Според напред изнесеното, Комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, кандидатот **д-р Среќко Ѓорѓиевски** да биде повторен избран во звањето **редовен професор** во научната област исхрана и диетика на животните на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Никола Јорданоски с.р.
2. Проф. д-р Драган Гламочиќ с.р
3. Проф. д-р Владимир Џабирски с.р

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ПОВТОРЕН ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Среќко Љубомир Ѓорѓиевски

Институција: Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје**Научна област: исхрана и диетика на животните****НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Реден број	Назив на активноста	Поени
	Одржување на настава од прв циклус студии	
1	Одржување на настава од прв циклус студии: исхрана на домашни животни 1 (3+0), студиска програма: сточарство, зимски семестар (V) 2011/12 (ФЗНХ)	1,8
2	Одржување на настава од прв циклус студии: исхрана на домашни животни 2 (4+0), студиска програма сточарство., зимски семестар (V) 2011/12 (ФЗНХ)	2,4
3	Одржување на настава од прв циклус студии: крми и технологија на добиточна храна (3+0), студиска програма: анимална биотехнологија, летен семестар (IV) 2011/12, 2012/13 (ФЗНХ)	3,6
4	Одржување на настава од прв циклус студии: крми, технологија и производство на добиточна храна (3+0), студиска програма: сточарство, и сточарска насока-Струмица, зимски семестар (VII) 2011/12 (ФЗНХ), 2012/13 (ФЗНХ)	7,2
5	Одржување на настава од прв циклус студии: технологија на добиточна храна (3+0), студиска програма: преработки на земјоделски производи-модул анимални преработки, летен семестар (IV) 2011/12, 2012/13 (ФЗНХ)	3,6
6	Одржување на настава од прв циклус студии: технологија на храна за животни (3+0), студиска програма: Анимална биотехнологија и преработки на земјоделски производи-модул: анимални преработки, летен семестар (IV) 2013/14, 204/15, 2015/16 (ФЗНХ)	10,8
7	Одржување на настава од прв циклус студии: квалитет и безбедност на добиточна храна (3+0), студиска програма: квалитет и безбедност на храна, зимски семестар (VII) 2013/14, 2014/15, 2015/16 (ФЗНХ)	5,4

8	Одржување на настава од прв циклус студии: диететика (3+0), студиска програма: преработки на земјоделски производи-модул-анимални преработки, зимски семестар (VII) 2013/14, 2014/15 (ФЗНХ)	3,6
9	Одржување на настава од прв циклус студии: основи на исхрана на животните (3+0), студиска програма анимална биотехнологија и екоземјоделство, летен семестар (IV) 2011/12, 2012/13 (ФЗНХ)	7,2
10	Одржување на настава од прв циклус студии: применета исхрана на животните (3+0), студиска програма Ч анимална биотехнологија, зимски семестар (V) 2012/13, 2013/14 (ФЗНХ)	3,6
11	Одржување на настава од прв циклус студии: применета исхрана на животните (4+0), студиска програма: анимална биотехнологија, летен семестар (IV) 2013/14, 2014/15, 2015/16 (ФЗНХ)	7,2
12	Одржување на настава од прв циклус студии: хранлива и исхрана на домашни животни (3+0), студиска програма: екоземјоделство, летен семестар (VI) 2011/12, (ФЗНХ)	1,8
13	Одржување на настава од прв циклус студии: основи на исхрана на животните (3+0), студиска програма: анимална биотехнологија, зимски семестар (III) 2013/14, 2014/15, 2015/16 (ФЗНХ)	5,4
14	Одржување на настава од прв циклус студии: основи на исхрана на животните (3+0), студиска програма: екоземјоделство и агроекономика, летен семестар (IV) 2013/14, 2014/15, 2015/16 (ФЗНХ)	10,8
	Одржување на настава од втор циклус студии	
1	Одржување на настава од втор циклус студии: експериментални методи во исхраната на животните (3+0), студиска програма: АБ, модул: исхрана на животни, семестар I, 2011/12, 2012/13, 2014/15 (ФЗНХ)	6,75
2	Одржување на настава од втор циклус студии: биотехнологија во исхраната на животните (3+0), студиска програма: АБ, модул: Исхрана на животни, семестар I, 2011/12, 2012/13, 2014/15 (ФЗНХ)	6,75

3	Одржување на настава од втор циклус студии: применета исхрана - одбрани поглавја (3+0), студиска програма: АБ, модули: говедарство-2011/12, 2014/15 , рибарство- 2011/12, пчеларство-2011/12, семестар I, (ФЗНХ)	9
4	Одржување на настава од втор циклус студии: применета диететика (3+0), студиска програма: преработки на земјоделски производи од анимално потекло, модул: нутриционизам и контрола, семестар I, 2011/12, 2012/13, 2014/15 и 2015/16 (ФЗНХ)	9
5	Одржување на настава од втор циклус студии: стандарди за квалитет и безбедност на добиточна храна (3+0), студиска програма: квалитет и безбедност на храна, модул: квалитет и безбедност на храна, семестар I, 2011/12, 2012/13 (ФЗНХ)	4,5
Настава во школи и работилници		
1	The European Commission in the Intelligent Energy for Europe Programme "Short Rotation Woody Crops (SRC) plantations for local supply chains and heat use" (учесник), Upsalla, 20-23.01.2015	1
2	Workshop on approaches for risk assessment of emerging contaminants with round table „How to use EU funds. University of Novi Sad, Faculty of Technology Novi Sad 16-17 November 2015 (учесник)	1
Одржување на вежби од прв циклус студии		
1	Одржување на настава од прв циклус студии: исхрана на домашни животни 1 (0+2), студиска програма: сточарство, зимски семестар (V) 2011/12 (ФЗНХ)	0,9
2	Одржување на настава од прв циклус студии: исхрана на домашни животни 2 (0+2), студиска програма: сточарство, зимски семестар (V) 2011/12 (ФЗНХ)	0,9
3	Одржување на настава од прв циклус студии: крми и технологија на добиточна храна (3+0), студиска програма: анимална биотехнологија, летен семестар (IV) 2011/12, 2012/13 (ФЗНХ)	1,8
4	Одржување на настава од прв циклус студии: крми, технологија и производство на добиточна храна (3+0), студиска програма: сточарство, и сточарска	3,6

	насока-Струмица, зимски семестар (VII) 2011/12 (ФЗНХ), 2012/13 (ФЗНХ)	
5	Одржување на настава од прв циклус студии: технологија на добиточна храна (0+2), студиска програма: преработки на земјоделски производи-модул: анимални преработки, летен семестар (IV) 2011/12, 2012/13 (ФЗНХ)	1,8
6	Одржување на настава од прв циклус студии: технологија на храна за животни (0+2), студиска програма: анимална биотехнологија и преработки на земјоделски производи-модул: анимални преработки, летен семестар (IV) 2013/14, 204/15, 2015/16 (ФЗНХ)	5,4
7	Одржување на настава од прв циклус студии: квалитет и безбедност на добиточна храна (0+2), студиска програма: квалитет и безбедност на храна, зимски семестар (VII) 2013/14, 2014/15, 2015/16 (ФЗНХ)	2,7
8	Одржување на настава од прв циклус студии: диететика (0+2), студиска програма: преработки на земјоделски производи-модул: анимални преработки, зимски семестар (VII) 2013/14, 2014/15 (ФЗНХ)	1,8
9	Одржување на настава од прв циклус студии: основи на исхрана на животните (0+2), студиска програма: анимална биотехнологија и екоземјоделство, летен семестар (IV) 2011/12, 2012/13 (ФЗНХ)	1,8
10	Одржување на настава од прв циклус студии: применета исхрана на животните (0+2), студиска програма: анимална биотехнологија, зимски семестар (V) 2012/13, 2013/14 (ФЗНХ)	1,8
11	Одржување на настава од прв циклус студии: применета исхрана на животните (0+2), студиска програма: анимална биотехнологија, летен семестар (IV) 2013/14, 2014/15, 2015/16 (ФЗНХ)	2,7
12	Одржување на настава од прв циклус студии: хранива и исхрана на домашни животни (0+2), студиска програма: екоземјоделство, летен семестар (VI) 2011/12, (ФЗНХ)	0,9

13	Одржување на настава од прв циклус студии: основи на исхрана на животните (0+2), студиска програма: анимална биотехнологија, зимски семестар (III) 2013/14, 2014/15, 2015/16 (ФЗНХ)	2,7
14	Одржување на настава од прв циклус студии: основи на исхрана на животните (0+2), студиска програма: екоземјоделство и агроекономика, летен семестар (IV) 2013/14, 2014/15, 2015/16 (ФЗНХ)	5,4
	Одржување на вежби од втор циклус студии	
1	Одржување на настава од втор циклус студии: експериментални методи во исхраната на животните (0+1), студиска програма: АБ, модул: исхрана на животни, семестар I, 2011/12, 2012/13 2014/15 (ФЗНХ)	2,25
2	Одржување на настава од втор циклус студии: биотехнологија во исхраната на животните (0+1), студиска програма: АБ, модул: исхрана на животни, семестар I, 2011/12, 2012/13, 2014/15 (ФЗНХ)	2,25
3	Одржување на настава од втор циклус студии: применета исхрана - одбрани поглавја (0+1), студиска програма: АБ, модули: говедарство-2011/12, 2014/15, рибарство- 2011/12, пчеларство-2011/12, (ФЗНХ)	3
4	Одржување на настава од втор циклус студии: применета диететика (0+1), студиска програма: преработки на земјоделски производи од анимално потекло, модул: нутриционизам и контрола, семестар I, 2011/12, 2012/13, 2014/15 и 2015/16 (ФЗНХ)	3
5	Одржување на настава од втор циклус студии: стандарди за квалитет и безбедност на добиточна храна (0+1), студиска програма: квалитет и безбедност на храна, модул: квалитет и безбедност на храна, семестар I, 2011/12, 2012/13 (ФЗНХ)	1,5
	Подготовка на нов предмет (предавања)	
1	Диететика (прв циклус студии)	1
	Подготовка на нов предмет (вежби)	
1	Диететика (прв циклус студии)	0,5
	Консултации со студенти на прв циклус студии во учебна година	

1	Консултации со студенти на прв циклус студии во учебната: 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15 и 2015/2016 година	0,7
2	Консултации со студенти на втор циклус студии во учебната: 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15 и 2015/2016 година	0,044
	Ментор на дипломска работа	
1	Ментор на 8 дипломски трудови	1,6
	Член на Комисија за оцена или одбрана на магистратура	
	Член на Комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
1	Член на Комисија за оцена или одбрана на 6 дипломски труда	0,6
	Вкупно	163,044

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активността	Поени
	Ментор на магистерска работа	
1	„Контаминација на храна за несилки со афлатоксини”, 2016 година (Маја Михаилова)	1
	Раководител на национален научен проект	
1	„Ефекти од користење на храна за пастрмки произведена во Република Македонија”. Проект финансиран од Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија, 2010-2011.	6
	Учесник во меѓународен научен проект	
2	Characterization and integrated utilization of advanced wheat mutant lines for food and feed. IAEA – Viena, 2012 -	5
3	The European Commission in the Intelligent Energy for Europe Programme “Short Rotation Woody Crops (SRC) plantations for local supply chains and heat use”. 2014-	5

	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно Списание	
1	Gjorgovska N., Filev K., Levkov V., Nastova R., Gjorgjievski S., Kostov V. 2016. Effects of isoflavones in feed on plasma estradiol concentration and productive performance in laying hens. Iranian Journal of Applied Animal Science (IJAS)	3,6
2	Gjorgovska N., Filev K., Levkov V., Nastova R., Kostov V., Gjorgjievski S. 2016. Effects of Different Supplement Inclusion of the Enriched Diet on Productive Performance and Egg Structure. Bulletin UASVM Animal Science and Biotechnology, 73(1)/ 2016	3,6
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
1	Polovinski Horvatović M., Glamočić D., Jajić I., Krstović S., Guljaš D., Gjorgjievski S. 2016. Aflatoxin M1 in raw milk in the region of Vojvodina. Mljekarstvo – in printing (SJR IF. 0,484)	6,084
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
1	Kocevski D., Georgievski S., Dzabirski V., Bunevski G., Vukovic V., Porcu K. 2012. Restrictive feeding as a management tool for reduced manure production and environmental pollution from a layer farm. 4th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation and marking the 40th anniversary of the Macedonian ecological Society, October 12-15, Ohrid, p.99-102	1,8
2	Kocevski D., Georgievski S., Dzabirski V., Bunevski G., Vukovic V., Porcu K. 2012. Managing poultry diet composition to reduce phosphorus excretion and environmental pollution. 4th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation and marking the 40th anniversary of the Macedonian ecological Society, October 12-15, Ohrid, p.92-98	1,8
3	Dzabirski V., Porcu K., Kocevski D., Georgievski S., 2012. Greenhouse gase emissions from livestock in the Republic of Macedonia, enteric fermentation and manure management, in the period 2006-2010. 4th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation and marking the 40th anniversary of the Macedonian ecological Society, October 12-15, Ohrid, p.86-91	1,8

4	Georgievski S., Kocevski D., Dzabirski V., Bunevski G., Vukovic V., Porcu K., Nikolova N., Arsov S., Tasev G. 2012. Egg production and egg quality parameters of layers fed diets with or without added phytase. Proceedings of the International symposium for agriculture and food, December 12-14, 65 years FASF, Skopje, p.665-676	1,8
5	Georgievski S., Kocevski D., Dzabirski V., Bunevski G., Vukovic V., Porcu K., Nikolova N., Arsov S., Tasev G. 2012. Comparing production data of layers under conventional and restricted feeding program. Proceedings of the International symposium for agriculture and food, December 12-14, 65 years FASF, Skopje, p.677-686	1,8
6	Dzabirski V., Porcu K., Bunevski G., Srbinovska S., Kocevski D., Georgievski S., Trajkovski G. 2012. Regional distribution of Sheep and goat farms in the Republic of Macedonia, according the farm size and breed structure. Proceedings of the International symposium for agriculture and food, December 12-14, 65 years FASF, Skopje, p.649-664	1,8
6	Gjorgjievski S., Gjorgovska N., Levkov V. 2016. Sawdust-roughage source in the feed mixtures for fattening steers Proceedings of the International symposium for agriculture and food – in printing	1,8
6	Kocevski D., Gjorgjievski S., Vukovic V., Nikolova N. 2016. Broiler production in Macedonia. Proceedings of the International symposium for agriculture and food – in printing	1,8
	Учество на научен/стручен собир со реферат	
1	Gjorgjievski S. 2013. Dairy husbandry education on university Sc Cyril and Methodius in Skopje, Republic of Macedonia. 4th Student Congress on Milk and Dairy Husbandry, Uludag University, Bursa, Turkey	1
1	Bunevski G., Trojacanec Snjezhana, Georgievski S., Kocevski D., Trajkovski G. 2013. Milk production and Nitrogen efficiency in dairy cows. Improving Nitrogen efficiency on dairy farms. Workshop, 3-4th April, University of Zagreb, faculty of Veterinary Medicine, Zagreb, Croatia	0,5
	Вкупно	46,18

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активноста	Поени
1	Рецензија на два (2) труда во рамките на списанието „Крмива“	2
2	Рецензија на три (3) авторезимеа од докторски дисертации	3
	Раководител на лабораторија на анализа на храна за животни	1
	Член во комисија за изработка на измени и дополнувања на закон; изработка на подзаконски акт	
1	Член во комисија за изработка на измени и дополнувања на закон за безбедност на храна за животни	2
2	Изработка на подзаконски акти од Законот за квалитет на земјоделски производи глава II дел 2: уредување на пазарот на храна за животни	2
3	Изработка на подзаконски акт - Правилник за видовите на храна за животни кои се ставаат во промет..., 2014 година	2
	Раководител на внатрешна организациона единица	
1	Раководител на Катедра за исхрана и технологија на добиточна храна	3
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	
1	Член на уредувачки одбор на списанието „Крмива“, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 година	1
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен / стручен собир	
1	Член на организационен одбор на Меѓународниот симпозиум за земјоделство и храна организиран од Факултетот за земјоделски науки и храна-УКИМ, 2015	1
2	Член на уредувачки одбор на меѓународното советување „Крмива“ 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016	1
	Студиски престој во странство	

1	Uludag University, Turkey, 4th Student Congress on Milk and Dairy Husbandry, 15-18 Maj, 2013 година	0,5
2	Cochran Program for Macedonia on Dairy Nutrition and Genetics ,Alabama A&M University, Huntsville, AL, USA, 17-29.08.2014 година	0,5
3	The European Commission in the Intelligent Energy for Europe Programme "Short Rotation Woody Crops (SRC) plantations for local supply chains and heat use" (учесник), Upsalla, 20-23.01.2015 година	0,5
Член на факултетска комисија		
1	Член на Комисија за спорт и студентски активности, 2011-2016	0,5
2	Член на Комисија за втор циклус студии во мандатниот период 2011-2016	0,5
Член на комисија за повторен избор во звање		
1	Ѓорговска Наташа	0,2
2	Чрчева Николовска Радмила	0,2
Подготовка на национални документи		
1	Подготовка на национална стратегија за земјоделство и рурален развој за периодот 2014-2020	2
Учество во комисии и тела на државни и други органи		
1	Член на Национален совет за безбедност на храна и храна за животни	1
Вкупно		23,9

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ПОВТОРЕН ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	163,04
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	46,18
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	23,9
ВКУПНО	233,1

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Никола Јорданоски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Драган Гламочиќ, член, с.р.
3. Проф. д-р Владимир Џабирски, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ „КВАЛИТЕТ И
БОТАНИЧКО ПОТЕКЛО НА МЕД ОД РАЗЛИЧНИ РЕГИОНИ НА РЕПУБЛИКА**

**МАКЕДОНИЈА“, ОД М-Р ИРЕНА ЦИМРЕВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА
ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ**

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, бр. 02-786/4, донесена на 32. седница одржана на 20.4.2016, формирана е Комисија за преглед и оцена на докторската дисертација под наслов **Квалитет и ботаничко потекло на мед од различни региони на Република Македонија**, пријавена и изработена од **м-р Ирена Цимревска**.

Комисијата во состав: проф. д-р Хрисула Кипријановска, ментор, проф. д-р Мирче Наумовски, член, проф. д-р Небојша Недик, член, проф. д-р Зехра Хајрулаи-Муслиу, член, и проф. д-р Славчо Мреношки, член, ја прегледа докторската дисертација и го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација е напишана на 118 страници со вообичаен проред, во кои се вклучени 28 табели, 24 графикони и 23 слики. Материјалот е презентираан во 7 основни поглавја: 1. Вовед, 2. Преглед на литература, 3. Објект, материјал и методи, 4. Резултати, 5. Дискусија, 6. Заклучоци и 7. Литература.

На почетокот на докторската дисертација е дадена кратка содржина на македонски и англиски јазик.

Во **Воведот**, докторантката наведува дека од пчелните производи кои се добиваат во пчеларството, медот претставува примарен производ, како од квантитативна така и од економска гледна точка. Тој е природен производ, кој поради исклучително богатиот хемиски состав сè повеќе се употребува во исхраната на луѓето, особено во последно време кога во светот сè повеќе јакне трендот за здрава храна.

Според официјалните податоци од Заводот за статистика на Република Македонија, годишното производство на мед во последниве пет години се движело од најмалку 603 тони на мед произведени во 2012 година до најмногу 1105 тони произведени во 2011 година. Со исполнувањето на барањата на Европската унија во однос на мониторинг на резидуи во медот, Република Македонија е на листата на земји кои имаат можност за извоз на мед во земјите членки на Европската унија. Секој мед кој се става во промет мора да ги задоволува основните критериуми за квалитет кои во европски ранг се пропишани со *European Honey Directive EC 2001/110*.

Определувањето на квалитетот на медот вклучува комплексно испитување на органолептичките и физичко-хемиските својства со примена на соодветни методи. Освен ова, бидејќи постојат повеќе видови мед, во смисла на нивното потекло, за да бидат ставени во промет потребно е тие да бидат правилно декларирани, а тоа ја наметнува потребата од изведување на поленска анализа. Од друга страна, квалитетот на медот се цени и по неговите антимикробни карактеристики кои ја диктираат неговата втора употребна вредност – помошно лековито средство во хуманата и ветеринарната медицина.

Оттука произлегува и поставената **цел** на ова истражување: да се утврдат карактеристиките на медовите произведени во различни земјоделски региони во Република Македонија во однос на органолептичките карактеристики, физичко-хемискиот состав, ботаничкото потекло, како и да се утврдат антимикробните својства на медот кон *Staphylococcus aureus*, *Salmonella spp.*, *Echericia coli* и *Candida albicans*. Одредувањето на квалитетот и ботаничкото потекло на медот би овозможило да се изврши заштита на неговото географско потекло, а како производ со познато географско потекло, медот би можел да добие специфично обележување и етикетирање, а како таков да се понуди на специфичните пазари во помали количини, но со препознатлив имиџ и квалитет.

Поглавјето **Преглед на литература**, е поделено во три потпоглавја. Во првото потпоглавје, докторантката изнесува преглед на резултати од истражувањата на поголем број автори кои работеле на проучување на ботаничкото потекло на мед со примена на методот на поленска анализа, во второто е даден преглед од истражувањата на автори кои ги проучувале органолептичките и физичко-хемиските карактеристики на медови произведени во различни земји од светот и во третото е прегледот на трудовите од автори кои се занимавале со проучување на антимикробните својства на медот. Добро обработените литературни податоци на докторантката и даваат можност за насочување на сопственото истражување, толкување и правилна интерпретација на добиените резултати.

Во третото поглавје се дадени податоци за **објектот, материјалот и методите на работа**. **Објект** на истражувањата е целата територија на Република Македонија, во која се издвоени 6 земјоделски региони (mk.wikipedia.org): 1. средоземен регион (Медитерански), во кој припаѓаат општините: Гевгелија, Валандово, Струмица, Радовиш, Неготино, Кавадарци, Штип, Кочани, Виница, Свети Николе и Велес; 2. пелагониски регион, во кој припаѓаат општините: Битола, Прилеп, Демир Хисар и Крушево; 3. скопско-кумановски регион, во кој припаѓаат општините: Скопје и Куманово; 4. западен регион, во кој припаѓаат општините: Тетово, Гостивар, Дебар, Кичево и Македонски Брод; 5. источен регион, во кој припаѓаат општините: Берово, Делчево, Крива Паланка, Кратово и Пробиштип и 6. големоезерски регион, во кој припаѓаат општините: Струга, Охрид и Ресен. За целата територија на Република Македонија се дадени податоци за релјефните и почвено-климатските карактеристики, а застапеноста на медоносни растенија е анализирана поединечно за секој од земјоделските региони.

Материјал за истражувањата се 180 мостри на мед, земени директно од одгледувачите на пчели кои пчеларат во шесте земјоделски региони во Република Македонија (по 30 од секој регион). Секоја мостра на мед е следена и со анкетен прашалник со податоци за местото на производство и производителот, сезоната на производство, местоположбата на пчеларникот и достапната медоносна флора, како и начинот на пакување и складирање на мострите мед. За одредување на ботаничкото потекло, органолептичките и физичко-хемиските карактеристики и антимицробните својства на анализираните медови користени се следниве **методи**:

- ботаничкото потекло** на медовите е одредено со поленска анализа според методот на *International Commission for Bee Botany (ICBB)*, публикуван од *Loveaux et al.*, 1978, во Лабораторијата за пчеларство на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Поленската анализа е извршена во две фази: подготовка и центрифугирање на мострите мед и подготовка и микроскопирање на микроскопските препарати. Микроскопските препарати се микроскопирани со микроскоп од типот *Motic BA 210* со цел препознавање и броење на елементите содржани во седиментот. Препознавањето на поленските зрна е извршено со компарирање со фотографии преземени од поленски атлас (www.ponetweb.ages.at/pls/pollen/pollen_suche) и од *Main European unifloral honeys: descriptive sheets* (Persano Oddo L. et al. 2004), за оние растенија од кои може да се добие монофлорен мед, дополнети со референтни препарати од поленови зрнца од соодветните растенија од Лабораторијата за пчеларство при ФЗНХ- Скопје,
- одредувањето на **физичко-хемиските карактеристики** на мострите мед е извршено во акредитираната Лабораторија за одредување на квалитет на храна на Институтот за храна при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. За одредување на органолептичките и физичко-хемиските карактеристики на мострите мед, користени се: *AOAC Official Methods 2005* и методи пропишани од страна на Меѓународната комисија за мед (*International honey Commission -IHC, 2009*):
- одредувањето на **електричната спроводливост** е извршено со стандардна кондуктметричка метода според *Harmonized methods of the International honey Commission – DIN Norm 10753*,
- одредувањето на количеството **вода** во мострите на мед е извршено со рефрактометричка постапка опишана од страна на *International honey Commission (IHC, 2009)*, изразено во g/100 g на мед (%),
- одредувањето на содржината на **редуцирачки шеќери** е извршено според според *AOAC Official Method 920.183*, изразено во g/100 g на мед (%).
- одредувањето на количеството на **сахароза** е извршено според *AOAC Official Method 920.184*. Уделот на сахарозата е изразен како 95%-тен дел на разликата помеѓу вкупниот и природниот инверт, изразена во g/100 g на мед (%),

- одредувањето на **киселоста** на мострите мед (слободна и вкупна киселост) е извршена според *AOAC Official Method 962.19*, изразена во милиеквиваленти на килограм мед (meq/kg),
- одредувањето на **хидроксиметил фурфуролот** (ХМФ) е извршено според *AOAC Official Method 980.23*, изразен во mg/kg мед.,
- одредувањето на содржината на **нерастворливи материи во вода** е извршено според *AOAC Official Method 920.18*, изразена во g/ 100g на мед,
- одредувањето на содржината на **минерални материи** во мострите мед е извршено според *AOAC Official Method 920.18*, изразена во g/ 100g на мед,
- одредувањето на **бојата** на мострите мед е извршено според USDA (United States Department of Agriculture), според скалата на Pfund, изразена во mm,
- одредувањето на **антимикробната активност** на мострите мед кон четири вида микроорганизми: *Staphylococcus aureus*, *Salmonella spp*, *Echericia colli* и *Candida albicans*, е извршено во акредитираната Лабораторија за микробиологија на Ветеринарниот институт при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. За одредување на антимикробната активност на медот е користен диск - дифузен тест на подлоги од Mueller Hinton агар, подготвени во лабораторијата на Ветеринарниот институт,
- резултатите од истражувањето се статистички обработени, при што за секоја испитувана карактеристика е изведена дескриптивна статистика (средна вредност, стандардна девијација и минимални и максимални вредности). За утврдување на значајноста на разликите на резултатите помеѓу регионите, извршена е анализа на варијанса со примена на one way ANOVA, а за тестирање на разликите изведена е Post Hoc - анализа, преку Tukey HSD - тест. За статистичка обработка се користени статистички програми од платформата за статистичка обработка: *StatPages.info* и *Microsoft excel* - компјутерската програма.

Во поглавјето **Резултати и дискусија**, добиените резултати за истражуваните карактеристики прегледно се претставени во табели и графיקони, статистички се обработени и текстуално интерпретирани, толкувани и споредувани со резултати од други автори кои се наведени во прегледот на литература.

Идентификацијата и класификацијата на примероците од мед според нивното ботаничко потекло е извршена преку анализа (опсервирање) на приготвените трајни препарати во две фази. Во првата фаза од опсервирањето е извршена дискриминација на примероците мед на двата основни вида – нектарски и мед од медлика, при што од вкупно 180 примероци мед, - како мед од медлика се класифицирани 29 примероци или 16,1 %, а останатите 151 примерок или 83,9 % се класифицирани како нектарски медови. Во втората фаза од анализата на ботаничкото потекло на медовите е извршена дискриминација на медовите со нектарско потекло на двата типа мед –

монофлорен и полифлорен, при што од вкупно 151 примерок нектарски мед, 148 или 98,01 % се класифицирани како полифлорни, а само 3 или 1,98 како монофлорни медови од костен.

Прегледот на резултатите од органолептичките и физичко-хемиските анализи на испитуваните мостри на мед, поради нивните специфики, е даден одделно за трите категории на мед: полифлорен, монофлорен мед од костен и мед од медлика.

Со проучување на органолептичките карактеристики на **полифлорните медови** утврдено е дека според **бојата** можат да се поделат во седум категории:

0,68 % од полифлорните медови се со воденикаво бела, 2,04 % со екстра бела, 10,21 со бела, 23,13 % со екстра светло килибарна, 32,65% со светло килибарна, 24,49 % со килибарна и 6,80 % со темно килибарна боја. **Мирисот** кај примероците од полифлорен мед се движи од слабо ароматичен кај најсветлите медови, преку нежно ароматичен, ароматично овошен до мирис на карамел или печено овошје кај најтемните медови. **Вкусот** кај повеќето медови е слаткаст, со овошни нијанси, слаткасто кисел до благо горчлив кај темните медови. Кај ниту една од испитуваните мостри не е забележан процес на ферментација и расипување, ниту пак е детектирано присуство на мирис и арома на метал, што многу често може да биде случај при подолго чување на медот во центрифуга или во метални садови.

Анализата на физичко-хемиските карактеристики на полифлорните медови покажува дека вредностите на сите испитувани карактеристики, со исклучок на сахарозата, се во границите на дозволените вредности според Европската регулатива за мед (EU Honey Directive 2002/11), а со примена на анализа на варијанса, статистички значајна разлика помеѓу регионите е утврдена само кај параметарот, вкупна киселост. **Електроспроводливоста** се движи од 0,445 mS/cm во медитеранскиот регион до 0,523 mS/cm во големоезерскиот регион. Најниски вредности на **редукциски шеќери** се добиени во мострите полифлорен мед кои потекнуваат од скопско-кумановскиот регион (69,94%) , а највисоки вредности се добиени од мостри од медитеранскиот регион (72,27%). Резултатите од испитувањата на содржина на **сахароза** покажуваат дека во четири од регионите, вредностите на содржината на сахароза се над дозволените вредности според Европската регулатива за мед, и изнесуваат 5,6 % во скопско-кумановскиот регион, 5,35 % во источниот регион, 5,44% во големоезерскиот регион и 6,01 % во западниот регион. Во медитеранскиот и пелагонискиот регион, вредностите се во рамките на дозволеното (под 5%). Незначително повисоките вредности за содржина на сахароза се толкуваат како резултат на содржината на некар од багрем во мострите, бидејќи и покрај тоа што при поленската анализа на нектарските медови не е издвоен монофлорен мед од багрем, при анализа на поленскиот состав на испитуваните мостри на медови присуство на поленски зрна од багрем е утврдено во најголем дел од мострите. Имајќи предвид дека дозволената содржина на сахароза во багремов мед е до 10 %, може да се заклучи дека содржината на сахароза во испитуваните мостри на мед од сите земјоделски региони во Република Македонија, земајќи го предвид и ботаничкото потекло на медовите е во рамките на стандардните вредности, пропишани со законските

прописи. Најниски вредности на **хидроксиметилфурфурол** се добиени во мострите полифлорен мед кои потекнуваат од големоезерскиот регион, каде што вредностите изнесуваат 1,24 mg/kg, а највисоки вредности од 3,3 mg/kg се добиени од мостри од скопско-кумановскиот регион. Во скопско-кумановскиот регион, се евидентирани и мострите и со најниска вредност на хидроксиметилфурфурол од 0,00 mg/kg и највисока од 20,00 mg/kg од целата територија на Република Македонија. Најниски средни вредности за содржина на **вода** се забележани во Скопско-кумановскиот регион (14,64%), а највисоки вредности во западниот регион - 15,3%. Најниска содржина на вода од 12,80% е измерена во поединечна мостра која потекнува од пелагонискиот регион, а највисок процент за содржина на вода 18,08% во мостра од големоезерскиот регион. Бидејќи кај параметарот **вкупна киселост** со анализа на варијанса е утврдена разлика во вредностите помеѓу регионите ($p < 0,05$), изведен е Post-hoc - тест за да се утврди помеѓу кои региони се разликите. Тестот покажува статистички значајни разлики помеѓу пелагонискиот и скопско-кумановскиот регион, помеѓу пелагонискиот и источниот и помеѓу скопско-кумановскиот и големоезерскиот. Најголема просечна содржина на **минерални материи** е забележана во западниот регион (0,63 g/ 100g мед), а најниска во пелагонискиот регион - 0,44 g/ 100g мед. Во поединечните мостри, највисока содржина на минерални материи од 2,20 g/ 100g мед е евидентирана во скопско-кумановскиот регион, додека мострата со најниска вредност од 0,04 g/ 100g потекнува од пелагонискиот регион. Содржината на **материи нерастворливи во вода** е во согласност со стандардите ($> 0,1$ g/100 g) кај сите испитувани мостри и се движи од 0,03 g/100 g кај мострите од медитеранскиот регион до 0,08 кај мострите од источниот регион.

Како **монофлорен мед од костен** се класифицирани само три примероци од вкупно испитуваните, и сите три потекнуваат од западниот регион. Костеновиот мед според бојата е класифициран како мед со темно килибарна **боја**, со карактеристична **арома** со помалку кисела и горчлива **вкус**, со ефект на собирање на усните. Бидејќи сите примероци потекнуваат од ист регион, споредбата на резултатите за **физичко-хемиските карактеристики** е направена со резултатите од описните листови за монофлорни медови од Европа, прифатени од Меѓународната комисија за мед (ИНС), а изработени од Oddo и Piro (2004) со тим експерти. Споредбата покажува дека статистички значајни разлики постојат помеѓу вредностите за **електроспроводливост** ($p < 0,05$), која во просек кај македонскиот костенов мед изнесува 0,940 mS/cm, а кај европските медови 1,38 mS/c, кај содржината на **сахароза** ($p < 0,05$) која во просек кај македонскиот костенов мед изнесува 3,68 %, додека просечната вредност кај медовите од Европа изнесува 0,2 % и кај содржината на вода ($p < 0,05$), која во просек кај македонскиот костенов мед изнесува 16,07 % а кај европските медови 17,50 %. Кај другите споредувани карактеристики (**редуцирачки шеќери** и **вкупна киселост**) не постојат статистички значајни разлики.

Примероците од мед кои се класифицирани како **мед од медлика** според **бојата** припаѓаат во четири класи на: екстрасветло килибарна, светлокилибарна, килибарна и темнокилибарна боја. **Мирисот** е ароматичен до карамелизиран, а **вкусот** од слаткаст до незначително горчлив. Анализата на физичко-хемиските карактеристики на медот од медлика покажува дека вредностите на сите испитувани карактеристики се во границите на дозволените според Европската регулатива за мед (EU Honey Directive 2002/11). Со анализа на варијанса е утврдено дека кај оваа група на медови не постои статистички значајна разлика помеѓу регионите.

Со цел да се утврдат евентуални **разлики во физичко-хемиските карактеристики на медовите од различните групи** (полифлорни, мед од костен и мед од медлика) извршена е анализа на варијанса, која покажува дека кај повеќето од испитуваните карактеристики постојат статистички разлики помеѓу различните групи мед. Разлики се утврдени кај: вредноста на **електроспроводливоста** ($p < 0,05$), при што со Post-hoc тест е утврдено дека разликите се статистички значајни помеѓу полифлорните медови и медовите од медлика и помеѓу полифлорните медови и медот од костен; вредноста на содржината на **сахароза** ($p < 0,05$), каде тестот покажува разлики помеѓу полифлорните медови и медот од медлика и помеѓу медот од медлика и костеновиот мед; содржината на **ХМФ** ($p < 0,05$), каде разликите се помеѓу полифлорните медови и медот од медлика; содржината на **вода**, каде разликите се помеѓу полифлорните медови и медот од медлика и помеѓу медот од медлика и костеновиот мед ($p < 0,05$) и содржината на **минерални материи** ($p < 0,05$) каде разликите се помеѓу полифлорните медови и медот од медлика и полифлорните медови и медот од костен. Разлики помеѓу групите медови не се утврдени кај параметрите – **материи нерастворливи во вода, редуцирачки шеќери и вкупната киселост**.

Антимикробната активност на медот кон четири вида микроорганизми: *Staphylococcus aureus*, *Salmonella spp*, *Echericia coli* и *Candida albicans*, е утврдена кај 30 примероци од мед, одбрани според припадноста во различни класи на бои (по 5 од секоја класа), при што првите две класи (екстра бела и бела) се земени како една затоа што со екстра бела боја има само еден примерок. Антимикробната активност е испитувана со медови во концентрација од 100%, 50%, 25% и 12,5%. Од медовите со концентрација 100 %, најголем број мостри или 56,7% покажуваат антимикробно дејство кон *Staphylococcus aureus*, потоа 50 % кон *Echericia coli*, 40 % кон *Candida albicans*, а најмал број мостри или 36,7 % дејствуваат кон *Salmonella spp*. Што се однесува до интензитетот на дејството тој е најизразен кон *Salmonella spp.*, каде што зоната на инхибиција се движи 10-20 mm, потоа кон *Candida albicans* каде што зоната на инхибиција се движи 10-16 mm а кај *Staphylococcus aureus* и *Echericia coli*, зоната на инхибиција е иста и се движи 10-14 mm. Со намалување на концентрацијата на медот, антимикробното дејство се намалува, при што од медовите со концентрација 25 %, само 2 мостри покажаа дејство кон *Candida*

albicans со зона на инхибиција до 10 mm и една мостра кон *Echericia coli*, исто така со најмала зона на инхибиција од 10 mm. Ниедна од мострите со концентрација 12,5 % не покажаа антимикубно дејство кон ниеден од микроорганизмите.

Во поглавјето **Заклучоци**, докторантката, врз основа на постигнатите резултати од истражувањата, извлекува повеќе заклучоци за на крајот да препорача дополнителни испитувања на монофлорниот мед од костен кој потекнува од западниот регион на Република Македонија, со цел утврдување на специфичноста на костеновиот мед од овој регион и имплементирање на постапки и процедури за заштита на медот со географско потекло. Исто така, докторантката препорачува дополнителни испитувања и на медот од медлика со цел издвојување на монофлорен мед од медлика и негово издвојување од медовите кои главно се мешани (нектар + медлика), а се декларираат како мед од медлика.

Во поглавјето **Литература** се наведени 186 библиографски единици кои докторантката ги консултирала при изработката на докторската дисертација, а по нив се дадени **Прилози**.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на гореизнесеното, може да се заклучи дека докторската дисертација под наслов **КВАЛИТЕТ И БОТАНИЧКО ПОТЕКЛО НА МЕД ОД РАЗЛИЧНИ РЕГИОНИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, изработена од м-р **Ирена Цимревска**, претставува самостоен оригинален научен труд. Според проблематиката што ја обработува, методолошкиот пристап и содржината, а особено според добиените резултати, претставува значаен придонес за науката и практиката. Текстот е напишан јасно, прецизно и концизно. Наведениот труд ги содржи сите елементи што се предвидени за докторска дисертација.

Комисијата **позитивно ја оценува докторската дисертација** и му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје да ја прифати и да ја повика кандидатката на јавна одбрана.

Членови на Комисијата

Проф. д-р Хрисула Кипријановска, редовен професор

Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје, ментор, с.р

Проф. д-р Мирче Наумовски, редовен професор
Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје, член, с.р

Проф. д-р Небојша Недиќ, вонреден професор
Земјоделски факултет, Универзитет во Белград, член, с.р

Проф. д-р Зехра Хајрулаи-Муслиу, редовен професор
Факултет за ветеринарна медицина – Скопје, член, с.р

Проф. д-р Славчо Мреношки, вонреден професор
Факултет за ветеринарна медицина – Скопје, член, с.р

П Р Е Г Л Е Д

**на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски
труд на Факултетот за ликовни уметности во Скопје**

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Младен Стојановски	Сизиф (in arsentia)	Sisyphus (in arsentia)	Проф. м-р Жарко Башески	02-106/3-3 од 9. 5. 2016 год.
2	Ангелина Спировска	Виртуелна фасцинација	Virtual fascination	Проф. м-р Жанета Вангели	02-106/3-2 од 9.5.2016 год.

**Преглед
на прифатени магистерски програми и теми за изработка на
магистерски труд на Факултетот за музичка уметност – Скопје**

	Презиме и име	Магистерска програма/наслов на тема за магистерски труд	Ментор	Датум и број на одлука на ННУС
1.	Камчева Билјана	A.Khachaturian: Concerto for flute and orchestra G.F.Telemann: Fantasia no.1 J.S. Bach: Sonata in Es-dur P.Hindemith: Sonate für Flöte und Klavier H.Dutilleux: Sonatine pour Flute et Piano G.Briccialdi: Il Carnevale di Venezia	Проф. м-р Страшо Темков	02-447/1 12.5.2016
2.	Павлевски Марко	Д. Христов: „Во царствию твоём“ (мешан хор и солист) П. И. Чајковски: „Легенда“ (мешан хор) Ж.Фирфов: „Хумореска“ (мешан хор) И.Алфеев: „Тебе поем“ (мешан хор) A.Pärt: Da pacem Domine (мешан хор) W.A. Mozart: Alma dei Creatoris Ofertorium Kv 277 (гудачки оркестар, хор, оргуљи и солисти) C.Gounod: Messe breve No.7 “aux Chapelles” (гудачки оркестар, хор, оргуљи и солисти)	Проф. м-р Сашо Татарчевски	02-444/1 12.5.2016
3.	Даутовска Драгана	Д.Шуплевски: Тропар на Св.Кирил и Методиј (за мешан хор) Т.Прокопиев: Печал (за женски хор) Ф.Степанов: Тебе поем (за мешан хор и солист) F.Poulenc : Ave verum corpus (за женски хор) Г.Свиридов: „Странное Рождество Видевше: Слава пресвјатои троице (за мешан хор) Г. Свиридов: Странное Рождество Видевше:Приидите(за мешан хор) J.Haydn: Missa in B maggiore “Kleine Orgelmesse” (за мешан хор,солист и оркестар) G.Faure: Contique de Jean Racine, op. 11 (за мешан хор и оркестар)	Проф. м-р Сашо Татарчевски	02-443/3 12.5.2016
4.	Стојановиќ Милош	D. Scarlatti: Sonata in f minor J. Pachelbel: Ciacona in f-moll für Orgel В. Золотарев: Камерная Сюита В. Золотарев: Зимнее Утро (Детская сюита № 6) K. Bentzon: In The Zoo (op. 164) H. Boll: Rondo Capriccioso А. Репников: Концертна поема	Проф. м-р Зорица Каракутовска	02-443/2 12.5.2016
5.	Тодоровиќ Миљан	Ф.Ангелис: Хаити О.Оджоис-Г.Шендерева: Осени сон Д.Скарлати: Соната А-дур Е.Н.Мехул: Соната Оп.1 бр.3 В.Новиков: Циганска парафраза В.Семенов: Украинска думка И.Албенис: Астурија	Проф. м-р Зорица Каракутовска	02-443/1 12.5.2016

		В.Зубицки: Концерт Росиниана за хармоника и оркестар		
6.	Пауновиќ Александар	D. Scarlatti: Sonata in A major, K24 А. Холминов: Сюита П. Сарасате: Цыганские Напевы В. Precz: Fantasia Polacca I. Albeniz: Cordoba А. Новиков: Интермеццо А. Кусяков: Бурлеска Е. Дербенко: Сюита в классическом стиле (избор) С. Коњајев: Концерт f-moll за хармоника и оркестар	Проф. м-р Зорица Каракутовска	02-442/3 12.5.2016
7.	Бакревски Игор	J.Brahms: Sonata no.2 op.120 J.Widmann: Fantasie O.Messiaen: Quartet for the end of time J.Francaix: Theme and variations P. de Sarasate: Zigeunerweisen J.Francaix: Clarinet concerto	Проф. д-р Сава Димитров	02-442/2 12.5.2016
8.	Издушнов Костадин	B.Crusell: Concerto for Clarinet and Orchesra op.5 J.Brahms : Sonate op.120 no.1 C.Debussy: Premiere Rhapsodie P.Jeanjean: Arabesques R.Schumann: Three Romances 1 op.94 C. M. von Weber: Variations op.33 R.Schumann: Three Romances 3 op.94	Проф. м-р Стојан Димов	02-442/1 12.5.2016
9.	Волчевска Анастасија	L.Van Beethoven: Piano Concerto op. 58 no. 4 G-dur F.Chopin: Scherzo op. 20 no. 1 h-moll F.Chopin: Scherzo op. 31 no. 2 b-moll F.Chopin: Scherzo op. 39 no. 3 cis-moll F.Chopin: Scherzo op. 54 no. 4 E-dur F.Liszt: Sarabande and Chaccone from Handel's Almira, S.181 g-moll	Проф. м-р Рита Поповиќ	02-446/3 12.5.2016
10.	Илиевски Бранко	H.Tomasi: Concerto pour Trombone et Orchestre J. Casterede: Sonatine pour Trombone et Piano J.S.Bach: Cello Suite No.1 Prelude in G major S. Stojowski: Fantasy G. Ropartz: Andante et allegro B. Kroll: Capriccio da camera H. Dutilleux: Choral, Cadence et Fugato L.Bernstein: Elegy for Mippy II	Проф. м-р Александар Бенчиќ	02-446/2 12.5.2016
11.	Бадивуку Баша Зана	E. Grieg: Sonate per Pianoforte op.7 M. Ravel: Jeux D'eau F. Chopin: Scherzo II op.31 F. Liszt: Consolation E. Rizvanolli: Suita Dasmore (Wedding Suite) N.R. Korsakov: Piano Concerto op.30	Проф. д-р Марија Ѓошевска	02-446/1 12.5.2016
12.	Белчовски Димче	J.Casterede: Sonatine pour Trombone et Piano J.Jongen: Aria et Polonaise П.И.Чажковски: Piesn Jesienna J.Pauer: Trombonetta S.Alschausky: Walzer-Arie Nr.2 H.Tomasi: Concerto pour Trombone et Orchestre	Вонр. проф. м-р Ташко Тодоров	02-445/3 12.5.2016
13.	Петрушевска Караскаковска Татијана	W.A.Mozart: Sonata for oboe F-Dur R.Schumann: Romanze Р.Аврамовски: „Нокни записи“ F.Poulenc:Sonate B.Britten: Temporal variations W.A.Mozart: Concerto for oboe and orchestra C-Dur	Проф. м-р Гордана Јосифова Неделковска	02-445/2 12.5.2016
14.	Трајчева Јована	R.Schumann: Novellette op.21 no.8 F.Schubert: Impromptus D.899 op.90 no.3,4	Вонр. проф. м-р Нина	02-445/1 12.5.2016

		S.Prokofiev: Piano Sonata op.14 no.2 S.Rachmaninoff: Rhapsody on a Theme of Paganini op.43	Костова - Јаневска	
15.	Николовски Марјан	F.Liszt: I Vidi In Terra Angelico Costumi F.P.Tosti: Se Tu Non Torni F.P.Tosti: Ancora F.P.Tosti: Non T'amo Piu G.Verdi: Ecco Mi Prigionero – Il Corsaro F.P.Tosti: Che Dici O Parola Del Saggio F.P.Tosti: Van Gli Effluvi De Le Rose F.P.Tosti: La Sciami La Scia Ch'io Respiri F.P.Tosti: Chanson De La Adieu F.P.Tosti: Ricordati Di Me П.И.Чажковски: Ариозо Германа - Пикова Дама F.P.Tosti: Tormento F.P.Tosti: Ridonami La Calma I Lombardi-G.Verdi: La Mia Letizia Infondere F.P.Tosti: Tristezza G.Verdi: O Figli, O Figli Mie A La Paterna Mano – Macbeth	Вонр. проф. м-р Весна Ѓиновска - Илкова	02-444/3 12.5.2016
16.	Петковски Андријана	Македонски јазик „Педагошко – кореографските аспекти на хип хоп тансот во Македонија“ Англиски јазик “The pedagogic-choreographic aspects of the hip hop dance in Macedonia”	Вонр. проф. д-р Снежана Филиповска	02-444/2 12.5.2016

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ВО ОБЛАСТИТЕ: ФАРМАКОГНОЗИЈА И ФАРМАЦЕВТСКА
БОТАНИКА, НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XXV редовна седница одржана на 21.4.2016 година, со Одлука бр. 02.231/3 определи Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во областите: фармакогнозија и фармацевтска ботаника, по конкурсот објавен во весниците „Утрински весник“ и „КОХА“. На конкурсот се пријави само еден кандидат. Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Светлана Кулеванова, проф. д-р Анета Димитровска и проф. д-р Билјана Бауер-Петровска, по пријавата на доц. д-р Ѓоше Стефков, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Ѓоше Стефков е роден на 11.12.1973 година во Струмица. Основното и средното образование ги завршил во Скопје со континуиран одличен успех.

Во учебната 1992/93 год. се запишал на студии на Фармацевтскиот факултет во Скопје и ги завршил во 1998 година со среден успех 9,47 со одбрана на дипломска тема на Институтот за фармакогнозија. Во 1999 го положил стручниот испит.

За време на студиите бил претседател на Студентската асоцијација и е еден од основачите на Научноистражувачкото студентско здружение. Учествовал на голем број студентски научни конгреси и проекти. Прогласен е за најдобар студент во 1996 година.

Во учебната 1999/2000 год. се запишал на постдипломски студии по фармакогнозија на Фармацевтскиот факултет во Скопје, и со успех ги положил предвидените испити. На 15.4.2005 година, со одбрана на магистерскиот труд под наслов „Фармакогностички испитувања на видот *Teucrium polium* и други претставници од родот *Teucrium* од флората на Р. Македонија“, се стекнал со звањето магистер на фармацевтски науки. На 25.3.2011 година, со одбрана на докторската дисертација под наслов „Етнофармакологијата како појдовна основа за проучување на растителни суровини со антидијабетично дејство“, се стекнал со звањето доктор на фармацевтски науки. Во 2004 година ја започнал специјализацијата по специјалноста лековити растенија и специјализирал во 2009 година. Во 2008 година ја започнал специјализацијата по специјалноста аналитика на лекови и специјализирал во 2014 година.

Со одлука на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет бр. 02-515 од 17.8.2000 година е избран за помлад асистент и е вработен на Фармацевтскиот факултет.

Во 2000/2001 бил на отслужување на воен рок во Армијата на Р. Македонија.

Во 2005 година, со Одлука на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, е избран во звањето асистент за групата предмети: фармацевтска ботаника, фармакогнозија и фитохемија, на која позиција е реизбран во 2008 година.

Во 2011 година, со Одлука на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, е избран во звањето доцент за групата предмети: фармацевтска ботаника, фармакогнозија и фитохемија.

Наставно-образовна дејност

Доц. д-р Ѓоше Стефков, во рамките на активностите на Институтот за фармакогнозија, од јули 2011 год., активно е ангажиран во изведувањето на теоретската и практичната настава на интегриран прв и втор циклус на студиската програма за магистер по фармација по предметите:

1. општа и клеточна биологија
2. фитохемија
3. фармакогнозија
4. испитување на растителните дроги
5. фармацевтска ботаника
6. етнофармакологија
7. индивидуален проект
8. дипломски работа.

На студиската програма од прв циклус за дипломиран лабораториски биоинжињер учествува во изведувањето на теоретската и практичната настава по предметите:

1. испитување и анализа на природни производи
2. екстракција и изолација на природни состојки
3. испитување на етерични масла и ароматични суровини
4. идентификација и квантификација на природни производи и
5. дипломски проект.

На магистерските студии по лабораториска анализа и инженерство во фармацијата учествува во организација и реализација на наставата по предметите:

1. анализа на хербални суровини (дроги)
2. примена на современи техники за анализа: GC
3. Анализа на микотоксини во хербални суровини, хербални преработки и додатоци на храна
4. анализа на резидуи од пестициди во хербални суровини, хербални преработки и додатоци на храна.

Вклучен е и во изведувањето на наставата во рамките на здравствената специјализација по фармакогнозија, постдипломските академски магистерски и специјалистички студии од областа фитотерапија, како и во изведувањето на студиите од втор циклус на Фармацевтскиот факултет.

Во периодот 2011-2016 година, ментор е на 35 дипломски работи, а бил и член на комисија за одбрана на: 68 дипломски работи, една специјалистичка работа, една магистратура и пет докторати.

Под негово менторство успешно се изработени два доктората: „Арома компоненти и полифеноли кај планински чај (*Sideritis scardica* Griseb. и *Sideritis raeseri* Boiss. & Heldr.)“ на д-р Бујар Казими и „Хемиска карактеризација на диво растечки жалфии (*Salvia spp.*, Lamiaceae) од Балканот и нивно искористување како потенцијални природни конзерванси“ на д-р Ивана Цветковиќ.

Коавтор е два на позитивно рецензирани учебника: „Фитохемија“ и „Фармакогнозија“, во издателство на УКИМ, и коавтор е на монографијата: "Study on chromatographic behaviour of opium poppy alkaloids: chemometric approach for development, optimization and validation of different chromatographic methods" издадена LAP Lambert Academic Publishing.

Научноистражувачка и стручно-апликативна дејност

Од 2010 до 2014 е раководител на Центарот за природни производи при Фармацевтскиот факултет во Скопје. Во 2014 е избран за раководител на еден од петте институти при Фармацевтскиот факултет во Скопје Институтот за фармакогнозија, на која позиција се наоѓа и сега. Од 2015 задолжен е за водење на активностите на Центарот за кариера. Како аналитичар активно е вклучен во работата на Центарот за природни производи, како и Центарот за испитување и контрола на лекови при Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Во 2014 година ја завршил здравствената специјализација за испитување и контрола на лекови со полагање на специјалистички испит и одбрана на специјалистички труд под наслов „Испитување на екстрактивни и мигрантни супстанции во готов фармацевтски производ капки за око нафазолин“.

Кандидатот д-р Ѓоше Стефков во изминатиот период активно е вклучен во научноистражувачката работа на Институтот за фармакогнозија.

Д-р Ѓоше Стефков по изборот во звањето доцент бил раководител на 3 научноистражувачки проекти:

1. „Испитување на содржина на биоактивни компоненти во различни видови на габата *Ganoderma*“ - научноистражувачки проект одобрен од Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, УКИМ, 2015.
2. „Хербални суровини како природни конзерванси“ - научноистражувачки проект одобрен и финансиран од Ректоратот на УКИМ, Скопје, 2014.
3. „Нов научен пристап во искористувањето на македонскиот афион *Papaver somniferum*“, финансиран од Алкалоид А.Д. Скопје, 2014-2017.

Кандидатот д-р Ѓоше Стефков, по изборот во звањето доцент, како истражувач учествувал во реализацијата на 4 научноистражувачки проекти:

4. “Strengthening the regional scientific-research potential by studying medicinal and aromatic plants from the Sharr and Korab mountains” (HigherKos), финансиран од Austrian Development Corporation, 2013-2014.
5. “Innovative approaches for better utilization of local biodiversity in see based on ethnopharmacology”, финансиран од Participation Programme

Committee of UNESCO, for “Southeast European Network on Phytochemistry and Chemistry of Natural Products for Green and Sustainable Growth“ (SEE PhytoChemNet), Participating countries: Albania, Bulgaria, Macedonia, Serbia, 2013-2014.

6. Conservation and exploitation of indigenous medicinal and aromatic plants traditionally used in the SEE, WB countries. a model approach for *Sideritis* spp. (Mountain tea), SEE ERA Net Plus, финансиран од International Bureau of the Federal Ministry of Education and Research at German aerospace center (DLR), 2010-2012.
7. Conservation and utilization of the diversity of Sage species (*Salvia* spp) traditional food preservative and spices. SEE ERA Net Plus, финансиран од International Bureau of the Federal Ministry of Education and Research at German aerospace center (DLR), 2010-2012.

Доц. д-р Ѓоше Стефков во 2015 година активно учествувал во изработка и аплицирање на научноистражувачки проект, што не бил избран за финансирање од програмата „Хоризонт 2020“ со наслов:

8. “A comprehensive approach for the management and sustainable exploitation of european medicinal and aromatic plants” - Acronym: SEE-MAP Proposal number: 679409-1. Horizon 2020 - Research and Innovation Framework Programme. Call: H2020-SFS-2015-2.

Работи на полето на зачувување и одржливо искористување на медицинските и ароматичните растенија. Вклучен е во повеќе регионални и национални стручно-едукативни проекти за проценка и одржливо користење на растителните ресурси, како и воспоставување на конвенционално и органско производство на лековити растенија. Претставник е во Европската кооперативна програма за зачувување на растителните генски ресурси, како активен член во работната група за медицински и ароматични растенија. Бил претседател на работната група за медицински и ароматични растенија при СЕЕДНет-мрежата. Член е на Македонското фармацевтско друштво и на Македонското еколошко друштво. Како член на Македонското еколошко друштво учествувал во реализација на неколку еколошки проекти.

Кандидатот доц. д-р Ѓоше Стефков е член на неколку комисији/работни тела/одбори:

1. 2015-тековно - член на Комисија за пуштање во промет на традиционални хербални лекови при Агенцијата за лекови на Р. Македонија;
2. 2015-тековно - член на Комисија за класификација на медицински производи и пуштање во промет на гранични производи при Агенцијата за лекови на Р. Македонија;
3. 2014-тековно - член на Комисија за додатоци во исхраната и специјални видови на храна при Агенцијата за храна и ветеринарство, Министерство за земјоделство, водостопанство и рурален развој.

Рецензент е во повеќе стручни и научни списанија: Food Chemistry, Natural Product Communication, Pharmaceutical Biology, Journal of Pharmacognosy and Phytotherapy, Journal of Ethnopharmacology, Journal of Medicinal Plants Research, Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine, Journal of Medicinal Plants Research, African Journal of Microbiology Research, Macedonian Journal of Medicinal sciences, Macedonian Pharmaceutical Bulletin и др.

Кандидатот бил секциски предавач на научен собир (дом./меѓун.), и тоа:

1. 3.6.2014 – „Современи трендови на традиционалната медицина - Медицински габи“, акредитиран семинар при Центарот за континуирана едукација, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје;
2. 23.7.2014 - “Rational approaches in utilization of natural resources for novel medicines” 16th Summer University of the European Pharmaceutical Students Association (EPSA);
3. 12.06.2015 – „Медицинска употреба на Cannabis“, акредитиран семинар при Центарот за континуирана едукација, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје.

Во досегашниот работен период, кандидатот е автор и коавтор на повеќе научни и стручни соопштенија со кои учествувал на домашни и на меѓународни конгреси и симпозиуми.

По изборот за доцент во јули 2011 година, кандидатот има објавено вкупно 28 труда со оригинални научни резултати во научни списанија со меѓународен уредувачки одбор:

2015

1. G. Petruševski, J. Acevska, G. Stefkov, A. Poceva Panovska, I. Micovski, R. Petkovska, A. Dimitrovska, S. Ugarkovic. Characterization and origin differentiation of morphine derivatives by DSC/TG and FTIR analysis using pattern recognition techniques. *Journal of Thermal Analysis and Calorimetry*, 109:18–27, 2015.
2. Yunus Dogan, Anely Nedelcheva, Lukasz Luczaj, Constantin Dragulescu, Gjoshe Stefkov, Aida Maglajlic, Jonathan Ferrier, Nora Papp, Avni Hajdari, Behchet Mustafa, Zora Dajic-Stevanovic, Andrea Pieroni. Of the importance of a leaf: the ethnobotany of *sarma* in Turkey and the Balkans. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 11:25, 2015.
3. Acevska, J., Stefkov, G., Cvetkovikj, I., Petkovska, R., Kulevanova, S., Cho, J., & Dimitrovska, A. (2015). Fingerprinting of morphine using chromatographic purity profiling and multivariate data analysis. *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, 10, 18-27, 2015.
4. Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Jasmina Petreska-Stanoeva, Marina Stefova, Svetlana Kulevanova, Flavonoids and Other Phenolic Compounds in Needles of *Pinus peuce* and Other Pine Specie from Macedonian Flora. *Natural Product Communication*; 10(6):987-990. 06/2015.
5. Nikoll Bardhi, Gjoshe Stefkov, Marija Karapandzova, Ivana Cvetkovikj and Svetlana Kulevanova, Essential oil composition of indigenous populations of *Hypericum perforatum* L. southern Albania. *Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering*, [34\(2\)](#), 2015.
6. Floresha Sela, Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Svetlana Kulevanova. Chemical Composition and Antimicrobial Activity of Essential Oils of *Juniperus excelsa* Bieb. (Cupressaceae) Grown in R. Macedonia. *Pharmacognosy research*, 7 (1) 2015.

7. Ivana Cvetkovikj, Gjoshe Stefkov, Marija Karapandzova, Svetlana Kulevanova and Zlatko Satovic, Chemical Diversity of South-East European Populations of *Salvia officinalis* L. *Chemistry & Biodiversity*, **12** (7), 1025-1039, 2015.

2014

8. Gjoshe Stefkov, Biljana Miova, Suzana Dinevska-Kjovkarovska, Jasmina Petreska Stanoeva, Marina Stefova, Gordana Petrussevska and Svetlana Kulevanova. Chemical characterization of *Centaureum erythrea* L. and its effects on carbohydrate and lipid metabolism in experimental diabetes. *Journal of ethnopharmacology*, **152**, 71-77, 2014.
9. Gjoshe Stefkov, Slavcho Hristovski, Jasmina Petreska Stanoeva, Marina Stefova, Ljupcho Melovski and Svetlana Kulevanova. Resource assessment and economic potential of bilberries (*Vaccinium myrtillus* and *Vaccinium uliginosum*) on Osogovo Mtn., R Macedonia. *Industrial Crops and Products*, **61**, 145-150, 2014.
10. Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Elena Trajkovska-Dokik, Ana Kaftandzieva, Svetlana Kulevanova. Chemical Composition and Antimicrobial Activity of the Essential Oils of *Pinus peuce* Griseb. (Pinaceae) Growing Wild in R. Macedonia. *Natural Product Communication*, **9** (11) 2014.
11. Bujar Qazimi, Gjoshe Stefkov, Marija Karapandzova, Ivana Cvetkovikj and Svetlana Kulevanova, Aroma Compounds of Mountain Tea (*Sideritis scardica* and *S. raeseri*) from Western Balkan, *Natural Product Communication*, **9** (9) 2014.
12. Ilija Mitrevski, Jasmina Petreska Stanoeva, Marina Stefova, Gjoshe Stefkov and Svetlana Kulevanova. Polyphenols in Representative *Teucrium* Species in the Flora of R. Macedonia: LC/DAD/EDI-MSⁿ Profile and Content, *Natural Product Communication*, **9** (2) 2014.
13. Hamidi R. Mentor, Jovanova Blagica, Karapandzova Marija, Stefkov Gjoshe, Cvetkovikj Ivana, Kulevanova Svetlana, Kadifkova Panovska Tatjana, Toxicological Evaluation of *Juniperus* species from flora of the R. Macedonia, Full paper Book of 8th Conference on Medicinal and Aromatic Plants of Southeast European Countries, Dures, Albania, May 2014.

2013

14. Fetah Elezi, Fatbardh Plaku, Alban Ibraliu, Gose Stefkov, Marija Karapandzova, Svetlana Kulevanova, Sali Aliu. Genetic variation of Oregano (*Origanum vulgare* L.) for etheric oil in Albania, *Agricultural Science* **4** (9), 449-454, 2013.
15. Marija Karapandzova, Bujar Qazimi, Gjoshe Stefkov, Katerina Bačeva, Trajče Stafilov, Tatjana Kadifkova Panovska and Svetlana Kulevanova. Chemical Characterization, Mineral Content and Radical Scavenging Activity of *Sideritis scardica* and *S. raeseri* from R. Macedonia and R. Albania, *Natural Product Communication*, **8**(5):639-644, 2013.
16. I. Cvetkovikj, G. Stefkov, J. Acevska, J. Petreska, M. Karapandzova, M. Stefova, A. Dimitrovska, S. Kulevanova. Polyphenolic Characterization and Chromatographic Methods for Fast Assessment of Culinary *Salvia* Species from South East Europe, *Journal of Chromatography A*, **1282** (2013) 38– 45, 2013.
17. Floresha Sela, Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Svetlana Kulevanova. Chemical composition and antimicrobial activity of leaves

essential oil of *Juniperus communis* (Cupressaceae) grown in Republic of Macedonia. *Macedonian Pharmaceutical Bulletin*, 59, 23-32, 2013.

18. Floresha Sela, Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Svetlana Kulevanova. Chemical composition and antimicrobial activity of berry essential oil of *Juniperus oxycedrus* L. (Cupressaceae) grown wild in Republic of Macedonia, *Macedonian Pharmaceutical Bulletin*, 59, 41-48, 2013.

2012

19. Gjoshe Stefkov, Marija Karapandzova, Marina Stefova, Vassya Bankova, Svetlana Kulevanova, HPLC and Uv-spectrophotometry analysis of flavonoids in spray-dried and freeze-dried extracts of *Teucrium polium* L. (Lamiaceae), *Maced. pharm. bull.*, 58, 2012.
20. Marija Karapandzova, Ivana Cvetkovikj, Gjoshe Stefkov, Vlatko Stoimenov, Martin Crvenov, Svetlana Kulevanova. The influence of duration of the distillation of fresh or dried flowers on the essential oil composition of cultivated lavandin in Republic of Macedonia, *Maced. pharm. bull.*, 58, 2012.
21. J. Acevska, A. Dimitrovska, Gj. Stefkov, K. Brezovska, M. Karapandzova, S. Kulevanova. Development and validation of RP-HPLC method for determination of alkaloids from *Papaver somniferum* L., Papaveraceae, *Journal of AOAC international*, 95 (2), 399-405, 2012.
22. J. Acevska, G. Stefkov, R. Petkovska, S. Kulevanova, A. Dimitrovska, Chemometric approach for development, optimization and validation of different chromatographic methods for separation of opium alkaloids, *Analytical and Bioanalytical Chemistry*, 403, 1117-1129, 2012.

2011

23. M. Karapandzova, G. Stefkov, E. Trajkovska-Dokic, a. Kaftandzieva, S. Kulevanova (2011) Antimicrobial activity of needle essential oil of *Pinus peuce* Griseb. (Pinaceae) from Republic of Macedonia, *Maced. pharm. bull.*, 57 (1,2), 25-36, 2011.
24. F. Sela, M. Karapandzova, G. Stefkov, S. Kulevanova (2011) Chemical composition of berry essential oils from *Juniperus communis* L. (Cupressaceae) growing wild in Republic of Macedonia and assessment of the chemical composition in accordance to European Pharmacopoeia, *Maced. pharm. bull.*, 57 (1,2), 43-52, 2011.
25. G. Stefkov, I. Cvetkovic, M. Karapandzova, S. Kulevanova (2011) Essential oil composition of wild growing sage from R. Macedonia, *Maced. pharm. bull.*, 57 (1,2), 71-76, 2011.
26. M Karapandzova, G Stefkov, E Trajkovska Dokik, T Kadifkova Panovska, A Kaftandzieva, S Kulevanova, Chemical characterization and antimicrobial activity of the needle essential oil of *Pinus mugo* (Pinaceae) from Macedonian flora, *Planta Med*; 77. DOI: 10.1055/s-0031-1282708, 2011.

Комисијата за самоевалуација на Фармацевтскиот факултет ги разгледа резултатите од спроведените анкети на студентите во учебните години 2103/2014 зимски и летен семестар, 2014/2015 зимски и летен семестар и 2015/2016 зимски семестар и врз основа на анализата на добиените резултати, заклучи дека доц. д-р Ѓоше Стефков, има позитивна оценка од самоевалуацијата (средна оценка - 9,33).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци за наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејностите од поширок интерес, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот Ѓоше Стефков е современ универзитетски наставник и научен работник, кој покажува континуиран научен и стручен напредок во областа на фармацевтските науки и со успех ги извршува своите наставни, стручни и научни должности.

Земајќи го предвид изнесеното, како и освоените поени од наставно-образовната дејност – 61,8, научноистражувачката дејност – 156,6, стручно-апликативната дејност – 18,5 и дејностите од поширок интерес – 25 т.е. вкупно по сите основи 261,9 (потребен минимум е 80 поени), а според Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје да донесе одлука за избор на д-р Ѓоше Стефков во наставно-научното звање вонреден професор во областите фармакогнозија и фармацевтска ботаника.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Светлана Кулеванова с.р.

Проф. д-р Анета Димитровска с.р.

Проф. д-р Билјана Бауер-Петровска с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Ѓоше Димитар Стефков**
(име, татково име и презиме)
Институција: **УКИМ, Фармацевтски факултет**
(назив на факултетот/институтот)
Научна област: **ФАРМАЦИЈА**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Назив на активноста	Поени
Одржување на настава	
прв и втор интегриран циклус студии-магистер по фармација (ч x недела x 0.04)	21,3
Фитохемија, 7 ЕКТС, 2011-2016 25ч x 0,04 x 5	5
Фармакогнозија, 9 ЕКТС, 2011-2016 30ч x 0,04 x 5	6
Испитување на растителните дроги, 2 ЕКТС, 2011-2016 10 ч x 0,04 x 5	2
Фармацевтска ботаника, 2 ЕКТС, 2011-2016 7 ч x 0,04 x 5	1,5
Етнофармакологија, 5 ЕКТС, 2011-2016 10 ч x 0,04 x 5	2
Индивидуален проект, 4 ЕКТС, 2011-2016	4,8
Прв циклус студии-дипломиран лабораториски биоинженер	3,2
Испитување и анализа на природни производи, 4 ЕКТС, 2012-2016 10 ч x 0,04 x 4	1,6
Екстракција и изолација на природни состојки, 3 ЕКТС, 2012-2016 5 ч x 0,04 x 4	0,8
Испитување на етерични масла и ароматични суровини, 3 ЕКТС, 2012-2016 5 ч x 0,04 x 4	0,8
Втор циклус студии	0,8
Примена на современи техники за анализа: GC, 2015-2016 5 ч x 0,04	0,2

Анализа на микотоксини во хербални суровини, преработки и додатоци на храна, 2015-2016 5 ч x 0,04	0,2
Анализа на резидуу од пестициди во хербални суровини, хербални преработки и додатоци на храна, 2015-2016 5 ч x 0,04	0,2
Анализа на хербални суровини (дроги), 2015-2016 5 ч x 0,04	0,2
Одржување на теренска настава	6,4
Фармацевтска ботаника, 32 x 0,04 x 5 2011-2016	
Консултации со студенти	1,3
2011-2016, Магистри по фармација + лабораториски биоинжињери: 100+30 = 130 x 0,002 x 5	
Ментор на дипломска работа	7
35 кандидати, период 2011-2015	
Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	2,5
5 кандидати, период 2011-2015	
Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	0,3
1 кандидат, период 2011-2015	
Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа	0,2
1 кандидат, период 2011-2015	
Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	6,8
68 кандидати, период 2011-2015	
Позитивно рецензиран универзитетски учебник (коавтор)	12
С. Кулеванова, Ѓ. Стефков, М. Карапанцова: Фитохемија	6
С. Кулеванова, Ѓ. Стефков, М. Карапанцова: Фармакогнозија	6
Вкупно	61,8

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Назив на активноста	Поени
Ментор на докторска дисертација	6
„Арома компоненти и полифеноли кај планински чај (<i>Sideritis scardica</i> Griseb. и <i>Sideritis raeseri</i> Boiss. & Heldr.)“ на д-р Бујар Казими	3
„Хемиска карактеризација на диво растечки жалфии (<i>Salvia spp.</i> , Lamiaceae) од Балканот и нивно искористување како потенцијални природни конзерванси“ на д-р Ивана Цветковиќ.	3
Раководител во национален научен проект	18
„Испитување на содржина на биоактивни компоненти во различни видови на габата <i>Ganoderma</i> “ - научноистражувачки проект одобрен од Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, УКИМ, 2015.	6
„Хербални суровини како природни конзерванси“ - научноистражувачки проект одобрен и финансиран од Ректоратот на УКИМ, Скопје, 2014.	6
„Нов научен пристап во искористувањето на македонскиот афион <i>Papaver somniferum</i> “, финансиран од Алкалоид А.Д. Скопје, 2014-2017.	6
Национален координатор на меѓународен научен проект	6
“Strengthening the regional scientific-research potential by studying medicinal and aromatic plants from the Sharr and Korab mountains” (HigherKos), финансиран од Austrian Development Corporation, 2013-2014.	
Учесник во меѓународни научни проекти	15
“Innovative approaches for better utilization of local biodiversity in see based on ethnopharmacology”, финансиран од Participation Programme Committee of UNESCO, for “Southeast European Network on Phytochemistry and Chemistry of Natural Products for Green and Sustainable Growth” (SEE PhytoChemNet), Participating countries: Albania, Bulgaria, Macedonia, Serbia, 2013-2014.	5
“Conservation and exploitation of indigenous medicinal and aromatic plants traditionally used in the SEE, WB countries. a model approach for <i>Sideritis spp.</i> (Mountain tea)”, SEE ERA Net Plus, финансиран од International Bureau of the Federal Ministry of Education and Research at German aerospace center (DLR), 2010-2012.	5
“Conservation and utilization of the diversity of Sage species (<i>Salvia spp</i>) traditional food preservative and spices”. SEE ERA Net Plus, финансиран од International Bureau of the Federal Ministry of Education and Research at German aerospace center (DLR), 2010-2012.	5

Монографија објавена во странство	9,6
J.Acevska, G.Stefkov, A.Dimitrovska. "Study on chromatographic behavior of opium poppy alkaloids: chemometric approach for development, optimization and validation of different chromatographic methods" LAP Lambert Academic Publishing (2015-11-09) ISBN-13: 978-3-659-78065-3; ISBN-10:3659780650; EAN:9783659780653	
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/ стручно списание ¹⁰	19,2
Floresha Sela, Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Svetlana Kulevanova. Chemical Composition and Antimicrobial Activity of Essential Oils of <i>Juniperus excelsa</i> Bieb. (Cupressaceae) Grown in R. Macedonia. <i>Pharmacognosy research</i> , 7(1), 2015.	2,4
Floresha Sela, Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Svetlana Kulevanova. Chemical composition and antimicrobial activity of leaves essential oil of <i>Juniperus communis</i> (Cupressaceae) grown in Republic of Macedonia. <i>Macedonian Pharmaceutical Bulletin</i> , 59, 23-32, 2013.	2,4
Floresha Sela, Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Svetlana Kulevanova. Chemical composition and antimicrobial activity of berry essential oil of <i>Juniperus oxycedrus</i> L. (Cupressaceae) grown wild in Republic of Macedonia, <i>Macedonian Pharmaceutical Bulletin</i> , 59, 41-48, 2013.	2,4
Gjoshe Stefkov, Marija Karapandzova, Marina Stefova, Vassya Bankova, Svetlana Kulevanova, HPLC and Uv-spectrophotometry analysis of flavonoids in spray-dried and freeze-dried extracts of <i>Teucrium polium</i> L. (Lamiaceae), <i>Maced. pharm. bull.</i> , 58, 2012.	2,4
Marija Karapandzova, Ivana Cvetkovikj, Gjoshe Stefkov, Vlatko Stoimenov, Martin Crvenov, Svetlana Kulevanova. The influence of duration of the distillation of fresh or dried flowers on the essential oil composition of cultivated lavandin in Republic of Macedonia, <i>Maced. pharm. bull.</i> , 58, 2012.	2,4
M. Karapandzova, G. Stefkov, E. Trajkovska-Dokic, a. Kaftandzieva, S. Kulevanova (2011) Antimicrobial activity of needle essential oil of <i>Pinus peuce</i> Griseb. (Pinaceae) from Republic of Macedonia, <i>Maced. pharm. bull.</i> , 57 (1,2), 25-36, 2011.	2,4
F. Sela, M. Karapandzova, G. Stefkov, S. Kulevanova (2011) Chemical composition of berry essential oils from <i>Juniperus communis</i> L. (Cupressaceae) growing wild in Republic of Macedonia and assessment of the chemical composition in accordance to European Pharmacopoeia, <i>Maced. pharm. bull.</i> , 57 (1,2), 43-52, 2011.	2,4

G. Stefkov, I. Cvetkovic, M. Karapandzova, S. Kulevanova (2011) Essential oil composition of wild growing sage from R. Macedonia, <i>Maced. pharm. bull.</i> , 57 (1,2), 71-76, 2011.	2,4
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/ стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	75,22
G. Petruševski, J. Acevska, G. Stefkov, A. Poceva Panovska, I. Micovski, R. Petkovska, A. Dimitrovska, S. Ugarkovic. Characterization and origin differentiation of morphine derivatives by DSC/TG and FTIR analysis using pattern recognition techniques. <i>Journal of Thermal Analysis and Calorimetry</i> , 109:18–27, 2015	4,65
Yunus Dogan, Anely Nedelcheva, Lukasz Luczaj, Constantin Dragulescu, Gjoshe Stefkov, Aida Maglajlic, Jonathan Ferrier, Nora Papp, Avni Hajdari, Behchet Mustafa, Zora Dajic-Stevanovic, Andrea Pieroni. Of the importance of a leaf: the ethnobotany of <i>sarma</i> in Turkey and the Balkans. <i>Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine</i> , 11:25, 2015.	4,80
Acevska, J., Stefkov, G., Cvetkovikj, I., Petkovska, R., Kulevanova, S., Cho, J., & Dimitrovska, A. (2015). Fingerprinting of morphine using chromatographic purity profiling and multivariate data analysis. <i>Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis</i> , 10, 18-27, 2015.	5,32
Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Jasmina Petreska-Stanoeva, Marina Stefova, Svetlana Kulevanova, Flavonoids and Other Phenolic Compounds in Needles of <i>Pinus peuce</i> and Other Pine Specie from Macedonian Flora. <i>Natural Product Communication</i> ; 10(6):987-990. 06/2015.	4,16
Nikoll Bardhi, Gjoshe Stefkov, Marija Karapandzova, Ivana Cvetkovikj and Svetlana Kulevanova, Essential oil composition of indigenous populations of <i>Hypericum perforatum</i> L. southern Albania. <i>Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> , 34 (2), 2015.	3,99
Ivana Cvetkovikj, Gjoshe Stefkov, Marija Karapandzova, Svetlana Kulevanova and Zlatko Satovic, Chemical Diversity of South-East European Populations of <i>Salvia officinalis</i> L. <i>Chemistry & Biodiversity</i> , 12 (7), 1025-1039, 2015.	4,61
Gjoshe Stefkov, Biljana Miova, Suzana Dinevska-Kjovkarovska, Jasmina Petreska Stanoeva, Marina Stefova, Gordana Petrusevska and Svetlana Kulevanova. Chemical characterization of <i>Centaureum erythrea</i> L. and its effects on carbohydrate and lipid metabolism in experimental diabetes. <i>Journal of ethnopharmacology</i> , 152, 71-77, 2014.	5,57
Gjoshe Stefkov, Slavcho Hristovski, Jasmina Petreska Stanoeva, Marina Stefova, Ljupcho Melovski and Svetlana Kulevanova. Resource assessment and economic potential of bilberries (<i>Vaccinium myrtillus</i>	5,41

and <i>Vaccinium uliginosum</i>) on Osogovo Mtn., R Macedonia. <i>Industrial Crops and Products</i> , 61, 145-150, 2014.	
Marija Karapandzova, Gjose Stefkov, Ivana Cvetkovikj, Elena Trajkovska-Dokik, Ana Kaftandzieva, Svetlana Kulevanova. Chemical Composition and Antimicrobial Activity of the Essential Oils of <i>Pinus peuce</i> Griseb. (Pinaceae) Growing Wild in R. Macedonia. <i>Natural Product Communication</i> , 9 (11) 2014.	4,16
Bujar Qazimi, Gjose Stefkov, Marija Karapandzova, Ivana Cvetkovikj and Svetlana Kulevanova, Aroma Compounds of Mountain Tea (<i>Sideritis scardica</i> and <i>S. raeseri</i>) from Western Balkan, <i>Natural Product Communication</i> , 9 (9) 2014.	4,16
Ilija Mitrevski, Jasmina Petreska Stanoeva, Marina Stefova, Gjose Stefkov and Svetlana Kulevanova. Polyphenols in Representative <i>Teucrium</i> Species in the Flora of R. Macedonia: LC/DAD/EDI-MS ⁿ Profile and Content, <i>Natural Product Communication</i> , 9 (2) 2014.	4,16
Fetah Elezi, Fatbardh Plaku, Alban Ibraliu, Gose Stefkov, Marija Karapandzova, Svetlana Kulevanova, Sali Aliu. Genetic variation of Oregano (<i>Origanum vulgare</i> L.) for etheric oil in Albania, <i>Agricultural Science</i> 4 (9), 449-454, 2013.	3,85
Marija Karapandzova, Bujar Qazimi, Gjose Stefkov, Katerina Bačeva, Trajče Stafilov, Tatjana Kadifkova Panovska and Svetlana Kulevanova. Chemical Characterization, Mineral Content and Radical Scavenging Activity of <i>Sideritis scardica</i> and <i>S. raeseri</i> from R. Macedonia and R. Albania, <i>Natural Product Communication</i> , 8(5):639-644, 2013.	4,16
I. Cvetkovikj, G. Stefkov, J. Acevska, J. Petreska, M. Karapandzova, M. Stefova, A. Dimitrovska, S. Kulevanova. Polyphenolic Characterization and Chromatographic Methods for Fast Assessment of Culinary <i>Salvia</i> Species from South East Europe, <i>Journal of Chromatography A</i> , 1282 (2013) 38– 45, 2013.	6,18
J. Acevska, A. Dimitrovska, Gj. Stefkov, K. Brezovska, M. Karapandzova, S. Kulevanova. Development and validation of RP-HPLC method for determination of alkaloids from <i>Papaver somniferum</i> L., Papaveraceae, <i>Journal of AOAC international</i> , 95 (2), 399-405, 2012.	4,30
J. Acevska, G. Stefkov, R. Petkovska, S. Kulevanova ² , A. Dimitrovska, Chemometric approach for development, optimization and validation of different chromatographic methods for separation of opium alkaloids, <i>Analytical and Bioanalytical Chemistry</i> , 403, 1117-1129, 2012.	5,74
Трудови со оригинални научни/ стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/ стручен собир со меѓународен уредувачки одбор ^{10, 11}	3,6
Hamidi R. Mentor, Jovanova Blagica, Karapandzova Marija, Stefkov Gjose, Cvetkovikj Ivana, Kulevanova Svetlana, Kadifkova Panovska	1,8

Tatjana, Toxicological Evaluation of <i>Juniperus</i> species from flora of the R. Macedonia, Full paper Book of 8 th Conference on Medicinal and Aromatic Plants of Southeast European Countries, Dures, Albania, May 2014.	
M Karapandzova, G Stefkov, E Trajkovska Dokik, T Kadifkova Panovska, A Kaftandzieva, S Kulevanova, Chemical characterization and antimicrobial activity of the needle essential oil of <i>Pinus mugo</i> (Pinaceae) from Macedonian flora, <i>Planta Med</i> ; 77. DOI: 10.1055/s-0031-1282708, 2011.	1,8
Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	2
“Rational approaches in utilization of natural resources for novel medicines” 16 th Summer University of the European Pharmaceutical Student Association (EPSA)	
Учество во научни/ стручни собир со реферат (усна презентација)	2
Современи трендови на традиционалната медицина – „Медицински габи“, акредитиран семинар при Центарот за континуирана едукација, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје, 3.6.2014.	1
„Медицинска употреба на Cannabis“, акредитиран семинар при Центарот за континуирана едукација, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје, 12.6.2015.	1
Вкупно	156,6

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Назив на активноста	Поени
Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	11
Рецензент во 11 научни списанија: Food Chemistry, Natural Product Communication, Pharmaceutical Biology, Journal of Pharmacognosy and Phytotherapy, Journal of Ethnopharmacology, Journal of Medicinal Plants Research, Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine, Journal of Medicinal Plants Research, African Journal of Microbiology Research, Macedonian Journal of Medicinal sciences, Macedonian Pharmaceutical Bulletin.	
Учество во промотивни активности на Факултетот/Институтот	0,5

Саем за образование, Скопје, 2011-2015	
Раководител на лабораторија	1
Раководител на Центар за природни производи (2010-2014)	
Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2
Специјализација по специјалноста аналитика на лекови (2008-2014 година)	
Член во комисија за изработка на закон	4
Закон за медицинска употреба на коноп	
Вкупно	18,5

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Назив на активноста	Поени
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	10
7 th , 8 th and 9 th AMAPSEEC (Association for Medicinal and Aromatic Plants of Southeast European Countries)	3
1 st and 2 nd International Congress for Natural Product Utilization	2
2-ри, 3-ти, 4-ти, 5-ти, 6-ти Македонски фармацевтски конгрес со меѓународно учество	5
Изготвување и пријавување на меѓународен научен/образовен меѓународен проект (соработник)	1
“A comprehensive approach for the management and sustainable exploitation of european medicinal and aromatic plants” - Acronym: SEE-MAP Proposal number: 679409-1. Horizon 2020 - Research and Innovation Framework Programme. Call: H2020-SFS-2015-2	
Раководител на внатрешна организациона единица	9
Раководител на Институт за фармакогнозија	3
Раководител на Центар за природни производи	3
Раководител на Центар за кариера	3

Подготовка на национални документи (стратегии, закон и сл.)	2
Закон за медицинска употреба на коноп	
Учество во комисији и тела на државни и други органи	3
Комисија за пуштање во промет на традиционални хербални лекови при Агенцијата за лекови на Р. Македонија, 2015 - тековно	1
Член на Комисија за класификација на медицински производи и пуштање во промет на гранични производи при Агенцијата за лекови на Р. Македонија, 2015 - тековно	1
Член на Комисија за додатоци во исхраната и специјални видови на храна при Агенцијата за храна и ветеринарство, Министерство за земјоделство, водостопанство и рурален развој, 2014 - тековно	1
Вкупно	25

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	61,8
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	156,6
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	18,5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	25
Вкупно	261,9

Членови на Комисијата

Проф. д-р Светлана Кулеванова с.р.

Проф. д-р Анета Димитровска с.р.

Проф. д-р Билјана Бауер-Петровска с.р.

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ**

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Симона Димчевска	PLGA-PEG-PLGA/PEO-PPO-PEO само-асоцирачки наночестички како системи за насочено делување на 7-етил-10-хидроксикамптотедин во терапија на цврсти тумори	PLGA-PEG-PLGA/PEO-PPO-PEO self-assembled nanoparticles as targeted drug delivery systems for 7-ethyl-10-hydroxycamtotecin in the treatment of solid tumors	Проф. д-р Катерина Горачинова	02-231/4 21.04.2016
2.	Розафа Колики	Дизајн, оптимизација и биолошка активност на PEO-PPO-PEO /P (DL) LCL	Design, optimization and biological activity of SN-38 loaded PEO-PPO-PEO/P(DL) LCL nanoparticles	Проф. д-р Катерина Горачинова	02-231/5 21.04.2016
3.	Аида Шала	Определување на имунореактивни гликопротеини од хуман периферен нерв и C. Jejuni (O:19)	Determination of immunoreactive glycoproteins from human peripheral nerve and c.jejuni (O:19)	Проф. д-р Љубица Шутуркова	02-231/6 21.04.2016

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕТСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

**1. МАГИСТЕРСКИ ТРУД ПО ЗДРАВСТВЕН МЕНАЏМЕНТ И
ФАРМАКОЕКОНОМИЈА**

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Зана Мустафа	Анализа на потрошувачката на лекови во Република Македонија за 2011 година	Drug utilization in Republic of Macedonia in 2011	Доц. д-р Зоран Стерјев	02-231/10 21.04.2016

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕТСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

2. СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУДОВИ ПО ФАРМАЦЕВТСКА РЕГУЛАТИВА

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Влатко Коколански	Одговорност за штета од употреба на медицински средства	Responsibility for damage caused by using medical devices	Проф. д-р Сузана Трајковиќ Јолевска	02-231/7 21.04.2016
2.	Ермира Красниќи	Управување со квалитет и животниот циклус на лекот	Pharmaceutical quality management and product lifecycle management	Проф. д-р Анета Димитровска	02-231/8 21.04.2016
3.	Ивана Дукоска	Имплементација на безбедностните карактеристики на лековите – предизвици за индустријата и регуларните органи	The implementation the safety features of the medicines – challenges for the industry and regulators	Проф. д-р Руменка Петковска	02-231/9 21.04.2016
4.	Теута Балидемај	Национална регулатива за ставање на лек во промет во Косово и нејзина хармонизација со европската регулатива	National legislation in Kosovo for Marketing Authorization and its harmonization with European Legislation	Проф. д-р Анета Димитровска	02-231/15 21.04.2016

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕТСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

1. СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУД ПО ФИТОТЕРАПИЈА

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Бранкица Спасеска	Употреба на фитотерапевтски средства во третманот на симптомите на бенигна хиперплазија на простата во Република Македонија	Use of phytotherapeutic agents in the symptoms treatment of benign prostatic hyperplasia in Republic of Macedonia	Проф. д-р Светлана Кулеванова	02-231/11 21.04.2016
2.	Емилија Апостолова	Практикување на природни антиинфламаторни средства во третманот на ревматоидниот и остеоартритот во Република Македонија	The application of anti-inflammatory drugs in the treatment of rheumatoid and osteoarthritis in Republic of Macedonia	Проф. д-р Светлана Кулеванова	02-231/12 21.04.2016
3.	Јана Цветковска Лазаревска	Познавање на фитоестрогени производи и нивно користење во третманот на менопаузни симптоми во Република Македонија	The knowledge of phytoestrogen drugs and their usage in the treatment of menopausal symptoms in Republic of Macedonia	Проф. д-р Светлана Кулеванова	02-231/13 21.04.2016

4.	Сузана Вурмеска	Познавање биолошко-фармаколошките дејства на прополисот и негова употреба во Прилеп, Република Македонија	Biological and pharmacological effects of propolis and its usage in Prilep, Republic of Macedonia	Проф. д-р Светлана Кулеванова	02-231/14 21.04.2016
----	--------------------	---	---	-------------------------------------	-------------------------

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): ИСТОРИЈА
НА МАКЕДОНИЈА, СОВРЕМЕНА ИСТОРИЈА (ПО 1914) И МЕТОДИКА
НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Коха,, од 5 април и „Нова Македонија“ од 6 април 2016 година година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини): историја на Македонија, современа историја (после 1914) и методика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 04-700/4, донесена на XXV редовна седница одржана на 4.5.2016 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Виолета Ачкоска, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје, д-р Маргарита Пешевска, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје (во пензија) и д-р Катерина Мирчевска, редовен професор при Институтот за национална историја (ИНИ) во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области (дисциплини): историја на Македонија, современа историја (по 1914) и методика, во предвидениот рок се пријави, како единствен кандидат, д-р Никола Жежев, вонреден професор на Институтот за историја на Филозофскиот факултет во Скопје.

13. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Никола Жежев е роден на 20.10.1970 година во Штип. Средно образование завршил во гимназијата „Славчо Стојменски“ во Штип во 1989 година. Со високо образование се стекнал на Филозофскиот факултет во Скопје, на Институтот за историја. Дипломирал на Филозофскиот факултет во Скопје, при Институтот за историја во 1995 година, со просечен успех 8,39.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1995/96 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Институтот за историја при Филозофскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршил на 31.10. 2000 година, со просечен успех 9,00. На 31.10.2000 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Режимоџ на Кралсџвоџо на СХС и оџџороџ на македонскиоџ народ во Бреџалничкиоџ окрџџ 1918-1924 џодина* и се здобил со академскиот степен магистер по историски науки.

Докторска дисертација пријавил на 14.6.2001 година на Филозофскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Македонскоџ џрашање во јџџословенско-буџарскиџте односи (1918- 1941)* ја одбрал на 20.10.2006 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Даринка Петреска, проф. д-р Виолета Ачкоска, проф. д-р Маргарита Пешевска, проф. д-р Зоран Тодоровски и проф. д-р Методија Манојловски. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област историски науки.

На 27.2.2007 година е избран во звањето доцент на Филозофскиот факултет во Скопје во областите историја на македонскиот народ во XX век, историја на секојдневниот живот, историско образование во РМ (1945- 2000) и методика.

Во моментот е вонреден професор на Филозофскиот факултет во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр.1016/153 од 3.10.2011 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата во 2002 година кога се вработил како асистент на Филозофскиот факултет во Скопје, објавени во Билтенот бр. 794/192 од 30.1. 2002 година, бр.913/114 од 15.2.2007 година (доцент) и бр. 1016/153 од 3.10.2011 година (вонреден професор), како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

14. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на Филозофскиот факултет во Скопје, кандидатот д-р Никола Жежев успешно изведува настава на сите три циклуси студии на Институтот за историја (додипломски, постдипломски и докторски) по предмети кои ги опфаќаат научните области (дисциплини): историја на Македонија, современа историја (по 1914) и методика.

Кандидатот бил ментор на 10 дипломски работи и член на 30 комисији за одбрана на дипломски работи.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена/или одбрана на 13 магистерски трудови и на 5 докторски дисертации.

Комисијата констатира дека д-р Никола Жежев остварил вкупно 74, 77 поени по основ на наставно-образовна дејност со што го надминал минималниот број на поени кој е неопходен за избор во звањето редовен професор.

Научноистражувачка дејност

Д-р Никола Жежев, во рамките на научноистражувачката дејност, во периодот од 2011 до 2016 година има објавено вкупно 4 научни трудови од областа историја на Македонија, од кои 2 монографии и 2 научни статии во зборници од научни собири. Учествувал и на една меѓународна научна конференција.

Васил Чакаларов (1874- 1913), Скопје, 2014 е монографски труд кој објаснува многу нови непознати историски факти за револуционерната дејност и живот на костурскиот војвода на МРО/ТМОРО/ВМОРО, Васил Чакаларов. Со употреба на необјавени историски документи, пред сè од архивите во Република Бугарија, авторот преку критички однос кон изворите, но и цитираната бројна литература, дава детален биографски опис на овој македонски револуционер, а преку него ни ги отсликува и состојбите во македонското револуционерно движење и пред сè во МРО од крајот на XIX и првите години на XX век. Монографијата е прва поопсежна книга објавена во македонската историографија која го обработува животниот пат и револуционерната дејност на Васил Чакаларов. Книгата е дел од едицијата „Македонски дејци“ во издание

на Филозофскиот факултет во Скопје, а со поддршка на Министерството за образование и наука на Република Македонија.

Мише Развигоров (1873-1907), Скопје, 2015 е монографски труд кој го расветлува животот и револуционерната дејност на штитскиот војвода на МРО/ТМОРО/ВМОРО, Мише Развигоров. Во композицијата на текстот, авторот цитирал обемна необјавена архивска граѓа од архивите во Република Бугарија која досега не беше позната за македонската научна јавност. Монографијата пополнува значајна празнина во македонската историографија која се занимава со историјатот на македонското револуционерно движење, а се однесува на тема од регионалната историја на Македонија. Овој труд е прв во македонската историографија, објавен за животниот пат и револуционерната дејност на македонскиот револуционер Мише Развигоров. Монографијата е дел од едицијата „Македонски дејци“ која е издание на Филозофскиот факултет во Скопје со поддршка на Министерството за образование и наука на Република Македонија.

Кандидатот бил ментор на 4 магистерски и 4 докторски трудови.

Комисијата констатира дека д-р Никола Жежев остварил вкупно 37 поени по основ на точката научноистражувачка дејност со што го надминал минималниот број на поени кој е неопходен за избор во звањето редовен професор.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Никола Жежев активно е вклучен во стручно-апликативната работа и како резултат на тоа во временскиот период од 2011 до 2016 година е автор или коавтор на 5 книги од стручна област и автор или коавтор на 11 делови од книги и поглавја . Голем дел од стручните книги на авторот се дел од едицијата „Македонски искушенија“ и „Македонски дејци“.

1. *Георги Кулишев, Сџомени, дневник, документи, предговор, избор и редакција Никола Жежев, Мирјана Нинчовска, Скопје, 2013* е изворен научен труд во кој авторот за прв пат пред македонската научна јавност ги објавува спомените и дневникот на македонскиот револуционер и деец Георги Кулишев, како и бројни необјавени документи кои се однесуваат на неговиот живот, политичка кариера и револуционерна дејност. Книгата расветлува многу непознати настани поврзани со внатрешните состојби во ВМРО во периодот од 1918 до 1934 година, внатрешните борби во Организацијата, меѓусебните физички ликвидации на спротивставените фракции во ВМРО, како и обидите за помирување во кои посредувал и самиот Георги Кулишев.
2. *Христо Чернопеев, Дневници, сџомени и документи од Балканските војни 1912/13 година, предговор, избор и редакција Никола Жежев, Мирјана Нинчовска, Скопје, 2013* е изворен научен труд во кој авторот за прв пат ги објавува досега непознатите и непубликувани дневници на македонскиот револуционер Христо Чернопеев кои претставуваат една оригинална историја за текот на балканските војни 1912/13 година во Македонија, секако видени низ призмата на учеството на членовите на македонското револуционерно движење во настаните од војните.

3. *Зборник на документи на лица политички затворани и осудувани за самостојна Македонија (1945-1990), том II, предговор, избор и редакција Виолеџа Ачкоска, Никола Жежов, Скопје, 2012* е оригинален научен труд во кој се поместени голем број на документи, обвинителни акти, пресуди кои се однесуваат на политички затвореници, судени за идејата за независна Македонија. Книгата расветлува многу табу-теми од повоената македонска историја кога едностранскиот политички систем сурово се пресметувал со сите поединци и организации кои на територијата на Македонија агитирале за создавање на независна македонска држава. Најголемиот дел од пресудите се однесуваат на припадници на ВМРО-организации по Втората светска војна.

4. *Енциклопедија ВМРО (1893- 1934), главен редактор Никола Жежов, редактори Мирјана Нинчовска, Теон Цинџо, Скопје, 2015* е книга во која авторот, како главен редактор, заедно со останатите редактори по азбучен ред составил одредници кои ги објаснуваат сите најважни сегменти од историјатот на ВМРО: раководни личности, војводи, комити, конгресите на Организацијата, аферите, востанијата и псевдонимите. Под секоја одредница се наоѓаат посочени извори и литература што е драгоцено за секој историчар - истражувач, што од своја страна ѝ дава уште поголема научна вредност и тежина на Енциклопедијата.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Министерството за образование и наука на Република Македонија и Министерството за култура на Република Македонија:

- Комисија за нострификација на дипломи од полето на хуманистичките науки при МОН;
- Работна група за анализа на учебниците и наставните програми по историја за основно и средно образование при МОН;
- член на одборот за доделување на државната награда „Св.Климент Охридски“ при Министерството за култура;
- член на управниот одбор на Музејот на македонската борба за државност и самостојност.

Кандидатот учествувал во уредувачкиот одбор на меѓународното научно списание *Македонска историска ревија* во 2012 година.

Комисијата констатира дека д-р Никола Жежов остварил вкупно 74, 2 поена по основ на стручно- апликативна дејност и со тоа го надминал минималниот број на поени кој е неопходен за избор во звањето редовен професор.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Никола Жежов, во академските 2013/2014 и 2014/2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Филозофскиот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Никола Жежев.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Никола Жежев поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето **редовен професор** во научните области: историја на Македонија, современа историја (по 1914) и методика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, д-р Никола Жежев да биде избран во звањето **редовен професор** во научните области: историја на Македонија, современа историја (по 1914) и методика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Виолета Ачкоска, с.р.

Проф. д-р Маргарита Пешевска, с.р.

Проф. д-р Катерина Мирчевска, с.р.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** **Никола Петре Жежов**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Филозофски факултет - Скопје**

(назив на факултетот/институтот)

Научни области (дисциплини):**историја на Македонија, современа историја (по 1914) и методика****НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Настава-предавања (прв циклус) на Филозофски факултет Скопје одржани во семестрите: зимски 2011; 2012; 2013, 2014, 2015; летен 2012; 2013; 2014; 2015, вкупно девет семестри = 66 ¹ x 15 x 0,04	39,6

¹ Вкупно одржани часови предавања во текот на 9 семестри, 2011-2015 г., по следниве предмети: историја на македонскиот народ во XX век, македонското иселеништво во

2.	Настава-вежби (прв циклус) на Филозофски факултет Скопје одржани во семестрите: зимски 2011; 2012; 2013, 2014, 2015; летен 2012; 2013; 2014; 2015, вкупно девет семестри= $50^2 \times 15 \times 0,03$	22,5
3.	Консултации со студенти на Филозофски факултет Скопје за девет семестри: $635 \times 0,002$	1,27
4.	Ментор на дипломска работа: на Филозофски факултет Скопје $10 \times 0,2$	2
5.	Член на комисија за одбрана на дипломска: на Филозофски факултет Скопје $30 \times 0,1$	3
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистерски труд $13 \times 0,3$	3,9
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторска дисертација $5 \times 0,5$	2,5
	Вкупно	74,77

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
-----------	---------------------	-------

Америка, Австралија и Европа, историја на институциите во Македонија, практична работа во наставата по историја и историја на секојдневниот живот.

² Вкупно одржани вежби во текот на 9 семестри, 2011- 2015 година, по следниве предмети: историја на македонскиот народ во XX век, македонското иселеништво во Америка, Австралија и Европа, историја на институциите во Македонија, практична работа во наставата по историја и историја на секојдневниот живот.

1.	Ментор на докторска дисертација 4 x 3	12
2.	Ментор на магистерска работа 4 x 1	4
3.	Монографии: 1. Никола Жежов, Васил Чакаларов (1874- 1913), Скопје, 2014. 2. Никола Жежов, Мише Развигоров (1873- 1907), Скопје, 2015. 2 x 8=16	16
4.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир (автор): Никола Жежов, „Убиството на штипскиот војвода Мише Развигоров“, Прв научен собир, Улогата на штипско Ново Село во македонската историја, Зборник на трудови, Штип, 2014, 152- 164.	2
5.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови на в.о. институција (автор): Никола Жежов, „Селото Пожарско во Граѓанската војна во Грција 1946-1949 година“, Годишен зборник на Филозофскиот факултет на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ - Скопје, книга 64, Скопје, 2011, 209- 223.	2

6.	Учество на научен стручен собир со реферат/усна презентација 4 th United Macedonian diaspora Global Conference in Macedonia- 100 Years After the Treaty of Bucharest(July 24- July 27, 2013), Skopje, 2013.	1
	Вкупно	37

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Книги од стручна област (автор): 1. Едиција „Македонски дејци“, Георги Кулишев, Спомени, дневник, документи, предговор, избор и редакција Никола Жежов, Мирјана Нинчовска, Скопје, 2013. 2. Едиција „Македонски дејци“, Христо Чернопеев, Дневници, спомени и документи од Балканските војни 1912/13 година, предговор, избор и редакција Никола Жежов, Мирјана Нинчовска, Скопје, 2013. 3. Никола Жежов, Васил Чакаларов, едиција „Македонски искушенија“ кн. 13, Скопје, 2014. 4. Никола Жежов, Тодор Александров, едиција „Македонски искушенија“ кн.9, Скопје, 2013. 5. Никола Жежов, Павел Шатев, едиција „Македонски искушенија“ кн.8, Скопје, 2013. 5 x 8=40	40

2.	<p>Книга од стручна област (коавтор):</p> <p>Зборник на документи на лица политички затворани и осудувани за самостојна Македонија (1945- 1990), том II, предговор, избор и редакција: Виолета Ачкоска, Никола Жежов, Скопје, 2012.</p>	7
3.	<p>Речник или стручна енциклопедија (автор):</p> <p>Енциклопедија ВМРО (1893- 1934), главен редактор: Никола Жежов, редактори: Мирјана Нинчовска, Теон Џинго, Скопје, 2015.</p>	6
4.	<p>Поглавје во книга (автор):</p> <p>Никола Жежов, Егејска Македонија во XX век, Еден век прогонство, едиција „Македонски искушенија“ кн.3, Скопје, 2012, 81- 97.</p>	3
5.	<p>Поглавје во книга (автор):</p> <p>Никола Жежов, Катерина Мирчевска, Егејска Македонија во Граѓанската војна во Грција 1946-1949, Еден век прогонство, едиција „Македонски искушенија“ кн.3, Скопје, 2012, 53- 77.</p>	
6.	<p>Поглавје во книга (автор):</p> <p>Никола Жежов, Пиринска Македонија во борбата за слобода (1941- 1949), Македонската борба за слобода, едиција „Македонски искушенија“, кн.6. том IV, 1235- 1248.</p>	3
7.	<p>Поглавје во книга (автор):</p> <p>Никола Жежов, Егејска Македонија во борбата за слобода (1941- 1949), Македонската борба за</p>	

	слобода, едиција „Македонски искушенија“, кн.6, том IV, 1251- 1264.	
8.	<p>Поглавје во книга (автор):</p> <p>Никола Жежов, Расцепот во ВМРО 1928- 1934, ВМРО, кн.2, том II, едиција „Македонски искушенија“, Скопје, 2015, 433- 451.</p>	3
9.	<p>Поглавје во книга (автор):</p> <p>Никола Жежов, ВМРО-СДРМА и ВМРО- ПРАВДА, Жртви на комунистичкиот режим, едиција „Македонски искушенија“, кн.4, Скопје, 2012, 89-101.</p>	3
10.	<p>Поглавје во книга (автор):</p> <p>Никола Жежов, Виолета Ачкоска, Мирјана Нинчовска, Организации на ВМРО: „Бунт“, „Илинден 1903“, „ВМРО на Тренчев-Терзиев“, Жртви на комунистичкиот режим, едиција „Македонски искушенија“, кн.4, Скопје, 2012, 105-121.</p>	
11.	<p>Поглавје во книга (коавтор):</p> <p>Зоран Тодоровски, Никола Жежов, ВМРО 1908-1918- 1934, ВМРО, кн.2, том II, едиција „Македонски искушенија“, Скопје, 2015, 383- 398.</p>	2
Дејности од поширок интерес		
1.	<p>Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание</p> <p><i>Македонска историска ревија – Macedonian Historical Review 2012 г.</i></p>	1

2.	Продекан ³	2
3.	Учество во комисии и тела на државни и други органи: Член на Работна група на МОН на РМ: Работна група за анализа на учебниците и наставните програми по историја за основното и средното образование.	1
4.	Учество во комисии и тела на државни и други органи: Член на комисија за нострификација на дипломи од полето на хуманистичките науки при МОН на РМ	1
5.	Учество во комисии и тела на државни и други органи: Член на одборот за доделување на државната награда „Св.Климент Охридски“.	1
6.	Учество во комисии и тела на државни и други органи: Член на управен одбор на Музејот на македонската борба за државност и самостојност	1
7.	Учество во рецензентски комисии за избор во звања: Избор на д-р Борче Илиевски во звањето вонреден професор на Филозофскиот факултет во Скопје (2013 г.).	0,2
	Вкупно	74, 2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	74, 77
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	37
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/

³ Пресметани се 50% од поените за временскиот период 2011-2013 година

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	74, 2
Вкупно	185, 97

Членови на Комисијата

4. Проф.д-р Виолета Ачкоска, претседател, с.р.
5. Проф.д-р Маргарита Пешевска, член, с.р.
6. Проф.д-р Катерина Мирчевска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „РЕЛИГИЈАТА И КУЛТОВИТЕ ВО СТОБИ И НЕГОВИОТ АГЕР“ ОД М-Р АНИТА ВАСИЛКОВА МИДОСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

На XXIII редовна седница на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, одржана на 17.2.2016 година, формирана е Комисија за изработка на извештај и давање оценка за докторска дисертација од кандидатката м-р Анита Василкова Мидоска со наслов **Религијата и култовите во Стоби и неговиот агер** во состав: проф. Вера Битракова Грозданова, проф. Елица Манева, вонр. проф. Марјан Јованов, д-р Дафина Герасимовска, насловен вонреден професор, проф. Ратко Дуев.

ИЗВЕШТАЈ

Научноистражувачкиот напор на м-р Анита Василкова Мидоска, прераснат во студија за верувањата и религиските манифестации во Стоби и агерот, како што може да се нарече и поблиската околина, претставува еден обемен зафат произлезен од подолготрајно продлабочување во овој сегмент на античката археологија. И покрај тоа што со верувањата во Македонија, а со тоа и во Стоби, се занимавале повеќе истражувачи и дале значаен придонес во оваа сфера на културното наследство, кандидатката си поставила задача уште еднаш да проникне во досегашните резултати, но и да ги продлабочи согледувањата или да ги идентификува и новите необелоденети примери на епиграфски и камени релјефни споменици. Интерпретирајќи ги спомениците со различна намена, од вотивните, од надгробните од нумизматичките примери, со еден интердисциплинарен пристап нè воведува во различните и сложени верувања кај Македонците, Пајонците, кај Хелените до оние донесени со римските освојувања, или од запад или од многубожната ориентална религија.

Што се однесува до територијата која е опфатена со овој труд, односно стопскиот агер, таа претставува една географска целина, а не и етнички или административно дефиниран простор. Центарот е Стоби, но околината е омеѓена со долината на Аксиос до Демир Капија на југ, на север до Сопот, од каде што почнува регијата на Скупи. Централното подрачје на Повардарието е на некој начин реперот за територијата во која се откриваат голем дел од третираните култни предмети.

Толкувањата се изведени преку анализа на камената и бронзената скулптура, преку култните и сепулкралните релјефи, преку епиграфските споменици, теракотните пластични изведби, ситната декоративна пластика, и, на крај, преку нумизматичките илустрации кои се изведени на монетите ковани во римската монетерница во Стоби од I до III век. Кандидатката нагласува дека целиот археолошки материјал кој содржи елементи на религијата е примарен извор на трудот во интерпретацијата и резимираните согледувања. Целокупниот археолошки материјал е хронолошки детерминиран, стилски и иконографски обработен. Тезата содржи 270 страници, две карти, 60 илустрации и една фотографија на археолошкото поле на Стоби.

Во **ВОВЕДОТ**, кандидатката го објаснува изборот на темата за изработка на научната студија кон која пристапува, имајќи ги како база нејзините поранешни истражувања во оваа проблематика на античката археологија. Кон изборот се приклучуваат и голем дел на нови наоди и необјавени камени споменици кои се чуваат во Музејот на Велес.

Со поглавјето **ИСТОРИСКИ И АРХЕОЛОШКИ ОСВРТ НА СТОБИ И СРЕДНОТО ПОВАРДАРИЕ ВО АНТИКАТА**, исто така, кандидатката нè воведува во случувањата и во политичката и во културната историја на градот и т.н. агеј, во кои констелации се творело во доменот на спомениците што се предмет на обработка.

РЕЛИГИЈАТА И ВЕРУВАЊАТА НА ПАЈОНСКИТЕ И МАКЕДОНСКИТЕ ПЛЕМИ претставува поглавје во кое кандидатката накратко се задржува на одредени појави кај споменатите популации, чии верувања се во корелација со наодите и спомениците на кои се регистрирани одредени култни илустрации.

Со поглавјето **ХЕЛЕНСКИ БОЖЕСТВА**, м-р А. Василкова директно нè воведува во фондусот на најдоминантните споменици кои се среќаваат на посочената територија. Тие претставуваат едно врело за согледување на многу сложениот религиозен живот на автохтоното население, како и на дојденците. Почнувајќи од врховното божество Севс и Хера, следат спомениците посветени на Аполон, Артемида, Афродита, Дионис, Херакле, Асклепиј, Хигија-Телесфор, Нике, Немеза, Диоскурите до полубожествата Пан, Сатир, Нимфи, претставени и анализирани се илустрациите, натписите и симболиката, кои се ставени во корелација со аналогните претстави во поширокиот бакански ареал.

На **РИМСКИТЕ БОЖЕСТВА**, кои се поретко застапени, но, секако, присутни, кандидатката се задржува со особена нагласка на **култот на императорот**. Познато е колку е овој необичен феномен присутен во Римската Империја, а Василкова продлабочено нè запознава која е важноста на неговото присуство и обожувањето во Стоби и на Балканот. Од римските божества и верувања, регистрирани се и Венера, Фортуна и Лар, кој нема свој пандан во хеленските култови.

СПОМЕНИЦИТЕ НА СЕВС НУПСИСТОС И НА ТРАКИСКИОТ КОЊАНИК добиваат свое место во интерпретирањето поради присуството, особено на тракискиот коњаник-демон, често илустриран на надгробните споменици.

ЕГИПЕТСКИТЕ БОЖЕСТВА присутни во Стоби се дел од верувањата кои во римската епоха стигнуваат поинтензивно на Балканот, особено во Стоби. Со најновите ископувања е откриен и голем храм во градот кој е доказ за верувањето, но и за доселениците кои се, секако, верниците носители на египетските мистерии.

ОРИЕНТАЛНИТЕ БОЖЕСТВА, и покрај својата реткост, оставаат траги од нивното продирање во средното Повардарие. Некои од нив се стигнати и порано во Македонија како Кибела, и претставуваат сурвивал, а другите доаѓаат со римските војници кои служеле во источните провинции.

СВЕТИЛИШТА И ХРАМОВИ е поглавје посветено на ретко регистрираните локуси на статично почитување или на храмови каде што се изведува религиозен церемонијал. Овие ретки споменици се регистрирани и објаснета е нивната намена со идентификација на почитуваните божества.

Во поглавјето ПОГРЕБНИТЕ РИТУАЛИ И РЕФЛКСИЈАТА НА ВЕРУВАЊАТА И ОБИЧАИТЕ се претставени надгробните стели во чии илустрации се изведени и божества кои имаат хтонско значење, но и предмети кои исто така ја асоцираат сепулкралноста.

Целата граѓа е претставена по каталошки систем во единици, во кои се внесени коментари околу идентификацијата, стилската припадност или естетската вредност, или, пак, датирањето. Воедно е водена дебата околу овие посочени елементи од повеќе истражувачи, како и од самиот автор на трудот. Секоја единица е проследена со опширна литература и библиографија.

Во ЗАВРШНИТЕ РАЗГЛЕДУВАЊА, м-р Василкова се обидува да ја резимира својата теза, задржувајќи се поодделно на секое поглавје. Во голема мера успева да даде свој суд и да ги резимира своите истражувања кои во повеќето сегменти се продлабочени и претставуваат есенција од она што во оваа прилика на истражувања може да се постигне. Тука се вложени многу напори да се собере огромната литература која постои во светската археологија врзана за оваа проблематика и верувањата во антиката.

На крајот на трудот е приложена обемна библиографија.

Комисијата е на мислење дека во одредени сегменти на тезата има недоработени проблеми кои укажуваат на можност, но и потреба од страна на кандидатката да бидат дополнети. Нашите забелешки се однесуваат на следните поглавја: Пајонските и македонските верувања, Хеленските верувања, Погребните ритуали, а посебно Заклучните разгледувања во кои кандидатката треба поопширно да ги резимира своите истражувања и придонес.

Од горепосоченото произлегува препораката од страна на Комисијата дека во тезата треба да се доработат култовите кои би се врзале со пајонските и македонските верувања, да се дополни литературата со поновите истражувања кај хеленските и египетските верувања, да се обрати повеќе внимание на погребните ритуали. На овај начин, Комисијата ќе може адекватно да го вреднува истражувачкиот резултат покажан во тезата и во завршните разгледувања на м-р Анита Василкова Мидоска.

Комисија

Проф. Вера Битракова Грозданова, с.р.

Проф. Елица Манева, с.р.

Вонр.проф. Марјан Јованов, с.р.

Д-р Дафина Герасимовска, насловен вонр. професор, с.р.

Проф. Ратко Дуев, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА
НА СОВРЕМЕНИТЕ БЕЗБЕДНОСНИ СИСТЕМИ И ПРОЦЕДУРИ ВО
РАЗВОЈОТ НА ОБЕЗБЕДУВАЊЕТО НА ОБЈЕКТИТЕ ОД ВИТАЛЕН
ИНТЕРЕС ЗА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ ПОДНЕСЕНА ОД М-Р
ЃОРГИ АЛЧЕСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на XXV редовна седница одржана на 4.5.2016 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Ѓорѓи Алчески со наслов: „Имплементација на современите безбедносни системи и процедури во развојот на обезбедувањето на објектите од витален интерес за Република Македонија“, во состав: проф. д-р Оливер Бакрески, проф. д-р Марина Митревска, проф. д-р Ванчо Кенков, проф. д-р Борис Мургоски и проф. д-р Зоран Кековиќ.

Комисијата во наведениот состав, ја разгледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Ѓорѓи Алчески со наслов: „Имплементација на современите безбедносни системи и процедури во развојот на обезбедувањето на објектите од витален интерес за Република Македонија“, содржи над 253 страници компјутерски обработен текст во фонт Arial, со 1,5 проред и со големина на буквите 11, со обработени над 170 референци, меѓу нив научни трудови, статии, книги, нормативни акти и други материјали и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во девет дела, и тоа: методолошки пристап, теоретски пристап кон проблемот на истражувањето презентираан во седум глави, како и анализа и интерпретација на резултатите од спроведеното истражување со заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точно утврден редослед со кој се обезбедува соодветно следење на материјата.

Во **првата глава** е даден методолошкиот пристап на докторската дисертација каде што преку релевантноста на темата, уште на почеток се нагласува врвниот приоритет на секоја современа држава, а тоа е гарантирање на оптимален степен на безбедност, кој ќе гарантира нормално функционирање на државата. Нема дилема дека државата е во симбиоза со виталните објекти и потребата од нивна заштита е повеќе од очигледна.

Во **втората глава** се опишуваат виталните објекти и инфраструктурите кои, во суштина, претставуваат движечка сила на модерните и на ефикасни општества. Давањето на атрибутот „критичност“ на определени инфраструктури, пред сè, тргнува од потребата да се обезбедат виталните функции на државата, во согласност со значењето како на национално, така и на меѓународно ниво. Тензиите и општествените случувања кои ги носи денешницата, надополнети со брзиот технолошки развој и неефективноста на традиционалните безбедносни капацитети и механизми за справување, го прави се поранливо модерното општество, а нефункционирањето или ограниченото функционирање на

критичните инфраструктури може да создаде сериозни последици и проблеми. Оттука, централното прашање кое е анализирано во оваа глава се однесува на националната критична инфраструктура, како еден од столбовите на секоја држава поврзана со националната безбедност, економијата, индустријата, здравјето на граѓаните и сл. Опасностите кои го следат современото општество низ призмата на критичните инфраструктури бара перманентно, стручно и професионално спротивставување на заканите, применувајќи соодветни мерки и активности за јакнење на безбедносните капацитети на државата, вклучувајќи ја и приватната безбедност како составен сегмент во системот за национална безбедност.

Во **третата глава** е направен преглед на областите и објектите од витален интерес/критична инфраструктура со осврт на воздухопловството, кое, во основа, претставува една од порегулираните и пософистицираните области, односно елемент од горесинтетизираната анализа кој ќе постави бројни размислувања од аспект на применливоста на напредните технологии и насоки во развој на обезбедувањето на виталните објекти во Република Македонија. Во оваа глава, акцентот е ставен на воздушниот сообраќај, а воедно се разработени и анализирани карактеристични настани, каде што преку примена на актите на незаконско постапување, предизвикани се големи човечки и материјални загуби. Пропустите што се направени од страна на безбедносните служби и подготвеноста на саботерите да манипулираат со безбедносните системи на аеродромите со криумчарење на огнено оружје или експлозивни направи, сами по себе, го зголемуваат интересот на безбедносната наука во функција на справување со опасностите, а особено тероризмот кој претставува најекспониран причинител на загрозувањата на цивилниот воздушен сообраќај, кој датира уште со самите почетоци на воздушниот транспорт.

Во **четвртата глава**, низ евалуација на европските документи, но и во согласност со домашните стратегии и закони кои ја регулираат оваа област, направен е еден сублимат, пред сè на термилолошките значења на поимите што се однесуваат на заканите, ризиците, опасностите, загрозеноста, ниво на ризик, ранливоста и сл. Во овој дел, опишани се и влијанијата од загрозувањата на критичната инфраструктура кои би предизвикале одредени ефекти од аспект на опсегот, сериозноста на заканата и сл. Во таа насока, ризикот како дефиниционен елемент од оперативен аспект, низ еден комплексен приод, се фокусира на причини кои доведуваат до одредени закани и ризици, како и сложеноста со која се соочуваат практичарите, бара вклучување на целокупниот државен потенцијал, а пред сè на индустријата, јавноста, науката, државните институции и на целокупниот јавен сектор.

Во **петтото поглавје**, акцентот е ставен на актите од незаконско постапување, врз безбедноста на виталните објекти. Тука се наметнува нов термин кој во иднина по примерот на воздухопловството би било пожелно да стане општоприфатен, кога станува збор за криминалните дејства, односно кривичните дела претставени во повеќе форми вклучувајќи го и тероризмот. Во овој дел, актите на незаконско постапување претставени низ опасните материи, терористичките дејства и тактиката на дејствување, ја покажуваат комплексноста на обезбедувањето кое е во корелација со слабостите и со ранливоста на виталните објекти од современите закани.

Шестото поглавје се фокусира на мерките за обезбедување во функција на виталните објекти и прашањата поврзани со организацијата, планирањето, службите и со агенциите за обезбедување, понатаму со програмите и со процедурите за работа, со улогата на разузнавањето, со развојот и со примената на

напредната безбедносна опрема за заштита на критичната инфраструктура итн. Исто така, претставени се и сегментите во системот на обезбедување и концептот за обезбедување и начините како тие да се постигнат. Генерално, во оваа глава е понудена применливоста на мерките за обезбедување од воздухопловството за потребите во останатите критични инфраструктури, така што низ еден приспособен и адаптиран пристап ќе се придонесе во унапредувањето на целокупната безбедност како на виталните објекти, така и на државата.

Предмет на научен интерес во **седмата глава** е заштитата на виталните објекти, односно критичната инфраструктура, кои се претставени низ призмата на релевантните примери од САД, земјите од ЕУ и од Австралија. Направени се согледувања, како современите држави најнапред ја дефинираат критичната инфраструктура, но и како тие низ прописи, преку стратегии, преку мерки и активности се справуваат со заканите насочени кон критичната инфраструктура. Треба да се нагласи дека развиените држави утврдуваат јасни национални политики за заштита на критичните инфраструктури и улогите и одговорностите во поглед на безбедноста и издржливоста на своите критични инфраструктури на сите видови на закани.

Во **осмата глава**, анализата е направена во однос на критичната инфраструктура во Република Македонија низ призмата на енергетскиот сектор, ИТ-безбедноста, водните системи и воздушниот сообраќај како сегмент од транспортниот систем со детална елаборација на процедурите, координацијата, безбедносните закани и ризиците кои се среќаваат во системот на безбедност на критичните инфраструктури. Во оваа глава, направен е и целосен преглед и интерпретација на резултатите од спроведеното теренско истражување, по однапред подготвен прашалник адаптиран за потребите на оваа докторска дисертација. Следствено на тоа, поставени се иницијалните размислувања во поглед на дефинирањето на „критичните инфраструктури“ во Република Македонија. Од резултатите на спроведеното истражување беа донесени заклучоци кои понатаму ќе користат во развојот на обезбедувањето на критичните инфраструктури во Република Македонија, со сите специфики и карактеристики кои ја дефинираат оваа област.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Раководејќи се од тоа дека критичната инфраструктура е клучен фактор за опстанокот на државата, како суштинско се наметнува прашањето: Како да се обезбеди потребната заштита? Од аспект на нејзината заштита, критичната инфраструктура е сама по себе многу сложен феномен, кој несомнено предизвикува голем интерес за истражување и е одраз на сè поголемото значење на нејзината улога во општеството. Исто така, треба да се потенцира дека потребата од заштита на критичните инфраструктури како објекти се детерминирани од нивните уникатни карактеристики, оперативни модели и профили на ризик, како и од субјектите инволвирани во обезбедувањето низ еден интегриран пристап во поглед на обезбедувањето и заштитата, кој претставува императив повеќе во реализација на безбедносните активности на секоја држава. Затоа, комплексноста на овој безбедносен концепт ја наметнува потребата за имплементација на голем број мерки и активности, кои навлегуваат во различни струки и дејности, а сето тоа обединето во рамките на безбедноста, наметната е потребата од посебен безбедносен третман. Оттука, овој докторски труд одговара на потребата да се развие еден сеопфатен модел на информирање кој ќе биде во

функција на збогатување на научната мисла во неколку комплементарни научни дисциплини.

Краток опис на применетите методи

Во анализата и синтезата на одговорите за одделни прашања, применети се повеќе научноистражувачки методи што треба да обезбедат објективност, систематичност и веродостојност на истражувачките резултати. Самиот пристап во ова истражување е одреден од интердисциплинарноста на предметот на истражување. Тој состои од комбинирање на повеќе методи. Врз основа на примената на соодветните методи се проучени општите законитости. Со примена на дескриптивниот метод, кандидатот дава теоретска разработка на проблемот на истражување, додека компаративниот метод го користи за воочувањето на разликите во безбедносната практика од аспект на заштитата на критичната инфраструктура.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од истражувањето појаснуваат дека критичната инфраструктура сè уште не е прифатена во рамките на Националната регулатива на Република Македонија, меѓутоа тоа не значи дека не се определени или дефинирани објектите од посебно значење или виталните објекти во Република Македонија. Република Македонија има континуитет во насока на дефинирање на овие објекти, предвидени се мерките за безбедност и делегирани се задолженија и одговорности, меѓутоа не се усогласени, односно не се детерминирани во согласност со насоките на Европската унија. Во оваа насока, не постои јасно конкретизирање на поимите, односно не се опфатени критичните инфраструктури во согласност со препораките на Унијата.

Резултатите од истражувањето посочија дека превенцијата на критичната инфраструктура е клучен предуслов за ефикасна заштита на овој елемент од погоре споменатата анализа и дека заштитата овозможува непречено да се одвива производствениот процес, да се реализираат поставените цели и го намалува ризикот со кој би се соочиле самите капацитети во справување со некоја конкретна ситуација. Следува заклучокот дека за градење на ефикасен безбедносен систем и создавање на услови за примена, односно целосна имплементација на меѓународните стандарди и процедури во обезбедувањето, потребни се трансформации на безбедносните капацитети во делот на обезбедување на критичните инфраструктури.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Ѓорѓи Алчески, со наслов: „Имплементација на современите безбедносни системи и процедури во развојот на обезбедувањето на објектите од витален интерес за Република Македонија“, претставува истражување во општествените науки од областа на безбедноста. Во трудот преовладува темелниот пристап кој резултира со нудење на соодветни решенија кои се во насока како да се подобри заштитата на критичната инфраструктура и, особено, заштитата на аеродромската безбедност. Ако се направи анализа на сите релевантни параметри, како што се научниот пристап, студиозноста, критичкиот осврт и релевантната литература, може со сигурност да се каже дека трудот целосно ги задоволува научните стандарди. Во трудот јасно се

препознава аналитичкиот пристап и систематичноста, но мора да се нагласи дека се презентирани научно вредни информации. Исто така, трудот изобилува со соодветна стручна терминологија, а завршните коментари се дадени низ призмата на релевантни заклучоци и се потврда за високиот квалитет на самата докторска дисертација.

Заклучок и предлог

Докторскиот труд на кандидатот м-р Ѓорѓи Алчески со наслов: „Имплементација на современите безбедносни системи и процедури во развојот на обезбедувањето на објектите од витален интерес за Република Македонија“, претставува комплексна и сеопфатна анализа за едно доста важно и чувствително прашање. Ова е научен труд кој на систематизиран и обемен начин ја обработува оваа сложена и специфична проблематика.

Докторскиот труд е пишуван јасно, концизно и со едноставен, лесно достапен стил. Секоја глава се фокусира на основните проблеми, а следува и детална разработка на основните тези. Потоа следува јасна експликација и прецизна анализа на посочените проблеми. Тоа овозможува да се осознаат сите проблемски аспекти, кои се поставени интегрално во сите димензии, што значи дека неговата проблемско-тематска анализа е поткрепена со релевантна литература. Кандидатот не се задоволува само со експликација и анализа на клучните прашања поврзани со заштитата на критичната инфраструктура, туку тој користејќи соодветна методолошка апаратура ги открива точките на конвергенција на проблемите, како и точките на дивергенција откривајќи ја при тоа сета сложеност на проблемот.

Подрачјето на примена на сознанијата е во корелација со научната аргументација која дава исцрпни одговори на сите прашања во сферата на заштитата на критичната инфраструктура и, особено, делот на аеродромската безбедност.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет да ја прифати позитивната оценка на докторската дисертација на кандидатот м-р Ѓорѓи Алчески со наслов: „Имплементација на современите безбедносни системи и процедури во развојот на обезбедувањето на објектите од витален интерес за Република Македонија“ и да закаже јавна одбрана.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Оливер Бакрески, с.р.

Проф. д-р Марина Митревска, с.р.

Проф. д-р Ванчо Кенков, с.р.

Проф. д-р Борис Мургоски, с.р.

Проф. д-р Зоран Кековиќ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „БЕЗБЕДНОСТА НИЗ ПРИЗМАТА НА КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ – ГЕОСТРАТЕГИСКИ И ГЕОПОЛИТИЧКИ АСПЕКТИ“ ОД М-Р НИКОЛЧО СПАСОВ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

На својата XXV редовна седница од 4.V.2016 година, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет во Скопје, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Николчо Спасов, пријавена на Институтот за безбедност, одбрана и мир, на тема: **Безбедноста низ призмата на климатските промени - геостратегиски и геополитички аспекти**. Комисијата е во состав: проф. д-р Тони Милески (ментор), проф. д-р Митко Котовчевски, проф. д-р Лидија Георгиева, проф. д-р Зорица Салтировска и проф. д-р Марина Малиш-Саздовска. По оценување на докторската дисертација, Комисијата го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на м-р Николчо Спасов на тема „Безбедноста низ призмата на климатските промени - геостратегиски и геополитички аспекти“ е изложена на 330 страници, вклучувајќи го воведот и библиографијата. Трудот е структуриран во шест глави. Во научното подрачје во кое е пријавена темата постои дефицит на вакви истражувања.

Интензитетот на климатските промени, потпирајќи се на минатите и сегашните анализи за влијанието и последиците врз целокупното општество, може во иднина да индуцираат импликации како по човековата безбедност и опстанокот на државите, така и по глобалната безбедност, а со тоа да има и директно влијание врз променливоста на геостратегијата и геополитичката важност на одредени региони.

Општа цел на истражувањето е да се видат негативните аспекти на климатските промени врз безбедноста. Детално се анализираат региони кои се најпогодени од климатските промени, нивното влијание врз безбедноста, импликациите врз геостратегијата и геополитичката положба на државите и регионите, настанати спорови и конфликти како резултат на влијанието на климатските промени, степенот на ранливост на државите од климатските промени, како и анализа на преземените мерки за ублажување или справување со климатските промени.

Нучното значење доаѓа до израз бидејќи овој проблем длабоко навлегува во сите пори од општественото живеење. Тој предизвикува интерес на голем број научни дисциплини во повеќе области од општествените и природните науки. Од научна гледна точка, феноменолошките проучувања што треба да ги опфатат местата (локациите), причините и големината на деловите што се зафатени во светски рамки од климатските промени, се од суштинско значење и им претходат на какви и да се активности од оваа област.

М-р Николчо Спасов во докторската дисертација ги има анализирано, односно направено истражување на регионално ниво кое ги опфаќа негативните влијанија на климатските промени врз безбедноста, со директните импликации врз геополитичкото и геостратегииското значење на регионите. Оттука, произлегува проблемот и фокусот на истражувањето, односно анализа на причините за појавата и ранливоста на државите од климатските промени преку одговор на прашањата кои сегменти од општеството се најранливи, дали ранливоста на одредени региони (африканските и азиските) во иднина ќе се намалува, дали аналогно на тоа ќе се зголемува важноста и ранливоста на руските делови и арктичкиот предел, богати со нафта и природен гас, како и дали побогатите држави се подеднакво ранливи од климатските промени како и сиромашните држави.

Поконкретно, проблемот на истражување е влијанието на климатските промени врз безбедноста, додека фокусот на истражување е утврдување на детерминантите кои доведуваат до појава на климатски промени и дали климатските промени се застапени подеднакво во глобални рамки или, пак, одредени региони се повеќе ранливи во однос на други и каква е нивната важност од геостратегииски и геополитички аспект. Фокусот на истражување, исто така, ќе биде насочен кон анализа на документи од конвенции, самити, кои ги регулираат климатските промени со посебен осврт на анализа на самитот во Кјото, односно што по Кјото 2012 година.

Во глава I се елаборирани теоретските аспекти, односно теоретскиот пристап на поврзаноста на еколошката димензија со безбедноста, опфаќајќи ги традиционалните безбедносни студии, критичките безбедносни студии, конструктивистичкиот пристап, како и секуритизацијата и десекуритизацијата со посебен осврт на еколошкиот сектор. Во истата глава е опфатен и пристапот кон заштита на животната средина и итноста од „дефанзивен“ (одбранбен) геополитички дискурс, промените кои се случуваат во животната средина, како и промените кои се случуваат во општествените текови како фактор за појава и распространетост на идни конфликти. Исто така, во оваа глава е елаборирано влијанието на животната средина врз геополитичките дискурси.

Во глава II се претставени општите карактеристики на климатските промени, погоденоста на климатските промени и земјите во развој, корелацијата на климатските промени со одржливиот развој, како и влијанието на климатските промени врз националната безбедност. Исто така, во овој дел се елаборирани факторите кои ги забрзуваат процесите и ефектите од климатските промени како што се: обесшумување, природни катастрофи, десертификацијата, сиромаштија, демографски растеж, како и еколошките бегалци кои имаат влијание врз загрозувањето на националната и глобалната безбедност.

Во глава III е прикажана поврзаноста на геополитиката и геостратегијата со климатските промени, какви се геополитичките погледи на САД во однос на климатските промени, геополитичките погледи на поврзаност на нафтата со климатските промени, но и подлабоко се елаборира поврзаноста на геостратегијата со деградацијата на животната средина како ново разбирање за светот со посебна анализа на влијанието врз земјоделските системи, достапноста на вода, крајбрежните влијанија, транспортните патишта и геополитичките последици.

Во глава IV се разработени регионални и субрегионални импликации од климатските промени со посебен осврт на: Африка, Субрегионот на Магреб, Субрегионот Левант, Среден Исток, Азија и Пацификот, Русија, Кина, Европа и Северна и Јужна

Америка. Исто така, во овој дел е интерпетирана поврзаноста на геостратегијата со Антарктикот низ призмата на климатските промени, како и поврзаноста на геостратегијата со Арктикот низ призма на климатските промени, односно анализирана е стратегиската важност на Арктикот од аспект на поморските рути.

Во глава V се опфатени историските почетоци, односно генезата на пристапот кон климатските промени од страна на САД или редуфинирањето на концептот на безбедноста. Исто така, истакнати се можните последици од климатските промени врз националната безбедност на САД, како и можните три сценарија од климатските промени, и тоа: сценарио со очекувани климатски промени, сценарио на жестоки климатски промени и сценарио од катастрофални климатски промени.

Во глава VI е разработен Кјото-протоколот, кој претставува носечки столб во справувањето со климатските промени. Потоа е истакнат пристапот на Република Македонија кон климатските промени и можните импликации од глобалното затоплување, како и ранливоста, адаптацијата и ублажувањето од климатските промени според Третиот национален план за климатски промени од 2014 година. Исто така, анализиран е пост-Кјото-периодот.

На крај е прикажан истражувачкиот дел, во кој со помош на анкетен прашалник, како и спроведено електронско интервју се презентирани ставови за одредени геополитички промени за важноста за одредени региони-држави и можноста за појава на идни конфликти за ресурси. Анкетниот прашалник се спроведе во Македонија, Африка (континент), Азија (континент) и Канада. Во него беа поставени 17 прашања чии одговори овозможува да се добие увид за многу претходни нејаснотии и настанати проблеми за влијанието на климатските промени во животната средина, а воедно и да се добие одговор на претходно поставените научни хипотези во методолошката рамка од докторската дисертација. Во докторската теза се анализирани прашалниците поединечно за секоја од гореспомнатите земји, потоа е направена компарација помеѓу резултатите добиени од одговорите на прашалникот во секоја од земјите одделно. Околу споредбата на одговорите од прашањата помеѓу секоја земја одделно се користат статистички хипотези и се поставени поголем број потхипотези чии резултати и одговори не воведуваат во одговорот, односно заклучокот за главната хипотеза. За потребите на истражувањето се анкетирани 346 испитаници.

НАУЧЕН ПРИДОНЕС

Докторскиот труд претставува оригинален научен потфат кој има свој придонес кон теоретските аспекти и расправи за негативните последици од климатските промени врз безбедноста, како и нивното влјани врз геополитичките и геостратежиските аспекти. Истражувањето од научен аспект е важно затоа што досега не се доволно проучени влијанијата на климатските промени врз безбедноста и нивниот третман како безбедносна закана. Во тој контекст, еколошките вредности треба и мора сè повеќе да се промовираат и да го наоѓаат сопственото место во безбедносната сфера како предуслов за креирање безбедна средина во рамките на целокупното општествено живеење.

Истражувањето во докторската дисертација има значително научно и практично значење, затоа што осознавањето на актуелните процеси и состојби на еколошките закани врз безбедноста, ќе им овозможат на државите и регионите заеднички да ја прифатат

чувствителноста од еколошките закани и да формираат заедничка одбранбена политика или безбедносен систем насочен кон еколошките закани.

ОЦЕНКА И ПРЕДЛОГ

Согласно со претходно наведените констатации за докторскиот труд со наслов **„Безбедноста низ призмата на климатските промени – геостратегиски и геополитички аспекти“**, поднесен од кандидатот м-р Николчо Спасов, Комисијата констатира дека докторската дисертација претставува комплексно научно–теоретско истражување во областа на студиите за безбедноста.

Врз основа на образложението за докторската дисертација, методологијата на истражувањето, обемот, целите и очекуваните резултати, Комисијата позитивно ја оцени докторската дисертација со наслов **„Безбедноста низ призмата на климатските промени - геостратегиски и геополитички аспекти“**, поднесена од кандидатот м-р Николчо Спасов, и до Наставно - научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје го приложува овој извештај со цел да се одреди датум за јавна одбрана на трудот.

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Тони Милески, с.р.

Проф. д-р Митко Котовчевски, с.р.

Проф. д-р Лидија Георгиева, с.р.

Проф. д-р Зорица Салтировска, с.р.

Проф. д-р Марина Малиш-Саздовска, с.р.

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

3. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	М-р Нена Неновска	„Влијанието на вооружените конфликти врз бегалската криза на Блискиот Исток и одговорот на земјите од Балканот“	„The Impact of the Armed Conflicts on Refugee Crisis in the Middle East and the Balkan Countries Responses“	Проф. д-р Лидија Георгиева	26. V 2016 10-2550/15
2.	М-р Благица Котовчевска	„Критичко геополитичка, геостратегиска и безбедносна анализа и дефинирање на конфликтот во Република Македонија“,	„Critical Geopolitical, Geostrategic and Security Analysis and Defining the Conflict in the Republic of Macedonia“	Проф. д-р Тони Милески	26. V 2016 10-2551/15

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

2. Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Сузана Станоевска	„Статусот на вработените лица со инвалидност во заштитните друштва во општина Битола“	„The Status of Employees with Disabilities in the Protective Companies in the Municipality of Bitola“	проф. д-р Зора Јачова	10. V 2016 година Бр. 10-808/16
2.	Силвана Боризовски	„Ортоптичко-плеоптички третман на слабовидните лица“	„Orthoptic and Pleoptic Treatment of People with Visual Impairment“	проф. д-р Даниела Димитрова Радојичиќ	10. V 2016 година Бр. 10-818/16
3.	Катерина Атанасова	„Функционалните способности на децата од предучилишна возраст во општина Пробиштип“	„Functional Ability of the Children in the Kindergarten of the Municipality of Probistip“	проф. д-р Наташа Чичевска Јованова	10. V 2016 година Бр. 10-559/16
4.	Андријана Алексовска	„Педагогот и вреднувањето на работата на наставниците во основното училиште“	„The Pedagogue and the Evaluation of Teachers in the Primary School“	проф. д-р Вера Стојановска	10. V 2016 година Бр. 10-604/16
5.	Нурхан Исмани Сејдини	„Влијанието на организационата поставеност и функционирање на воените разузнавања на земјите членки на НАТО за успешно водење на борбата против тероризмот“	„The Impact of the Organizational Structure and Functioning of Military Intelligence of NATO Member States for Successful Fight against Terrorism“	проф. д-р Митко Котовчевск и	10. V 2016 година Бр. 10-582/16
6.	Емилија Петрова	„Справување со нелегална трговија на извори на јонизирачко зрачење во Република Македонија“	„Tackling Illegal Trade of Ionizing Radiation in the Republic of Macedonia“	проф. д-р Тони Милески	10. V 2016 година Бр. 10-564/16
7.	Силвана Јовановска	„Економското разузнавање како инструмент на националната безбедност на современите држави“	„Economic Intelligence as an Instrument of National Security in the Contemporary States“	доц. д-р Тања Милошевск а	10. V 2016 година Бр. 10-478/16

8.	Ива Мангутова	„Иднината на системот за глобално позиционирање, неговата улога во воените мисии и националната безбедносна инфраструктура“	„The Future of Global Positioning System, it's Role in Military Missions and the National Security Infrastructure“	проф. д-р Митко Котовчевск и	10. V 2016 година Бр. 10-619/16
9.	Александра Мицова	„Идентификација на новата Евроазиска ориентација во развојот на современата руска геополитичка мисла“	„Identification of the New Eurasian Orientation in the Development of the Contemporary Russian Geopolitical Thought“	проф. д-р Тони Милески	10. V 2016 година Бр. 10-805/16
10.	Биљана Домазетова	„Ризик фактори во семејството и врничко насилство во училиштето“	„Risk factors in the Family and Peer Violence in the School“	проф. д-р Сунчица Димитријос ка	10. V 2016 година 10-817/16
11.	Александра Ангеловска	„Ризици од појава на професионален стрес кај вработени во ЦСР“	„Risks of Developing Occupational Stress among Employees in the Center for Social Work“	проф. д-р Иван Трајков	10. V 2016 година 10-819/16
12.	Стојанче Кашиковски	„Стратегиски менаџмент на човечки ресурси во водоснабдителните претпријатија во земји членки на ЕУ и Република Македонија“	„Strategic Management of Human Resources in the Water Supply Enterprises in the Member States of the European Union and the Republic of Macedonia“	проф. д-р Јован Пејковски	10. V 2016 година 10-595/16
13.	Иво Стојаноски	„Влијанието на лидерството врз мотивацијата на вработените и организациската ефикасност во Република Македонија“	„The Influence of the Leadership on Staff Motivation and Organizational Efficiency in the Republic of Macedonia“	проф. д-р Јован Пејковски	10. V 2016 година 10-831/16
14.	Маријана Јанчевска	„Организациска култура и професионално согорување на наставници од јавните и приватните основни училишта“	„Organizational Culture and Professional Burnout of Teachers in Public and Private Elementary Schools“	проф. д-р Виолета Арнаудова	10. V 2016 година 10-821/16

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ПО ПРЕДМЕТИТЕ:
 КОНТРАСТИВНА ГРАМАТИКА НА ФРАНЦУСКИОТ И НА МАКЕДОНСКИОТ
 ЈАЗИК, ГРАМАТИКА НА ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК, ТЕОРИЈА НА ПРЕВЕДУВАЊЕ
 И ТОЛКУВАЊЕ, ПРЕВЕДУВАЊЕ ОД ФРАНЦУСКИ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
 НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ**

Со Одлука бр. 04-668/3 од 26.4.2016 г. на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, донесена на неговата 64. редовна седница од 20.4.2016 година, определена е Рецензентска комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања, во наставно-научната област *романистика*, по предметите: *контрастивна грамастика на францускиот и на македонскиот јазик, грамастика на францускиот јазик, теорија на преведување и толкување и преведување од француски на македонски јазик*, во состав: д-р Петар Атанасов, редовен професор, д-р Звонко Никодиновски, редовен професор и д-р Драги Михајловски, редовен професор.

На конкурсот за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по предметите од горенаведената научна област, објавен во весникот „Нова Македонија“ од 31.3.2016 година, се пријави д-р Ирина Бабамова, вонреден професор на Катедрата за романски јазици и книжевности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Кон пријавата за избор во редовен професор, кандидатката ги достави потребните документи наведени во конкурсот.

Откако ги разгледа пријавата и другите приложени документи, Комисијата во горенаведениот состав има чест да го поднесе до Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс се пријави само кандидатката д-р Ирина Бабамова, вонреден професор на Катедрата за романски јазици и книжевности на групата за француски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Биографски податоци

Ирина Бабамова е родена во Скопје, на 6 април 1969 год. Основно и средно образование завршила во Скопје. Во 1986/87 год. ги започнала студиите по француски јазик и книжевност на Универзитетот во Конакри, Република Гвинеја (Африка) и по завршувањето на првата година ги продолжила на Филолошкиот факултет во Скопје, на групата за француски јазик и книжевност, на која дипломирала во 1990 година, стекнувајќи се со звањето: *професор по француски јазик и книжевност и дипломиран филолог – преведувач по француски јазик*. На истиот факултет ги завршува и студиите по македонски јазик како **втор главен предмет** во 1996 год.

Во јуни 1992 г. е избрана за помлад асистент по предметите: *теорија и практика на преведувањето и контрастивна анализа на францускиот и на македонскиот јазик* на Катедрата за романски јазици и книжевности на Филолошкиот факултет во Скопје.

Постдипломски студии од областа на францускиот јазик (наука за јазикот) студирала на Филолошкиот факултет во Белград (1991/92 год.) и на Филолошкиот факултет во Скопје (по отворањето вакви студии во 1992/1993 год.). Во февруари 1999 г., на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје го одбрала својот магистерски труд под наслов *Фактивността во францускиот и во македонскиот јазик*. По магистрирањето е избрана во звањето асистент по предметите: *теорија и практика на преведувањето и контрастивна анализа на францускиот и на македонскиот јазик* на Катедрата за романски јазици и книжевности на Филолошкиот факултет во Скопје.

Во 2006 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје ја одбранила својата докторска дисертација под наслов: *Парасинтетската деривација во францускиот и во македонскиот јазик.*

Во 2006 год., д-р Ирина Бабамова е избрана во звањето доцент по предметите: *теорија и практика на преведувањето и контрастивна анализа на францускиот и на македонскиот јазик* на Групата за француски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Како оформен романист и, истовремено, македонист, д-р Ирина Бабамова, со Одлука на Ректорската управа на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје е именувана за лектор за македонски јазик на *Националниот институт за ориентални јазици и цивилизации (INALCO)* во Париз, Франција, за периодот од октомври 2007 до октомври 2009 год. По успешното завршување на двегодишниот мандат како лектор, таа продолжува да работи како доцент на Катедрата за романски јазици и книжевности и на Катедрата за преведување и толкување при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Во 2009 г. е избрана за претседател на Здружението на професорите по француски јазик на Република Македонија, должност што д-р Ирина Бабамова ја извршува во два мандата (2009-2011 и 2011-2013), поточно и по нејзиниот повторен избор за претседател во 2011 г.

Во септември 2011 г., д-р Ирина Бабамова е избрана во звањето вонреден професор по предметите: *контрастивна драматика на францускиот и на македонскиот јазик, теорија на преведувањето и на толкувањето и преведување од француски на македонски јазик.*

За својата посветена работа на полето на промовирањето на францускиот деловен јазик и деловната терминологија во Македонија, како и за континуираното учество (од 1995-2006 год.) со свои студенти во меѓународниот натпревар „*Le mot d'or*“ („Златен збор“), во 2008 г., д-р Ирина Бабамова е добитник на француското почесно признание и на *Медалот „Златен збор“ („Le mot d'or“)* што ги доделува француската *Асоцијација за промовирање на францускиот деловен јазик (APFA)*, чиј покровител е Меѓународната организација на франкофонијата (OIF) со седиште во Париз.

За остварените и објавени преводи од француски на македонски јазик, Сојузот на книжевните преведувачи на Р. Македонија и ја доделува на д-р Ирина Бабамова наградата *Златно перо* за литературен превод за 1996 г., а во 2003 г. наградата *Божидар Насиџев* за најуспешен превод на македонски јазик во 2003 г. на дело од светската книжевност („Поетиката на просторот“ од Гастон Башлар). Наградата *Божидар Насиџев* е доделена по вторпат во 2011 г. за нејзиниот превод од француски на македонски јазик на романот „Три силни жени“ од француската писателка Мари Ндијај (награда *Гонкур* за 2009 г.).

Д-р Ирина Бабамова е одликувана со високиот орден *Virtuez* од редот на Академскиите ѝалми, доделен од страна на Владата на Република Франција и на Министерството за образование на Франција (9 октомври 2012 г.) заради особени заслуги во унапредувањето на изучувањето на францускиот јазик и култура.

За исклучителниот придонес во унапредувањето на изучувањето на францускиот јазик во Р. Македонија и за новитетите во активностите на ЗПФРМ што ги внела д-р Бабамова за време на својот претседателски мандат од 2009 до 2013 г., Здружението на професорите по француски јазик на РМ, Националната комисија

за франкофонија и Министерството за образование и наука на РМ и доделуваат

Благодарница (Attestation de remerciements) во 2014 г.

Д-р Ирина Бабамова е автор на повеќе од 60 научни труда и на 1 научна монографија од областа на контрастивната лингвистика на францускиот и на македонскиот јазик (2010 г.), коавтор на 1 стручна монографија од областа на преведувањето од француски на македонски јазик (2015 г.), коавтор на учебно помагало за француски јазик (2014 г.), приредувач на 2 зборника (2013 и 2015 г.), раководител на 1 национален научноистражувачки проект (2015 г.), учесник во два меѓународни проекта (2009-2014 и 2012-2013), учесник во два национални научноистражувачки проекта (2012-2013), национален координатор на два меѓународни проекта (2011 и 2012 г.) и автор на превод од француски на македонски јазик на 8 книжевни дела.

Д-р Ирина Бабамова членува во *Центарот за балкански студии* (Centre d'études balkaniques) при ИНАЛКО во Париз, во *Сојузот на книжевните преведувачи на Р. Македонија* и во *Зоружението на професорите по француски јазик на Р. Македонија*. Била член на *Националната комисија за франкофонија* на Р. Македонија во периодот од 2009-2013 г.

Од јануари 2014 г. е акредитирана за ментор на докторски студии за студиската програма Наука за јазик, а од март 2016 г. е акредитирана за ментор на студенти на втор циклус студии од страна на Одборот за акредитација и евалуација на високото образование.

Од своето вработување до денес, д-р Ирина Бабамова континуирано извршува значајни активности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Активности на д-р Ирина Бабамова по нејзиниот избор во звањето *вонреден професор* на 21 септември 2011 г.:

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ:

Во периодот од изборот во звањето *вонреден професор* до денес, д-р Ирина Бабамова изведува наставнообразовна дејност на Катедрата за романски јазици и книжевности, како и на Катедрата за преведување и толкување на **Филолошкиот факултет „Блаже Конески“** во Скопје. Оваа дејност опфаќа настава на првиот циклус (додипломски) студии и на втор циклус (постдипломски) студии. Освен на матичниот Факултет, Бабамова изведува настава и на **Економскиот факултет при УКИМ**, како и на **Филозофскиот факултет на Универзитетот во Ниш** (2015-2016), Република Србија, како наставник по покана.

1. **Во рамките на наставно-образовната дејност од првиот циклус (додипломски) студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при УКИМ, д-р Ирина Бабамова ја изведувала додипломската настава (теориска и практична настава и испити) по следниве предмети од студискиот план на Катедрата за романски јазици и книжевности и на Катедрата за преведување и толкување: *контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик* 1, 2;**

контрастивна анализа на текст и говор 1, 2; теорија на преведување и толкување 1, 2; преведување од француски на македонски јазик 1,2,3,4;

Во моментот, д-р Ирина Бабамова е ангажирана со 14 часа неделно, како во зимскиот, така и во летниот семестар на учебната 2015/2016. Наставата ја следат студенти од преведувачката и наставната насока на групата за француски јазик при Катедрата за романски јазици и книжевности, студенти од преведувачката насока на групата за шпански јазик при истата Катедра и студенти за француски јазик (јазик Б и В) од Катедрата за преведување и толкување при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

На Економскиот факултет при УКИМ, д-р Ирина Бабамова изведувала настава по предметот *француски јазик 1 и 2 (2+4)* во учебните 2013/14, 2014/15 и 2015/16 г.

2. Во рамките на постдипломските студии, Бабамова изведувала настава и испити по предметите *француски деловен јазик 3* за студентите на МАСТЕР-студиите по *јазици, бизнис и меѓународна трговија* во учебната 2013/2013 г., а во учебните 2011/12, 2012/13 и 2013/14 ги водела курсевите по предметите: *современи преведувачки теории и француско-македонски контрастивни теми (францускиот глатол FAIRE)* за студентите на постдипломски студии на насоката по јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Во учебните 2013/14 и 2014/15 г., д-р Бабамова одржувала настава, испити и консултации по предметот *контрастивна анализа на говор и терминологија* застапен на МАСТЕР - студиите по *конференциско толкување* на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Во учебната, пак, 2015/16 г., д-р Ирина Бабамова била поканета да учествува во реализацијата на студиската програма по француски јазик и книжевност за прв циклус студии на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Ниш, Р. Србија, при што изведувала настава (предавања), испити и консултации по предметите: *јазик во стругајта: економски и деловен француски (1+0), писмено и усно преведување (2+2), контрастивна лингвистика (2+1) и преведување книжевни текстови (2+0)*.

Покрај редовната настава, д-р Бабамова била ментор на 9 дипломски труда и член на 42 комисији за оцена и одбрана на дипломски труд на студенти од Катедрата за романски јазици и книжевности и од Катедрата за преведување и

толкување. Била член на комисија за оцена и одбрана на 1 магистерски труд и член на комисија за оцена и одбрана на 2 докторски дисертации.

Освен наставата на овие три високообразовни институции, д-р Бабамова одржувала **обуки и надвор од редовната настава**. Таа била национален координатор за меѓународниот проект *Formation des enseignants de français par la démultiplication des formations organisées par le CREFECO en 2010/2011* (22-26 август 2011 г.), одржан на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и реализиран во партнерство помеѓу Здружението на професорите по француски јазик на РМ и CREFECO од Софија со поддршка на OIF од Париз. Во рамките на овој проект, Бабамова била и обучувач на професори по француски јазик од Р. Македонија.

Во септември 2013 г., Бабамова одржала обука за професори по француски јазик од Р. Македонија во рамки на дисеминацијата на обуката од доменот на анализата на јазичните грешки на тема: *Pédagogie de l'erreur dans l'enseignement du FLE / Третманот на грешките во наставата по француски јазик*, реализирана на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Како вонреден професор на Катедрата за романски јазици и книжевности, Бабамова активно учествувала во работата на работните групи за подготовка на модулните студиски програми според ЕКТС на групата за француски јазик и книжевност.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Научноистражувачката дејност на д-р Ирина Бабамова од изборот во звањето *вонреден професор* до денес го потврдува нејзиното потесно научно профилирање во доменот на споредбеното (контрастивно) проучување на граматиката на францускиот јазик и на граматиката на македонскиот јазик, на преведувањето од француски кон македонски јазик од јазичен, но и од дијакрониски аспект, како и на проблемите при совладувањето на францускиот јазик од страна на македонските говорители. Овие домени се дел во поширокиот домен на контрастивната лингвистика во која д-р Ирина Бабамова поконкретно ги проучува контактите помеѓу францускиот и македонскиот јазик. Според тоа, доменот на контрастивното проучување на францускиот и на македонскиот јазик, и доменот на теоријата на преведувањето се наметнуваат како два главни домена во научниот интерес на д-р Ирина Бабамова и со теми од овие два домена, Бабамова успешно се претставила на повеќе конгреси, симпозиуми, научни конференции и

собири со меѓународно учество во Македонија и во странство (Франција, Романија, Јужноафриканска Република, Чешка, Ерменија, Бугарија, Србија).

Научните трудови што д-р Бабамова ги објавила во домашни и во меѓународни списанија во последниве 5 години (над 20) се одликуваат со висок степен на научност, а според својата тематика, тие може да се групираат во три главни групи: трудови со граматичка и контрастивна јазична тематика, трудови со тематика од пошироката контрастивна лингвистика и трудови од доменот на преведувањето и теоријата на преведувањето.

1. Меѓу трудовите со граматичка и контрастивна јазична тематика, особен научен придонес за граматичките проучувања во врска со францускиот и со македонскиот јазик има трудот со наслов „Семантичко-функционалниот паралелизам помеѓу самостојна *ga*-конструкција во македонскиот јазик и субјунктив (презент) во францускиот јазик“, објавен 2015 г. во зборникот трудови од научните истражувања во рамки на проектот: Местото на македонскиот јазик во словенскиот и во Балканскиот јазичен свет, *Субјунктив* со посебен осврт на македонските *ga*-конструкции што се спроведува во рамки на ИЦАЛ при МАНУ. Во него се истакнува *ga*-конструкцијата како еквивалент на француските форми на субјунктивот кога е тој употребен во независен вербален контекст.

Не помалку значаен за граматичките контрастивни проучувања е и трудот со наслов „Sur l’alternances des modes indicatif et subjonctif dans les relatives restrictives en français : analyse sémantique et équivalents macédoniens“ што Бабамова го објавила во зборникот трудови со наслов *Contrastive analysis in discourse studies ans translation/ Analyse contrastive de discours et traduction/ Kontrastive diskurzanalyse und translation/* во издание на Филозофскиот факултет во Љубљана. Во него се разгледуваат разликите во значењата што ги воведуваат француските глаголски начини

индикатив и *субјунктив*, како и средствата и начините на кои се искажуваат овие разлики во македонскиот јазик.

Со своето научно значење за граматичките проучувања се истакнуваат и трудот со наслов „Les predicats nominaux à verbe *faire* - approche contrastive franco-macédonienne“, објавен во зборникот *Францускиот јазик, литература и култура во франкофонски контекст Langue, littérature et culture française en contexte francophone* во Скопје (2012 г.), како и трудот „Основни теориски концепции во врска со парасинтетската деривација како зборообразувачка постапка“, објавен во зборникот *Романистика и балканистика*, во Скопје (2014 г.).

2. Од поширокиот домен на контрастивните лингвистички проучувања се izdelуваат трудовите во кои се анализираат јазичните грешки и тешкотии со кои се среќаваат македонските изучувачи на францускиот јазик. Такви се трудовите со наслов „Sur les types d’erreurs dans la production écrite en FLE chez les apprenants macédoniens au niveau universitaire“ објавен во зборникот *La Formation professionnelle des futurs enseignants de FLE: enjeux et stratégies dans la zone Europe centrale et orientale* во издание на *Едитура Университариа (Editura Universitaria)* во Крајова, Романија (2013 г.); „За (не)употребата на предлогот *à* од страна на македонските изучувачи на францускиот јазик“, објавен во Зборник од меѓународната конференција за применета лингвистика на тема: *Практиката во јазикот, јазикот во практиката* во Скопје (2013 г.). Овие трудови претставуваат многу значајна основа за понатамошни продлабочени проучувања од доменот на анализата на грешките, кој е недоволно истражен кај нас.

Особено значајни се трудовите во кои Бабамова врши анализа на грешките што ги прават француските изучувачи на македонскиот јазик, а што таа имала можност да ги согледа како лектор по македонски јазик на Националниот институт за ориентални јазици и цивилизации во Париз (2007-2009). Такви се трудовите со наслов: „Согледувања од наставата по македонски јазик како странски јазик за

франкофонски говорители“, објавен во 2013 г. во Зборникот *Prvi, drugi, ini jezik : hrvatsko-makedonske usporedbe / Прв, виџор други јазик: хрватско-македонски споредби*, во Загреб, и трудот „За употребата на предлогот *на* при писменото изразување на македонски јазик од страна на франкофонските говорители“ објавен 2012 г. во зборникот од XXXIX научна конференција на XLV меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура (лингвистика) во Охрид. Овие проучувања претставуваат пионерски исчекор во научниот домен на анализата на јазичните грешки од аспект на франкофонските изучувачи на македонскиот јазик, со што Бабамова се јавува како нивен иницијатор.

3. Во доменот на преведувањето и на теоријата на преведувањето се izdelуваат трудови кои одат во насока на осветлување на многу значајни прашања од историјата на преведувањето во Македонија кои, пак, ги дополнуваат петгодишните истражувањата што Бабамова ги вршеше како учесник во меѓународниот научно-истражувачки проект на тема *L'Histoire de la traduction en Europe médiane*, чиј носител е Студискиот центар за Средна Европа, подоцна Истражувачки центар за Европа-Евроазија при ИНАЛКО во Париз. Со таква тематика е трудот „Истражувањата на Блаже Конески како извор на податоци за една Историја на преведувањето во Македонија“, објавен во Зборникот *Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура*, во Скопје, 2012 г., трудот со наслов „Sur les premières traductions du macédonien standard vers le français – aspect interculturel“, со кој Бабамова се претстави на Меѓународниот симпозиум на тема: *Miroir linguistique de l'Univers : La traduction comme médiation interculturelle*, одржан 2014 г. на Универзитетот Бриусов во Ереван, Ерменија, трудот со наслов „Интеркултурните (јазични, преведувачки и книжевни) француско-македонски контакти низ дејноста на соодветни друштва во Македонија во XX и во XXI век“, објавен во *Годишниот зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“* во 2014 г., како и трудовите „Francophone African literature in Macedonian translation-cultural challenges/ Превод

франкофоне афричке књижевности на македонски језик – културни изазови“ и „La traduction vers le macédonien de la poésie de Senghor vue d’une perspective postcoloniale“, објавени како апстракти за научните собири во Белград, односно во Ниш, во 2015 г.

Во насока на регистрирање на податоците од историјата на преведувањето секако е најзначајна стручната монографија под наслов *Книги од француски / франкофонски автори преведени на македонски јазик – Библиографски преглед - / Ouvrages d’auteurs français ou francophones traduits en macédonien – Bibliographie*, чиј коавтор е Ирина Бабамова. Монографијата е објавена во издание на Националната и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ во Скопје, во 2015г. Во неа се регистрирани најголемиот број објавени преводи од француски на македонски јазик во периодот по Втората светска војна до 2015г., а објавен е и воведниот текст под наслов „Од митот за вавилонската кула до богата француско-македонска преведувачка историја“ од Ирина Бабамова. Во дел од трудовите од доменот на преведувањето, Бабамова ги насочува своите истражувања кон педагошкиот аспект на преведувањето, а од нив позначајни се : “L’enseignement de la traduction face aux défis de la mondialisation“, објавен во 2011г. во *Годишен зборник Филолошки факултет „Блаже Конески“*, „Електронски ресурси во наставата по преведување од француски на македонски јазик“ објавен во 2013г. во зборникот *Електронскиите ресурси и филолошкиите студии*. Од преведувачки домен е и трудот под наслов „Темелните теориски текстови на надреализмот и на западната авангарда во уметностите и нивниот превод на македонски јазик“, што Бабамова го објавува како поговор кон својот превод од француски на македонски јазик на книгата *Манифести на западната книжевна авангарда* (2015г.) како и трудот под наслов „Сатанизмот како творечка инспирација за романот *Таму долу* на Уисманс со осврт на поспецифичните јазични особености и нивниот македонски превод“, објавен како поговор кон

нејзиниот превод од француски на македонски јазик на делото *Таму долу* од Жорис-Карл Уисманс.

Објавените трудовите на Бабамова, како и трудовите од учествата на научни собири, конгреси, научни конференции и сл. што се објавени во печатени и во електронски зборници се наведени во Анекс 2- образец кон овој извештај.

Богатата научноистражувачката дејност на д-р Ирина Бабамова може да се види и од нејзиното учество во научноистражувачки проекти. Освен што учествува во истражувачкиот тим на погореспомнатиот научноистражувачки проект на тема *L'Histoire de la traduction en Europe médiane*, Бабамова, како ценет и веќе афирмиран познавач на состојбите во теоријата, историјата и практиката на преведувањето, е поканета да учествува во повеќегодишниот национален научноистражувачки проект на тема *Интеркултурна историја на македонската литература при Институтот за македонска литература во Скопје* во кој таа, во периодот од 2011 до 2013 г. се посветува на проучување на француско-македонските преведувачки релации. Бабамова била учесник и во меѓународниот проект *MEPRID FLE*, реализиран во соработка помеѓу Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“), Универзитетот во Крајова (Романија) и Универзитетот во Ереван (Романија), од која произлезе учебно помагало за студентите по француски јазик (ниво B2) што е објавено во Романија и што се користи не само на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при УКИМ, туку и на Универзитетот во Крајова (Романија) и на Универзитетот во Ереван (Ерменија).

Научноистражувачката зрелост на д-р Ирина Бабамова и извонредната сериозност со која таа му пристапува на научното работење се огледува и во фактот дека во учебната 2014/15 година, таа била иницијатор, поднесувач, главен истражувач и раководител на научноистражувачкиот проект *Македонско-романстички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015)*, едногодишен

проект на Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, што финансиски е поддржан и објавен во 2015 г. со средства од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Значајно е да се спомене дека како вонреден професор, д-р Ирина Бабамова била мошне успешен национален координатор на два меѓународни научни проекта од кои едниот (*Projet de formation des enseignants de français par la démultiplication des formations organisées par le CREFECO en 2010 /2011*) е реализиран во август 2011 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, а другиот (*Renforcement des capacités d'expertise des professeurs français à travers la professionnalisation de leurs associations*) во 2012 г., исто така на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Од бројните приложени сертификати и потврди за активностите што д-р Ирина Бабамова ги остварила на стручен план од изборот за *вонреден професор* до денес, може да се забележи дека таа систематски работи на своето стручно усовршување следејќи повеќе обуки (вкупно 9) од областа на францускиот јазик што ги организирал Регионалниот франкофонски центар за централна и источна Европа (CREFECO) во Софија, Бугарија или Францускиот институт во Скопје, како и од областа на примената на т.н. настава на далечина што ги организирала Универзитетската агенција за франкофонија (AUF). Таа континуирано работела и на осовременување на наставната материја по предметите од јазичен и преведувачки домен за кои е задолжена на Катедрата за романски јазици и книжевности и на Катедрата за преведување и толкување, соодветно задоволувајќи

ги критериумите за современо студирање според европскиот кредит-трансфер систем.

За одбележување е дека д-р Ирина Бабамова остварува повеќедецениска успешна преведувачката дејност што ја збогатуваат извонредните, според критиката, преводи од француски на македонски јазик на современи француски романи. Во последните 5 години се објавени нејзините преводи на делата: *Француски роман* Фредерик Бегбеде (2013 г.), *Манифести на западната книжевна авангарда* (2015 г.), *Таму долу* од Жорис-Карл Уисманс (2015 г.).

Преведувачката активност и дава значаен белег на стручно-апликативната дејност на д-р Ирина Бабамова и ја вбројува меѓу особено ценетите преведувачи од француски на македонски јазик денес.

Во периодот од 2011 до 2013 г., д-р Ирина Бабамова особено успешно го реализирала вториот мандат на претседател на Здружението на професорите по француски јазик на РМ, што може да се забележи од нејзините бројни активности за унапредување на изучувањето на францускиот јазик што таа ги иницирала и ги спровела за првпат, меѓу кои позначајни се: републичките натпревари за писмен состав на француски јазик за сите образовни нивоа во РМ, Републичкиот натпревар за диктат по француски јазик, културно-промотивните франкофонски вечери во Скопје (2011, 2012 г., 2013 г.). Ативностите што таа ги вовела во програмата на ЗПФРМ веќе прераснуваат во традиционални активности. Таа честопати била поканувана за член на жири - комисија на натпреварите од доменот на францускиот јазик што ги организирал Францускиот центар за соработка „Жан Моне“ (денешен Француски институт во Скопје) при Француската амбасада во Скопје, како и за член на комисија за повеќе државни натпревари во реализација на Здружението на професорите по француски јазик на Р. Македонија.

Благодарение на своето долгогодишно работно искуство, Бабамова била избрана за надворешен соработник на Бирото за развој на образованието во Скопје

(2014 г.) како член на стручен тим за изработка на национална наставна програма по предметот француски јазик како втор странски јазик за III и IV година на гимназиското образование, уметничкото образование и како општообразовен предмет во средното стручно образование во Република Македонија.

За потребите, пак, на Државниот испитен центар на Р. Македонија, Бабамова извршувала стручна супервизија и стручна ревизија во својство на контролор на прашања / задачи за екстерно проверување на постигањата на учениците во основното и во средното образование (гимназиско, средно-уметничко, средно стручно образование со тригодишно и четиригодишно траење) од областа на францускиот јазик за учебните 2012/2013 г. и 2013/2014 г.

За одбележување е и тоа дека д-р Ирина Бабамова учествувала и совесно извршувала задолженија во рамките на повеќе одбори и факултетски комисији. Била член на организациски одбор на Меѓународниот научен собир „Францускиот јазик, книжевност и култура во франкофонски контекст“ по повод 65 години од основањето на Катедрата за романски јазици и книжевности (2011 г.); член на Редакцискиот одбор на *Годишниот зборник* на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (2013 и 2014 г.); член на Редакциски одбор на меѓународниот зборник на трудови *Романистика и балканистика* во чест на порф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот; член на Организационен одбор за меѓународен симпозиум по повод одбележување на јубилејот 70 години од основањето на Катедрата за француски јазик и книжевност; член на Комисија за проверка на знаењата и умеењата за кандидатите кои ќе конкурираат за запишување на студиската програма преведување и толкување (француски јазик) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје; член на Комисија за конкурс за доделување на наградата „Блаже Конески“ за есеј на дадена тема (2014 и 2015 г.); претседател на Поткомисијата за евалуација на ниво на студиската програма по француски јазик и книжевност, романски јазик и книжевност, шпански јазик и

книжевност; член на Наставно-научниот колегиум за втор циклус студии, област: наука за јазикот; член на универзалната единица за заштита и спасување во јачина на вод при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Освен ова, д-р Ирина Бабамова е и редовен член на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Како добар педагог кој воспоставува извонредна соработка и дијалог со студентите, д-р Ирина Бабамова доби позитивна оценка од спроведената анкета на студентите што истовремено ги нагласува и нејзините високи човечки квалитети.

ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА И ПРЕДЛОГ

Врз основа на увидот во активностите што д-р Ирина Бабамова ги реализирала во текот на последниве пет години, поточно по нејзиниот избор во звањето вонреден професор, Рецензентската комисија високо ја вреднува нејзината наставно-образовна дејност, нејзината научноистражувачка дејност во доменот на контрастивното проучување на францускиот и на македонскиот јазик, граматичкото проучување на францускиот јазик и теоријата на преведувањето и на толкувањето, како и нејзината стручно-апликативната дејност во доменот на преведувањето од француски на македонски јазик. Притоа, Комисијата заклучува дека кандидатката д-р Ирина Бабамова компетентно и квалитетно ја извршува наставната и научната работа и дека во доменот на својот научен интерес постигнала завидни резултати кои ја истакнуваат како ценета и афирмирана личност во научната средина во домашни и во меѓународни рамки.

Имајќи го предвид погоре изнесеното, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката ги исполнува законските услови и универзитетските критериуми за избор во повисоко наставно-научното звање. Како членови на

Рецензентската комисија, чест ни е да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да ја избере д-р Ирина Бабамова во звањето редовен професор по *предметите*: *контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик, граматика на францускиот јазик, теорија на преведување и толкување и преведување од француски на македонски јазик.*

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Д-р Петар Атанасов, редовен професор, с.р.
2. Д-р Звонко Никодиновски, редовен професор, с.р.
3. Д-р Драги Михајловски, редовен професор, с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: ИРИНА АЛЕКСАНДАР БАБАМОВА

(име, татково име и презиме)

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: романистика (Предмети: *контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик, граматика на францускиот јазик, теорија на преведување и толкување, преведување од француски на македонски јазик*)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување на настава од прв циклус студии:	
1	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 1</i> (2+2) зимски семестар 2011/2012 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
2	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 2,</i> (2+2) летен семестар 2011/2012 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
3	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 1,</i> (2+2) зимски семестар 2012/2013 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
4	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 2,</i> (2+2) летен семестар 2012/2013 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
5	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 1,</i> (2+2) зимски семестар 2013/2014 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
6	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 2,</i> (2+2) зимски семестар 2013/2014 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
7	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 1,</i> (2+2) зимски семестар 2014/2015 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
8	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 2,</i> (2+2) зимски семестар 2014/2015 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
9	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 1,</i> (2+2) зимски семестар 2015/2016 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
10	<i>Контрастивна граматика на францускиот и на македонскиот јазик 2,</i> (2+2) летен семестар 2015/2016 (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1

11	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 1, (2+2) зимски семестар 2011/2012</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
12	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 2, (2+2) летен семестар 2011/2012</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
13	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 1, (2+2) зимски семестар 2012/2013</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
14	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 2, (2+2) летен семестар 2012/2013</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
15	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 1, (2+2) зимски семестар 2013/2014</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
16	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 2, (2+2) летен семестар 2013/2014</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
17	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 1, (2+2) зимски семестар 2014/2015</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
18	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 2, (2+2) летен семестар 2014/2015</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
19	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 1, (2+2) зимски семестар 2015/2016</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
20	<i>Теорија на преведувањето и на толкувањето 2, (2+2) летен семестар 2015/2016</i> (2x15x0,04=1,2) + (2x15x0,03=0,9)	2,1
21	<i>Преведување од француски на македонски јазик и обратно 1 заедно со Преведување од француски јазик Б на македонски јазик А 1 зимски семестар (0+2) 2011/2012</i> (2x15x0,03=0,9)	0,9
22	<i>Преведување од француски на македонски јазик и обратно 2 заедно со Преведување од француски јазик Б на македонски јазик А 2 летен семестар (0+2) 2011/2012</i> (2x15x0,03=0,9)	0,9
23	<i>Преведување од француски на македонски јазик и обратно 3 заедно со Преведување од француски јазик Б на македонски јазик А 3 зимски семестар (0+2) 2011/2012</i> (2x15x0,03=0,9)	0,9
24	<i>Преведување од француски на македонски јазик и обратно 4 заедно со Преведување од француски јазик Б на македонски јазик А 4 летен семестар (0+2) 2011/2012</i> (2x15x0,03=0,9)	0,9
25	<i>Преведување од француски на македонски јазик и обратно 1 заедно со Преведување од француски јазик Б на македонски јазик А 1 зимски семестар (0+2) 2012/2013</i> (2x15x0,03=0,9)	0,9
26	<i>Преведување од француски на македонски јазик и обратно 2 заедно со Преведување од француски јазик Б на македонски јазик А 2 летен семестар (0+2) 2012/2013</i> (2x15x0,03=0,9)	0,9

40	Преведување од француски на македонски јазик и обратно 4 заедно со Преведување од француски јазик Б/В на македонски јазик А 4 летен семестар (0+2) 2015/2016 (2x15x0,03=0,9)	0,9
41	Француски јазик 1 на Економскиот факултет при УКИМ (2+4) зимски семестар 2013/2014 (2x15x0,04 = 1,2) + (4x15x0,03=1,8) = 3	3
42	Француски јазик 2 на Економскиот факултет при УКИМ (2+4) летен семестар 2013/2014 (2x15x0,04 = 1,2) + (4x15x0,03=1,8) = 3	3
43	Француски јазик 1 на Економскиот факултет при УКИМ (2+4) зимски семестар 2014/2015 (2x15x0,04 = 1,2) + (4x15x0,03=1,8) = 3	3
44	Француски јазик 2 на Економскиот факултет при УКИМ (2+4) летен семестар 2014/2015 (2x15x0,04 = 1,2) + (4x15x0,03=1,8) = 3	3
45	Француски јазик 1 на Економскиот факултет при УКИМ (2+4) зимски семестар 2015/2016 (2x15x0,04 = 1,2) + (4x15x0,03=1,8) = 3	3
46	Француски јазик 2 на Економскиот факултет при УКИМ (2+4) летен семестар 2015/2016 (2x15x0,04 = 1,2) + (4x15x0,03=1,8) = 3	3
47	Јазик во структурата:економски и деловен француски јазик (1+0) Филозофски факултет во Ниш, зимски семестар 2015/2016 (1x15x0,04= 0,6)	0,6
48	Писмено и усмено преведување (2+2) Филозофски факултет во Ниш, зимски семестар 2015/2016 (2x15x0,04= 1,2)	1,2
49	Контрастивна лингвистика (2+1) Филозофски факултет во Ниш, летен 2015/2016 (2x15x0,04= 1,2)	1,2
50	Преведување книжевни текстови (2+0) Филозофски факултет во Ниш, летен 2015/2016 (2x15x0,04= 1,2)	1,2
	Настава од втор циклус студии:	
1	Француски деловен јазик 3 МАСТЕР-студии по Јазици, бизнис и меѓународна трговија зимски семестар 2012/2013 15 часа (1x15x0,05=0,75)	0,75
2	Современи преведувачки теории, 15 часа, зимски семестар 2011/2012, насока Наука за јазикот (1x15x 0,05=0,75)	0,75
3	Современи преведувачки теории, 15 часа, зимски семестар 2012/2013, насока Наука за јазикот (1x15x 0,05=0,75)	0,75
4	Современи преведувачки теории, 15 часа, летен семестар 2013/2014, насока Наука за јазикот (1x15x 0,05=0,75)	0,75
5	Француско-македонски контрастивни теми: францускиот глагол FAIRE, 15 часа, зимски семестар 2011/2012, насока Наука за јазикот (1x15x 0,05=0,75)	0,75
6	Француско-македонски контрастивни теми: францускиот глагол FAIRE, 15 часа, зимски семестар 2012/2013, насока Наука за јазикот (1x15x 0,05=0,75)	0,75
7	Француско-македонски контрастивни теми: францускиот глагол FAIRE, 15 часа, зимски семестар 2014/2015, насока Наука за јазикот	0,75

	(1x15x 0,05=0,75)	
8	Контрастивна анализа на говор и термиологија МАСТЕР по Конференцискиско толкување, 10 часа, 2013/2014, 10 x 0,05= 0,5	0,5
9	Контрастивна анализа на говор и термиологија МАСТЕР по Конференцискиско толкување, 10 часа, 2014/2015, 20 x 0,05= 1	1
	Настава во школи и работилници: -раководител	
1	2011 - обучувач на професори по француски јазик во рамките обуката <i>Formation des enseignants de français par la démultiplication des formations organisées par le CREFECO en 2010/2011</i> одржана од 22-26 август 2011 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, организирана во партнерство помеѓу Здружението на професорите по француски јазик на РМ и CREFECO од Софија, а со поддршка на OIF.	1,5
2	2013 - обучувач на професори по француски јазик во рамки на дисеминацијата на обуката на тема <i>Pédagogie de l'erreur dans l'enseignement du FLE / Третманот на грешките во наставата по француски јазик</i> одржана на 27 септември 2013г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.	1,5
	Настава во школи и работилници: - учесник	
1	2011 - учество во регионалната обука (30 часа) на тема: <i>Utilisation des documents authentiques en classe de FLE</i> , организирана од Регионалниот франкофонски центар за централна и источна Европа (CREFECO) во Софија од 13 до 17 јуни 2011 г.	1
2	2011 - учесник во рамките на обуката <i>Formation des enseignants de français par la démultiplication des formations organisées par le CREFECO en 2010/2011</i> , одржана од 22 до 26 август 2011 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, организирана во партнерство помеѓу Здружението на професорите по француски јазик на РМ и CREFECO од Софија, а со поддршка на OIF.	1
3	2012 - учесник на обуката за обучувачи <i>Transfer 3.2. « Conception, développement et utilisation d'un cours en ligne »</i> организирана во партнерство помеѓу Универзитетската агенција за франкофонија(AUF) и УКИМ од 23 до 27 јануари 2012.	1
4	2012 - учесник во обуката (30 часа) <i>Le traitement et utilisation des erreurs: pédagogie de l'erreur</i> , организирана од страна на CREFECO од Софија од 8 до 12 октомври 2012.	1
5	2012 - учество на работилница под наслов <i>Atelier 3.3, Création et gestion d'un enseignement ouvert et distant Université de Skopje</i> , одржана во соработка помеѓу Универзитетската агенција за франкофонија и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје од 1. до 5.10.2012.	1

6	2012 - учесник во стажот (30 часа) <i>Ingénierie de formation</i> , организирана во рамки на проектот OIF-FIPF « Renforcement des capacités d'expertise des professeurs de français à travers la professionnalisation de leurs associations », одржана во соработка со Здружението на професорите по француски јазик на РМ од 12. до 16.11.2012 на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.	1
7	2014 - учесник на обуката за обучувачи BASAR – Conception de scenarios d'apprentissage, организирана од страна на Универзитетската агенција за франкофонија(AUF), 2. до 4.2.2014 во Софија.	1
8	2014 - учесник на обуката на тема <i>Le traitement et l'utilisation des erreurs, la pédagogie des erreurs</i> (18 часа), одржана во рамките на Université d'été de Struga од 30 јуни до 3 јули 2014, во Струга, во организација на Францускиот институт во Скопје.	1
9	2014 - учесник во обука за наставници по француски јазик од Република Македонија <i>Conception de projets de mobilité européenne</i> , во организација на Министерството за образование и наука и Меѓународната организација на франкофонија (OIF) од 24 до 25 април 2014 г. во Штип.	1
10	2015 - учесник во регионалната обука „Conception de modules pour l'enseignement du FLE à distance“, организирана од страна на Регионалното биро за земјите од централна и источна европа на Меѓународната организација за франкофонија и CREFECO, одржана од 7 до 11 октомври 2015 г. во Ереван, Ерменија.	1
	Подготовка на нов предмет -предавања:	
1	2015/2016, <i>јазик во структурата:економски и деловен француски јазик (1+1)</i> , Филозофски факултет во Ниш	1
2	2015/2016, <i>контрастивна лингвистика (2+1)</i> , Филозофски факултет во Ниш	1
3	2015/2016, <i>преведување книжевни текстови (2+0)</i> Филозофски факултет во Ниш	1
	Консултации со студенти:	
1	Учебна година 2011/2012 (околу 120 студенти) (110x0,002 = 0,22)	0,22
2	Учебна година 2012/2013 (околу 120 студенти) (110x0,002 = 0,22)	0,22
3	Учебна година 2013/2014 (околу 120 студенти) (110x0,002 = 0,22)	0,22
4	Учебна година 2014/2015 (околу 120 студенти) (110x0,002 = 0,22)	0,22
5	Учебна година 2015/2016 зимски семестар (околу 50 студенти) (50 x0,002 = 0,12)	0,11
	Ментор на дипломска работа:	
1	9 студенти x 0,2	1,8
	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат:	

1	2012 - член на Рецензентска комисија за оцена на докторската дисертација под наслов „Англиските лексички заемки во францускиот јазик од 1945-2005 година (лингвистички и социокултурен аспект)“, изработен од м-р Зоран Николовски.	0,5
2	2012 - член на Рецензентската комисија за утврдување на подобноста на кандидатката Милена Касапоска-Чадлоска за научна работа и за одобрување на тема за изработка на докторска дисертација под наслов: „Атрибутивната функција во францускиот јазик и нејзините еквиваленти во македонскиот јазик“	0,5
	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура:	
1	(март 2015) - член на Рецензентска комисија за оцена и одбрана на магистерскиот труд под наслов „Влијанието на когнитивниот товар при симултаното толкување и механизми за справување“, изработен од Елена Михајлова.	0,3
	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа:	
1	42 студента x 0,1	4,2
	Учебник издаден и во употреба на универзитет во странство: - коавтор	
1	TRAJKOVA, Mira, MANOLACHE, Simona-Aida, ARDELEANU, Sanda-Maria, BABAMOVA, Irina, [...] VELEVSKA, Margarita : <i>Pour comprendre et produire des textes écrits en français. Recueil de fiches d'activités Niveau B2</i> . Craiova : Editura Universitaria Craiova, 2014, 122 стр.	8
		105,4

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Ментор на магистреска работа:	
1	2014 - „Францускиот глагол <i>prendre</i> и неговите еквиваленти во македонскиот јазик“, пријавена од Милена Недевска.	1
	Раководител на национален научен проект:	
1	(2014/2015), раководител и главен истражувач на едногодишниот национален научноистражувачки проект: <i>Македонско-романистички јазични книжевни и преведувачки релации (2000-2015)</i> за учебната	6

	2014/2015 г., реализиран на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ Скопје (Одлука бр. 02-108/11 од 31.1.2015г. на Универзитетскиот сенат при УКИМ).	
	Национален координатор на меѓународен научен проект:	
1	2011 - <i>Projet de formation des enseignants de français par la démultiplication des formations organisées par le CREFECO en 2010/2011</i> (N/Réf. CREFECO/RV/20110516-004), реализиран од 22 до 26 август 2011 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, во соработка помеѓу Здружението на професорите по француски јазик на РМ, Регионалниот франкофонски центар за централна и источна Европа (Софија) и Меѓународната организација на франкофонијата (Париз)	6
2	2012 - « <i>Renforcement des capacités d’expertise des professeurs français à travers la professionnalisation de leurs associations</i> » (N°.../ 2012 suivi par I.D.), спроведен во соработка помеѓу Меѓународната федерација на професорите по француски јазик (FIPF) и Здружението на професорите по француски јазик на Р Македонија.	6
	Учесник во национален научен проект:	
1	2012-2013, <i>Интеркултурна историја на македонската литература</i> , носител: Институт за македонска литература во Скопје.	3
2	2014-2015, <i>Македонско-романистички јазични книжевни и преведувачки релации (2000-2015)</i> , реализиран на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ Скопје (Одлука бр. 02-108/11 од 31.1.2015 г. на Универзитетскиот сенат при УКИМ).	3
	Учесник во меѓународен научен проект:	
1	(2009) 2011-2014 учесник во истражувачкиот тим за петгодишниот меѓународен научен проект <i>L’Histoire de la traduction en Europe médiane</i>, за делот посветен на историјата на преведувањето во Македонија. Носител на проектот е Студискиот центар за Средна Европа, подоцна Истражувачки центар за Европа-Евроазија при ИНАЛКО во Париз.	5
2	2012-2013, учесник во меѓународниот научен проект: <i>Méthodologies et pratiques innovantes en didactique du FLE (MEPRID FLE)</i> , во соработка помеѓу Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“), Универзитетот во Крајова (Романија) и Универзитетот во Ереван (Ерменија).	5

	Дел од монографија :	
1	„Од митот за вавилонската кула до богата француско-македонска преведувачка историја“ во Арсова, Весна (редактор), Никодиновска, Елена, Бабамова, Ирина. <i>Книги од француски / франкофонски автори преведени на македонски јазик – Библиографски преглед - / Ouvrages d'auteurs français ou francophones traduits en macédonien – Bibliographie</i> - Скопје: Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, 2015, стр.7-9.	4
2	„Македонско-романистички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015) – Синтеза на истражувањата“ во <i>Македонско-романистички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015):</i> научноистражувачки проект на Катедрата за романски јазици и книжевности, Филолошки факултет „Блаже Конески“ Скопје. – Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, стр. 11-30.	4
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание:	
1	“L’enseignement de la traduction face aux défis de la mondialisation” во <i>Годишен зборник</i> . – Скопје: Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, кн.37, 2011, стр. 153-159.	4
2	„Основни теориски концепции во врска со парасинтетската деривација како зборообразувачка постапка“ во <i>Романистика и балканистика</i> , Зборник на трудови во чест на проф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот. - Скопје: Унив. „Св.Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2014, стр. 89-108.	4
3	„Интеркултурните (јазични, преведувачки и книжевни) француско-македонски контакти низ дејноста на соодветни друштва во Македонија во XX и во XXI век“ во <i>Годишен Зборник</i> . Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2013-2014, стр. 189-200.	4
4	„Семантичко-функционалниот паралелизам помеѓу самостојна да-конструкција во македонскиот јазик и субјунктив (презент) во францускиот јазик“ во зборникот трудови од научните истражувања во рамки на проектот: <i>Местото на македонскиот јазик во словенскиот и во Балканскиот јазичен свет, Субјунктив</i> со посебен осврт на македонските да-конструкции. Скопје: ИЦАЛ, МАНУ, 2015, стр. 9-21.	4
5	„Sur l’alternances des modes indicatif et subjonctif dans les relatives restrictives en français : analyse sémantique et équivalents macédoniens » in <i>Contrastive analysis in discourse studies ans translation/ Analyse contrastive de discours et traduction/ Kontrastive diskursanalyse und translation/</i> Mojca Schlamberger	4

	Brezar, David Limon, Ada Gruntar Jermol (ur.). – 1. Izd. – Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete (Zbirka Prevodoslovje in uporabno jezikoslovje), str.220-234.	
6	„Лингвистички проучувања со француско-македонски карактер во периодот од 2000 до 2015 година“ во <i>Македонско-романистички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015)</i> : научноистражувачки проект на Катедрата за романски јазици и книжевности, Филолошки факултет „Блаже Конески“ Скопје. – Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, стр. 71-85.	4
7.	„Индикатив vs субјунктив во рестриктивните релативни реченици (француско-македонски паралели)“ во <i>Литературен збор</i> , LXII, 4-6, 2015 стр. 67-78.	4
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир:	
1.	« L’apport de l’association des professeurs de français dans la promotion du français en République de Macédoine - APFRM » во <i>La langue et la littérature française dans le système éducatif en République de Macédoine: Etat des lieux et perspectives/Францускиот јазик и литература во образовниот систем на РМакедонсија: состојби и перспективи</i> . Зборник на трудови од маучниот собир одржан на 12-13 ноември 2010г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“- Скопје. – Скопје: Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2013, стр. 177-187.	2
2.	„L’héritage littéraire de Macédoine et sa transposition en poésie par Hédi Bouraoui – une contribution à la francophonie littéraire mondiale“ во <i>Hédi Bouraoui et les valeurs humanistes</i> , Actes du Colloque international de Lectoure. - Paris : Editions BOD, 2014, стр. 155-172.	2
	Трудови со оригинални научни /стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор:	
1	« L’Association des professeurs de français de la République de Macédoine (APFRM) – acteur de l’innovation dans la promotion du français. » in <i>Vers l’éducation plurilingue en Europe avec le français. De la diversité à la synergie</i> , Actes du 2 ^e Congrès européen de la FIPF, Prague 8-10 septembre 2011, p. 81-87. http://prague2011.fipf.org/sites/prague2011.fipf.org/files/actes__prague_1_.net.pdf	3

2	„Les predicats nominaux à verbe <i>faire</i> - approche contrastive franco-macédonienne“ <i>Францускиот јазик, литература и култура во франкофонски контекст Langue, littérature et culture française en contexte francophone</i> , Actes du colloque international, 12-13 décembre 2011, Faculté de Philologie « Blaze Koneski », Université « Sts. Cyrille et Méthode » Skopje, 2012, 39-49.	3
3	„Истражувањата на Блаже Конески како извор на податоци за една <i>Историја на преведувањето во Македонија</i> “, во: Зборник од Меѓународниот научен симпозиум <i>Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура</i> , Скопје, 15-16 декември 2011. – Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 2012, стр. 391-402.	3
4	„Согледувања од наставата по македонски јазик како странски јазик за франкофонски говорители“, во: Зборникот со трудови од меѓународниот собир на соработка <i>Prvi, drugi, ini jezik : hrvatsko-makedonske usporedbe / Прв, втор други јазик: хрватско-македонски споредби</i> . – Zagreb: Hrvatsko filolosko drustvo, 2013, стр. 97- 104.	3
5	“Sur les types d’erreurs dans la production écrite en FLE chez les apprenants macédoniens au niveau universitaire” in <i>La Formation professionnelle des futurs enseignants de FLE: enjeux et stratégies dans la zone Europe centrale et orientale</i> . – Craiova : Editura Universitaria, 2013, pp. 149-159.	3
6	„За употребата на предлогот <i>на</i> при писменото изразување на македонски јазик од страна на франкофонските говорители“, во: XXXIX научна конференција на XLV меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура (лингвистика) Охрид, 20-21 јуни 2012, стр.195-202.	3
7	„За (не)употребата на предлогот <i>à</i> од страна на македонските изучувачи на францускиот јазик“, во: Зборник од меѓународната конференција за применета лингвистика на тема: „ <i>Практиката во јазикот, јазикот во практиката</i> “, одржана на Факултетот за странски јазици при Универзитет ФОН, во Скопје, 7 и 8 јуни 2013, стр.184-191.	3

8	„Електронски ресурси во наставата по преведување од француски на македонски јазик“ во <i>Електронските ресурси и филолошките студии</i> (во редакција на З. Никодиновски). - Скопје: Унив. „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2013, стр. 168-180.	3
	Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција:	
1	Мира Трајкова, Ирина Бабамова. „Меѓународен проект за обука на професорите по француски јазик“, во <i>Годишен зборник. – Скопје: Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, кн.37, 2011, стр. 675-677.</i>	1,8
2	„Од соработката помеѓу Здружението на професорите по француски јазик на Република Македонија и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ со Меѓународната организација на Франкофонијата (OIF) и Меѓународната федерација на професори по француски јазик (FIPF)“ во <i>Годишен зборник. - Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, кн.38, 2012, стр. 649-651.</i>	2
	Пленарно предавање на научен/стручен собир:	
1	2015 - пленарно предавање на тема „Презентација на студијата <i>Споредбена лингвистика на балканските јазици</i> (2012) од Жак Феје / <i>Linguistique comparée des langues balkaniques</i> (2012) Jack Feuillet“, одржано на 20 февруари 2015г. во рамките на месечните лингвистички средби <i>Colloquia linguistica</i> во МАНУ – Истражувачки центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“.	2
	Секциски предавања на научен/стручен собир:	
1	Септември 2011 - учество на IV меѓународен конгрес на REELC/ENCLS со наслов <i>Déplacements littéraires</i> одржан од 1-3 септември 2011г во Охрид со реферат на тема : „De l’Afrique à la Macédoine via la traduction de l’œuvre de Marie N’Diaye“.	2
2	Септември 2011 - учество на II европски конгрес на Меѓународната федерација на професорите по француски јазик (FIPF) одржан од 8-10 септември 2011 во Прага со реферат на тема „L’Association des professeurs de français de la République de Macédoine : acteur de l’innovation dans la promotion du français.“	2

3	Декември 2011 - учество на меѓународниот научен симпозиум на тема: <i>Langue, littérature et culture françaises en contexte francophone</i> , одржан на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 12-13 декември 2011, со реферат на тема: „Les prédicats nominaux à verbe FAIRE vus d’une perspective contrastive franco-macédonienne“.	2
4	Декември 2011 - учество на меѓународниот научен симпозиум за <i>Блаже Конески и македонскиот јазик литература и култура</i> , одржан 15-16 декември 2011 со реферат на тема „Придонесот на Блаже Конески за една македонска историја на преведувањето.“	2
5	Јуни 2012 - учество на XXXIX научна конференција при Меѓународниот семинар за македонски јазик литература и култура, одржана на 20-21 јуни во Охрид, со реферат на тема: „За употребата на предлогот <i>на</i> при писменото изразување на македонски јазик од страна на франкофонските говорители“.	2
6	Јули 2012 - учество на меѓународниот истражувачки семинар (во рамки на проектот MEPRID –FLE) на тема: <i>La formation professionnelle des futurs enseignants de FLE : Enjeux et stratégies dans la zone ECO</i> со реферат на тема: „Sur les types d’erreurs dans la production écrite en FLE chez les apprenants macédoniens au niveau universitaire“, Крајова (Романија), 9-10 јули 2012.	2
7	Јули 2012 - учество на XIII светски конгрес на Меѓународната федерација на професорите по француски јазик (FIPF), одржан 23-27 јули 2012 во Дурбан, Јужноафриканска Република, со реферат на тема: „Maîtriser l’usage de « de » - un défi pour les apprenants macédoniens de FLE“.	2
8	Септември 2012 - учество на меѓународната научна конференција на тема <i>Јазични и културни проникнувања низ преведувањето и толкувањето</i> , одржана 26-27 септември 2012 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, со реферат на тема: „Les locutions verbales à verbe <i>prendre</i> : problèmes, équivalents macédoniens et leur maîtrise par les traducteurs/interprètes macédoniens.“	2
9	Мај 2013 - учество на меѓународниот симпозиум на тема: <i>Culture globale et Valeurs humaines dans la poésie d’Hédi Bouraoui</i> , одржан од 23 до 26 мај 2013 во Лектур, Франција, со реферат на тема „L’héritage littéraire de Macédoine et sa transposition en poésie par Hédi Bouraoui – une contribution à la francophonie littéraire mondiale“.	2
10	Јуни 2013 - учество на меѓународната конференција за применета лингвистика на тема: <i>Практиката во јазикот, јазикот во практиката</i> , одржана на Факултетот за странски јазици при Универзитет ФОН, во Скопје, 7 и 8 јуни 2013, со реферат на тема: „За (не)употребата на предлогот <i>à</i> од страна на македонските изучувачи на францускиот јазик“.	2
11	Септември 2013 - учество на Меѓународниот симпозиум на тема <i>Електронските ресурси и филолошките студии</i> , одржан 12-13 септември	2

	2013 г., со реферат на тема: „Електронските ресурси во наставата по преведување од француски на македонски јазик“.	
12	Март 2014 - учество на Меѓународниот симпозиум на тема <i>Miroir linguistique de l'Univers: La traduction comme médiation interculturelle</i> одржан на 20-21 март 2014 г. на Универзитетот Бриусов во Ереван, Ерменија, со реферат на тема: „Sur les premières traductions du macédonien standard vers le français – aspect interculturel“.	2
13	Јуни 2015 - учество на Меѓународниот симпозиум на тема: <i>Културе у преводу</i> , одржан на Филолошкиот факултет во Белград од 4 до 6 јуни 2015, со реферат на тема „Превод франкофоне афричке књижевности на македонски језик- културни изазови“.	2
14	Август 2015 - учество на Меѓународниот симпозиум на тема „Книжевниот превод-заеднички јазик на Европската унија“, со реферат на тема: „Јазикот, културата, епохата- преведувачки предизвици“. (44. Меѓународна средба на книжевните преведувачи 31 и 1 септември 2015 г, Лешок)	2
15	Ноември 2015 - учество на VIII меѓународен научен собир на тема: <i>Les études françaises aujourd'hui: Tradition et modernité</i> , одржан на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Ниш, Србија, на 13-14 Ноември 2015 г. со реферат на тема: „La traduction vers le macédonien de la poésie de Senghor vue d'une perspective postcoloniale“.	2
16	Март 2016 - учество на Првата меѓународна научна конференција „ФИЛКО“ – <i>Филолопгија, култура и образование</i> организирана од страна на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и Филолошкиот факултет на Воронешкиот Универзитет во Русија. со реферат на тема „Францускиот предлог <i>de</i> и неговите најчести еквиваленти во македонскиот јазик“.	2
	Учество на научен/стручен собир со реферат: -усна презентација	
1	Јули 2012 - Презентација за активностите на Здружението на професорите по француски јазик на РМ како секциско предавање на стручен собир со меѓународно учество во рамки на <i>Université d'été de Struga 2012</i> (6 јули 2012г.) одржано на покана на г-дин Жан Ив Лавоар, Директор на Францускиот институт во Скопје.	1
	Апстракти објавени во зборник на конференција: -меѓународна	

1	„Maîtriser l’usage de « de », un défi pour les apprenants macédoniens du français“ во Programme et contenu : <i>L’enseignement du français entre mondialisation et contextualisation</i> , Résumés du XIIIe Congrès mondial de la FIPF , 21-27 juillet 2012, Durban, Afrique du SUD ; p. B	1
2	“La traduction du macédonien de la poésie de Senghor vue d’une perspective postcoloniale“ in Huitième colloque <i>Les Etudes françaises aujourd’hui ; Tradition et modernité</i> , Livre des résumés. Nis, 13-14 novembre 2015, Faculté de philosophie de l’Université de Nis, Institut français de Serbie, Agence universitaire de la francophonie, p.5-6.	1
3	“Francophone African literature in Macedonian translation-cultural challenges/ Превод франкофоне афричке књижевности на македонски језик – културни изазови in <i>Translating cultures, the book of Summaries/ Културе у преводу, Зборник резимеа</i> , Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, 2015, стр. 199-200.	1
	Вкупно	140,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Поени

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Стручна монографија:	
1	1. Арсова, Весна (редактор), Никодиновска, Елена, Бабамова, Ирина: <i>Книги од француски / франкофонски автори преведени на македонски јазик – Библиографски преглед - / Ouvrages d’auteurs français ou francophones traduits en macédonien – Bibliographie</i> - Скопје: Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, 2015, 282 стр.	6,4
	Поглавје во книга:	

	- автор	
1	<p>„Темелните теориски текстови на надреализмот и на западната авангарда во уметностите и нивниот превод на македонски јазик“.</p> <p>Поговор кон книгата <i>Манифести на западната книжевна авангарда (Андре Брејтон: Прв манифест на надреализмот, Втор манифест на надреализмот; Тристан Цара: Седум Дада манифести; Антонен Арто: Театарот на суровоста; Филипо Томасо Маринети: Манифест на футуризмот, Новата религија – морал на брзината.)</i>, превод од француски на македонски јазик Ирина Бабамова (Проект на Владата на Република Македонија: „Свезди на светската книжевност“) – Скопје: ТРИ, Арс Ламина, 2015, стр. 193-203.</p>	3
2	<p>„Сатанизмот како творечка инспирација за романот <i>Таму долу</i> на Уисманс со осврт на посебните јазични особености и нивниот македонски превод“. Поговор кон делото <i>Таму долу</i> од Жорис-Карл Уисманс, превод од француски на македонски јазик Ирина Бабамова. (Проект на Владата на Република Македонија: „Свезди на светската книжевност“) – Скопје: Арс Ламина Публикации, 2015, стр. 263-272.</p>	3
3	<p>„Предговор/Avant-propos“ кон Зборникот трудови од научниот собир <i>La langue et la littérature française dans le système éducatif en République de Macédoine: Etat des lieux et perspectives/Францускиот јазик и литература во образовниот систем на Република Македонија: состојби и перспективи</i> одржан на 12-13 ноември 2010 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ - Скопје. – Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2013, стр. 11-12, 13-14.</p>	3

4	„Предговор“ кон <i>Македонско-романистички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015)</i> : научноистражувачки проект на Катедрата за романски јазици и книжевности, Филолошки факултет „Блаже Конески“ Скопје. – Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, стр. 9-11.	3
	Експертски активности: стручна ревизија, супервизија	
1	2013 - контролор на прашања / задачи за екстерно проверување на постигањата на учениците во основното и во средното образование (гимназиско, средно-уметничко, средно стручно образование со тригодишно и четиригодишно траење) од област француски јазик за учебната 2012/2013 г. за потребите на Државниот испитен центар.	1
1	2014 - контролор на прашања / задачи за екстерно проверување на постигањата на учениците во основното и во средното образование (гимназиско, средно-уметничко, средно стручно образование со тригодишно и четиригодишно траење) од област француски јазик за учебната 2013/2014 г. за потребите на Државниот испитен центар.	1
	Учество во работата на комисији за државни натпревари:	
1	2012 - организатор (во својство на претседател на ЗПФРМ) и учесник во комисија за државниот натпревар по диктат на француски јазик одржан на 10 март 2012 на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје;	1
2	2012 - организатор (во својство на претседател на ЗПФРМ) и учесник во комисија на трет државен натпревар за писмен состав на француски јазик, <i>Dis moi dix mots qui te racontent</i> наменет за ученици и студенти по француски јазик од сите образовни нивоа во Република Македонија (претседател на комисијата). Натпреварот е организиран во соработка со Institut français во Скопје и Националната комисија за франкофонија при Владата на Р. Македонија;	1

3	2012 - организатор (во својство на претседател на ЗПФРМ) и претседател на Комисија за државниот натпревар <i>Олимпијади</i> по француски јазик за учениците од основните и средните училишта одржан на 28.4.2012. Натпреварот е одржан на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и е организиран во соработка со Националната комисија за франкофонија при Владата на Р. Македонија.	1
4	2013 - организатор на четвртиот државен натпревар за писмен состав на француски јазик, <i>Dis-moi dix mots</i> наменет за ученици и студенти по француски јазик од сите образовни нивоа во Република Македонија (претседател на комисијата). Натпреварот е организиран во соработка со Institut français во Скопје и Националната комисија за франкофонија при Владата на Р. Македонија.	1
5	2013- организатор на Државниот натпревар <i>Олимпијади</i> по француски јазик за учениците од основните и средните училишта на РМ, одржан на 20.04.2013. Натпреварот е одржан на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и е организиран во соработка со Националната комисија за франкофонија при Владата на Р. Македонија.	1
6	2014 - учесник во Комисија за државен натпревар по француски диктандо 2014, одржан на 12.4.2014 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.	1
7	2014 - учесник во Комисија за државниот натпревар <i>Олимпијади</i> по француски јазик 2014 за учениците од основните и средните училишта во РМ, одржан на 10.5.2014 г. на Филолошкиот факултет „Блаже	1

	Конески“ и организиран во соработка со Националната комисија за франкофонија.	
8	2014 - учесник во комисија за државниот натпревар за <i>сѐлување на француски јазик 2014</i> , одржан на 13.12.2014 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и организиран од страна на Здружението на професорите по француски јазик на РМ во соработка со Националната комисија за франкофонија.	1
9	2014 - учесник во комисија за регионалниот натпревар по <i>состав на француски јазик 2015 : Dis-moi dix mots que tu accueilles : une invitation au voyage</i> , одржан на 7.2. 2015 на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и организиран од страна на Здружението на професорите по француски јазик на РМ, во соработка со Националната комисија за франкофонија и Францускиот институт во Скопје.	1
10	2015 - учесник во комисија за државниот натпревар <i>по сѐлување на француски јазик 2015</i> , одржан на 5.12.2015г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и организиран од страна на Здружението на професорите по француски јазик на РМ во соработка со Националната комисија за франкофонија.	1
	Учество во промотивни активности на факултетот:	
1	2012 - организатор, во својство на претседател на ЗПФРМ, на Франкофонска вечер по повод прославата на месецот на франкофонијата, одржана во Домот на АРМ, Скопје, на 30 март 2012,	0,5

	во соработка со Националната комисија за франкофонија при Владата на Р. Македонија.	
2	Мај 2012- учество во реализацијата на ТОП 50 на франкофонски песни во Македонија организиран од страна на FIPF со седиште во Севр - Париз и реализиран од страна на ЗПФРМ во текот на мај 2012.	0,5
3	2013 - организатор, во својство на претседател на ЗПФРМ, на Франкофонска вечер одржана во Домот на АРМ, Скопје, на 29 март 2013 во соработка со Националната комисија за франкофонија при Владата на Р. Македонија.	0,5
4	2014 - учество во реализацијата на <i>Отворен ден</i> , наменет за промоција на студиите на Катедрата за романски јазици и книжевности.	0,5
5	2015 - учество во реализацијата на <i>Отворен ден</i> , наменет за промоција на студиите на Катедрата за романски јазици и книжевности.	0,5
6	2015 - учество на штандот за промоција на студиите на Катедрата за романски јазици и книжевности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во рамките на <i>Саемот на студии</i> организиран од страна на Францускиот институт во Скопје во НУБ „Св. Климент охридски“ во ноември 2015 г.	0,5
	Член на национална жири-комисија:	

1	2012 - претседател на национална жири-комисија во рамки на натпреварот за француска шансона организиран на 24 март 2012 од Францускиот институт во Скопје.	1
2	2013 - член на национална жири-комисија за натпреварот за француска шансона организиран на 23 март 2013 г. од Францускиот институт во Скопје.	1
	Превод: -книга (книжевно дело)	
1	Бегбеде, Фредерик. <i>Француски роман</i> . (превод од француски јазик Ирина Бабамова). - Скопје: Издавачки центар ТРИ, 2013 (добитник на француската книжевна награда „Ренодо“)	3
2	<i>Манифестии на западната книжевна авангарда</i> (превод од француски јазик и поговор: Ирина Бабамова). – Скопје: ТРИ: Арс Ламина-публикации, 2015, 206 стр. – („Свезди на светската книжевност“) Превод од избор на делата: Premier manifeste du surréalisme ; Seconde manifeste du surréalisme/ André Bréton ; Sept manifestes dada / Tristan Tzara ; Le théâtre de la cruauté/ Antonin Artaud ; Manifest du futurisme /F.T. Marinetti ; La nouvelle religion – morale de la vitesse/ Filippo Tommaso Marinetti.	3
3	Уисманс, Жорис-Карл. <i>Таму голу</i> (превод од француски јазик и поговор Ирина Бабамова) – Скопје: Арс Ламина - публикации, 2015, 274 стр. - („Свезди на светската книжевност“).	3

	Предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри	
	2013 - учество со свој прилог во дебата на тема: <i>Quelle aide à la traduction?</i> , посветена на книжевниот превод и на издавањето преводи од француски автори (30 октомври 2013, Француски институт, Скопје).	0,5
	2016 - учество со свој прилог во дебата на тема: <i>Новиите преводи на француските романи</i> посветена на книжевниот превод од француски на македонски јазик (11.3.2016, Француски институт во Скопје).	0,5
	Лекторирање на трудови на странски јазик: -книга	
	Лекторирање на текстот на француски јазик во книгата: Арсова, Весна (редактор), Никодиновска, Елена, Бабамова, Ирина. <i>Книги од француски / франкофонски автори преведени на македонски јазик – Библиографски преглед - / Ouvrages d'auteurs français ou francophones traduits en macédonien – Bibliographie</i> - Скопје: Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, 2015, 282 стр.	1
Дејности од поширок интерес		
	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	
1	2013, 2014 - член на редакцискиот одбор на <i>Годишниот зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“</i> во Скопје бр. 39-40 за 2013-2014г.	2x0,5 =1

	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание:	
1	2014 - член на редакциски одбор на меѓународниот зборник на трудови <i>Романистџика и балканистџика</i> во чест на проф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот. – Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2014.	1
	Уредник на зборник на трудови на високообразовна и научна институција:	
1	Бабамова, Ирина (раководител на проект и приредувач). <i>Македонско-романистџички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015): научноистражувачки проект на Катедрата за романски јазици и книжевности, Филолошки факултет „Блаже Конески“ Скопје. (Рецензенти: проф. д-р Лидија Капушевска-Дракулевска, проф. д-р Радица Никодиновска) – Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, - 388 стр.</i>	2
	Уредник на зборник на трудови од научен /стручен собир:	
1	Бабамова, Ирина (приредувач) . <i>La langue et la littérature française dans le système éducatif en République de Macédoine: Etat des lieux et perspectives/Францускиот јазик и лиџература во образовниот систем на РМакедонсија: состојби и перспекџиви. Зборник на трудови од научниот собир одржан на 12-13 ноември 2010г. на Филолошкиот</i>	1

	факултет „Блаже Конески“- Скопје. – Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2013, 220 стр.	
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
1	член на организационен одбор на Меѓународниот научен собир <i>Францускиот јазик, книжевност и култура во франкофонски контекст</i> <i>/ Langue, littérature et culture françaises en contexte francophone</i> по повод 65 години од основањето на Катедрата за романски јазици и книжевности (одржан на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 12-13 декември 2011).	1
2	член на организационен одбор за меѓународен симпозиум по повод одбележување на јубилејот 70 години студии по француски јазик и книжевност во октомври 2016.	1
	Државна награда за научни постигнувања:	
1	2013 – Француски орден <i>Chevalier des Palmes Académiques (Витџез од редот на Академскиот палми)</i> - одликување што го доделува Министерството за образование на Р. Франција за особени заслуги во унапредувањето на изучувањето на францускиот јазик во Р. Македонија (17 септември 2013г.).	5
	Награда за научни постигнувања од струкова организација:	
1	2011- добитник на наградата „Божидар Настев“ за најуспешен превод на македонски јазик за 2011 год. од светската книжевност за романот „Три силни жени“ од Мари Ндиај, што ја доделува Советот на Меѓународната средба на книжевните преведувачи.	3

1	2012 - освоена II награда (учество во тим) на државниот натпревар по диктат на француски јазик, одржан на 10 март 2012 на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, во организација на ЗПФРМ.	1
1	2012 - освоена III награда (учество во тим) на државниот натпревар по диктат на француски јазик, одржан на 10 март 2012, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје во организација на ЗПФРМ.	1
	Изготвување и пријавување на научен национален проект:	
1	2014 – 2015 - изготвување и пријавување на едногодишниот научен проект <i>Македонско-романисџички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015)</i> , работен во рамките на Катедрата за романски јазици и книжевности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (објавен 2015г) (Одлука бр. 02-108/11 од 31.1.2015 г. на Универзитетскиот сенат при УКИМ).	1
	Изготвување и пријавување на образовен меѓународен образовен проект (соработник):	
1	2015 - учество во изготвувањето на меѓународен образовен проект со наслов „Language specialization training for teachers“, во рамки на програмата Еразмус+, наменет за професори по француски јазик во основните и средните училишта на РМ и негово пријавување до Националната агенција за европски образовни програми и мобилност на РМакедонија (регистрациски број 2015-1-МКО1-КА104-002731).	1

	Член на факултетска комисија:	
1	2011 - член на комисија за спроведување на испитот по предметот Преведување од македонски на француски јазик 2.	0,5
2	2013 - 2014 - член на факултетска комисија за проверка на знаењата и умењата за кандидатите кои ќе конкурираат за запишување на студиската програма преведување и толкување (француски јазик) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје.	0,5
3	2014 - член на комисија за конкурс за доделување на наградата „Блаже Конески“ за есеј на дадена тема.	0,5
4	Претседател на поткомисијата за евалуација на ниво на студиската програма по француски јазик и книжевност, романски јазик и книжевност, шпански јазик и книжевност.	0,5
5	Член на универзалната единица за заштита и спасување во јачина на вод при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.	0,5
6	2015 - член на Комисија за конкурс за доделување на наградата „Блаже Конески“ за есеј на дадена тема.	0,5
7	Член на наставно-научниот колегиум за втор циклус студии, област: наука за јазикот.	0,5
	Член на комисија за избор во звање:	
1	2011 - член на Рецензентска комисија за избор во звањето лектор по француски јазик во врска со пријавата на Калиопа Петрушевска.	0,2
	Учество во комисиии и тела на државни и други органи:	

1	2011, 2012, 2013 – член, во својство на претседател на Здружението на професорите по француски јазик на Р. Македонија (ЗПФРМ), на Националната комисија за франкофонија при Владата на РМакедонија.	3x1 =3
2	2012 - учество на меѓународната средба на претседатели на здруженија на професори по француски јазик, организирана од Комисијата за централна и источна Европа (СЕСО) на Меѓународната организација на професорите по француски јазик (СЕСО-FIPF) во рамки на XIII светски конгрес на FIPF (Дурбан, Јужноафриканска Република, 26 јули 2012 г.)	1
3	2012 - учество, во својство на претседател на ЗПФРМ и како делегат од Р. Македонија, на изборното Генерално собрание на Меѓународната организација на професорите по француски јазик (FIPF), одржано на 27 јули 2012г. во Дурбан, Јужноафриканска Република, за избор на претседател на (FIPF) за периодот 2012-2016. За претседател е избран Жан Пјер Кик.	1
	Учество во изработка на национална програма од одредена област:	
1	2014 - надворешен соработник на Бирото за развој на образованието во Скопје како член на стручен тим за изработка на наставна програма по предметот <i>француски јазик</i> како втор странски јазик за III и IV година на гимназиското образование, уметничкото образование и како општообразовен предмет во средното стручно образование во Република Македонија.	3

	Вкупно	77,1
--	---------------	-------------

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	105,4
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	140,8
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	77,1
Вкупно	323,3

Членови на Комисијата

1. Д-р Петар Атанасов, редовен професор, претседател с.р.
2. Д-р Звонко Никодиновски, редовен професор, член с.р.
3. Д-р Драги Михајловски, редовен професор, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ

„ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (НИЗ ПРИЗМА НА КУЛТУРНО-ОБРАЗОВНАТА ДЕЈНОСТ)“ ОД АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р ИРИНА БАБАМОВА И ПРОФ. Д-Р СНЕЖАНА ПЕТРОВА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески, бр.09-725/2 од 26.4.2016, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на монографијата „Францускиот јазик во Република Македонија (низ призма на културно-образовната дејност)“ од авторите: проф. д-р Ирина Бабамова и проф. д-р Снежана Петрова, избрани се проф. д-р Мира Трајкова, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и доц. д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска, доцент на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот „Францускиот јазик во Република Македонија (низ призма на културно-образовната дејност)“ е стручно-научна монографија која сублимира голем број важни податоци поврзани со присуството на францускиот јазик во културно-образовниот домен во Македонија почнувајќи од втората половина на XIX век, со посебен акцент на периодот од 1945 година до денес.

Трудот е организиран во пет целини кои ја обработуваат застапеноста на францускиот јазик на македонско тло од различни аспекти, но и од дијахрониска и синхрониска перспектива. Треба да се напомене дека целокупниот текст, со исклучок на личните искажувања кои се дадени на македонски или на француски јазик, е двојазичен, односно е напишан и на македонски и на француски јазик.

Првиот дел, насловен „Францускиот јазик во Македонија - први појави“, е краток историјат за присуството на францускиот јазик како странски јазик во Македонија, и тоа од средината на XIX век до денес. Со посебно внимание е претставен периодот кога во македонските интелектуални кругови постепено расте интересот за францускиот јазик кој станува доминантен на сите образовни нивоа, а станува збор и за воспоставувањето на првите контакти меѓу Македонија и Франција на културен и на дипломатски план. Наоѓаме скапоцени податоци за првите француски училишта во Македонија, како и детален опис на дејноста на групата за француски јазик при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје од нејзините почетоци до денешни дни.

Вториот дел, со наслов „**Францускиот јазик во образовниот систем во РМ од 1945 до денес**“, е посветен на присуството на францускиот јазик во наставата во основното и во средното образование, поткрепено со материјали од Државниот архив на РМ. Посебно место е одделено за изучувањето на францускиот јазик на рана возраст, особено за појавата, специфичностите и педагошките цели на француската градинка во Скопје и нејзината исклучително успешна работа благодарение на која таа прераснува во француско училиште.

Третиот дел од оваа монографија, со наслов „**Актери во промоцијата на францускиот јазик во РМ**“, ги претставува сведоштвата на повеќе личности кои, благодарение на функциите што ги извршувале во даден период, дале особен придонес во напорите и во заложбите за промоција на францускиот јазик и култура во Република Македонија. Со свои лични искажувања најпрво се јавуваат **националните координатори за франкофонија при Владата на РМ**, Сашко Стефков и Габриел Атанасов, кои се осврнуваат на плодната соработка на Здружението на професорите по француски јазик на Република Македонија (ЗПФРМ) со Националната комисија за франкофонија, на учеството на Здружението во афирмацијата на францускиот јазик, како и на важноста на работата на професорите како амбасадори на францускиот јазик и култура. На таа тема говорат некогашни и сегашни **директори на Францускиот институт во Скопје** (поранешен Француски културен центар) и **аташеа за култура при Француската амбасада**: Жан-Пол Батис, Франсоа Горже и Филип Дегут, Изабел Марки-Барбо, Анжелик Лере, кои се задржуваат на почетоците на независноста на РМ и на интензивните активности на планот на промоцијата на францускиот јазик на културен, а особено на образовен план (отворање на франкофонската градинка, македонско-француски постдипломски студии за применети странски јазици и трговија, обуки за професорите по француски јазик), како и на формирањето на ЗПФРМ кое дава свој голем придонес за организираното дејствување на професорите по француски јазик. Во овој дел особено место им е дадено и на **подржувачите на францускиот јазик во македонските државни институции (советници, соработници, странски лектори и професори)** Загорка Спасова, Калиопа Кривашија-Стилиновиќ, Елена Никодиновска, Јелена Јованоска, Марија Николова, Жана Ангеловска, Селин Маријаж, Слободанка Колемишевска и други кои, со оглед на долгогодишната доминантна улога на францускиот јазик во македонскиот образовен систем, со жалење го констатираат неговото постепено истиснување и сведочат за извонредните и ентузијастички напори за негово квалитетно одржување преку соработка на повеќе релевантни институции. Конечно, особено внимание му се посветува на дејствувањето на ЗПФРМ како еден од најважните актери во промоцијата на францускиот јазик во РМ. Најпрво се запознаваме со биографиите на **претседателите на ова Здружение** уште од неговото основање (Петар Атанасов, Лилјана Тодорова, Звонко Никодиновски, Маргарита Велевска, Мирјана Алексоска-Чкатроска, Ирина Бабамова, Снежана Петрова и Елисавета Поповска), а потоа и со нивните искажувања во однос на заложбите на Здружението преточени во неговите бројни активности. Детално се претставени и активностите на ЗПФРМ од неговото формирање до 2015 година, почнувајќи од големиот број натпревари за учениците од сите образовни нивоа, разни франкофонски активности

организирани во рамките на училиштата, обуки за професорите, како и планови и проекти за зајакнување на позицијата на францускиот јазик во основното, во средното и во високото образование.

Во четвртиот дел е поместена **Галерија на фотографии** од бројните активности во врска со францускиот јазик во Македонија.

Петтиот дел претставува **Библиографија** на изворите користени при изготвувањето на оваа монографија.

Шестиот и последен дел од овој труд е **Анекс**, кој содржи скенирани документи (написи во печатени медиуми, известувања за веќе одржани и идни натпревари по француски јазик) кои сведочат за долгогодишниот труд вложуван особено од страна на професорите по француски јазик за негова афирмација. Во овој дел е наведен и **список** со имињата на професорите по француски јазик во РМ, кој е изготвен врз основа на податоци добиени од ЗПФРМ.

Овој стручно-научен труд е извор на извонредно систематизирани фактографски податоци поврзани со присуството и со афирмацијата на францускиот јазик во Република Македонија, а обезбедени со напорна истражувачка работа од страна на неговите авторки. Читателот добива комплетен увид во состојбата во која се наоѓа францускиот јазик, а која е резултат на низа промени особено на образовен план, како и увид во огромниот број активности насочени кон негова ревитализација. Очигледен е ентузијазмот на авторките да придонесат за овој процес и на овој начин (покрај нивната самопрегорна работа во својство на претседатели на ЗПФРМ), како и да го направат достапно ова четиво на поширока македонско-француска публика. Важноста на овој проект се состои и во тоа што сите наведени елементи се истовремено и појдовна точка за понатамошно дејствување во насока на задржување и унапредување на францускиот јазик и култура на македонско тло.

Имајќи ги предвид сите горенаведени аргументи, чест ни е да го препорачаме ракописот „Францускиот јазик во Република Македонија (низ призма на културно-образовната дејност)“ од д-р Ирина Бабамова, вонреден професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и проф. д-р Снежана Петрова, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, за печатење во издание на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје во 2016 година.

Рецензент

Доц. д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска, с.р.

Катедра за романски јазици и книжевности,
Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ

„ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (НИЗ ПРИЗМА НА КУЛТУРНО-ОБРАЗОВНАТА ДЕЈНОСТ)“ ОД АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р ИРИНА БАБАМОВА И ПРОФ. Д-Р СНЕЖАНА ПЕТРОВА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески, бр.09-725/2 од 26.4.2016, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на монографијата „Францускиот јазик во Република Македонија (низ призма на културно-образовната дејност)“ од авторите: проф. д-р Ирина Бабамова и проф. д-р Снежана Петрова, избрани се проф. д-р Мира Трајкова, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и доц. д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска, доцент на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Во монографијата *Францускиот јазик во Република Македонија (низ призма на културно-образовната дејност)* се поместени информации поврзани со присуството на францускиот јазик во културно-образовниот домен во Република Македонија почнувајќи од втората половина на XIX век до денес. Треба да се напомене дека текстовите се напишани и на македонски и на француски јазик, со исклучок на личните искажувања кои се дадени на еден од двата јазика.

Трудот е организиран во шест целини:

Во првиот дел насловен „Францускиот јазик во Македонија - први појави“, направен е краток историски преглед на присуството на францускиот јазик како странски јазик во културно-образовниот домен во Македонија, од средината на XIX век до денес, со посебен осврт на воведувањето на францускиот јазик во училиштата во Македонија и први француски училишта во Битола и во Скопје. Авторите се осврнуваат и на присуството на францускиот јазик во поширокиот општествен контекст во Македонија на почетокот на XX век, како и на воспоставувањето на првите контакти меѓу Македонија и Франција на културен и на дипломатски план.

Вториот дел, со наслов „Францускиот јазик во образовниот систем во Република Македонија од 1945 до денес“, е посветен на присуството на францускиот јазик во наставата на сите образовни нивоа. Посебно место е одделено за работата на билингвалните паралелки во основно и во средно образование и проектите реализирани во тие контексти, како и на изучувањето на францускиот јазик на рана возраст во рамките на француските градинки во Скопје и формирање на француското интернационално училиште. Во делот посветен на високото образование, авторите даваат краток историјат на Катедрата за романски јазици и книжевности.

Третиот дел е насловен „Актери во промоцијата на францускиот јазик во Република Македонија“ и во него се приложени искажувањата на повеќе личности поврзани со францускиот јазик: националните координатори за франкофонија при Владата на РМ; директори на Францускиот културен центар/Францускиот институт во Скопје и аташеа за француски јазик при Француската амбасада; поддржувачи на францускиот јазик во македонските државни институции; почесни конзули, странски лектори, советници, соработници и професори по француски јазик. Во овој дел станува збор и за придонесот на Здружението на професорите по француски јазик во промоцијата на францускиот јазик во Република Македонија, за неговите активности на национален и на меѓународен план, а приложени се и искажувањата на претседателите на ЗПФРМ и нивните куси биографии.

Во четвртиот дел е поместена Галерија на фотографии од бројните активности поврзани со францускиот јазик и франкофонијата во Македонија.

Петтиот дел претставува Библиографија на изворите користени при изготвувањето на монографијата.

Шестиот дел од овој труд е Анекс кој содржи скенирани документи кои сведочат за активностите на професорите по француски јазик. Во овој дел е наведен и список со имињата на професорите по француски јазик во РМ, кој е изготвен врз основа на податоци добиени од ЗПФРМ.

Оваа стручно-научна монографија претставува прв труд од ваков вид и како таква претставува драгоцен извор на значајни фактографски податоци поврзани со присуството на францускиот јазик во Република Македонија. Вака систематизираните информации се од непроценлива важност за идните генерации и појдовна основа за идните истражувања. Овој труд сведочи за големиот ентузијазам на сите вљубеници во францускиот јазик, за големиот труд на професорите по францускиот јазик, за креативноста на учениците, за влијанието на францускиот јазик и култура во Македонија, за поддршката на француските институции и личности. Сметам дека оваа монографија ќе најде на голем интерес не само во стручните кругови туку и кај пошироката публика во Македонија и во Франција.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство ракописот „Францускиот јазик во Република Македонија (низ призма на културно-образовната дејност)“, од авторите д-р Ирина Бабамова и д-р Снежана Петрова, да го поддржам и да предложам да се отпечати.

Рецензент

Проф. д-р Мира Трајкова, с.р.
редовен професор на Филолошкиот факултет
„Б.Конески“,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СО НАСЛОВ „КНИЖЕВНО-ФИЛОЗОФСКИОТ ДИСКУРС ВО ТВОРЕШТВОТО НА АЈРИС МАРДОК И КИЦА БАРЦИЕВА КОЛБЕ“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ЈАСМИНА ИВАНОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, на својата 62. редовна седница одржана на 17.2.2016 година, не избра за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација со наслов „Книжевно-филозофскиот дискурс во творештвото на Ајрис Мардок и Кица Барциева Колбе“, изработена од м-р Јасмина Ивановска.

Заблагодарувајќи се За укажаната доверба, чест ни е на Наставно-научниот совет да му го предложиме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација со наслов „Книжевно-филозофскиот дискурс во творештвото на Ајрис Мардок и Кица Барциева Колбе“, изработена од м-р Јасмина Ивановска, се занимава со интердисциплинарно проучување на избор романи од творечкиот опус на Ајрис Мардок и Кица Колбе. Истражувачкиот пристап е главно антрополошки со филозофска подлога, што логично произлегува од природата на прашањата со кои се занимава дисертацијата. Во корпусот се вклучени следниве романи: *Песочниот замок*, *Доволно чесен ѝораз*, *Морейшо*, *морейшо* и *Книјата и брајсџивото* од Мардок и *Етејци*, *Снејот во Казабланка* и *Женише Гаврилови* од Колбе. М-р Ивановска потенцира дека двете писателки, чии романи се предмет на анализа во дисертацијата, се филозофи по вокација. Насочувајќи го вниманието кон врската меѓу книжевноста и филозофијата, авторката Ивановска се занимава со прашањето како двете писателки ги инкорпорираат своите филозофски ставови во романите кои ги создаваат. Теоретската подлога на дисертацијата опфаќа дијахрониски преглед на филозофската мисла за специфични филозофски категории, како себеспознанието, дуалитетот добро - зло и потрагата по среќа, кои се антрополошки значајни не само за секоја индивидуа, туку и за целото човештво. Од различните филозофски гледишта за овие прашања произлегува и методолошката апаратура за анализа на романите на двете авторки, вклучени во корпусот. Имајќи предвид дека Мардок била платонист, м-р Ивановска во својата дисертација посебно се занимава со филозофијата на овој старогрчки мислител, но исто така таа се навраќа и на филозофската мисла на неговите следбеници. Покрај тоа, во дисертацијата се разгледуваат ставовите и на многу други филозофи, чии согледби се релевантни за темите кои се обработуваат.

Според тоа, предмет на истражување на оваа докторска дисертација е специфичниот книжевно-филозофски дискурс во творештвото на Мардок и Колбе, презентирајќи преку анализата на седумте романи од корпусот. Деталното проучување на вкупно седумте романи од двете авторки во аналитичкиот дел на дисертацијата логично произлегува од филозофските гледишта и категории кои се издвоени како теоретско-методолошка апаратура. Во фокусот на истражувањето е процесот на спознавањето на индивидуата на своето сопствено јас, процес кој е речиси обединет со потрагата за посреќен живот, а овие две дејства, пак, се тесно поврзани со концептот на доброто и злото. Оттука, овие три филозофски прашања неизбежно се испреплетуваат и надополнуваат во фикцијата на Мардок и Колбе, токму како што тоа се случува и во реалниот живот, каде што истите прашања се неразделиви. Бидејќи Мардок и Колбе се писателки кои припаѓаат на британската и македонската книжевна традиција соодветно, анализата на романите од корпусот логично го вклучува и компаративистичкиот аспект.

Индириктно одредени аспекти од тематиката на оваа докторска дисертација се веќе предмет на истражувачкиот интерес на академските кругови и книжевните критичари кои ги проучуваат романите на двете канонски писателки, за кои досега има напишано многу академски и критички трудови. Меѓутоа, м-р Ивановска во својата докторска дисертација нуди една оригинална, систематска, мултидимензионална студија и, преку проучување на романите од корпусот, оди уште подалеку, односно конкретно го издвојува и се фокусира на книжевно-филозофскиот дискурс на секоја авторка и длабински и минуциозно навлегува и го истражува таквиот дискурс. Оваа докторска дисертација исто така дава придонес и кон книжевната критичка анализа на творештвата на Мардок и Колбе. Покрај тоа, како што е веќе споменато, од истражувањето ќе произлезе една споредбена анализа на романите на двете писателки кои се дел од две различни книжевни традиции, со фокус на книжевно-филозофскиот дискурс како главна тема на дисертацијата. Таквата компаративна анализа е заокружена со заклучни споредбени согледби.

Докторската дисертација на м-р Ивановска е специфична интердисциплинарна студија која директно ја поврзува книжевноста со секојдневната реалност на поединецот. Целта на истражувањето на м-р Ивановска во нејзината докторска дисертација е преку книжевната анализа на романите од корпусот да ги разгледа сите сфери од животот на поединецот кои се дел од неговото секојдневие, а во кои тој/таа се обидува да се реализира себеси, да се спознае, да биде среќен/на и да се избори со дилемите на дуалитетот добро – зло.

Дисертацијата, која се состои од 288 страници компјутерски обработен текст, е кохерентно структурирана во тринаесет посебни поглавја на кои им претходи апстрактот, напишан на македонски и англиски јазик, појмовникот во кој е поместена оперативната терминологија и воведот. По тринаесетте поглавја следува заклучокот и последниот дел, поделен на извори и библиографија. М-р Ивановска умешно ја резимира целата докторска дисертација во апстрактот, накусо презентирајќи ги предметот на истражување, теоретско-методолошката апаратура, анализата во општи црти, како и целта на истражувањето. Во

појимникот, авторката ги поместува сите оперативни термини кои ги користи во дисертацијата и нив накратко јасно ги образложува. Вака издвоената оперативна терминологија концизно ја прикажува теоретско-методолошката апаратура во дисертацијата, од која произлегуваат методолошките алатки кои авторката ги аплицира врз романите од корпусот во анализата. М-р Ивановска умешно ја воведува темата во воведниот дел кој им претходи на тринаесетте поглавја. Во воведот, таа, исто така, накусо се навраќа и на секое поглавје, како и на заклучниот дел од дисертацијата. Во првото поглавје м-р Ивановска дава дијахрониски преглед на филозофската мисла во однос на главните филозофски прашања кои се релевантни за темата на дисертацијата. Останатите дванаесет поглавја, кои го сочинуваат аналитичкиот и компаратистички дел на дисертацијата, се занимаваат со посебни сфери од животот на човекот, во кои филозофските постулати се конкретно имплементирани. Заклучокот, во кој се поместени заклучните согледби, логично произлегува од претходната анализа.

Во првото поглавје, м-р Ивановска дава минуциозен приказ на филозофските размислувања за среќата, себеспознанието и доброто во една дијахрониска перспектива која вклучува различни временски периоди и различни култури и цивилизации. Поголавјето завршува со согледбите на современите филозофи за истите прашања кои загатнуваат исклучително актуелни теми за денешниот човек, каква што е темата за потрагата по сопствената среќа.

Второто поглавје, со кое започнува аналитичкиот и компаратистички дел на дисертацијата, се занимава со централниот поим во филозофијата на моралот на Ајрис Мардок – Доброто. М-р Ивановска објаснува дека, иако Мардок го дефинира овој поим пред сè според Платоновите идеи, таа овој поим го развива и го дополнува од аспект на времето во кое живее. Ова поглавје се задржува на теоретските ставови на Мардок во нејзиното филозофско дело „Надмоќта на доброто“, кадешто таа најпрво го дефинира доброто само по себе, а потоа и во однос на други концепти, од кои најважен е Господ. Авторката објаснува дека преку плејадата ликови и ситуации, Мардок во своите романи се занимава со една комплексна контемплација за начинот на кој го разбираме Господ и прашањето дали тој е неопходен за да бидеме добри луѓе. М-р Ивановска става акцент на идентичниот филозофски и книжевен став на Мардок која смета дека човекот мора да дејствува, односно не смее да биде пасивен. Авторката објаснува дека, според Мардок, доброто е прашање на избор и зависи исклучиво од моралната единка.

Третото поглавје е посветено на религијата и, според тоа, тесно поврзано со претходното, кадешто во контекст на контемплацијата за Доброто се зборува и за Господ. М-р Ивановска објаснува дека религијата е рамка наметната од општеството, но поединецот има слобода да ја толкува и доживува на свој начин. Според Мардок, Господ го подразбира доброто, од што логично произлегува дека без Господ се остава простор за злото кое не носи среќа. Според м-р Ивановска, Мардок и Колбе генерално го оправдуваат постоењето на религијата. Така, на пример, во романите на обете авторки се јавуваат ликови на свештеници кои се гласници на доброто и вљубеници во човештвото. Ова поглавје се занимава и со молитвата како метод на интроспекција. Авторката потенцира дека Колбе во

своите романи, преку темата на религијата ја загатнува и политиката во контекст на приликите во кои се одигрува дејството.

Четвртото поглавје е посветено на љубовта која, според Мардок и Колбе, е најголемата движечка сила на овој свет. Авторката објаснува дека во романите на обете писателки само преку љубовта кон другиот единката постигнува напредок, се спознава себеси и се реализира како личност. Љубовта е подлога за еден посебен вид на егзистенција која ги надминува границите на обичното постоење, стремејќи кон живот исполнет со среќа. М-р Ивановска појаснува дека во творештвото на обете авторки љубовта е глорифицирана како примарна, суштествена и животворна сила со која се победува секое страдање. Меѓутоа, љубовта мора да биде придружена со запазување на моралните норми кои се неопходни за таа да донесе добро и за единката и за заедницата. Според авторката, отсуството на морално однесување, како и преголемата индивидуалност во толкувањето на љубовта како слободна емоција, ги проблематизира љубовните приказни во романите на Мардок и Колбе.

Во петтото и шестото поглавје, кои се тесно поврзани, се зборува за бракот и семејството соодветно. М-р Ивановска објаснува дека обете авторки длабоко веруваат во бракот како институција и во среќата која ја носи животот во заедница. Таа среќа ја имплицира исконски старата желба на човекот да ги надмине отуѓеноста и самотијата, односно да ја најде својата идеална половина со која, според легендата, некогаш бил едно. Авторката истакнува дека за Мардок и Колбе заедницата добива повисока форма на суштествување и поголема важност кога е одбележана како брак пред институциите на општеството и, уште поважно, пред Господ. Иако семејството се надоврзува на брачната заедница, тоа е разгледано во посебно поглавје, бидејќи се работи за поинакви релации меѓу единките. Семејството е основна клетка на секое општество и претставува заштитна тврдина на единката од надворешниот свет и основа за нејзиното формирање. М-р Ивановска укажува дека семејството е прикажано како неопходност, бидејќи без семејна заедница единката не може правилно да расте и да се развива. Авторката со примери од корпусот ги илустрира последиците кои ги предизвикува дисфункционалноста во семејствата.

Во седмото поглавје, м-р Ивановска е преокупирана со прашањето дали треба да ја заслужиме среќата, односно дали поединецот треба да дејствува за да ја постигне среќата или, пак, се работи за феномен кој зависи од случајот. Авторката објаснува дека и покрај тоа што филозофите го признаваат постоењето на случајна среќа, тие многу повеќе се занимаваат со феноменот на среќата на која поединецот може да влијае преку начинот на кој живее, преку своите размислувања и постапки. Состојбата на среќа која поединецот ја постигнува преку сопственото дејствување е и во фокусот на интересот на м-р Ивановска која преку примери од корпусот укажува како личноста може да преземе одговорност за она што и се случува. Според авторката, во делата на Мардок и Колбе преовладува мислењето дека никогаш не е доцна некој да почне да работи на себе и дека колку и да е голема неговата грешка или страдање, секогаш постои точка од која може повторно да се тргне напред. М-р Ивановска појаснува дека среќата се доживува како природно право на поединецот и токму затоа негова обврска е да работи на себе за да ја достигне состојбата на среќа.

Надоврзувајќи се на претходниот дел од дисертацијата, во осмото поглавје авторката се занимава со прашањето на себеспознанието и пронаоѓањето на среќата во самиот себеси. Таа се навраќа на старите Грци кои оваа состојба ја нарекувале *αἰσχρολογία* (αἰσχρολογία) и ја поврзувале со пронаоѓањето внатрешен мир, а филозофите ја сфаќале во контекст на личното осознавање и повикувале на тоа секој да се спознае самиот себеси. М-р Ивановска ја потенцира актуелната тешкотија на единката во денешно време да постигне состојба на задоволство и исполнетост, без да зависи од други надворешни фактори. Таа ова го илустрира со примери од корпусот кои го насочуваат вниманието на читателот кон важноста на чувството на среќа во рамките на сопствената личност.

Наредното поглавје е своевиден контраст на сите претходни, бидејќи се занимава со прашањето за бегане од среќата. Авторката објаснува дека и покрај тоа што стремежот да се достигне среќата се смета за вродена карактеристика која е рамна на инстинкт, голем број луѓе како да не сакаат да бидат среќни. М-р Ивановска ваквата појава ја поставува во корелација со стравот како моќна емоција која парализира секако дејствување на единката и која е виновникот за лошиот квалитет на живеење. Меѓутоа, во ова поглавје авторката исто така обрнува внимание и на согледбите на многу филозофи кои сметаат дека страдањето е природна состојба на човекот, додека среќата за нив е само проблесок кој ретко се јавува и има за цел да го олесни страдањето. Ивановска ги илустрира ваквите гледишта преку ликови од корпусот кои чувствуваат страв од животот воопшто и такви кои претенциозно ја издвојуваат својата несреќа како централна во нивното постоење, давајќи и преголемо значење. Во овој дел од дисертацијата, авторката исто така ја потенцира релативноста на сфаќањето за тоа што ја прави индивидуата среќна, со што се доаѓа до констатацијата дека она што за некого е тага или страдање, некому може да му причинува радост.

Во десеттото поглавје од дисертацијата, м-р Ивановска се осврнува на слободата како право на избор, но истовремено и одговорност на единката за своите постапки. Навраќајќи се на Сартр, авторката потенцира дека човекот е *осуден* на избор. Ваквото исходиште е исползувано во анализата на романите. М-р Ивановска објаснува дека во таа смисла, изборот може да биде и потчинетост која не принудува сопственото *јас* да го ставиме во втор план. Според авторката, и слободата може да се сфати на повеќе начини, исто како и поимањето на среќата, и тоа во зависност од личните верувања, интереси, па дури и во зависност од надворешните фактори. Во ова поглавје, м-р Ивановска е преокупирана и со феминистички прашања, поврзани со слободата на жените во Македонија, пред сè на ткајачките, кои создаваат извонредни дела и му се спротивставуваат на мажот уметник, потенцирајќи ја својата желба да бидат признаени како творци.

Во наредното поглавје, авторката се занимава со филозофско толкување на природата која филозофите ја посочуваат како клуч за правилен живот и високи морални вредности. Природата е сфатена како константа која секогаш е тука за човекот, а тој, за жал, сè повеќе се оддалечува од неа и ја заборава. Таа носи смиреност, има свој развоен ритам кој циклично се менува и така ја потврдува смртта и повторното раѓање. Човекот кој ја следи природата не може

да погреша во своите избори и да биде несреќен. М-р Ивановска потенцира дека во фикцијата на Мардок и Колбе таа е толку интензивно присутна, што дури е и персонифицирана. Во тој контекст, морето и реката функционираат како посебни ликови кои имаат свој силен хабитус, па дури и влијаат на текот на настаните и на судбината на другите ликови.

Во единаесеттото поглавје, м-р Ивановска се фокусира на филозофските прашања кои ги загатнуваат ликовите во романите. Во овој дел од дисертацијата, главни теми на интерес се марксизмот, христијанството и прашањето што значи да се биде добар. Авторката во ова поглавје најмногу внимание посветува на односот меѓу филозофијата и уметностите, посебно издвојувајќи ги книжевноста и театарот. М-р Ивановска, во ова поглавје, објаснува дека уметноста дава утеха и го олеснува човековото страдање, како една од главните теми на филозофијата на моралот која е предмет на интерес на Мардок. Оваа тема Мардок ја преиспитува преку неколку маркантни ликови кои оставаат силен впечаток на читателот. Дел од нив се интелектуалци кои дискутираат за ваквите филозофски ставови или дури пишуваат книги за нив. Ќе бидат споменати и многу автори кои во интертекстуален контекст го обележуваат формирањето на ликовите од корпусот на дисертацијата. Во оваа смисла, творештото на Достоевски проверува во романите на обете писателки.

Во претпоследното поглавје, м-р Ивановска се занимава со неколку филозофски проблеми со кои е преокупирана само авторката Колбе, како копнежот предизвикан од присилна просторна дислокација. Ивановска ги издвојува ваквите специфични прашања, поставени во стриктен географско-политички контекст, бидејќи тие не можат да се разгледуваат во паралела со темите на британската писателка. Авторката се фокусира на децата бегалци кои ја живеат својата траума и ја пренесуваат на идните поколенија. Таа потенцира дека нивниот копнеж е издигнат на ниво на силна емоција која го одредува сиот живот толку фаталистички, што не остава простор да биде надминат кај првата генерација, но веќе следната создава свој дом во новата средина и успева да ја намали болката и интензитетот на копнежот. Според Ивановска, еден од начините да се олесни болката е да се раскаже за страдањата со цел тие никогаш да не се забораат, туку да се врежат во колективната меморија на човештвото.

Во заклучокот, авторката ги поместува заклучните согледби кои произлегуваат од анализата и се компаратистички по својата природа, бидејќи тие се фокусираат на сличностите и разликите во творештвата на двете авторки кои припаѓаат на две различни книжевни традиции. М-р Ивановска заклучува дека и покрај тоа што Мардок и Колбе творат во средини кои се многу различни во поглед на културата, општествениот развој и стилот на живот, изненадува колкава блискост постои во однос на филозофските теми со кои и двете авторки се преокупирани во своите романи. Според Ивановска, причината за ова е фактот што темите со кои Мардок и Колбе се преокупирани се универзално посветени на човекот и допираат до сржта на секоја индивидуа. Авторката заклучува дека анализите на романите од корпусот на дисертацијата уште повеќе ја потврдуваат таа универзалност на поимањето на добрината, љубовта, семејните вредности и други слични прашања.

По заклучокот во последните два дела од дисертацијата е приложена опсежна библиографија во која се вклучени сите извори, белетристички, теоретски и критички дела кои се исползувани во дисертацијата

Докторската дисертација „Книжевно-филозофскиот дискурс во творештвото на Ајрис Мардок и Кица Барџиева Колбе“, изработена од м-р Јасмина Ивановска, е комплексна книжевна студија во која минуциозно се обработени темите со кои авторката е преокупирана. М-р Ивановска успеала во својата кохерентно структурирана докторска дисертација, преку детална анализа на романите на Мардок и Колбе, вклучени во корпусот, да го прикаже и образложи книжевно-филозофскиот дискурс во творештвото на секоја авторка соодветно, да извлече заклучни компаратистички согледби за двете авторки кои припаѓаат на две различни книжевни традиции, и да ја имплицира релевантноста на своето истражување како за книжевните теоретско-критички истражувања, така и во контекст на компаратистичките студии. Според тоа, оваа интердисциплинарна дисертација ја поврзува книжевноста со филозофијата, давајќи значаен придонес кон книжевната теорија и критичка анализа, со фокус на книжевно-филозофскиот дискурс кој е централна преокупација во докторатот. Во критичко-аналитички контекст, дисертацијата придонесува кон интерпретациите и книжевната критика за творечкиот опус на секоја авторка соодветно. Во компаратистички контекст, оваа докторска дисертација преку централните теми со кои е преокупирана, а кои имаат универзални димензии, ги спојува творештвата на двете авторки кои претставуваат две сосема различни книжевни традиции. Најпосле, една од главните цели на истражувањето на м-р Ивановска во оваа докторска дисертација, која авторката успешно ја постигнува, не е само да ја имплицира релевантноста на ваквите теми за реалното секојдневие на човекот, туку и конкретно да понуди одредени насоки за дејствување на читателот, во правец на едно посветло секојдневие во реалноста во кое човекот би можел да ја достигне состојбата на задоволство, исполнетост и среќа.

Оваа дисертација, врз основа на спроведеното истражување и анализа, може да биде исползувана како основа и темел за понатамошни теоретски и критичко-аналитички проучувања на книжевно-филозофскиот дискурс во фикцијата.

Врз основа на гореизложеното, имаме особена чест и задоволство да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да го прифати овој извештај за оцена на докторската дисертација со наслов „Книжевно-филозофскиот дискурс во творештвото на Ајрис Мардок и Кица Барџиева Колбе“ и да ја повика кандидатката Јасмина Ивановска на усна одбрана.

Рецензентска комисија

1. Д-р Соња Витанова-Стрезова, вонреден професор, с.р.
2. Д-р Александрина Илиева, редовен професор, с.р.
3. Д-р Рајна Кошка-Хот, редовен професор, с.р.
4. Д-р Славица Србиновска, редовен професор, с.р.
5. Д-р Милан Дамјаноски, доцент, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„ПРИМЕНА НА ЗАЕДНИЧКАТА ЕВРОПСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА ЗА ЈАЗИЦИТЕ ВО НАСТАВАТА ПО ФРАНЦУСКИ И ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК ВО СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ ОД М-Р МАЈА МИЛЕВСКА-КУЛЕВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на седницата одржана на 20.4.2016. година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Маја Милевска-Кулевска, со наслов „Примена на Заедничката европска референтна рамка за јазиците во наставата по француски и италијански јазик во средното образование во Република Македонија“, во состав: проф. д-р Мира Трајкова, проф. д-р Маргарита Велевска, проф. д-р Радица Никодиновска, проф. д-р Ирина Бабамова и доц. д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска.

По разгледувањето на поднесената докторска дисертација, „Примена на Заедничката европска референтна рамка за јазиците во наставата по француски и италијански јазик во средното образование во Република Македонија“ на м-р Маја Милевска-Кулевска, Рецензентската комисија има чест на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Извештај од системот за проверка на плагијати

Во согласност со член 6 од Законот за изменување и дополнување на Законот за научно-истражувачка дејност (Службен весник бр. 80/2012), менторот на овој докторски труд, на 6.5.2016, го внесе текстот на овој труд во базата на докторски трудови на системот за плагијати на Министерството за образование и наука на Р. Македонија и на 6.5.2016 доби Извештај според кој докторската дисертација не покажува елементи на плагијат, односно во неа се среќаваат одделни зборови (2,33%) кои се совпаѓаат со термини од неколку други текстови. Според тоа, Рецензентската комисија ја подготви својата рецензија и го препрати добиениот извештај до Деканатот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Анализа на докторската дисертација

Докторската дисертација на кандидатката м-р Маја Милевска-Кулевска, со наслов „Примена на Заедничката европска референтна рамка за јазиците во наставата по француски и италијански јазик во средното образование во Република Македонија“, содржи 275 страници компјутерски обработен текст во фронт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12.

Трудот е структуриран на следниов начин: Вовед (стр. 5-10), Прв дел: *Заедничката европска референтна рамка за јазиците како дидактичка новина* (стр.11-35), Втор дел: *Заедничката европска референтна рамка за јазиците во земји од ЕУ* (стр. 36-111), Трет дел: *Примена на Заедничката европска референтна рамка за јазиците во средните училишта во Македонија* (стр. 112-187), Заклучок (стр. 188-193), Библиографија (стр. 194-200), Сајтографија (стр. 201-204), и Анекс (стр. 205-270).

Во **воведот** на трудот, м-р Маја Милевска-Кулевска дава општи напомени за *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*, ги изложува предметот, целите и методологијата на истражувањето, ја поставува општата хипотеза, ја најавува и кратко ја опишува структурата на трудот.

Во **првиот дел** од трудот, со наслов „*Заедничката европска референтна рамка за јазиците како дидактичка новина*“, кандидатката се осврнува на влијанието на Советот на Европа и неговата јазична политика врз образовниот систем и реформираната настава во Македонија. Понатаму е претставена Рамката како нова алатка во наставниот процес: нејзиното влијание во доменот на евалуацијата, во дефинирањето на стандардите, во наставните програми за странските јазици и во учебниците што се користат во рамките на процесот на настава и учење на странски јазици.

Вториот дел од трудот, л насловен „*Заедничката европска референтна рамка за јазиците во земји од ЕУ*“, е составен од две целини.

Во првата целина, кандидатката дава краток приказ на образовниот систем на Р. Словенија и на примената на *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* во наставата по француски и по италијански јазик во средните училишта во таа земја. Посебен дел е наменет за претставувањето на државниот матурски испит и неговата поврзаност со нивоата предложени во *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*. Потоа следува анализа на резултатите од анкетата реализирана со професори и ученици од Р. Словенија. На крајот се поместени заклучни согледувања.

Втората целина го претставува образовниот систем на Р. Хрватска и примената на *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* во наставата по француски и по италијански јазик во хрватски средни училишта. Претставен е и државниот матурски испит, како и неговата поврзаност со нивоата од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*. Потоа следува анализа на резултатите од анкетата реализирана со професори и ученици од Р. Хрватска. И на крајот на оваа целина се поместени заклучни согледувања.

Третиот дел, и воедно главен дел, од овој докторски труд носи наслов „Примена на *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* во

средните училишта во Македонија“. Во почетокот на овој дел, кандидатката ја разгледува примената на овој документ во наставата по француски и по италијански јазик во средните училишта во Република Македонија. Таа поаѓа од општата хипотеза дека *Заедничката европска референтна рамка за јазициџе* недоволно се применува во наставата по француски и по италијански јазик во средните училишта во Македонија и ги наведува можните причини: недостаток од обуки за наставници, несоодветни учебници во наставата по француски и по италијански јазик, наставни програми неусогласени со *Заедничката европска референтна рамка за јазициџе*. Во продолжение, се укажува на потребата за обучување на наставниците за примена на овој референтен документ, како и на други документи, за усогласување на наставните програми со него, како и на потребата за соодветни учебници и учебни помагала, со цел учениците полесно да ги стекнат потребните јазични и комуникативни компетенции за ефикасна употреба на странскиот (конкретно францускиот и италијанскиот) јазик надвор од училиштата, во автентична средина, како и да стекнат автономија во учењето и во евалуацијата на нивните компетенции. Во овој дел се дискутира и за (не)постојењето расчекор меѓу теоријата и педагошката практика.

Наведувајќи ги примерите за наставни единици составени од група автори во рамките на еден проект на CREFECO (Регионален центар за франкофонија за Централна и Источна Европа) со седиште во Софија, м-р Маја Милевска-Кулевска покажува како, во духот на принципите на *Заедничката европска референтна рамка за јазициџе*, би можеле да се организираат содржините на часот по француски јазик, дотолку повеќе што тие се во согласност со наставните програми за француски јазик за средно образование во нашата земја. Во трудот, детално се претставени две наставни целини од гореспоменатиот проект што биле тестирани во рамките на финалната фаза на проектот во неколку средни училишта во Македонија. Кандидатката истакнува дека на тој начин може да се подобри ефикасноста на наставата и да се зголеми мотивацијата на учениците.

Потоа следува и предлог за примена на овој документ на часот по италијански јазик преку наведување на конкретни јазични активности преземени од *Чилс* (испит за стекнување меѓународен сертификат по италијански јазик), како и преку два примера на наставни целини составени од кандидатката.

Овој дел опфаќа и истражување во рамките на наставните програми и државната матура по француски и италијански јазик и нивно споредување со дескрипторите на нивоата од *Заедничката европска референтна рамка за јазициџе*. Ова истражување ги вклучува и билингвалните паралелки по француски јазик што постојат во неколку гимназии во Македонија каде што францускиот се изучува како прв странски јазик, со цел да се утврди нивото на познавање на странскиот јазик кај овие ученици и тоа да се спореди со учениците што не се дел од билингвална настава. При споредба на целите на наставната програма по француски како прв или втор странски јазик за IV година средно образование со дескрипторите на нивоата од *Заедничката европска референтна рамка за јазициџе*, кандидатката утврдува дека станува збор за ниво Б1 чии дескриптори целосно се совпаѓаат со наставната програма за француски како втор странски јазик и за ниво Б2 чии дескриптори се совпаѓаат со наставната програма за француски како прв странски јазик во средно образование.

На крајот од третиот дел, кандидатката ги објаснува целите и структурата на анкетата што ја реализирала. Потоа следува шематско прикажување на одговорите на анкетираниите професори и ученици од средно образование на

дадената тема, и сумирани резултати. Резултатите доведуваат до следниве заклучоци: не постои хомогена примена на *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* во наставата по француски и италијански јазик во средните училишта, има потреба од продлабочено откривање на принципите содржани во овој документ; професорите сметаат дека примената на *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* и *Европското јазично портфолио* би можеле позитивно да влијаат врз автономноста на учениците во процесот на учење странски јазици. Трудот содржи скениран материјал во директна врска со предметот на истражување на овој дел од докторскиот труд.

Последниот дел од докторскиот труд претставува **Заклучок** во кој кандидатката дава заклучни согледувања и ги изложува резултатите на спроведените истражувања.

По заклучокот е приложена **Библиографија** која содржи 92 единици и **Сајтографија** на консултираните електронски адреси.

Во **Анексот** се приложени анкетните листови за професорите по француски и италијански јазик, како и анкетните листови за учениците од средно образование во Македонија, активностите за работа на час по француски и италијански јазик, како и податоците за средни училишта во кои се изучуваат француски и италијански јазик во Р. Македонија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Маја Милевска-Кулевска, со наслов „Примена на Заедничката европска референтна рамка за јазиците во наставата по француски и италијански јазик во средното образование во Република Македонија“, ги исполнува основните услови и стандарди за изработка на докторски труд. Таа претставува значајно истражување во областа на методиката на наставата по француски и италијански јазик и дава сериозен осврт на проучуваната проблематика.

Главни научни придонеси на кандидатката се следниве: сеопфатна анализа на примената на *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* во наставата по француски и по италијански јазик во македонски контекст; приказ на искуствата од примената на овој значаен документ во други земји; компаративна анализа на наставните програми по француски и италијански јазик во средните училишта и матурските испити во трите земји; предлог на конкретни примери на активности подготвени врз принципите на *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*; препораки за подобрување на наставните методи и наставните планови и програми.

Подрачје на примена: дисертацијата е особено важна за дидактиката на францускиот/ италијанскиот јазик, за подготовка на наставниците за организирање на часот по француски/италијански јазик во средните училишта. Резултатите од докторската дисертација можат да најдат примена во наставата по странски јазици воопшто, во наставата по француски јазик и во наставата по италијански јазик. Докторската дисертација на м-р Маја Милевска Кулевска ќе биде од голема корист за студентите, како и за наставниците по француски и по

италијански јазик. Може да биде од корист и за идните автори на наставни програми по овие предмети.

Можни понатамошни истражувања: примената на *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* во наставата по француски и италијански јазик во неформалното образование; истражување во врска со условите во кои се изведува наставата.

Со оглед на наведеното, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Маја Милевска-Кулевска, со наслов „Примена на Заедничката европска референтна рамка за јазиците во наставата по француски и италијански јазик во средното образование во Република Македонија“.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Мира Трајкова, редовен професор, с.р.

Д-р Маргарита Велевска, редовен професор, с.р.

Д-р Радица Никодиновска, вонреден професор, с.р.

Д-р Ирина Бабамова, вонреден професор, с.р.

Д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска, доцент, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ТЕРМИНОЛОГИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ИНФОРМАТИЧКО-КОМПЈУТЕРСКАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО АНГЛИСКИОТ И ВО АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК – СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА”, ОД М-Р ЛИНДИТА АДЕМИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 20.4.2016 година, избрани сме за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација под наслов **ТЕРМИНОЛОГИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ИНФОРМАТИЧКО-КОМПЈУТЕРСКАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО АНГЛИСКИОТ И ВО АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК – СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА**, поднесена од Линдита Адеми, магистер по англиски јазик, асистент на Филолошкиот факултет при Државниот универзитет во Тетово. По извршениот преглед на доставениот ракопис, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација „Терминологијата од областа на информатичко-компјутерската технологија во англискиот и во албанскиот јазик – споредбена анализа,“ изработена од м-р Линдита Адеми, опфаќа 189 страници текст, напишан со фондот Georgia, со големина на знаците 12 и стандарден проред од 1,5. Трудот е поделен во девет поглавја, вклучувајќи ги воведот, заклучокот и користената литература. напишана е на 190 страници и содржи 10 слики, 15 табели и 13 шеми. Дисертацијата е поделена во 9 глави, 1 додаток- Компјутерски речник (албанско-англиски) и литература во која се наведени 120 библиографски единици. На почетокот на дисертацијата се дадени апстракти и клучни зборови на македонски и англиски јазик и предговор. Во предговорот на докторскиот труд, кандидатката м-р Линдита Адеми ги изнесува целите, методологијата и структурата на дисертацијата, давајќи краток опис на реализираните истражувања, како и благодарност кон институции и поединци кои помогнале во реализацијата на докторската дисертација.

Уште во воведниот дел (с. 4-11) кандидатката м-р Линдита Адеми мошне објективно и сериозно пристапила кон прашањата што се тесно поврзани со терминологијата како научна дисциплина. Во продолжение, кандидатката дава краток преглед на историскиот развој на терминологијата во албанскиот стандарден јазик. Таа главен акцент става на бројните научни студии и статии од познатите лингвисти, како А. Џувани, А. Косталари, Ф. Лека, Х. Пашо, А. Дуро и др. Во таа насока,

авторката посебно внимание посветува на термините и концептите, како заеднички универзални категории за секој јазик посебно, независно од нивното јазично приспособување, засновани и на терминологијата на големите јазици, со претставници како E. Vyster, H. Piht, J. Sager, Zanicheli и др. Така секоја споредба на термините, како лексички единици, од областа на информатичко-компјутерската технологија во албанскиот јазик, несомнено бара присуство и на англискиот јазик, сп.: *computer/kompjuter, digital/digjital*. Ова значи дека сета ова широка и богата теоретско-практична база кандидатката м-р Линдита Адеми ја мотивира да истражува една нова термилошка област, како што е терминологијата на информатиката, која, во исто време, е мошне интересна, но и проблематична, бидејќи во основа има еден светски јазик, како што е англискиот, и од оваа гледна точка тоа може да се смета како симбол на јазичниот глобализам. Англискиот јазик во оваа област се појавува како модел на меѓународна стандардизација на терминологијата од оваа област.

Познавањето на терминологијата од областа на информатичко-компјутерската технологија во англискиот и во албанскиот јазик значи поголема можност за рамномерен и одржлив развој на науката и технологијата во сите сфери на општественото, економското и културното живеење. Во таа смисла, според авторката, развитокот на едно општество се мери и со развитокот на информатичко-компјутерската терминологија. Денес е општо прифатено мислењето дека терминологијата е клучна стручна и научна дисциплина која длабоко е навлезена во современиот развој на општеството. Познавањето на термините од оваа област значи поголема можност за рамномерен и одржлив развој кој најумешно и најбрзо може да ги искористи ресурсите на една земја. Развитокот на една држава се мери и со развојот на терминологијата во сите пори од нејзината организација. Без терминологија нема ни наука ни технологија, но за да бидат лесно достапни и двете треба да бидат јасни, разбирливи, односно да бидат напишани на јазик што го разбираат поголемиот број на граѓани во едно општество. Токму тука е улогата и значењето на терминологијата со чија помош му стануваат достапни на едно општество најзначајните достигнувања во науката и техниката во светски размери.

Целта на дисертација е да ги стандардизира термините што се употребуваат во областа на информатичко-компјутерската технологија во англискиот и во албанскиот јазик. Ако терминологијата е основа на знаењето, а преведувањето на умењето, тогаш и двете се неопходни во процесот на приопштување на врвните научни достигнувања во науката и технологијата.

Преведувањето на текстовите од областа на информатичко-компјутерската технологија од англиски на албански јазик нужно доведува до внесување на англицизми во преведениот текст. Сите овие прашања се предмет на дисертацијата. Кандидатката м-р Линдита Адеми посебно внимание посветува на информатичко-компјутерската технологија во двата јазика и како тие се застапени во многубројните термилошки речници,

наставни текстови, прирачници, документи и др. Сиот термилошки материјал кандидатката го ексцерпирала во Р. Македонија, Р. Албанија и во Косово.

Главна карактеристика на оваа тешка работа во различни области на терминологијата е тоа како станало, главно, терминологијата со албанска основа, без да има допирни точки со другите јазици, што е и голем хендикеп и недостаток за термилошките проучувања, бидејќи, како што е општо познато, термините имаат особини на интернационализми од концептуална гледна точка. Во таа насока, тие се разгледувани и како термилошката и нетермилошката лексика, со извесни граматички показатели. Преку проучувањето на богатиот предмет, наставните текстови, речниците и др. и преку споредбата со англискиот јазик, авторката ги проучува и ги анализира проблемите во образувањето на термините, на граматичките и на семантичките појави (полисемија, хомонимија, синонимија и антонимија).

Во поглавјето „Идентитетот на информатичката област како терминологија и технологија“ кандидатката се заджува околу развојот на модернизацијата и стандардизацијата на современиот албански јазик во дотичната област, која е тесно поврзана со развојот на образованието, науката и културата во општеството. Денес интересот и вниманието на општеството за терминологијата воопшто се показатели на највисокото ниво на науката и на технологијата и нивната улога во секојдневниот живот на населението. Развојот на науката и технологијата предизвикува не само создавање на нови термини и концепти, туку пројавува интерес за осовременување на термилошките системи во низа научни дисциплини и во нивните соодветни термилошки системи. Сето ова движење е придружувано со диференцијација и спецификација на термините на различните области, но, истовремено за соработка помеѓу нив. Во таа смисла, со ова научна дисциплина не се занимаваат само еден тесен круг на специјалисти и стручњаци туку и голем број лингвисти. Посебно место зафаќаат нови области на знаењето како што се информатиката, телекомуникацијата, кибернетиката, биотехнологијата и др. Во таа насока, според кандидатката, новина во нашата средина претставуваат и истражувањата во областа на информатичката и компјутерската терминологија во англискиот и во албанскиот јазик. Информатичко-компјутерската технологија во англискиот и во македонскиот јазик зафаќа значајно место во рамките на информатичката теорија, сп.: пр.: *adapter* (алб.)/ *adapter* (англ.); *assembler* (алб.)/ *assembler* (англ.); *background* (алб.)/ *background* (англ.), како и термини кои се поврзуваат со други области: економија, на пр.: *bankë* (алб.)/ *bank* (англ.), јазико, на пр.: *dialog* (алб.)/ *dialogue* (англ.), математиката, на пр.: *aksiomë* (алб.)/ *axiom* (англ.) и др. Понатаму, авторката ги анализира термините од областа на информатиката во албанскиот и во англискиот јазик, каде што се сретнува и фазата на синонимната конкуренција: *ordinator* или *kompjuter*; *maus*, *mi* или *miush* како и проблемот со стандардизацијата на термините во албанскиот јазик. Во продолжение дава преглед на информатичките термини од различни речници, ставајќи посебен акцент на терминот *информатика* (*informatikë*) во различните јазични речници на албанскиот јазик. Ова се прави со единствена

цел денес да се даде преглед на состојбата на информатичката терминологија во албанскиот јазик.

Во поглавјето „Развојот на информатичката терминологија во албанскиот јазик споредбено со англискиот јазик“, м-р Линдита Адеми вниманието го насочува кон појавата на синонимијата во двата јазика. Синонимијата во информатичко-компјутерската технологија е позастапена во англискиот јазик во споредба со албанскиот јазик. Нејзиното присуство ја отежнува стандардизацијата на термините, пр. на англиски за: *çrregjistrohem* има *log off - log out - sign off*.

Во поглавјето „Информатичката лексика во рамките на означувањето на текстот“ се третираат прашања од областа на правописот и правоизговорот, т. е. на интерпункциските знаци во рамките на текстот. Во информатичката терминологија постои испреплетување на *зборовниџе знаци, џабеларниџе знаци* (каде што спаѓаат и *шемаџскиџе, џабеларниџе, фоџоџрафскиџе, алфанумеричкиџе, буквени, буквено-џабеларни знаци*).

Во поглавјето „Преглед на информатичката терминологија и проблемите на нивното прифаќање“, м-р Л. Адеми посебен акцент става на наставните текстови, како и на појавата на функционирањето на системот. Внимателно се разгледува концептот на позајмувањето на термините од англискиот јазик што се поврзува со нивното прифаќање во областа на информатиката во албанскиот јазик. Ова позајмување може да биде надвор од областа (кога термините од другите области се позајмуваат од информатиката, на пример од математиката како: *aksiomë, ekuacion, abshisë* и др., но може да бидат од некој јазик како англискиот, на пр.: *kompjuter, bekgraund, displej* и др).

Во поглавјето „Особености на информатичката терминологија,“ м-р Адеми прави класификација на истите термини според содржината и формата во англискиот и во албанскиот јазик. Така, според содржината на зборовите, термините ги дели на четири групи:

1. Зборови од општиот јазик: *tbyllje* (алб.)/ *close* (англ.) и др.
2. Обични зборови со изменето значење, како: *fole₁* (пајсје), *fole₂* (*vendi ku rrinë shpendët*) (алб.)/ *slot* (англ.) и др.
3. Позајмени термини од учебникарскиот стил, како на пр.: *sistem* (алб.)/ *system* (англ.) и др.
4. Термини од други области: економија, јазик, информатика, психологија и др., додека според формата ги дели на а)именски групи, образувани од:
  - а. збор+збор si: *kuti e zezë* (алб.)/ *black box* (англ.)и гр.б. збор +термин/термин+збор si: *shteg i aksesit* (алб.)/ *access path* (англ.) *ose memorie e zgjatur* (алб.)/ *extended memory* (англ.)и гр.в. термин+термин: *çip i memories* (алб.)/ *memory chip* (англ.)и гр.

- а. термини именки: *akses* (алб.)/ *access* (англ.) и др.,
- б. термини глаголи: *klikoj* (алб.)/ *click* (англ.) и др.,
- в. термини придавки: *i programueshëm* (алб.)/ *programmable* (англ.) и др.,
- г. скратеници: *ALGOL* (алб.)/ *ALGOL* (англ.) и др.,

Во поглавјето „Грамматички и лексички карактеристики на термините“, м-р Адеми ги третира најглавните делови на зборовните групи: именка, придавка, глагол, прилог, илустрирани со соодветните примери во англискиот и во албанскиот јазик. За родот и бројот на именката не постои некоја специфична особина, бидејќи најчесто се појавува машкиот род. Во врска со падежот најчесто се користи генитив, потоа номинатив и, на крај, акузатив. Како основни особености на употребата на термините во албанскиот јазик во врска со глаголите е фактот дека тие се користат во пасивна форма, на пр.: *programohet*, *programohen* и др.

Во поглавјето „Информатичката технологија од аспект на формирањето на термините“, м-р Линдита Адеми се задржува на проблемите сврзани околу образувањето на информатичката терминологија. Начините на образување на информатичката терминологија се три (семантички, граматички начин и позајмувањето). Како начин на образување може да се споменат и скратениците, кои во пишани текстови од оваа област се сретнуваат доста често. Во овој дел, кандидатката ја нагласува и транслитерацијата на албански јазик, како и нови скратеници на албански јазик кои ја збогатуваат терминологијата од оваа област, со што се заменуваат постоечките единици.

Во поглавјето „Семантички појави“, кандидатката м-р Л. Адеми акцентот го става врз семантичките појави на одделни термини од областа на информатичко-компјутерската технологија во англискиот и во албанскиот јазик. Овде, пред се, се мисли на појавата на полисемијата, синонимијата, хомонимијата и антонимијата. Во овој дел посебно се третираат појавите на полисемија и на синонимијата кои создаваат двоумење или дилема околу точното разбирање на термините и концептите.

Во поглавјето „Компјутерски речник (албанско-англиски)“ е даден речникот со термини кој содржи 2 000 термини од прости зборови и именски групи на албански јазик и соодветните термини на англиски јазик, со означен показател на албански јазик.

Во ЗАКЛУЧОК И ПРЕПОРАКИ, кандидатката дава сумарен заклучок на целото истражување, задржувајќи се на начинот на прифаќање на англизмите од информатичката област, во која тие го претставуваат најголемиот дел на терминологијата од областа на информатичко-компјутерската технологија во англискиот и во албанскиот јазик. Позајмените термини од англискиот јазик имаат големо значење особено за албанскиот, бидејќи се забележуваат проблеми кои се поврзуваат со стандардизацијата на оваа терминологија, како

и со определувањето на издржливи критериуми за прифаќање на англизмите врз основа на правописот и изговорот. Исто така, кандидатката м-р Линдита Адеми во својата дисертација дава препораки за прифаќање, приспособување и адаптација на одделни термини на информатичката терминологија од англиски на албански јазик. Целиот јазичен корпус – термините, кандидатката го систематизирала по азбучен редослед (на англиски и албански јазик). За да се најде соодветно решение на проблемите за определување на стандардните термини во албанскиот јазик врз основа на туѓите модели позајмени со посредство на италијанскиот и францускиот јазик, авторката се придружува на моделите за стандардизација на термините на меѓународно рамниште. Недостатокот на унифицирана терминологија несомнено дека го отежнува ефикасното користење на компјутерската опрема и компјутерските програми од страна на самите стручњаци, но и од обичните корисници. Во своето истражување, кандидатката м-р Линдита Адеми ја истакнува потребата за стандардизација на оваа терминологија, внесувајќи и користејќи соодветни термини што се определени и добро дефинирани. Тие би се користеле точно во сите документи и останатите школски, професионални и научни текстови во земјата. Секако, според кандидатката, ова ја налага и потребата за изработка на еден информатички речник со дефиниции. Потоа создавање на податоци за да се изработи голем англиско-албански речник, во кој би се вклучиле лингвисти и специјалисти од информатичко-компјутерската технологија. Овој речник, преку дефинициите ќе ги определи границите на блиските термини, како помеѓу *dosje* и *folder*, и на тој начин ќе ги елиминира апсолутните дублети и синоними, како помеѓу *kompjuter* и *ordinator* и др. Во користената литература м-р Линдита Адеми користела над 120 библиографски единици што биле консултирани при изработката на дисертацијата. Библиографските единици се коректно цитирани во текот на целата содржина на докторската дисертација. Поголемиот дел од нив претставуваат оригинална стручна и научна литература (трудови, статии, речници и сл.), што укажува на систематскиот пристап и широкото познавање на областа од страна на кандидатката.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на докторската дисертација под наслов **ТЕРМИНОЛОГИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ИНФОРМАТИЧКО-КОМПЈУТЕРСКАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО АНГЛИСКИОТ И ВО АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК – СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА** од м-р Линдита Адеми, може да се заклучи дека таа ги постигнала поставените цели. Показала широко познавање за терминологијата од областа на информатичката технологија. Истражувањето што го спровела за терминологијата задржувајќи се на начинот на прифаќање на англизмите од информатичката област, во која тие го претставуваат најголемиот дел на терминолошката лексика во двата јазика кои се споредуваат, има значење особено за албанскиот јазик бидејќи се забележуваат проблеми кои се поврзуваат со стандардизацијата на оваа терминологија, како и со

определувањето на издржливи критериуми за прифаќање на англизмите врз основа на пишувањето или изговорот. Во продолжение на ова истражување е направено третирањето на посебните проблеми од оваа област, особено тие што се однесуваат на нејзината стандардизација на национално ниво (во Македонија, Албанија, Косово), со цел да се внесат и користат термини што се соодветно определени и добро дефинирани. Сиот тој корпус соодветно ќе се користи точно во сите документи и останатите школски, професионални и научни текстови во земјата. Ова ја налага и потребата за изработка на еден информатички речник со дефиниции, со што ќе се олесни ефикасното користење на компјутерската опрема и компјутерските програми, и се поголемо приближување на информатичката технологија за поширока примена и употреба во општеството. Резултатите од истражувањето се научно издржани и се од пошироко елаборирани.

Тргувајќи од гореизнесените констатации, Рецензентската комисија има посебна чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ - во Скопје да ја прифати докторската дисертација под наслов **ТЕРМИНОЛОГИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ИНФОРМАТИЧКО-КОМПЈУТЕРСКАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО АНГЛИСКИОТ И ВО АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК – СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА** и кандидатката м-р Линдита Адеми да ја допушти на јавна одбрана.

Рецензентска комисија

1. Д-р Агим Пољоска, редовен професор
2. Д-р Зозе Мурговски, редовен професор
3. Д-р Марија Јанева, редовен професор
4. Д-р Аслан Хамити, редовен професор
5. Д-р Мируше Хоџа, редовен професор

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МОРФОСИНТАКСИЧКА И СЕМАНТИЧКА АНАЛИЗА НА ПРИДАВКИТЕ ВО ДЕЛОТО НА Ф. СКОТ ФИЦДЕРАЛД И НИВНИОТ ПРЕВОД НА АЛБАНСКИ ЈАЗИК – ОД М-Р РЕМЗИЈЕ НУХИУ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Скопје, на својата 64 редовна седница одржана на 20. 4. 2016 година, нас долупотпишаните, не избра за рецензенти за оценка на докторскиот труд под наслов **Морфосинтаксичка и семантичка анализа на придавките во делото на Ф. Скот Фицдералд и нивниот превод на албански јазик**, изработен од м-р Ремзије Нухиу. Почестени со овој избор, му го поднесуваме на Наставно-научниот совет следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација содржи 238 страници. Предмет на докторската дисертација на м-р Ремзије Нухиу е морфосинтаксичката и семантичката анализа на придавките во романот на познатиот американски писател Френсис Скот Фицдералд и нивниот превод на албански јазик – контрастивна анализа. Инаку, романот е објавен во далечната 1925 година, додека преводот на албански јазик е реализиран од страна на двајца преведувачи (М. Шеху, 1994 г., и С. Поне, 2012 г.). Во теоријата на преведувањето едно посебно место зазема литературниот превод како творечки чин. Истражувањето и анализата на придавките на било кој јазик претставува сложен проблем. Во таа смисла, тоа се однесува особено при преведувањето на придавките од англиски на албански јазик. Во својата докторска дисертација, кандидатката м-р Ремзије Нухиу преку контрастивна анализа на текстот ги истражува и ги анализира најразличните видови придавки што се употребени во англискиот и нивните еквиваленти на албански јазик. Пристапот е морфосинтаксички

и семантички, т. е. се тргнува од граматичката категорија на придавките во споменатото дело. Ваквиот пристап е оправдан бидејќи кандидатката направила огромна работа – анализирани се огромен бој на придавски лексеми, а резултатите од таа анализа прегледно се претставени со помош на инвентивни статистики, симболички формули, табели, графикони итн. Од друга страна, се работи за контрастивна анализа на придавките во англискиот и во албанскиот јазик, кои во основа на нивната граматичка и семантичка структура имаат различни морфосинтаксички и семантички системи. Кандидатката се зафатила со едно мошне интересна, но истовремено сложена и тешка задача. Се работи за граматичката категорија на придавките кои формално и содржински за преведувачите претставуваат тешкотии при нивниот превод од англиски на албански јазик. Сите забележани, регистрирани и откриени паралелизми на придавките овозможуваат да се навлезе длабоко во суштината на прашањата што ги обработува кандидатката во својот докторски труд. Истовремено, по пат на контрастивна анализа, кандидатката англискиот јазичен материјал го поврзува со материјалот на албански јазик. Овој пристап на теориски план значи придонес кон општата лингвистичка типологија, а на практичен план директна помош во преведувачкиот чин на литературните дела на релација англиски-албански. Сите погоре зацртани задачи кандидатката среќно ги решила, со поддршка на теориската и методолошката постапка.

Структурата на трудот ги содржи следниве делови: Вовед, Методологија, Морфолошка анализа на придавките од англиски на албански јазик во делото “Големиот Гетсби“, Синтаксичка и семантичка анализа на придавките од англиски на албански јазик во делото “Големиот Гетсби“, Преводот на романот “Големиот Гетсби“, Квантификација на придавките, Меѓујазичните и педагошките импликации на придавките, Заклучок, Библиографија и Прилози.

Во првото поглавје, каде што е поместен и воведот (с.1-15), се формулира областа на истражувањето, значењето на романот *Големиот Гетсби*, целта и предметот на истражувањето, хипотези и преглед на литературата. Во овој дел, м-р Нухиу се осврнува и на претходните објавени трудови врз основа на контрастивни анализи на преводите на

придавките во англискиот и во албанскиот јазик. Посебно внимание кандидатката посветува на придонесот на одделни лингвисти (В. Ивир, М. Пичова, Б. Нухиу) во областа на меѓујазичните контрастивни анализи на придавките во англискиот, чешкиот и албанскиот јазик. Во овој дел, таа се осврнува и на основните поимни категории сврзани со значењето, улогата и класификацијата на придавките. По воведот се содржи главнината на текстот, т.е. осумте поглавја посветени на општата стручна дискусија поврзана со морфосинтаксичката и семантичката анализа на придавките во делата на Ф. Скот Фицџералд и нивниот превод на албански јазик.

Второто поглавје (с. 16-20) ја опфаќа методологијата на истражувањето, методите за собирање и анализа на податоците, како и методолошките ограничувања. Преку една општа шема е претставена морфосинтаксичката и семантичката структура на придавките во англискиот и во албанскиот јазик. Меѓу другото се дава функционална карактеристика на морфемите во една морфотактичка низа. При анализа на јазичниот материјал, кандидатката ја аплицира компаративната метода, ексцерпирајќи ги сите придавки од оригиналниот роман *Големиот Гетсби*, од англиски јазик и нивните еквиваленти на албански јазик.

Третото поглавје се однесува на морфолошката анализа на придавките од англиски на албански јазик во делото *Големиот Гетсби* (с. 21-97). Општото претставување на корпусот на примери што се подложени на анализа е спроведено со помош на статистичкиот метод. Составени се инвентарите на придавките во двата разгледувани јазика и со помош на статистички табели претставена е нивната фреквенција во корпусот, како и нивните преводни еквиваленти, при што се земаат предвид сите релации, т. е англиските и албанските еквиваленти. Постигнатите резултати претставуваат појдовна точка за натамошната функционална и семантичка анализа. Така организираната база на податоци дава јасен преглед и за корпусот на зборообразувачките разновидности на афиксите (префиксите и суфиксите) и сложените придавки, кои се употребуваат во делото *Големиот Гетсби* на Ф. Скот Фицџералд на англиски и нивните еквиваленти на албански јазик.

Четвртото и петтото поглавје се посветени на синтаксичката и семантичката анализа на придавките од англиски на албански јазик во споменатото дело и преводот на романот “Големиот Гетсби“ на албански јазик (с. 103-175). Тие претставуваат јадрото на дисертацијата. Низ целиот текст се преплетуваат елементи од синтаксичката и семантичката анализа: мотивацијата на синтаксичката варијација се бара во семантичката структура на соодветните придавки. Таквата постапка и дозволува на кандидатката м-р Ремзије Нухиу да утврди цела низа семантички и синтаксички правилности, како и низа корелации во структурата на двата плана на јазичниот систем. Авторката покажува одлично познавање на предметната литература и успешно поставува темели на сопствена класификација на соодветните семантички единици, внесувајќи потребни модификации и доуточнување на теориите што таа литература ги нуди. Сиот корпус на придавките кандидатката ги истражува врз три синтаксички особини во англискиот јазик, и тоа: функцијата на придавките (атрибутивни и предикативни придавки), степенување на придавките и придавките кои се зависни од прилозите. Сите овие видови на придавки се споредуваат со нивните кореспонденти на албански јазик, укажувајќи на сличностите и разликите од формален и содржински аспект. Придавките во англискиот јазик се разликуваат од придавките на албански јазик од морфолошка и синтаксичка гледна точка. Така, во романот „Големиот Гетсби“ кандидатката наидува на голем број придавки. Преведувачот Ставри Поне се соочил со низа тешкотии при преведувањето на придавките од англиски на албански јазик.

Во шестото поглавје на докторскиот труд, кандидатката м-р Ремзије ухиу вниманието го насочува кон класификацијата на придавките во делото „Големиот Гетсби“ од морфолошки и синтаксички аспект. Ексерцирани се голем број на придавки со најразлични афикси (префикси и суфикси) како и сложени придавки. Што се однесува до синтаксичкиот дел, авторката придавките ги класифицира на атрибутивни и предикативни со што како премодификатор го имаат прилогот. Сите примери се претставени во форма на графикони и табели со точни проценти.

Во седмото поглавје, кандидатката м-р Ремзије Нухиу ги анализира меѓујазичните педагошки импликации на придавките. Важноста и значењето на ова поглавје се поврзува со педагошко-дидактичките импликации за изучување на придавките во двата јазика: а) тешкотии при изучување на придавките од англиски на албански јазик, б) предавање и усвојување на придавките од англиски на албански јазик, в) трансфер при изучување на придавките од англиски на албански јазик, г) возраста и изучување на придавките од англиски на албански јазик и ѓ) значењето, улогата и важноста на придавките од англиски на албански јазик.

Во осмото поглавје, авторката ги сумира резултатите и заклучоците од истражувањето на својот докторски труд. Таа ги сумира и ги систематизира своите појдовни претпоставки и постигнатите резултати. Исто така, во својот докторски труд кандидатката ги наведува општите заклучоци што се однесуваат на бројот на придавките преведени од англиски на албански јазик (поделени во различни групи) ексцерпирани во романот *Големиот Гетсби* од Френсис Скот Фицџералд.

ЗАКЛУЧОК

Заклучокот е прегледен и на читателот му ја олеснува ориентацијата во богатите содржини што ги има докторскиот труд. Богатата користена литература на англиски, албански и македонски јазик го потврдува она што стана јасно веќе во текот на читањето - се забележува дека м-р Ремзије Нухиу одлично ја познава предметната литература, како општолингвистичката така и од доменот на двата анализирани јазика. Во таа смисла, дисертацијата на м-р Ремзије Нухиу претставува значаен и оригинален придонес во англиската и албанската лингвистичка наука. Авторката ги систематизира своите појдовни претпоставки и постигнатите резултати. Заклучокот е прегледен и на читателот му ја олеснува ориентацијата во богатите содржини што ги носи оценуваниот труд. Тоа е дело на зрел и надарен лингвист. Остава впечаток и нејзината компетенција во презентацијата на јазичниот материјал и компаративното истражување на придавките во делото „Големиот Гетсби“ од Френсис Скот Фицџералд. Трудот е добро структуриран и ги содржи сите потребни научни и апликативни елементи за спроведување на

истражувањето во областа на теоријата на певодот, контрастивната анализа и граматиката. Врз основа на сето погоре изложено, на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет “Блаже Конески“ во Скопје му предлагаме да го прифати нашиот извештај и авторката да ја допушти на одбрана на докторската дисертација.

Рецензенти:

1. Д-р Агим Пољоска, редовен професор
2. Д-р Марија Јанева-Михајловска, редовен професор
3. Д-р Зозе Мурговски, редовен професор
4. Д-р Аслан Хамити, редовен професор
5. Д-р Мируше Хоџа, редовен професор

ПРЕГЛЕД
НА ПРИЈАВЕНИ И ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ
ТРУД НА УКИМ -ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ СО ОДЛУКА НА
НАСТАВНО-НАУЧНИОТ СОВЕТ ДОНЕСЕНА НА СЕДНИЦАТА ОДРЖАНА
НА ДЕН 16.05.2016 ГОДИНА

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Дипл.шум.и нж. ВАНЧО ПАПАЗОВ	„ИСТРАЖУВАЊЕ НА РАЗВИТОКОТ НА ДРВЈАТА ОД ИГЛОЛИСНИ ВИДОВИ ИНТРОДУЦИРАНИ НА ЛОКАЛИТЕТОТ ПОНИКВА НА ОСОГОВСКИТЕ ПЛАНИНИ“	„RESEARCH ON DEVELOPMENT OF CONIFEROUS TREE SPECIES INTRODUCED ON THE LOKALITY PONIKVA ON THE OSOGOVO MOUNTAIN “	Вонр.проф.д-р - НИКОЛЧО ВЕЛКОВСКИ	Бр.0202-254/4 од 16.05.2016 година

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„ПЕРСПЕКТИВИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА ПОЛОЖБАТА ВО ЗЕМЈИТЕ ВО РАЗВОЈ ВО СВЕТСКАТА ЕКОНОМИЈА“ ОД М-Р ВЛАТКО ПАЧЕШКОСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатот м-р Влатко Пачешкоски со наслов „Перспективи за подобрување на положбата во земјите во развој во светската економија“, Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на 121. седница одржана на 25.9.2015, донесе Одлука 02-1340/2 за промена на членови на комисија и формирање на нова Комисија за оцена на докторската дисертација, во состав:

1. д-р Снежана Костадиноска-Милошеска, редовен професор, ментор
2. д-р Диана Бошковска, вонреден професор, член
3. д-р Искра Станчева-Гигов, доцент, член,
4. д-р Весна Георгиева-Свртинов, доцент, член,
5. д-р Неда Петроска-Ангеловска, вонреден професор, член.

Членовите на Комисијата со посебно внимание ја прочитаа и ја проучија наследената докторска дисертација, како и забелешките по неа од претходната комисија, па предложија таа да се преработи и содржински пресистематизира во рамки на дозволеният обем согласно со Правилникот за организирање на постипломски студии и за стекнување докторат на науки на Економскиот институт во Скопје, за што беа дадени конкретни насоки. Па така, трудот ги задржа насловите на главите, како што беше објавено во Билтенот на УКИМ бр. 981 од 1 март 2010 година, но се промени нивниот редослед и структура.

Откако кандидатот пристапи кон преработка и достави нова верзија на трудот, Членовите на Комисијата со посебно внимание ја прочитаа и ја проучија поднесената докторска дисертација и по усогласувањето на мислењата, до Научниот совет на Економскиот институт, го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи согледувања

Кандидатот м-р Влатко Пачешкоски во својата докторска дисертација „Перспективи за подобрување на положбата во земјите во развој во светската економија“ обработува комплексна проблематика од областа на меѓународната економија. Истражувањето е насочено кон положбата на земјите во развој и нивните перспективи за развој во светската економија.

Процесот на глобализација, кој започна поинтензивно во седумдесеттите години на дваесеттиот век, беше инициран од првите фундаментални промени во економската политика на развиените земји и земјите во развој, но и најдраматичните трендови во економската политика на поранешните социјалистички економии. Растечките прекугранични врски во последните декади имаат значаен импакт врз промената на моделите и насоките на светските економски текови. Оттука, процесот на глобализацијата значајна улога во забрзувањето на општествено-економскиот развој. На економски план, всушност, светското стопанство доживува постигнувања какви што во историјатата на човештвото не се паметат. Меѓутоа, мора да се забележи дека ваквите динамични процеси и тенденции нерамномерно се распоредени во сите национални економии, како сегменти на светското стопанство. Имено, се издвојуваат современите развиени земји што ги присвојуваат благодетите и корисностите од глобализацијата, наспроти една голема група земји, т. н. земји во развој (ЗВР), што се на маргините од овој процес во светската економија. Всушност, овие процеси се карактеристични за современата фаза од развојот на светската економија, така што создаваат проблеми кои произлегуваат од продуцирањето развојни диспаритети, а тие имаат негативни влијанија врз економскиот развој на ЗВР.

Благодарение на таквите констелации, положбата на поголемиот број земји во развој е неповолна. Тие се опкружени со институционални, политички и економски ограничувања, домашни и меѓународни, заробени во односот на зависност и доминација од страна на стопански развиените земји. Демант дека оваа состојбата е фатална се не мал број на успешни примери, големи и мали земји, од различни континенти, кои упорно и агресивно излегуваат од овој маѓепсан круг, дури имаат и претензии да бидат врвни светски економии. Од таа гледна точка вредно е да се нагласи улогата и подемот на земјите од групацијата БРИК (Бразил, Русија, Индија и Кина). Тоа несомнено упатува на фактот дека овие земји имаат перспектива, но прашањето е како таа да се постигне.

Оттука, предметот на истражување е положбата на земјите во развој во светската економија и нивните перспективи. Притоа, перспективите се предиспонирани од нивното учество во меѓународните финансиски и трговски текови како носители на економската глобализација, од една страна, и искористување на нивните внатрешни потенцијали, преку имплементирање на адекватни стратегии во функција на што поголем економски развој, од друга страна.

2. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација со наслов „Перспективи за подобрување на положбата во земјите во развој во светската економија“, поднесена од кандидатката м-р Влатко Пачешкоски, се состои од вкупно 307 страници компјутерски обработен текст. Основниот текст структурно е поделен на: вовед, пет поглавја, заклучок и користена литература. Користената литература е наведена на 6 страници и содржи 172 релевантни библиографски единици, периодични списанија и интернет-страници.

Во воведниот дел од трудот е даден краток осврт на проучуваната проблематика, за значењето и поимното одредување на глобализацијата, условите и развојот на светската економија. Понатаму е елаборирана актуелноста на проблематиката и од научен и од практичен аспект, а потоа се претставени предметот, целите на истражувањето и користениот методолошки приод.

Во првото поглавје, насловено: **Фактори и теории за економскиот развој**, се прави осврт на теоретските аспекти на растежот и развојот. За таа цел, првенствено се

анализираат факторите за економскиот развој, како капиталот, трудот и човечкиот капитал (човечките ресурси), природните ресурси и техничкиот прогрес. Потоа се пристапува кон разработка на глобалните теоретски концепти за економскиот развој. Во таа насока се анализирани теоретските стојалишта на: класичната и неокласичната теорија за економскиот развој; кејнзијанската економија; Харод-Домаровиот модел за економски развој; теориите на зависност, краткорочните и долгорочните теории за економскиот развој; новите неокласични теории за економскиот развој и теориите на зависност на економскиот развој на ЗВР.

Во второто поглавје, кое носи наслов: **Економско-социјални карактеристики на земјите во развој**, определени и дефинирани се ЗВР кои се предмет на истражување. Според различни критериуми за економска развиеност, оваа група е многу хетерогена, ја сочинуваат околу 70 земји од сите континенти, меѓу кои и Република Македонија, со просечен доход по жител од околу 4.600 американски долари, кој по последните објавени податоци е десет пати понизок од развиените и седум пати повисок од неразвиените земји, а тој сооднос се задржува подолг временски период. Потоа, од широкиот спектар на социо-економски карактеристики се разработени главните заеднички карактеристики, како: големина и структура на домашно производство; стапките на економски раст; доходот што го остваруваат по глава на жител; сиромаштијата со која се соочуваат и големата нерамномерна распределба на доходот; обемната владина контрола врз економијата; неразвиените финансиски пазари; монетарните услови-цени и девизни курсеви; корупцијата; демографските карактеристики кај ЗВР.

Особено вредни за анализа се стапките на економски раст во ЗВР од Азија, кои во неколкуте последни декади се движат во распон 5-10%, главно благодарение на растот на Кина и Индија, а останатите бележат прилично ниски стапки на економски раст, претежно од Африка, Америка и Океанија. Потоа дека најголем процент од сиромашното население живее во помалку развиените земји, дека постои обемна владина контрола на економијата, дека голем дел од помалку развиените земји имаат значителни тешкотии во платниот биланс кои произлегуваат од поголемата турбуленција во светската економија, дека заеднички структурен проблем во многу земји во развој се правата на сопственост. Притоа, треба да се има предвид дека 80% од вкупната популација живее во ЗВР, а 61% од популацијата на глобално ниво е населена во Азија, од кои најголем дел се населени во Кина и Индија и дека ова се подрачја со повисоки стапки на наталитет и дека располагаат со огромни човечки потенцијали.

Проблемите на земјите во развој во светската економија-актуелни состојби и тенденции е насловот на третото поглавје. Во овај дел се констатирани проблемите на земјите во развој во светската економија. Имено, како фундаментални проблеми, со кои се соочуваат овие земји се анализирани: техничко - технолошкото заостанување зад развиените земји; невработеноста и високите стапки на наталитет; состојбата и проблемите со дефицитот во платниот биланс и надворешниот долг. Исто така, извршено е истражување и анализа на учеството и улогата на земјите во развој во меѓународната трговија и меѓународните финансии, а истовремено се истакнати и причините за таквото нивно маргинално учество во меѓународните финансиски и трговски текови, при што се даваат насоки за подобрување на таквата положба. Во овој дел се презентирани и противречностите од процесот на глобализација/регионализација за ЗВР, како и хронологијата на неадекватаната меѓународна политика од колонијализмот до денес.

Четвртото поглавје носи наслов **Внатрешните потенцијали на ЗВР за подобрување на нивната положба во светската економија**. Во него е направен целосен осврт на основните развојни фактори, изразени преку внатрешните

потенцијали од кои во голема мера зависи развојот и надминувањето на круцијалните проблеми со кои се соочуваат овие земји. Всушност, во овој сегмент се изнесени констатаци и насоки како поуспешно да се искористат внатрешните потенцијали во ЗВР, т.е. капиталот (домашен, но и странски), трудот, технологијата и природните ресурси, како клучни детерминанти за нивен побрз економски развој. Исто така, во овој сегмент се анализирани структурните реформи кај ЗВР и предностите од нивното вклучување во процесите на регионализација и глобализација.

Петтото поглавје е насловено **Стратегии и перспективи за надминување на проблемите на земјите во развој**. Тоа започнува со анализа на реалните перспективи за надминување на проблемите на земјите во развој во светската економија, кои се базираат на искористување на внатрешните потенцијали кај овие земји. Исто така, во овој дел се анализирани структурните реформи кај ЗВР и промените во стратегиите за подобрување на конкурентноста, со оценка на позитивните искуства, како што е „азиското стопанско чудо“. Потоа, поголем простор во овој дел е посветен на анализа на улогата на меѓународната заедница/развиените земји во надминување на проблемите на земјите во развој. Во тој контекст е анализирана улогата на СТО, ООН, ММФ и Светска банка. Со право, кандидатот се задржал на потребата од трансформација на постојниот економски поредок во функција на што поголема правичност за сите граѓани на планетата, во кој ја апострофира реформата на ММФ и Светска банка и потребата од дизајнирање на мрежа од регионални и субрегионални институции за поддршка и менаџирање на монетарни и финансиски проблеми. На крајот од овој дел е разработена потребата од реформа на меѓународниот монетарен систем од перспектива на земјите во развој.

Во заклучокот се сублимирани и прикажани резултатите од истражувањето и изнесени се заклучоците кои произлегуваат од трудот.

3. Оценка и предлог

Членовите на Комисијата внимателно ја проучија поднесената докторска дисертација на кандидатот м-р Влатко Пачешкоски под наслов „Перспективи за подобрување на положбата во земјите во развој во светската економија“ и сметаат дека таа претставува содржаен труд од областа на меѓународната економија. Трудот содржи теориска основа и методолошка рамка кои обезбедуваат релевантна основа за соодветно третирање на поставените прашања.

Комисијата цени дека преку оваа дисертација, кандидатот м-р Пачешкоски одговорил на следниве круцијални прашања:

- кои се глобалните теоретски концепти за економскиот развој и теоретските концепции за неразвиеноста, во светски рамки и како тие да се преточат во стратегии и политики за побрз развој;
- кои се заедничките економско-социјални карактеристики на земјите во развој во светската економија;
- какви се внатрешните потенцијали на овие земји изразени преку основните фактори (капиталот, трудот, природните ресурси и технологијата);
- каква е положбата на земјите во развој во светската економија и кои се нивните основни економски проблеми.

Во истражувањето, кандидатот м-р Пачешкоски користи обемна домашна и странска литература. Дополнително, тој има солидно познавање и добро владее со методологијата на научноистражувачката работа, како во конципирање на појдовната теориско-методолошка рамка, така и во формулирањето на добиените резултати од истражувањето. Резултатите од истражувањето во дисертацијата можат да најдат непосредна примена во македонската практика, а воедно отвораат можност за понатамошни истражувања.

Имајќи ги предвид претходно изнесените ставови, Комисијата констатира дека кандидатот м-р Влатко Пачешкоски, во својот труд, успеал да одговори на предизвиците што ги поставил при дефинирањето на предметот на истражување. Тезите што ги поставува успешно ги развива со поткрепени и аргументирани ставови и заклучоци. Комисијата цени дека докторската дисертација „Економски ефекти од зачленувањето на Република Македонија во Европската унија“ по својот пристап, начинот на изработка и добиените резултати ги задоволува формалните и суштинските услови кои се потребни за една докторска дисертација од аспект на содржина, обем и постигнато ниво на квалитет.

Имајќи го предвид изнесеното мислење и оценка на докторската дисертација, нејзината актуелност и научен пристап, Комисијата му предлага на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оценка за поднесената докторска дисертација „Перспективи за подобрување на положбата во земјите во развој во светската економија”,
2. да формира Комисија за одбрана на докторската дисертација, а на кандидатот м-р Влатко Пачешкоски да му се допушти јавна одбрана на докторскиот труд.

Комисија за оценка на докторската дисертација

/Д-р Снежана Милошеска-Костадиноска, с.р./

/Д-р Диана Бошковска, с.р. /

/Д-р Искра Станчева-Гигов, с.р./

/Д-р Весна Гергиева-Свртинов, с.р./

/Д-р Неда Петроска-Ангеловска, с.р./

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОД ЈАЛОВИШТЕТО НА ОЛОВО И ЦИНК “КИЖНИЦА” И ПРЕДЛОЗИ ЗА ЗАШТИТА НА СРЕДИНАТА, РЕКУЛТИВАЦИЈА НА ЈАЛОВИШТЕТО И ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ГЕОТЕХНИЧКА СТАБИЛНОСТ“ ОД М-Р КЕМАЉ ЗЕКИРИ, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА (УКИМ-ИЗИИС) ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје на седницата одржана на 17.2.2016 година, со Одлука бр. 09-259/1 од 18.2.2016, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Кемаљ Зекири со наслов „Влијание врз животната средина од јаловиштето на олово и цинк Кижница и предлози за заштита на средината, рекултивација на јаловиштето и обезбедување на геотехничка стабилност“, во состав: проф. д-р Михаил Гаревски (претседател), проф. д-р Љубица Петрушевска (член), проф. д-р Тодор Ановски (член), проф. д-р Влатко Шешов (член) и д-р Бисерка Димишковска, научен советник (ментор, член).

Комисијата во наведениот состав, ја прегледа и оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Кемаљ Зекири, со наслов „Влијание врз животната средина од јаловиштето на олово и цинк Кижница и предлози за заштита на средината, обезбедување на геотехничка стабилност и рекултивација на јаловиштето“, содржи 160 страници компјутерски обработен текст во фонт *Ariel*, со 1,5 проред и големина на букви 12pt, 34 табели и 69 слики и дијаграми.

Трудот е структуриран во 9 поглавја, во рамките на кои се воведот и заклучните согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во воведот на трудот претставени се накратко целта и мотивацијата на ова истражување, методологијата и организацијата на самата дисертација.

Во Глава 1 од докторската дисертација дефиниран е рударскиот отпад на јаловиштата. Исто така, во оваа глава се согледува и современиот концепт на управување со јаловиштата таканаречен ТМФ (Tailing Management Facility), со што се прикажува влијанието на јаловиштата врз животната средина, со екотоксични загадувања. Прикажан е историскиот развој на рударскиот сектор во Косово, објаснета е рударската индустрија и влијанијата врз животната средина.

Во Глава 2 е дадена анализата на историското производство на рудата олово и цинк во Косово за периодот 1930-2015, прикажано табеларно и со графикон. Исто така, тука е опишана геологијата и депозитите на олово и цинк во Косово, квантитетот и квалитетот на рудните резерви и карта на локацијата на главните руди во земјата. Понатаму, дадени се анализите на влијанието на рударската индустрија на макроекономијата во земјата од историски аспект, како и проекција на влијанието во

иднина, со што се доаѓа до заклучок дека развојот на рударскиот сектор, освен што влијае врз растот на вработувањата, има и позитивен ефект врз макроекономијата на земјата. Дадена е анализа и опишана е моменталната состојба на местоположбата каде што се идентификувани главните загадувачи на средината. Главните загадувачи од индустриски аспект се термоцентралите „Косова А” и „Косово Б” како и рудниот комплекс „Трепча”, каде што се вклучени рударските отпади депонирани во 9 јаловишта во маса од околу 60 милиони тони. Исто така, дадена е анализата на состојбата на јаловиштата на балканскиот регион кои претставуваат „жешки точки” за животната средина. Потоа, објаснети се положбата на јаловиштето Кижница, надморската височина, пресекот, инфраструктурата, квантитативниот и хемискиот состав, како и негативните ефекти врз животната средина. Така се доаѓа до сознание дека има потреба од проектирање на локација за ново јаловиште со применети современи европски стандарди и норми.

Во Глава 3 практично се преминува од општата во специфичната анализа. Имено, во ова поглавје се дадени детали и анализи за 3-те рудници: „Артана”, „Хајвалија” и рудникот „Кижница” кои заедно со флотацијата на Кижница се производители на рудните отпади на јаловиштето. Исто така, во ова поглавје, дадени се детали и за главните показатели што имаат негативно влијание врз животната средина, вклучувајќи ги протоколот на киселини рН, присуството на тешките метали во водата (олово, цинк, итн.), но исто така е дадена и општата проценка на моменталната состојба како и аналитичка проценка за влијанијата во иднина од работата на секој рудник, вклучувајќи го и јаловиштето. Понатаму, дадена е една детална анализа за флотацијата „Кижница” која претставува последна алка на рударските отпади, кои преку хидрауличен транспорт се ставаат во јаловиштето. Исто така, за флотацијата дадени се детали за инфраструктурата, состојбата на објектите, превозот на отпадот, хемикалиите што се користат во процесот на флотација и состојбата на животната средина. После деталната анализа, претставени се препораките и дејствијата што треба да се преземат за зачувување на животната средина во текот на флотацијата во „Кижница”, каде што е анализирана изведбата на флотацијата во однос на меѓународните стандарди. Од направената техничко – научна анализа може да се заклучи дека изведбата на флотацијата „Кижница” е околу 25% пониска во однос на меѓународните практики, што значи дека, во јаловиштето „Кижница” имаме околу 25% повеќе тешки метали на олово и цинк, кои што тековно имаат негативно влијание врз економијата и животната средина. Последователно се дадени и препораки за техничко-технолошко подобрување на процесот на флотацијата.

Во Глава 4 е опишана хронологијата на создавање на рударскиот отпад, каде што е претставен и дијаграмот на текот на процесот. Исто така, во продолжение се дадени особините на рударскиот отпад, вклучувајќи ги: физичките особини, хемиските особини, гранулацијата, кохезијата (с), густината итн. (клучни параметри за утврдување на геотехничката стабилност). Кај хемискиот состав на материјалот на јаловиштето, освен анализите од разни институции, се претставени и извршените анализи специјално за оваа докторска дисертација во лабораторијата “Dorfstraße 36, 13057 Berlin laboratories”. Во продолжение е дадена една анализа за протоколот на тешките метали од водите што извираат од рудите на Трепча, дадени за рН итн. Понатаму, дадени се карактеристиките на јаловиштето на Кижница, вклучувајќи ги условите за превоз на средства, влијанието врз средината, содржината, хидрогеологијата, хидрологијата, важни податоци за оценувањето на влијанието врз средината на јаловиштето во „Кижница”.

Во Глава 5 направена е анализа на влијанието врз средината на јаловиштето „Кижница”, не само од влијанието на хемискиот фактор (рН, токсичните материјали), но и од физичкиот фактор што се предизвикува преку ерозијата, прашината, анализирајќи ја и опасноста од делумното или, пак, целосното лизгање на јаловиштето како резултат на внатрешните притисоци и нискиот фактор на безбедност (FS). Исто така направена е и анализа на концентрацијата на тешките метали во водата што извира од рудникот споредувајќи ја со меѓународните релевантни стандарди (ЕУ, САД, итн.), каде што следствено е даден еден краток опис на ефектите од некои тешки метали (олово, цинк, кадмиум итн.) и различните хемикалии врз средината и здравјето на луѓето. Во

поглавјето, направена е проценка и анализа на геотехничката стабилност на јаловиштето во „Кижница“, каде што се употребени современите методи на проценка TMF (Tailing Management Facility) и BAT (Best Available Practices), додека за пресметка е употребен методот на “Simplified Bishop Method” во EXCEL програмата и “PROGRAM STABR VERSION 2.84 (MS-DOS)”. Во двата случаја, безбедносниот фактор (FS) излезе понизок од дозволените стандарди, со што е дојдено до заклучок дека јаловиштето „Кижница“ е нестабилно од геотехнички аспект. Во продолжение е анализиран и аспектот на сеизмичката опасност за јаловиштето, на аналитички начин се опишани и ефектите врз средината, деградацијата на инфраструктурата до загубата на човечките животи и економските последици во случај на лизгање на јаловиштето. Врз основа на тоа дадени се препораки за зголемување на геотехничката стабилност на јаловиштето, каде што, меѓу другото, е препорачано употребата на методот “Newmark’s method” како резултат од анализата на важноста на методот “Permanent Displacement Method for Slope Stability During an Earthquake” за стабилноста на јаловиштето.

Во Глава 6 се опишани активностите што треба да се преземат, за намалувањето на негативните влијанија врз животната средината од јаловиштето. Пред се, тука се истакнува имплементацијата на директивите и стандардите на ЕУ, потоа користењето на современите технологии, вклучувајќи ги геотекстилот, геомембраните и применувајќи ги стандардите на увидот на јаловиштето, во текот и после процесот на рекултивација. Исто така, дадени се анализи на растот на цената за одредени метали, со што се препорачува рециклирањето на старите јаловишта согласно со практиката 3R (recycling, reduction, re-use). Во продолжение дадени се препораки за примената на најдобрите стандарди за проектирањето на новите јаловишта (HESC –Health, Environment, Safety and Community) познати практики согласно со TMF, потоа се опишани таканаречените стандарди „минимум“, што треба да се запазат при проектирањето на јаловиштата. Сосема на крај се опишуваат ефектите што би се постигнале, доколку се применуваат горенаведените дејствија, кои се состојат од заштитата на животната средината од јаловиштето во Кижница и зголемена геотехничка стабилност.

Во Глава 7 се дадени деталите за развојот на експериментот во однос на рекултивацијата на јаловиштето со мешањето на двата вида на тревки “Rotklee и GelbSenf”, во 6 различни видови на примероци. Во продолжение се дадени детали за хронологијата на текот на експериментот и начинот на развој. Методологијата на развојот на експериментот е направена во консултација со професорот од Берлинскиот универзитет д-р, Franc Raisbek (Humboldt-Universität at Berlin). Освен резултатите од експериментот, се опишува и развојот на еден вид тревка директно врз материјалот на јаловиштето кој може да биде важен за понатамошното научно истражување. Освен заштитата на средината од јаловиштата преку биолошката рекултивација, во ова поглавје се анализирани и другите методологии за заштита на средината од јаловиштата.

Во Глава 8 се дадени заклучоците или научниот придонес на оваа докторска дисертација. Заклучоците се дадени врз основа на истражувачкиот и експерименталниот труд со иновации за рекултивација, геотехничка стабилност и подобрување на изведбата на флотацијата како последна алка за создавање на рударски отпад. Од друга страна, во ова поглавје е опишана методологијата за зачувувањето на животната средината од јаловиштата користејќи ги практиките и меѓународните стандарди, пред се европските (BAT-TMF).

Во Глава 9 се дадени препораките за понатамошното истражување кои се прикажани како важни показатели во текот на експерименталниот и истражувачкиот труд во оваа дисертација. Овие препораки се поврзани со методологијата на рекултивацијата на јаловиштата и новитетот на изведбата на флотацијата (истражувајќи ја улогата на големината на гранулацијата на рудата). Истражувањето го овозможува користењето на придружните метали и применувајќи ги можностите за усвојување на европските и меѓународните стандарди (BAT и TMF), но и истражувања за улогата на националното законодавство во заштита на средината од рударските активности.

На самиот крај е претставена библиографијата, каде што во специфична област на темата на докторската дисертација кандидатот е автор/коавтор на 8 труда објавени во меѓународни списанија, од кои 2 имаат импакт фактор (IF) и се рангирани со индекс 8.

Предмет на истражување

Специфичната област на докторската дисертација вклучува истражување на параметрите за заштита на животната средина од јаловиштата, додека генерално го истражува современото управување на јаловиштата. Користената методологија се состои од аналитички и експериментални методи, додека специфичните сегменти на истражувачкиот труд се клучните фактори што влијаат врз загадувањето на животната средина и еколошките катастрофи од јаловиштата, како и истражување на техничко – технолошките параметри на научни основи што треба да се преземаат за зачувување на животната средината на дозволени параметри со стандарди од јаловиштата, односно од рударските активности.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Рекултивацијата на јаловиштата и контаминираните рударски области денес се гледаат како еден глобален и меѓународен проблем, затоа што ефектите од загадувањето го надминуваат обемот на државните граници. Меѓутоа, и покрај развојот на настаните, се уште се гледаат реални недостатоци во областа на стручните и научните истражувања согласно со интегрираната методологија за заштита на животната средина од рударските активности. За ова сведочи состојбата и еколошките катастрофи предизвикани од јаловиштата во светски рамки, презентирани во оваа докторска дисертација.

Краток опис на применетите методи

Подолу е претставен истражувачкиот труд реализиран во склоп на докторската дисертација што се состои од експериментални и аналитички истражувања:

- експериментална студија во врска со методологијата на рекултивацијата на јаловиштето во „Кижница“. Овој експеримент е направен со материјал на јаловиштето „Кижница,, со 6 вида на примероци и со две вида на тревките “Rotklee и GelbSenf”. Целата експериментална работа траеше околу 4 месеци вклучувајќи го и времето на консолидација на материјалот земен за експеримент, експериментот е спроведен во Humboldt-Universität at Berlin. По тој повод е проследена стандардната методологија, на крај резултатите од експериментот се обработени на аналитички и графички начин и резултираа со конкретни иновации во врска со дебелината на слојот на хумус потребен за рекултивација на јаловиштата;
- лабораториска анализа за хемискиот состав на материјалот на јаловиштето, направена е во акредитирана лабораторија во Берлин, Германија, додека добиените резултати се обработени на аналитички начин тука. Потоа се споредувани анализите направени во лабораторијата на рудникот во „Кижница“, со релевантните меѓународни стандарди (овие анализи послужија за евалуацијата на влијанието врз животната средина на јаловиштето);
- истражувањето/студијата и геотехничката стабилност на јаловиштето во „Кижница“, е употребено познатиот метод “Simplified Bishop Method” во EXCEL-програмата и “PROGRAM STABR VERSION 2.84 (MS-DOS)” познат за тестирање на геотехничката стабилност на јаловиштата. Добиените резултати се обработени на аналитички начин користејќи ги познатите

меѓународни стандарди со што се извлечени и заклучоците и конкретните препораки. Исто така, во врска со стабилноста на јаловиштата е анализиран и методот *Permanent Displacement Method for Slope Stability During an Earthquake*;

- направено е аналитичко истражување во врска со физичките услови на флотацијата на рудата. Поточно, анализирана е релацијата меѓу *масата на гранулиите, површината на гранулиите* со „*меурчеио*“ во текот на процесот на флотација;
- направено е истражување и анализа на современите методи на управување со јаловишта, пред се различни документи од Европската унија и пошироко – BAT, “Best Available Practices” и – ITMF, Integrated Tailing Management Facility”, како и стандардите, легислативата и користената терминологија во текот на опишувањето на заштитата на животната средина од јаловиштата;
- Едно посебно истражување и анализа е направено и за директивата: *Directive 2006/21/EC of the European Parliament and of the Council on the Management of Waste from the Extractive Industries* и документот од Европската комисија *Management of Tailings and Waste-Rock in Mining Activities*.

Како резултат на овие истражувања дадени се важни научни и стручни резултати што ќе влијаат не само на заштитата на животната средина од јаловиштата, но и на подобрувањето на управувањето, развивањето на соодветните стандарди и легислативи за заштита на животната средина од јаловиштата.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Подолу кратко се опишани главните резултати на оваа докторска дисертација:

- од експериментот во врска со рекултивацијата на јаловиштето со растителен материјал е извршена биолошка рекултивација без нанесување на слој на хумус. Ако сепак се изврши таква рекултивација, ќе се појават подоцнежни проблеми во врска со животната средина, бидејќи растенијата ќе содржат тешки метали што подоцна ќе претставуваат еколошки проблем;
- растенијата можат да растат и во дебелина на слој на хумус помал од 20 cm нанесен на површината на јаловиштата, но во тој случај ќе биде неопходно поголемо внимание околу наводнувањето;
- експериментално определена оптимална дебелина на слојот на хумусот, за рекултивацијата на јаловиштето со трева е 30-40 cm дебелина, додека согласно со тековните практики во слични случаи дебелината на хумус за биолошка рекултивација на јаловиштата со трева изнесува 50-70 cm;
- јаловиштето во „Кижница“ од геотехнички аспект е несигурно, за да се зголеми нивото на безбедност се дадени препораки за примена на новите методи и стандарди за зголемувањето на нивото на безбедност на јаловиштето, како и евалуација на сеизмичката опасност (Newmark method), и соодветни активности за неделно, месечно, квартално и годишно следење на стандардот;
- резултатите од истражувањата поврзани со физичките параметри на рудата во текот на процесот на флотација, укажуваат дека тековната применетата гранулација (70-100 микрони) го прави неефекасен процесот на флотација. Овие резултати, исто така, укажуваат и на негативен ефект врз животната средина, како и врз економијата на рудникот. Во оваа смисла се препорачува намалување на големината на гранулиите за да се постигне доближување до

меѓународните практики, односно оптимално тоа е со димензии 5 – 10 микрони;

- неприменувањето на меѓународните стандарди (BAT и ITMF) резултира со негативно влијание во процесот на рекултивација на јаловиштата и заштитата на средината од рударските активности.

Извршените истражувања и анализи за оваа докторска дисертација дадоа придонес врз следниве сегменти:

- истражување на видови на растенијата и дебелина на хумусот со кои е направена рекултивацијата на јаловиштето;
- оцена на влијанието на јаловиштето врз животната средина, односно влијанието во рударските активности;
- утврдување на современа методологија на проектирање за рекултивација на јаловиштето;
- процена и утврдување на ризик и социјално – економски и еколошки последици од лизгање на јаловиштето, како и опис на активностите за постигнување на геотехничката стабилност на јаловиштето;
- истражувања на процесот на создавање на рударскиот отпад (рудник-флотација-јаловиште), како и процесот на следење на состојбата на животната средина по рекултивацијата;
- истражувањето на важноста од минералните ресурси за општеството, врз средината, применувајќи ги меѓународните стандарди кои се предмет на истражувањето на оваа докторска дисертација;
- добиените резултати се од интерес за примена во инженерството за заштитата на животната средина од јаловиштето – рекултивацијата на јаловиштето. Истражувањата, експериментални и теоретски, претставени во оваа дисертација, отвораат нови можности за истражување од инженерски и научен аспект во областа на заштитата на животната средина од користењето на минералните ресурси.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Кемаљ Зекири, со наслов „Влијание врз животната средина од јаловиштето на олово и цинк Кижница и предлози за заштита на средината, рекултивација на јаловиштето и обезбедување на геотехничка стабилност“, претставува квалитетен и самостоен научен труд во областа на заштитата на животната средина.

Специфичноста на оригинално поставените и реализирани експериментални истражувања во рамките на оваа дисертација претставуваат подлога за натамошни теоретски и аналитички истражувања.

Добиените резултати при истражувањата, констатациите и заклучоците од нив, претставуваат значаен научен придонес во областа на заштитата на животната средина.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред да ја одбрани докторската дисертација, ги има објавено овие научни трудови како автор/коавтор по списанија/конференции/симпозиуми:

B. Dimishkovska, K.Zeqiri, F.Reisbeck. Process of Experimental Investigation on Possibilities Ofcoverage of Kizhnica Tailing with Vegetation (Recultivation). J.SYLWAN. 159.ISI. Indexed, (IF), Poland, 2015.

K.Zeqiri, M.Shabani, B.Muqa. Tailing Management in Kosovo Based in Sustainable Developmentand Environment Friendly Principles. 8 Alb-Shkenca proceedings. Tirane, 2012.

K.Zeqiri, B.Dimishkovska, M.Garevski, F.Reisbeck. Earthquake Impact on Tailing Dam Stability i.e. Environmental Pollution. 5 SE-SEES (1963-2013). Skopje, 2013.

B.Dimishkovska, K.Zeqiri, F.Shala. The Efficiency of the “Kizhnica” Flotation Facility and International Practices. Journal, Geo-SEE/MMM.no.4. June, 2015. (IF).

B.Dmishkovska, K.Zeqiri. Basic terms in managing of environmental protection against tailing dams. Int. J. Environment and Waste Management, Vol. 16, No. 3, 2015.

K.Zeqiri, B.Dimishkovska. Optimum Thickness of Topsoil for Recultivation of Flotation Tailings with Grass. 9 Symposium “Recycling Technologies and Sustainable Development” Proceedings. Zajecar, 2014.

K.Zeqiri. Global Market as an Efficient Factor for Mineral Resources Management. Globus Institute /Conference. Prishtine, 2012.

K.Zeqiri. B. Dimishkovska. Role of Thelegislative System for Prevention Of Mining Pollution Andstimulation Of Mining Waste Recycling. Int. Symposium on Recycling Technologies and Suistanable Development. Bor/Serbia, 2015.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси:

Обемноста и разноликоста на добиените резултати и сознанија од спроведените експериментални испитувања и нумерички анализи, опишани погоре, претставуваат доминантен научен придонес на дисертацијата.

Овој придонес, главно, се однесува на следниве аспекти во непосредна врска со биолошката рекултивација на јаловиштето и нејзината геотехничка стабилност, а тоа се:

- можности за биолошка рекултивација на јаловиштето за олово и цинк Кижница и услови кога е тоа најефикасно;
- можности за примена на нови современи технологии на флотација со кои се подобрува ефикасноста на флотацијата и се намалуваат негативните ефекти врз животната средина;
- можности за обезбедување на геотехничка стабилност на истражуваното јаловиште според важечките стандарди за проектирање и градење на вакви конструкции.

Подрачје на примена и ограничувања:

Добиените резултати можат да послужат како добра основа за подобрувањето на методологијата за зачувување на средината од рударските активности, со посебен акцент за подобрување на методологијата и активностите за биолошка рекултивација на јаловиштата од овој вид што се поврзани не само со дебелината на слојот на хумус, кој влијае врз намалувањето на трошоците за рекултивација, но и врз стандардните методологии на управување со животната средина, како и ризикот од лизгање на јаловиштата поради нарушената геотехничка стабилност.

Значи, експерименталните и аналитичките резултати би можело да се користат успешно и за подобрувањето и зачувувањето на животната средина од рударски и металуршки активности.

Преку рекултивација на јаловиштата од овој вид, како и преку техничко – технолошки подобрувања на процесот на флотација (кој исто така има непосредно влијание врз квалитетот на животната средина).

Можни понатамошни истражувања:

Имајќи предвид дека зачувувањето на средината од рударски активности е еден комплексен проблем, оваа докторска дисертација во текот на експерименталната работа, истражувањето и анализата ја нагласува потребата и за други истражувања како, на пример:

- истражување на можностите за рекултивација на јаловиштето директно врз материјалот на јаловиштето избегнувајќи ги понатамошните еколошки проблеми;
- истражување за можноста на рекултивација на јаловиштата со дебелина на хумусот од 20-30 cm;
- истражување на можноста за користење на металите во рударскиот отпад кој се јавува во текот на процесот на производството на основни метали;
- понатамошно истражување од физички аспект на процесот на флотација, пред се на размерот меѓу масата на гранулите, и површината на гранулата со меур, на материјалот подложен на флотација;
- истражување на можностите за репроцесирање (рециклирање) на отпадните материјали на старите јаловишта;
- истражување на можноста за користење на рударскиот отпад во различни индустрии;
- истражување на методологијата за евалуација на геотехничката стабилност на јаловиштата, пред се земајќи ја предвид сеизмичката опасност користејќи го методот “Newmark’s method”, развивајќи нови компјутерски методи на евалуација и следење “on line”;
- истражување на стандардите за заштита на средината од рударски активности и начини за воспоставување на националното законодавство пред се врз основа на директивата на ЕУ, *Directive 2006/21/EC of the European Parliament and of the Council on the Management of Waste from the Extractive Industries*.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Кемаљ Зекири**, со наслов **Влијание врз животната средина од јаловиштето на олово и цинк Кижница и предлози за заштита на средината, рекултивација на јаловиштето и обезбедување на геотехничка стабилност** .

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Михаил Гаревски, претседател, с.р.

---
2. Д-р Бисерка Димишковска, научен советник,
ментор, член с.р.

---
3. Проф. д-р Љубица Петруишевска, член, с.р.

---
4. Проф. д-р Тодор Ановски, член, с.р.

---
5. Проф. д-р Влатко Шешов, член, с.р.

РЕФЕРАТ**ЗА ИЗБОР ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ-НАУЧЕН СОРАБОТНИК НА
ИНСТИТУТОТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА ВО СКОПЈЕ**

На својата 53. редовна седница одржана на 22.2.2016 година Советот на ЈНУ Институт за национална историја донесе Одлука со која нè избра за Рецензентска комисија за избор во научно звање-научен соработник на д-р Александра Папазовска Санев. По разгледувањето на приложените материјали Комисијата го поднесува до Советот на Институтот следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Александра Папазовска Санев е родена во Скопје, во 1977 година каде што до денес живее. Во 2000 година дипломирала на групата историја на уметноста и археологија на Филозофскиот факултет во Скопје. Од 2002 година е вработена како кустос во Музејот на Македонија, поточно во неговиот некогашен оддел за археологија, денес Археолошки музеј на Македонија.

Во нејзиното досегашно 13 - годишно музејско работење успеала да забележи бројни и значајни остварувања како на полето на музејската дејност, уште повеќе во сферата на научноистражувачката активност.

За одбележување се нејзините учества во реализација на бројните археолошки изложби, како и непосредната реализација на низа теренски истражувања, што и овозможило во 2009 година да магистрира, а во 2015 да докторира на Филозофскиот факултет во Скопје.

Денес, кандидатката Папазовска, на полето на археологијата важи за една од најактивните и најуспешни претставници од помладата генерација. Од неа, во иднина се очекува да биде вистински носител на дејноста кај нас, но и еден од столбовите на балканската археологија.

Со своето секогаш забележително учество како член на раководните тимови во теренските истражувања на 12 различни археолошки локалитети во Македонија, на еден локалитет во Србија и еден во Грција, Папазовска се профилира како стручњак посакуван во секоја истражувачка екипа. Ова особено се однесува на истражувањата на протоисторијата, откако во последните години како непосреден раководител со

проектите за истражување на железнодопската насеба на Градиште во Пелинце кај Куманово и на некрополата од преодниот период во Мали Дол – Тремник кај Неготино, оствари забележителни научни резултати.

Резултатите од своите теренски, но и кабинетски истражувања, д-р Папазовска ги има со забележителен успех презентирани на бројни научни собири во земјата и надвор од неа. Од таквите нејзини активности произлегуваат десетина досега публикувани стручни и научни трудови, во различни, специјализирани списанија во Македонија, Грција, Црна Гора, Белгија итн.

Според остварениот научен удел во сеопштите истражувања на протоисторијата на Балканот, за посебно издвојување е студијата за импортирана керамика по долината на Вардар, објавена од Аристотеловиот универзитет во Солун во 2012 година, како и анализата на погребните форми и обичаи од железното време во Македонија публикувана во Подгорица, во 2014 година.

Активностите на д-р Папазовска во последните години се врзани за проучувањето на процесите на појавата и генезата на железното време и неговата култура во Македонија, како предуслов за следење на натамошниот културно – историски развој низ раната антика. За таа цел, д-р Папазовска забележува исклучителни резултати со нејзините теренски истражувања на комплексната некропола во Тремник кај Неготино, со што веќе отвори комплетно нова страница во балканската протоисторија и го одреди правецот на натамошните истражувања.

Од сите наведени причини убедени сме во исправноста и потребата за избор на д-р Александра Папазовска Санев во научно звање - научен соработник. Веруваме дека се исполнети сите неопходни услови за тоа, поради што најтопло му препорачуваме на Советот на ЈНУ Институт за национална историја да го прифати нашиот извештај.

Рецензентска комисија

Проф.д-р Драги Митревски с.р.

Проф.д-р Катерина Младеновска-Ристовска с.р.

Проф. д-р Јасминка Кузмановска с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ СО ПРЕГЛЕД НА ЦЕЛОКУПНАТА АКТИВНОСТ

Р. бр.	Научноистражувачка, наставно-научна, стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес	Поени	
1.	Одбранет магистерски труд: „Керамика од железното време по долината на р. Вардар“	5	
2.	Одбранета докторска дисертација: „Рано железно време во Р. Македонија“	8	
3.	Дел од монографија: 1. „Слоеве од железното време на Вардарски Рид“, <i>Вардарски Рид</i> , Том 1, Скопје, 2006, 115-157; 2. „Погребувања на Вардарски Рид“, <i>Вардарски Рид</i> , Том 1, Скопје, 2006, 385-400.	4,8	
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание: 1. „Северни елементи во железнодопската керамичка продукција во скопско-кумановскиот регион“, <i>Музејски гласник</i> 11, Куманово 2012, 16-43; 2. „Funerary practices in the Early Iron Age in Macedonia“, <i>Nova anticka Duklja V</i> , Podgorica 2014, 7-18.	12	
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен собир: 1. „Matt-Painted Pottery from the Iron Age in the Fyro Macedonia“, <i>AEGAEUM</i> 27, Between the Aegean and the Baltic Seas, Prehistory across the borders, Universite de Liege, 2007, 487-493; 2. „Pottery imports and local imitations along the Vardar River Valley in 6 and 5th cen. B.C.“, <i>Archaic Pottery at the North Aegean and its Periphery (700-480 B.C.)</i> , Archaeological meeting in Thessaloniki, 19-22 May 2011, Thessaloniki, 2012, 417-424.	6	
6.	Приказ на книга во научно списание:	2	

	<p>1. „Ο ΤΥΜΒΟΣ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣΙΑΝΙΗΣ, Δ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΚ. ΡΩΜΙΟ ΠΟΥΛΟΥ– Γ. ΤΟΥΡΑΤΣΟΓΛΟΥ“, <i>Macedonia Acta Archaeologica</i> 15, Скопје, 1999, 415-418;</p> <p>2. „Prapovijest, Prehistorija Hrvatske“, <i>Živa Antika</i> 53, Скопје, 2003, 91-98.</p>		
7.	<p>Учество на национален научен собир со реферат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Остатоци од населбинско живеење на лок. Вардарски Рид“, <i>17-ти археолошки симпозиум на МАНД</i>, Април 2002 г., Велес, Р. Македонија; 2. „Наоди од железното време на Вардарски Рид“, <i>18-ти археолошки симпозиум на МАНД</i>, јуни 2004 г., Гевгелија, Р. Македонија; 3. „Геометризмот во железното време во Македонија“, <i>19-ти археолошки симпозиум на МАНД</i>, јуни 2006 г., Делчево, Р. Македонија; 4. „Појасни гарнитуре во железното време во Р. Македонија“, <i>20-ти археолошки симпозиум на МАНД</i>, декември 2008 г., Кичево, Р. Македонија; 5. „Резултати од археолошките ископувања на лок. Мали Дол, с. Тремник, Неготино“, <i>21-ти археолошки симпозиум на МАНД</i>, октомври 2010 г., Струмица, Р. Македонија; 6. „Населбински остатоци од IV населба на лок. Скопско Кале“, <i>22-ти археолошки симпозиум на МАНД</i>, ноември 2012 г., Дојран, Р. Македонија; 7. „Архитектонски остатоци од населбинските слоеви во Пелинце“, <i>23-ти археолошки симпозиум на МАНД</i>, декември 2014 г., Веница, Р. Македонија. 	7	
8.	<p>Учество на меѓународен научен собир со реферат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Matt-Painted Pottery from the Iron Age in the Fyro Macedonia“, <i>Between the Aegean and the Baltic Seas, Prehistory across the borders</i>, 10-14 Април 2005 г., Загреб, Р. Хрватска; 2. „Pottery imports and local imitations along the Vardar River Valley in 6 and 5th cen. B.C.“, <i>Archaic Pottery at the North Aegean and it's Periphery (700-480 B.C.)</i>, 19-22 Мај 2011 г., Thessaloniki, Greece. 	4	
9.	<p>Научноистражувачки престој, архивско / теренско истражување:</p>	82	8

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Археолошко истражување – Мали Дол, с. Тремник, Неготино (јуни 2009 г., раководител); 2. Археолошко истражување – Мали Дол, с. Тремник, Неготино (јуни-јули 2011 г., раководител); 3. Археолошко истражување – Мали Дол, с. Тремник, Неготино (мај-јуни 2013 г., раководител); 4. Археолошко истражување – Мали Дол, с. Тремник, Неготино (мај-јуни 2015 г., раководител); 5. Археолошко истражување – Градиште, с. Пелинце, Куманово (сеп-окт. 2011 г., раководител); 6. Археолошко истражување – Градиште, с. Пелинце, Куманово (ноември 2012 г., раководител); 7. Археолошко истражување – Градиште, с. Пелинце, Куманово (август -сеп. 2013 г., раководител); 8. Археолошко истражување – Градиште, с. Пелинце, Куманово август – сеп. 2014 г., раководител); 9. Археолошко истражување – Вардарски Рид, Гевгелија (јуни-јули 1996 г.); 10. Археолошко истражување – Вардарски Рид, Гевгелија (јули-август. 1998 г.); 11. Археолошко истражување – Вардарски Рид, Гевгелија (април-јуни и сеп.-окт. 1999 г.); 12. Археолошко истражување – Вардарски Рид, Гевгелија (мај-јуни и сеп.-дек. 2000 г.); 13. Археолошко истражување – Вардарски Рид, Гевгелија (сеп.-дек. 2001 г.); 14. Археолошко истражување – Вардарски Рид, Гевгелија (сеп.-ноем. 2002 г.); 15. Археолошко истражување – Вардарски Рид, Гевгелија (мај-јуни и Окт. 2003 г.); 16. Археолошко истражување – Вардарски Рид, Гевгелија (јуни 2004г.; јуни 2007г.) 17. Археолошко истражување – Вардарски Рид, Гевгелија (авг.-окт. 2008); 18. Археолошко истражување – Столот, с. Уланци, Градско (сеп. 1997 г.); 19. Археолошко истражување – Самоилова Тврдина, Охрид (јуни-сеп. 2000 г.); 20. Археолошко истражување – Самоилова Тврдина, Охрид (јуни-авг. 2001 г.); 21. Археолошко истражување – Самоилова Тврдина, Охрид (јули-август. 2002 г.); 22. Археолошко истражување – Драмче, Делчево (мај 2000 г.); 23. Археолошко истражување – Градиште, с. Бразда, Скопје (јуни 2000 г.); 24. Археолошко истражување – Градиште, с.Бразда, Скопје (окт. 2003 г.); 25. Археолошко истражување – Градиште, с.Бразда, Скопје (јули 2004 г.); 26. Археолошко истражување – Градиште, с.Бразда, Скопје (ноем.-дек. 2008 г.); 		
--	--	--	--

	<p>27. Археолошко истражување – Врбник, Струга (јуни 2001 г.);</p> <p>28. Археолошко истражување – Врбник, Струга (сеп. 2003 г.);</p> <p>29. Археолошко истражување – Лисичин Дол, с.Марвинци (март-јуни 2001 г.);</p> <p>30. Археолошко истражување – Тумба, Маџари, Скопје (јуни 2002 г.);</p> <p>31. Археолошко истражување – Бучинци, Скопје (окт. 2005 г.);</p> <p>32. Археолошко истражување – Бучинци, Скопје (окт. 2007 г.);</p> <p>33. Археолошко истражување – Бучинци, Скопје (јуни-јули 2008 г.);</p> <p>34. Археолошко истражување – Глос, Градиште, Валандово (мај -јуни 2006 г.);</p> <p>35. Археолошко истражување – Кале, Скопје (март-сеп. 2007 г.);</p> <p>36. Археолошко истражување – Кале, Скопје (март-јули 2009 г.);</p> <p>37. Археолошко истражување – Кале, Скопје (април-ноем. 2010 г.);</p> <p>38. Археолошко истражување – Кале, Скопје (март-јуни 2011 г.);</p> <p>39. Археолошко истражување – Градиште, с. Кнежје, Св. Николе (мај 2013 г.);</p> <p>40. Археолошко истражување – Градиште, с. Кнежје, Св. Николе (мај-јули 2014 г.);</p> <p>41. Археолошко истражување – Жидовар, Вршац, Р. Србија (јули-авг. 1997 г.);</p> <p>42. Археолошко истражување – Agios Mamas, Olinthos, Greece (авг. 2000 г.);</p> <p>43. Повеќегодишен меѓународен пограничен проект (од 2015 г.) за керамика од доцното бронзено и раното железно време „Balkan Bronze Age Borderland“ во кој учествуваат пет земји (Грција, Албанија, Македонија, Косово и Бугарија).</p>		
10.	<p>Предавање одржано на официјална покана на научна и образовна институција:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „The early Iron Age pottery production along Vardar river Valley“, предавање за учесниците на меѓународната археолошката школа “Bucinci – Iron Age necropolis near Skorje“, Скопје, јуни 2012 г.; 2. „Burials under tumuli in the Iron age in Macedonia“, предавање на Balkan University во Скопје, Скопје, јуни 2013 г.; 3. „Некрополите на Мали Дол кај село Тремник“, во рамки на „Недела на Археологијата“ организирана од Археолошкиот музеј на Македонија, Скопје, декември 2014 г. 		6
11.	<p>Член на уредувачки одбор на научно списание:</p> <p>Член на Редакцискиот Одбор во НУ Археолошки музеј на Македонија за сите текстови кои се објавуваат и поставуваат на вебстраницата</p>		2
12.	<p>Раководител на одделение:</p>		3

	Раководител на Одделението за праисторија во НУ Археолошки музеј на Македонија	
13.	<p>Стипендист на странски институции (влади, университети и сл.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. стипендија во Американската школа во Атина во 2009 (за изработка на магистерска теза); 2. стипендија во Американската школа во Атина во 2015 (за изработка на докторат). 	8
14.	<p>Учество во подготовка на музејска поставка/изложба</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Македонска археологија 2009“, одржана во декември 2009 г., во НУ Музеј на Македонија (групна изложба); 2. „Македонска археологија 2010“, одржана во декември 2010 г., во НУ Музеј на Македонија (групна изложба); 3. „Македонска археологија 2011“, одржана во декември 2011 г., во НУ Музеј на Македонија (групна изложба); 4. „Македонска археологија 2012“, одржана во декември 2009 г., во НУ Музеј на Македонија (групна изложба); 5. „Црвен петел – црна кокошка култови на плодност“, во соработка со Музеј на Македонија во 2015 г., поставена на манифестацијата „Бела ноќ“, одржана на 3.10.2015г. (коавтор во изложбата); 6. „10те столбови на Археолошкиот музеј“, 2015 г во рамки на манифестацијата „Недела на археологијата“, одржана во НУ Археолошки музеј на Македонија (координатор на изложбата); 7. „Некрополите на Мали Дол“, 2016 г., во НУ Археолошки музеј на Македонија (автор на изложбата). 	7
	Вкупно поени:	164,8

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Драги Митревски с.р.

Проф. д-р Катерина Младеновска-Ристовска с.р.

Доц. д-р Јасминка Кузмановска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МАКЕДОНСКОТО ИСКУСТВО-МОДЕЛ
ЗА РЕШАВАЊЕ НА КОНФЛИКТИ“ ОД М-Р ДИМИТАР СПАСЕСКИ, ПРИЈАВЕНА НА
ИНСТИТУТ НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на ЈНУ Институт за национална историја во Скопје, на седницата одржана на **24. 2. 2016** година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Спасески со наслов **Македонското искуство – модел за решавање конфликти**, во состав: проф. д-р Тодор Чепрегенов (ментор), проф. д-р Љубица Јанчева (член), проф. д-р Катерина Тодороска (член), проф. д-р Марјан Димитријевски (член) и проф. д-р Ѓорѓи Малковски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институт за национална историја му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Димитар Спасески, со наслов **Македонското искуство – модел за решавање конфликти**, содржи 221 страница компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1/5 проред и големина на букви 12, со 390 фусноти, 67 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 4 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Докторандот истакнува дека еден од проблемите со кој се соочуваше македонската држава, беше и сè уште е нејзин голем предизвик е безбедносниот систем. Тој констатира „наместо да креира безбедносен систем врз основа на безбедносните интереси на државата во целина, Република Македонија креираше безбедносен систем кој се темелеше на политички компромис на разните етнички групи во неа“. Неподготвеноста на Република Македонија во кризата во 2001 година покажа дека безбедносниот систем е изграден на таков начин што безбедноста треба да ни ја решава некој друг. Недостатокот на координација на домашните и меѓународните актери создаваше конфузни ситуации, кои, секако, беа дополнети со неможност за вршење на доследна, конзистентна реформа на безбедносниот сектор. Ја потенцира улогата на македонскиот граѓанин, неговиот однос кон кризата и кон Рамковниот договор, односно неговата мудрост и доволно искрена волја, без разлика на неговата национална и религиозна припадност.

Првата глава од докторската дисертација е насловена **Поимите криза и менаџмент**. Во неа се прави поимно определување на кризата, се дефинираат поимите криза и менаџмент, видовите кризи и причини за појава на кризи, значењето на мировниот менаџмент во менаџирањето на кризите, поимот мир, како и значењето на националната безбедност. Кандидатот м-р Спасески посебно се осврнува на религиозниот фундаментализам. Тој заклучува дека денес, „наместо ‘железната’, сега ‘културната’ завеса го дели светот, а религијата продуцира конфликт на посебен начин, инспирирајќи ги нетолерантните и непомирливите трендови на ‘идентитет’ меѓу цивилизациите кои се натпреваруваат“. Потенцира дека „особено опасни за безбедноста на државата се

религиозните фундаменталисти, кои го користат јазикот на милитантноста, па тие се борат: 'против', 'за', 'со' некого или нешто". Исто така смета дека ако кон кризата не се пристапи на „соодветен начин и ако во најкраток рок не се преземат мерките за нејзино решавање, таа може да се претвори во катастрофа“ и дека „решавањето на сите кризни ситуации е незамисливо без помошта на кризниот и мировниот менаџмент. Националната безбедност е основниот постулат на секоја држава. Секоја суверена и самостојна држава се грижи за сопствената безбедност“.

Во втората глава насловена **Од кризен до мировен менаџмент** кандидатот дава хронолошки приказ на настаните и случувањата во Република Македонија во кризниот период кои беа мотив за оформување на моделот за решавање на конфликти. Во врска со ова, м-р Спасески одделно се осврнува на: изградбата на безбедносниот систем на Република Македонија и во тој контекст со право заклучува дека „безбедноста е приоритетна цел на една држава и сите аспекти на општеството и Владата се насочени кон постигнување на таа цел“, и дека од осамостојувањето, па сè до кризната 2001 година, безбедносниот систем на Република Македонија го одбележаа низа настани и реформи. Потоа се осврнува со проблемите со кои се соочи безбедносниот систем во периодот на косовската криза и кризата во Република Македонија од 2001 година која, како што потенцира докторандот, „неоспорно...ја подели Македонија по етничка линија. Македонците и Албанците во Македонија имаа сосема спротивставени ставови околу причините за конфликтот и неговите последици“, Рамковниот договор, како модел за излез од кризата, имплементирањето на договорот, улогата на мисиите на меѓународната заедница во Република Македонија во процесот на градење на мирот, Република Македонија од корисник до извозник на мир и, на крајот, македонските мировни мисии во странство во кои учествува Република Македонија.

Во третата глава **Македонското искуство - модел за решавање конфликти**, кандидатот го презентира македонското искуство на кое ги заснова и своите заклучоци, и го поставува основното прашање: дали македонското искуство што го помина од осамостојувањето во 1991 година и со сите случување во овие 26 години може реално да биде модел за решавање на конфликти или модел кој тоа ќе го демантира. Во тој контекст, тој се осврнува на сите политички настани кои доведоа до распаѓањето на Југославија и процесот на формирањето на самостојна и независна Р. Македонија и во тој контекст хронолошко преставување на сите поважни политички збиднувања кои ќе имаат големо влијание за влошувањето на односите меѓу Македонците и Албанците како: донесувањето на првиот Устав без поддршка на етничките Албанци што резултираше со барање за распишување на референдум за отцепување и основање на автономна „Република Илирида“, барањата за образование на својот мајчин (албански) јазик, правичната застапеност на Албанците во државните институции, како и употребата на албанскиот јазик во државните институции, што кулминира со нелегалното отворање на Тетовскиот универзитет во 1994 година и непреземањето конкретни мерки од страна на Владата за санкционирање на нелегалните активности. Посебно м-р Спасески се осврнува на имплементирањето на Рамковниот договор. На крајот од оваа глава, докторандот дава одговорот на прашањето: Дали македонскиот модел е успешен модел за решавање конфликти? Според докторандот, „македонскиот модел за решавање конфликти, дефинитивно, во својата суштина, покрај регулирањето на останатите прашања, за основа го има процесот на децентрализација. Од друга страна, пак, воспоставувањето загарантирани права на малцинските заедници на локално ниво е сигурен гарант дека моделот успева. Така поставениот модел дава можност на мнозинските заедници самостојно да го организираат сопственото живеење, што дефинитивно е огромна предност и цивилизациско достигнување. Основната интенција на новиот модел е да овозможи економски развој, како на локално, така и на национално ниво. Изворот на финансиските средства може да се бара преку европските фондови, како и преку дотациите кои државниот буџет им ги дава на општините, а секако и преку спроведување

на активни мерки за привлекување на странски инвестиции кои долгорочно ќе ја подобрат економската состојба“. Тој потенцира дека „покрај тоа што македонскиот модел успешно го реши конфликтот во Македонија и спречи негова ескалација, тој, секако, со извесни модификации и приспособувања може да најде соодветна примена во многу мултиетнички општества кои имаат сериозна потреба од стабилизација и враќање на демократијата и мирот. Постулатот, односно основата на македонскиот модел – процесот на децентрализација може да биде успешно решение за многу ситуации“.

Четвртата глава **Квалитативна анализа на спроведената анкета и интервју со познавачи на состојбите во Република Македонија во периодот наведени во докторскиот труд**, кандидатот ги презентира резултатите од анкетата, спроведена на репрезентативен примерок од 110 испитаници кои директно ги почувствуваа меѓуетничките проблеми и биле сведоци на збиднувањата за време на кризата од 2001 година. Со анкетата се опфатени граѓани од сите етнички групи кои биле дел од преамбулата на Уставот на Република Македонија, со различна економска положба, на различна возраст и со различен степен на образование. Исто така, кандидатот ги презентира и интервјуата со г. Љубчо Георгиевски и г. Арбен Џафери, како директни учесници во настаните кои ја определија судбината на Р. Македонија.

Во заклучните согледувања, м-р Димитар Спасески недвосмислено и без резервно потенцира дека македонскиот модел би можел да биде успешен, само ако и понатаму се продолжи со инвестирање во процесот на децентрализација со што „ќе се унапреди живеењето во Република Македонија и ќе се овозможи скорешен влез во Европската унија и НАТО, со што еднаш засекогаш ќе престанат безбедносните предизвици за Република Македонија“.

Предмет на истражување

Предмет на истражување е научно утврдување на улогата на македонскиот граѓанин и неговиот однос кон кризата од 2001 и кон Рамковниот договор, односно неговата мудрост и доволно искрена волја, без разлика на неговата национална и религиозна припадност со што се придонесува да не се заборава минатото и тоа да биде искуство за натамошното градење на иднината и на општество, базирано на заедништво, толеранција и соработка.

Како клучен предмет на истражувањето е прашањето дали македонското искуство, кое што е проследено со безбедносни предизвици, од самото формирање на македонската држава може да биде модел за решавање на конфликти?

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во Република Македонија досега се спроведени повеќе истражувања во однос на насловената докторска теза (Александар Дончев, Стефан Буцакоски, Роберт Димитровски, Димитар Мирчев, Виктор Габер, Марјан Димитровски, Денко Малески, Марина Митревска и др), но ова истражување е прво кое ја разгледува проблематиката од овој аспект, анализирајќи ги конкретните состојби во Република Македонија на нејзиниот пат од кризен до мировен менаџмент, со акцент и одговор на прашањето дали македонскиот модел на решавање кофликти е успешен и прифатлив во други подрачја.

Краток опис на применетите методи

Во докторската дисертација, кандидатот многу умешно ги користи историските методи: аналитички, дедуктивен, компаративен, дескриптивен, аналоген, ретроспективен, синхронен, устен, метод на синтеза и анкета.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Како резултат на извршените истражувања, докторандот дошол до следниве заклучоци:

- Периодот на осамостојувањето на Република Македонија го карактеризира исклучителна неизвесност и сложеност, не само на безбедносен план туку и во целокупното општествено-политичко и економско живеење на новосоздадената држава.
- Во македонскиот безбедносен систем може да се лоцира вината за случувањата во Република Македонија. Не само што во периодот наведен во докторскиот труд не успеа да ја изврши својата основна улога туку честопати беше предмет и на компромисни решенија, политички препукувања и политички пресметки што сериозно ја нарушуваа неговата функција.
- Мировните мисии на меѓународната заедница спроведени во насока на зајакнување на капацитетите на Република Македонија значајно го помогнаа растот и развојот на државата, пред сè, на безбедносен план. Присуството на меѓународната заедница во Република Македонија за време на вооруженот конфликт беше повеќе од неопходно, особено во спречувањето на хоризонтална ескалација и можност за ескалација во регионален конфликт. Меѓународната заедница и овозможи на Република Македонија со несебична помош и поддршка да ги изгради своите демократски капацитети како држава.
- Република Македонија се определи за прекин на понатамошното ескалирање на вооружениот конфликт. Применетиот модел своєвременно се покажа како успешен метод за прекин на вооружените дејства, со што се стави крај на вооружениот конфликт во Република Македонија. Моделот овозможи напредок на правата на припадниците на етничките заедници во Република Македонија, што значеше надминување на една од клучните причини за појава на конфликтот. Ваквиот модел, од една страна, се покажа како успешен модел за прекин на понатамошните загуби, и материјални и човечки, но од друга страна, честите политички влијанија врз договорот го доведуваа во прашањенеговото нормално функционирање. Таквите политички влијанија најчесто беа изразени преку максимализирање на барањата, но времето покажа дека тој ги издржа предизвиците обезбедувајќи минимални услови за одржување на безбедноста на граѓаните на Република Македонија.
- Со потпишувањето на Рамковниот договор се стави крај на вооружениот конфликт од 2001 година, се спречи негова ескалација, но неговото потпишување не значи и елиминирање на изворите за избувнување на конфликтот. И по потпишувањето на Рамковниот договор сведоци сме на настани кои ја нарушуваат безбедносната состојба во Република Македонија. Рамковниот договор го поткопа чувството на безбедност кај македонскиот народ, без да го гарантира крајот на албанските аспирации.
- Рамковниот договор во својата суштина го содржи процесот на децентрализација кој со потпишувањето на Рамковниот договор, практично, беше замена за поделбата на државата и федерализацијата. Процесот на децентрализација, како основна клетка на македонскиот

модел на решавање на конфликти, ги обезбедува правата на помалите заедници и предвидува во оние општини народот кој е малцинство да има влијание врз клучните одлуки.

- Македонскиот модел ќе биде успешен, само ако и понатаму продолжи да се инвестира во процесот на децентрализација. На тој начин ќе се унапреди живеењето во Република Македонија и ќе се овозможи скорешен влез во Европската унија и НАТО, со што еднаш засекогаш ќе престанат безбедносните предизвици за Република Македонија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Димитар Спасески, со наслов „Македонското искуство – модел за решавање конфликти“, претставува истражување во современата историја од крајот на XX и првите децении од XXI век. Предмет на истражување се историски процеси кои ја немаат потребната историската дистанца за да може да се даде конечен суд на прашањето дали Македонија може да биде модел за решавање на кризи. Теоретски, кандидатот својот одговор го базира врз база на постојната документација и процесите кои биле дел од општествено-политичкиот живот од осамостојувањето на Р. Македонија и во тој контекст дава заклучоци до кои дошол врз база на своите истражувања. Докторскиот труд има интердисциплинарен и социо-политиколошко-историски пристап. Во докторатот посебно се потенцира улогата на македонскиот граѓанин, без разлика на неговата национална и религиозна припадност, и неговиот однос кон кризата и кон Рамковниот договор, односно неговата мудрост и доволно искрена волја, со цел да придонесе за мирот во Р. Македонија и за градење на иднината и на општество базирано на заедништво, толеранција и соработка.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за национална историја да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Димитар Спасески со наслов „Македонското искуство – модел за решавање конфликти“.

КОМИСИЈА

**1.Проф. д-р Тодор Чепреганов,
ментор с.р.**

2.Проф. д-р Љубица Јанчева с.р.

**3.Проф. д-р Катерина Тодороска
с.р.**

**4.Проф. д-р Марјан
Димитријевски с.р.**

**5.Проф. д-р Горѓи Малковски
с.р.**

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И
ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА**

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	М-р Милка Кабранова	Развојот на вработените во компаниите во индустриите во развој во Република Македонија од перспектива на стратешкиот менаџмент на човечки ресурси	Employee's development in the growing industry's companies in the Republic of Macedonia from the perspective of the strategic human resources management	Проф. д-р Мирјана Борота Поповска	Одлука бр. 02-650/2 од 18.5.2016

П Р Е Г Л Е Д

на прифатени теми за магистерски труд со измена на насловот на
Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања
– Скопје

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Јована Петковска	Предности и недостатоци од воведувањето на Holacracy™ како вид на организациско управување	Advantages and Disadvantages of Introducing Holacracy™ as a type of organizational governance	Доц.д-р Марија Топузовска Латковиќ	02-564/20 од 25.04.2016

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ЕСТЕТСКИТЕ И СТРУКТУРАЛНИТЕ ОСОБЕНОСТИ НА
МАКЕДОНСКИТЕ НАРОДНИ НОСИИ, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА
МИЈАЧКАТА НОСИЈА И НИВНИТЕ ТРАНСФОРМАЦИИ ВО
СОВРЕМЕНИОТ МОДЕН ДИЗАЈН“
ОД М-Р СТОЈАНКА МАНЕВА-ЧУПОСКА, ПРИЈАВЕНА НА ЈНУ
ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“ ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, на седницата одржана на 21.1.2016 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Стојанка Манева-Чупоска со наслов „Естетските и структуралните особености на македонските народни носии, со посебен осврт на мијачката носија и нивните трансформации во современиот моден дизајн“, во состав: проф. д-р Весна Петреска (претседател), проф. д-р Зоранчо Малинов (ментор), проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова (член), доц. д-р Јасминка Ристовска Пиличкова (член) и доц. д-р Иванка Апостолова (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Стојанка Манева-Чупоска, со наслов „Естетските и структуралните особености на македонските народни носии, со посебен осврт на мијачката носија и нивните трансформации во современиот моден дизајн“, содржи 518 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 481 фусноти, 153 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 6 (шест) глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. **Предмет** на истражување во оваа дисертација се естетско-структуралните особености на македонските народни носии, со посебен акцент на мијачката носија и нивните трансформации во современиот моден дизајн. Исто така, предмет на проучување и анализа во овој труд е и творештвото на македонските модни дизајнери кои имаат креирано модни колекции и модели инспирирани од македонската традиционална облека. Ваквиот спој на традиционалната македонска облека и современата облека денес, преку јазикот на модата и нејзините правила, открива специфично и „ново“ истражување, кое по својот научен карактер создава сопствен стилски јазик. Модата е збир на разни знаци и симболи кои комуницираат со човечкото тело во одредено време и простор. Од една страна, ова богатство со голем креативен и научен фондус му дозволува на модниот дизајнер да истражува за убавината во облекувањето на повеќе нивоа. Во овој научен труд е потенциран процесот на редизајнирање на традиционалниот костум, како најважен идентификациски и креативен процес на модните дизајнери за креирање нова облековна модна форма. Оттука, главната **цел на истражувањето** се состоеше во тоа да се утврдат можностите на примената на

трансформациите на естетските и структуралните особености на македонските народни носии во современиот моден дизајн. Секако, посебен осврт е направен кон примената на естетско-структуралните особености на мијачката женска носија во современиот моден дизајн.

Воедно, овој дел на дисертацијата е насочен кон хронолошката анализа на облеката и нејзината функција, со сегментите и тезите за реализација на овој научен труд. Првично кандидатката започнува со аспектите на теории за облеката и нејзината улога да го заштити човечкото тело, да манифестира територијална припадност, етнички идентитет, семејна положба, сè до анализите на различните декорации во самата облека кои имаат и своја ритуална, магиско-обредна функција. Низ ваквите согледби, кои опфаќаат повеќе епохи, кандидатката ја акцентира постојаната потреба на човекот за креативност, форма, декорација, сопствен креативен идентитет, но истовремено и функционалност.

Понатаму, во воведниот дел на дисертацијата кандидатката ги навестува понатамошните истражувања преку интердисциплинарните пристапи и анализи со помош на механизмите на етнологијата, ликовната уметност, историјата на модата и теоријата на модата, кои имаат за цел да истакнат повеќе аспекти. Во овој научен труд е истакната потребата и за научно истражување на Мијаците, како специфична македонска етнографска група, која во споредба со другите македонски етнографски групи, се карактеризира и со извесна посебност во живеалиштата, говорот, обичаите и специфичните занимања, како што се: сточарство, терзиство, кујунџиство, копаничарство, зографисување, а секако и со својата специфична носија која е и предмет на научен интерес на оваа дисертација. Ова е тема за научен труд, која дефинитивно нуди широко поле за научно истражување со акцент на ликовно-дизајнерската форма, односно естетско-структуралните особености на носијата. Предизвик за оваа докторската дисертација е и сегментот на рачната изработка на мијачките носии. Споредбено и изразено со јазикот на денешната мода, таа би спаѓала во *висока мода*, бидејќи се создавала рачно и во одреден, лимитиран број на производство.

Во воведниот дел следуваат и навестувањата за истражувањата на современата модна дизајнерска сцена која создава модели, колекции со фолклорни мотиви. Фолклорот отсекогаш претставувал инспирација за современиот моден дизајнер и секако е тема за инспирација за македонските модни дизајнери.

Во **првиот дел** од докторската дисертација кандидатката ја дава *теориско-методолошката рамка на истражувањето*, во која, преку методите на емпириско и теориско ниво и преку компаративно истражување, научниот интерес во дисертацијата е фокусиран кон естетските и структуралните особености на македонските народни носии, со посебен осврт на мијачката народна носија. Како доминантна анализа во овој сегмент, кандидатката применува научни истражувања кои се потпираат врз постојните научно-теориски сознанија, кои директно и индиректно се однесуваат на проблемот на истражувањето. Во овој дел, преку поглавјето „Од историјата и теоријата на модата“, во кое се дава краток историски преглед на облеката и модата во Западна Европа во периодот XVIII-XIX век и преку експликација на теориите во проучувањето и интерпретацијата на модата: класна, модернистичка, антрополошка, психоаналитичка, семиотичка, феминистичка и постмодернистичка теорија, се стигнува до поглавјето во кое се објаснети методите на истражување употребени во оваа докторска дисертација.

Методологијата на истражувањата се темели на историскиот и дескриптивниот метод, како и на методот на визуелната анализа, методот на семиотска анализа и методот на компаративна анализа. Користени се секундарни и примарни извори на истражувања. Секундарните извори се однесуваат на постојни податоци и сознанија од областа на истражувањето

(теориски и емпириски), објавени во книги, збирки на научни трудови, самостојни научни трудови, каталози, печатени медиуми, електронски извори и слично.

Во овој дел од дисертацијата, кандидатката ја нагласува и современата модна дизајнерска сцена која создава модели, колекции со фолклорни мотиви. Фолклорот отсекогаш претставувал инспирација за современиот моден дизајнер и е инспиративна тема за повеќе генерации македонски модни дизајнери. Набројани се и најзначајните имиња на македонската модна сцена кои придонеле за развивање на современа македонска мода преку сублимирање на етнокултурата и современиот дизајн. Првиот дел од дисертацијата е заокружен со воведните напомени кои се однесуваат на македонската текстилна индустрија, како значаен сегмент за реализација на дизајнерските креативни способности. Најавен е и предметот на научен интерес кој се однесува на историјата на македонската текстилна индустрија, која го применува фолклорот во нејзините дизајнерски линии изработувајќи целосен стратешки план или т.н. „рамка на колекција“, како сигурна форма за продолжување на времетраењето на дизајнерските линии.

Вториот дел со наслов: *Носиите како еген од најважните белези на традиционалната култура* е посветен на историскиот преглед на стопанските дејности поврзани со изработката на носиите, а тоа особено се однесува и на занаетството како социјален и економски феномен. Презентирани се различните занаети и селско-стопански дејности, како што се: ткаење, везење, плетење, терзиство, кујунџиство и други занаети што се поврзани со изработката на носиите, потоа бојадисувањето на текстилните материјали, а во ова поглавје се опфатени и симболиката на боите во народните носии, како и почетоците на текстилното индустриско производство во Македонија. Овие занаети придонеле за различна изработка и големо богатство на народните носии, како важен белег на традиционалната култура во Македонија.

Во ова поглавје се споменати и некои од странските патописци кои во различни периоди престојувале на територијата на Македонија, особено во периодот на османско-турското владеење со Балканот, кога и на овие простори доминира влијанието на ориенталната култура донесена од освојувачите. Преку нивните записи можат да се согледаат начините на облекување на луѓето, материјалите од кои биле направени деловите од облеката, симболиката на боите, влијанието на новите општествени промени врз облеката на повеќе слоеви од населението и различните етникуми итн. Овој дел продолжува со описи на занаетството, кое како социјален и економски феномен особено се засилува онаму каде што потребата за подобар живот на човекот, всушност доведува до создавање на различни занаети и стопански дејности, т.е. во поголемите населби каде што имало поголема концентрација на луѓе. Зголемените потреби на луѓето во градовите, особено за облека и храна, како основна егзистенцијална потреба на населението, биле основниот предуслов за засилено појавување на занаетите. Во македонските градови, развојот на занаетите бил сконцентриран во централните градски јадра, а центарот на случувањата бил во градските чаршии. Споменати се повеќе чаршии кои биле дел од поголемите градови како што се: Скопје, Битола, Прилеп. Со развојот и зајакнувањето на чаршиите се развиле и многу други занаети коишто се поврзани со изработка на облеката: кројачкиот и везачкиот занает, потоа платнарите и чоаџиите, гајтанџиите и свиларите, а како придружни занаети на погоре споменатите, паралелно се развиле и други: бојадискиот, брдарскиот, дрнчарскиот (алачкиот), гребенарскиот, влачарскиот итн.

Анализите во втората глава се осврнуваат и кон промените, трансформациите и влијанијата врз облеката претрпени поради владеењето на Отоманскиот султанат, чиј составен дел била и Македонија сè до почетокот на XX век, каде што заедно живееле повеќе етнички и конфесионални заедници.

Турската ориентална култура, заедно со обичаите извршила големо влијание врз населението. Облеката која била под влијание на Истокот се нарекувала *ала ѓурка*. Во почетокот традиционалниот ориентален стил *ала ѓурка* го следеле само поимотните слоеви на населението, кои поради економската состојба биле во можност да се облекуваат во тој стил. Традиционалниот ориентален стил *ала ѓурка* постепено го губел своето значење отстапувајќи ѝ го местото на новата европска мода која во Македонија се нарекувала *ала франка*. Ваквата појава ја потврдува фактот дека со зајакнувањето на граѓанството во Македонија, посебно во поголемите градови, се создале поволни услови за појавата на градскиот костим. Така, се инсистира на следење на новата европска мода која во македонските градови сериозно навлегла кон крајот на XIX век.

Третиот дел се однесува на *научнаа класификација и типологизација на народните носии*. Македонските народни носии се класифицираат како традиционални, бидејќи во себе го инкорпорираат духот на минатите времиња. Изработувани во една типично патријархална средина, пренесувана од генерација на генерација, народната носија претставува уште еден доказ за македонската традиционална култура. Во рамките на една географска територија се формираат разни видови носии, со свои специфични карактеристики, намени и функции. Облекувањето има едноставна структура и пред сè практична функција, затоа што ги содржи основните делови на облеката, кои се приспособени на најелементарните потреби во различни климатските услови.

Кандидатката во ова поглавје, во основа, ја следи класификацијата и типологизацијата на македонските народни носии изнесена од проф. д-р Ѓорѓи Здравев, еден од најдобрите познавачи на оваа проблематика, според која, народната носија се класифицира според основната намена или според функцијата, па така, се доаѓа до поделба на т.н. *константни* и *варијабилни носии*, кои дополнително се делат според географските карактеристики на пределот, годишните сезони, полот, возраста, потоа на носии според социјалниот статус, почнувајќи од детството, младоста, зрелото доба и периодот на староста. Анализата понатаму продолжува со следење на пристапот на класификација и типологизација на женски и машки носии според етнографските региони и предели во Македонија, но и според други параметри. Во оваа глава се презентирани македонските народни носии, кои преставуваат естетска форма и која преку облеката се манифестира врз човековото тело. Македонските народни носии, освен според етнографскиот регион, односно предел, се делат и според географската местоположба, односно релјефот (*џланинска, џолска*), потоа според годишните периоди (*лејна, зимска*), функцијата (*џразлична, секојдневна, обредна, односно свадбена, ѓраурна* итн.), полот (*машка, женска*), возраста, занимањата, според социјалниот статус на носителите итн. Можат да се групираат и во носии кои ги следат сите фази од животот: од детство, моминство или ергенство, свадба, мајчинство, зрела возраст, потоа според периодот во годината: празници, неработни денови, годишни времиња и сл. За таа цел се правеле облекувања чија функција била да бидат позабележливи и да ја истакнат разликата во кројот и апликациите на везовната орнаментика која била многу богата, особено во побогатите семејства.

Детално се претставени естетските и структуралните особености на покарактеристичните женски и машки носии од Македонија, при што со вметнување на визуелните податоци (фотографии) се стекнува целосниот визуелен впечаток за конкретните народни носии од повеќе етнографски предели во Македонија, кои се сметаат како потипични репрезентативни примероци. Така, обработени се женските носии од Кумановско Поле со Кратовско Криворечје и Славиште, Скопска Блатија, Скопска Црна Гора, Долни Полог, селата под Сува Гора, Горни Полог, Горна Река и Мавровско Поле, Дебарски Дримкол и Голо Брдо, Струшко Поле, Прилепско-битолско Поле,

Мариово, Овче Поле и Пијанец, како и машките носии од Кумановско Поле со Кратовско Криворечје и Славиште, Скопска Црна Гора, Долни Полог, Струшко Поле, Прилепско-битолско Поле, Мариово, Овче Поле и Пијанец.

Во **четвртиот дел**, во кој е направен *посебен осврт на етнoеtскиите и cтpуктyралните особенoсти на мијачката носија*, во неговото прво потпоглавје претставени се најважните релевантни информации за *етнoеtографскиите и етнoкултурните карактеристики на Мијачијата и Мијациите*, односно изнесени се податоците за географските карактеристики на просторот што го населуваат Мијаците, како и најважните етнокултурни карактеристики на оваа, по многу нешта специфична македонска етнографска група. Матичната област на Мијаците е определена со етногеографските предели кои ги населува оваа етнографска група: Долна, Мала и Голема Река, како составен дел на Дебарско-мијачката етнографска целина, во која, покрај пределите населени со Мијаци, влегуваат и други предели од најзападниот македонски етнографски простор. Од друга страна, пак, мијачки населби се среќаваат и во некои предели во рамките на Брсјачката етнографска целина, кои од аспект на мијачката традиционална култура егзистирале како своевидни оази опкружени со припадници на друга етнографска група. Кандидатката накусо се осврнува и на етничката историја на Мијаците, на спецификите на нивниот говор/дијалект, а дадени се и многубројни примери на значајни припадници на оваа заедница кои оставиле неизбришлива трага во културната и политичката историја на Македонија: писатели, револуционери, владици, иконописци, фрескописци, копаничари (резбари), строители (архитекти), сликари итн. Традиционалната култура на Мијаците е особено препознатлива по карактеристичната народна носија, архитектурата и предметите за покуќнина, но и по разните форми на општествениот и економскиот живот, како и по разновидните елементи од духовната култура. Истакнати се и многубројните мијачки обичаи, мијачката свадба, која претставува една од најзначајните етнолошки манифестации на македонскиот национален фолклор. Ваквиот фолклорен епитет се должи на мијачката посветеност на свадбата, која ги вклучува и сите подготовки за нејзина целосна реализација, вклучително и на изработката на свадбените носии.

Во рамките од оваа глава, во носечкиот дел за карактеристиките на мијачката носија, претставени и анализирани се *моминската, невестинската, ертенската, младоженската и ѝразличната* носија кај Мијаците со сите естетски и структурални особености, како што се: формата на носиите, бојата, техниките на везење и плетење, декоративните орнаментирани детали на самите носии, како главна одлика на оваа носија. Исто така, како главна одлика на мијачката носија е претставен и богатиот *алов и кинаџ* ажурен вез, кој главно е застапен на женската носија и тоа претежно распореден на ракавите и предниците. Во секое од овие потпоглавја е направено сеопфатно истражување, при што се анализирани и опишани сите сегменти што се однесуваат на спецификите на мијачката носија.

Во овој дел се опфатени и научните истражувања што се однесуваат на изработката на мијачката носија. Теренските истражувања на авторката во с. Лазарополе и информациите стекнати од над десетината информатори, ја потврдуваат констатацијата дека во Мијачијата носијата се изработувала од волна, освен кошулата, при што се потенцира и аспектот дека волната, како материјал, секогаш ја задржува топлината, што било многу важно, особено во зимски услови и за старите луѓе. Имено, во планинските предели што ги населувале Мијаците, било многу важно облеката да биде топла. Оттаму, во носијата на Мијаците не постои карактеристичната поделба на *зимска* и *летна носија*, туку истата носија се носи и зиме и лете. Причините за оваа појава можат да се бараат во главното занимање на Мијаците – сточарството, затоа што тие како сточари кои се селеле со своите стада овци, живееле во приближно

изедначени услови - зиме во низините со поблага клима, а лете на планините со поостра и посвежа клима.

Понатаму, во оваа глава детално се опишани сите облековни делови од женската и машката мијачка носија со нивните впечатливи естетски карактеристики. Нема сомнение дека женската мијачка носија, токму заради својата колорна орнаментика, е една од највпечатливите македонски носии. Сите нејзини форми и детали, во сите облековни елементи, претставуваат идеална естетска комбинација, која мијачките жени, низ вековите ја довеле до совршенство.

Во оваа глава се содржани научни согледувања и формати за различните носии кои се носеле кај Мијаците, започнувајќи од женските и машките секојдневни, момински, ергенски, свадбени, старечки облеки итн. Истражувањето продолжува со естетските и структурални особености на везот во женската мијачка носија, при што се нагласени специфичната орнаментална композиција и еднаквите мотиви, како и специфичната техничка изведба и доминантниот црвен колорит, кои се заеднички карактеристики за сите мијачки везови. Вметнати се малите разлики меѓу мијачките везови кои се однесуваат главно на некои детали од везбената декорација, а делумно и на одделни издиференцирани називи. Во оваа глава се нагласени и повеќе карактеристични техники на везење, кои претставуваат специфичен визуелен идентитет за традиционалната облека на женската мијачка носија, со посебен акцент на невестинската носија.

Во овој дел се вметнати и шематски и табеларни прикази на женската, поконкретно на невестинската, како и на машката мијачка носија, во кои визуелно и текстуално се обработени сите сегменти на споменатите носии.

Петтиот дел, кој всушност претставува и најважното поглавје во овој труд и ги поврзува сите претходни поглавја, носи наслов *Влијанието на традиционалните носии во современите македонски моден дизајн, со посебен осврт на мијачката носија*. Во ова поглавје, кандидатката хронолошки ги наведува сите аспекти на етно модата на глобално ниво. Модата во себе поврзува повеќе функции: во облеката и можноста за разубавување, женска, машка, зимска, летна облека; врши одредена улога во јавниот и општествениот живот, наметнувајќи сопствени правила; во уметноста, во која повеќе одредени правци дефинираат историја на мода, создавајќи притоа и нови стилови и тенденции. Во модата, трендовите се движечка сила, честопати насочувани во правец кон напредувањата во технологијата. Новите текстилни материјали се спојуваат со старите и нови потреби, сè со цел да се поттикне иновацијата, а модата да се развива во креативна нова форма. Везбената орнаментика во народните носии повторно ја акцентира поврзаноста на модата и народните носии, како архаични предци на современите модни текови. Во модата е застапена стилизацијата како поедноставена и трансформирана форма, а во народните носии се употребува геометризација, создадена од генерации жени од изминатите епохи, кои опстојувале во патријархална средина и кои на сосема природен и спонтан начин, со својата рачна работа, несвесно допирале до различни ликовни претстави преполни со симболика.

Хронолошки проследено, во петтата глава авторката го потенцира XX век како период кој ја одбележа модата и модната индустрија во целост. Модата како современ феномен има сè поголемо влијание врз модерното општество денес, а модните трендови во голема мера се наметнуваат на пазарот. Модата во XX век се променила, а начинот на облекување ја достигнал својата најголема слобода. Големо влијание врз ваквите модни промени и феномени извршила и модната индустрија, која е директно поврзана со развојот и напредувањето на технологијата. Модната индустрија наметна целосна блокада кон традиционалното облекување и народниот костим. За многумина модни дизајнери народната носија претставува само поле за истражување, каде што со

современ дизајнерски јазик тие трансформираат одредени древни форми во современи.

Ова поглавје го акцентира и процесот на создавање на македонската мода, систематизирајќи го првенствено индустриско производство на текстил во Македонија, како важен технички и креативен процес. Кандидатката изнесува и кратка историја на модниот дизајн во Македонија, навлегувајќи постепено во делот во кој се анализирани вкупно дваесет и двајца македонски дизајнери кои ја применуваат трансформацијата на народните носии во сопствените колекции и модели: Ѓорѓи Здравев, Никола Спасоски – Коле, Лира Грабул, Александар Ношпал, Јана Манева-Чупоска, Никола Булески – Буле, Никола Ефтимов, Ненад Секирарски, Ивана Коцева, Антонија Ристовска, Елена Лука, Тамара Перез, Александра Митковска, Маја Кикириткова, Тања Смиланова, Олгица Георгиева, Гордана Вренцоска, Ивана Кнез, Мелани Димитровска, Александра Јовановска, Данијела Савиќ и Алмир Мили.

Во процесот на анализа на македонските дизајнери е акцентиран различниот моден потпис и моден идентитет на сите дизајнери, со сите нивни колекции и модели, кои претставуваат креативен процес на редизајн од народните носии од различни региони од Македонија во современа модна форма. За многумина современи македонски модни дизајнери, традиционалната носија, а особено мијачката народна носија, која е специфичен предмет на интерес на оваа докторска дисертација, претставува поле за истражување, на кое со употреба на современите модни системи и принципи се создале колекции и уникатни модели со фолклорни мотиви преземени од носиите односно традиционалната облека од Македонија. Редизајнираните обиди на повеќемина македонски модни дизајнери, истражувани од современ аспект, можат да се третираат како дел од применетата уметност, односно современата македонска модна сцена. Како составен дел од историјата на македонската мода, тие се подложни на разни реинтерпретации и редизајни.

Во рамките на оваа глава е посветено соодветно внимание и на занаетчиските и ракотворните здруженија кои изработуваат облека и разни ракотворби со етномотиви.

Шестиот дел, насловен како *Етноколекција*, претставува истражување кое се однесува на примената на различните стратегии, како „стратешки маркетинг“ и „рамка на колекција“, како неопходни сегменти при создавање на етно колекции. „Стратешкиот маркетинг“ и „рамка на колекција“ претставуваат потребна техничка рамка, која служи за професионално организирање и изработка на една модна колекција во модната индустрија и текстилните фабрики. Ваквата стратегија и „рамка на колекција“ е презентирана од кандидатката во оваа дисертација, затоа што има за цел да ги мотивира македонските текстилни фабрики да произведуваат македонски производи, навестувајќи процес на создавање на нов македонски бренд, кој е одамна згаснат и денес не постои во текстилната индустрија во Македонија. Етно модата како моден феномен е секогаш дел од модните предвидувања и модни трендови. Многу модни дизајнери креирале колекции со етно мотиви со различни етнологски карактеристики и од различни култури и традиции.

Во шестото поглавје, кандидатката по хронолошки редослед ги наведува најзначајните модни имиња кои во историјата на модата се дефинираат како модни имиња кои припаѓаат во областа за креирање на етно колекции. Многу модни дизајнери црпат инспирација од различни етнокултури во сосема нова форма на креирање на облека, со акцент на еден моден синкретизам кој во себе го содржи минатото, сегашноста и иднината. Понатаму, во ова поглавје од страна на кандидатката се нагласува и потребата за моден маркетинг кој има за цел да создаде целосна стратегија за продажба на еден производ. Во ова поглавје, како дел од модната индустрија акцентирани се потребните фази во кои модниот производ или модната колекција, првенствено во почетната фаза, се формира и

се создава, а подоцна и се адаптира кон продажниот пазар. Повеќето модни брендови максимално ги користат алатките на модниот маркетинг, насочувајќи се најмногу околу процесот на создавање и одржување на модниот бренд. Во овој дел се вметнати и историски податоци и истражувања поврзани со првите обиди на рекламирање и продавање и брендирање на производот. Модната индустрија во целост ги има прифатено и ги применува овие алатки кои се дел од модниот маркетинг.

Во овој дел, кандидатката во потпоглавја ги обработува стратешкиот маркетинг и „рамката на колекција“, но и процесот на креирање на кохезивна етно колекција, кој опфаќа: планирање на линија, дизајнирање по нарачка, фокус на клиентот, избор на бои и материјали, изработка на модна книга (Book), презентирање на колекција и изработка на моден календар, како и „рамка на колекција“, со која се одредува концепт за презентирање на пазарот, стратегија и структура на дејствување на текстилни индустрии кои сакаат да извезуваат сопствени производи и колекции со мотиви од македонските народни носии, маркетинг-инструменти за продажба на етно колекции, табела од истражување на пазарот за продажба на етно колекции, табела за одредување на таргет група, дефинирање на производ, цена и дистрибуција на етноколекција, должина на етноколекција, дизајн и редизајн на етноколекции, квалитет на производство на етноколекција, понуда на услуги за продажба на етноколекции, „рамка на колекција“ како стратешки елемент за продажба, цена на етноколекции, организација на дистрибуција и продажба на етноколекции и планирање на времето за продажба на етноколекции.

Заклучните согледувања претставуваат концизен и консеквентен преглед на сознанијата до кои е дојдено по пат на теориска и емпириска анализа, што ја дообјаснува аргументацијата неопходна за докажување на основната хипотеза на оваа дисертација, која во основа се состои во фактот дека естетските и структуралните особености на македонските народни носии соодветно трансформирани можат успешно да бидат применети во современиот моден дизајн, односно да се најдат на пазарот, а со тоа и самите конфекции и останатите стопански субјекти на модната индустрија да имаат свој економски бенефит. Секако, посебен акцент е ставен и на примената на естетско-структуралните особености на мијачката женска носија во современиот моден дизајн, што всушност претставува посебен професионален предизвик и на самата кандидатка.

Во докторската дисертација се содржат и мноштво визуелни податоци (фотографии, илустрации од личната архива на кандидатката и преземени од личните архиви на некои од модните дизајнери), табеларни прикази и класификации, извршени теренски истражувања, при што се интервјуирани вкупно дваесет и шест информатори, од кои, четиринаесет информатори на терен во Мијачијата, а дванаесет информатори се модни креатори. Импозантниот број од над 150 релевантни библиографски единици, како и неколкуте консултирани веб-страници на релевантни веб-портали за модата, методолошки го заокружуваат сложеното ткиво на предметот на истражување на докторскиот труд.

Проучувањето на оваа тема, која во секој случај бара интердисциплинарен пристап, налага истражувања во повеќе научни области, како што се етнологијата, социо-културната антропологија, фолклористиката, ликовната уметност, историјата на уметноста, историјата на модата, теоријата на модата, маркетингот итн., како и комбинирање на различните научноистражувачки методи во тие истражувања. На тој начин, кандидатката преку оваа дисертација дава свој прилог во толкувањето на културните феномени како што се народните носии и современите дизајнирани и редизајнирани облека, во насока на претпоставено обновување и заживување на толку потребниот, квалитетен и препознатлив македонски текстилен бренд.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација на кандидатката м-р Стојанка Манева-Чупоска, со наслов „Естетските и структуралните особености на македонските народни носии, со посебен осврт на мијачката носија и нивните трансформации во современиот моден дизајн“, претставува истражување во етнологијата, социо-културната антропологија, фолклористиката, историјата на уметноста, историјата на модата и маркетингот. Теориските и емпириските анализи применети во трудот покажуваат една широка лепеза на интердисциплинарни знаења и вештини на истражување од споменатите научни области и дисциплини. Со оглед на тоа што целта на спроведеното истражување се состоеше во анализата на структуралните и естетските особености на македонските народни носии, со посебен осврт на мијачката носија и можностите за примената на нивните трансформации во современиот моден дизајн, слободно може да се констатира дека изработката на оваа докторска дисертација во целост ги исполни своите очекувања и дека од нејзиниот научен придонес корист ќе имаат не само етнологите, фолклористите и останатите истражувачи на традиционалната култура, туку и модните креатори кои се занимаваат со современ дизајн.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Стојанка Манева-Чупоска**, со наслов **Естетските и структуралните особености на македонските народни носии, со посебен осврт на мијачката носија и нивните трансформации во современиот моден дизајн.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Весна Петреска, претседател, с.р.

Проф. д-р Зоранчо Малинов, ментор, с.р.

Проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова, член, с.р.

Доц. д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, член, с.р.

Доц. д-р Иванка Апостолова, член, с.р.